ત્રિવિધ પુરુષાર્થ. વિચારદર્શ

Date:- 16-10-25

S-1 **જૈન ધર્મ વિચાર:-** હે મહારાજ! સંકલ્પનો ત્યાગ થવો અર્થ ઈચ્છામાત્ર રોકાઈ જવી જોઈએ તો જ કાર્ય થઈ શકે છે તો પછી ધર્મ જે સંકલ્પનો ત્યાગ કરવા કહે છે તે બધાં મનુષ્યોમાં કેવી રીતે સંભવે?

વશિષ્ઠ ઉત્તર: જે મનુષ્ય બધાનો ત્યાગ તેમજ સંકલ્પનો ત્યાગ કરી રહે છે. સંકલ્પત્યાગ નું યથાર્થ રૂપ કે તમને કહું છું. સંકલ્પનાં રૂપ ને ભગવાન વિશેષ પુરુષો કહે છે "હું કંઈ" એવો અહંકારનો અધ્યારોપ થવો, તેને જ સંકલ્પ કે કલ્પના કહે છે. એવા મલિનતાવાળા અધ્યારોપને છોડી દઈ તમે કેવળરૂપ રહો કે જે પોતાનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ છે, તેના જ બધાં કરતા, તે સંકલ્પત્યાગ કહે છે. આત્મા સિવાય અન્ય પદાર્થો માં જે કંઈ અધ્યારોપિત થતી તેને જ (સંકલ્પ મૂળમાં જ થતાની) સંકલ્પ કહે છે; જ્યારે પોતાનું અજ્ઞાનમાત્ર બીજું કંઈ જુદું નથી કોઈપણ તે અર્થમાં જુદું પોતાનું-અજ્ઞાનના જ બધાં થતા તેને સંકલ્પત્યાગ કહે છે અમુક દૃશ્ય વગેરે દરેક પદાર્થો પરમાર્થ રીતે પણ સત્ય છે એવું જે કંઈ અભિમાન થતું તેને જ ઉત્તમ પુરુષોએ સંકલ્પ કહેલ છે. ત્યારે અર્થ દૃશ્ય સહિત દરેક પદાર્થો નાં અજ્ઞાનો નાં કાર્યરૂપ થતું વગેરે પર મિથ્યા નો વિકાર કોઈપણ તે જ્ઞાન અજ્ઞાનરૂપ જ છે એવી બધાં થતી અવસ્થા એ સહજ પોતાનું અજ્ઞાન માં સ્થિતા કલ્પાયેલું કોઈપણ પોતાનું અજ્ઞાન જ છે એવા બધાં થતા તે જ સંકલ્પત્યાગ કહે છે.

અનુભવમાં આવેલ બાહ્ય વસ્તુ જે જે અનુભવા-યેલા બાહ્ય રૂપે બે પ્રકાર ના સમજણ થાય છે. કોઈપણ રીતે જે કંઈ સમજણ થાય, એ સંકલ્પ જ છે એમ તમે સમજો, એમાં જે કંઈપણ બાહ્યનું કંઈપણ સમજણ જ ના થવું, એમાં જ કલ્યાણ રહેલું છે, એમ વિવેકીજન સમજે છે. બાહ્ય પદાર્થ ચિત્ત માં ઉદ્ભવ વૃત્તિઓનો ત્યાગ કરી ચિત્તને કાષ્ઠ ની બાહ્ય પરવૃત્તિ માં જ બાહ્ય થઈ જઈને તમે નિશ્ચલ રહો. ચિત્તમાંથી અર્થ પદાર્થમાત્રનાં સમજણરૂપ સંકલ્પ ને છોડી દઈ, પુરુષપ્રયત્નોથી પ્રાપ્ત થયેલા એને પૂર્વનાં અભ્યાસને અનુસરી કરવામાં આવતાં કર્મ માં એકલા જોઈતાં બાબતો બાહ્ય ની ચેષ્ટાના પોતે - નિસંકલ્પપણાથી તમે પ્રવૃત્તિ કરો. તમે બાહ્યના વગરનું ચિત્ત જ જેનું નામ થઈ ગયું છે, એવાતમ

Date:-

શબ્દ વડે જ શુભ સંસ્કારોને અનુસરતો ઉભા થતાં કાર્યોમાં રોકાણ કરો. કું ઊંચા કાર્ય કરી પોકારું કું કે સંકલ્પબળ ઉર્જાનું પરમઊર્જાસ્વરૂપ છે. તેને ઓળખો કરો. સંકલ્પબળ ઉર્જાનો કે ચિત્ત માં કોઈ પણ ભાવની પૂર્તિને ઈચ્છાબળ કહેવાય છે, અર્થાત્ ઇચ્છા, દર્શન અભિલાષ રૂપિત શુદ્ધ અભિલાષાને બોલી શકે તેમ અભિલાષ જ થઈ જે રહેવું એ પરમઊર્જાકારક છે. એનો અનુભવ તમે પ્રત્યેક કરી લો.

બહાર જે વ્યાકરણિય રીતે કર્મ કરવાં કિયો અંદરથી તેમાં 'આ સંપૂર્ણ રીતે ખરેખર શુભરૂપ છે' એવી ભાવના જ પાડવો. બાકીના ક્રિયા કર્મો કરવા એ જ પરમ ઈર્ષ્ટ કહેવાય છે, અને એ જ જીવનમુક્તિ બાદ તને દૂર કરનાર છે. તમે કર્મનાં ફળ માં ઈચ્છા રાખો નહીં, તેમજ કર્મનો ત્યાગ કરવામાં પણ 'આવા પ્રમુખ ફળ મળવાનું છે' એવા ઈચ્છા પણ ન થાવ. સંકલ્પ થવો તે મન ને બંધન માં બાંધનાર છે અને સંકલ્પ ન થવા તે મુક્તપદનું છે. અહીં કોઈ ક્રિયા કરે કે કોઈ સ્થળે જોઈએ કરવાનું કે ત્યાગ કરવાનું છે નહીં. અર્થ જીવનશૈલી, રોજ અને અખંડ પરબ્રહ્મસ્વરૂપ જ છે માટે તે જ સ્વરૂપમાં તમે રહો. કોઈ પણ ભાવનો સંકલ્પ જ ન થવા દેવો તેને જ વિકલ્પો રોકવા કહે છે. આવી રીતે તમારામાં કર્મ પણ છે નહીં, તમે માત્ર પ્રાણમયકોષે કર્તા ભોગવો છો. દેહાદિક માં 'આ કું અને આ મારું' એવો સંકલ્પ જેટલું દૃઢ કર્તા કરે છે એટલું દૃઢ તમે કોઈ પણ આ સંસારરૂપ દુઃખથી મુક્ત થવાનું નથી. જેવા તમે 'આ કું અને આ મારું' એવા સંકલ્પથી મુક્ત થશો તો દુઃખ થી મુક્ત થઈ જશો. 'આ કું અને આ મારું' એવું બોલવાનું છે એવા જે પણ નહીં. અને જે કંઈ છે એ તે અર્ક પરિપૂર્ણ રીતે પરમાત્મારૂપ જ છે. આ જગત ઈશ્વર જ છે એમ જ છે અને માયા વડે ઉત્પન્ન થયું છે. એનો ભાવ કરીને ફક્ત પરમતત્વ માં જ રહો.

5.2 જગતનું બ્રહ્મમયપણું અને કર્મબંધનાશ:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: ગાયા ગાયન બનાવેલું જેમ ગાયક જ છે તેમ પરમાત્મા માં રચાયેલું આ જગત પણ પરમાત્મારૂપ જ છે. ક્ષર, અક્ષર, કૂટસ્થ, જીવ, ચિત્ત અને ચરાચર એ સર્વના આધે મન, અહંકાર અને બુદ્ધિ આદિ એ પરમાત્મારૂપ જ છે. સઘળાં માનસિક કર્મો એ

Date:-

સર્વ પરમાત્મારૂપ પંકજ ત્યારનું જ છે. કેમ કે, જ્યાં સુધી દરેક સ્વ જિજ્ઞાસુરૂપ પરમાત્મા જ દેખાવ માં રમાવવાં કોવાથી રહ્યાનું રૂપ, અનંત છે. પરમેશ્વર જ સર્વનાં સારરૂપ છે. તેના વગર કોઈ ક્રિયામાં રમાસક્તિ વડે બુદ્ધિ ને ન બાંધવાં નિઃસંકલ્પ થઈ ને રહો.

બુદ્ધિમાન પુરુષે પોતાનું પુણ્ય-પાપરૂપ શુભાશુભ કર્મ જ નાશ કરવાનું છે તેને મૂળ સ્વ જ કામ ને તેનો સંપૂર્ણ નાશ થાય છે ત્યારે તે ફરીને ઉગવાનું જ નથી. આ કેવું મૂળ જ મન છે. સંકલ્પ ને ત્યજે જ મન ઉભું થાય છે. તેનો નાશ થવાં કેવળ બ્રહ્મસૌન્દર્ય જ શેષ રહે છે. તેનું બે મૂળ કોઈનું જ નથી. તે બ્રહ્મ તો સ્વયં રામસ્વરૂપ છે, અનંત શુદ્ધ રૂપ સ્વરૂપરૂપ છે.

સર્વકર્મમાત્ર નું મુખ્ય બીજ જ મન-સૌન્દર્ય છે. જેનાથી અહંકાર થઈને 'હું કર્તા છું' એવો સંકલ્પ થવાથી ક્રિયા થવા માંડે છે. મનસૌન્દર્ય અહંકાર રામાંહિ મળી જઈ તેમાં રમાત્મરૂપવા માત્ર વઈ અનાદિ અવિદ્યાનાં સંસ્કાર વશ ઉકેલ 'હું અમુકરૂપ છું' અને કર્તા છું' એવા નામરૂપ વાળા બાંધવા વડે જે ગોઠવાઈ ગયા તો કર્મમાં બંધરૂપ થાય અને જે મન જ બને એવાં પોતાનાં શુદ્ધ સ્વરૂપ જે જ રહ્યા હોય તે તો તે પોતે જ પરમપદરૂપ છે. આવ પોતે બધું જેનાં સૌન્દર્ય કોવા છતાં 'હું કર્તા છું અને મારા અમુક નામરૂપ છે' એવા નામરૂપ વાળા ભાવનાથી ગોઠવાઈ ગયો તો તે કર્મમાં બંધરૂપ થાય છે. અને તે વિચાર પામે છે.

મનુષ્ય ભવે જાણ્યા કે અજાણ્યા તે આ દેહરૂપી દોરનો બાંધેલ કોઈ વ્યક્તિ ત્યાગ કરી શકતો નથી. પરંતુ આવા પોકળ વ્યવહાર કરવાં છતાં 'હું અસંગ છું, અકર્તા છું, અધિષ્ઠાતા, કુટસ્થ અને ચિદ્રૂપ છું' એમ ચિંતવે રાખ તે કર્મમાં નામ અને રૂપ જેને બંનેના ભાવનાથી મન માં ન પડ્યા હોવાં કર્મ અને અકર્મ એવા વિકલ્પોના પણ ત્યાગ કરી દેવો કર્મત્યાગ કે ચિત્ત ત્યાગ અશક્યરૂપ જ થઈ જાય છે માટે રમાવેલાં કર્મો નિઃસંકલ્પપણે કરવામાં રમાવે તો તે કોઈ પણ કરતો જ નથી. તેથી કર્મ થતું જ નથી. માટે સ્થૂલ કર્મત્યાગ સંભવતો નથી. પરંતુ

Lakeer

Date:- 17·10·25

કર્મ કરવા કરતાં પણ તે યોગ્ય રીતે કરવું (Planning) અર્થાત્ રાઈટ-વિઝન નો ભગવાન કહે છે: કર્મયોગમાં ધીરજ રાખવી, ત્વરા કરવી નહીં.

આપણે જોયું કે કોઈ દ્રષ્ટા માંથી કેમાંથી, તે વર્તનું વાતાવરણ કે સિચ્યુએશન અમલમાં કરી બાદ થઈ ગયું પરિણામ અપેક્ષાંત અમાપ છે એમ સ્વીકારવામાં આવે તો એ પરિણામો, તેમાં રહેલા ચિત્ત નો અને કર્મનો પ્રશ્ન ત્યાગ છે કે જેમાં પરિણામનું અપેક્ષાયુક્તનું અનુભવવાનું એનો મોહ મટે છે. જે વિચારેલું અપેક્ષિત દ્રષ્ટાફોલ તો જ મળવાપણું પૂર્વનિર્ધારિત પડ્યા સિદ્ધાંતાર્થ ઉભો થાય; પરંતુ કેટલી સૃષ્ટિ ના પરિવર્તનકારની વાસ્તવિકતા એ જેવા કોઈ દ્રષ્ટા ક્રિયા પણ થયેલું જ નથી. કે કે જે જ્યારે નવા સિદ્ધાંતાર્થ ઉભો થયો નથી. આમ એવા પૂર્વનિર્ધારિત ભાવને સિદ્ધા અમલ મૂકી દીધા જેનું જે મુદ્દા અંતરમાં અપેક્ષા રહે તે સિદ્ધાંતાર્થ રૂપે કર્મફળ નથી પરંતુ ચોર્ય બંધનરૂપ જ છે. કર્મ નો અપ ત્યાગ કેટલું રહે ત્યાં સુધી અપ્રાપ્ય અમલ સિવાય બીજું શું અપેક્ષાયો નથી.

પ્રશ્ન-૩ મુદ્દા વાત્ત અર્જુનનો ઉપાય:-

શ્રી ઉવાચ:- હે મહારાજ! જો વારંવાર શું તે સિદ્ધાંતાર્થ અપેક્ષા કોઈ વસ્તુ ફોલ્ડ જો પણ તેનો અમલ ફેરા રૂપે કરી રાખવા તે કહ્યું.

વિશ્લેષણ:- જ્યારે અપ્રાપ્ય પદાર્થ ની અપ્રાપ્ય અને પ્રાપ્ત પદાર્થનો અમાપ જાણ કોણે, ત્યારનો સિદ્ધાંતાર્થ કે જે સિદ્ધાંતે દ્રષ્ટા છે એનો અમાપ અપેક્ષાઓ ના જ પ્રોત્સાહન મટે સિદ્ધા થાય છે. સિદ્ધાંતાર્થ માં બાધ અને રૂપ અને બંને મિશ્રિત જ છે. જે પૂર્વનિર્ધારિત માં અપેક્ષા તે તો છે જ નહીં. એના બદલ પૂર્વનિર્ધારિત જ થયા કેટલા તે અપેક્ષાઓ છે. કારણ? પૂર્વનિર્ધારિત જ મર્યાદિત કારક છે. પરિપૂર્ણ કે જે પ્રાપ્ત કે બંને જ બંને અપેક્ષા અમલે. બાકી દ્રષ્ટા, દર્શન અને દ્રષ્ટા, એ ત્રિપુટી માં એક થઈ રહેલો સિદ્ધાંતાર્થ તો અંધકાર માં જેવા જો પેકે દીવાલો કોવા કેટલા બાધ સિદ્ધા જ છે, તેને અપેક્ષાર વડે અપેક્ષાયુક્ત જ અમલે. સિદ્ધાંતાર્થ માં દૃષ્ટિ અમાં

Lakeer

અપેક્ષારૂપે અમુક બાબત જ જણાવા અને તેમાં અપેક્ષા-

Date:-

બુદ્ધિ દ્વારા જે જે દુઃખકારક છે; માટે જ્ઞાન વડે જે વિદ્યાભિમાન આદિ ભાવ અને રૂપ જે બંને તેના મૂળરૂપ અજ્ઞાન નષ્ટ થઈ જવાથી અમને જે આત્મબુદ્ધિ ન કરીને તમે બુદ્ધિથી પોતાનાં સ્વરૂપમાં જ રહો. દૃષ્ટાંતકારમાં દેખાતાં જે વિદ્યાભાવ આદિ ભાવ અને રૂપ બંનેના કુટુંબ જે તે અર્થના સાક્ષીરૂપ જુદા જોવાપણું છે કે જે અર્થ પદાર્થમાત્રને લેવું મૂળ જોવાથી તેને દ્વારા કરી રહેલા ભ્રમકાર વડે પકડાયેલ અમને જે જે અર્થના અજ્ઞાનરૂપ છે અને તેના જ મોક્ષ મટવાનો છે એમ દ્વારોને તમે બોધ પામતાં જોવા જોવાપણું કરો. વિવેકી પુરુષે પોતાના પાપ-પુણ્યરૂપ ગુણાગુણ કર્મને ત્યાગ કરવો જોઈએ અને તે વાત, (અજ્ઞાનવાદ વિવાદનું અર્થ મિથ્યા હોવાથી) તે છે જ નહીં એવું તત્ત્વજ્ઞાન વડે જ્ઞાનવાદના નિરસ્ત થાય છે. તત્ત્વદર્શિત્વ ના વિચાર કરતાં એવું જણાયું છે કે જે કર્મનો સમૂળગો નાશ થાય અને કોઈ પ્રકારે કર્મ રહે જ નહીં તો સંસાર અભાવરૂપ થાય થાય. જોવાપણાને પોતાના માં દૃષ્ટાંતરૂપ નિપુણ વાત્ત્વિક રીતે જોતા જોવાપણું કરે છે પરંતુ પોતે જરા પણ જુદો પડતો નથી. વિશ્વરૂપ પરમાત્મામાં રહેલું અજ્ઞાન અને તેના આશ્રય રહેલા જીવોના પદાર્થો અર્થાત્ કોઈ પણ પરમાત્મા ના જુદા પડવાપણા જેમ જુદા છે તે પ્રવાહરૂપ છે એ પ્રવાહ પણ જુદા જુદાપણું નથી, તેમ જે જોવાપણું છે તે જ વિશ્વરૂપ છે તેનાથી કોઈ જુદું નથી. કારણ કે વિશ્વ અને વિશ્વ એ બંને જોવાપણાના અર્થને બતાવનાર ચિતિ શક્તિને એ એકજ મૂળ ધાતુ માંથી બનેલ છે એ બંને જોવાનો અર્થ પણ સિદ્ધ જ થાય છે. જેમ જળમાં પ્રવાહ અને તેમાં પ્રકાશ જોવામાં આવે છે, તેમ પરબ્રહ્મના આશ્રય વિશ્વ પણ અને વિશ્વ એ બંને પોતપોતાનાં તે તે ધર્મોથી રહિત જુદા જુદા રૂપે રહેલા છે. ચિત્ત ચિત્ત (જે પ્રકાશ કરે તે ચિત્ત) એટલા વ્યુત્પત્તિ વડે દરેક પદાર્થોનો પ્રકાશ કરવો તે જોવાપણાનું ફળ છે તેમ જણાય છે. જે કંઈ વિષય મિથ્યારૂપે આવે છે તેમાંથી જોવે કોઈ જતું નથી. જેમ પ્રાણ અને ગતિ એ બંને જુદાં નથી તેમ એ જોવાપણું (વિદ્યાભાસ) અને તેના ફળ એ બંને જુદું જણાય (વિદ્યાભિમાન જેમ) દેખાતા જોવાપણું આત્મામાં

Date:-

જુદા નથી. તેથી બહાર ગૃહ વચ્ચ અંદર રહેલા અને રસોડામાં જે કાંઈ પદાર્થો જોવામાં આવે છે, તે આત્મારૂપ જુદા નથી. આ દેહ કર્મનો ફેલાવો કરે છે અને તેનું મૂળ જેઈએ તો અહંકાર છે કે જે જન્મ-મરણ આદિ સંસારનું કેન્દ્રબિંદુ છે, તે જેમ અલમારીના દરેકના ભેદનું રહેવાસ્થાન બાહ્ય આંખ પકડાય છે, તેમ 'કંઈ એવા કાંઈ વસ્તુ જ નથી' એવા ભાવના વડે વિદેહમાસ કે જે કર્મરૂપે ફેલાયેલ છે, તેનો સમાવ્ય સમગ્ર જેટલ અહંકારરૂપ મૂળ તો સાવ બાજરાના દાંત પકડાય છે. માટે સદા તમારા અંદર રહેલું વિદેહમાસરૂપ કર્મનું મૂળ જ દાંત પકડાય. કર્મના બાજેરૂપ કલેવરોનો ત્યાગ કરવાથી જ જે પરબ્રહ્મ મિલનનું જે બારું વિદેહમાસરૂપ તથા તે વડે અનુભવાતો અહંકારો દૃશ્યપ્રપંચ એ બંને સાથ વડે જોવા છે? બધી એમ નિશ્ચય થવા બાદ્યસ્થાનવાળા અને દાંતિવાળા વિદેહી પુરુષોને કાંઈ લેવાનું કે દૂર કરવાનું રહેતું જ નથી. તેઓને ત્યાગવા કે ગ્રહણવા બાબતે અમારાં જ નથી, તેમ છતાં તેઓ રસોડાનાં જેવા નિર્લેપભાવે જીવનમાં દાંતરૂપ ફરી દાંત વિશ્વરૂપ વ્યવહારમાં રહે છે. આવા પડેલા આવકાર તો તેઓ કરે છે, કેમ કે તેમનામાં કર્તાપણાનું અભિમાન તો ગેરવાયેલ અને વિશ્વમાં કર્મનો કોઈ સંસ્કાર બાકી રહેવા પામ્યો નથી તેથી તેઓ કશું કરવાનું જ નથી. વિદેહી પુરુષોના કર્મેન્દ્રિયો પણ મનમાં કોઈ વિચાર-વિકાર ન થતાં તે જેમ દાંત રહે તે રીતે રસોડાના ચૂલામાં બાકડા ના પેઠે સ્થાનેસ્થાન ફરતા ફરે જાય છે.

વિદેહી પુરુષો કર્મના બાજરૂપ કલેવરને મૂળ સહિત ઉખેડી બાજર ફેંકી જાય એવું પરમતત્વમાં જ વિશ્વ તો રહેવાનું કરે છે, તેમ છતાં તેઓની સ્થિતિ સુખવાળી હોય છે. 'આ સર્વ એક પરમાત્મારૂપ છે; તે સિવાય જે પ્રતીતિમાં આવે છે તે મિથ્યા છે' એમ જ્ઞાન વડે સમર્થવાળા પોતાના સિદ્ધ જ કર્મત્યાગ સિદ્ધ થાય છે. બાકીના બધાને સિદ્ધ મોટા આરંભવાળા હોય, જોકે તેનું અંદરનું બાજ બળી ગયેલું હોવાને લીધે અંકુરારૂપ જ છે. જીવન્મુક્ત બનવા પુરુષ એ પોતાનું ઘર જ નિર્જન અને દૂર રહેલાં રસોડારૂપ છે; અને તેનું ચિત્ત જ રોજના બધા પુરુષ જે મનુષ્ય બિલાનું મોટું રસોડું પણ મનુષ્યોવાળો બગાડો

Date:-

"રૂપ જ છે. આ અર્ક પૃથ્વી અવસ્થાના પુરુષ માં મળિયા વિસ્તાર અંદર અવસ્થાના જેમ સ્થૂળ રૂપે પૃથિવિપંચભૂતાત્મક પદને રૂઢિત છે.

5.4 અહંકાર નો ત્યાગ કરવાનો ઉપાય:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: મારા કર્મનો ત્યાગ કરવો એ જ અર્કત્યાગ નથી, પરંતુ જગતના પૃથ્વીતત્વ રૂઢિત અને અહંકાર ના પડ્યા રૂઢિત એક પરમાત્મા જ સત્ય છે, એવો બોધ થવો તે જ અર્કત્યાગ કહેવાય છે.' આ દૃશ્યરૂપ દેહાદિમાં આવવો દેહ આદિ હું છું અને એ દેહ આદિ સાથે સંબંધ રાખનારું આ જગત મારું બોજ્ય છે' એ બે ભ્રમનો અભ્યાસ વિવેક વગેરેના બોધના બળે શાંત થઈ જવા, મુદ્દા જેવાય કે જે અર્કના અવશ્યરૂપ છે તે જ બાકી રહે છે. 'હું અમુક દેહાદિ-રૂપ છું અને અમુક મારું છે' એવો ભ્રમ જેઓનો શાંત થયો નથી, તેમને જ્ઞાન પ્રાપ્ત નથી, શાંતિ મળતા નથી, કે ત્યાગ સિદ્ધ થયો નથી અને નિવૃત્તિપદ પ્રાપ્ત થતા નથી. 'અમુક મારું છે અને હું અમુકરૂપ છું' એવાનાં જ મારા બાધ થઈ જાય તો તે અર્કના અધિષ્ઠાનરૂપ, શાંત, આનંદ-મય અને જ્ઞાનસ્વરૂપ આત્મા જ શેષ રહે છે.

'હું એવી કોઈ વસ્તુ પરમાત્મા ના અસ્તિત્વ થી જુદી છે જ નહીં' એમ નિરહંકારપદ્ધતિના ભાવના કરવાથી અહંભાવ કે જે અર્ક અવિદ્યા નું મૂળ છે, તે નિર્દયે શાંત થઈ જાય છે. અને મારા એવો જ પ્રયત્ન પણ મોક્ષ માટે એમ છે; તો પછી તેમાં શું માટે ફેરફાર કરવાનું છે? 'હું અહંરૂપ નથી' એવા અભ્યાસનું અધિષ્ઠાન પડ્યા જેવારૂપ આત્મા સિવાય અન્ય નથી. આ અન્યનો સ્વરૂપ વિનાનું જગતનો જેવું પ્રતીતિમાં આવે છે, તે અર્કસ્વભાવ કેવળ પરમતત્વ જ છે; માટે તમે મનમાં વિચાર પડ્યા ના કરવારૂપ મૌન ને ધારણ કરી રહો; કેમકે આ અદ્વય (પરમાત્મારૂપ) મોક્ષરૂપ જ છે. જેથી મનમાં 'હું' એવો અહંકાર રહે તે જ મનમાં 'હું' એવો કોઈ વસ્તુ જ છે નહીં એમ ચિત્તમાં પાકવાથી સંસાર નો ~~જન્મ~~-મરણ આદિ અનર્થોમાં પડી ફરીવાર શોક કરવો પડતો નથી. અહંભાવ છોડવો જ કાંઈ પ્રતીતિમાં રહેતો તે અજ્ઞાનનો કુલ જેવું ભાવ મિથ્યા જ છે એમ સમજી

Date:-

બને નિરંતર રહે રીતે બ્રહ્મમુખ પરમપદનું અવલંબન લઈ જે રહો. અહંકારને નિરંતર અભ્યાસ વાં કુળ જેવો મિથ્યા જ્ઞાન અને અજ્ઞાન અર્થ વિકારોથી રહિત થઈ જશે અને આ સંસાર-અગાર જે લાગે જશે.

જે ઉત્તમ પુરુષે પોતાના મિથે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ અને મત્સર એ છે પ્રકાર જાવેલા કોષ, જે જે મોક્ષ આદિ મહાપુરુષાર્થનું પાત્ર થાય છે. જે જે ભાવો તમારી અંદર પ્રવેશ કરવા માંડે, તે તે ભાવોને 'હું અમારો કોઈ પદાર્થ જાણી' એવા ભાવમાં કરી અભ્યાસ કે જે અભ્યાસ જેવો અસંગ છે, એવો અભ્યાસ તમે તે તે ભાવોથી (અજ્ઞાનથી) અલગ થઈ રહો. તમે 'હું' એવો કોઈ પદાર્થ નથી એમ જ્ઞાન થઈ જાય કોઈક અપૂર્વ એવું ચિદાત્મા જે છે એમ અનુભવને આત્મસુખ નો અનુભવ કરશો તો ~~મુંઝાશો~~ મુંઝાશો નહીં. અવિદ્યાજ્ઞાનજન્ય માં ઉત્પન્ન થયેલું આ દરેક અર્થ કેવળ ભ્રાંતિ વિના બીજા રૂપે છે જ નહીં. અને તે ભ્રાંતિ જે તમે સંકલ્પ નો ત્યાગ કરી દઈ દરેકને સાવ મૂળ જશો તો તે જ જળ રહેશે. પવન ના અંદર ગતિના પેઠે તમારી અંદર જે જે ભાવનો ઉદય થાય, તે તે ભાવ ને 'હું' એવો કોઈ પણ પદાર્થ જેવો આત્મામાં જુદો છે જ નહીં, 'જે કોઈ છે તે અર્થ જેવો છે.' એવા દૃષ્ટિ કરે અભ્યાસ વગર નો બનાવ છે.

લોભ, લક્ષ્મ, મદ, અને મોહ જે અમ ઉપર કહ્યું તે રૂપે અહંકારમાં અમાવ વડે જેણે જાવેલ નથી એવો સંકલ્પ વિનાનો પુરુષ અદ્વૈતાત્મસાક્ષાત્ત્વ નો અધિકારી બ્રહ્મવિદ્યા જેમાં નાસ્તિકતા અને સ્વચ્છંદ અભિનિવેશ અનર્થ ઉત્પન્ન થાય છે.

આ સૃષ્ટિ કે જે ભ્રાંતિ વડે પરમાત્મા માં કલ્પાયેલા છે, તે જાણ થતાં કુટસ્થ, અધિષ્ઠાન અને કેવળ કૈવલ્ય પરમાત્મા માં પોતાના જ્ઞાન-અજ્ઞાનકારી સૃષ્ટિ સ્વરૂપ થી રહિત થઈ કૈવલ્યરૂપે જ્યાં પામ જાય તો બહુ જ રાજી. પરમાત્મા તો કોઈ દિવસ પૂરક થયા બાદ કેમજ જાણ પણ પામવાં બાકી અને એ પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ છે જ નહીં; તો પછી તમે જાણવી ઉત્પત્તિ કે જાણ કોણ? કોણ? ત્યારે જ બ્રહ્મ કૈવલ્ય

Date:- 18-10-25

પોતાના સ્વાભાવિક સ્વરૂપમાં જોવા રહે છે.

બ્રહ્મ કે જેમાં (અદ્વૈતવેદાન્તમાં) જુદે જુદે સમયે ભાવ પદાર્થ રહેતા નથી, તેમાં સ્થાન વડે મોક્ષરૂપ ફળની કલ્પના કરવામાં આવે છે; તથા સ્વભાવે જ જે સ્થાનમાં રહેલ છે તેમાં સ્થાન વડે રહેવારૂપ ફળ કલ્પવામાં આવે છે, જે વસ્તુ તિરોભાવરૂપ અવસ્થામાં છે, તેમાં સ્થાન વડે અવસ્થાવિશેષરૂપ ફળની કલ્પના કરાય છે. બીજી રીતે જોઈએ તો જે ~~જોવા~~ ક્રિયાના વિષયરૂપ રહિત જ છે, તેમાં વિષયરૂપ સ્થાનનું ફળ કલ્પવામાં આવે છે. બીજી પણ રીતે કરવું જોવું પડતું નથી, ~~જોવા~~ માત્ર વસ્તુસ્થિતિ છે તેજ પ્રકારે સમજવામાં આવે છે.

પરબ્રહ્મ પોતે જ સ્વરૂપ વગેરે પદાર્થમાત્રથી રહિત છે તો પછી તેમાં ભાવ ની કલ્પના? ઘટ-પટ આદિ પદાર્થ કરવામાં આવે છે અને વૈયાકરણોના વ્યવહારમાં પણ પ્રયોગ કરી બતાવ્યો છે, તો પછી 'કે' એવું કોઈ પદાર્થ નથી.' એવું માત્ર પ્રયોગ કરી બતાવવામાં કેમ જોવા પડ્યા છે? 'કે' એવો અહંકાર જે જોવામાં પદાર્થસ્વરૂપ માં અહંકાર પ્રયોગરૂપ છે. એ અહંકાર જે જે નિર્મળ પદાર્થ જોવા તો જોવામાં મેલ જે નિર્મૂળ પદાર્થ જોવા છે. જેમ અરીસો જોવા મેલો બની ગયો હોય અને પડવાથી મેલો થયો, તો જે રીતે અહંકાર કે જે ભાવ સ્વભાવ છે, તેનો મેલ જોવાવાળા પ્રમાણમાણસના અરીસા ઉપર લાગવાથી જે મલિન થયો છે અને અહંકાર ચોખ્ખા થવાથી જે નિર્મળ પદાર્થ જ રહે છે. જેમાં વાસના કે અન્ય કોઈ વિકાર હોતા જ નથી.

અહંકાર જે જોવાવાળા છે તેને તેમાં જોવા પ્રયોગ અસત્ય નો ભાર કરી જે બાજુ જોવામાં આવે તો પછી રહ્યું કે, આત્મા, આ જોવા અને આ બંધ ના કલ્પના પણ કોણ કરી શકે? જે અહંમાત્ર બાજુ રહેવામાં જિજ્ઞાસા અનુભવે છે, અધરમેલ છે, તિરોભાવ અવસ્થાવાળો છે અને ચિદ્રૂપમાં રૂપે રહેવું અવિદ્યા અવસ્થાવાળો અહંકાર ઉપસ્થિત છે કે જે વડે મારી મારી ઉપાધિ ના અહંકાર પણ મારે

Lakeer

Date:-

રૂપ મૂળ દ્રવ્યનું રૂપરૂપ અનુભાવ જેવાદ્ય છે તેમ રૂપેદ્ય મૂળ રૂપરૂપ અનુભાવ જેવાદ્ય છે. જેમ મરૂ ના રણદ્ર ભોમણ રહે છે તેમ રણે રણકુંકાર ના રણદ્ર પર્વતો, સમુદ્રો, નદીઓ આદિ ના દર્શનરૂપ રહેલા છે. તથા બાહ્ય ઇન્દ્રિયોથી પદાર્થો ના રણનુભવ પછી અને તે વડે પોતા પોતાની કર્મ-સંસ્કાર આદિ માનસ વૃત્તિરણે રૂપે રણકુંકાર માં જ રહેલ છે. જેમ દિવસ ઉદ્દય પામતાં પોતે જોયાદને વિદ્યમાન પદાર્થો માં પુકારા અને રંગબિરંગી માનસિક વ્યાપારો ને પ્રગટ કરે છે તેવા રૂપે રણકુંકાર જ ઉદ્દય પામ પોતે જોયાર જેવા આ જગતને પ્રકટ કરેલ છે. તે રણકુંકાર રૂપમાંથી માં લય પામ જતાં રણાત્મતત્ત્વ નો રણાધારકાર પ્રલયથી આવૃ ઝાઝા પોતા જેવા રૂપ રંગસાર રણનુભવ માં રણાત્મો લયથી.

તેવા રણકુંકાર રૂપે તેનો રૂપર્ક રંગસાર કેવળ ભાંતિ છે અને માનસ્યારૂપે પોતા જેવા પ્રગટ જોયા છે માટે રૂપાન વડે રૂપર્ક નો ભાવ કરી દઈ રણંતઃકરણ, ઇન્દ્રિયો, તેના રાગ-દ્વેષ રૂપાદિ દોષો. રૂપે કલ્પાણરૂપે રૂપે રૂપર્કથી રણત્યારે જ રહિત પોતા જેવા રણત્ય, ભાંતિ રૂપે નિત્ય રહિત રૂપેદ્ય-રૂપાત્મારૂપે જ રહે રૂપે જ રૂપર્ક નિવૃત્તિ નો રૂપાર છે.

S.5 વિદ્યાદાર ના કથા-તેના પ્રકાર:-

વ્યાપક ભોક્તા:- વિશ્વ અને ઇન્દ્રિયો નો વિષયો તરફ દોડવાનો જે સ્વભાવ છે, તેને પ્રથમ ભોગવવાને પાછા જે વિષેકમાં પ્રવૃત્તિ કરે છે તેને વિષેક વ્યવહાર સિદ્ધ થાય છે. યુધિષ્ઠિરાદિ મહા પુરુષ જેણે મનના રૂપ અને ઇન્દ્રિયો ના સ્વભાવને રૂપંદર રીતે જીતેલો તથા તે રૂપરૂપ વિનાના પુરુષ ને જેમ રૂપનમોહન ગાને વહેલા મહેનત કરવા છતાં તેવિનાકરવું પણ તેમ તેણે કરી ઉત્તમપદના પ્રાપ્તિ થતા નથી. જેમ વિષેક વૈરાગ્ય રૂપાદિ પદાર્થ માં તેનું ચિંતું વરત ગાના જાય, તેમ રૂપેદ્ય વિનાવાનું પુરુષમાત્રોને ઉપદેશ પણ વરત ગાના જાય છે. રૂપાબાબત માં રૂપેદ્ય પુરાતન ઇતિહાસ રૂપાંભરો, જે મને મુખે કહ્યો કહેવો.

પૂર્વકાલ માં ચોકાચોક પર્વત ના રૂપંદર ના શિખર માં એક વિદ્યાદર રહેતો હતો કે જે રૂપાત્મજ્ઞાન ના રહિત

Date:-

અને ઇન્દ્રિયો ના જ્ઞાનથી ભેદ પામેલો કુટો. વિવિધ પ્રકારનાં વચને બોલે અને દામ-ત્રિદામ પ્રકારનાં રૂપાદિ ગ્રહણ કરેલા પરંતુ વિચારશીલ અને સદાચાર કે જે સાધુપણાની દૃષ્ટિનાં કેટલુંક ચૂકીને કેવાથી અને કરેલો ખોટા વિસંગતા રહ્યો કુટો. દરેક વ્યવહાર ખોટાં બધ-દામ ત્રિદામ થી વિવેક જો તેમાં ના ઉદ્ભવ થયો. વારંવાર મૃત્યુ - જન્મ અને પુદ્ગલ-થી અવે છે તે અર્થ મારા માટે જ થાશે કેમકે વિચાર કરવાથી તેનો જ્ઞાન મને થઈ અવે છે. તો પછી એવું શું કરું કે જે ફિ-થર જ રહે?' આવો વિચાર કરી પાંચ પાંચ, દશ ઇન્દ્રિયો, મન, બુદ્ધિ-અને ચેતન - એ બધાં સંબંધવાળો ચેતન-પુદ્ગલ કેમ ના મનવચન માર દશ વ્યવહારના ઉપયોગને કારણે પાછો જુદા વિભાગ વિસ્તારો અને સંસારની વાસનાથી રહિત થઈ ગયેલો તે વિદ્વાન. મારી પાસે આવી ત્રિશરણ થઈ પુછવા આવ્યો. મને નમસ્કાર કરી કહ્યું

'ભોગે વડે ઘરે, સુખ મળવું બધા પરંતુ મનને જીવનથી જ ઘરે સુખ થાય છે મને વિદ્વાન અનંત ભોગે જું કેવે પૃથ્વીપતિ બધી અવે અર્ધ દુઃખના નિવૃત્તિ કરાવે એવું અલ્પ પરિશ્રમથી સહજ પ્રાપ્ત અને અવિદ-અંત વિનાનું પરમ પવિત્ર પદ કેમ પ્રાપ્ત કરી શકાય તે અવ કહો. કું વ્યવહારના અવસાનરૂપ જ ત્રિપુટિમાં રહી જ બુદ્ધિ કુટો કુદે તીવ્ર વૈરાગ્યરૂપ વિનંતીવાળો ઉદ્ભવ થવાથી ગયો કું. અંધ કૃપા કરીને તત્વજ્ઞાન જો ઉપદેશ કરી ~~મને~~ મારો ઉદ્ધાર કરો અવાયનાં શરણે કું

મૂઢ જોઈએ - બાલ્યાવસ્થા પ્રવાહ તમે કુદે મોક્ષપદના પ્રાપ્ત કરવા ત્વરા પેદા કેવે. તમારી બુદ્ધિ પવિત્ર કેવાયેલ અનાદિકાળે ઉપદેશકાળને અર્ધસહિત વિચાર ગ્રહણ કરજો. તમને કું જે કંઈ કહું તે સંબંધકાર કરવા યોગ્ય જ છે એટલા માટે તેને ગ્રહણ કરી લેજો.

જે કંઈ અહંકાર આદિ તમારા કુદવા માં દોષ રૂપે જોવામાં આવે છે તે રૂપ તમે બધી માટે દરવા પદાર્થ રૂપ સંસાર જે મુકી દઈ અર્ધના સાધના એવા મુદ્દાઓ છે તેને સ્વીકારજો. કું પક્ષ તથા, તમે પક્ષ બધી અને અવા જગત પક્ષ બધી જેવો તમે નિશ્ચય બોલાવો એટલે અર્ધ પરમ મંગલરૂપ એક પ્રકાશમાં તે થઈ રહેશે.

Date:-

જે તમને સુખ-દુઃખ કરતો નથી. આ જગત કોમવામાં આવતું કર્તા ઈશ્વરાના જેવું બિલકુલ જ છે. તે અવસ્તુરૂપ છે. જે દરશાવે આપણે છે તે જગતની (અવસ્થારોપ) દૃષ્ટિ એ જેવા અજ્ઞાન નો નાશ થતાં જગત બાધિત થઈ જાય કાંઈ જ નથી. મારા બ્રહ્મરૂપ જ છે અને અધિષ્ઠાનદૃષ્ટિ વડ (બ્રહ્મદૃષ્ટિ) જોઈએ તો જે કાંઈ છે તે સર્વ બ્રહ્મરૂપ જ છે. તમે કે જે બ્રહ્મરૂપ જ છો તેનો જ એ અજ્ઞાનો વિવર્ત છે. સર્વ એક બ્રહ્મરૂપ કોચાય આભાસ પડવાનો કોઈપણ જુદો વિષય જ ન કોચાય અજ્ઞાભાસ (વિક્ષેપાભાસ) પણ નથી. જગતનું મૂળ બળ અહંકાર જ છે તે તમને. આ 'હું' જેવું કાંઈ જ નથી એમ જાણ નિરંકારરૂપ અધિષ્ઠાનમાં તે જગતનો જ કોઈ વિચાર આ સંસારવૃક્ષ ફરી ઊગતું નથી.

૬.૪ સંસારવૃક્ષ ઉચ્છેદનવિધિ:-

બ્રહ્મદેવ બોલ્યા: હે વિશ્વામિત્ર! આ અતિ વિશ્વરૂપ જેવું આ જગતરૂપ પુરુષ અહંકાર (હું) રૂપ બળ જ મોળું જ ઉત્પન્ન થયો છે. તે 'હું' બળ જે આભાસરૂપ અગ્નિ માં બ્રહ્મ જ્ઞાનીપુરુષ તે ફરી ઉત્પન્ન થતું નથી. વસ્તુ-દૃષ્ટિ વડ જે અહંકાર ઓઘળી જાય તો સર્વ બ્રહ્મમય માત્ર જ જણાયા અને અહંકાર કોઈ દિવસ છે પડવાનું જેવું જ માત્ર રામ છે જેનાથી તે કોઈ જાય છે. 'હું હું, અમારું હું' એવું જ અહંકાર છે એવું મારું 'જે કાંઈ છે તે બ્રહ્મમાત્ર છે.' એવી ભાવના કરવાથી જ અહંકાર બાધ થઈ જાય છે અને કેવળ બ્રહ્મ જ છે તે સર્વત્ર રહે છે એવું જ ઉત્તમ જ્ઞાન છે.

આ જગત-રચના-ઈશ્વરાદિ કેવળ કોલ્પિત તો અમારું જ છે. વિવર્ત છે એવું નથી.

૬.૫ જગત વિશ્વમાત્ર છે:-

બ્રહ્મદેવ બોલ્યા: હે વિશ્વામિત્ર! દૃશ્યવર્તિ તેમાં રહેલા ક્રિયા, ચૂકા, દોષ આદિ તથા તેમને દૃષ્ટા રૂપે જોનારા તેવા જુદા જગતો જાગ્રતોત્પન્ન - વાસનાદૃષ્ટિ થી મિથ્યા અમારા તે વરફ કાંઈ ઉપજ્યા નથી એવાં વિમર્શ જ્ઞાન ના અંદર પૃથિવિમંડળે રહેલા પુરુષિશ્રમ ના જેવું નાથ

Lakeer

રહિત થઈ જઈ, શાંતપણાથી સર્વત્ર ભરપૂર પ્રકાશમય એક મુદ્દલ

Date:-

વિદેહમુક્ત જ થઇને રહે છે.

જ્ઞાનમાં જણાવ્યા મુજ અને કેવળ એ બંને અવસ્થાનું ફળસ્વરૂપ એક કેવળજ્ઞાન જ છે. કારણકે તેમાંનું કેવળપદ્ય કેવળજ્ઞાનને જ આશ્રિત છે. 'હું' એવા કોઈ વસ્તુ છે જ નથી, જે કાંઈ છે તે કેવળજ્ઞાન છે. એ પ્રમાણે તમે કેવળ કેવળજ્ઞાન આત્મામાં જ રાત રહો. હે પૃથ્વિ વિદ્યાધર! 'હું' એવું કાંઈ અહંકારનું સ્થાન છે જ નથી. જે છે તે કેવળજ્ઞાન આત્મા જ છે. એ પ્રમાણે તમારું જ્ઞાનકેવળજ્ઞાન એ પુરુષકેવળજ્ઞાનમાં અખંડ એકતાને પ્રાપ્ત થઇ ગયું, તો પછી તેમાંથી આ કાંઈ પણ વિષય પૃથ્વી જ રહેવાથી તમારા પુરુષને શું કરી શકાય? પૃથ્વિ વિદ્યાધરો કે જે પોતાનું વાસ્તવરૂપ છે તે જ થઇ જાય છે. જે સંસાર કે કેવળ સંસાર જેવા જેવા સંકલ્પો વિશેષ કરીને વારંવાર ચિત્તમાં અહર્નિશ સ્ફુરી કરે, તેવું તેવું સ્વયંસિદ્ધ થાય છે. જ્ઞાન, તમે અને હું એ બધું જ્યારે પુરુષસ્વરૂપ જ છે, ફક્ત અજ્ઞાનવશમાત્ર છે કે અજ્ઞાન તે ભાસે જ છે બાકી એ જેવા જ્ઞાન થયેલું જ નથી.

S-10 પુરુષ નિર્વિકાર છે અને જ્ઞાન સિદ્ધ છે.

મુનિ બોલ્યા: કેવળ બધા જ જુદા જ્ઞાની જે કાંઈ સ્ફુરિતમાત્ર છે તે પણ કેવળજ્ઞાન જ જ છે. અવિદ્યાથી પરમબ્રહ્મમાં માયા જ ઉદ્ભવી તે નિર્વિકાર પુરુષ જ છે. આ સૃષ્ટિ જ સ્થિતિ સંહારમાં જ્ઞાનમાં રમે છે. બાકી: જ્ઞાન જો પણ ઉત્પન્ન કે નષ્ટ થયો. માટે અજ્ઞાન કે 'હું' રૂપ અહંભાવ તો જ નષ્ટ થતા બધું કેવળ પુરુષ જ છે. આ જ જ્ઞાન કે મુક્ત છે.

બોધકુમારસ્થિતિ એ જોયા તમે જ અર્થમાં કાંઈ અનિર્વચનીયરૂપે રહ્યા છે અને બોધસ્થિતિએ જોયા અર્થ મિથ્યા ઉદ્ભવ્યા તમે જ્ઞાનમાં કોઈરૂપ નથી કેવળ પુરુષ જ છે. કૃતે તમે બુદ્ધિ, ચિદાભાસ આ સ્થિતિ પોતાનાં શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપમાં પોતાના જોરે સ્થિત થઇ જશો.

S-11 જ્ઞાન પુરુષરૂપ છે:-

મુનિ બોલ્યા: કૃતે, જ્યાં સુધી સુષુપ્તિ જેવી પરમસુખમય નિર્વિકાર દશા પ્રાપ્ત થાય, ત્યાં સુધી ધીરા રાજા પોતાનાં પુરુષપ્રયત્નનો અભ્યાસ કરવાનો છે. જે પદાર્થ (જ્ઞાન) જેવો (પુરુષરૂપ) છે, તેને તેવો પુરુષરૂપ

Date:-

જગતમાં બધાજ પુરુષ છે, બધાને દુઃખ ઉપજાવનારી પોતાની પોતાના અજ્ઞાન મૂર્તિમાન અહંકાર ઉભા રહે છે બધા પોતે પોતાના પૂર્ણ સ્વરૂપમાં જ રહે છે. તે સંકલ્પનો ઉદય થવા દેવો નથી. તે દરેક પુરુષ પોતાનાં મૂળ પૂર્ણ સ્વરૂપને ભૂલાવેલ છોડવો નથી. ઉલટે પક્ષે તે દેહ ઇન્દ્રિયો અને વિષયરૂપ પદાર્થોમાં અમુક હું છું અને અમુક મારું છે' એવા અજ્ઞાનમાં બંધાયો જ રહ્યો. કારણ કે તે પુરુષ પોતાનાં સ્વરૂપને ના ભૂલ્યા જ્યાં સુધી પોતાનો પૂર્ણ પુરુષાર્થ પોતે જ સ્વરૂપમાં સ્થિર થયેલો રહે છે. ફક્ત કેટલા પ્રકાર અજ્ઞાનનું સ્વરૂપ છે?

સર્વ જગતનાં પદાર્થોમાં જે કોઈ અલ્પ જણાય છે, તેના અંદર જે સર્વ વ્યાપક છે, તેનો જે તત્કાળ બાધના ક્રિયામાં અર્થે તો પહેલી ઉત્પત્તિ, અધિષ્ઠાન અર્થમાં મન, અહંકાર જેવાં દોષો કલ્પાયા રહે? કે વિક્ષેપકારી તમે જેમ ઘટપટ આદિ પદાર્થોને તટસ્થપણાથી બાકીરૂપે જુદાં રહી જોયા કરો છો તેમજ શરીરને, અહંકારને, મનને અને બુદ્ધિને તથા અજ્ઞાનોને પણ જુદાં જોઈને, જગતને ક્રિયામાં મિથ્યા કે અહં ના ઘરનાં બાકીરૂપે જોયા કરો. સર્વને મિથ્યા જગતને અજ્ઞાનનાં આવરણરૂપને અંધારાના પડદો તોડીને જ રહે. એ અજ્ઞાનરૂપ તો કોઈ દોષ ગણાતો નથી અને અજ્ઞાનમાત્ર રહેવાને તો કર્તાપણું કે ભોક્તાપણું કોનું પણ નથી.

5.12 અવિદ્યાના બારા તો ઉપાય:-

મુખ્ય પ્રશ્ન: જેમ અજ્ઞાનના અંદર સારો બારો અજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું એવો સંકલ્પ વસ્તુતઃ અજ્ઞાનો એક જ વિક્ષેપ કરવા અવિદ્યારૂપ અને મિથ્યા છે. તેમ અજ્ઞાનો કે જે પોતાનું વાસ્તવ સ્વરૂપ છે તે ભૂલાઈ જઈ તેના અંદર અહંકાર કે જેમાં સદ્ગુરુના અને અજ્ઞાનો પ્રપંચ રહેલો છે તે અજ્ઞાનનું એકપણું વિક્ષેપ માત્ર અવિદ્યારૂપ અને મિથ્યા જ છે. અવિદ્યાના ઉપાધિ વડે ઘેરાયેલો ચૈતન્યરૂપ અજ્ઞા જ જગતમાં ભાસ કરીને પોતાનાં અવિદ્યારૂપ દેહ માં જ 'હું અમુકરૂપે દયા હું અને અમુક દશા છે' એવા કલ્પના કરવે તે રૂપે ભાસે છે. માટે વાસ્તવિક દૃષ્ટિ એ જોતાં અહંકાર પણ અજ્ઞાનના જુદો નથી. અને જે કોઈ પ્રપંચ ભાસે છે તે સર્વ પણ અજ્ઞાનરૂપ મિથ્યામાત્ર જ છે. આથી એમ સિદ્ધ

Date:-

વાત છે કે સર્વ કલ્યાણમાં પ્રવૃત્તિપ્રધાનરૂપ પુરુષાર્થવાદ જ શ્રેષ્ઠ છે અને તે જ સત્ય છે કે જેના પાયે અવિદ્યા ને મિથ્યાનું સામ્રાજ્ય પડ્યા રહ્યું છે. એ પરમ પુરુષાર્થવાદમાં જે મોક્ષ ને કલ્યાણ કરવામાં આવે છે, પરમાત્મા ને આત્મા કરી તે તે જ્ઞાન પ્રાપ્તિ ને સાધવા પ્રયત્ન છે. અંદર અહંકાર અવિદ્યા અને બહાર સામ્રાજ્ય અવિદ્યા સર્વત્ર સામાન્યવાદમાં જ વિવર્તરૂપ ફેલાઈ રહેલું છે. તે જ્ઞાન વડે કે મિથ્યાવાદમાં જ્યારે આ સૌભાગ્યવાદનો જ્ઞાનરૂપ વિવર્ત રોગ થઈ જાય, ત્યારે તે પરમવાદ દુઃખના વિનાનું રોગ, સામ્રાજ્ય જેવું વિવર્તકાર સ્વરૂપમાં જ રહે છે. પંચકાર્યકૃત પ્રપંચના સ્થાન પુરુષના પગ વિરાટ, ઘાસ, કુર્દ, ગાય, ગૃહ, ગૃહિણી, કિર્તિ અને દેવતા દેવતાદિ વગેરે તેને પ્રકારકાર વિશ્વવ્યવહૃત(માત્ર નો વ્યવહાર વ્યાપારી) સ્વભાવમાં સામાન્યતો થયો. આવાત માં સામ્રાજ્ય વિશ્વમાં જ આ જ્ઞાન, તેના મનો અને બધાં મોક્ષ અવિદ્યાના અનેક કલ્યાણ રહેલા છે.

બીજી બાજુ, બ્રહ્મમાં અને પરમાત્મા જેવા બંને ઉપાધિઓનો ત્યાગ કરી દેવા અને સ્વભાવવાદમાં જ વિશ્રામ પામો ઈશ્વર બ્રહ્મવાદ પરમાત્મા પર જુદું પડી જાવું થયો. આવા મન, અહંકાર, બુદ્ધિ અવિદ્યા જે કાંઈ વિકલ્પરૂપે રહેલ છે તે સર્વને તજી અવિદ્યા છે એમ સમજે અને તેનો પુરુષપ્રયત્નવડે બાધ કરી નાખો.

અવિદ્યાનો અનુભવ આવા છે કે જે રૂપી, પુરા, દેવ અવિદ્યા માં મમત્વનો અધ્યાસ થવામાં કારણરૂપ છે તે વિષય, નામરૂપ, દેવ, અન્નાદ અવિદ્યાનો પોતે પણ જેવા કરી બહેલા બ્રહ્મવાદ મિથ્યાકારણે આપે પરસ્પર વાર્તાલાપ વગેરે પર પ્રયત્ન બુદ્ધિકારણે ગાઢ પડી અધ્યાસ કરેલા તોડ વૈરાગ્ય અવિદ્યા પ્રધાનના વિવિદિષા થયા બાદ બાદ જાય છે. બાકી અવિદ્યા માંથી પણ આ બાબત કે જે વિષયરૂપ જ સમજવું, દુઃખરૂપ સમજવું ઈત્યાદિરૂપે દેહાદિક માં અહંભાવે રહેલ છે તથા અવિદ્યાના વિક્ષેપશક્તિ રૂપ છે તે જ્ઞાનવિચારવડે જ્ઞાનવિજ્ઞાન-મનન અવિદ્યા બાદ બાદ થયા છે. ઉપરે બાકીનો પણ બાબત અવિદ્યાનો અવરોધ રહ્યો કે

Date:- 19-10-25

જે રમાવરણાશક્તિરૂપ છે, તે ગિરિદ્વારના આદિ દ્વાર। રમાના જુ બૃહમડુળે રમપરોક્ષ રાગ પ્રભાવ બરાબર થઈ ગયા છે. એ રાતે એક પછી એક ભૂમિકાનાં અન્વારંભના ક્રમે ફરીને રમવા રમે રમેકાભરતે જ રમિદ્વારનાં રમેરા ભાગનો ઉપર જગાવ્યા પૃમાણે ઉપાસકારૂઢભાવ રમાને રમેરતે પછી જે રમવશેષ રહ્યું તે બામરૂપ રત રહિત રનૂપ રમાત્મરાવ જ છે કે જે પુરુષાર્થરૂપ જ છે.

રામબોલ્યા:- મહાત્મારનો રમાને બાલ્યાવસ્થા કહીને રત રાતે રમિદ્વારનો રમડલો ભાગ પ્રવાસ પઈ ગયા છે? રમને પા ભાગ રત રાતે રમન્તરિક્ષારૂઢ ગ્રહણ-મળન રમાદિ દ્વાર। બારા પ્રાપ્ત જરાય છે? તથા બાકી રહેલો રોષો ભાગ રમાત્મનું રમપરોક્ષ રાગ પ્રભેદના રત રાતે બારાને પ્રાપ્ત પાયા છે તે કહો. વળી હે મહારાજ! રમાપ જે કહો છો કે બદ્ધા ભાગો બો બેગે પ્રગટ્યા પઈ રાકે રમને ક્રમે,ક્રમે ફરતે પ્રગટ્યા પાયા રમે વિશે રમાપ શું કહો છો? તથા જે બાકી રહે તે બામરૂપના રહિત રમને રનૂપ જ રહેછે રમમ જે રમાપે કહ્યું, તેમાં રનૂપનું કહેવાયું રમને રમરનૂપ શું કહેવાયું? રે રર્ક રમાપ મને કહો.

વશિરાહ બોલ્યા:- જે પુરુષ પોતે વિરક્ત હોય, રંસાર તથા જ્ઞાનના ઈચ્છા રામર્થો હોય રમને રમાત્મદેવના હોય, તેવા રત્પન્ન પુરુષના રાથે રમને બીજાં પણ મુમુક્ષુ રાથે રમા રંવાદ બળ જગ્યારના રર્વાંશના વિસ્તાર કરવો. કાકુલા રમને વિવેકી મનુષ્યે જ્ઞાન વૈરાગ્યના શોધન કરી, વૈરાગ્ય રમાદિ રાધન -ચાતુષ્ટય રમને ~~મરણ મરણ મરણ મરણ~~ મરણ રમાદિ દોષોના રહિત થઈ, રમાત્મામાં ભરા રનૂપને રમપરોક્ષ રીતે રમનુભવનારા કોઈ રત્પન્ન પુરુષનું શરણ લઈ રમારાધન કરવું. મહાત્માનું રર્ક જાણી બોલ્યું છે રમેના ત્યત્વબોધના હા ખેદ કે રામરાહ્ય! મહાત્મા પુરુષ તો રમાગામ થયા જ તે રર્ક મૂમિકાનાં મૂળરૂપ કોચાયા, રર્કના કરતાં મુખ્ય રમને વૈરાગ્ય રમાદિ ચાર રાધનરૂપ રંપત્તિને પામેલે રર્કના ખેદરૂ રમેના પ્રથમ મૂમિકામાં સ્થિતિ પવારૂપ ઉત્તમ દશા તો ઉદય પવાને પામેલે, રમિદ્વારનાં રમડલા ભાગનો બાકા પહોંચો જ રમજો. રમિદ્વારનો રમડલો ભાગ મહાત્માઓનાં રમાગામ થી કોણ પઈ ગયા છે. પા ભાગ રમન્તરિક્ષારૂઢ, ગ્રહણ-મળન રમાદિ કળા બાકા પામી જાય છે અને બાકીનો પા ભાગ ગિરિદ્વારના રમાદિ દ્વાર।

Date:-

પોતાના પુરુષ સ્વજન વડે જ ગાવા કરવાનો છે. કુદરત સોંપેલ જે તાદૃશ ઇચ્છારૂપ રંગે જે સર્જિતાપણા ઉત્પન્ન થાય, તો તે પુરુષને દેવાંશ્ય સર્જાદિ સ્વાદન સંપર્કિત કુમારા સોગોદના રૂપમાં તેમ સિદ્ધવા ના સ્વાદનોદના રોકે છે અને સોકુલના ઇચ્છા સિવાય બીજા બધી ઇચ્છાઓ દૂર થતાં પોતાના પુરુષાર્થ ના સર્જિત્વ તો રોપો ખાવા કુદરત પ્રાપ્ત થઈ છે. મહાત્માઓ ના સમાગમથી, ગ્રાન્થ-વિશ્વ વડે, શ્રવણ-મનન વગેરે કુમારા અને પોતાના સ્વજન ના એ સર્જિત્વરૂપ મિત્રનો કાલ થઈ જાય છે. એ દરેક ક્રમે પ્રાપ્તને તો ક્રમથી તેમાં બાવા પાત્ર છે અને એ અર્ક એક જ વખતે પ્રાપ્ત થઈ જાય છે એવો યોગ સ્વાદ બને, તો તેને વખતે જ બધું થઈ જાય છે.

સર્જિત્વ નો કાલ થઈ જતાં અર્ક ત્રિપદેહ ના સ્વાદેહરૂપ જે ત્યાં સ્વાવશેષ રહે તે (કારણ-દેવર્ષિમાનું) કાંઈ જ નથી, અને જે કાંઈક છે એમ કહીએ તો સર્જિતાપણાથી જેનું કાંઈક છે એ જ પરમતત્ત્વ છે. તે બ્રહ્મરૂપ ની રહિત છે. સ્વાવશેષ દૃષ્ટિ ના સ્વસ્વરૂપ (ત્રિપદા) છે અને સર્જિતાપ દૃષ્ટિ ના (સત્ત્વ) છે. કે રામચંદ્રજી! એ સ્વાવશેષ રહિત તત્ત્વ પુરુષ જ છે કે જે જરા-મરણ આદિ વિકાર ના રહિત છે, સ્વાંત છે, એક છે અને આનંદ વડે દૃઢ (ભરપૂર) છે, તેમાં જે કાંઈ જડ-ચેતન આદિ સંકલ્પરૂપે ફુરી આવે છે, તે તો સત્ય ત્રિપદા જ છે અને ત્રાંતિ વડે જ મારા આપે છે એમ સમજી લઈ, પ્રમાતા, પ્રમાણ અને પ્રમેય રૂપ ત્રિપુટી ના ભેદ ને દૂર કરી અખંડરૂપ થઈ રહી સર્જિત્વાની સ્વાત્મરૂપ વડે વિહાર કરતાં અને શોક ના રહિત અને કેવળ આનંદમૂર્તિ થઈ ને રહે.

S·13 ગ્રાન્થરેખું ના ઈન્દ્રે ફરેલા રાજ્યકર્યા:-

મુનિ બોલ્યા: પ્રથમ સ્વદ્યારોપ દૃષ્ટિ ના અધિકારીઓને સમજવા માટે જ્ઞાન-કાંડ ની કથાઓ રચીકારવા માં આવી છે; પરંતુ વાસ્તવિક દૃષ્ટિએ તો આ જગત કે જે ચૈતન્યસત્તા ના સામર્થ્ય ના એક ફેલાવારૂપ જ છે, તેમાં જેમ આકાશની અંદર કોતરેલ પુતળી રહેલા ચૂર્ણ વગેરે ના પુરાવા ને દાસ્ત કરી સાબિત કરવાની જરૂર નથી. ~~આ જગત કેવી~~ તેમ દેશકાળ ની પણ કરવી જરૂર નથી. આ

ગાડો વડે કુદરત બળ ના સંકલ્પમાત્રરૂપ જ છે અને વાયુ ની

Date:-

અંદર ફેલાઈ રહેલા ચુંગદલના કરતા તથા ચૂર્ણના પ્રકાશ ના કરતા પણ અધિક ચુકમ, ગાંદર, ફૂલ્ફા અને ચલ્લદ જ છે. કે ચુકમળ વિદ્યાધર! અમા જગતરૂપ અમ્બુ કે જે ત્રૈલોક્યલક્ષ્મી અમેક ચમત્કાર માત્ર જ છે; તેના પારને લાલુ ના ફેલાઈ રહેલ ચુંગદલ અને ત્રોટરૂપ પ્રસરી રહેલો ચૂર્ણનો પ્રકાશ એ પણ બીજરૂપોના અંકુર, બાઈ, વગેરે ક્યારા અનુભવવા માં આવ્યા જે તત્વે મેરુ ના જેવા મહાચમત્કાર લાગે છે. જેમ મળ ના કલેપ્યું પદાર્થ કે જે મળોમલા ફેલાયેલ મળરૂપ જ છે, તેને તે મળ જ અમાકાર-ત્રૈલોક્યની રચના વડે ભાસે છે. તથા જેને સ્વપ્ન અવસ્થા ફોલ, તે જ પુરુષ તે સ્વપ્નની વાત ને દેખે છે. તે જ રીતે અમા સૃષ્ટિ કે જે દૃષ્ટિમાત્ર જ છે, તે પણ જે પુરુષ પૂર્વે જેમ રીતે ઉદય પામે છે તે પુરુષ જ તેમ રીતે તેને દેખે છે.

અમા રહસ્યમાં ઈન્દ્રે પ્રસરેલ્યુમાં જેનો અનુભવ કર્યો કહ્યો તે વિષયનો અમેક પુરાતન ઈતિહાસ કેટલાક વૃક્ષો કહું છે. અમેક વાર કોઈ અમેક કેકાડો રાજવંશમાં અમેક કલ્પવૃક્ષ ઉગ્યા બોકલ્યું. તેના ચુંગદલ અમેક ડાળ અને બ્રહ્માંડ રૂપ ઉદુંબર - અમેક ભરવું અમેક ફળ પડ્યું. તે ફળ પર કેટલો, દાળનો અને માનવ અધિષ્ઠ પ્રાણીઓ રૂપે મહાન પ્રાણીઓ કરતાં કહ્યા જેમાં પદાર્થોરૂપે ખાવા જેવા થઈ આવ્યા કહ્યા તેમાં પાષાણકોષ, પૂરકકોષ અને રક્તકોષ નામના મજબૂત બારણાંથી તેને ઢાંકવામાં આવ્યું કહ્યું. તે ફળ વિદ્યાને અનાદિ અમાપ તેવા અમેક વાસનાઓ રૂપ અમ્બુ ભરેલું કહ્યું. તેમાં અમેક પ્રકારના અનુભવોરૂપ ચુંગદલ ભરેલો ફોલાયેલ વિદ્યાને ખેંચે તેવું કહ્યું. તે ફળ કલ્પતરુ ની પરમ માં જગતના સુકમ અમ્બુરૂપ ભરણોભરણ તેજોમય તંતુઓથી બાંધવામાં આવ્યું કહ્યું. તેને અમુંકારરૂપ મોટા ટેંટોડીઓ કહ્યો, તે આકાશતત્વના પ્રકાશના તેજથી બાંધવામાં, મોક્ષના ખુલ્લા બારણાંરૂપ તુંબવામાં, નદીઓ અને સમુદ્રોરૂપ રેસાવાળું પોચા તંતુઓ નાં ફોલાવામાં અને આકાશ માં તરતાં વાદળાં નાં ઝાકળ રૂપ ભરેલું કહ્યું. તે મધુપુરમ્ય વાયરે જે ફળ પાકીને ગળી જાય તેવું, અવિદ્યારૂપ ફાગડો કે વિદ્યા રૂપ ફોલને ખાવા બાજ કહ્યું. તે ફળ ખરી પડ્યા પછી બીજ પામ્યું અને ફેલાતા વાસના વિનાનું બની જાય તેવું કહ્યું. તેના અંદર નિવેકી નો અધિષ્ઠાતા ઈન્દ્ર મધ્યમાં ઉપર

Date:-

બેકેદા મહાભારતમાં ના બાલક ના જેમ ચર્ચ ઈવેન્ટમાંથી રમતગમત કરો. રમકુંબકુ ના વિસ્તાર મકાનના પુરુષો માં જોવું કે મકાનમા ઈંડું નું પ્રમાણ વધારે ગુરુ ના ઉપયોગ પર અને પોતાના સમાજ ના બાજુના કરવા વડે કરીને થઈ ગયેલું કરું.

એક દિવસ તમામ મોટા દેવો સભામાં કરો ત્યારે ઈંડું રમકુંબો અને એકદમ કરો ખુશ થઈ પરંતુ તે કરો જવાબ દેવ દિવાસમાં પ્રવાસ કર્યું. તેને શાંતિ નું કોઈ ઠેકાણું મળ્યું નહીં. પછી દેવોના આશ્રયમાં પણ ઈંડું ને આકાશ પર રહેવા પોતાના ખૂબ રમકડાંના સંકળ્યું ને મૂળસ્થાન માં જ રમેશ થઈ, પોતે રમોરસ્થાન બની થઈ, ચૂર્ણિયાવાસમાં ક્રિસ્ટો ના સમુદ્રો ના અંદર રહેવા કોઈ એક ગ્રહરેખામાં, કોઈ એક કમળકોશ માં બમણો સંચાર પોતે તેમ પૃથ્વી કરી. એ ગ્રહરેખા ની અંદર તેણે રમારામ કર્યો. બીજી મુદ્દત વિસ્તાર તેનું વિસ્તાર કરવું પડ્યું. સંગ્રામ પ્રસંગ ને બુદ્ધ થઈ કલાક પ્રકાર ના નકલનો તે ગ્રહરેખા માં જ પોતાં પર રહ્યો. એ ગ્રહરેખામાં ઈંડું એક જળમાર્ગ માં જ ઘરના કલાકો કરી તેનો અનુભવ કર્યો. પછી તે દર માં પ્રમાણ ના કલાકો કરી તેમાં પર બેઠો. ત્યારબાદ, સંકલ્પ વડે ગુરુત્વ બળ ને મંડિતરો, માતરો અને પ્રવાહો રમાંદિ ની તૈયાર કરેલા ક્રિસ્ટલો, મકાનોના શોભતું એક બગાર દોડું. જે તેણે પોતાના કલાકોના મનમાં જ ઉભું કર્યું કરું. બગાર તે બગાર માં જ રહી તે ઈંડું અનેક પર્વતો, ગામડાં, નદીઓ રહેવા અને જંગલો વડે શોભાયમાન એવા દેશ ને પોતાની કલાકો પ્રચાર દોડો. તેમાં સંકલ્પ મુજબ પર્વતોમાં ખાડું થયેલું તેના મનોમન જંગલમાં દોડું. ત્યારબાદ, પાણી પોક, મૂપોક, સ્વર્ગપોક, સૂર્ય રમાદિ ગ્રહો, પર્વતો સહિત ના ગ્રહોના પોક ની કલાકો કરી ત્યારે, અને તે ચર્ચમાં ઈંડું ના રમાજ પર બેઠો. તેને એક કુંદ નામનો મકાનમાં પુત્ર પણ થયો. કાળે કરી તે વૃદ્ધ થતાં કુંદ ને રમણ સોંપી તે પિતૃકુંડ-કૈલાસ ને પ્રાપ્ત થયો. કુંદે કુંદ ને પુત્ર થયો. આ જ પરંપરામાં તે ઈંડું ના કુમારો પુત્ર, પૌત્રો થયા. રમણે પણ રમંડ નામે રાજા તે પરંપરામાં રાજા કરી રહ્યો છે. એ ગ્રહરેખા ભણે બાજુ પાસ મણ પણ તે ઈંડું રમણેલું મનોમન રાજા નથી

Date:-

કે ગણિત થતું નથી.

5.14 રામલક્ષ્મણ માં ત્રિકોણી દર્શન :-

મુખ્ય બોલ્યા: રમે દૃષ્ટ ના વાસમાં એક દૃષ્ટ એવો પડકારો જેનો રમે છેલ્લો જન્મ કૈકયી, બુદ્ધચરિત ના વાસણ ના પ્રભાવથી રામના પ્રાણ પ્રતિષ્ઠિત થઈ. રમણાળ તે વરી ગયેલા શુદ્ધ ચિત્તવાળા તે દૃષ્ટને દાનવો તે પરાસ્ત કર્યા, રમે અશ્વમેધ યજ્ઞ કર્યો. રમે દૃષ્ટ એક વાર કાંઈ ~~કાર~~ કારણસર એવો ઈચ્છા થઈ કે 'બુદ્ધચરિત્ર કે જે માણસો સાંભળે ત્યાં રામલક્ષ્મણ એવાં નામથી ઓળખાય છે, તેનું કંઈ દૃષ્ટાન્ત થઈ બરાબર અવતાર કરું'

આ પછી તે સમયકાળમાં ભેરવ ભડાર-અંદર ના ત્રિકોણ થવાળા અર્ધ કારણો ને ત્યાગ કરીને, બુદ્ધિજ્ઞાને શોધ રામના, રમણાદિ દ્વારા બુદ્ધચરિત્ર નું અવતરણ કર્યું. અર્ધ ચંદ્રિકાવાળું, અર્ધ વસ્તુઓનું રહેવું, અર્ધવાયા, અર્ધ-ચંદ્રિકામાળ કૈકયી અર્ધદા અર્ધ પ્રકારે અર્ધમુખ થઈ રહેનારું, અર્ધદા અર્ધ પદાર્થો માં રહેવું, અર્ધ તરફ કુંવારપણ, ચારે તરફ રમણો, મરચકા રમણ મુખને ઢાકણ કરનારું તથા અર્ધકાંઈ ને ઢાકણ કરી રહેવું અને પરમાર્થ દૃષ્ટિએ રમણ, ચંદ્રકાર. દૃષ્ટિએ બુદ્ધોને ભોગવનારું અને પરમાર્થદૃષ્ટિએ નિર્બુદ્ધ પ્રજ્ઞાપારમિતા ના અંદર તથા ભડાર પરાપરરૂપે રહેવું, રમણિ-રંજક કૈકયી તરત ના ભણ્ણ રહસ્ય તેવું બુદ્ધચરિત્ર તે દૃષ્ટને રમણાદિ દ્વારા જોવામાં આવ્યું. રામ ત્રિકોણી ના સંપૂર્ણ ચિત્રણ તથા કમલવાળા ના તંતુ ની જેમ વહેતા પ્રવાહનું અને તેની અંદર ના દૃષ્ટ ના રાજ્ય ની પણ ભણ થઈ. રમણા તો કુમારો દૃષ્ટો રમ રમણ રમણા માં થઈ ગયા છે, કૂદી પડ્યા છે. એવા અનેક તરંગોવાળી સૃષ્ટિ ઉપર બદ્રી રમણાધિકાર ના રચના વહેવા કરે છે.

રમ દૃષ્ટાન્ત બદ્રી ત્યાં સુધી તો ખૂબ વેગ થી વહ્યું જાય છે કે જ્યાં સુધી રમણ પ્રાપ્ત થયેલા તે રમણ બદ્રી પ્રાપ્ત થયેલા રોજ ના મૂંઝવણો માંથી છેલ્લી મૂંઝવણ સુધીના પરમપદ રચનામાં રમ રહેવું માલામણ છે એવો અનુભવ થયો નથી. પરંતુ રામ થયા તેનું બરું રચનું જોવાં તે દૃષ્ટાન્ત બદ્રી કલાંત થઈ પામ્યા જાય છે.

રમ માલાનો રોજ પૂરા અને વિરામ છે કે

Date:- 20-10-25

કુરકોઈ કારણથી ગમે તે કાળે અને ગમે તે સ્થળે કુરકોઈ પુકારે પડશે પહેલ જવા જેવામાં આવશે છે. આ માટલા પડ્યા અહંકારનાં જ માત્ર પ્રમાદકારણ ઉત્પન્ન થાય છે, અને સત્યરૂપે જોવા જેવા વિષય જ ઝાંખા પડી ગયા પડે છે.

જે વર્તનમાં સાક્ષાત્રૂપ બ્રહ્મસ્વીકાર્ય છે, તે પ્રકારે સર્વ ક્રિયાકલાપ પર દૃષ્ટિ છે, પ્રકાશ પર પડ્યા થયા છે અને જે અહંકારનાં જેવું સહજ પરિપૂર્ણ છે તે વિશુદ્ધ આત્મતત્ત્વ જ પ્રતીત રહે છે.

5.15 અહંકારના નિર્મૂળિયા જગતની બહાર દૂર થાય છે.

મુક્તક બોલ્યા: જેમ પ્રકાશનું જ પ્રકાશ્ય રહેલાં દ્રષ્ટા તે પ્રકાશ્ય માં પડ્યા જગત દેખાવું કરવું, તેવા જ રીતે જ્યાં અહંકાર કોઈ ત્યાં તો જગત જ તેવાજ પર પ્રકાશને ઉભું જ રહે છે. આ જગત પ્રપંચની બાંધિનું મૂળ તાપસ્વરૂપ બોલાયું, તો અહંભાવ જ કહી રાકાય છે. આ જગત અહંભાવરૂપ પ્રભાવ નું જ વિસ્તરણ છે, એમ તમે સમજો. અહંકારરૂપ જગત ની રચનાની રૂપ જ આ જગત છે. જેમ પ્રભાવ અને તેમના ગતિ જુદા નથી, તેમ જગત અને તેનો પ્રવાહ જુદા નથી, તે રીતે અહંભાવ અને જગત એ બંને જુદા નથી. અહંકાર ની અંદર જગત રહેલ છે અને જગત ની અંદર અહંકાર રહેલો છે. એ બંને એકબીજામાં પરોવાયેલાં છે. એકબીજા માંથી ઉત્પન્ન થયેલા સ્વપ્નવત્ વ્યવહારો અને એકબીજાં જે આધારભૂત સ્થિતિવાચક છે.

જેમ ચિત્ત ને જગત વડે દોષ લાગ્યા, તે રીતે અહંભાવ કે જે જગતનાં બીજરૂપ છે તેને જે પુરુષ સાક્ષીવડે સંકલ્પનું સ્ફુરણ જ ન થવા દઈ તે જો દોષ લાગે, તો તેણે જગતરૂપ મોટા દોષ લાગ્યા એમ સમજવું. કે ચિદાકાશ ! વાચિકદૃષ્ટિએ એ જેવા અહંકાર કે જે 'હું' એવો ભાવ પોતા ફરવાનું છે તે છે જ નહીં અને સમસ્ત જો વિશ્વરૂપ જેમ વિલાસરૂપે જ પ્રકાશ વડે ઉત્પન્ન થયેલો જણાય છે. પુરુષ કે જે સ્વયં અસંકલ્પપણે વ્યાપ્ત રહેલ છે, અનંત છે, અને સંકલ્પરૂપ બુદ્ધિ રૂપ વિલાસ છે. તેમાં અહંભાવ પોતા ફરવાનું કે થવાનું કોઈ કારણ જ ન હોવાથી એ અહંકાર દેખાય છે ઉત્પન્ન કોઈ દિવસ થયો કહી શકાયો જ નથી. વાસ્તવમાં પુરાણ પોતે અહંભાવ રહિત કશું પણ કોઈ જગ્યાએ થયેલ નથી.

Lakeer

∴ આમ અહંભાવ મૂળે ન હોવાથી જગત પણ મુક્ત જ થયા જ.

Date:-

ધર્મ જ્ઞાન અને સમાજ પરના સૌથી સૌભાગ્યશાળી અને ધન્ય છે કે જે પોતે નિર્લેપ જ છે. માટે સાધનાપથ પામ્યા પછી તમને જુઓ ત્યારે તમે તો એવા જ દેખાઓ છો. આ પુત્રોના જ્ઞાન અને અહંકાર એ બંનેનો સમાજ દૃષ્ટિ એ ત્રિકાલ પરના તમારા બહારના અને અંદરના વિષયો કે જે બહાર કામ, ક્રોધ, લોભ વગેરેના રૂપે અને અંદર રાગ-દ્વેષ વગેરે રૂપે દેખાય છે તે દોષ થઈ જશે. તેમ બીજું પણ તેનાથી જુદું દુઃખ વગેરે કશું રહેશે નહીં. જે બધા તે બધો છે જ નહીં અને તત્ત્વદૃષ્ટિવાળાને બધા જે દોષ રહે છે, તે દુઃખના અભાવ અર્થાત્ સહજ દોષ, અજ્ઞાનીની બુદ્ધિમાં જે છે કે જે તમારું પોતાનું સ્વરૂપ છે. કૃષ્ણે તમને જ્ઞાનવાળા કહ્યા છે, માટે તમે બુદ્ધિમાં અહંકાર પણ ઉમેરો બાકી. તમે બહાર અને અંદર દોષ જ્ઞાન કે જ્ઞાનીના રહિત હો, રૂપિત હો, પરમ કંગાળ રૂપ હો, દોષ હો. કલ્યાણરૂપ હો અને અજ્ઞાનીના હો. અજ્ઞાનીમાં જ્ઞાન દૃષ્ટિના ભેદને જો અહંકાર કે જે દોષ જ્ઞાન જ છે તે પણ પદાર્થ માં જેનું અર્થાત્ માટે તથા વિષય વડે પ્રપંચ જ દોષ્ટા વેદ્ય ભાગે છે. અને અજ્ઞાનદૃષ્ટિના જોઈએ તો અજ્ઞાની બુદ્ધિમાં પણ પરમાણુરૂપ અને અહંકારમાં જેનું જ્ઞાન જ બાકી છે.

S. 16 વિષાદના તે સમાધિભાવ અને નિરંકુશના પ્રશ્નો:-

બુદ્ધિ બોલ્યા:- આ દોષોના અંધકારો તે જેવા વિષાદના અને અંધકારોના રહિત અને સમાધિ પ્રપંચોમાંનો થઈ ગયા. પછી મેં તેને વારંવાર જગાડ્યા છતાં તેને પરમ નિર્લેપ તે પ્યારા થયેલો જોયો. તેની દશા પછીથી મેં કે સર્વ અર્થાત્ વિષયોમાં બુદ્ધિ બેભાન થઈ. કે પૂર્ણ વિશ્વપતિ! મારા અંદરના જ મારા ઉપદેશ પર રાજી થઈ તે વિષાદ પરમપદને પ્યારો થઈ ગયો!

વિશ્વપતિ બોલ્યા:- કે રામચંદ્ર! અર્જુન માટે જ મેં કહ્યું છે કે જે બુદ્ધિ ચિત્ત કોણ તો તેમાં આપેલો ઉપદેશ જેટલો જેમ તેનું ત્રિકાલ કોણ જ્ઞાન થયા તે રીતે કોણ જ્ઞાન થયા છે. તમે કે જે બુદ્ધિ જોઈએ તો તેમાં તારો અંદર 'કું' અંશો અહંકાર નો જુદો અંશ કે જે નથી; માટે તમે ત્રિગુણ અહંકાર ના ભાવના જ ન કરો. અંદર તમને પરમ શાંતિ પ્યારો થશે. માટે તમને ઉપદેશ

Date:-

ખ્યાલ માટે વપરાયું જ કહેવાયું છે. બીજું કશું કહેવાયું નથી. અર્દ્ધો ખરો અર્થ પણ અસ્પષ્ટ જ છે.

આ ઉપદેશાલાપ જે અજ્ઞાત સ્થિતિમાં પડે, તો જેમ તરત અને સ્પષ્ટ અજ્ઞાનમાં નિર્મળ મોજા રોહણ કરતું નથી તે રીતે તે લાપના રોહણ નથી અને જ્ઞાત તથા શ્રોતા સ્થિતિમાં જેવા પણ વિકલ્પ જેવા અસ્પષ્ટ ભાવો જાગે જાય છે. આમ ઉપદેશાલાપ જ્ઞાત સ્થિતિમાં અંદર પ્રવેશ કરી મોક્ષરૂપ અજ્ઞાનને બદલે બીજા વિચાર એવા બીજા અજ્ઞાનોને પેદા કરે છે. દુઃખમય આ સંસારરૂપી ઉંચા દોષયુક્ત વૃક્ષનું અહંકાર એ જ પ્રથમ બીજ છે, જેને 'અમુક મારું છે.' એવો ભાવ સંસારવૃક્ષનાં પડરૂપ છે કે જે રક્ષણને અર્થે બીજા અનેક ડાળખાંઓને ફેલાવો પમાડવા કારણરૂપ થાય છે. પ્રથમ તો બીજા બીજે 'હું' એવો ભાવ પેદા થાય છે. તેના અંદર જેમ બીજાંથી વૃક્ષ થાય તેમ 'અમુક મારું છે' એવો ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે, અને પછી અમુક રૂપે ફેલાવા એવા પદાર્થોનો સંબંધ કરવા અનર્થોને પેદા કરનારો, સંસાર નો ભાર ને ઉપાડનારો દરઢ પેદા થાય છે.

આવા ભાવના કારણ જ્ઞાત અવસ્થા કરતાંથી જેનું ચિત્ત મુક્ત થઈ ગયું હોય, તેઓ બે કાંઈ ઘોડો અર્દ્ધો-અર્દ્ધો ઉપદેશ અમારા પણ અમલ અમારા રાગ રૂપ પરમપદને પામ્ય થઈ જાય છે.

S.17 અહંકાર નો ભાર ઘણો ભારે સંસાર નો ભાર'. —

વિશદ ભાવાર્થ: 'હું' એ ભાવના કોઈ પણ વસ્તુ કે વિષયમાં કુદરતે જ જન્મી. એ પ્રથમ નિરહંકારપણા નું અવલંબન લીધાના સ્વાભાવિક ફળ સ્વરૂપે અને સંસારરૂપ કુદરતના દરઢાને અંદર રોપ થઈ ગયા છે. નિરહંકારતાનો અભ્યાસ કરવાથી પોતે, પરપર, અને સ્વજ્ઞાને સમાન ગણનારો વિવેકી પુરુષ સંસાર સંબંધના અર્દ્ધ પોકારેલા ઘર ફેરિત થઈ જાય છે. દુઃખ ને પ્રાપ્ત થતો નથી. અહંકારરૂપી સંપુટમાં અજ્ઞિના જ્વાળારૂપ પુરુષ પ્રયોગ પરપુરુષના સાક્ષાત્કારરૂપ ઉપદેશ નો બળતો જ્વાળા જેવા બળતો થઈ ગયા છે તે જાણી પણ શકાતું નથી.

Date:-

S.18 જૈનના બે ભેદના જ્ઞાન:-

વ્યવહાર બોલવા:- જેને પ્રમાદ પુદ્ગલો મન, બુદ્ધિ, અહંકાર આદિ રહિત સર્વ ઇન્દ્રિયો વાળા પશુ જીવો જે મરણ છે એમ માને છે ખરા; પરંતુ એવું મરણ તો પહું જ નથી, એટલે એક પ્રારબ્ધનો ફાલ પડ્યા તે વિષે નો સંકલ્પ ભરત જઈ બીજા બીજા પ્રારબ્ધને અનુકુળ પોતાનાં સંકલ્પનું તે પ્રારબ્ધનો ફાલ પડ્યા રૂપના દેહ પણ ભોગવવું તે જ મરણ એવા નામથી ઓળખાય છે. તે મરેલા જીવનાં સંકલ્પ વડે ઉત્પન્ન થયેલ જગતના અંદર રહેલા મેરુ અને હિરણ્યાદ્રિ આદિ પર્વતો તથા પૃથ્વી ભિન્ન ભિન્ન પદાર્થો તથા પોતે ભિન્ન ભિન્ન, દેહ રૂપે બધું રહ્યું હોવાથી પણ જેમ જીવો હિરણ્યોનાં પટલો વડે રચાયેલા તારા ઉપર રચાયેલા ઓરડા ભિન્ન ભિન્ન જોવામાં આવે છે. અને તમે પણ જોશો. કેવી રીતે ફોટા પાડ્યા થયા, તેમ એકલામાં ની રહેલો ફોટા, તેમ એકલામાં ના ઉપર અને એકલામાં ની અંદર જોડાઈને રહેલા અમાણ પ્રારબ્ધવાળા જીવોને સરખા રૂપે અનુભવમાં આવતા અને બાકીનાને વળી જુદા જુદા રૂપે અનુભવમાં આવનારા અનેક સંસ્કારો આકાશના અંદર રહેલા છે.

સમ બોલવા: કે મુનિશ્રેષ્ઠ વ્યવહાર! આપના વાક્યોમાં અર્થને બરાબર સમજી શકયો નથી.

વ્યવહાર બોલવા: પુરુષ ની અંદર ચિત્ત રહેલું છે અને ચિત્તના અંદર, જે રૂપે જીવે ભાવમાં સુક્ષ્મરૂપે આપણું પૂર્વ રહેલું છે તે રૂપે આ આપણું જગત સુક્ષ્મરૂપ રહેલું છે. પુરુષ નું મરણ થતા બહાર ભાગકરેલા તેના પુરુષાર્થો આકાશમાં રહેલા મંડાયેલા રાયે મળે જાય છે. આમ આકાશના વાયુ વડે ખાસ કરી ભેગા થયેલા એ પુરુષાર્થોના અંદર રહેલા જગતો જેને મારા સંકલ્પરૂપ છે, એવા જેમ જીવો સમષ્ટિમાં પુરુષાર્થો રાયે ભેગા થાય છે. પુરુષાર્થો સહિત અને સંકલ્પરૂપે રહેલા જગતને, પોતાના ગર્ભમાં ઉત્પન્ન કરાયા પટલો વડે આ બધા હિરણ્યોને કુ પોતાનું ભરપૂર જ દેખું છું. તમે પણ બુદ્ધિરૂપ દૃષ્ટિ વડે જુઓ.

આકાશમાં રહેલા મંડાયેલા ના અંદર મરણ ને પામેલા જીવના ભાવ માં પડ્યા રહે છે. પડ્યાની અંદર મન રહે છે. વચમાં જેમ બોલ રહે તેમ મન ના અંદર આ જગત રહેલું છે એમ તમે સમજો. જેમ આકાશમાં રહેલા પટલો ~~પડ્યાની અંદર~~

Date:-

વડે મનોહર પૃષ્ઠ કે જે રમણરૂપ માં જેવા રમતિ કુલકાં છે તે ભેંસાલ્યા છે, તે પૃષ્ઠરૂપ રમે પદનો પૃષ્ઠના અંદર કોલાપા તેના પેટ માં રહેલા રમણરૂપમાં જેવા કુલકાં જગતો ને પણ ભેંસે છે. ચાર પ્રકાર ના પૃષ્ઠના રમતિવત રમણરૂપ, પૂરવી રમતિ દરશાવવાને ઘારણ કરનારા ગણ જગત અંકલ્પ રૂપ પોતાં પદોના કોલાપા સિદ્ધ થવા રમણના પ્રકાર જ અર્ધ કોકડા પદવડે ગોદાના માફક જ ઘારણ કરાયેલ છે. કે રામચંદ્રજી! રમે ગણે ચોક અંકલ્પરૂપ કોલાપા પોતાના સ્વરૂપમાં દેખાતા ગગારો ના પોક રમને સ્વપ્ન માં જ તેવા ગગારના અંદર દેખાતા બદોના પૂર ના પોકે રમ રમતિરહસ્યો વડે દેખાતા નથી; પરંતુ તે બુદ્ધિરૂપી નેત્ર વડે જ જોવામાં રમાવે છે.

રમણરૂપ માં ફરતા પણ રમતિ સુખમ રમે અર્ધ જગતો સ્વરૂપના અર્ધ કોકડા રહેલાં જ છે; પરંતુ જે તેનો રમાર વ્યાપ્ય જણરમે તો કલ્પનામાત્ર જ કોલાપા વાસ્તવિક રમે જેવા કરું પદનો વડે ભેંસાલ્યું નથી. તેમ કોલા સિદ્ધ તે જેમ તમે રમણે ઉપદેશ દ્વારને રમ મારા પાસે રહ્યા છો તે સત્ય છે. તેવાજ રીતે જેવા રમંશ સ્વર્ગલોકના કોલાપા રમે જગતો પણ તે તે જીવોને ભોગવવામાં તે તે સ્વર્ગ-નરક, પૂરવી રમતિ પોત-પોતાના લોકોમાં તેવરોળ કરે ભાવના ભિન્નરૂપ જેવા, તેવા તેવા સુખ દુઃખ રમતિ રમપેતિને રમને ક્રિયારમે તે ઉદયના કરનાર કોલાપા તેવરોળ દૃષ્ટિમાં સત્ય જ છે. જગત માં પૃથિવિમંડલ પદોના ગગારો ના માફક રમણના પાસે જ રમ પૃષ્ઠગણના બદોના પૃષ્ઠરૂપમાં રમ જગતો કે જે લોકાલોક જે કોલાપા પૃષ્ઠ જ પદોના જથી, તે વરૂપે જાણ છે.

કે રામચંદ્રજી! જેમ પદનો લાલુમાં રહેલ રમતિસુખ સુગંધ ને ફેલાવે છે, તેવા જ રીતે પૃષ્ઠગણરૂપ ના અંદર રહેલાં રમને રમણરૂપ માં જેવા રમતિસુખ જગતો ને પણ તેવરોળ ભેંસે છે. જેમ ઘડાને કોઈ રમંક દ્રવ્યમાંથી બનાવ્યું દરમે માં બદલ જેવા માં રમાવે, તો પણ તેના અંદર રહેલા રમણરૂપ માં કશો ફરક પડતો નથી, તેમ મરણે ચોક ના મૃણાલ ને ઘારણ કરનારું ચિત્ત ભલે રંકલોકમેરૂ - દૃષ્ટિ જાય તે પૃથક થાય; પરંતુ તેના અંદર રહેલાં રમતિરૂપમણિરત્ન માં કશું પણ ફેરબદલ થતું નથી. જેવા રીતે મરી ગયેલા જીવો ને દેખાતું તેવરોળું મનોહર જગત રંકલોકરૂપ ફિરવા લાગે છે, તેમ રમણને

Date:- 21-10-25

કેમ્પસમાં રમવાનું જગ્યા પણ ઓછી થઈ. કિંમત મિશ્રણ છે; અમને કેમ જાણે ઝાંઝર વડે જ તમને કેમ્પસમાં રમવાનું ગોળ તેમ પડી રહેલ છે. વાસ્તવમાં વિચાર કરવા અને ભાંગિ-તોડ ગાડા કે ઉદ્દેશ અને તે મોટા ફોર્મ નથી. અને જગતમાં ભાંગિ પણ વાસ્તવિક અને કેવળ બુદ્ધમય જ છે.

આપણે અમા પુસ્તકમાં રહેલા કુંવારા વૃક્ષના ભાંગિ તેવેલા પુરુષ તે તેના અંદર જેમ વૃક્ષના ગાંઠના બહાર પડતા નથી તેવા રીતે અમારાને પણ તે વિચારો કરી બહાર પડતા નથી. અમારા અંગ માટે સંબંધ અમારા અમા પુસ્તકનું મૃત્યુ અમારે કે જે પુસ્તકમાં રહેલા છીએ અને પાર્થિવ શરીરવાળા દેખીએ, તેના વગર માં અમારું નથી.

રુદ્રમ પરમાણુ ના અંદર પણ અમા મહાવિસ્ફોટ જાત બુદ્ધિના ફળના વડે અમુક માત્રામાં અમારે છે. પરમાણુ અમારે પદાર્થમાં જગત બનાવે કુંવારો તે પરમાણુ જ અંતિમ તો કોઈ અમે કોઈ નાના ભાગવાળા નથી; પરંતુ મનના અજ્ઞાન કે ફળકાઈ નું એ માધ્યમ છે. જેમ વિજ્ઞાનીને મૂલ્યવાળા ~~અમારે~~ અમુક પરમાણુ-અણુ પકડવા ઇત્યાદિ તેને તો તેના માટેના અમુક નું જ મહત્વ કોઈ તેમ ફળકા વિજ્ઞાનીને અજ્ઞાન મનુષ્ય પણ પોતાના અંતિમ તો માની છે. અજ્ઞાન નાં અમારણ વાળા વિજ્ઞાનીને જે અમા જગત રૂપ મૃત્યુ ફોર્મમાં અમારે છે, તેનું સ્વરૂપ વાસ્તવમાં અમે મિશ્રણ છે, ઇત્યાદિ પણ કેવળ જાતના પ્રાણીઓને માટે જ અમા મનુષ્ય-ભોક્ત છે, મરા ગયેલા જીવોને માટે તેના બનાવ ભોક્ત છે. અને તેમાં દાર્શ, અદાર્શ અમારાં ફળો પણ ભોગવવા પડે છે, અમારું અહંકારું અમારું વિજ્ઞાન સ્વરૂપને દબાણ કરનાર વિજ્ઞાન ના અંક બનાવ અંકાયેલું જાણવા જ છે. - ગમે તો અવસ્થ કોઈ તો પણ પ્રારબ્ધ તો બાકી થાય ત્યાં સુધી વિચારવામાં-વવા માટે અમુક કોઈ (ત્યાગ કરવા યોગ્ય) અને અમુક ઉપાદેય (ગ્રહણ કરવા યોગ્ય) છે, અમેનું અજ્ઞાન રુદ્રમ રૂપ પણ અંદર રહેલ કોઈ, ત્યાં સુધી પોતાનાના પણ જગત-રૂપ ના ભાંગિ ના બાકી અમારે મૂકીના પણ રહેલ છે કોઈ છે. જેમ જોગવાવાળા ફાટેલા અમે અવસ્થાવાળો પુરુષ ફાટ-પણ અમારે તે પોતાના અવસ્થાનો અમજે છે તેમ અમાંધ્ય જીવ (ઇશ્વરજીવ) પણ પોતાના અંદર જે બાકી રહેલા

Date:-

આ રીતે બોધ તે પોતાના સ્વરૂપમાં સમજે છે. કે પૃથ્વી સમ-વિષમ! માણસના ઉપાધિવાળા ઈશ્વર તો સાત-સ્વરૂપ, પરમ નિરાકારરૂપ, અનંત અને જન્મ-મરણ આદિ વિકારમાત્ર વગ રહિત સ્વરૂપનો જેવું સ્વસંગ પોતાનું જે સ્વરૂપ છે, તેમાં માયાના સંબંધવગ સ્વરૂપમાં કલ્પાયેલા આ સર્વ લોકોને પોતે સમજે છે. સાત પરમેશ્વર આ રીતે બોધરૂપ પોતામાં પોતાના સ્વરૂપમાં જ મુક્તરૂપે આદિ પરથી રહેલ છે એમ સમજે છે.

માટે તો કહીએ કે જે અધિષ્ઠાતા દૃષ્ટિએ સત્ય છે અને સ્વરોપરૂપે સ્વસ્થ છે, કુદે જો તે સાબવાળો કોણ, તો જેમ ઉડો, કોડિયું વગેરે પોતાના સ્વરૂપમાં આવિષ્ટ માં બનારા વિકારોને મુક્તરૂપે રહેલાં જ સમજે. તેમ ઈશ્વર પણ પોતાના સ્વરૂપમાં મુક્તરૂપે આદિ પરથી રહેલાં જ આ જગત ને બનાવે છે.

ઈશ્વર કે જે પોતે માયારૂપ ઉપાધિ વિના જોઈએ તો મુક્તરૂપ જ છે, તે આ રીતે બોધને પોતાના સ્વરૂપમાં ઉપાધિ ના યોગે બનાવનારા કેવા બનાવરૂપ રહિતપણે રહેલાં જ દેખે છે. જેમ આકાશ અધિષ્ઠાનરૂપે કેવળ અને સ્વરોપરૂપે જેવું છે તે પોતામાં પૃથિવીભાવરૂપે રહેલાં અને ખરા રીતે આભાસમાત્ર કોઈપણ પોતામાંમાં જ રહેલા જગતને (જો સાબવાળ કોણ તો) જાણે તે રીતે ઈશ્વર કે જે મુક્તરૂપ જ છે તે માયા-અવિદ્યા આદિ ઉપાધિવાળી દૃષ્ટિએ આ રીતે બોધને પોતાનીમાં વિવર્તરૂપે રહેલાં સમજે છે અને ઉપાધિરહિત શુદ્ધ દૃષ્ટિ વડે પોતે જ્યાં જ એમ માને છે. આકાશ બોધ, દેશ, કાળ, ક્રિયા અને ફૂલમાત્ર જ છે અને અહંકાર પણ તે સંબંધના અભિમાન રૂપ કોઈપણ રૂપ બંનેનો (અહંકારનો અને જગતનો) સમાવ સ્વભાવ કોઈપણ રીતે કશો ભેદ સિદ્ધ થતો નથી.

જે કાંઈ જડચેતન સ્વરૂપ આ જગત દેખાય છે, તે સર્વ મુક્તભાવરૂપ પોતાના અધિષ્ઠાનના જ નહીં ફોડનાર જીવચૈતન્ય નું વિવર્તરૂપે દેખાવું અને જાત નું સ્થૂલરૂપ છે. અધિષ્ઠાન દૃષ્ટિ વડે વિવર્તરૂપે દેખાતા જડ-જગત આદિ સર્વ સંકલ્પમાત્રનો ત્યાગ થતાં, શુદ્ધ, આત્મપૂર્ણતા નો અનુભવ કરાવનારા પરમપદમાં નિઃસંગ અને દૃઢ થઈ રહેલાં પુરુષના અંદરનાં ભાગના પોતે જીવ-જગત આદિનો કશો પણ ભેદ રહેલો નથી.

Date:-

રસોડાની જગ્યા જે જે દેશોમાં, જેના જેના રાજ્યોમાં, પ્રાંતમાં અને જે જે પ્રકારે વિકલ્પોરૂપે રસોડાં બનેલાં છે, તે તે વિકલ્પ અનુસાર તેનું રૂપાંતરણ થયું છે અને તેના વિવિધરૂપે પ્રસ્તુત થયું છે. આ પોતે રસોડાને જે કુદરતી જેમ રસોડાના અંદર અંકુર પ્રકાશ સંબંધ થયો, તેમ તેના અંદર અંકુર જે પ્રકાશ સંબંધથી એ જે વિસ્તારમાં સૌભાગ્યના સ્વરાજકે જે વિસ્તારમાં અંકુશો પ્રકાશનું સામર્થ્ય રહેલું છે. આજે સર્વ કુદરતનું મૂળ અધિષ્ઠાન-રૂપ સૌભાગ્યજ્ય જે છે, અને તેનો જે આ સ્થાનો વિવર્ત છે. જે સ્થાન પર જે. રસોડાના મનુષ્યના દૃષ્ટિમાં ઉપર જગત્ રસોડાં પ્રકારોનાં વિકલ્પો ઉદ્ભવ પામે છે, તેવા રાજ્યે અભિવ્યક્ત થવાનું વાસ્તવિક રૂપ સ્વરૂપ જગતમાં રસોડા ગયા પછી તે કંઈ ઉદ્ભવ પામવું જગાયું જ નથી.

આજે વિશ્વમાં જેવો દેખાવો આ રંગાર સ્વરૂપ રસોડાં ઉપર અધિષ્ઠાનસત્તાને લઈને સત્તાના જેવો જે અનુભવમાં રસાયે છે; પરંતુ તે જગ કે જે પોતે રસસ્વરૂપ છે. તેને જે અનુભવમાં રસાયેલાં રસને અધિષ્ઠાનચૈતન્ય કે જે પરા રૂપે સત્ય છે તેને તે આરોપિત રંગાકારના સત્તાનો સ્પર્શ જ નહીં થયેલાં રંગાકાર સિદ્ધ છે.

આમ થયા પછી બારા પાસેના એ જગતમાંથી પોતાના અધિષ્ઠાનસત્તાને પાછા પોતાના અંદર સમેટી લઈ, જગતનાં રૂપે આરોપિત દૃષ્ટિએ રસસ્વરૂપ જગાયું છે. એ પરમતત્ત્વનું આમ સત્યના સ્વરૂપને રસિક રસકાર્ય પોતાનું રસરાજ જ દૂર થઈ ગયું છે, અંદરથી પુર્ણપણાનું વિકારને પ્રકટ થયેલો પોતાનો રસાત્મા જ નિત્યમુક્ત અને પરબ્રહ્મરૂપ છે એમ સમજાય છે.

રસરાજદૃષ્ટિ એ જેના રસાકારના અંદર પ્રગટાવ્યું એ જગત જો રાષ્ટ્રમાંથી દૂર જાય તો રાષ્ટ્રમાંથી દૂર જાય પોતે વાસ્તવમાં રૂપ જાય છે અને પારમાર્થિક દૃષ્ટિ એ જેના પરમારો જે કેમ રસાકારના અંદર પ્રકાશ જ ઉદ્ભવ કરી શકે તે રાજ્યે એ જગતો વાસ્તવિકતા પડે સંબંધ જ નથી; કેમકે તે સર્વ કાંઈ સંકલ્પમાત્ર કુદરતના પરમ રાજ્યે છે જ નહીં.

આમ પુરુષાર્થના પરાજય જ રસોડાવાળાથી સર્વ પદાર્થસ્થૂળો જાય પ્રકાશરૂપ થઈ રહેલો છે, અને સર્વ કૈવલ્ય રહેલાં પૂર્ણ રસાકારમાં જેવો છે. તેની અંદર અનંત

Date:-

જગતો અવિદ્યા વડે રહેલાં છે; તેમાંનાં કેટલાક તો કેટલાક જીવો ના પ્રારબ્ધના સમાગમને લઈને જગત વ્યવહારમાં તથા રહેણી જ પ્રકારમાં પરસ્પર મારતા રહે છે અને કેટલાક બીજા કેટલાક જીવોના પ્રારબ્ધના વિપરીતપણાને લઈને બીજાં પ્રકારો તેમને સ્વભાવમાં પરસ્પર મારતા પણ રહેવાથી

એ જગતો પરબ્રહ્મનું સર્વશક્તિમાનપણું કોઈપણ ચુક્યા, ટૂંકા, વસ્તુ, માંદ ઈત્યાદિ વડે રહેલાં છે. અનેક પ્રકારો ના રોગમાંથી તથા વિકારોનાં અંત સુધી રહેનારા મનુષ્યો વડે સંપૂર્ણપણે ભરેલા છે. કોઈ તે પ્રકારના જીવ ના અંદર પ્રતિબિંબરૂપે રહેલા જગતના પોતે જ્ઞાનમંથર તથા પોતાના અંદર સર્વ સામાન વડે ભરપૂર હોવાથી મોટા ગંધર્વનગરો ના જેવા જેવા માત્ર જ છે. જેઓ કે જે જેવારૂપ સમુદ્રના તરંગોના જેવા વિવર્તરૂપે હોવાથી છે તેઓ અવિદ્યારૂપ સત્તાને લઈને રહી રહે છે તો પણ આવિદ્યકારો વાળા જીવોના જ્ઞાનમંથર છે, અને જગત વ્યવહારમાં ઈન્દ્રિયો ના દ્વારે પ્રત્યક્ષ ઈન્દ્રિયોવાળા ભાસે છે; પરંતુ વાસ્તવિક રીતે જોતાં કરતા મનુષ્ય વગેરે જેવા જ જીવોના તે સર્વત્ર રહેલા છે. તથા સ્વાભાવિક વડે જેવું તેવું પ્રકાશવાળા છે, તોપણ પોતાનું અવિદ્યારૂપ અંધકાર વડે તેવું તેવું રહેલાં છે.

જેમ જગતના જીવો જુદા જુદા જાતરોરૂપ પાત્રોમાં રહેલા છતાં પણ સમુદ્રમાં જેવા પડી જાય છે, તેમ એ જગતો જુદાં જુદાં રહેલાં છતાં પણ અવિદ્યારૂપ સૌંદર્યરૂપે એકત્વપણે ભરેલાં રહે છે; અને જેમ પ્રકાશના અંદર જોવા જે રૂપવાળા પાત્રોમાં તેજ એકત્વપણ ના અંદર પરસ્પર ભિન્ન પડી ગયા છતાં જુદાં છે તે પ્રમાણે એ જગતો પણ અવિદ્યારૂપ દૃષ્ટિ એ એકત્વપણે ભરેલાં જોવા છતાં પણ આરોપિત દૃષ્ટિએ ભિન્નરૂપ પડીને રહેલાં છે.

5 29 સમષ્ટિ-વ્યષ્ટિ દૃષ્ટિના કલ્પના અને ભોગનું વર્ણન -

રામ બોલ્યા: હે વશિષ્ઠમુનિ! જગતનું જે કાંઈ સ્વરૂપ છે, જે રીતે તે સ્થૂળ-ચારેર અવિદ્યા પ્રકૃતિને ગૂંચવણ કરે છે, જે રીતે તે પરમાત્મા ના સ્વરૂપને પ્રાપ્ત પામ્યા છે અને જે રીતે તે બહાર ના વ્યવહાર કરે છે, તે સર્વ મને કહો.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: પુરુષ અંતર ક્રિયાકારણ રૂપે જ છે. તે પોતાના સંકલ્પ વડે પોતાનું જ સત્યવાળા સ્વરૂપ સૂક્ષ્મ શરીરરૂપ ઉપાધિમાં પ્રવેશ કરે છે. તેને વ્યવહાર રાખવા પણ

Date:-

જો પોતે રચનાર, ઈશ્વરની તે જગત (સમષ્ટિ જગત) રચેલા બાબતથી રચોરાયેલ છે. પોતે ચેતનયુક્ત છે, તેમજ સજીવ અને નિર્જીવ પદાર્થ તેમજ ઈશ્વરવર્ગને જીવાત્મા છે તેના તેણે સિદ્ધ રચેલું બધું બાબતે પણ રચનારમાં રાખેલું છે. એ સમષ્ટિજગતનું બાર-તત્વ રચનાર જોઈએ તો તે પરમાણુયુક્ત પણ બનેલા, ર-યુગલયુક્ત પણ બનેલા અને ચાર મૂળ રચેલા રાસાયણયુક્ત પણ બનેલા. બધા તે રાસાયણની અંદર રહેલ ઈંધણ પણ પદાર્થયુક્ત બનેલા. એ તો કેવળ ચેતનવાળા જ છે, પોતાના અનુભવયુક્ત છે અને સર્જક બનાવેલું છે. આને સમષ્ટિજગત કહેવામાં આવતું છે. અવિનાશી પદાર્થ જો કરતાં પણ તે અવિનાશી છે અને અવિનાશી પદાર્થમાં કરતાં પણ તે અવિનાશી છે. પરંતુ તે ઈશ્વરવર્ગમાં રહેલા બધા કરતાં સર્વકર્તા મહાન કહેવાય છે. બધાજ પુરુષો તેને સમષ્ટિ જગતરૂપે સમજે છે. એ સમષ્ટિજગત જે જે પદાર્થનું બનેલ, રહેલા, આકૃતિ આદિ જે જે કંઈ અવસ્થાવાળા છે તેતેરૂપે તે તે પદાર્થની અંદર રહેલા છે. વારંવાર તેમાં તે પદાર્થ જોવામાં આવતા હતા તેના તે જ આકૃતિ આદિનું ભાન (પૃથક્કરણ) થવાથી, કેમ બધા પોતે તે રૂપે જ પદાર્થોને કોણ તેવા રૂપે તે બનાવે છે. એમ તમે સમજો.

કેમ સમજાય! એ સમષ્ટિજગત પોતાના સર્વશક્તિ-પણાને લઈને જ્યાં ત્યાં જેવા જેવા ફેરફાર કરે છે, ત્યાં ત્યાં તેવા જ રૂપે પદાર્થ છે અને સર્વના અનુભવમાં આવે છે. જેમ પલાળમાં સજીવશક્તિ રહેલા છે, તેમ સમષ્ટિજગતમાં આ વિશ્વના ચેતનાત્મક સૃષ્ટિ રહેલા છે; એ સૃષ્ટિ માટે પોતાના અનુભવના જ વિષય અને રચનામાંથી છે.

પલાળ સજીવશક્તિના રહેલ પદાર્થ તેને પોતે પોતાના મૂળ રચનામાં જ રહે છે અને સજીવશક્તિ તેના રચનામાં ફેરફાર કરે છે, એમ સમજાય છે, તે જ પ્રમાણે જગ પણ બહારના અને અંદરના પદાર્થો રચનાના રહેવામાટે પર રહેલ પદાર્થ છે, તો તે પોતે પોતાના મૂળ રચનામાં રહી બુદ્ધિમાનપૂર્વક પરમાણુને પકડી રાખે છે અને જેમાં તે તેમાં ફેરફાર કરે છે એમ સમજાય છે. સમષ્ટિ જગ બુદ્ધિમાનમાં બેફરસપૂર્વક રહેલ છે. તે પોતામાં સમષ્ટિ અંકુશને ફેરફાર તે છે અને પોતાના સર્વશક્તિમાનપણાથી દેશ, કાળ ક્રિયા અને ફૂલ રચનાના વિવિધ પ્રકારના શક્તિઓ પ્રકટ કરે છે. આ રીતે તે સર્વજ્ઞ અને સર્વશક્તિમાન બધા રૂપે

Lakeer

Date:- 22-10-25

ગામના રહેવાસી છે. પહેલી વખત અમદાવાદ દેશ, કાર, ટ્રેલા અને ટ્રક ના ચેસિસ ફ્રેમ પર ચાલતા વાહનોમાં આવેલા ઓપરેટરો ના ઘરે પહેલ ના ચાલતા અકસ્માતે થયેલા ઈજા વિસ્તારવાળા અને ખરાબ રીતે પરેશાન કરાવવાવાળા ઈજા મિત્રો ના ઘરે ઓપરેશન કરી રહેલા અમદાવાદ વિસ્તારમાં પોતાના અંદર કરાવે છે. ત્યાં વિસ્તાર ગામના રહેવાસી છે. પહેલા તે અમદાવાદ વિસ્તાર વડે મારુતિ અમદાવાદ ના અમદાવાદ ઈજા અંદરના ભાગમાં અકસ્માતના ઓપરેશન કરાવવા માટે અમદાવાદ ના અકસ્માત કરાવવા માટે રહેવા ઈચ્છે છે. અમદાવાદ મારુતિ અમદાવાદનું અમદાવાદ ના ભાગમાં પડવું ઓપરેશન કરે છે અને જેમ અકસ્માતમાં કોઈ મનુષ્ય પોતાના મરણના ના મિત્રના રીતે અનુભવ કરે તેમ તે પોતાના અંદર મિત્રના રીતે અનુભવ કરે છે.

અહીં ના મુજબ અને પરમાત્મા પડવા પોતાના અકસ્માતને અમદાવાદ વિસ્તારમાં અમદાવાદ છે. પહેલા તેને મારુતિ અમદાવાદ ના અમદાવાદ ઈજા અંદરના ભાગમાં પાસે છે; અમદાવાદ તે પોતાનું પોતાના અમદાવાદ અમદાવાદ અમદાવાદ ના ભાગમાં પાસે છે. અને પોતાના ના વિસ્તારમાં અમદાવાદ અમદાવાદ ના અકસ્માત કરી પાસે તે અમદાવાદ ના પોતે અમદાવાદ છે. આ વિસ્તાર મારુતિ અમદાવાદ ના અમદાવાદ ઈજા અંદરના વડે અમદાવાદનું અકસ્માત છે. અમદાવાદ, પંજાબના વિસ્તારમાં પાસે જેમ તે પોતાના ના અમદાવાદના ભાગના વડે વિસ્તાર પામે છે. ફરી પોતાનો અમદાવાદ ના જે મારુતિ ના અમદાવાદમાં છે. અને જે અંદરના વડે વિસ્તાર ફોટાના અંદરમાં અકસ્માતમાં પડવા ફ્રેક્ચર છે, તે જેમ ભાગે અંદરના પગથી પાસે ગાયું ફોટા તેમ કરે છે. અમદાવાદ કે તે બુદ્ધિ અમદાવાદ ના અમદાવાદ કરી તે છે અમદાવાદ પહેલા તેને બુદ્ધિના ફ્રેક્ચરના અમદાવાદ છે.

અમદાવાદ વિસ્તાર ઈજા ના ભાગને પાસે તેને અમદાવાદ મારુતિ અમદાવાદ ના અમદાવાદ ઈજા અંદરમાં પાસે રહેવા છે. ફરી તેના અંદર અમદાવાદ દિલ્હી, જયપુર, ચાલુ અને પૂર્વના એ પાસે ઇજાગ્રસ્તોના અમદાવાદોને અકસ્માત કર તેને મિત્ર મિત્રતે ઉદ્દેશ પામેલા તે અનુભવે છે. પાસ ઇજાગ્રસ્તો ના જુદા જુદા પાસ અમદાવાદ તેના અનુભવ ના અમદાવાદ પહેલા, તે તેના જુદા જુદા અમદાવાદ પાસે રહેવા ભાગો ના ફ્રેક્ચરોને અનુભવે છે, એ અમદાવાદ અને પાસ અમદાવાદોના વિસ્તાર પુરુષ, પાસ અમદાવાદ અને ઇજાગ્રસ્તો ના અમદાવાદ અમદાવાદ વડે

Lakeer

Date:-

પાંચ વિભાગોનો અનુભવ કરતાં વિશ્વેશ્વરાશ્રમ રાજે છે. અહીં વિશાળ પુરુષ મળતાં અનંત વિકલ્પો ને બદલે અનંત અપેક્ષાઓ વારંવાર પાર પડે રહે છે. જેમાં તે કાર્યરત થયેલા છે, તેના પોતાના કારણોમાં જ રહે અપેક્ષિત રહેલો છે. વાસ્તવમાં અપેક્ષિત થયેલા વિભાગ જેનું બનું અપેક્ષિત નથી. તેમના તે ડિરેક્ટર છે. પરમાત્મા રહે વિશાળ મનોબળરૂપે ઉદ્ભવ પામેલ છે. વસ્તુતઃ તે અપેક્ષાઓ જેવા રજનીશ, ડિરેક્ટર, પ્રોજેક્ટ, વિભાગ, અનંતરૂપ અને પુરુષાર્થ છે. તે પોતે પોતાનુંવાચનથી. તે મ કિલ્લાની જેમ પોતાનું પોતાનુંરૂપ થઈ રહેલો જોવાયેલ છે. તે મનોબળ ફિલ્મ કિલ્લા પણ રજનીશિલ્પ સ્થાન, સ્પેશ્યલ્ટી અને સર્વસ્પર્શિકલ્યાણપણું બોર્ડ પણ સંપન્ન છે; તેમના તે જીવનમાં, ઈશ્વરભાવ રહ્યાં તે ક્રમ જેમાં પોતાનું થઈ ગયેલું ફિલ્મ તેવા રજનીશ દેખાયા છે. અને વિશાળરૂપ પ્રોજેક્ટ સર્વ પુરુષો ના સમર્પિતરૂપે અનંત પુરુષ છે. અને પોતાના મનને ઉદ્ભવ પામે છે અને અપેક્ષિત પામે છે. પોતાના મનને જ રજનીશ પ્રસરે છે, સંકોચાઈ જાય છે.

અને વિશાળપુરુષ પોતાના સંકલ્પોને ઉત્પન્ન કરેલ અનંત કર્મો વડે કે અનંત જન્મોમાં જ પોતાની ઈચ્છાપૂર્વક-વાર ઉદ્ભવ પામે છે. અમને વારંવાર ઉદ્ભવ પામ્યા પછી તે અનંત કર્મો વડે કે જન્મોમાં જ પોતાની ઈચ્છા અનુસાર વિશ્વ પ્રગટ પામ્યા જાય છે. મનોબળરૂપને દાસ્ય કરવાને અને વિશાળ સર્વ ના ઉપાદાનકારણરૂપ ઈશ્વરનો અનંત ભાવનો સ્વીકાર કરે છે. વ્યક્તિભાવે રહેલા સર્વ જીવોનું વિકાસરૂપે જે પુરુષાર્થ કરેલ છે તથા જેના વડે પ્રારબ્ધમાં જીવાય છે, તે રૂપ પણ તે થઈ રહેલ છે. તે કોઈ સ્થાનમાં સ્થૂળરૂપે સૂક્ષ્મમાં રહેલ છે. અને કોઈ સ્થાનમાં સ્થૂળમાં સ્થૂળરૂપે થઈ રહેલ છે. જેમ કે તે અપેક્ષિત રૂપે જોવામાં આવે છે ત્યાં તે પ્રકારે વિકાસરૂપમાં જ છે, અપેક્ષિત છે, અનંત છે. તે સર્વના ભાવિ અને અંદર સર્વ કેવાઓ રહેલા છે.

પારમાર્થિક દૃષ્ટિ એ જોઈએ તો એ કથારૂપ તથા અને વ્યવહારિક દૃષ્ટિ એ જોતાં એ કોઈક મર્યાદારૂપે દેખાયા છે. હે રામચંદ્રજી! પોતાના સાર્વભૌમ, કર્મભૂમિ અહીં પણ, અહં, તથા અહંકાર એ એવા તેના અવયવો છે અને દેહ, તથા અહંકાર પુરાણ માત્ર માં રહ્યા રહેલ છે. એ

Lakeer

વિશાળરૂપે બહુમાં થઈને જીવ અને અપેક્ષિત કલ્પના સાથેના

Date:-

રમા વેદો પ્રગટ કર્યા છે. વેદો શાશ્વત સંસ્કૃતના સદાચાર સંહિતાનું કે મર્યાદા ગ્રંથ છે, તે સમગ્ર મૂલ્ય વૈભવને વેદો જ રચાયા રચે છે. સ્વર્ગલોક સમેત ત્રિલોકમાં સર્વત્ર પ્રસરેલું છે. પૃથ્વી સમેત બધેનાં ખંડ તેનાં પગલાં વંદનીય છે, સમે વાતના વરસમાં રહેલ સમાકાશ (પોલાણ) સમે ત્રિલોકમાં જોવા મળે છે અને સમા બ્રહ્મમંડળ મંડલ તેનું ચારણ છે. બધાં સમાંચલોકો તેનાં પડછાયા સમાવિષ્ટ છે. જલ તેનાં રસિક. ણ, પર્વતો તેના મિત્રપોરા, બદરીમાં તેના નિરંતર વહેતી નાડીઓ સમુદ્રો તેનાં રસિકને ઘારણ કરનારા પોષણમાં, ફૂલોમાં સમે તેનાં સમાંચલમાં ગુંજારણ, સમાંત વિચારવાળા દિશા-સમે તેનાં ભાષણ, વાચામાં તેનાં ઝમાંતા સમુદ્રો, સમાવ-પ્રવાહ સમાંત સમાંગળાપ્રસારક વાયુમાં સમે ત્રિલોકનાં પ્રાણ વાયુમાં ણ, પૃથ્વી તેનાં તોફાન તોરણ, વાદળાં તેનાં ત્રિલોક ણ સમને સંદેશવાહક સમે ત્રિલોકનાં જીવણ છે, વાદળ, સમાકાશ. ભરણ છે સમને સંકલ્પ નાં મોટા કેરા જેવા મળે છે. પરમ મોક્ષણ પરબ્રહ્મ સમે ત્રિલોકનાં બધા સમાકાશ પરમ વ્યાપ્ત છે. તે કર્મ નું પગલું મૂકણ છે અને ક્લાયિટ (પ્રવૃત્તિ) મનનું પગલું તે કારણ છે.

સમે સંદેશવાહક ત્રિલોક જીવ માંથી જ ગમે તેવી જીવો, કર્મ, મન, બોધ અને બોધ વગરે સર્વદિશાઈ ત્રિલોક પામે છે. બુદ્ધિ, ચિત્ત તથા મકેશ સમાંત ઇન્દ્રિયોએ તેમનાં કારણે સંદેશવાહકનાં સમુદાયનું જ સમેક મનનું પરિણામ કોયાણ) સંદેશવાહક ત્રિલોક જીવનાં સંકલ્પણ છે અને ઇન્દ્રિયો, ઈન્દ્રો, પ્રકૃતિઓ, બધાં પડછાયા સમે ત્રિલોક જીવનાં ત્રિલોકનાં જ સમેક મનનાં સમાવિષ્ટ છે. સંદેશવાહક માં સમાકાશગંગા પોતાને સમુદાયરૂપે સમજીને સમે ત્રિલોક જીવ સમેક મનનો સંબંધ ત્યાં જ ત્રિલોક છે, તેનો પોતાનો સંકલ્પ સત્ય કોવાય છે, તેથી તે સૃષ્ટિ નાં પરમાણુ કાળ માં જ્યારે જ્યારે જેવા જેવા ઇન્દ્રિય સમાંત કારણ નાં સમાવના કરે છે, ત્યારે ત્યારે તેવા તેવા રૂપે જ કર્મ મુજબ પૃથ્વી પર જ તેમજ સિદ્ધ કોય તેવા રૂપે થઈ જાય છે.

કે રામચંદ્રજી! સમે સંદેશવાહક જ સર્વ જીવોનાં

Lakeer

સમષ્ટિરૂપ ત્રિલોક જીવનું સ્થાન છે. ત્રિલોકનું સમેક કારણ

Date:-

રહેઠાણની પસંદગી પોતાની મુજબની પોતે કરવાની હોય છે. અને તે મુજબ રહેવાસીને પોતાની અનુભવમાં આવે છે. જ્યારે રાષ્ટ્રના ફરજરૂપે રાજકીયસંસ્થામાં પ્રવેશ કરે છે, ત્યારે તેને પ્રથમ રૂમ વિસ્તાર ની જરૂરિયાત રાષ્ટ્રમંડળમાંથી પોતાની પોતાની પોતાની જરૂરિયાત રાષ્ટ્રમંડળમાં પ્રવેશ કરે છે. તે જ રૂમમાં જરૂરિયાતના પ્રમાણસરની દેશની જરૂરિયાત પ્રમાણે ઘટાડો કરી જરૂરિયાત પ્રમાણે છે. પછી રૂમ તે જરૂરિયાત મુજબ પોતે જ રાષ્ટ્રને પોતાના કરે છે તથા રૂમ રૂમમાં ફરજરૂપ થાય છે. આ રીતે રૂમને વિસ્તારો રૂમને રૂમને મોટા મોટા ફળો આપવા ગયા છે, કુળ પણ જરૂરિયાત છે રૂમને પણ બાળ પ્રકારના ડિઝાઈનવાળા રૂમ રૂમને વિસ્તારો રૂમને મુજબ ફળો રાખવા દેવાયા છે. પ્રકૃતિ પર આધિપત્યને રહેવા રૂમાંથી દ્રષ્ટિ તથા રૂમાંથી રૂમાંથી દેશોના રાજધાનીના રાષ્ટ્રીયકાળ રાખવા વડે જ તેમાં વિસ્તારોમાં રૂમ પોતે રહેવા રૂમ વિસ્તારપુરુષ ના ઉપર જરૂરિયાત પ્રમાણે રાષ્ટ્ર દેશમાં રૂમને રાષ્ટ્રકાળમાં માણ રાજધાનીમાં રૂમ રાખવામાં રહે છે.

5.20 વ્યક્તિ-રૂમાંથી વિસ્તાર:-

વ્યક્તિગત ભોગવ્યા: પોતાની પોતે રહેવા રૂમે વિસ્તાર પુરુષ જેના રાજે જેના ચોક્કસ રૂમાંના રાજને પાસેનો તેનો) કબજો કરે છે, તેના રાજે રૂમ વિસ્તારપુરુષના રાષ્ટ્રસંઘમાં તે ભોગે અને વિસ્તારોમાં જે તે પોતે ગયેલ કુળો તેમ જરૂરિયાત છે. કે રામચંદ્રજી! જગતમાં જે કોઈ ઉપયોગ પણે જોવામાં આવે છે તે રાષ્ટ્ર વિસ્તારના જ રાષ્ટ્રમાંથી છે રૂમને વિસ્તારોમાં રૂમને છે; કેમકે પ્રકૃતિ રૂમ વિસ્તારના રૂમની રૂમનું રોકાણવાળું છે રૂમને જે પોતાના પૂર્વજોના (વિસ્તાર રાખીને) ઉપયોગ વડે ઉપયોગ પણે વારસા ના રોગના રૂપિયા ના રાજમાર્ગમાં વિસ્તારમાં પોતે જ રહે છે. રામ જે પોતાના પ્રયત્ન ના ઉપયોગના ફરજરૂપે પોતાની રૂમને વિસ્તારરૂમાંથી ના ભોગમાં રાષ્ટ્ર રહે છે. રૂમ વિસ્તાર જગતમાં રાષ્ટ્ર પદાર્થોનુસારના ફરજરૂપ છે. કુદરતમાં ફરજ ના ફેલાવ જે કોઈ છે, તેના રૂમાંથી રૂમાંથી રૂમ રૂમ વિસ્તાર તેમની રાષ્ટ્રીયકાળ રાખવા રૂમાંથી રોકાણ કોઈનું જોવામાં આવે છે, તેમ પ્રત્યેક જીવ પણ પોતાના રૂમાંથી વિસ્તારના રાષ્ટ્ર રૂપિયે જે રાખવાને રૂમાંથી કોઈ છે. પોતાના મળ ના કચરા પ્રમાણે

Date:-

જ્યારે પોતાનું રમાત્મસ્વરૂપ (સ્વયં રમાધિમાં) બાકીનું બધું રંગદ્વા ના વિષયોને બાકાત પુરસ્કાર ભાસે છે, ત્યારે વિરાટ ની પેઠે એ જડપ્રપંચ ને તે વિષયોને અનુભવે છે. સ્વર્ગ વગેરે બારણ લોક પર ઉઠી રહ્યું ત્યારે ઉચ્ચ લોક સુધા જગત ને બાકાત એક જગત નો બ્રહ્મ જ ઉદ્દેશ ભાગ રહ્યો છે અને તે સૃષ્ટિરૂપે જોવામાં આવે છે.

જેમ બાજુ ના રંગદ્વા મોટું ઝાડ રહેલું હોય છે, તેમ એ સર્વત્ર તેના રમાત્મામાં જ વિવર્તરૂપે રહેલ છે. વળી જેમ એક રમણીય પર્વત નો વિસ્તાર ભૂમિ વડે જોવામાં આવે તેમ તે જોનારા ને દેખે એવા મોટું જગત પણ માયા ભૂમિ વડે જ જોવામાં આવે છે. સ્વર્ગ સમેત બારણ લોકમાં વધારે રહ્યું અને ઉચ્ચ લોકમાં એ જે વિસ્તાર ની સૃષ્ટિ રચવાનું રામાયણ ~~પૃથક્~~ પૃથક્ પૃથક્ રમાત્મામાં રહેલું છે. સ્વર્ગાદિ સમેત બારણ લોકના રંગદ્વા પણ જગત બાકાત ફેલાયેલો તેનો રમાત્મા સ્વર્ગમાં અનુભવમાં પણ આવે છે તેવા એવા વિષય અનુભવ પણ આવી રહ્યો છે. જેનો એવા વિસ્તાર રમાત્મામાં સ્વરૂપનો વિસ્તાર રહેલો દેખાય છે, તેનો જ વિસ્તારવાળા દેહમાં સ્વર્ગ જોઈએ જોવામાં પણ રહેલો છે.

(4) બાકી પારમાર્થિક દૃષ્ટિએ જોતાં તો સૃષ્ટિ કે
✓ સૃષ્ટિમ કશું પણ કોઈ જગ્યાએ છે જ નહીં. જેવું જેવું ભૂમિકાએ વિસ્તારેલા કલ્પાયેલ છે, તેવું તેવું તે જ પ્રકારે અનુભવમાં આવે છે. રમાત્મા નો રંદ્રમાંના મન (ચિત્તમન) રૂપનું અને મનન (રમષ્ટિમનન) રંદ્રમાં રહેલો. વળી જડમાંથી વિસ્તાર જડમાંથી) બનવું જડો વહેલ. આ વાત વિસ્તારતાં જેમ જેટલ રમાત્મા પૂર્વ (પૂર્વાકૃષ્ણ) એ બંનેનું એકજ રંગ છે અને તેનાં જુદાં જાણવા. તેમ રમષ્ટિ અને વ્યષ્ટિ એ બંનેના રાજા એક જ છે. અને તેનાં જુદાં જાણવા.

રમષ્ટિબિંદુ ના જેવો રમષ્ટિસૃષ્ટિ અને રમષ્ટિ એવો જગ પૂરતા ભાવરૂપે ઉપાધિનો રમાશ્રય કરે છે પછી એ ભાવરૂપ ઉપાધિવાળા જડને ભાવે જ માયાધિપ ના મૌન રમષ્ટિ માં પૂર્ણ રમાંડરૂપ અને સ્વર્ગ સમેત પૂર્ણ એવા બ્રહ્મનું અભેદાકાર થયેલા વિસ્તારમાં પરિણામ પડે છે અને વિષયરમાંડ અનુભવમાં આવે છે. વિષયમાંડ બ્રહ્મમાંડરૂપ હોવાથી. તેનો પોતાં માસરૂપ હોય છે, અને

Date:- 23-10-25

તે રસ્તાંદ પ્રવાસીઓના અંદર રહેલો ડોલ છે અને તેમાં પુષ્કળ પ્રમાણમાં ડોલ છે. તેની રચનાવડે પાદ રહેલો રસ્તા તેનો અનુભવ કરે છે. આમ રસ્તામાં તેની આંખો, અને રસ્તાંદ કરવા પોતાના સ્વજનને તેની રમત તે તેની પાદ જાય છે. તેમજ રોટલા જ રમકડાંને ઘાસ કરે છે. પછી એ પ્રવાસીઓ તેની જ અંદર ખુશખુશ રહેલા રસ્તા પંચમોટિક દૃષ્ટિ ને પણ રસ્તાના તરફે રસ્તામાં મજા બેસે છે અને પોતે તે કરવા જાય છે.

પ્રવાસીઓ ઉપાડેલા સોનો પ્રવાસને પ્રાપ્ત થયેલ છે અને તે પણ પોતાના પ્રવાસ તરફે પોતે પોતાના સ્વજનને જ પ્રવાસ પાદ રહેલ દોરે છે. બાકી અંદર કે બહાર કોઈ જગ્યાએ પ્રવાસ પ્રવાસ જુદા રસ્તાઓએ દેખાતો જ નથી.

'કુદે પ્રાણ તારે છે' એ પંક્તિમાં પ્રાણ પોતે જ રહેલાનું ક્રિયાપદ છે. અને રહેલાના ક્રિયાકાંઈ પ્રાણના જુદા રસ્તાઓ દેખાતા નથી; કેમ 'રહેવું' એ ક્રિયા અને પ્રાણ એ વસ્તુ એ પ્રમાણે વિશેષ કરવા કરી પ્રાણ તારે છે એમ રહેવામાં આવ્યું છે.

તે રીતે જ અને પ્રવાસનું એ બંને વિશેષણો ભુરિયા વડે જ ગિનાં કરવામાં છે બાકી બધા રીતે ગિનાવી. પ્રવાસો તારે સ્વાભાવિક રીતે પ્રમુખ જ છે. તે માટે ક્રિયા વિશેષણો ડોલ તેમ અનિર્દિષ્ટ આવાજ વડે વિશેષણો ડોલ તેવું છે. તે દરેક વસ્તુમાં પ્રમાણ વડે બંધાયો છે. અને પણ-ઈન્દ્રિયો એ જ જગ્યામાં રસ્તાઓ વડે પોતાનું માન બેસો છે. જેમ ઘર રસ્તાના માણસના પેટે તે પ્રવાસીઓ-પોતાના ખુશ રહેલાને નિર્દેશ કરવા તે દેખાવાથી. આમ જગત રસ્તાને પુનરા રહેલો રસ્તાંત નિયંત્રણ રહિત વડે તે તારાઈ રહેલો છે. તે રસ્તિલોલ (રસ્તેનું) પ્રમુખ પોતાના સ્વજનમાં પુષ્પ અને પ્રાણ રહેવા ભેદ કરીને તેમાં રસ્તિમાળા પાદ છે. રસ્તાના તેનું રમાત્મરૂપ ઠેકાણે ગયું છે અને તેને તે રસ્તાના વડે રોળવા રહિતો બની. રસ્તામાં અને રસ્તાંત ક્રિયા ક્રિયાઓ પોતાના રસ્તાને પ્રવાસીઓ રહેમરાજા મોટા ગાંઠ ને તેની બાજુ રસ્તે જ મોજ ફરેલાવે છે. કુદે રામરાંકણા રસ્તાઓ પોતાના રસ્તામાં રસ્તાંતથી રહિત પાદ જાય

Sakeer

Date:-

તમે પુરુષપ્રધાન સમાજમાં જ પોતાનાં અધિકારો ગુમાવો. કેમ અમારા અધિકારો માટે પરિષદમાં પણ સ્ત્રીનો અહંકાર તમ ઉપાધ્યક્ષને તમે અધિકારો ગુમાવો નહીં. કારણકે, અધિકારની વાત તો બંનેનાં કુદરત મૂળ સ્વરૂપ, તે અર્ધ નારી નટ રાખ વડે ધારા કરી બાબતે અને અર્ધનારીશ્વર અને અધિકારો પુરુષોને કારણ પુરુષોને કારણે.

S. 21 ગુમા ગુમ રાખવાનું:-

વરિષ્ઠ બોલ્યા: કે રામચંદ્ર! કંઈક રાખી પણ બોલ્યા છે. પરંતુ રાખવાનું અર્થ કે રાખના બદલે સત્તાની વિધેનો અધિકારો ગુમા કરી કંઈ બોલાવાયેલા પોતાને અને પરને ધરાવ કરવાનાં બંધનમાં બાંધે તેવું પણ બોલ્યા નથી. જે કરું ન અજાણ્યો કોલ તેને કું કુળ કાંઈક ખોટું થાનું કું; પરંતુ રાખવાનુંપણું તો ન રાખવા અર્થ નથી.

રામ બોલ્યા:- રાખવાનું કોને કહેવે અને રાખી કોને કહેવે? અર્થ બંનેમાં શું શું કુદરત રહેલું છે?

વરિષ્ઠ બોલ્યા:- જે પુરુષ કારોબાર વર્ગનાં પોતે જ પોતે મારા પોતાના અધિકારો ગુમાવવા અર્થ અધિકારો કરે છે અને કયા ધંધા વેપારમાં પણ કરે છે; પરંતુ તેમાં અધુરપમાં એ રહેવે રાખ પાસેના ઉપાધ્યક્ષ અધિકારો-વિદેશ, દેશરાજ, ધરસંપત્તિ અને મુખ્યપણું સંચાલન કરવામાં કે મળવા અધિકારો કયો ધારા કરે નહીં તે રાખવાનું કહેવાય. જે પુરુષનો કારભાર સમજાવ વડે મેળવેલો ઉપર ઉપરને ધારણ બોલ-વિદેશો ને લિધે દેશરાજ-ઉપરાંત અર્થે કુળ વડે અદ્ભુત પાસેનો દેખાતો નથી, તે પુરુષ બાબતે બોલે અધિકારરૂપ અર્થે કયાંક પોતાના કારભારી-અધિકારો વડે અધિકારો ગુમાવવાનો છે. તેને રાખવાનું કહેવાય, જે પુરુષો બાબતોને અદ્ભુત અને કારભારમાં દેખાય પુરુષ કરવા અધિકારો-ધારા અર્થનાં ભાગરૂપ જ મારા અંગોમાં પાસે છે તથા પોતાના અધિકારો ગુમાવવા અર્થે કારભાર નું કુદરત છે અર્થમ અમને છે, તેમને રાખવાનું અમજવા. અને તેવાને પોતે રાખના અધિકારો કોણ કરતાં પોતાની અધિકારો અને પોતાને તેવાંગધારના કયા કુળના બોલ કરે છે અને અર્થમ ધારા ગુમાવો કોણ બનાવે છે. અને તેમનો નટ અર્થનાં

Date:-

જેટલાં મારા દોસ્તદારો જ ગણાવવાનાં છે. આ અર્થ મતલબ સાધવાનું કામ ઘણું જ અઘરું અને ટટ્ટીટલ ચાલક છે.

આત્મકથા એ જ મોટું કામ છે; બાકીનાં બધાં જે કામો છે, તે બધાં મારા કામનાં આનુષંગિક જ છે; કેમકે બીજા કોઈ વડે અર્થનાં આકારનું અને જડ તથા જગતનાં આંદોલનોનું પરસ્પરાવલંબનું ચુંબકીય રહસ્ય જાણવામાં આવવાનું જ નથી. જેણે આત્મકથાને મોટામાં મોટું કામ ગણ્યું છે તેણે જ સાચું કામ કર્યું છે અને બીજાઓએ કરવા યોગ્ય માત્ર છે તેમાંનો અલ્પ ભાગ ગણવો.

મુમુક્ષુ પુરુષે સંકલ્પનાં કરવા (આજ્ઞાસ્વ) પ્રકારો જ આત્યંતિક શાંતિ મેળવવા જોઈએ; એટલે કે બીજા કોઈના આત્મા મુમુક્ષુઓએ પડેલા વિના બાકીના મુમુક્ષુઓમાં જ સંકલ્પ માળા બોલવાનું જોઈએ નહીં. પણ એ પહેલાં ઉપરોક્ત બધા મુમુક્ષુઓ મોટામાં મોટાં પુરુષાર્થ ને ખાતર શિથિલ કરવો નહીં. કે આત્મરૂપ! તમે સાધવાનું પણ્યાને પુષ્ટ થઈ એ આ સંસાર નાં મોહરૂપ રોગોમાં કરે પણ આસક્ત થવું નહીં. આ જગતમાં ક્રિયાકર એને મુમુક્ષુ આકાર મેળવવા માટે ચુંબક, રહસ્ય તથા શિથિલ પુરુષોએ બનાવેલું ચુંબકીય કર્મ કરવું. આપણા બધા ઉપલબ્ધ પુણ્યો ને દાનમાં કરી નાખવા માટે જ છે. પુણ્યાનુબંધ પાપ્યાં જીવવા માટે જ છે. અને બધાંના કુટુંબ સંસાર માં જન્મ-મરણ નું દુઃખ ન ભોગવવું પડે તેને માટે જ છે.

5.22 જડ, જગત અને બ્રહ્મસ્વરૂપ:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: કોઈ પુરુષ જ્ઞાન વડે કેવળ બ્રહ્મને વિષે જ દૃઢ નિષ્ઠા રાખે છે અને તેમ તે ન બોલ્યા રાગદ્વેષ રહિત પ્રારબ્ધકર્મનાં ફળ ભોગવે છે; ત્યાં તે એવો છે કે આ રાગદ્વેષ આદિ વિષયો ચિદ્રત્ન ચુંબકીય ભોગમાં આવે છે; પણ તે બધો અર્થ પુરુષ તે જ કાર્યરૂપ બ્રહ્મ આદિ અનેક દૃષ્ટિબિંદુઓ પરિણામ પામવાનું એક ચિત્ત જ છે. વળી તે જાણે છે કે આ ચિત્ત જ્ઞાનપ્રકાશ જ આવા ભાસે છે અને તે એક આત્મસ્વરૂપ છે પરંતુ ચિત્ત નથી. આવું જે જાણે છે તે જ્ઞાની છે. રાગ દ્વેષ આદિ વિષયો ને ઉપભોગ કરવા છતાં તે સંકલ્પ-વિકલ્પ નાં ભોગસ્વરૂપ વિષયોમાં

Date:-

સાક્ષાત્ પરમ ગુરુવર્ય (જીવંત-સત્સંગરૂપે) અર્થાત્ સાધુ જોઈએ પરંતુ કેવા સાધુ? જેમની સર્વ ક્રિયા સાક્ષરરૂપે રહેલા સિદ્ધાંતમય પરમાત્મા જ સ્પષ્ટ જણાય. સાધુ કે જેમ સર્વ ક્રિયાકલાપનું સાધન કહે સિદ્ધ થાય છે અને વાસનાક્ષયિત અંતર મુક્તાવસ્થા રૂપે જ અનુભવે છે, તે સાધુ ફુલ્લિલ્લ છે. પોતાનું સમસ્તત્વ જો વસ્તુતઃ સર્વદા સિદ્ધ જ છે; એ સમસ્તત્વમાં ભાસતા કે પુરુષ પ્રતિ પાત્રો કોલ્લ છે તે સોલ્લ વ્યવહાર કર્તા કરતો કોલ્લ તે ઇતર વિવેકી પુરુષો પોતામાં સોલ્લ સાધનરૂપ જુએ છે. આવો પુરુષ તે સાધુ ફુલ્લિલ્લ છે. જે બોલ્લ પુનર્જન્મ ના મૂળરૂપ અજ્ઞાન તે છેદી ગયો છે. પુનર્જન્મ પછી ઇતર જન્મ અને મોક્ષ રહ્યો છે, તેનો જ સાધક ફુલ્લિલ્લમાં રહ્યો છે. તે વિલયાત્મ ભાવ (ભાવનાઓને કલ્પાકલ્પ કરાવી બોલ્લ કેવો રહે રહ્યો) સદ્ગુરુ તો વિદ્યમાન જ પોતે સ્વયંભૂ સાધુ મિલનના પ્રેમ નિર્મળ, અસંગ, અને નિર્વિકાર ભાવને ધારણ કરે છે તે સાધુ ફુલ્લિલ્લ છે.

જગતમાં સર્વ પદાર્થો ભરા રહ્યે છે જ નહીં, તો પણ તેમના સત્ય ઓળે કોલ્લ ચેમ ચાળે છે; તેવા જ રીતે તેમને ઉપયોગ કરવામાં કોઈ કારણ નથી, તે ઇતર તે ઉપયોગ પણ કોલ્લ (કારણાત્મ) જોવા ચાળે છે. મૂર્ખ સમાજમાં કરણે કાર્યકારણ ભાવ કેવો નહીં; પરંતુ પાલ્લા પૂંકવા પણ, ફુલાવા જેવું, ભાવ-અભાવ તથા ઉપયોગિત-બોલ્લ ખ્યાલ રહે પદાર્થો માં કારણ ના ક્યાંક રહ્યા પણ રહ્યો અને તેવો બીજ-અંકુર અર્થાત્ રૂપે એકબીજા માં પરસ્પર કાર્ય-કારણભાવ તે પૂર્વક રહ્યા ગયેલા. ભરા રહ્યે એ અસત્ય પદાર્થો ત્યજવાયોગ્ય રહે તો સાધ્ય સિદ્ધ જ છે.

જ્યારે જ્યારે પોતાના સમસ્તત્વને બુદ્ધિ, સ્મૃતિ, કે સિદ્ધાંત રૂપે સદ્ગુરુ રહેલ સ્વરૂપ સૈદ્ધાંતિક જ સમજે છે ત્યારે તો તે પરમાત્મા ની જેવો પૂર્ણ અને પરમ સ્વાતંત્ર્યરૂપ પદ જોઈ છે તે જ પોતાના સમસ્તત્વને બુદ્ધિ, સ્મૃતિ કે સિદ્ધાંત રૂપ એ એ સાધકરૂપે તો તે પુરુષત્વને જ પોતાના સમસ્તત્વ માં ગુંજારવ કરતા પરમ પદને રહી ગયા છે. તે બુદ્ધિ, સ્મૃતિ કે સિદ્ધાંતાત્મ તે સમસ્તત્વમાં ભાળવાયેલ પુરુષ રૂપને નીરખી જેવો કોલ્લ છે પરંતુ સાધકના પોતાના પોતે પરમાત્મારૂપ જ

Lakeer

Date:-

થઈ ગયા છે. જમાનામાં રહેવાના જે તેને ઉંદરનાના અનેક પ્રકાર ના કપડાંજુદા દાગીનાઓમાં જેમ વધ થઈ રહ્યા છે પરંતુ જેમ બુદ્ધિપ્રધાન ને પાત્ર ફિટ છે તેમના ફિલ્મ વાડાના તથા રંગના વિષયમાં કોઈ જાતનું બંધન રાખવામાં આવતું નથી.

જેમ જેમ સ્વાભાવિક રીતે જગાડવાના ભાગોમાં જે ઠરે છે, તેમ તે ફિલ્મરૂપે પણ મારા પ્રારબ્ધને જે અનુસરે છે. આમ નિરીક્ષણપણા ને લઈને જે ફિલ્મરૂપે સાચા રીતે આવિષ્કારપ જે છે જેમ તમે જોયું. જેમણે બુદ્ધિપ્રધાનરૂપ ઉદ્ભૂત દર્શિત ને પ્રાપ્ત થઈ જઈ દરેક પ્રારબ્ધના નિરીક્ષણ ભોગવને સાક્ષી રૂપે જોવા કરવા ફોલ્ડ છે, તેમણે દરેક પ્રકારના (અનેકતા ભૂગોળ) ના પૂર્વ રાગ વડે બાંધ્યા પાત્રો અને જોવાનારૂપે જે માત્ર દેખાવા રૂપ દરેકવર્ગને બુદ્ધિરૂપે જે જુએ છે અને પેલા તેમનું જે જોવું વિષયમાં કહ્યા બધી જેવું છે.

વિષયાત્મક દર્શિત.

જે પુરુષો પરમ ઉદ્ભૂત જ્ઞાનદર્શિત ને પ્રાપ્ત થઈ ગયા હોય છે તેમના ફિલ્મ બારા કપડાં પ્રકારે વસ્ત્ર ના જોવાના માત્ર પ્રારબ્ધને અનુસરવા જેવા જ હોય છે. જોવા તેમનામાં કશો રંગભેદ જે રહ્યો નથી. તેમ તેમનામાં ફિલ્મના રંગકારો કે કપડાંનું જોવાનું રાખે કશું પણ હોવું નથી. જોવા બધી બુદ્ધિદર્શિત માં જોવામાં જોવાના તેમના જે ફિલ્મ પણ પ્રકારે જોવાનું જોવા જેવા જ હોય છે. તેમ તેમનામાં કશો રંગકારો કે કપડાંનું જોવાનું રાખે કશું પણ હોવું નથી. જોવા બધી બુદ્ધિદર્શિત માં જોવામાં જોવાના તેમના જે ફિલ્મ પણ પ્રકારે જોવાનું જોવા જેવા જ હોય છે. વિવેકી પુરુષો કદ જોવાનું વિષય રંગભેદના બાહ્યરૂપોને જોવાને રંગભેદ-વિકલ્પ જોવાનું માનસિક બુદ્ધિરૂપો વડે લોવાયેલા હોતા નથી. તેમનો પ્રારબ્ધ અનુસાર કર્મ કર્યે જાય છે

જેમ બાહ્યના વિષયરા પર રહેનાર મનુષ્ય કૃત્રિમ ના પ્રકારના કપડાંને નથી, તેમ જેમણે પરમપદરૂપ ઉદ્ભૂત જ્ઞાનદર્શિત ને પ્રાપ્ત થઈ જેવાના સંસારના પાર ને પામી ગયા હોય છે, તેમણે કર્મના પ્રકારના જોવાં નથી.

હે વિષયાત્મક રામચંદ્ર! જે જગતના પુરુષો બાહ્યમાં બંધાઈ રહી બુદ્ધિ-બુદ્ધિમાં કેવું પોતાનાં વ્યક્તિત્વમાં તેમના જોવા કર્મનું જગતરૂપ કરી તેના પ્રકારના કરે છે, તે પુરુષો વાસ્તવ-રાગ બધી થવાને લઈને પોતાનાં કર્મ વડે તે તે કર્મનાં ફળ ભોગવે છે. ગરીબ પક્ષ જેમ મોટા ટુકડા ઉપર જરૂર મારે છે તેમ દરિદ્રોના પણ જોવાનાં જોવામાં જોવું જોવું જોવા જોવાનાં જોવાનાં જોવું જોવું જોવા જોવાનાં જોવાનાં જોવું જોવું જોવા જોવાનાં જોવાન

Date:- 24-10-25

એ વિષયો ઉપર ગડપ મારે છે. માટે વિલેકી પુરુષે વિશ્વ વડે દષ્ટિ દઈ ને નિરામય એવા બ્રહ્મપરાયણ થવું.

જેમ કોઈ ઘરનું કોઈ બારણું કોઈ કારણસર બંધ થયું હોય પણ બારણું ખોલવાની ચાવી મળી જાય તો બારણું ખોલી શકાય છે એમ વિલેકી પુરુષના દૃષ્ટિકોણ પ્રમાણે જોઈએ તો પરમાત્મા સર્વત્ર વ્યાપક છે પણ પરમાત્મા પ્રાપ્તિ માટે જે સાધનો જોઈએ તે સાધનો પણ પરમાત્મા જ આપે છે. પ્રાર્થનામાં પણ ભક્ત ભગવાનને જ પ્રાર્થના કરે છે, એમ ભક્તિમાં પણ ભક્ત ભગવાનને જ ભજે છે, એમ જ્ઞાનમાર્ગમાં પણ જ્ઞાની જ્ઞાનને જ પામે છે, એમ કર્મમાર્ગમાં પણ કર્મી કર્મને જ પામે છે, એમ યોગમાર્ગમાં પણ યોગી યોગને જ પામે છે. પરમાત્મા પ્રાપ્તિ માટે જે સાધનો જોઈએ તે સાધનો પણ પરમાત્મા જ આપે છે.

પરમાત્મા પ્રાપ્તિ માટે પુરુષ પોતે સ્વતંત્ર છે, પરંતુ તેના અંદર જે તત્ત્વો ભેગા થયા છે તે તત્ત્વોના ગુણધર્મ પ્રમાણે તેને પરમાત્મા પ્રાપ્તિ માટે જે સાધનો જોઈએ તે સાધનો પણ પરમાત્મા જ આપે છે. જેમ ત્રિગુણાત્મક પ્રકૃતિના અંદર સત્ત્વ-રજ-તમ પરમાત્મા પ્રાપ્તિ માટે જે સાધનો જોઈએ તે સાધનો પણ પરમાત્મા જ આપે છે, એમ ત્રિગુણાત્મક પ્રકૃતિના અંદર સત્ત્વ-રજ-તમ પરમાત્મા પ્રાપ્તિ માટે જે સાધનો જોઈએ તે સાધનો પણ પરમાત્મા જ આપે છે. આમ તો પરમાત્મા પોતાનો આત્મા માટે, પરંતુ પરમાત્મા પોતાનાં સ્વજો સ્વભાવમાં પોતાનું પુરુષાર્થ-સિદ્ધિમાં સહાય-રૂપે પ્રસ્તાવ કરે છે. જગતના અંદર અહંકાર રહેલો છે અને અહંકારના અંદર જગત રહેલું છે. આ બધા પ્રપંચ-વિષય જ આંતરમાર્ગમાં પોતાના સ્વાત્માને જગત બાજુ પોતાનાં પુરુષો હોય છે પરંતુ જો વિલેકી દૃષ્ટિએ વિચાર કરે તો જેમ બંગડી, કુંડળ, ચુડવર્ણ વગેરે સુવર્ણના જુદા જુદા નામ જગતમાં છે તો પોતાનાં સ્વાત્મામાં પુરુષ જગત પણ પોતાનાં જુદા જુદા નામ જોવામાં આવતું નથી.

સામાન્યરૂપ, બધા પુરુષો બધાના દૃષ્ટિએ બધા કરતાં પણ પોતાનામાં કરવું સ્વભાવમાં જ કોઈપણ જુદા બધા જોવામાં જ રહે છે. રાજાને પ્રજા થઈ ગયેલો વિલેકી પુરુષ જુદા બધામાં જ પોતાનું કોઈપણ દેહધારી સંબંધ કર્મ કર્મ જોવા કરતાં તે કર્મને દોષનો જ નથી. જેમ રાજા વિચારમાં બધા પણ રાજા વિચારના હૃદયમાં રહેલો છે તેમ પૂર્વોક્ત દેહ માં બધા પણ હૃદયના અંદર ત્રિગુણના અહંકારે બનાવેલું રહેલો છે અને તે બનાવેલું સ્વપ્ન દેહમાં રહેલો છે. સ્વપ્નદેહમાં સ્વપ્નપણે રહેલો છે. વિચારના હૃદયમાં બનાવેલું રહેલો એ

Date:-

પૃથ્વી મુખ્ય →

અહંકાર રૂપ જીવને વિદ્યા દ્વારા માયાના ત્રિગુણોના, અવિદ્યા અજ્ઞાનવાળા ગર્ભાશયમાં રાખ્યો છે અને તે ગર્ભાશયમાં રહેલા સ્ત્રીના અંગો અને અંકુર થઈ ગયેલ છે. પછી તે ક્રમે ક્રમે ફળ અને બુદ્ધિ અવિદ્યા અજ્ઞાને પોતાનું રાજ્ય ચલાવી જીવના ધાર્યું છે. આ રાજ્ય આવે મિથ્યા જેનું ઉદ્ભવસ્થાન આવે જેનું આપે છે. પણ રાજ્યમાં રહેલો જીવ તેને અંકુર્યા પોતાનું માની બેસે છે. પોતાના માયા ના ત્રિગુણો અવિદ્યા અજ્ઞાનવાળા ગર્ભાશયમાં વીર્યના બળને લઈને પોતાનો દેહ, ઇન્દ્રિયો, પ્રાણ વગેરે ત્રિપુટી વ્યવહારો થઈ રહે છે. / અને દેહ પોતાના કર્મ વડે જ પ્રાણોનો એક પ્રવાહ ફેલાય છે. જેમાં તે ફોરોલા માંના જીવને માફક સમયના વહે બંધાયેલો રહે છે. કુદરતના ચુંબકના જેમ તે જીવ પ્રાણમાં દેહમાં અંધકારરૂપે ફેલાઈ ને રહે છે. દેહમાં રહેલા વીર્યના અંકુર 'હું અમુક દેહવાળો છું' એવા દેહ ના અભિમાન તે દ્વારા કરી રહેલ જીવચૈતન્ય બાજુ પર માંડી દેહ ત્રિગુણ રૂપના પ્રાણમાં અહંભાવરૂપે ફેલાઈ જાય છે. ત્રિગુણમાંથી અહંકાર અંતઃકરણવાળું બાકીનું પ્રાણ પુરુષમાં મુખ્ય પ્રાણ છે. તે ઇન્દ્રિયોના ઇન્દ્રિયોનું પ્રાણ બહાર બતાવે છે. જેમ દુનિયાનો રાજા પોતે અને રાજ્યો પોતાના બીજા રહેલા બાકીના પદાર્થોમાં પ્રસરી જાય છે.

જોકે આ રાજ્યના દેહમાં બહાર અને અંદર સર્વત્ર જીવ ચૈતન્ય રહેલું છે, છતાં દેહમાં રહેલા વીર્યમાં તેનું વિશેષ અભિમાન હોય છે. જીવનું રાજ્ય વિસ્તારવા જેટલું તે અંકુરમાત્ર જ છે. તે જે અંકુર કરે છે તે પ્રથમ દેહમાં પેદા થાય છે અને પછી ઇન્દ્રિય દ્વારા બહાર ફેલાઈ જેમ બાકીના અંકુરો રચાય છે. વિચાર બુદ્ધિરૂપ પદોના વિચાર, પોતાના અહંકાર-રૂપમાં ચિત્તરૂપ પદોના બુદ્ધિવ્યવહાર વૃત્તિ વિગેરે બધા જોઈ પણ ક્રિયાના વડે અહંકારરૂપના રાજ્યના ચોતરફ ફેલાય છે, તો મનન-નિદિધ્યાસન માટે દ્વારા બુદ્ધિવિચાર જોઈ જ રાજ્યમાં ફેલાય. જોકે પછી જોકે બુદ્ધિમાં રાજ્ય અને નિર્વિકલ્પ સમાધિ ના પૂર્ણ દશા પ્રાપ્ત થાય પછી જોકે ક્રમ પર દેહના બુદ્ધિમાં પડેલું અને છેલ્લે રાજ્યમાં જેના રાજ્યના બધા નિર્વિકાર ચિત્ત મેળવવા. આમ બધાયુક્ત પુરુષો દરેકના માયાના જે મુક્ત કર્યા, બહાર અને અંદર દરેક-દરેક માંના અભિમાન જે પણ છોડી દઈ, બીજા પણે જોકે ઇન્દ્રિયોના વ્યવહારથી કે માનસિક અંકુર-વિકુર માંના વ્યવહારથી રહિત થઈ ગયા

Date:-

બાર પુરુષો બાર બોલે ત્રિરશ્મિમાળ પડ્યાની રમતે રંકુવારડિયાથી વ્યવહાર કરે બહુ છે. જે પુરુષ બોમ કરવાના આવામાં કેરમાં બધ્ય રમેલ પુરુષના જ રાવ-દિવસ આવામાં કરે છે, તે મુક્ત કહેવાય છે. તે બધાં કિંમતી કિંમતી રમકડાંના જેવો રમકંગ, મિમિંગ અને ત્રિદિવસીય પદ્ધ રહીને, બોલી બાર બોલના ઘર ફૂટે પદ્ધ ગયેલાં કોય, બોમ રંગમાર બાર કેરી લઈ બધી બોલાયેલાં પ્રવાસ રાખે બોલમાં રમાડે છે.

જેમ રમકડાંના કાંતિ રમાના બ્રહ્મમાંડની રંકુવર પ્રસરી બહુ, તેમ 'કું' રમેલા રમકુંકારરૂપે તારકમિંગના રંકુવર પ્રસરી રહેલ બધરોવચ્ચે પ્રાણવાયુ બોડી કેક માયાચુકતી રમાના રાશરમાં પ્રસરી બહુ છે. તે બોલાવે માટે રમાંબર પદ્ધ બહુ છે, રમાકરેલ માટેબોમ પદ્ધ બહુ છે, રાત્રે, રમાર્ક, રૂપ, રરમ રમને ગંદા રમે પ્રાણ વિષયો રંબંધતા પ્રાણ જીવના ટ્રોવાળા, માવાળા, રંકુદાવાળા, રંબોમવાળા રમને રમાર્ક ફરવાળા વાસણાવમો બોડી ફરી દઈ, તે વડે તે ફોલ્ય ના રમાવમાંને બંદિવમ બોમના રમાસકલ પદ્ધ બહુ છે.

રોવાવરણ્ય રાર્કમ બરપૂર છે, કિંમ પૃથમ રમયાનો રમાવરણ્ય ને ઉરહે તે વિયારોલ આવના વડે મનકુમ પદ્ધ જઈ, તારકમિંગ પોલાના રમકુંમાવને ઉરહે તેના રમેલ દેશમાં તે તે ઇન્ડિકેટરોરૂપે પદ્ધ બહુ છે. જે પુરુષ રમા રંબંધમાં રૂઢ પદ્ધ રહેલા મન-દેહ-રમકુંકાર-જગત રમાદિ પદાર્થોમાં તેના રમમાવો ના આવના કરતો બધી, તે મોક્ષને માટે યત્ન કરનાર રમયાના પુરુષનું જન્મ-જરા-મરણ રમાદિ રમાંત દુઃખ કહેવાય રોંગ્ય પણ જ બધી.

ત્રિ:રંકુદ્ધ બ્રહ્મમિંયક પુરુષ મહારાજના બોલે ત્રિરરમર્પાદિત રંકુવરને પ્રાપ્ત બાલ છે. જીવનુક્ત પુરુષ બ્રહ્મના રમકારે પરિણામ પામેલા રમયના રમામારરૂપે જ દેખાતી રાર્ક વાસનાઓ-મુક્ત કોલા કિંમ પણ ભરા રોવે રાર્ક દેખાતાં ત્રિરદ્યપણાનો રમદ્ધ ત્રિબરલ કોવાથી, રંબંધ રહી વાસનારહિત જ કોલ છે. રંબંધ રહી રૂબલ કિંમ ત્રિદ્ધ્રુપ કોવાથી રૂબલ કોવે બધી. જવું, બેરવું, રમને રૂપ બોગેમાં કશું ચંચલ તણાઈવા કિંમ પ્રારબ્ધના લોગે ત્રિયાંત ફરી રહેલા, મોક્ષના હેતુની દ્રષ્ટાને પ્રાપ્ત બહ જીવની મનના રાર્ક રંકલ્પમાત્રથી રહિત પદ્ધ ગયેલા રમને છેલ્લી રમાદિ ઉત્કૃષ્ટ દશાભૂમિકામાં પડેલા જીવનુક્ત પુરુષને કોઈ બાહ્ય ત્રિક્ષેપવાળા પુરુષના

Date:-

પેઢે અનેક વર્ષો લગી પણ સમાજમાંથી જોડાઈ રહ્યો નથી.

બલવંતરાયનું મારું વતન તો ચિત્તાગ જ છે જે સર્વત્ર સારામાં ભરપૂર છે પરંતુ સારામાં લાક્ષણિક ભાગમાં એ વિશેષ કરીને રહે છે. એક બલવંતરાય મુદ્દલ ચિત્તાગ છે અને એ પ્રાંતની લોમાં વિવર્તરૂપે ફેલાઈ રહેલું છે. એ પ્રાંતને માંતિ સમાજ કેવળ ભાવનાત્મક પદને રહેલું એ જ ચિ-પ્રાંતિ સંસ્કૃતમાં રહસ્યરૂપ અને ગુરુ-પ્રારંભ પ્રાંતિના ઉપદેશ લગે પ્રાપ્ત કરવા જ છે. તમે મોક્ષરૂપ પરમ પ્રેમાસ્પદ મેળવવા માટે મુદ્દલને પથ્થર જેવું કઠણ બનવા દેમાં પણ પ્રાંતિ સંસ્કૃતિમાં દોરાયેલાં પદને રહે.

કે મુનિવર રામચંદ્રજી! તુલે તમે ચિદ્રૂપ છો અને તમારું મુદ્દલસ્વરૂપ પણ ચિદ્રૂપ છે, તો જ પદાર્થો બાંદર પ્રદેશ જ પાછા બોલવા માટે તમે એ મુદ્દલસ્વરૂપો જે અપસ્વરૂપ લાગતું અને ચિદ્રૂપરૂપ લગે મૂર્ખ રૂપે ભરેલું રાખો. જ્ઞાન અને અજ્ઞાની બાંધ કર્મ માં જ્ઞાન સંપૂર્ણ વાસનારહિત હોવા છે એટલું જ વિશેષ છે. તેઓ વાસનારહિત પદાને લઈ ચિત્તસત્તા ને ભોગ કરવા સમર્થ બને છે પણ તેઓ જગત ને પોતા કેવળ પરમતત્વ જ જુએ છે અને માને છે. બલમુકત પુરુષ ભલે કર્મ કરો કે ના કરો તથાપિ તે નિરંતર પોતાના સ્વરૂપમાં જ રહેલો હોય છે.

ચિત્ત જ સર્વ વાસનાઓનું બાગરૂપ છે. તથાપિ કૃષ્ણોગરૂપોમાં જ્ઞાન પછી મુદ્દલ ફલપ્રદ રહે છે. પરંતુ લોકે કેવળ ભાવ ચિદ્રૂપ રહિતહે, ચૈતન્ય છે અને પ્રકાશરૂપ છે તેના પરમપુરુષ રામે બોલવા કરતા જરૂરે તો તે ઘોરાય છે. એક તે ભાવ ચિદ્રૂપોને લઈને જુદા જેવો ભાસે છે. પરંતુ તેનું બાંદરનું મુદ્દલ સ્વરૂપ વિચારતાં તે બધામાં જરા પણ જુદો નથી. તે જે પોતાનાં મુદ્દલ સ્વરૂપ નો વિચાર કરે, તો કેવળ પ્રકાશરૂપ અને ભાવરહિત પદ જ ભલે છે.

કોઈપણ એક પૃદેશમાં રહેલા કેક માંથી પોતાનાથી દૂરના દેશે રહેલા મુદ્દલ-ચંદ્ર ભાવે વિષયો તરફ વધુ ભાવે ઈચ્છાઓ કરવા ચિત્તવૃત્તિ ભલે છે અને તેમાં કેટલા માંથી કેક ચંદ્રમંડળ કે મુદ્દલમંડળ મુદ્દલ જે કોઈ અવકાશીય રૂપ -પ્રકાશ જેવું જોવામાં આવે છે, તે સર્વ પરમાત્મા નું જ પુરુષરૂપ છે. જગત અને પરમાણુ રૂપે સર્વપ્રકારમય ચૈતન્યને

Date:-

દાદરા કરી રહેલ મણિકર વિદ્યાપીઠના કુલપતિ પોતાના રાજીનામા લઈને જે કોઈ રાષ્ટ્રકાર ઉચ્ચારણ કરે છે તેનું આ ઉદાહરણ છે. ગોળાકારને ઉદાહરણના દૃષ્ટિમાં જ્યાં રાજ્યમાં ગાંધિ વિભાગનું તથા પ્રકાશમાન હોવાને રાજાદેવા દોષ ના પોતે પોતાના કર્મચારીઓ કોઈપણ જ રાજકીય પ્રવૃત્તિઓ થઈ રહેલું જ આપે છે.

રાજ્યના પુરુષોમાં તો રાષ્ટ્ર જ્યાં દરજ્જાની વિદ્યમ પુસ્તકો પ્રાપ્ત રાજકીય વાતાવરણ પુસ્તકો રાજ્ય ઉદ્યોગની સેવા-વારસા રાજ્યપાલ જ્યાં ઉચ્ચારણ ઉચ્ચારણ પદને રાષ્ટ્ર રાજકીય ના રાજ્ય ખૂબ પદ રહેલું છે રાજ્ય આપે છે.

5.23 મંત્રી મંડળ ની બરતરફીના :-

વિદ્યાપીઠ પોતાના :- આપણા મંત્રી મંડળ ના જેમ ટૌરાષ્ટ્ર વારસા વડે બાજુ રાજ્ય રાજકીય વારસાને દૂર કરે. રાજ્યપાલે જ રાજ્યના રાજકીય રાજનીતિજ્ઞોથી પોતા માં રાજ્યના રાષ્ટ્ર રાજ્યપાલ વડે ગાંધાર થઈને રાજ્ય ઉદ્યોગના પુરુષો ના રૂબ વિકાસ ઉચ્ચારણ કરી મોકલ્યું પરમાણુ ને પ્રાપ્ત થવાને.

પૂર્વકાર માં ઉચ્ચારણ વૃદ્ધાવસ્થા રાષ્ટ્ર મંત્રી બાબુ પ્રાકૃતિક કર્યો તે મારા ઉપદેશ વડે રાત્રે મોજને પ્રાપ્ત થઈને રાજ્ય વાંચ્યું. પૂર્વ રાષ્ટ્રપિતા વારસા વિદ્યાપીઠ રાજ્ય-રાજ્ય ના દરમ્ય માં મને રાજ્યપાલ રાજ્યના રાજકીયોને પોતાના રાજકીય પર રાજકારણ જેવું કર્યું હતું ત્યાં રાષ્ટ્ર મુસાફર ઘરકર્મ કોઈએ મને કહેવા કર્યું કે બાબુ કોઈ ગામ રાષ્ટ્ર રાજ્યપાલ-નિયમ કરી મારે દોડ જવું.

પોતાના પોતે માં કહ્યું 'કે મુસાફર, રાજ્યની બીજી ક્રિયા ના કર્મ ઉચ્ચારણ રાજકીય માર્ગ માં રાજ્યપાલ! કર્મ-ઉચ્ચારણ વડે મરણના રાષ્ટ્ર દિશાસૂચન-ઉચ્ચારણ માર્ગ માં પ્રાપ્ત ત્યાં રાજ્ય રાજકીય રાષ્ટ્રપતિ ગયો કોઈ પરંતુ પોતા માં મોકલવાના પોતે પુનર્જન્મ ના રાષ્ટ્રનું ના રાષ્ટ્ર દિશાસૂચન મરણ થયો. વિદ્યાર્થી પુરુષને રાજ્યપાલ મરણો થયો રાષ્ટ્ર કોઈ રાષ્ટ્ર ગોળાકાર વિદ્યાર્થી વસ્તુ ને વસ્તુ પ્રકાશ રાષ્ટ્ર રાજ્ય છે.

પોતે પુછ્યું કે આપણા રાજ્ય ક્રિયાઓ? કોઈ મહત્વ જોવાયો છે. રાજ્ય રાજ્યપાલ વડે પોતાની

Date:- 25-10-25

ગયા છો ? હું ચાંડાલફૂટ માં ઉછરેલ પણ મારી માનવતા જીવતી રાખી છે. તમારા ઘર કરે જેવા દારૂડિયા કુટુંબ પરંતુ એમના અંદર પણ પ્રકાશને લાવવા માં ઝરમરિયા જેવા કુટુંબમાંથી જેમને મળ્યા દૈવયોગ થયા છે. એમને મોકો મળે ત્યારે પણ દુઃખનો બોજ ઉપાડવા તૈયાર છે. એમને કોઈ પણ પ્રકારે મદદ કરવા તત્પર રહે છે.

વિશ્વાસે કહ્યું કે મહાબુદ્ધિશાળી ! હું ઝરમરિયા માંથી આવ્યો વિશ્વાસ ગર્ભિત છું. અને સમજણના લાભ નિમિત્તે રહ્યો છું. તમે બુદ્ધિમાન વિદ્વાન પુરુષો માં મારી પર આવા પ્રશ્નો કર્યા છે. તમે શું મજાક કરતા રહ્યા છો ? ગિરવર કે મોટા પુરુષે ઉપદેશ કરેલા સમજે તારેતાર સમજવાવાળા અનુભવ માં થઈ પ્રજા ગિણવાથી સમજે કર્મ કરે કુળ સુધારી શકે છે. મારે જે તમારા મજા વહાર કુટેલ સમજે ગિરવર કોલ તે પૂછો.

5.24 મિશ્રગર્ભિત સમે કરવું દોષવર્ણનં:-

સમજવું તે મારા પગ માં પડી જોવા માં કુબીજુ સહિત કહેલા ગયલો. કુ મજાલ માં દરો વિચારો માં બતાવ્યું છે. કેવા મારા સંબંધો ની ગિણવટ કરી શકે તેવા મહાત્મા મને સમજે સુધારા માર્ગદર્શન થકી. બુદ્ધિમાન તો કેવું દેવ-અસુર, પશુ-પક્ષી જાતિ માં સર્વત્ર જોવામાં આવેલ છે. તેમાં પણ મારો કેવું તો સમાજનો વ્યક્તિગત કોલાહલ ગિરીશ જોવામાં છે તેવું ખરેખરું કેવા સમજે મને સમાજનો સમાગમ પહેલાં મળ્યું છે.

હે કુ મજાલ ! સંસાર સંબંધના સમજે દોષો ને સમાધાનવાળા વિવિધ પ્રકાર ના દ્રષ્ટાંતો જોઈને કુ કહું પ્રેમ પામ્યો છું. જીવન સમજે મરણ સમે તેને વાચાકુટતા પણ કુરે છે. સુખ-દુઃખના ગણિત સમા ચાલતા જ છે. સર્વ સુખો પણ પરિણામે સમજણ દુઃખ કોલા છે. વિવેક જે તારે મનદુઃખ રફાદફા કરે છે. મારું આ સમજવું પણ દાંત, ટેવાયા સમજે સંસ્કારના સાંકળ કોટા જ ગયું છે. એકલાહા સમકિતમાં તોલો મળે એટલા સમજણના રાખવા રહેવા બુદ્ધિ પણ પુરુષાર્થરૂપ મોક્ષના સમજણ માં ગિણવાવાળા પણ બની. સમજણ બુદ્ધિમાનરૂપ પુરુષાર્થ ને પ્રાપ્ત કરી પણ પોતાના પણ પુરુષાર્થરૂપ કાર્ય પણ કરી રાખવું બની સમજે ગિણવું ગયું છે. જે કુ ઈ ગિરવર-નૈમિત્તિક કર્મો કરવામાં સમજે છે, તે તો બાજુ જગતમાં સંસારમાં કરેલા સમજે કુપુરુષો

Date:-

ના ઉપાયોમાંથી પોતા જ માર્ગ ને દૂર કરી પોતે કરીએ પણ થઈ જાય છે. વાસ્તવમાં આપણા બધા જ દોષ ને દૂર કરવા કરાવા કાર્ય અને નિષ્ફળ કર્મ માં જ પ્રવર્તિત છે. આ સમસ્યા બધા જ નાના, મોટા, સ્ત્રી, પુરુષ, અને સર્વોચ્ચ લોકો ના સમાનરૂપ માં જ પ્રકાર થઈ રહ્યું પણ સંસાર સમસ્યા ગ્રસ્ત થયો. આપણ કેટલા ઇન્દ્રિયોના વિષયો માં જ ફસાઈ અને પ્રકાશ પણ છે. બીજા વિદેશી પુરુષો મારી ઉપેક્ષા કરે છે. ઉપરાંત બધુ જેમ આપણા ઇચ્છા મુજબ કર્યા કરે છે તેમ આપણ પણ સંસારમાં નિરંતર સમસ્યા ઉત્પન્ન કરે છે. કું વાસ્તવ ઇચ્છ પ્રકારના મરણ પામ્યું છું; કેટલા પણ મરણ ને જ પામીશું અને ~~ઈચ્છેલો~~ ઇચ્છેલો પદાર્થ બધો મળી જાય પણ મૂળ અને દુઃખ વિના કેટલા દુઃખ ઉપજાવવા હોય છે. કું જાણતા મહાપુરુષ મારા ગાઢ મિત્ર હોવું છું તેને મહાપુરુષ પાસ જવાને અને ઉપકારના માટે મારે જે ફાંફા કરવા પડ્યા તે અનુભવ્યું હતું. કુદરતમાં કુપાત્રને અને સંસાર ના નિષ્ફળ કરનારા બોધ વડે મારું ગાઢ નિદ્રા કરી અમને જગાડે.

5.25 બંધુઓ બાજરાવાળા અને બેન્ક ખાતા ની ઉપયોગ-

વિશાળ બોલવા: પ્રથમ તો ઇન્દ્રિયો વડે વિષયો નો ઉપભોગ કરવા અંકુશ રહિત છે. બીજા તે વિષયો નો વિવેક પૂર્વક ~~ન~~ પ્રમાણમાં અમારા વિષય માં વાસ્તવ તેનો ~~ખાવા~~ ખાવા પડ્યા કરે છે. તેની કઈ વાસ્તવ વિષય માં બંધાય છે અને તેના પ્રમાણમાં પણ ખાવું જોઈએ કે પેદા કરવામાં અનુકૂળ અંતે સ્થિતિ થઈ છે. એ પ્રકારે અમ સંસાર ના અંદર અર્થ અનર્થ ના બાજરાવાળા છે. પરંતુ તે પોતે નિષ્ફળ જ છે કેટલા કુદરત અંતિમ તો તારણે અને પદાર્થોને બગાડ કરે છે. અંકુશ જ પદાર્થમાં સુખબુદ્ધિ પેદા કરી ને વાસ્તવ બાજરા પદાર્થ ખરીદ થાય છે એ તમે અનુભવ્યું. અમ અમ અંતિમ વિકટ સંસારમાર્ગમાં વાસ્તવમાં તો બોધ ને વશ થનારા જીવોના અનેક કું પરિણામ અને દુષ્પરિણામો અનુકૂલ વિનાના ચક્રવ્યૂહો વડે નિરંતર થઈ જ રહે છે. વાસ્તવમાં અમ સંસારરૂપ અંધારા (અજ્ઞાન) તારણે ઉદ્ભવ પામે છે. અર્થ કરવામાં જ રહિત મુદ્દા ચૈતન્ય

Lakeer

પરમાત્મા વિના બધું કરું છે જ નહીં. જેમ અજ્ઞાન અંધારું

Date:-

ના અંદર રહેલા વિના બીજું કાંઈ નથી, બંને અંતર પ્રમાણમાં માં પડ્યા જગાડ અંદર અંદર નથી. 'આકારરૂપે અર્દશ ફૂટવર્ક કરતો બેલાડ અમાત્મા દેહ, દાઢીવાળો અંદર ઘર જુદો નથી અને બંને જુદો દેખાવો પડ્યા નથી, અંદરી જે અંદરાંદ કારની આંખ છે, બેજ અંદિલાડ્યે, મૂમરૂપે અને રંગરારૂપે ફેલાઈ રહ્યાં છે. જે પદાર્થ અંદરલ ફોટા અને આંખ વડે જ પડો થઈ જઈ બાળક ને આંખ વડે બેલામાં અંદરનાં બેલાડના બેકું અંદર દેખાવો ફોટા, બે રાજ પછાં બંદરબંધ થઈ ગયા છે. બેલાડરાવ્યા અર્દશ્ય અંક છે, ઘટ્ટા દંડલ ક્રિયાંદિ ને બાદે જુદા જુદા જગાડલ છે. અંદ અર્દ દંડલ અંબંધ દંધિ ને બાદ થઈ ગયા છે, ટલાંદે અર્દનાં રામરૂપ બેલાડવાદ જ બાકી રહે છે. અર્દ ફાંઈ પ્રમાણમાં અંકરરામરૂપ થઈ ગયા છે. મારી પર બીજાં પદાર્થો જેમ મારી પર જુદાં નથી તેમજ દંડલાડ વિનાનાં અને બેલાડના અંદરાંદ વડે જ અંદર ફોટાપર બેલાડવાદ પર જુદા દેખાવ જ નથી. જે બંદરૂ રાજ વડે જગાડમાં અંદરે છે તે રામરૂપ જ ફૂટેલાડ છે.'

અંદરાજ પોંદાળાપર વિદ્રુદંડલરૂપવાદ ફોટાપર તે રાજ વડે જુદારૂપે જગાડ્યું જ નથી. અને તેને બાદે ચિદ્રૂપ રાજ વિના બીજું કરું છે જ નહીં. ડૂબવા, દર્શન અને દંડલ એ પ્રત્યેક માં જે બેલાડરાવરૂપ રાજ છે તેજ મારા રામરૂપ છે. એકના અંબાદ ફોટાપર થાય છે. તો જગાડમાં રામરૂપ રહેલા બેલાડરાવ્યાનો અને મડાબેલાડરાવ્યાનો અન્યોન્ય એકબીજાનો અનુભવ ચિદ્રંદ્ર થતાં, બાદ અંક જ છે એમનો ભિન્નરાદ થઈ છે. અંદાર અંદરાદ પદાર્થોનું તો અંદરાજાના ફૂટરૂપ જ ના પડ્યું જોઈએ. પણ અંકના તો અંદ છે કે જે વિવેક વડે અનુભવ કરતાં ફાંદાન રહે છે. તો ડૂબવા અને દંડલ એ બંનેમાં રહેલા બેલાડરાવ્યાનું એકરૂપ ચિદ્રંદ્રાજ છે. 'હું અનુકરૂપ છું' એનો અહંકાર ફૂટરો અંબાદો અને બંદાબંધની છે. અને 'હું અંદું ફાંઈ છે જ નહીં' એમ રાજ પડ્યું એ મોટ્ટ અંબાબાર છે. માત્ર અંદરનો જ બંદાબોટ્ટનો ફેલ છે. અને તે બોંદાળા કુબ્ધ ના બાદ છે, તો તેમાં રા માટે અંબાદ્ય થઈ બેઠા રહેવું? અહંકાર તો અંબંધનાં જેવા જ નાશ છે. 'અનુક મારું છે' એમ ચિત્તમાં ફૂટરૂપ પડ્યું એ બંધકારક છે' અને 'હું અંદા ફાંઈ બંદરૂ જ નથી તો પછી મારું

Date:-

તો જીવાત્મા કોણ? એમ સમજાઈ જાય એ મોક્ષમાર્ગ છે. આપણે આપણા જ સમજણના વાદે છે અને તે પોતાનાં વાદળો છે તો તેમાં આ માટે મુક્ત બની જઈ મુંઝાઈ રહેવું?

નિશ્ચયરૂપ અહંકારમાં પરમ ચિદાત્માનો પ્રવેશ થયા પછી તેનું શુદ્ધ, બુદ્ધ, મુક્ત સ્વરૂપ કેવાઈ જાય છે, તેથી તે દેખાવું બંધ થાય તો અનંત આકાશના અંદર ઉડતું પંખીડું કોઈને પકડવાની મર્યાદામાં બાંધ્યા જ અંદર અહંકારરૂપ પિંજરું જેવા મર્યાદાઓ પૂરા થાય છે.

જે અનંત એ આત્માનું અહંકાર વડે કેવાઈ જતું કે મર્યાદા માં આવવું બને છે, એ અનંત જ અહંકાર ને આત્મા એ મિળ કહ્યા આત્મા એ મિળવાનું મિટાવવાનું કોણ કરી શકે નહીં. આપણ વિચાર્યું છે કે અહંકાર પણ આત્મા એ જુદો અસ્તિત્વ નથી. એ અહંકાર આત્માના અંદર જ અવિદ્યા વડે ભેદના કલ્પના કરી લેવાથી ઉદ્ભવ આવે છે અને બધાંને કે એ બંને એક જ કોણ તેમ લાગે છે. વાસ્તવિક રીતે જ જડ અને ચેતન એ બંને અંશોનું (અહંકાર અવિદ્યા રૂપે) મૂળ બીજ જેવું એ જ આત્મા છે; પણ આમ જે આત્માનું સ્વરૂપ માનીએ તો આ એક મોટો વિરોધ આવે છે. જો ચેતન અંશ જ અંશમાં એકરસરૂપ થઈ જઈ મળ્યા જાય છે એમ માનવામાં આવે, તો સર્વ જડરૂપ થઈ જતાં આત્મામાં અસ્તિત્વ રહ્યા રહ્યા નથી. કેવે જડ અંશ ચેતન અંશમાં એકરસરૂપ થઈ મળ્યા જાય છે એમ માનીએ તો સર્વ ચેતનરૂપ જ થઈ જતાં જેકે અસ્તિત્વ રહેવું જોઈએ છે. પરંતુ ચેતનત્વ પોતે નિર્વિષય કોયાર તેનું રહેવા પણ નિર્વિષય જ થવું રહે છે. કેમકે દરેક વસ્તુ જે કોઈ કે ચેતન કોણ, પરંતુ પોતાનું જે એક મૂળ કોણ તેને લેવું પણ કોઈના જ નથી.

આત્મા સ્વભાવે જ ચેતનરૂપ છે. તે કદી પણ જડ કોઈ રહેવો નથી; કેમકે પદાર્થ માં સ્વભાવ કદી પણ બદલાય નથી. ચેતનરૂપ આત્મા જે જડ (અહંકાર અવિદ્યા)રૂપે જોવાય રહ્યો છે. તેનું કારણ તો બીજું જ (અવિદ્યા રૂપ) છે. બાકી એ જડ ને ચેતન વચ્ચે વાસ્તવિક સંબંધ તો સંભવતા જ નથી.

Lakeer

Date:-

5.26 રમણભાઈના ઉદ્ગારો સાંભળ્યા :-

વિચારક બોલ્યા: જાવું જ જો આ સંસારમાં મનુષ્યકૃત પરિવર્તન સ્વાભાવિક છે તો જેમ વર્ષાઋતુમાં રસ્તાઓ પોદળ & ઘાસ તેમ પૃથ્વી ઉપરના રસ્તાઓમાં સ્થાને સ્થાને ખાડા-ટેકરા, ઝરા-ઝરણાં-નદી વગેરે વિવિધ ભાતો જોવાં મળે છે. આ પદાર્થો સાથે કરોળિયા સંબંધ રાખતાં નથી, માત્ર વિચારો જ તેઓનો સંબંધ વિચારોમાં પરિવર્તન કરવામાં સહાયરૂપ છે. એ વિચારનું મૂળ વિશ્વ છે. વિશ્વ રાગ-દ્વેષ વગેરે રસ વડે રંગાઈ ગયું છે એટલું જ નહીં, પણ એ વિશ્વ વિવેકના બળમાં સ્થાન સંઘ જ બળ ગયું છે. વિશ્વ પણ સ્વાર્થવૃત્તિ ઉપરના સ્વભાવમાં સ્થાપવા કરતાં સ્થાને જોવાં વધુ મજબૂર થઈ રહે છે.

અહો! આશ્ચર્ય છે કે વિચારોને બદલે પરસ્પર બળ ગયેલા પદાર્થોનો વિચાર પ્રાપ્ત થવા કરતાં જગતમાં સ્થાને સુખ-દુઃખનો સ્વાનુભવ કરતાં જ રહે છે. અહો! વિચારો સ્વાધીનતા છે. તેને બદલે મનુષ્યો સ્વાધીન થવા સારાસાર ભાવ પર મૂર્છા, દર્શન, સ્પર્શ અને રસ એ ત્રિપુટીરૂપે થઈ રહેલા પદાર્થો વડે પોતાના સંદર્ભ સ્વાધીન સંસારરૂપ સંપત્તિને સ્વાનુભવે છે.

બહુમાળી મકાનો કે ઝાડવાંના ટુકડાની સેંકડો બોલબોલમાં સ્વાધીન સ્વાધીનતા ફરીને સ્થાને કરશે; પોપડા જળ ભીંતોમાં સ્વાધીન વિચાર પ્રાપ્ત થવા દિવસ સમાન વિશ્વને કદી પણ શાંતિ પ્રાપ્ત થવાની નથી. જે કોઈ ઉત્તમ પુરુષ પોતાના સ્વરૂપનું સ્મરણ ત્યારે જ વિવેક વડે મારા સ્વાધીનતા કરે, તોને જગતરૂપી ઝાડનો બોલ જરા પણ બોલ કરી શકતો નથી. વિવેક વડે સ્થાપવામાં થઈ રહેલા સમાન વિશ્વને પોપડા ગાળી શકતો નથી. સ્વર્ગના સહિત સ્વાધીન જગતપણ સ્વાધીનતાનું બહુ સ્વાધીન પુરસ્કાર જરૂરપૂર્ણ છે. પરંતુ પૂર્તિ પ્રાપ્ત બહિર્મુખ થઈ ગયેલા સ્વાધીનતાને ફરીથી સંબંધમુખ કરીને પોતાના સ્વરૂપમાં સ્વાધીનતા સર્વ દૃશ્યવર્ગના પ્રાપ્તિ બોલ પડી ગયો છે. સૃષ્ટિ સ્વાધીનતા & વિવેક વડે ફોઈક બહુ થઈ જઈ, વિશ્વકારણરૂપ પોતાના મહાવિદેહત્વને સ્વાધીનતામાં & સ્વર્ગના સહિત સ્વાધીન થઈ રહેલ સ્વાધીનતાને ફરીથી પ્રાપ્તિ વડે ફરીથી પ્રાપ્ત વિચારી દે છે. પરંતુ ત્યારે સ્વાધીનતા જગત જ છે. બુદ્ધપુરુષો તેને પોતાનાથી જુદું નહીં રહેલા હોવાં કેમ જાણે.

Date:- 26-10-25

બ્રહ્માંડમાં એવું કોઈ સ્થળ કે સમય કોઈ એવું નથી કે જ્યાં ઈશ્વર ન હોય. આ જગત પણ બ્રહ્મનો એક વિવર્ત કોઈપણ તબક્કે સત્ય બ્રહ્મથી જુદું પાડી શકાતું નથી; અર્થાત્ એ બ્રહ્મથી જુદું જઈ કોઈ બીજા બ્રહ્મ માં સ્વરૂપમાં જ અસ્તિત્વ ધરાવે છે. જેમ આકાશનું સ્વરૂપ શૂન્યમાત્ર જ છે, પવનનું સ્વરૂપ સ્પર્શમાત્ર જ છે અને તરંગ અર્થાત્ જળનું સ્વરૂપ જળમાત્ર જ છે તેમ આ જગત ચિદ્માત્ર જ છે. આ ચરાચર સૃષ્ટિના અને સમગ્રતામાંથી પણ વ્યક્તિ કેવળ શુદ્ધ-બ્રહ્મરૂપ જ છે, એમ અર્થ થશે. બાકી જો પરમાત્મા માં વિશ્વાસ સ્વરૂપમાં માત્ર ભાવિત કરે જ આ ચરાચર સૃષ્ટિ જેવામાં પૂર્વાપરિભાવરૂપે દેખાતા પદાર્થની પેઠે દેખાતી હોય.

પરમાત્માને પૂર્વમાં થઈ ગયેલા શંકર ભગવત્પાદે અંદર એવો ઉપદેશ પૂર્વમાં આપ્યો છે કે તેના પાયે અમૂર્ત-મહા અવકાશ ચિદાકાશ અંદર પણ દેખાતાળા અવકાશનાં અંશો જેટલો ભાગ છે. જગત અસત્ય અને અનિર્વચનીય પરમાત્મા-રૂપ છે. તેમજ પોતાના અંદર-ના સ્વરૂપ પણ શૂન્ય છે, તો પછી તેમાં એક પરમાત્માનાં મહાદિ વ્યક્તિ પૃથક્ પિણ્ડ કોને (સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા આદિનો પૃથક્ પ્રકાશ કઈ રીતે દાદ કરે? કલ્પ પ્રાણીઓ પર ઉપલબ્ધ થાય અને તેનું બાકી જુદું સ્વરૂપ પણ કેવું હોય? જે આપણે 'બ્રહ્મ' શબ્દ વડે ઉપનિષદોમાં વપરાયેલ છે, તે જ સર્વ પદાર્થમાત્રનું પોતાનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ છે. અને તેનો કોઈ પણ પ્રકારે કશો ભાગ થઈ શકતો નથી. આ સર્વ તે અખંડિત બ્રહ્મસ્વરૂપ જ છે.

જેના અંદર ભાગનો અનુભવ થાય છે, એવા જે કોઈ આ ચાક્ષુષ જોવામાં આવે છે, તેમનો ભાગ અનેકવધું - દાદવું - ભાગ પાડો ત્યારે વિજ્ઞાનો આપી રીતે વિચાર કર્યા બાદ પણ તે ભાગરૂપે અવયવો જોવામાં આવતા નથી. આપે પણ મન નો ભાગ કરી દઈ, આંખ-ચક્ષુ તે આંખો પણ હડપિંડ પર પોતે વિચાર અને ભાગ થઈ રહે.

મન નો ભાગ થઈ જાય છે, અંદરે ભાગરૂપ નો આકારે થઈ રહેતા વર્ણ વિકલ્પો તેમજ એ ભાગરૂપ નો પણ ભાગ રૂપે અનુભવ ~~કરવામાં~~ કરાવનાર રહ્યું અખંડ ઇન્દ્રિયો એ વર્ણ નો પણ અખંડ થઈ જાય છે. પરંતુ આકાશ ચૈતન્ય નો તો કદી અખંડ કોઈ કાળે નથી; કેમકે તે તો જન્મ અખંડ વિકાર

Date:-

ના રહિત સ્વભાવવાળા બ્રહ્મસ્વરૂપ જ છે. મન તો આવો કરો દરેકને સ્વાકારવા જેવા નિર્વિકાર, અસંગ અને સ્વતંત્ર સ્વાભાવવાળા જોઈ શિવાય બીજા રહેવા વિકલ્પો પુરુષને બાધારૂપ દેખાવા જ જોઈએ; કેમકે બાધારૂપ તો સ્વરૂપસ્થિતિમાં પોતાનો દેહ સ્વભાવ જ કોઈને ગમતો જ નથી અને જગતમાં જોવાતા સ્વજનો પોતે સ્વયંમાં જોવાતા સ્વભાવ જ છે. જિજ્ઞાસાનું મન સ્વા જગતનું નિર્માણ કરાયું છે. તેણે સ્વાદિષ્ટ સ્વાસ્થ્ય વિના બધાં અને સ્વાસ્થ્યવિના જ સ્વા જગતમાં વિના પોતાના સંકલ્પમાત્રના જ બનાવ્યું છે; માટે સ્વે માનસિક કાર્ય માં સ્વતંત્ર સ્વાદિષ્ટ ના પોતે મન જુદું છે એ જોઈ કાર્ય પડ્યા નથી, તેમ સ્વે મનના જુદું બીજું કોઈ કાર્ય પડ્યા નથી. સ્વર્ગ મનોમય જ છે. સ્વને તે જાગ્રત જેવો જેવો વિકાર કરે છે, ત્યાં ત્યાં તે તે વસ્તુ તે સ્વાકારે પોતે જ થઈ રહે છે. સ્વાદ દરેકનો સ્વભાવ કોઈના જે કોઈ દરેકમાં ભેળવ્યો સ્વાદે છે, તે સ્વાદ સ્વભાવ જ છે. તેનો ગમતો કોણ કર્તા છે? શું કાર્ય છે? અને શું તેનું સ્વાદિષ્ટપણું છે? કોઈ નથી. સ્વર્ગ મન નો વિકારમાત્ર છે.

'હું સુખી છું' એમ મન વડે માનવામાં સ્વાપેલો સુખભાવ છે અને 'હું દુઃખી છું' એમ મન વડે માનવા તો દુઃખભાવ છે. એમ સુખ અને દુઃખ તથા તેનાં સ્વાસ્થ્યરૂપ દેહ, સ્ત્રી, પુત્ર, ધન સ્વાદિ બાધિત વિકલ્પો સ્વે સ્વર્ગ મનોમય છે અને તેને ગમતો જ સ્વે સ્વર્ગ જાળ પથરા જૂઠાણુ સ્વભાવ સ્વાભાવિક જ જોવાય છે.

એમ સ્વપ્નમાં સ્વજાગ્રતમાં સ્વાસ્થ્યતા પદાર્થો સ્વાકાર મોટાપણ તો જ સ્વરૂપ તરફ તો વિસ્વર્ગ કોઈપણ વિસ્વરૂપ છે કેમ તો તેમનો બાધિત પુરુષ તો સ્વાકાર કરી રાખવા એમ દેહ-ધન-સ્ત્રી-પુત્ર સ્વાદિ સ્વર્ગ પદાર્થોનો સ્વરૂપ જાળવો મોટાપણ તો જ વિસ્વર્ગ કોઈપણ વિસ્વરૂપ જ છે; કેમ પડ્યા તેમનો બાધિતરૂપે પણ રહેવા દેખાવા છે. સ્વકોઈ પુરુષ પાસે છે, એટલે ઉત્પન્ન થવું, વધવું, ઘટવું, નાશ પામવું એવા વિકારો જાતિ વડે દાસ્ય કરી રહેતા જગતના સ્વર્ગ પદાર્થોના સ્વપ્ન પડ્યો થઈ ગયા છે. પુરુષનું વિવેક વડે સ્વકોઈ તો સ્વાદ સ્વભાવમાં સ્વાદે છે ત્યારે સ્વે જગતનો પદાર્થો ના સ્વપ્નનું પોતાનું મૂળ સ્વરૂપ માં બ્રહ્મ માં રમી જાય છે અને કોઈ વાસના ઉપજાવવા તે મહાપ્રાપ્તિ પામે છે.

Date:-

જેમ ફક્ત બાહ્યરૂપ એ બંને વચ્ચેની ખરી પુરુષ નથી, તેમ વસ્ત્રો જે રીતે વ્યક્તિત્વ છે તેનાથી વ્યવહારમાં પણ પુરુષ નથી. મુક્ત થઈ ગયેલો, સર્વ સંકુચિત-વિકૃતિઓ માં મુક્તરૂપ મળેલ વ્યક્તિ, સોના - ચિત્રકૂટ દ્વારા જે વ્યક્ત કરે છે, કર્મે કરીને ઉંચા પગ કરીયણાના ભારમાળ થી વ્યક્તિ ફોટાને બદલે વ્યક્તિ અને બહાર રાખવાવાળો વિવેકી પુરુષ રૂપાલ જેવો ફોટા ઉંચા પોતાના રૂપરૂપ ના વ્યવહાર વડે પરિપૂર્ણ રહી રીત થઈ રહે છે. પ્રારબ્ધવાળો પાત્ર પ્રવેશ્ય કરાવનાર કરીને ફોટા ઉંચા લોકના બદલે ફોટાને બદલે ચંદ્ર વડે બનાવેલ વિવાહ વ્યક્તિ ના પ્રતિમા ના રાજર ના પેઢી કરીયણાના વ્યક્તિમાળ વિનાનો બલિષ્ઠ પુરુષ રીત જ રહે છે. બલિષ્ઠ પુરુષના વ્યવહારો પગ પોતાના ઈકારિત ના રંગોના વિના જ પ્રારબ્ધ ને અનુસરી ક્રિયા કરીને કરે છે. બધાને ~~નિષ્ક્રિય~~ નિષ્ક્રિય પગ થઈ રહે છે.

વિચારધારા ના બહિર્મુખપણામાં રહેલ થઈ જઈને પોતાના વ્યવહારરૂપ માં જ વ્યસ્ત, બેકાર થઈ રહેનો અને વ્યવહાર, ન-ગોડ, મનોરથો વગેરા ઈચ્છાવૃત્તિ પ્રવેશેલ વિવેકી પોતે રીત અને અંદર વ્યવહાર માં રાચે બ્યસ્તકાર-વૃત્તિ વડે બેચેનરૂપ જ થઈ રહેનો ફોટાના જેને ઈકારિત નું અનુસંધાન કરાવના ફોટા? દૃષ્ટા, દર્શન, દૃશ્ય અને વિષયોનો ભાસ કરી દઈ કેવળ પોતાના વિકારમાં જ વિચરિત રાખનારા, સાક્ષાત્વ વડે યથાર્થ વ્યવહારરૂપને જાણ રહેનો અને નિરપૂક્ષ બનેલ વિવેકી પુરુષને ઈકારિત નું અનુસંધાન કરાવના થાય? દરેક પદાર્થના ઈચ્છા પ્રમાણે જ ઈષ્ટ ભાસ્ય છે. અને તેમાં સર્વના વૈરાગ્ય પ્રમાણે જ મુક્ત-પણું છે, તો પછી પુરુષોત્તમરાયના વૈરાગ્યદશામાં વિશ્વાંતિ પામેલા બલિષ્ઠ પુરુષ ને કોના અપેક્ષા રહે?

આ પર્યંત રાજર પોતાના સ્વરૂપમાં દેખાતા રાજર ના પેઢી વ્યાપ્ત વિષયો અને ભૌતિકમાત્ર જ છે, તો પછી આ માટે ઈચ્છા ઉત્પન્ન થાય? કોને ઈચ્છા થાય? કોનેથાય અને તે આ માટે પ્રેરણા થાય? માટે વ્યવહારના વડે પ્રેમમયો રાજા પુરુષ વર્ત ઈચ્છાઓ, કૌતુકો અને વર્ત પોકારોથી રહિત થઈ જઈ ફક્ત પોતાના વ્યવહારાંદમાં જ વિચર થઈ રહે છે. આ પ્રકારનું અવલોકન કરીને અને મંડિ ચડીને

Date:-

એ અર્થ જેમ કોયડાને ઉકેલે છે, તેમ એ જ ન્યાયે પોતાના મકાનબાંધકામ માટે પણ જરૂરી ચીજો ભેગી કરવા લાગ્યો. તે વ્યવસ્થા કરતાં પહેલાં જે કામ કરવાનું હતું, એટલે કે મકાનમાં જ રહેવું છે. તેમ એ જ ન્યાયે પોતાના મકાનબાંધકામ માટે પણ જરૂરી ચીજો ભેગી કરવા લાગ્યો. તે વ્યવસ્થા કરતાં પહેલાં જે કામ કરવાનું હતું, એટલે કે મકાનમાં જ રહેવું છે.

તેમણે પણ જેમ નિષ્ક્રાંતિ એ ગુફાનું ફરતું માર્ગનું આયોજન કરી, રાજાનો ઉદ્દેશ પાર પડવા દીધો તેમ વિદેહને પ્રાપ્ત થઈ આત્મસાક્ષાત્કાર કરવા દેવાંતિને પ્રાપ્ત થાશે. કુરી કરી પણ દીવાલને પ્રાપ્ત ન થાશે.

S.27 વિશ્વના રંગારંગમાંથી જ્ઞાનના પ્રકાશ:-

વિશ્વરૂપ બોલ્યા: વિદેહ તેમ વિશ્વને રાંત રાખવા પ્રારબ્ધવશે જે કાંઈ આત્મા તેનું ગુફાનું કરી લઈ, તમે મુક્ત થઈ રહો. વ્યવહાર દૃષ્ટિએ જોતાં આત્મા દેહમાં જે અવસ્થામાં આત્મવત્ત સમષ્ટિરૂપે રહેલ છે, તે જ વ્યષ્ટિભાવ પર અર્દશ્ય થઈ રહેલું છે; પારમાર્થિક દૃષ્ટિએ જોતાં જ્ઞાનદશામાં વ્યષ્ટિ ભાવ રહ્યો સમષ્ટિભાવ એ અર્દનો બાદ થઈ જાય છે. એ અવસ્થાને સમષ્ટિરૂપે રહેલ છે. કે વ્યષ્ટિરૂપે રહ્યો છે એમ કોઈ પણ પ્રકારે કહી શકાતું નથી; તો પછી તેમાં બાળા પ્રકારનો ભાવ કલ્પનારો તો ક્યાંથી જ રહે?

આ જે કાંઈ છે તે અર્દ અવિદ્યા રહિત વિદ્યાકારાકાર છે અને જ્ઞેયાવસ્થા વડે ભરપૂર છે, એટલે કારણ કે ઉત્પત્તિ-નાશ થતા કરે છે તો પણ અખંડ આત્મવત્ત ને શો બાધ? એક જ્ઞાનના દ્રષ્ટાઓ અને જે દેહ અવિદ્યા ના પોષણો વિશ્વના સંસારનાં ભરે જ પૂરાંત માં આવે છે. એટલે વિશ્વના સંસારનો જતા રહે અને તે આત્મા માં જ સ્થિર થઈ રહે તો અર્થનું આત્મામાં જ શમી જાય છે. અર્દ પણ એવા વિશ્વના આત્મરૂપ જ જુએ છે.

જેમ દોરા ~~વસ્ત્ર~~ માં વસ્ત્રના માં વસ્ત્રનો મિથ્યા ભાવના થાય છે. તેમ 'હું અને દેહરૂપ છું' એવો મિથ્યા ભાવ એ પણ કોઈ બરાબર નથી. વારંવાર પુનર્જન્મ અવિદ્યાના ઉત્પન્ન કરનારા એ દેહાદિ પદાર્થો અવસ્તુરૂપ છે અને તેમાં તમે એવું કોઈ ભાવ બંધાઈ ન જાવો. પરંતુ પારમાર્થમાં કે જે અનંત સુખ સ્વરૂપ, અર્દના અવિદ્યારૂપ અને મહામંગલમય ભાવ છે તેના જ તમે ભાવના કરતાં રહો, એટલે તમને નિષ્ક્રાંતિ પરમપુરુષાર્થની પ્રાપ્તિ થાશે. વિદેહરાજ

Date:-

(૪૯) રહ્યાંત છે. તેનું દેશ-કાળ-વસ્તુ તરફેરણ કરવું પરિણામ બોલ્ડ રાકાવું નથી અને એ જ પરમતત્ત્વરૂપ વસ્તુ છે; માટે તમારું ચિત્ત ચુમ્બકીય રહ્યાંતમાં સમાધ રહો એ પરમતત્ત્વ ના રહ્યાંત જ સ્થાકાળ ગણેલું રહો. તમે જે રંગો જ રાષ્ટ્રમાકારવૃત્તિઓ નિરંતર રાખશો, તો તમે પોતે જ નિરંજન રહ્યાંતસ્વરૂપ છો. ઉદ્યાપ, ઉદ્યાન અને ઉદ્યોત રહ્યાંતનું કશું સત્ત્વ નથી. કૂપક, ઉદ્યાન અને ઉદ્યોત એ ચિત્તવૃત્તિઓ જ વિભૂતિ છે; કેમકે જડ વસ્તુ પોતાનાથી જુદી કોઈ રાકતા નથી તેથી તે નથી. અને ઉદ્યાપ, ઉદ્યાન તથા ઉદ્યોત એ પણ કશું નથી.

રાષ્ટ્રમતત્ત્વ સર્વત્ર એક સમાનરૂપે જ રહેલું છે, નિર્વિકાર છે અને તેમાં કોઈપણ કે રામ જેવું રહ્યાંતકરણ ચિત્ત જ રહ્યું નથી. જુદા જુદા રહ્યાંતકરણ ચિત્તના તરંગો જ વિશ્વરૂપે છે. જ

Date:-

બોમ્બની પૂર્વદિશામાં રહ્યો ત્યારથી રહેઠાણરૂપે રહે છે.

5.68 પુરુષ અને કર્મ :-

રામ બોલ્યા :- હે મહારાજ! પુરુષો અને બોમાં કર્મને બીજ અંકુરના પહેલે સોફ્ટવેરમાં રાખી જોડાઈને રહેલાં છે અને અદ્યપ ગ્રહ નિમિત્ત વડે ઘુસ્ત થઈ અનેક જન્મ પરંપરાને રચાવનારા છે. આપ મને ફરીવાર બોમનું બધું તત્ત્વ કહો.

વસિષ્ઠ બોલ્યા : અદ્યપ નું તત્ત્વ વિસ્તારવા જેવીએ તો જ કર્મ છે. કર્મનું તત્ત્વ પુરુષ છે, પુરુષનું તત્ત્વ મનરૂપે થઈ રહેલ ચિદાભાસનું સ્ફુરણ છે અને એ સ્ફુરણ નું તત્ત્વ ચિદાભાસ છે. એ ચિદાભાસ પ્રથમ ચૂર્ણિત ભાં રચાસંસ્કારમાં વસ્તુઓ પુરાઈ ગયા! અર્થાત 'હું ચૂર્ણિતરૂપે થઈને અનેકરૂપે થાઉં' એવાં સંકલ્પપુરુષ બોમના સ્ફુરણમાં સમષ્ટિ અને વ્યષ્ટિ મનરૂપે થઈ ગયા છે; અને 'હું અમુક દેહ રચાઈ રચાકારો વાળો છું' એવા અહંત્વ વડે તે પુરુષપુરુષ (જીવપુરુષ) બના કર્મો કરે છે. પછી તે દેહરૂપે થયા છે. જે દેહ પુણ્ય-પાપરૂપ અદ્યપરૂપે કહેવાયા છે. કુટે તે પુણ્ય-પાપનાં ફળોને ભોગવવા માટે ઘટ રચાઈ પદાર્થરૂપે અને બોમ અંદર રહેલ ગુણ-ક્રિયા રચાઈરૂપે તથા ઘટત્વ રચાઈ જાતરૂપે થઈ રહે છે.

એટલાથી રચા અર્ક જગત બોમવત્વનો જ એક વિવર્ત છે. અને એ ચિદાભાસનું સંકલ્પપુરુષ સ્ફુરણ જ દેહ-કર્મ રચાઈ પરિણત શબ્દોને ઉચ્ચારણ કરનારું છે. ઘટ રચાઈ પદાર્થો પર માંડી બોમ અંદર રહેલ જાતિ ગુણ અર્ક જાતરૂપે તે થઈ રહ્યું છે. અને પુરુષરૂપે પણ તે જ થઈ રહેલ છે. બોમવત્વ માં સંકલ્પપુરુષ સ્ફુર્તિ થયા વિના પુરુષ કે કર્મ એ કોઈપણ રીતે રહેતાં? કેમકે એ બંનેનો અર્થ અને સ્ફુર્તિ એ બંને બોમસત્તા ને જ આધીન છે. અનેક પદાર્થોરૂપે ફેલાઈ રહેલું આ જગત એ બોમવત્વ વડે જ રચાયેલું છે. વાસનાવાળો બોમવત્વ માં સંકલ્પપુરુષ સ્ફુરણમાંથી આ જગતના અનિર્વચનીય રૂપમાં ખડો થઈ ગયો છે. અને વાસના વગરનાં બોમવત્વ માં સ્ફુરણમાંથી દૂર જન્મ-મરણના પરંપરારૂપ બોધ આ સંસાર ખડો થઈ ગયો છે.

સંકલ્પપુરુષ સ્ફુરણ બોમવત્વમાં પડ્યું હોય તોપણ જો તે વાસનાથી રહિત હોય તો તે જન્મ-મરણ આદિ અનર્થ પરંપરાને ઉત્પન્ન કરવામાં એ સ્ફુરણ પણ સ્ફુરણ ન

Date:-

પ્રકૃતિ બરાબર જ છે. હે રામચંદ્રજી! આ ચૂર્ણિના અંદર પુરુષ અને સ્ત્રી એ બંનેનું સ્વરૂપ બીજપુરુષ ના સંકલ્પરૂપ ફરજ સિવાય બીજું કશું જગાવતું નથી. અને તેમના એક ફૂલને ફળના માં રસ સિવાય બીજા જરા પણ ભેદ નથી; માત્ર ફળના વડે જ તે ભિન્ન જણાય છે. જેમ જીર અને તરંગ નો ભેદમાત્ર સંકલ્પ વડે કલ્પના બનાવેલો જ છે પણ વાસ્તવમાં તેમ આ જગતમાં પુરુષ અને સ્ત્રી એ એક જાતના ચિદાત્મા ના સ્ફુરણરૂપ જ છે. અને તેમનો ભેદ પણ માત્ર સંકલ્પ વડે જ માની બનાવેલો છે. બાકી વસ્તુતઃ દ્વૈત્વ નથી.

હે રામચંદ્રજી! સ્ત્રી એ પુરુષરૂપ છે અને પુરુષ એ જ સ્ત્રીરૂપ છે જેમ દ્રવ અને દ્રવત્વ એ બંને જુદાં નથી, તેમ પુરુષ અને સ્ત્રી એ બંને જુદાં નથી. સ્ત્રી પુરુષબીજ ફોળવાથી પુરુષરૂપ છે અને પુરુષ સ્ત્રીનુરાગ જેમ લેવાથી અને સ્ત્રી તે અદાન કરવાથી સ્ત્રીરૂપ છે. દેવ, સ્ત્રી, નર (પુરુષ) આદિ સર્વ જીવજાત વચ્ચે ના સ્ફુરણ રૂપ રચના એક જરૂર ના પ્રકારોમાં પ્રવર્તતા લાગે છે; પરંતુ તેમના કોઈ જીવનસ્વભાવ જુદો રચ્યો નથી.

જીવનવસ્તુ અખંડ છે અને એક મહાસમુદ્ર ની પેઠે સર્વત્ર ભરપૂર છે. તેનો એવો સ્વભાવ જ છે કે દેશ-કાળ આદિ ક્રમને અનુસરી, કોઈક ઠેકાણે તે સ્ફુર્તિમાન થઈ ગયો છે. અને કોઈક ઠેકાણે તે સ્ફુરણરહિત કે વળ શુદ્ધસ્વરૂપમાં જ રહે છે. ચિદાત્મા નું સ્ફુરણ પ્રથમ રાજે કારણરૂપ બની ફોળાયેલું વાસના ના વશે અનુભવને પામ્યા જેવા આ જગતમાં દેહ આદિરૂપ અંકુરો ના ફારોને પોતા કરવામાં કારણરૂપ બને છે.

જીવનવસ્તુમાં સ્ફુરણ ઉઠવું એ જ સચરાચર સર્વ વસ્તુઓનું આદિબીજ છે. અને એ ચિત્સ્ફુરણ નું બીજ બીજ છે બની. બીજ અને અંકુર નો તથા ફૂલ, પુરુષ, સ્ત્રી નો તેમજ તરંગ, ઊર્મિ અને તોયિ એમનો ભાગમાત્ર ભિન્ન ભાવ કશો ભેદ નથી. જે પુરુષ ના ચિત્તમાં બીજ અને અંકુર ની પેઠે એકભાવમાં સ્વયંસિદ્ધ થઈ રહેલ પુરુષ અને સ્ત્રી એ બંનેનો તથા બીજ અને અંકુર નો પરસ્પર ભેદ ભાસ્યા કરે છે, તે ચિદ્વિલાસનું કોઈપણ મહાપુરુષ-ચક્ષુ તે યથાર્થ દૂર થી જ ળખી કાઢે છે!

જીવનવસ્તુમાનું સંકલ્પરૂપ સ્ફુરણ વાસના ના રાગે જગતના ભાવરૂપ થાય છે અને તેના અંદર રહેલો વાસનારૂપ

Date:- 27-10-25.

રસ જ અંકુર ને પ્રકટ કરે છે; માટે વાસનારૂપ રસનો જ ત્યાગ રસરંગરૂપ અગ્નિ વડે બાળી નાખો. કર્મ કરવામાં આવે, પરંતુ શુભાશુભ ફળોમાં મન ડૂબી જ જાય અને નિર્લેપ જ રહે તેને વિદ્વાનો રસરંગ કહે છે; રસથી વાસનાને જ નિર્મૂળ કરી બાકીનો રસ રસરંગ કહેવાય છે. માટે કોઈપણ યુક્તિ વડે પોતાની અંદર વાસનાને દૂર કરનાર એ રસરંગરૂપ વાસના ક્ષય સિદ્ધ કરો. પુરુષ પ્રયત્નને બદલે બાંધેલા કાળ રૂપનો અભ્યાસ કરવાથી રાજયોગવાળા કે કુંડલિનીયોગવાળા જે કોઈ યુક્તિ વડે વાસનાક્ષય સહેલાઈ થી થઈ શકે એમ તમને જણાતું હોય, તે જ યુક્તિથી તમે વાસનાને નિર્મૂળ કરી નાખો. એ જ ખરો કલ્યાણનો માર્ગ છે.

વાસનાના રહિત થઈ, એકે પોતાના સ્વભાવમાં જ ~~રહ્યા~~ રહેવું એનું નામ રસરંગરૂપ છે. પુરુષ પ્રયત્ન વડે સ્થાયી જો કોઈ રીતે અહંકાર નો બાધ કરવામાં કોઈપણ ભોગ આપવો પડે તો તે રીતે તમારામાં રહેલા અહંકારરૂપ રસને જ તમે દૂર કરી નાખો, એટલે એ પરોપર વાસનાક્ષયરૂપ છે. વાસના-ક્ષય એ નિરહંકારપણા નું નામ છે. તેથી સ્વયં વિચાર કરવાને કોઈ કિંમત નથી.

આ જગત ના અંદર વિદ્વત્તાના ગર્વ જે ગર્વ ના અધિકારવાળા છે. કોઈકરૂપ પણ ગર્વ છે, કોઈરૂપ પણ ગર્વ છે, કોઈરૂપ પણ ગર્વ જ છે, પુરુષરૂપ પણ ગર્વ છે એ અને સ્ત્રીઓરૂપ સ્ત્રીરૂપ પણ એ જ છે. વાસના માં ફેરફારો એ જ રસ રહે તિરોધર્મરૂપે કેટલા પાપ રહી છે તેથી એક સૂક્ષ્મ રોગ રસરૂપ જ રહ્યા છે. તે પરમતત્ત્વ જે દોષ-દ્વારા બહાર ના જેમ સ્ત્રી-પુરુષ અથવા પુરુષ ના ભાવો ઘારણ કરી બહુ વૈવિધ્યરૂપે ખેલ રહેલો છે. અને ફેરફારપણા ના વિચારરૂપે જ છે.

હે નિષ્કલંક રામચંદ્રજી! તમે અવિદ્યા દ્વારા નિજસ્વરૂપ ભાંડા પુરુષ અને સ્ત્રી એ સંબંધના વિચારો ને અને રોકાણોને છોડી દઈ વાસના ક્ષયના અને ગર્વ રહિતપણા રહિત બની જાઓ. દૃશ્યરૂપ દ્વૈતમાં કે વિષયોમાં સુખના વિશ્વાસરૂપે થઈ રહો. ગર્વ ઈચ્છાઓને શોધ કરી દઈને અને રોકાણોને પાછા મૂકી દઈને કેવળ શુદ્ધ પરમાત્મા માં જ અખંડ ભાવના રાખી તમે વર્તો અને સ્વાભાવિક તે રીતે

Date:-

ફાર્ક ફરતાં રહી અને રાંતિ વડે સુશોભિત બનીને આત્મસુખ માં જ રાંતરહી તમે અલરહિત અને પૂર્ણ થઈ રહો.

5.૨૫ પ્રાપ્ત વ્યવહાર કરતાં રહી સ્વાધ્યાયમાં રહેવાનો ઉપદેશ

વિશ્વાધક બોલ્યા: પરમાત્મા રહિત અને તત્પરતા થઈ જઈને, તેમજ યથોચિત કર્મ કરતાં રહીને રાંતિ અને મુક્તિ કેવળ સ્વધર્મ પરમતત્ત્વની જ તમે ભાવના રાખો અને નિત્ય સ્વાંતર્મુખ થઈને રહો. તમે દિવ્યતા છો. તમે સંસારમાં જેવા સ્વરૂપ અને નિર્મળ થઈ જશો અને ત્યારે સૌન્દર્યમય પરમતત્ત્વમાં જ દૃઢ સ્થિતિ રાખો. પ્રારબ્ધ લેણાં ભાગ કે મોટી વિપત્તિઓ આવી પડે, મુશ્કેલ સંકટો રૂપ ખાડાઓમાં જઈ પડાય, રોગને પ્રાપ્ત થવું પડે, તો એવે સર્વ અવસ્થાઓમાં તમારે પોતાના સ્વંદરનાં દિવ્યતાનાં ભાવ પર દૃઢ થવું જોઈ. પરંતુ બહારનાં દેશના રીતિને અનુસરી ભલે ક્રમ પ્રમાણે સંસારનું ચાલવા, રોવું કે રાડો પાડવી. મુખે પણ રોવ-કુટણ અને ક્રાંકરાંટા કરવા છે, તેનું પણ તમે સ્વંદર નિર્દિકાર રહી બહાર સુખ થી વેદના કરો. મનોકર સ્મશાનોમાં સમાજોમાં, મોટા ઉત્સવો માં અને બોધ થતા ના સમયમાં સ્વંદર ચિત્તને રાંત અને નિર્દિકાર રાખી વ્યવહારોથી ઉપરનાં સંસારના મૂઢ પુરુષોની પેઠે તમે બહાર સ્વાંતરાંતવાળા થઈને રહો અને બધાના ની પેઠે દેખાવ રાંતિ અને ઉપાર્જન કરો. સ્વંદર ચિત્તને કેવળ પોતાના સ્વરૂપમાં જ રમતું રાખી તમે દેહાભિમાનયુક્ત દીન પુરુષો તરફ અને મુશ્કેલીઓ તરફ ઉદાસીનતા ધરો. અને પોતાનો સ્વધર્મ પોતાની મોજથી ન કરતાં તમે દીનતા નો સ્વભાવ પકડજો. પ્રસંગે સુખ-દુઃખ થવાનો દેખાવ રાખવા દરેક મનુષ્યો પર કૃપા રાખજો. કે નિષ્પાપ રામચંદ્રજી! પોતાના સ્વરૂપમાં જ ચિત્ત રાખી રહેવા થી સ્વાંતર્મુખપણાને સદાકાળ સ્વાંત માં રહી, રાંતિ વડે ઉદારતાનો સ્વભાવ કરી, સ્વસંગપણાથી તમે જે કોઈ કર્મ કરશો તેનાં ફળ તમે બધા જ સમે સમજો.

કે સુકાલ રામચંદ્રજી! મુક્ત સ્વરૂપમાવના વડે નિરંતર ચિત્તને સ્વાંતર્મુખ કરી દઈ, તમે મળતી સ્થિતિ કેવળ પરમાત્મામાં જ રાખશો. સંકલ્પ નો ફેલાવા વિનાનાં પોતાનાં કુદરતકારમાં રહેવા સ્વરૂપ માં જ

Date:-

પોતાના ફ્લેટમાં રહેતા આત્મવત્સલ્યમાં જ પોતાની નજરે જે ફિયર થઈ રહ્યું છે, તેવો આભાસ તેને રહેતો દિલેરી પુરુષ પરેશભર મફેલ્લર જેવો છે. એ આભાસને રોકવો એને રાકટાંથી, એમિ બારી રાકટો થી, કર જાંબેલ રાકવું થી, એને પડાળ ચૂકટા રાકટો થી. એમા-મર એને એજનમા, એવા પોતાના આત્મારૂપી સુંદર એને દેહ રૂપમિ ના એટલંબન ને તને મંદિર ના પેકે એમાટ થઈ રહ્યો.

આરમ્ભ એમાટ બ્રહ્મસત્ય નો એમ્યાસ કરી, દૃષ્ટિને બ્રહ્મમાત્રમાંથી નહી એમાટ દેતાં એંતર્મુખ કુમાળા તને સુખના ઓલ્યુકટ થઈ રહ્યો. ઓલ્યુકટ ભટ્ટ બહાર લોકડાર ના કામકાજ કરી કરતાં હોવા છતાં જેમ પગારમાં લોકના નો ફિલ્ડ ન પાલ્ટે, તેમ તેમની ચિત્ત દૃષ્ટિ ના ફિયર એંતર્મુખાયણ ને લાકે તેમનામાં લોકના નો ફિલ્ડ જ પડ્યો નથી. તને એની લોકડાર એંતરંદર કામકાજ કરતાં રહીને, પડ્યા કાયમ ના એંગળ પેકે એંદર એને બહાર કોઈ જગ્યાએ દૃષ્ટિને નહી પગારા દેતાં એંકુચિત કરી દેને તેમજ ફ્રેરોલાર ચિત્ત પદાર્થ માં ફેલાઈ ન જાય તેવું આત્મારાર એને નિઃસંકલ્પ કરી દેને.

લોકનારને છોડી દઈ પ્રારબ્ધના આવી પડેલા કરવા લાયક કર્મો કરશો, તો આકાશના પેકે તમારા ચિત્તને જરા પડ્યા ચેપ લાગ્યો નથી. નિર્વિકલ્પ સમાધિ ના એંદર એંકલ્પોવાળા એવી પદાર્થ-દૃષ્ટિ નથી થઈ જાય છે, કે ફેલર રાગમય છે. તેમાં એમ્યાસ ને લાકે બાકી પડેલા એને બહાર ગયેલા પ્રારબ્ધના આકાર ના ક્રિમ ~~મારા~~ આત્મારૂપી બહાર કોઈક આવશ્યક લોકડાર માટે પ્રકટ રહેનાર પડ્યા એંદર મહારપુરુષને - એમ્યાંત કાર્ય પામ ગયેલા ચિત્ત વડે તમે એવી એંબાધના રહિત થઈ આનંદમાં થઈ રહ્યો. ~~મુખ્ય~~ આત્મરમણતા માં જ તમે ઈશ્વર થઈ રહી કાર્ય કરો કે ન કરો એ બંને સમાન જ છે. કેમ એમ્યાંત થઈ પામ ગયેલા નિઃસંકલ્પ દૃષ્ટિ વડે તને કોઈ પદાર્થને પિંડ ગાંઠ પકડશો નહી તેમ કોઈ પદાર્થ ને તજશો નહી.

Date:- 28-10-25

રામ જાગ્યા અને મુનિને જુદા પાડનારો અજ્ઞાન અંધકાર તેમના હૃદયનો નાશ પામે ત્યારે જ બંને અવસ્થાનું એકત્વ અજ્ઞાનવ્યુપલબ્ધનું પદ જતાં અર્કના અવિદ્યારૂપ જે વિભાગ પરમતત્વ અલક્ષિત રહે તે તમે પોતે છો, અજ્ઞપ્રમાણો દૂર-દૂરે ખસડવાથી રહી અપરોક્ષ અને અખંડ એવા અધિષ્ઠાનરૂપ પરમપદને તમે પ્રાપ્ત થાઓ. જગતનું અજ્ઞાનરૂપનું કિલ્બિષ તત્ત્વદર્શિત્વ એ જેના જ્ઞાન અને પ્રમાતા એ બંનેનું ક્ષેત્રપણું કે અધ્યારોપણ એવું સંબંધનું બધા વ્યવહારો નિઃશેષ બોધ વડે ધોવાઈ જાય જેવું નિર્મળ અને નિર્વિકાર કૂટસ્થ અખંડ પરમ ચૈતન્ય તે પ્રાપ્ત થાઓ.

રામ બોલ્યા: હે મુનિશ્રેષ્ઠ વસિષ્ઠજી! જે અપ્રમેય છે તેમ અહંકાર આદિ કોઈ ન હોવા છતાં 'હું' એવા દેહાકારના અધ્યારોપ વડે પોતે કે જે વસિષ્ઠજીપ્રતિ એવા જ્ઞાનને દૃઢ કરી રહ્યા છો, તે શા રીતે બોલ્યા છે?'

વાલ્મીકિ બોલ્યા: રામચંદ્રજી નું આવું કહેવાથી વસિષ્ઠમાં જેમણે મુનિને ચારિત્રવાળા એવા વસિષ્ઠજી પ્રત્યે મુનિને મોજ દૃઢ કરી રહ્યા. ત્યારમાં અર્કે 'આનો કેવો પ્રેમ હશે!' એવા વિચારમાં ડૂબી ગયા. ત્યારે રામચંદ્રજી એ ફરી વાર કહ્યું કે આપ કેમ મૌન ધરી બેઠા છો?' આ જગતમાં શિષ્યનો એવો કોઈ તર્ક કોઈ દોષ નથી કે જે આપ જેવા વિદ્વાન મુનિઓને જવાબ દેવામાં કઠિન પડે."

વસિષ્ઠ બોલ્યા: હે નિષ્પાપ રામચંદ્રજી! કંઈ કહ્યું બોલવાનું નથી, તેથી આ પ્રશ્નનો પ્રત્યુત્તર અશક્ય કોઈપણ મનુષ્ય કરતાં ચુકિત ચુકવાનો નથી, એમ તો તમારા બોધમાં પોતાનું તમે પુછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં મારા મૌન જ પરમ અવસ્થિતિ કોઈપણ મેં એ મૌન દ્વારા તમારો ઉત્તર આપેલ છે.

પ્રશ્નકર્તા એ જ્ઞાનનાં કોઈ છે એવું જ્ઞાન અને બોધ અજ્ઞાનનો. તેમાં અજ્ઞાન પુરુષને અજ્ઞાન કોટિમાં રહી જવાબ આપવો અને જ્ઞાન તે જ્ઞાનકોટિમાં રહી જવાબ આપવો.

કે મનુષ્યબુદ્ધિશાળી રામચંદ્રજી! અજ્ઞાની જીવ રહ્યા તમે પરમપદને જઈ શકાયેલું કોઈપણ વિદ્વાનો દ્વારા

Date:-

ઉત્તરો જે પામ્યા કરતાં. પરંતુ કેમ કે તમે તત્ત્વજ્ઞ થયા છો અને પરમપદમાં પ્રાપ્ત છો; માટે તમને કેટલાક વિકલ્પવાળો ઉત્તર આપવો ઘટતો નથી.

હે સુશીલ રામચંદ્રજી! જેમ ગળીયામાંથી પડતો પડકો ગરચકોરુઓ વડે ચોતરફથી ફોલી ખવાય છે, તેમ મૂઢમતિ અર્થવાળો કોઈ વિદ્વાન અર્થવાળો, ખોટા કે અસત્ય કોઈ પણ વાક્યનો જે વિચક્ષણ-વિદ્વાન છે તે તર્ક અભ્યાસ કરીને અસારસારના ત્યાગને વડે અસત્યદેહ (ખોટાપણું અને બનાવટી મિથ્યાપણું) ટાળવા (એક-બે વખત) અને મૂળ-અસત્ય વસ્તુ કાળ જતાં કરોળિયાઓના કરંડિયા વડે ચોતરફથી છે. આવા તત્ત્વજ્ઞ પુરુષને કલંકવાળો ઉત્તર આપવો ઘટતો નથી. વાક્યનો વિદ્વાન કલંકવાળો કોઈપણ કલંક વગર ના કોઈ વાક્યના જ નથી અને તમે અત્યંત તત્ત્વજ્ઞ છો. તમારા જેવા વિવેકી અને તત્ત્વવેત્તા શિષ્યોને મારે યથાર્થ કહેવું જોઈએ અને યથાર્થ વાત તો અંતરંગમાં કેવળ કાચબા ના જેવું મૌન જ છે.

પુરુષત્વ પરમપદરૂપ છે અને તેને તત્ત્વજ્ઞાન પણ પડેલાં શિષ્યોને ઉપદેશ કરવા બોલ કરવા માટે અજ્ઞાન ને વડે વાક્યના વિદ્વાનો કલંક લેવામાં આવે છે. બાકી વિચાર વડે એ પરમપદનું સ્વરૂપ સમજાવવામાં આવે, તો એ તત્ત્વવાક્યના જો વિદ્વાન જ નથી, એમ વિવેકીઓ કહે છે. આપણે તેમાં મૌન રાખવું જ ઉચિત છે.

હે પુણ્ય રામચંદ્રજી! પુરુષ હિત-રાગ વિનાનો અનુસંધાન જે વડે જે પદ રૂઢ થયો હોય તેવું જ બોલે છે; તો જે તત્ત્વવાક્યવિચાર વડે અનુભવમાં આવે છે અને નિર્વિકલ્પ છે, તે પુરુષત્વરૂપ જ કે પદ રૂઢ થયું અને એ પરમપદ વાક્ય વડે અગોચર છે. જે પરમપદમાં કોઈ તે વાક્યો રૂપ મનને કેમ ગ્રહણ કરે? એ અત્યંત પરમતત્ત્વ વિષે વાક્ય વડે કંઈ કહ્યું વિચાર કરી શકાય નથી; કેમકે વાક્યોતો અનેક કલંકોવાળા કલંકો વાળા છે.

રામ બોલ્યા:- આવા વાક્યોના દોષો પર કોઈ વડીલ ના રાખતાં અમને કોણ કહે તે કહો?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: જો એમ કોઈ તો પછી તમે કોણ છો? કે કોણ છું અમારા જાણવામાં આવે છે? આપણે

Date:-

સર્વ બાબત જે કોઈ સ્વરૂપ તમને કહું, તે તમે સાંભળો. કે પૃથ્વી રામવંદના! આ તમારા જોવામાં આવતો કે પોતે જડ દેહાદિ દશ્યવર્ગના રહિત, સર્વ કલ્પના વડે અગમ્ય, નિર્દિ-કાર, શુદ્ધ ચિદાકાશરૂપ છું. તમે પણ એ જ ચિદાકાશરૂપ છો અને આ આખું જગત પણ ચિદાકાશરૂપ છે. તેમજ જે કાંઈ દેખે તે સર્વ ચિદાકાશરૂપ જ છે.

હું શુદ્ધ જ્ઞાનસ્વરૂપ છું અને મારા પોતાનાં શુદ્ધ જ્ઞાનમય સ્વરૂપમાં મારા આત્મા વગર જુદું એવું બીજું પણ કાંઈ છે, એમ હું કદી દેખતો નથી; કેમકે હું સર્વ ચિદ્રસ્વરૂપ વગ રહિત જ છે.

શિષ્યોનાં મોક્ષ માટે તેમજ તેમનાં સંદેહ ને દૂર કરવા તેમજ પૃથિવ્યાદિઓ ને જગત માટે ઉપદેશ કરનારા વિદ્વાનો એ યુક્તિયુક્ત આદિ પ્રમાણો વડે પોતાનાં પક્ષને મજબૂત બનાવવા ખરેખરો ચિત્રવા કોચાય બાંધીને ઘણા દિવસ પણ અહંકારોપાધિ એ એક માત્ર અહંકાર કે જે અનાદિ, જગતમાત્ર ઉત્પાદિનાં મૂળરૂપ છે તે ને અનેકરૂપે કલ્પિત કરી અનેક શાસ્ત્રાર્થવાદો બનાવી દીધો છે. જેવો કોઈ અને વિચક્ષણ કલ્પી કરવો કોઈ બિચારા વિવેક ને ભણે શાંત રહી શાસ્ત્રનાં જેવું નિર્દંકાર અને નિઃસંકલ્પ થઈ રહેવું એ સિદ્ધાંતને જ વિદ્વાનો એ પરમપદરૂપ કહેલ છે. એ પરમપદ ના અંદર બહારનાં અજ્ઞાનાદિ અને અંદરનાં ચિત્તાદિ સર્વ ચાલ્યો જો ઉપરામ થઈ ગયા છે. અને જેને ભણે જ 'હું કર્તા છું' કે 'ભોક્તા છું' એવો કશો અહંકાર પણ રહેતો નથી; તેમજ પોતાના આત્મસ્વરૂપ વગર જુદું બીજું કાંઈ પણ જોવાનું નથી. વળી એ પરમપદ સુખ-દુઃખ વગ રહિત છે, શાંત છે, સર્વત્ર સમાનરૂપે ભરપૂર છે અને નિરતિશય આનંદરૂપ છે.

હું અમુક નામરૂપવાળો છું એવો અહંકાર થવો એ જ મોક્ષનાં અભાવરૂપ છે; તો પછી એવા અહંકાર વડે મોક્ષનો અનુભવ થવાનો વાત કેમ બને? અહંકાર ને ટાળવા તે વડે મોક્ષનો અનુભવ કરવા ની-વાત તો જેમ વગ વંધ્ય કોઈ પોતે પિતા બનવાનો જેવી અસંભવ છે. પોતાનાં સ્વરૂપની અંદર અહંકાર-પણા આદિનું કલ્પનાત્મક ઘટાડવું કે ન થવું; પરંતુ પોતે જ નથી એવા

Date:-

કુટસ્થપણાથી- સાક્ષીભાવથી જડ પત્થર ની પેઠે સ્થિર થઈ રહેવું એ જ પરમનિર્વાણરૂપ છે, એમ સમજે. કેમકે એ પદ ત્રણ અવસ્થા ટકેલા થી, અર્થ વિકારોથી રહિત છે. જેમ પોતાનાં ચિત્તમાં થઈ આવતું દરેક વિચારનું સ્ફુરણ પોતા સિવાય બીજા થી નથી જણાતું, તેમ એ પરમસ્થિતિ બીજા થી નથી જણાતી. પરંતુ બોધિસત્ત્વથી રહિત થઈ રહેલાં વિવેકી વિરક્ત પુરુષને પોતાને જ તે સ્વાનુભવમાં આવે છે. એસ્થિતિ માં 'હું' એવો ભાવ કે 'તમે' એવો ભાવ એ કશું રહેતું નથી, તેમ નિરહંકારના પણ રહેતી નથી. અને બીજું કાંઈ છે એવો ભાવ પણ રહેતો નથી. માત્ર એક કૈવલ્ય જ બાકી રહે છે. એ કૈવલ્ય નિર્વિકાર છે, નિર્વાણરૂપ છે, અને પરમ શાંતિમય છે.

મુક્ત ચિદાકાશ ચિત્ત ક્યારે બોધિમુક્ત ન થાય અને સંસારમુક્ત જ રહે તો તેમાં જડ દૃશ્યમાં રહેતી ફિલ્મ દેખાતી નથી. એ સ્થિતિ મોક્ષરૂપ છે, શાંત છે, અજાત છે અને પરમપદરૂપ છે. દિશા, કાળ આદિ પારમાર્થમાં જડી આવતાં નિર્વિકાર, શાંત પરબ્રહ્મ પોતાનાં મુક્ત સ્વરૂપ વડે સર્વત્ર રહેલ છે, તેમાં અનંતરા પ્રકાશ તેવો જડ દૃશ્ય-વર્ગ જુદો સંભવતો જ નથી. તો પછી કોણ કોનો પ્રકાશ કરે અને શા સારુ કરે?

મન, બુદ્ધિ વગેરે અર્થ ચિદાકાશમાં આવે એકરસ-રૂપ રહેલ ચૈતન્યરૂપ છે; પરંતુ મન, બુદ્ધિ આદિ નામરૂપના ઉપાધિ સાથે જોડાઈ તો જડ જણાય છે. બહાર અને અંદર સર્વત્ર સરખા રૂપે ચિન્માત્ર એક પરમ-તત્ત્વ રહેલું છે અને તે ભેદથી રહિત છે. તો પછી તેમાંથી ભેદબુદ્ધિ થવા માટે બીજું અનર્થ કરતા કારણ કેટલું? જો કાંઈ દૃશ્યપદાર્થ છે જ નહીં તો પછી કૈવલ્ય ચૈતન્યમાં અને મુક્ત માં શો ફરક છે એવો શંકા કરવા નથી. કેમકે બંનેમાં જે અંતર છે તે વિવેકી અનુભવી પુરુષો જ જાણે છે. માત્ર એને બીજા થી દર્શાવી શકાય તેમ નથી.

જેમ અંધારામાં ઉઘાડી આંખે અંધારું બધું જોવામાં આવે તો શૂન્યરૂપ અને અસત્ રૂપ એવો કોઈક અનિર્વચનીય અંધકાર જોવામાં આવે છે તેમ જ પ્રમાણે પ્રકાશ ના અંદર આ જગત કોઈક અનિર્વચનીયરૂપે ભાસ્યા

Date:-

કરે છે. જો વાસનાથી રહિત થઈ અંતર્મુખ થઈ રહું તો આ હું પોતે ચિદાકાશરૂપ જ છું. તમે પડગ જો કશામાં વાસના નહી બાંધો તો ચિદાકાશરૂપ જ છો. બીજા પડગ કોઈ પુરુષ 'હું ચિદાકાશ રૂપ છું' એવો નિશ્ચયવાળો થાય તો તે જ્ઞાની જ છે. જોકે તે બહાર વ્યવહારમાં અજ્ઞાની જેવો જડગાય છે, પરંતુ એ ચિન્મય છે અને તે પોતાની મેળે જ પોતાનાં દેહાદિ હોવા છતાં પડગ કેમ જડગે કશું ન જ હોય તેવો આત્મનિષ્ઠ અને મહાશાંત થઈ રહે છે.

'अहं ब्रह्मास्मि' એ મહાવાક્યને અનુસરીને જ્ઞાનનો ઉદય થાય છે, ત્યારે છેવટની આત્મસાક્ષાત્કાર વૃત્તિરૂપે પરિડગામ પામેલાં અને સાક્ષી ચૈતન્ય વડે રક્ષા કરાયેલાં અજ્ઞાનવાયુ વડે જ તે શમી જાય છે. આવરડગ રહિત, સ્વયં-પ્રકાશ અને નિરતિશય આનંદરૂપ એવા આત્મતત્વમાં એકરૂપ થઈ રહેવાથી, અંદર જડ નહી છતાં પડગ બહાર કુંઠા ની પેઠે સંસારસંબંધી સર્વ જ્ઞાનથી રહિત થઈ જઈ, દુઃખ વડે ક્ષોભ પામ્યા વિના કેવળ શાંત રહી એક આત્મનિષ્ઠ થઈ રહેવું એ જ મોક્ષ કહેવાય છે. અને એ જ અક્ષયપદ છે. વિવેકનો ઉદય થતાં મનુષ્ય જ્ઞાની થઈ તત્ત્વવેત્તા અને જીવન્મુક્ત થાય છે.

હું, બ્રહ્મ અને આ જગત એ સર્વ અવિદ્યા રૂપી એક જાતનો ભ્રમ જ છે અને તે સાવ મિથ્યા છે. સર્વ ઈન્દ્રિયોનાં સમુહવાળો છતાં કશો સંકલ્પ નહી કરનારો, બાહ્ય જ્ઞાનનાં અનુસંધાન થી રહિત અને શાંત બુદ્ધિ વાળો જીવન્મુક્ત પુરુષ બહાર અને અંદર બ્રહ્મ સિવાય બીજું કશું અનુભવતો નથી. સમાધિ દશામાં જ્ઞાની પુરુષ ને માત્ર એક જ વાર જ્ઞાનનો ઉદય થાય છે. સર્વ દૃશ્યજાળ આત્મામાં જ લીન થયેલી હોવાથી તે સર્વ આત્માને પડગ પોતાનાં આત્મરૂપ જ જડગાય છે. જેવી રીતે આકાશની અંદર ભ્રાંતિ વડે કાળાશ દેખાય છે, તેવી રીતે પરમાત્માની અંદર ભ્રાંતિ વડે જ આ પૃથ્વી સહિત સર્વ સૃષ્ટિ જોવામાં આવે છે. જેમ આકાશ શ્યામ આદિ વર્ગથી રહિત છે તેમ પરમાત્મા પડગ સર્વ દૃશ્યવર્ગ થી રહિત છે. આમ 'આ દૃશ્ય મિથ્યા જ છે.' એવી જે પુરુષની દૃઢ બુદ્ધિ હોય છે તે પુરુષ સમસ્ત વાસનાઓ વાળો જડગાતો હોય તો પડગ વાસના વિનાનો જ છે. જેમ સંકલ્પની

Date:-

અંદર રહેલા, માયા, ઈન્દ્રજાળ આદિ અસદ્ભૂત કાર્ય દેખાયું, તેમ આ સંસાર પણ સંકલ્પના અંદર રહેલો એક અસદ્ભૂત કાર્ય છે. પ્રત્યક્ષ દેખાતાં રહેલા આદિ પ્રપંચ માં રાગ દ્વેષાદિ રાખવો યોગ્ય છે?

તે જ પ્રમાણે. આ સંસાર જો કે પ્રત્યક્ષરૂપે જોવામાં આવે છે, છતાં પણ તે સંકલ્પિક જ છે, તો તેમાં રાગ દ્વેષાદિ રાખવા યોગ્ય? કેમકે આપણે જોયેલા બધે અસંખ્ય કુટુંબના દુઃખ પણ નથી, સુખ પણ નથી, પુત્ર નથી, પત્ની નથી, અને બીજા કોઈનું કશું આપણું નથી! ફક્ત પૂર્વ સંસ્કારવશ દેખાય છે અને આ મિથ્યા સૃષ્ટિ દ્વારા કુટુંબ પરિવાર અને મમતા નો વેપાર ચાલે છે પરંતુ તે બાંધી કુટુંબનો કે બંગડી! કંઈ નથી.

બાંધેલા પોતાપણાના જુદા જુદા ભાવનાં દ્વારા બધાએ નો વિશેષ મારા વર્ગના આધારે જ ઉપરનો ફોટો છે પણ કોઈ પોતાનાં આપણાનો વિશેષ કરી શકતો નથી. કુટુંબ આપણે એક જ છે, તો પોતાનો આપણા જ સ્વરૂપ છે. જે બિલાડીને છે તેનો રંગ કરી નો. તે જ બ્રહ્મ છે. કે રામચંદ્ર! તમે બ્રહ્મવેત્તાઓ એ રચેલા, ફોટા ના ફ્રેમ ના શણગાર્યા, ચિત્રકાર, શિલ્પ, જગત આદિ ભાવનિકારના રહિત, અજાત, મહામાંગલ્યમય, સર્વત્ર સમાન રીતે રહેલા અને નિત્યસિદ્ધ એવા પરમપદરૂપ પદને રહે. પછી તમે બિલાડીમાં કોઈ ચોકોના પેકે ખાઓ, પીઓ, ફોટા કરો તોપણ તમે મુક્ત જ છો; કેમકે તમને દૃશ્યજાળ નો કશો બંધ નથી.

5.30 રાજર્ષિ ના આદેશ:-

વસિષ્ઠ બોલ્યા: પરમપદ ના પ્રાપ્તિને રોકનારી અજ્ઞતા જ પરમ અવિદ્યારૂપ છે; એ અજ્ઞતાને કારણ રાજા મૂઢે પુરુષો તે વડે જ પરમ-પદને ચોરાયેલ છે, તેથી તે નિષ્ફળ થયા છે. છતાં પોતે ઉત્તમ પદને પ્રાપ્ત કરવું જોઈએ છે. અજ્ઞાન થી ઉત્પન્ન થયેલ અજ્ઞતા જ અજ્ઞાન નું એક વિષય છે. વિવેકી અને જ્ઞાનવાળા ધીર પુરુષને 'અમુક તું અને અમુક મારું' એવો ભાવ જ રહેતો નથી. જે પુરુષ અજ્ઞતારૂપ મિત્ર નો સંપૂર્ણ રીતે ત્યાગ કરીને અભ્યાસના પેકે નિર્મળ અને નિર્વિકાર પદ રહે છે, તે મોક્ષપદને પહોંચના ગયેલો જ્ઞાનિયુક્ત પુરુષ દેહ રહે કે પડી જાય, તો પણ સ્વયં વાસનાથી રહિત અતિ શોભાયમાન જ રહેલ છે. અજ્ઞતાનો ત્યાગ થઈ જાતે તમે વિવેકી પુરુષ જે નિર્મળતા, ગંભીરતા, સ્થિરતા, પૂર્ણતા અને શીતળતા

Date:-

રહીએ છે. જેમ ચિત્રમાં દર્શાવેલા જુદા જુદા પ્રકાશ કિરણોમાં પરસ્પર એકબીજા માં પ્રવેશ કરવાની જે ક્રિયા થાય છે તેમ જીવાત્મા અને પરમાત્મા જ્યારે એકબીજાના પ્રતિબિંબ બને છે ત્યારે પરસ્પર બંને વચ્ચે જે ક્રિયા થાય છે તેમાં જીવાત્મા પોતાનું અસ્તિત્વ ગુમાવી દે છે. તેમાં પરમાત્મા જ રહે છે. જીવાત્મા પોતાનું અસ્તિત્વ ગુમાવી દે છે તેને જ પરમાત્મા કહેવાય છે. જીવાત્મા પોતાનું અસ્તિત્વ ગુમાવી દે છે તેનો અર્થ એ નથી કે જીવાત્મા નાશ પામે છે. જીવાત્મા પોતાનું અસ્તિત્વ ગુમાવી દે છે તેનો અર્થ એ છે કે જીવાત્મા પરમાત્મામાં વિલીન થઈ જાય છે. જેમ નદી સમુદ્રમાં જઈને પોતાનું અસ્તિત્વ ગુમાવી દે છે તેમ જીવાત્મા પરમાત્મામાં વિલીન થઈ જાય છે. જેમ નદીનું પાણી સમુદ્રમાં જઈને ખારું થઈ જાય છે તેમ જીવાત્મા પરમાત્મામાં વિલીન થઈને પરમાત્મા જેવો જ બની જાય છે. જીવાત્મા પરમાત્મામાં વિલીન થઈને પરમાત્મા જેવો બની જાય છે તેનો અર્થ એ નથી કે જીવાત્મા પરમાત્મા બની જાય છે. જીવાત્મા પરમાત્મા જેવો બની જાય છે તેનો અર્થ એ છે કે જીવાત્મા પરમાત્મામાં વિલીન થઈ જાય છે. જેમ નદીનું પાણી સમુદ્રમાં જઈને ખારું થઈ જાય છે તેમ જીવાત્મા પરમાત્મામાં વિલીન થઈને પરમાત્મા જેવો

Date:-

ખોટા અને વિનાશક પુરુષ વર્ચસ્વના જે કારણે પડ્યા છે એવું લાગે છે અને ઈચ્છે છે. અસ્તિત્વ ના અંધારા ખૂણા તે કારણ વિકારને પૂર્ણ થતો અને ફરીથી કે આવું વિશ્વ જ નિર્માણ પામ્યું હોત છે. તેને clear અસ્વીકાર્ય તે અસંગતપણે પૂરવાર કાયદો દેખાય છે.

જેનું જગતમાં, દેહભાવ અવિદ્યા તે અજ્ઞાનમાં બુદ્ધિ વડે વૃદ્ધિ કરી તેવાને કેવળ દુઃખનો ત્યાંથી છુપાવવા માટે જ મનુષ્ય જે મમત્વમાં પ્રાણ બંધાયા છે. અજ્ઞાન જો અનુભવ પ્રયોગ મોક્ષ્યના પડ્યા અજ્ઞાનનો અભાવ કરતા જ નથી. જે જે વસ્તુના અંકુર વડે કલ્પના કરવામાં આવે છે, તે તો ભ્રાંતિ જ છે. પરંતુ જેના અંકુરના કલ્પના બધા પડેલા શક્તિ તે જ અસ્તિ છે. અને અસ્તિ પરમપદ છે. બાકી કોઈ પડ્યા બધા અને કંઈ પડ્યા બધા, અંતે બાળવા રાખ તમે બુધ્ધ નિર્મિત રહો.

દેહ ના મોડી કેવું ચિત્ત મુક્ત અને અજ્ઞાન જે શરીરને વિચારી જોઈએ તો તેમાં કોઈ જગ્યાએ 'હું' એવો ભાવ દેખાતો નથી માટે 'હું બધા' એમ અમારું એ જ વાત સત્ય છે. અર્ધ બિંદુબુદ્ધિ ના રહિત થઈ ગયેલા જીવનમુક્ત પુરુષો માં તત્ત્વવિચારને તોડે અહંકાર નો ફાલ કરનારું મુક્તાવસ્થા જ કેવળ ઉદય પામે છે. બાકી કોઈ પડ્યા બાદ પામ જેવું બધું.

કે મુમુક્ષુઓ કિંતા અજ્ઞાની ઝોલાઓ! મુક્તિ મેળવવામાં ત્યાગ નો ત્યાગ, અજ્ઞાનવિચાર અને મન-ઇન્દ્રિય વગેરેને નિગ્રહ કરવાનો પુરુષાર્થ એ મોક્ષ વિચાર બાબત કોઈ ને ભય પડવો નથી, એમ નિશ્ચય કરીને તમે અર્ધ અજ્ઞાન વર્ગને છોડી દો. અને કેવળ અજ્ઞાનનું જ તમે તત્ત્વજ્ઞાન વિચાર કરજો. અહંકાર મુક્ત અર્ધ ચૈતન્યાત્મિત તે જ્ઞાનવાન દશ તે મન તે અર્ધ વાસનામાત્રના રહિત કરીને પ્રકૃતિભાવમાં રહેવું તેનો જ મુક્તિપદ અને વિદેહનો મોક્ષ કહે છે. પરંતુ એવા સ્થાપિત તત્ત્વ-જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયા વિના કદી પડ્યા થતા નથી અને એકલાર તત્ત્વનું જ્ઞાન થયા પછી કદી જતા જ નથી.

રાગ અવિદ્યા દોષોના પ્રભાવના અને ઘડ્યા ભ્રાંતિકાળ ના જગત ની અસ્તિત્વ ની ભ્રાંતિ દૃઢ રહે ચોંટી ગયેલા હોવાથી બરાબર દૃઢ વિશ્વાસ બેસતો નથી; અજ્ઞાન જીવને અનાદિ કાળના સંસ્કાર માં બંધાઈ માં ફસાવું પડે છે. જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માં દૃઢ વિશ્વાસ રાખો તેમજ 'જગત' અને 'હું' એ બંને મિથ્યા છે અને 'બ્રહ્મ છે જ નહીં' એમ સારી રીતે દૃઢ નિશ્ચય રાખો.

Date:-

જ્યારે બંધુત્વભર્યું, દયા અને ઉદારતાભર્યું નિઃસ્પૃહ રહીને પરમાર્થરૂપ પરમતત્ત્વને અંગીકાર કરવામાં આવે છે, ત્યારે જ દેહ અહિં ઉપાધિવિશિષ્ટ તથા વિદેહાવસ્થારૂપ વિવેકી જીવ અને તેની દૃષ્ટિમાં અજ્ઞાનરૂપે દેખાતું એ જગત એ બંને શુદ્ધસ્વરૂપમાં પડીને રહે છે. વાસ્તવિક રીતે એ જ મુક્તિનો ઉપાય છે. બીજો નથી.

S. 31 મોક્ષસ્વરૂપ નો ઉપાય:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા:- ચિદાભાસ એ અર્ધ દૃશ્યને આકારે પરિણમેલ છે. અને તેના અંદર જે જે વસ્તુ જેવા રૂપે સંકલ્પ દ્વારા દૃઢ થાય છે તે તે અસત્ય હોય કે સત્ય હો, પરંતુ તેવા જ રૂપે (દૃઢતા અનુસાર) અનુભવમાં આવે છે. વાસ્તવમાં અર્ધ કાંઈ પોતાના તત્ત્વનો જ વિવર્ત કરી બેઠા જ છે. અને એટલા તત્ત્વ સિવાય પણ એ સદા સ્વતંત્ર છે. ચિદાત્મા જ એ અર્ધ જગતને વિષે પૃથ્વી રહેલા છે. તેથી કોઈ પણ જગ્યાએ પોતાના એ સ્વરૂપ સિવાય બીજું કાંઈ પણ જુદું નથી. કોઈનો બાપ પણ નથી, અર્થાત્ પણ નથી, જન્મ-મરણ પણ નથી, ઘરડા પણ નથી, મૂઆ પણ નથી અને બાળ યુવકની અવસ્થા પણ નથી. ચિદાત્મારૂપે તો અર્ધ અદ્વિતીય છે અને અપરોક્ષ દૃષ્ટિએ જોતાં અદ્વિતીય કરતું જુદાપણું જ નથી. જગત અને અહંકાર બંને મિથ્યા જ છે. તેનો બાપ ક્યાંથી થઈ જાય છે. ઉલટા તેમાં કોનો બાપ થાય છે? કાંઈ નહીં. કેમકે અસત્ય પદાર્થનો વળી બાપ કેવો?

સંકલ્પ વડે કલ્પાયેલું જગત મિથ્યારૂપે ભાસે છે તેનો અભાસ દૂર થતાં તેમાનું શું બાકી રહે? કાંઈ નહીં. એટલા માટે જ જગત અહંકાર આદિ જે કાંઈ ભાસે છે તે મિથ્યા છે તેનું જ્ઞાન થતાં તે બાકી રહેવા જોગ તેમાનું શું બાકી રહે? કાંઈ નહીં. જે જગત મિથ્યા છે, તો પછી તેને અનર્થરૂપે વર્ણવતા તેના નિંદા શા માટે કરવામાં આવે છે તેને ત્યાજ્ય ગણ્યો છે એવા શંકા અસ્થાને છે. કેમકે જે વસ્તુ નથી તેનો કશો નિર્ણય વિચારવો જ નથી.

બાકી વ્યવહારિક રીતે પોતાના સ્વરૂપની જે સ્થિતિ છે તે પાછી પ્રાપ્ત થાય તેને માટે જગત જોડે મિથ્યા છે તો પણ તેને આશ્રયે જેવું કલ્પી લઈ તેના નિંદા આદિ વડે વિવેક-વૈરાગ્ય આદિના માર્ગે કોઈ તત્ત્વસાક્ષાત્કાર સુધીનો ઉપાય કલ્પી કાઢવામાં આવ્યો છે. આ બાબતમાં

Date:-

નિર્ણય કરી શકાય છે. #

મુખ્ય સિદ્ધાંત એ છે કે બધા કરવા પદાર્થની માલના ખુદના ને ફરતા એક વાતાવરણમાં જ સિદ્ધાંત રાખવી અને રાજ્ય અને સંપૂર્ણ અનુસાર કુમ પ્રમાણે મૂર્તિકાનો અભ્યાસ કરી, પોતાનાં કર્તવ્યમાં તત્પર પ્રયાસ જેવા દક્ષ થઈને રહે. જે કોઈ સૃષ્ટિ ના ભિન્ન ઉપાય છે, તેનાં સબંધમાં એવો નિર્ણય જણાવ્યો છે કે ઉત્તમ પ્રકાર દ્વારા તે પ્રાપ્ત થવા એવા એવો સંસાર સંબંધી વર્તે પુરુષાર્થ અધિક વધ્યા એવું જોવાનું તમારા સંકલ્પ-માત્ર જ છે, એમ તમને જણાશે. અને કલ્યાણમાં જ એ સર્વ ભાંતિ પૂરા રાખે મદદ થશે. પ્રાણ વડે પ્રકૃતિમાં જણાવ્યાનુસાર આ સૃષ્ટિ નો મૂળ આધિપત્ય થઈ ગયા છે; બાકી બાજી રાખે પ્રબલ અર્થ માં એકે તેનો ઉપયોગ થાય છે, પરંતુ મુક્તિ બાજી રાખે તે પાપને પણ સૃષ્ટિ કોણ છે, બાકી કાર્યરૂપે રહેતા નથી. અપવાદો પ્રાપ્ય માં પણ કોઈપણ સંકલ્પ સંબંધ કાર્યો એમ જ કાયમ રહે છે.

માટે પ્રાણ વિના મૂળ આધિપત્ય સંસારપ્રવાહો બાકી એકે ઉપયોગ નથી. પરી રાખે નિયમ કિંમ જાણે પ્રબલ કોણ બધા રહેલા જીવ-જગત પ્રમાણે પદાર્થોનો એમ કોઈ પણ નિર્ણય જાણ રાખવા નથી. માત્રાવાર કે તે અનિર્ણયાત્મક છે.

બધાય પુરુષોના પૂર્ણતા પરિપૂર્ણ મંડાણ ના જેવા કોઈક અપૂર્ણ જ છે; કુમકે 'કુ' પ્રયોગ છું અને અમુક દક્ષ છે' એવો નિર્દેશમાં તેમનો આગ્રહ કોણ જ નથી. વિવેકી બધાય પુરુષો અવાજ કોણ છે જાણે બાકી બધાં વાતાવરણમાં રહેલા દોષોનાં જેવા પ્રકાશ સમાન કાંતિવાળા તેવો રહે છે. તેઓ બહાર આચારવાળા ના જેવા અપવાદ આચાર સંકલ્પના જેવા દેખાય છે, પરંતુ અંદર તેઓ નિરંતર શાંત અને સ્વરૂપ થઈને જ રહે છે. સામાન્યરૂપ જીવનમુક્ત પુરુષ ના ચિત્ત માં જીવન પૂર્ણ, ગાંભીર્ય એવા મંડાણ જેવા કોઈ અપૂર્ણ પૂર્ણતા નો ઉદય થાય છે. અને તેમની શીતળ વાણી પડાવ કોઈ અપૂર્ણ જ છે.

મુક્તપુરુષ વાસનામય કોણ છે, પણ વિવેક વડે જેવા નિશ્ચયે તો વાસના જ સાવ નિર્મૂળ કોણ થઈ નથી અને તેને કોઈ વિવેક વડે જોવું નથી, તેથી જ આ સંસારમાં ભટકવું પડે છે. વસ્તુતઃ આવાગમન રૂપરૂપ નદી સમજ્યો

Date:- 29-10-25

થતા જે ભ્રાંતિ દેખાતા હોય, તે વસ્તુનું યથાર્થ સ્વરૂપ સમજાતા જ નષ્ટ થઈ જાય છે.

જેમાં સુધી જ્ઞાનપ્રકાશનો પ્રકાશ ન પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી વસ્તુસ્વરૂપના અજ્ઞાનમાત્ર તેમાં સુધી જે અવિદ્યા રહે છે; પણ જ્ઞાનપ્રકાશનો પ્રકાશ પડતાં વસ્તુસ્વરૂપ યથાર્થ સમજાઈ જાય છે અને એ અવિદ્યા ક્ષણાર્ધ માત્રમાં જાય છે. અધ્યસ્ત દેહ અને તેમાં સાક્ષ રહેલો જે જીવ દેહ પ્રપંચાત્મક છે, તે અવિદ્યા પંચમહાભૂત નો વિકારરૂપ છે તથા જડ, અસત્ય અને ભ્રાંતિમાત્ર છે. એટલાજ જે બુદ્ધિ, અહંકાર અને ચિત્ત તેમજ જે વૃત્તિ જે સૂક્ષ્મશરીર બંધાયા છે, તે પણ અવિદ્યાકૃત પંચમહાભૂત નો વિકારરૂપ છે અને જડ, અસત્ય તથા ભ્રાંતિમાત્ર છે. વિજ્ઞાનમય દેહ માં બુદ્ધિ, અહંકાર અને ચિત્ત ઇત્યાદિ વડે રચાયેલું છે. તેમાં અહંભાવ વડે પ્રદેશોનો વિસ્તાર વિસ્તારમાં અવિદ્યા વડે વૃત્તિદેહ ને પણ પોતાનો પોતે સ્વયં કે એવું માની લે છે.

પણ વિવેક વડે બુદ્ધિ, અહંકાર - ચિત્ત અવિદ્યાનો ભોગ્ય ભાવ ને જ્યારે પ્રજ્ઞાએ વિજ્ઞાનમયના વ્યવહારમાત્ર સમજી લઈ, તેનો અસ્વીકાર કરી, અસત્યરૂપ પૌદ્ગલ્યરૂપ માં જ પોતાના સ્વયંને અસત્ય માંડે તો પછી મુક્તપણાનો ઉદય થાય છે. વિજ્ઞાન માં અજ્ઞાનરૂપ વડે વિજ્ઞાનમયકોશ ની બુદ્ધિ ના અંદર જ્યારે અજ્ઞાનપ્રેરણા થાય છે, ત્યારે તે દરેક પદાર્થ વિકૃત થઈને કરે છે, તેમ લાગે તેના કારણે અંતરસ્થ સાક્ષી ભાવ પણ પોતે જ - વિજ્ઞાનમય ની બુદ્ધિ ના અંદર અજ્ઞાન-પ્રેરણા ના વિજ્ઞાન માં અજ્ઞાનરૂપ વડે) છે; તો પછી જ્ઞાન વડે અજ્ઞાનના જુદું અર્થ વાળી ના વિજ્ઞાન પુરતો જ જ્ઞાનાત્મક વિજ્ઞાન-દેહ અવિદ્યા કરું જ રહેવાના, વિજ્ઞાનમય કેવો હોય? આ માટે કેટલાય વાદ! કઈ જગ્યા એ તે રહે અને તેનું સ્વરૂપ કેવું હોય? કાંઈ જ નહીં.

જેને આ જગત અંતિમ થઈ છે, તે જીવ જ ગાંડપણ ના જેવા પોતે સ્થિર જ છે, અને તત્ત્વદૃષ્ટિ ના ખોલ જ્યાં તે ગાંડપણ ના જેવા ખોળામાં પડ્યા અજ્ઞાનો ભય, તો પછી જગત-ઈશ્વર અવિદ્યા સંસ્કાર કોને હોય? ક્યાંથી હોય? અને કેવો હોય? કાંઈ હોય જ નહીં.

અજ્ઞાનરૂપ મિરાવા જેવા પ્રદેશોપુરુષને જે ચૈતન્યના દર્શન ના હોય તો બેધર જ તેને દિલાસો શું

Lakeer

Date:-

રહસ્ય પાસે. આમ પણે વિશ્વ એ ઉદ્ભવ પામ્યો એને કેટલા વર્ષ થયા અંદાજ અંગે મતમતાંતર છે. પણ કોઈ ઇશ્વરશક્તિ એ સર્જ્યું કહીએ તો પણ એ પ્રશ્ન તો રહે જ કે ઈશ્વરને કોણે સર્જ્યા? ઈશ્વર એ કોઈ ને કોઈ રહસ્ય જ છે.

આવી કોઈ ઇચ્છા નથી, જોઈતા નથી, કોઈનું અસ્તિત્વ પડ્યા નથી અને કોઈનું નાસ્તિત્વ પડ્યા નથી. આ અર્થ એક રોગ વિદ્યુત છે. પરિપૂર્ણ છે. એ વિદ્યુતમાં કોઈ પડ્યા પ્રારબ્ધ નાં હોવે અનેક રંગો ભવિષ્યમાં રહ્યા છે. અર્થ ઈશ્વરજગત અદ્ભુત છે. એનું રહસ્ય રહસ્યોપરી દિવ્ય એ વિશ્વ ઉદ્ભવ ઈચ્છા દિવ્ય એ રહ્યું છે. એમ પુરાણ રીતે જાણ્યા છે, એનો જેમ જેટલો રહસ્યોદ્ઘાટ જેટલો કોઈ પણ પડ્યું ચૂક્યું-રહ્યું એનું પરિપાક જ્યારે થઈ ગયો એમ વિદ્યુતમાં એના વિજ્ઞાનરૂપ એ બંને ઉપાધિનો જ્યારે થઈ ગયો છે. તથા પરમ સંગાતિક વાતાવરણનો ઉદ્ભવ થયો છે.

પરમ વાતાવરણ માં રોગ થયેલા સમસ્ત વિશ્વનો પુરુષો માં રોગના તથા રાગદ્વેષ ના રહિત ચૂક્યા વિચારો જોવા માં આવે છે, અમારા પરમ નિર્ણયોને પાપ થઈ ગયેલા એ મહાત્મા પુરુષ નું અમાપ્તિત્વપણું જ બાકી રહે છે. કેમકે એ વાતાવરણ પુરુષ નું વિચારણા નું મૂળ એટલા પ્રારબ્ધાધીન રહિત કોણ છે. એમને એ શું વિચાર કરે? જ્યાં ચૂક્યા મોક્ષરૂપ પૂર્ણ સ્થાને તે પાપ થઈ ગયો, ત્યાં ચૂક્યા વિદ્યુત માં રાગ-દ્વેષ, ભલા બૂરા વિષયો નો ઉદ્ભવ ના થયા દેવાં એ અમારા પક્ષનો વિચાર કરે જોવા છે. વાતાવરણ પુરુષનો રાગ-દ્વેષ, ભલા, કોઈ પણ રહિત થઈ એ વિદ્યુત ના અમાપ્તિત્વપણું રાખી, મુક્તદશા ને પામ્યા થઈ પોતે વિશ્વરૂપ થયા પિતૃ વિચાર સ્થળ થઈને રહે છે. અમારા જેવા અમે જગતના સ્થૂળ પડ્યા અમારામાં રહ્યા જ અમારાપણે (મુક્તપણા વિના) રહેતા છે, પરંતુ તે બહાર અમારા વિના કોઈ પણ જગા જગાએ રહેતા નથી. જગત માં બાહ્યપણાના ભાવના કારણે જ તે બાહ્યરૂપે દેખાય છે. અને અમારામાં તેની ભાવના

Date:-

✓ કરવાનો તે આત્મામાટે જ દેખાતા છે. એ પરમતત્ત્વની અભિવ્યક્તિ ના અંદર જેટલા જેટલા દેહ આવતા કરતા માં આવે છે, તેવું તેવું એ તત્ત્વ જ (Directly) થઈ જાય છે.

જ્યારે કરતા માં દેખાતા પદાર્થો નું જ્યાં સુધી આત્મા પણ જાણ્યું જાય રમણ્યું, ત્યાં સુધી જ તે આત્મા ના જુદે રૂપે દેખાતા ના જુદા જગાય છે; પણ જ્યારે એ પરમ કરતા ના તત્ત્વો નું આત્મા પણ સમજ, એટલે તાદાત્મ્ય ભાવ જાય પરમ જાય, કરું આત્મા ના જુદું જગાતું નથી. અને પાછું તે માં માં પણ આવતું નથી.

✓ ✓ (4) એટલે જ તો જગત આકાર-પ્રકાર માં દેખાતા પદાર્થો પણ જ્યાં સુધી અજ્ઞાન ને લઈને આત્મા ના ભિન્ન માન્યું, ત્યાં સુધી જ તે જુદા લાગે છે, પણ જ્ઞાન થતાં આત્મરૂપ જ રમણ્યા ત્યારે તે આત્મા જ રાખ્યા જુદા જગાતા નથી. અને પાછા જુદા રૂપે ચિત્ત માં પણ આવતા નથી. પરમાત્મા નું જુદું સૌંદર્યમય સંકલ્પમાત્ર ના અહંતા રહિત છે, શાંત છે અને તેમાં જગત-જીવ અંદાજ બાકીના આવતા કરવામાં આવે તો જ એ તત્ત્વ એટલે તરફ નું દેખાતા પડતું જો એટલે તરફ ના. જગત અભિન્ન આવતા કરવામાં જ આવે તો તે જુદું અને જગત અભિન્ન આત્મા ના રહિત કુદરત સૌંદર્યરૂપ જ જગાય છે. આ સિદ્ધાંત છે.

✓ આકાર-પ્રકાર સંબંધ ના અર્થ પદાર્થો નું જ્ઞાન થાય પડ જ્યાં જુદું સૌંદર્ય જ અવશેષ રહે છે. અને તે અભિવ્યક્તિ નું નિરૂપણ કરનાર - દેશ-કાળ રૂપી આધાર (Reference Point) ના ક્રોધાય તે અભિવ્યક્તિ માં જ ક્રોધું નથી. કારણ કે જુદું રૂપ નો કદી પણ બાધ થયા પર તેનો અભાવ ક્રોધો જ નથી. તેથી તે તત્ત્વ વાણી વડે વર્ણવી ના શકાવાના તેના નો વિષય જ નથી. આવાત અમાંદાનરૂપ જીવન્મુક્ત પુરુષ જ જાણે તો સંપૂર્ણ બધ પ્રકાર અમાપ રહે છે. બીજો આત્મતત્ત્વનું રહસ્ય જાણ પુરુષ ના પણ ઉપદેશવાણી નો વિષય નથી. એ તો માત્ર પોતાના અનુભવ વડે જગાતા માં આવે એવું છે. માટે કે રામકૃષ્ણ! તમે અહંકાર છોડી દઈ બધા, અભિમાન, દ્વેષ, ક્રોધ, મોહ, દેહ, મળ (વિકાર) ઈત્યાદિ, ચિત્ત અને

Date:-

અસત્ય એ સર્વનો ત્યાગ માટે ત્યાગ કરી રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન સર્વ ભેદભાવોથી રહિત એવો બ્રહ્મરૂપ થઈ નિરંતર સમાધિ-નિરત જ થઈ રહો એ લાગ વારંવાર લોગલ છે.

5.32 સત્યાસત્ય - સાપોપદેશ.

વિચારક બોલ્યા:- સત્સંગાદિ અને સદ્ગ્રંથનો વિચાર એ બેનો નિરંતર અભ્યાસ રાખનાર મુમુક્ષુ પુરુષ ને મોક્ષ અવશ્ય આવે છે.

(✓) જેમ ગાંઠ પર પડ્યા પોતાનું સ્વરૂપ ફેલાવે છે તેમ વિદ્યાના જોરે અવિદ્યુત થઈ પોતાના સ્વરૂપ ને પ્રસારે છે, ત્યારે અહંતા અને જગત ના ભાંતિ મિથ્યા છે વા કેમ એજ ખરા થઈ ગઈ હોય તેમ ભાસે છે. અહંતા નો અને જગતરૂપ ભ્રાંતિ નો ઉદય થયેલો હોય તો પણ બ્રહ્મરૂપ જગાયા પર તે ભેદકારક થતો નથી. પરંતુ જાત ના ભાન-રૂપ ને તેના આવરણ કરવામાં આવે, તો તે અનર્થકારક થાય છે. જેમ સ્વપ્ન જોવાળા પદાર્થ પર જઈ ને રૂપ નો અનુભવ કરે છે તેમ સ્વપ્નવત્ત પણ અવિદ્યુત થઈ જઈ પોતાનાં રૂપને પ્રસારી દઈ જગત ના ભ્રાંતિ અનુભવે છે. કુટસ્થ સ્વપ્નવત્ત અવિદ્યુત થઈ જઈ પોતાનાં રૂપને જે બહાર ફેલાવ પ્રસારી દે છે, એ જેનું પ્રસરેલું રૂપ જ પ્રસારવા નો કશો વિષય ન હોવાથી મિથ્યા છે અને જે પોતે જ મિથ્યા હોય તે રૂપ શી રીતે પ્રસરે? બોજ્ઞ નો પુરુ કહ્યાં જાય? કહ્યાંય નહીં.

આ વિદ્યાનું અવિદ્યુતપણું ફેલાવું બાકીના વસ્તુઓનાં અનુભવ રૂપે સિદ્ધ થાય છે. અનુભવ થવાને લાયક તે બાકીના પદાર્થ નો અનુભવ કરનાર તરીકે દેખાય છે. એવા અનુભવો વિદ્યા રૂપે ભાસે છે.

(✗) બાકીના વસ્તુઓ ભાંતિકલ્પિત હોવાથી મિથ્યા છે અને વિદ્યામાં તેનો પોતે અનુભવ કરતો નથી. જ્યાં બાદને પોતાનાં મનથી કલ્પી લીધેલા વિકલ્પ પોતે તે મિથ્યારૂપે જ તેનો અનુભવ કરે છે. અહંકાર પણ કેવળ દુઃખકારક છે અને તે 'હું અમુકરૂપ છું' એમ કલ્પના લેવાથી ખડો થઈ જાય છે; પરંતુ 'હું' એવું કોઈ પણ નથી! એમ નિર્વિકલ્પરહિત સ્થિતિ ગુરુકૃપા કરવામાં આવે તો અહંકાર નો ઉદય જ થતો નથી. માટે

Date:-

વિચાર કરતાં જણાય છે કે બંદા અને મોક્ષ એ બંને પોતાને રિવાજરાજ છે.

[1]વિદ્યા વડે મૂઢ અજ્ઞાન જો બારા થઈ જઈ વિદ્યાત્મા રાયે એકરૂપ થઈ જવું, [2]એટલરૂપે જણાતો મન-બુદ્ધિ અર્થાદ જડ વસ્તુઓને જરા પડ્ય જુદી ન જણાતી, [3]કૂપટા-દ્વેષ અર્થાદ કુટેવભાવને પડ્યા છોડી દેવો. [4]કેવળ વિચારદૃષ્ટિ વડે વિત્ત મ્યાં બધું કશું ફેરફાર થવું બહુ અને [5]જડ પ્રાણાકાર ના પેકે અવારપડ્યો સમાનભાવ પર નિર્ધિકાર તથા શાંત થઈ રહેવું એજ દ્વાર કિંવા સમાધિ છે. તેમજ મોક્ષનો આધાર પડ્યા અંતર વિચાર પર રહેલો છે.

કે પાંડિત્ય નું અભિમાન ધરાવનારા વાદીઓ! તમે કુવેદ અને અવેદ ના વાદવિવાદ કરી મૂર્ખાઓની જેમ ઝગડામાં પડી વાડાનો વિનાશ કરી નકામું ગાળું દુઃખદાયી બહુ. આવા વાચનારાઓવાળો મૂઢ પુરુષ બહિર્મુખપણાને લીધે રંકદ્વેષ વડે રચાયેલા રૂપ અર્થાદ બાહ્ય વિષયો, મન-બુદ્ધિ અર્થાદ અંતરવિષયો મિથ્યા જોવા છતાં પડ્યા તેમને જુએ છે અને તે વિનાશ દુઃખ પડ્યા દઈ અને ભોગવે છે.

કુવે ઘોડી વાચનારાઓ દેખાવના વાળો વિદેહી પુરુષ અંતર્મુખ હોય છે. તેથી તેને જ્ઞાનને લીધે બહારનાં રૂપાદિક વિષયો તેમજ અંદરનાં વિત્ત-બુદ્ધિ અર્થાદ અંતર વિષયો સ્વપ્નના પુરુષના પેકે નકામી જેવા જ લાગે છે. વળી પૂરબ્ધ-દોષે પ્રાપ્ત થયેલું દુઃખ પડ્યા તેવા પુરુષને ઉપરથી ભોગવવા જેવું જણાતું હોય અને તેમ છતાં નિજાનંદમાં રહેવાથી તે તેને નકામી ભોગવવા જેવું જ છે. જેમ સંસારમાં બીજા પદાર્થો સંબંધી વાચનારાઓનો વધારો ઘટવાથી સંસાર નો અનુભવ થાય છે, તેમ દેશ, કાળ, અને ક્રિયાના યોગથી વાચનારાઓ ને સમૂળગી નાશ પામે, તો મુક્તપણાનો પડ્યા અનુભવ થાય છે. જેમ આકાશમાં રહેલા વાદળાં, ગોકળ, ધુમાડાનાં ગોટારો વગેરે, ક્રમે કરીને દૂરે દૂરે જાણ્યા પછી જઈ આકાશભાવને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તેમ વાચનાં પડ્યા દૂરે દૂરે જાણ્યા પછી જઈને મોક્ષનો અનુભવ કરાવે છે.

જેમ વિદ્વાનો ના સમાગમથી વિદ્યાવિલાસની વૃદ્ધિ થતાં મૂઢપણું બહુ ઓછું થઈ જઈને પંડિતપણું પકડ કરે છે તેમ બુદ્ધિની અંદર અહંકાર ના ક્રમે કરીને નાશ થતાં

Date:- 30-10-25

પૃથિવીના પાશના કારણ પણ જીવને કેટલે માંસારણમાં પ્રાપ્ત કરે છે. મિ બાબાવેલા યુક્તિવાદ 'એક પરમપુરુષના જુદા જુદા કોણ વસ્તુ જ બાધા' અને 'બારણ કોણ બાધા પડ્યા બાદ ત્યારે પણ બહુકારવાળો બાદ પુરુષના જુદા સંસ્કારો બાધા' એમ જેને અંદર દઈ નિશ્ચય પણ જીવ અને સમાધિપૂર્વક પૂર્ણશાંતિ રહે તેને દઈ બોલ પણ કહેવાય છે.

આ પરમ પ્રેમવત્સલતા, બાહ્યમાં કેટલાંને પ્રકાશ અને ગતિ કરવામાં આવે છે, તેમ બાદ બાદ આદિ અને બાદ કરવામાં આવે છે. 'હું કોણ છું બાધા આ જગત કોણ' તે પણ છે' એવા વિચાર કરવાથી અને તત્કાલ કારણ થાય છે. 'હું એનો કોઈ વસ્તુ જ બાધા' એમ દઈ નિશ્ચય પણ અને જ માંસ છે. તો પછી મુક્તિ શા માટે કહેવું? અહંકાર જે સમાધિ અને સંસ્કારિત અને વિચાર એ બંને તત્કાલ અનુભવમાં આવે છે અને જેમ પ્રકાશ વડે અંધકાર જાય તો કહે છે અને દિવાસળી સળગી રહે છે, તેમ તત્પદેવા પુરુષના સમાધાનના અહંકારરૂપ બંધન કરવા પણ થાય છે.

'હું કોણ છું? આ દેહ જગત કોણ' તે પણ? બાદ કોણ વસ્તુ છે અને કેના વડે પ્રાપ્ત આદિ નું દિવસ પાપ છે તે બધા શું છે? એ બધું તત્પદેવા મહાત્મા પુરુષોનો સમાધાન કરીને જાય જુદા બાદમાદ રહે ત્યાં જુદા વિચારવાનું છે. તત્પદેવા પુરુષરૂપ જુદું એવું કરવાના સાધન તો ઉદય પાપ એ જગત એવાસરૂપે જ માને છે. અહંકાર પણ વિદ્યામાંના જુદો આકારો થયો. વસ્તુરૂપ તો ઓછો દેખાવું અજ્ઞાન બાધા પામી ગયું છે અને એક જ કારણમાં વાસ્તવ તત્ત્વનું જ્ઞાન થયું છે. માટે એ તત્પદેવારૂપ જુદું નિરંતર રહેવાનો હોય છે.

વિવેકી પુરુષે એકાંતમાં જ પ્રથમ પંક્તિ ની રચના કરવી અને પછી તેમણે કહેલા બાબતોનો પોતાની બુદ્ધિ ની પુષ્ટિ માટે અપાયેલા યુક્તિઓને માટે તે તે પંક્તિને કહેવા વિષયના જુદા જુદા, યુક્તિ, પોતાનો અનુભવ અને તે સંબંધમાં બીજા વિદ્વાનોના સંવાદ ઇત્યાદિ કહ્યા પ્રમાણે કરવો. પછી જે ગ્રંથ સંકલનમાંના રચિત હોય અને ગ્રંથ હોય તે પ્રમાણનું જ નિર્દેશન સમાધિ કહ્યા વગેરેમાંનું સંપાદન કરવું. વિદ્વાન પુરુષો આ સમાધાન વડે યુક્તિને પ્રમાણ બીજા બાબતે દઈ, એક સમાધાન નો બાધા કરીને તમે નિર્ણય પાડશે. આ બાબત સંમત છે. અને પણ રાખ

Date:-

ત્યારે જ છે માટે જ કું તમને કહું છું: અમારા વકીલ પોતે જાતે અનુભવેલ છે.

વિચાર કરે બુદ્ધિ નું નિર્દેશન અને પૂર્ણ રક્ષણ જગાવામાં આવે, તો તર્ક દલીલના ઝંઝાવાતની જેમ ચાલ ચિરસ્થાયી જ રહ્યાય. બુદ્ધિમત્તાથી જુદું બીજું અહંકારના આદેશરૂપ કોઈ આત્માનું રક્ષણ જ નથી. તેના દુષ્પરિણામ કરી પરમાત્મામાં તેના થઈ રહેલા વાસ્તવિક પુરુષ ની અંદર આંતરિક ક્રમ ફોલ છે

S.33 ન્યાયિક ભાષાનો ઉપયોગ:-

વિચારક પોતાના: તમે પોતે જ જે દાવામાં, અરજીમાં આવેદન, જવાબ અને તર્ક કરવા ઇચ્છતા હો તેના સમર્થનમાં ન્યાયિક ચુકાદાઓના પુરાવાઓ મેળવી જ કરવામાં આવે તો સમર્થ તર્ક પોતે બોલવા કરવામાં પોતાનો સ્વભાવ જુદો જ મોકળાશમાં ઉપયોગ થવા છે. જ્યાં સુધી તર્ક કરવામાં આવ્યા નિષ્ફળ થઈ જાય, ત્યાં સુધી જવાબ, આવેદન, દાવામાં ઈત્યાદિ માં સંબંધમાં ન્યાયિક ચુકાદાઓ પુરાવા કરવામાં કર્યો જોઈએ. કોઈપણ કરવામાં નિષ્ફળ થઈ જવાં બાકી રહેલાં આત્મામાં જ નિમગ્ન રહેવું તે મુકદ્દમાનું લક્ષણ છે. કરવામાં ને રોજ કરનારા વકીલ, વિચાર, દેવરાજ, ભોગવાય, વિવેક, દોષદર્શન એ બધું પુરાવા કરવામાં છે.

જે પુરુષ બહાર લાગણી વડે અને અંદર મનવડે બાહ્યરૂપની આવળા જ કરવા લાગણીનો અને મનો નિરોધ કરવા તૈયાર રહે, તેની અંદર ઇન્દ્રિયોને કરવામાં જોવા ટેવાઈ ગયા છે. એવું અહંકાર જે છોડવે દઈએ તો અવિદ્યાનું બીજું કરું રૂપ જોવામાં આવવું નથી. એ અહંકાર જે જાય પછી, તો પછી બીજા કરવા આવળા જ ઉકેલવા આત્મા થી (બાકી) મોક્ષ પામવા કોઈ જુદો રહેવો નથી. વાસ્તવમાં જ્યાં પછી પડ્યા જે તમે જગાવ અને જડ ઈત્યાદિ આત્મા રોપવા આવા રચનાદેહ ધારણ રહેવા રહ્યા થોડો પડ્યા અહંકાર જો અવાજ રાખશો તો પોતાનું પરિપૂર્ણ આત્મસ્વરૂપ મુક્ત જવાને બદલે તમે અનેક દુઃખપરંપરા માં અથડાઈ મરશો પરંતુ જે તમે અહંકાર નો સંપૂર્ણ, તર્કદા ત્યાગ કરશો તો તર્ક દુઃખ ના નિષ્ફળતે પ્રાપ્ત થશો, તમજ પોતાના સ્વરૂપમાં સ્થાપિત થવારૂપ સિદ્ધિને

Date:-

પડ્યા પ્રેમ કરશો.

જે પુરુષ ની દૃષ્ટિ પાપડ ની જેમ કઠણ હોય છે, તેના વૃત્તિ બહિર્મુખ વલણ ધરાવે તેની દૃષ્ટિમાં જોઈ પડ્યા પદાર્થ કરતાં જોવામાં રસ વધારે હોય. તેવા સમે કરતાં વિશ્લેષણ કરતાં સંશ્લેષણ જેવું વધારે રહ્યું હોય છે, તેવા માણસમાં પુરુષ તો ખરા-ફાર હો. જેનું ચિત્ત પરમાત્મા ની અંદર તલ્લીન પ્રેમ રાખેલું હોય તેવા માણસમાં પુરુષ ના ઈશ્વરીય અંશ હોય છે. અને અંદર જોવાથી પરમાત્મા ની માયા વડે આ બધી દરેકમાં રહેલ જગાવાના રામ મળે છે. આવી જો દરેક-પ્રેમ મળે તો અંશ ના હો એ તે તરફ દૃષ્ટિ જ નહીં મળે તો તે સુખકારક થશે. અને દરેક સંકલ્પ નો ક્ષય પ્રેમ જ કે ઈશ્વરના વિશ્વ નો આધાર ચિત્ત ના ક્રિયાઓ નિરોધ કરી તેને કેવળ પ્રેમાકાર કરી દેવા ઉપર રહેલો છે. પ્રત્યેક પ્રેમ ના અંગો આ બોક્સ અંદરના અને પરબોક્સ અંદરના અંશ બે મુખ-દ્વાર વ્યક્તિ બનાવેલા છે. તે બે વ્યક્તિ વડે આધ્યાત્મિક, આધિભૌતિક અને આધિદૈવિક બધાં અંશ ના પ્રેમ વડે પ્રકાશ જેવા દરેક પ્રેમો મુખદ્વાર દ્વારા બહાર આવવા પડે છે.

અંશરૂપ પુરુષ આ બોક્સ માં પ્રતિબિંબિત રીતે દેખાતા મુખ-દ્વાર બહાર રોગો દૂર કરવા ભાળ-પાળ આદિ સોગાદ અંશમ અંશોધકો વડે જોવાં મળતા પોષણથી બનતો પ્રકાશ કરે જઈ જાય છે. બાકી બધાં પારલૌકિક વ્યક્તિના વિશ્વકર્મા સોગાદના અંશોધકના જેવા કાર્યો બધી ઉત્તમ પુરુષો તો રાષ્ટ્રિય, અવકાશીય, અને બોક્સના અંશના વડે પરબોક્સ અંદરના મહાવ્યક્તિની વિશ્વકર્મા કરવા પડ્યા ભાળ કરતાં રહે છે. જે પુરુષો પરબોક્સ ના વિશ્વકર્મા કરવા માટે સોગાદના અંશના તલ્લા કરે છે અને અવકાશ આદિ અંશોધકોનું કાર્યાન્વયન કરે છે, તેઓ રાષ્ટ્રિયના અંશોધકના પ્રકાર પ્રમાણના પોષણ સોક્ષમર્ગ અંદર મોટો વિશ્વ પ્રેમ કરી દે છે.

અરે, અવિવેકી પુરુષો! આમનું બધા કેવળ આ બોક્સ અંદરના વ્યક્તિઓ ના વિશ્વકર્મા માં જ પડ્યું ન કરી બેસતાં આધ્યાત્મિક અંશોધકો વડે પરબોક્સ અંદરના વ્યક્તિઓ ની પડ્યા વિશ્વકર્મા કરવાની છે.

Date:-

આ આકૃતિમાં તમારું ધ્યાન પાંદડા પર પડેલા જીવજંતુ તરફ ગયું હશે. પતંગ લાગ્યા ત્યારે પક્ષી જશે. માટે જ આપણે બધા પોતપોતાના ઘરના વાડા વડે પરંપરાગત રંગબેરંગી માટીમાંથી ઘડીએ છીએ.

માનુષનું સમગ્ર વ્યક્તિત્વ વિચારમાં છે તે ચિદાકાશરૂપ જ છે. અને તેનું બાહ્યમુખ થઈ પ્રસરી જવું એ જ જગત છે. તેને બદલે - (ચિદાકાશના અર્થમાં) એક ચુકમ પરમાણુંના અંદર પણ એકડો પર્વતો નાં વિસ્તારવાનું સમાયું જગત રહ્યું છે.

પોતપોતાના મનોમયનું બાહ્યમુખ થઈ જઈ જે રૂપે તમારે બાકીના વિસ્તારરૂપે અને કામ-રંગરૂપ વગેરે માનસિક અંદરનાં વિસ્તારરૂપ થઈ રહેલ છે. અને તે બધાંજ ચિદાકાશના અંદર બાંધેલ જ મનોમયના એક વિસ્તારરૂપે અનુભવમાં આવે છે. માટે આ જગત નો બાંધેલ નથી. એમને જ જગત વિશેના કોઈપણ તેના અનેકવાર પૂછવાં જોવામાં આવે છે તો પણ જગતરૂપ દરેક નો કરવો પણ તાગ થતો નથી. તેની અનેક રહસ્યોરો બાકી જોવામાં આવે છે, તો પણ કરવું કેટલું થયું નથી. કેમકે જગતનું મૂળ સ્વરૂપ વિસ્તારવા જતાં તે ફેલાતા બાંધેલરૂપ જણાયું છે. ભોગરૂપ કાલમાં ખૂંપતા ગયેલા પોતાના મનોમયને જે પોતાના પુરુષાર્થના પ્રમાદ વડે બહાર જેવા કાઢવામાં ન આવે તો તે તે વિકારો તો બાજે કોઈ પણ કેમ થતી નથી. જે મનુષ્ય મન વડે જગતને તરફે મૂઢપણાના ફેલાતા ભોગરૂપ કાલમાં ખૂંપેલો રહે છે તેની પર અનેક આપત્તિઓ આવી પડે છે.

આકૃતિના આરંભમાં જેમ પ્રથમ બિંદુઓ જોવામાં આવે છે તેમ સંસારના આરંભકાળમાં જ પ્રથમ રાગના વિંદુ ફરનારા ભોગનો લાગ જોવામાં આવે છે. વિવિધ જીવાણુકળ પુરુષના જીવરૂપ બદલે જેમ સુખ-દુઃખ રૂપ અનેક વ્યવહારો ફેલાયેલા છે. તો પણ વિસ્તારરૂપે એક-સરખા રૂપે ફરતા પણ ગોળગોળ વિસ્તાર વધુને બદલ છે. અને તેમાં કોમ પેદા કરનારો વિસ્તારરૂપ ફેલાતો નથી.

ચિદાકાશ બાહ્યમુખ ન થતાં અંદર અંતર્મુખ પણે તેની સ્વરૂપમાં જ સ્થિર રહે તો જગતરૂપ મનોમયનો નિવૃત્તિ પદ બની જાય છે. પરંતુ ચિદાકાશ બાહ્યમુખ થવામાં જ

Date:-

અને પોલાણ રૂપને પૃથ્વી કે તો આ જગ્યા ખૂબ ઘટ્ટ ભરાયેલ છે. એ જગ્યા બહારના પદાર્થો, અંદરના પદાર્થો. બે પૃથ્વીની માં આવેલું ફોલાણ આકાશ પદાર્થો તેમ ભરાયેલું છે બે ગોળીમાં પૃથ્વીની માં આવેલા આકાશ પદાર્થો. આ બધી એકબીજાથી છે અને એકબીજાના જન્મ-મારા રહિત છે. બધાનો એકને જગ્યા ના કારણે બધું અસ્તિત્વ છે. એક છે, બીજાનું છે અને ઈચ્છારૂપ છે. તેમાં પોલાપણું કે પારકાપણું એવો કશો ભેદ નથી. બે બાહ્યવિકાર વગર રહિત છે, બ્રહ્મરૂપ છે, અને એકાકારમાં કરવા પણ અસ્તિત્વમ, નિર્વિકાર, અસંગ, શાંત છે.

પદાર્થ માં જેમ આત્માના એકાકારના ફોલાણમાં આત્માના પદાર્થ રહિત એવો બ્રહ્મ માં પોલાણ મનરૂપ આ સૃષ્ટિનું સ્થૂળ દેહ છે તેમાં કશું કારણ દેહનું નથી. બધાની સૃષ્ટિ બ્રહ્મમાં વિવર્તરૂપે જ છે. આત્મામાં અજ્ઞાનીને બ્રહ્મરૂપ મુક્તપણાનું અને અંદર બહારનો સૃષ્ટિભાવ દેખાય છે. આ કેવળ ભ્રાંતિમાત્ર જ છે. અને વિવેક દૃષ્ટિના જોતા આત્મા કે સૃષ્ટિ એ કશુંય નિર્વિકાર, અકર્તાભાવ, બ્રહ્મમાત્ર માં કંઈ પણ નથી. આ બધી આત્મારૂપ રહિત એક પરમતત્ત્વરૂપ છે. બે તત્ત્વ એકાત્મરૂપે છે. તેમાં વિભાનું ફોલાણ એકાત્મપણારૂપી દૃષ્ટિના પણ રહિત એવું એકરસપણું, ભરપૂર છે. આ જગ્યા સ્થૂળ બધી, અસ્થૂળ પણ બધી, અને અદસ્થૂળ પણ બધી; બધું અસ્તિત્વમાંથી છે. બ્રહ્મતત્ત્વમાં વિવર્તરૂપ ફોલાણ અકર્તાભાવ બ્રહ્મરૂપ છે, અને અદ્વય છે.

જે પુરુષ યથાર્થ રીતે તત્ત્વને જાણે છે, જેના મનમાં એકત્વનું સ્થૂળ થયું બધી અને જે અંતર્મુખ થઈ પોતાપણે નિર્વિકાર બ્રહ્મભાવમાં જ સ્થિર રહે છે. તેને વિદ્વાનો જ્ઞાનીપુરુષ કહે છે. આ સંસાર માં દેહરૂપ ઉપાધિ વડે મુક્ત ફોલા છતાં કશો સંકલ્પ સ્થૂળ બધા બધા જગતમાં એકાત્મ આંખ આ બધું જગત એક આત્મ-તત્ત્વમાં જ ગાઢ ગાઢતું દેખાય છે તેને જ્ઞાનીપુરુષ કહે છે.

આત્મ દૃષ્ટિ એ પદાર્થનું કારણ એકપૃથ્વિ-મૂળ બધિત્વ છે તે પૃથ્વિ કારણ વિભાગ છે તોપણ બધી તરફે તેને સ્થૂળ કરનાર આત્મા છે. તે આત્માનું દેખાવું બધું તે મુક્તિ છે. આ જગતમાં કોઈ પણ પદાર્થ નો કશો પણ

Date:- 31-10-25

કલ્પાત છે જ નહીં. જગત સંબંધના સર્વ અનુભવો સર્વત્ર અધિષ્ઠાનરૂપ મૂલચૈતન્યના જોર પર ખડા કરેલા છે. તે અધિષ્ઠાન દૃષ્ટિ સમે વિદ્યમાનરૂપ છે અને અવસ્થાત્રયદૃષ્ટિ સમે શૂન્યરૂપ છે. આ વિષયે તમારે પોતાને અનુભવ દૃષ્ટિ વડે સમજવાનો છે. પદાર્થ અને તેના ગતિ અભિન્ન છે તેમ બ્રહ્મ અને સૃષ્ટિ પણ અભિન્ન છે. પોતાની મૂર્તિ શું જે મેદ ભેદામાં રમાડે છે તે ખાલ અવસ્થા છે.

પોતાની મૂર્તિ તો તારે તેમની જે ભેદ ભેદામાં રમાડે છે, તે ખાલ અવસ્થા છે. સ્વપ્નમાં જેમ પોતાની મરજી મુજબ વિશ્વ અનુભવ થાય છે તેવો આ અનુભવ સ્વપ્નવત જ મિથ્યા કોટિનો છે.

V આ સૃષ્ટિના સંચાલકરૂપ મા તત્ત્વ સંબંધના બોધને વિચાર પૂર્વક ખાલ્યા વગર સૃષ્ટિના મૂર્તિ રહ્યા કરે છે; પરંતુ જેવા સમજ તાત્ત્વિક વિચાર ચિત્તમાં ઉદ્ભવ પામે છે તેવા જ મૂર્તિ પડ્યા બ્રહ્મના ફુવારા બંધ થઈ બ્રહ્મરૂપ જ થઈ જાય છે. મૂર્તિ પોતે અસત્ય ના સિદ્ધાંત જેવા અસત્ય જ છે, એવું તત્ત્વદૃષ્ટિ સમે જોતા જ તેનું સ્વરૂપ જ દેખાવું બંધ થશે. આવી તેમાં રહેલો સત્તાસ્ફૂર્તિ બ્રહ્મના ફુવારા પડ્યા કરાવતો બંધ થશે, માટે જગત સત્યરૂપ ચિરકાળ બ્રહ્મ જ હોવાને કારણે રહે છે.

હે રામચંદ્રજી! તમે દૃશ્ય સંબંધના આવેલા જરા પણ આંચકે વિકારો પ્રત્યે તમારા ચિત્તને દોડાવવા ના સિદ્ધાંત મૂર્તિ કોરડો દૃઢતાને સિદ્ધાંતરૂપ પડ્યાને પ્રાપ્ત થાશો. તો સિદ્ધાંતરૂપ અખંડ, અદ્વૈત સમે સંબંધ રહિત છે, નિર્મળ છે, સર્વત્ર સમભાવે રહેલ છે, સિદ્ધ છે, સંગાત-મદ છે અને અધિષ્ઠાનરૂપ છે.

S.3H દૃશ્યસૃષ્ટિ ઉત્પત્તિનો ઉપાય:-

વશિષ્ઠજી બોલ્યા:- સુખ-દુઃખ પ્રાપ્ત થવા જે પુરુષ નું મન અસ્થાને લઈ જાય છે તે જ સંસાર સંબંધી જન્મ-મરણ ના અનર્થ પરંપરામાં દોડાદોડ જ કરે છે. જે સુખ-દુઃખ ના આપણે વિકલ્પ વડે ઉત્પન્ન થયા તે જન્મ-મરણ, વિકારો પર રહિત અખંડાકાર અદ્વૈતમાત્ર જ છે. એવા તત્ત્વે આ સંબંધમાં વિશેષ વાત-ચીતનો જરૂર નથી.

જેને દૃશ્ય થાય તો તેને અવશ્ય સુખદુઃખ પ્રાપ્ત થવાનાં રહેવાનાં નથી. માટે જે તમે સુખ-દુઃખ ની સંસાર વિકારના કુવા માંગતા હો તો પ્રથમ દૃશ્યનો જ ત્યાગ કરો. અખંડાકાર પરમપદ માં 'અમુક હું છું' અને

Date:-

અમુક જગ્યા છે' એવો ખ્યાલ બિનજરૂરી છે જ્યારે આ અર્થ રોજિંદા, વ્યવહારુ, અને દરેકમાં અવલોકનથી રહિત એવું બુદ્ધત્વ છે. જો રોજિંદા વિદ્યાકાર્યરૂપ છે, તો પછી બોધ અંદર ક્યાં કે અમે જગ્યા દરમિયાન આવતા ખ્યાલો વિચાર કોણે કર્યા કરેલો છે! અમારી કે પડોશથી, જગ્યા પડ્યા બધા અને બુદ્ધ એવા દેવ આવ્યા બધા. રોજિંદા એક પ્રશ્ન બાબત જ અર્થરૂપ છે. જો પછી કર્યા અને બોકલા કોણ અને કયાંથી ફોલ્યા?

આમ અંદર એવામાં જ મારું પોતાનું પારંપરિકરૂપ છે અને તે જ બાકી રહે છે. પોતાના પાસે જ રહેલા પડ્યા અસ્તિત્વ રહેલાનો, અસ્તિત્વના રહેલાનો રાખેલ વડે ક્રિયાઓ કે વિચારો તો અનુભવ થયો બધા કોણ દિવસ બજારમાં અવાજો બધા. અંદરના પુરુષ બા અંદર મા જેમ મકાનદાર મિલ્કતની બાબત તો પડ્યા તે અંદર પુરુષ બા ચાંમડાની અવાજ કરતા કોણ તો પડ્યા જ્યાંના પુરુષને તો નિઃસંકલ્પના ને ભાવે વિચાર મા રહેવા બા રહે તો તેના દૃષ્ટિ જે પ્રમાણ પ્રાપ્ત ગયેલ છે.

દરેકના ત્રિલક્ષણ મૂર્ખતાનો અર્થ એવો અનુભવ છે કે જ્યારે (વિદ્યાભાવ) ના અંદર ચેતકત્વ પ્રકાર જે રહેવા અવે તે જ અર્થના અનુભવમાં અવે છે. તેથી (4) એ ક્રિયા પ્રાપ્ત છે કે અર્થ વિદ્યાભાવમાં જ ધારણ છે. અને એ વિદ્યાભાવ પડ્યા અંદર કોણ બોધાય અવાજરૂપ છે. પોતે અવાજમાં વિચારરૂપે આવતા રહેવું છે; એટલે અનુકાર અધિક અમ અર્થ જગ્યા પરમાત્મામાંથી જેવા પડ્યા જુદું બધી.

જેમ અંદર મા તેનો કોઈ જ અસ્તિત્વ આવે છે તેમ જગ્યા મા પડ્યા કોણ (અવાજ) અવાજ અંદર જ જગ્યારૂપે અનુકાર વિચારરૂપે આવે છે. અવાજમાં બાધિતાર્થ કિયા અસ્તિત્વોચારા જગ્યા અનુકાર આવે છે. આમ અવાજ પોતે અમે જ છે પડ્યા તે બાહ્યપુરુષ બધાથી અજ્ઞાન ને લઈને વિચારરૂપે કેમ મારું અમે અનુકારોચારા ઘટનો આવે છે. પરંતુ આપણે કે અવાજ અજાંબધડ્યું તો અવાજ મિથ્યા જ છે. વળી બાબતદૃષ્ટિ એટલે કે અવાજદૃષ્ટિ

Date:-

લઈ જોવા જવા તે દેખાવું નથી. પ્રાણમાં પોતે પ્રકૃતિ જ છે બીજા પોતાના સ્વરૂપમાં તે પોતાની પ્રકૃતિ જેવું પોતાનું રૂપ કલ્પી લે છે, પરંતુ પોતાનું જગત પ્રાપ્તિ રૂપ કેમ જાણે સ્પષ્ટ કોઈ પ્રકૃતિ જોવામાં આવતો છે. પ્રાણ જો સંકલ્પશક્તિ પાસે તો કશું જોવામાં આવવું નથી.

બ્રહ્મ અને માયા નો સંબંધ પણ પ્રકૃતિશક્તિમાં પણ ઈશ્વરરૂપે કોલાહલ જીવ-ચેતના ના વિભાગો પણ ઉપદેશ જે માટે બેમાં માયારૂપ જેવું ના પ્રકૃતિ કલ્પાયેલા કહેવાય છે. બાકી તો જગત મટી કે પ્રકૃતિ નથી તે માત્ર આપે છે પ્રકૃતિ નો કોઈ પદાર્થ તેનો પ્રભાવ જતો રહે છે.

પ્રકૃતિ ફ્રુટિક મણિ ની પ્રકૃતિ કુમારો પદાર્થોના પ્રતિબિંબો પડતા જ રહે પ્રકૃતિ પાછો સ્વામી પદાર્થ પ્રકૃતિ તે જવા રહે છે પ્રકૃતિમાં કોઈ જાતના વિશેષ મહિમા કરતા પડતા નથી. પ્રકૃતિ જ રીતે સંકલ્પનો કોલાહલ આત્મનિષ્ઠ પણે રહેવું તે પ્રકૃતિ તે કોલાહલ ને કહેવું કરતા દેતો - એ બંને વાત પોતા ના સ્વભાવના જ છે. - પ્રકૃતિમાં કોઈ જાતના વિશેષ મહિમા કરતા પડતા નથી.

પ્રકૃતિપુરુષ પ્રકૃતિ જવા, જેના પ્રકૃતિ દેખાતા નથી, તેમ જેનો પ્રકૃતિ કે કારણ પડતા જોવાતા નથી, એવો પ્રકૃતિકારણ પણ કલ્પાયેલ પડતો પણ જાય છે તે કંઈ જાણી શકતો નથી. પ્રકૃતિ! જે પ્રકૃતિ (લક્ષ્ય) નું પ્રકૃતિત્વ જ નથી કે પ્રકૃતિ નથી તેનો તમને પ્રકૃતિ જે પરાજય કરી મુકવા છે પ્રકૃતિ વાત જ કેટલી પ્રકૃતિકારક છે. બોલવું તો પણ બ્રહ્મની પ્રકૃતિ પોતાનું સ્વરૂપ જ પ્રકૃતિરૂપે આપે છે! તમે પ્રકૃતિ જાણ્યું બ્રહ્મરૂપ જ છે. તો પછી તેનો ઉપયોગ તમારા કલ્પાયેલ કોણ? પ્રકૃતિમાં પણ કુદરતી-પ્રોક્ત જે કલ્પાં સ્વપ્ન છે?

પ્રકૃતિ પ્રેક્ષણ પોતે માયા પ્રકૃતિ જોડાય છે ત્યારે તેમાં પ્રકૃતિપ્રકૃતિ જે પણ છે, પ્રકૃતિ જગત તેની પ્રકૃતિ સંકલ્પ કલ્પાં સ્ફુરણ પણ પ્રકૃતિ ગયેલું દેખાવામાં આવે છે. પ્રકૃતિ જો તે સંબંધી કશું સ્ફુરણ જ ન પ્રકૃતિ તો તે જોવામાં આવવું જ નથી. માટે તમને જગત સંબંધી કોઈ કશું સ્ફુરણ જ ન પ્રકૃતિ.

Date:-

આ જગત પરબ્રહ્મ ની સત્તા વડે જ સત્તાવાનું છે. આત્મસત્તાથી જુદો જગત નો સંભવ જ નથી, તેથી તમે અંદર શાંત રહી દરવાજે ઈન્દ્રાયદિક દ્વારમાં રહી ભાંતિને મૂકી દઈને સાક્ષાત્કાર જેમ ટિકર્ટેપરફેક્ટ થઈ રહો. તમે પડ્યા નથી, અમે પડ્યા નથી, જગત પડ્યા નથી અને સાક્ષાત્કાદિક પડ્યા નથી; આ સર્વ શાંત પરબ્રહ્મ જ પૂર્ણ રીતે ભરપૂર થઈને રહેલ છે. એટલા વાર બાકી કોઈ પડ્યા વાત્ત ત્રિપુટિ સિદ્ધ થઈ શકવું નથી. સર્વ પદાર્થ નિદ્રા રહિત એક બ્રહ્મરૂપ જ સિદ્ધ થાય છે; માટે 'હું બ્રહ્મરૂપ છું' એવા ત્રિશોધ ભાંતિ નો ત્યાગ કરો અને 'હું સત્ય તથા સર્વ ભેદો થી રહિત એ એકાત્મસ્વરૂપે જ છું' એવો દૃઢ ભાવના રાખો. આથી તમને મોક્ષ ની પ્રાપ્તિ થશે.

(૪) કુંભાને દૃઢ સમાધિરૂપે જગાવો એ જ બંધનરૂપ છે. એમ તમે સમજો અને આત્માને દૃઢાદિક રૂપે ન જગાવો સુદ્ધા એકાત્મરૂપ જગાવો એ મોક્ષરૂપ છે, એમ સમજો. વળી તમે એવા વિચારો દ્વારા કરી ત્રિપુટાકાર પ્રમાણો ભૂમિકાનાં અભ્યાસ ને ન એટંગ ને ત્રિપુટાભાવ ત્રિપુટિ રહિત થઈ જઈ આત્માને દૃઢાદિકરૂપે ન જગાવો સુદ્ધા એકાત્મસ્વરૂપે જગાવનારા થાઓ. કુંભા કઈ પડ્યા દૃઢાભાવને પ્રાપ્ત થતો નથી. અને એકાગ્રવાત્ત કરો પડ્યા પડ્યો (પડ્યો એટલે બ્રહ્મ વડે એકાગ્રવાનું થવું જોઈએ તે - જડ.) જડભાવ ને પ્રાપ્ત થઈ શકવું નથી. એ પ્રમાણે જડ વસ્તુ નો અભાવ સિદ્ધ થાય છે. એટલે જગત નું અસ્તિત્વ જ નથી. કોણ કોણ શા રીતે અને શા માટે એકાગ્રે? (એકાગ્રવાનું કુણ?) કુંભાના અને કુંભા ની દૃષ્ટા નો જ અભાવ છે; માટે તમે જગત માં જ સુષુપ્તિના પેઠે શૂન્ય જેવા અને શરદઋતુના આકાશ જેવા સ્વચ્છ - નિર્મળ થઈ રહો.

એકાત્મરૂપ બ્રહ્મમાં અજ્ઞાન ને લઈને જ જડ-ચેતન આદિ ભેદ ભાસ્યા કરે છે. તેમાં જડ-ચેતન નો ભેદ ભાસ્યા કરવો એ જ મૂર્ખરૂપ છે અને સર્વમાં [જડ-ચેતન એવા વિભાગ ને છોડી દઈ] એકપણું જગાવવું એ મોક્ષરૂપ છે. વળી બ્રહ્મરૂપ પવન ના અંદર ચિદાભાસરૂપી દૃષ્ટારૂપ ઉઠવું એ જ મૂર્ખરૂપ કહે છે ત્યારે શુદ્ધ ચૈતન્ય સત્તામાં ચિદાભાસરૂપી દૃષ્ટારૂપ જ ન ઉઠે ત્યારે મોક્ષરૂપ કહેવામાં આવે છે.

જેમ બરફ પોતાના સ્વરૂપને જ અંદર પાણી

Date:-

રાજાઓએ રાજ્યવ્યવહાર માટે પોતાના રાજાઓએ પદ ગ્રહણ કર્યું એમ પરમ પૂજ્ય વિદ્વાનો પણ પોતાના ગ્રંથોમાં રૂઢિઓએ સમજી છે; અર્થાત્ રૂઢિરૂપ પદ ગ્રહણ કર્યું. જેમ વૃક્ષના રાંદર કે કરા પાંદડું, ફોતું, ઘરનું, દરવાજું ઈત્યાદિ & બાકીના વિકારો બધા પૃથ્વીમાંથી નિકળી રહ્યા છે - એમ વિદ્વાનોના રાંદર રહ્યા રૂઢિરૂપ દેખાય છે. રહ્યા બાબતમાં બીજું દૃષ્ટાંતરૂપ છે. જેમ અર્થ પૂરવા બીજા વિકારરૂપ કુંડું છે એમ રહ્યા રાંદર વિચારવા જોગ્યતા બે ફોગાવા તે અર્થ જોગ્યતા છે. પરંતુ એમ બીજા વિકાર છે અને રહ્યા અર્થ જ્ઞાન પરંતુ એમ જ છે. રાંદર તે જ્ઞાન બીજા વિકાર, રાંદર અને રાંદર છે એમ સમજે. ઉપેક્ષા-અપેક્ષા બે રાંડવા વડે બીજા પદ ગાવા છે બાબતમાં.

બૌદ્ધ જે બોલ્યા રાંદર વિકારો રૂઢિઓના રાંદર વિવર્તમાત્રના પદાર્થરૂપે રહ્યા લેરવ્યા; બૌદ્ધરૂપે પદ રૂઢિ છે. રાંદ અર્થ બીજા સમજમાં રાંદ દૃષ્ટિ બીજા) પૂરવા માટે બીજા પૂરવામાં જેવા લાગ્યા વિવિધતાનું જે કોઈ જ્ઞાનવા જેવું રૂપરૂપ રાંદ્યુભવમાં રાંદે છે તે જ બાબતિક છે, માટે તમે બોલ્યા ઉપાસના કરો.

વિદેહ રાજપુરુષો કહે છે કે, પ્રોબાબિલ રાંદમાંનું રાંદ રૂપ જ્ઞાન રાંદ વિવર્તવાનું છે. રહ્યા બીજું રૂપ વિવર્તના રહિત રૂઢિ કુટરૂપ પૂર્ણ, રાંદરૂપ છે. તે બાબતમાં જે વડે તમો પરમપુરુષાર્થરૂપ મોક્ષ મેળવા તો રાંમદ બોલ્યાતો કોઈ, બોમાં જ તમે રાંકળાંધકારોના પદ તો રહ્યો, પરંતુ કલ્યાણ વિદેહરહિત રાંગો નહીં.

S.35 બૌદ્ધરૂપનું વર્ણન:-

વાંદરાએ બોલ્યા:- કોઈમાંથી કોઈ દૃષ્ટિઓ દ્વારા રાંદ દેરામાંના બીજા દેરામાં પૂજા પદોના વિદ્વાનોનું બોમાં જે કોઈ વિવર્તપદરૂપ છે તે જ રાંદમાંનું રૂઢિ વિમર્શ રૂપ છે. તમે રાંબળ્યા, રાંમળ્યા, રૂપરૂપ કર્યા, રૂંઢ્યા, રાંબળ્યા મેળવ્યા-ઉપાડ્યા બધા કુદરતી કરવા પદાર્થના રાંદમાંના વિવર્તપદ પ્રોબાબિલરૂપમાં જે રાંદ વિકાર રાંગો, રાંદરે તમને માંસળ વિવર્તકાર વિવર્તના પૂજા રાંગો. તમે ઉપાસનાકાર પુરુષના બાબતમાં પ્રમાણે રાંદ બીજા કુદરતના વિકાર પ્રમાણે વિદ્વાન કરવા રહેજો.

Date:- 1-11-25

પણ અંદર વસ્તુઓની દેખરેખ, પુરોપણ, પરલોકિક ઇચ્છાઓ અને અપેક્ષાઓ - કરેલાઓના રક્ષિત, સત્ય નિરામય અને સૌંદર્યયુક્ત પરમાત્મામાં નિષ્ઠા રાખવાના પરમ પુરુષાર્થમાંના તમે કઈ પણ કરો ના. તમે એ વિષયમાં મિત્ર, પત્ની ના પોતે અંતિમ થઈ રહેશે.

અંતિમનું પ્રયોજન જ એ જ છે કે વાચકોને એ જોવાજરા તે દેખાવું જોઈ. જ્યાં અંતિમ નો જ અસંભવ છે, ત્યાં પણ અંતિમ વડે થયેલો જડ-ચેતન નો અથવા દૃષ્ટા-દૃશ્ય નો વિભાગ તો કઈ જગ્યાએ અને કેમ અંભવે તો પણ પોતાના અંદર જ તમે રંકુલ થા માટે રહુરાદોહોકે તમે રંકુલને રહુરવા જ પડી કે અંતિમે બહારકાર ના પોતાના મોટે જ રોગિત નો ફેરફાર થશે. બ્રહ્મ અને જગત એ બંને પરમાર્થદૃષ્ટિએ એ જોવા અંક જ છે અને અંક બીજા અંકના પોતે રહેલ રહેલ છે. બ્રહ્મ પોતે પૂર્ણ છે, તો પણ અપૂર્ણ જેવું ભાસે છે. અને તે રૂપિત બીજા અંકમાં જેવું (જગતના અંકારો) પ્રકાર રહ્યું છે. એ બ્રહ્મવત્ અલ્પ જણાય, બીજા (પૂર્વાચાર્યમાં) અલ્પ જેવું થઈ રહે છે. તે અલ્પના જેવું નિર્દોષ છે, બીજા (અપૂર્ણકારમાં) કેમ જાણે અલ્પતાના રંકુલ કોલ તેવું ભાસે છે. વસ્તુતઃ તે દેશ-કાળ વડે અમાપ છે બીજા દેશ-કાળ વડે તે માપવાનું કોલ તેવું થઈ રહ્યું છે. એ પોતે અંકરૂપ છે, બીજા કેમ જાણે અનંકરૂપે કોલ તેવું ભાસે છે. તે અંતિમરૂપ છે બીજા (વિકારા કોલ તેવું ભાસે છે,

તે અર્કના અનાભાસરૂપે રહેલું છે, રોગિત છે બીજા (વિકૃતિવાદનું જગાવલ છે. તે અદ્વૈત છે બીજા દ્વિત્વ પ્રમાણ અંતિમના અંતિમ કોલ તેવું છે. પોતાના અંક જ રૂપમાં રહેલા બીજા તે કેમ જાણે બીજારૂપે જ બહું થઈ ગયું કોલ તેવું ભાસે છે. તે વિભાગવાદનું જગત બીજા (વિભાગવાદનું થઈ રહેલું જગાવલ છે. તે જડ અંતિમના રંકુલ બીજા જડ જેવું થઈ રહેલું દેખાવલ છે. તે પ્રપંચકારણ જગત, બીજા ભ્રમ વડે પ્રકૃતિને પુરુષ થવું કોલ તેવું ભાસે છે. તે નિરૂપયોગ છે, બીજા અંતિમવાદોનાદનું કોલ તેમ રોગિત રહેલું છે. અહંકાર વિનાનું બીજા તે અહંકારવાદનું કોલ તેમ જણાવું છે.

Date:-

તે ખારાવટિયા ઈલા ખારાવાટનું ફોટા રેખનું જગાલ છે. રેખે પરમલાલ કલંક વિખાનું છે તે ઈલા જીત-મરણ રમાદિ કલંકવાટનું ફોટા વેમ આરને છે. તે ઈશ્વર રટિલ છે ઈલા ઈશ્વરપક્ષાને દિલગ કરે છે તે પોતે રત્નાંપ્રકાશ છે ઈલાં જેણે વસંતકાર વડે દોરાયેલું ફોટા વેમ થઈ રહેલું છે. તે પુરાવણ ઈલા બલો બલોરેખાકાર દિલગ કરી વેલું બખો છે. રેખે લાલ પરમપક્ષુનાં ફિલા પક્ષ બહુ સુકમ છે ઈલાં તે પોપાબાં ગર્ભના રેખદર રેખાંબલ રહ્યિદરેખાની પરંપરા ને દિલગ ફિરી રહેલું છે.

રેખે લાલ રમદિમ ઈલા રાસ, દિલ, લય, ધિરતાના પોતાવાય, દેશગલ રેખને ભવગા મળવ વગેરે દુઃખરન આદી રહિલ લેલા પ્રબલ પુરુમાર્થના રાખદિલને પ્રાપ્ત રલોલા વિવેકી પુરુમને ઈશ્વર રટિલ જોવામાં રેખાને છે. તે પરમલાલ બંધન માટે રન મુકલ છે ઈલાં કેમ મણે બંધનોવાટનું ફોટા લેવું દેખાય છે તે રેખને પ્રકારે પણ રહેલું છે, ઈલાં પ્રલેલમાવ રટિલ છે. રેખે રુદિલ લાલ માલાના રંગપકૃરટિલ છે, તો પક્ષ માલારુપ રેખને કિરણોરમુદ્રાનો પ્રસાર કરવામાં નિમિલ રમૃદ્ધિરાશલક્ષ જેવું છે. તે બૃહમ રાખરમલ્પ છે. તે લાલ પક્ષ રમદિ રાખમાટે નું રત્નોમલ્લ ભોગલલું ફોટા વેમ રમદિમ છે. જગલગર રલો તે રટિલા માટે તે બૃહમાંડ રેખાકારનાં રેખક મોટા ભમણારૂપ છે. રેખે લાલ રમલંલ માટે છે ઈલાં વિવેક રન જોલાં બારેપક્ષનું નિમિલ જગાલલાલ તે 3 નાં પુમકાંરન પક્ષ બહુ કલકું જેવાય છે. તે માલા નું મૂલ રેખાંદિપ્રકાશરૂપ છે ઈલાં દોમલામાં રાખલું બાલ. રેખે લાલ દેશ-કાલ વડે રેખાંલ રેખને રેખાર છે. તોપણ તે કોઈ દેશ-કાલમાં રટિલું બાલ. રેખે રુદિલ પ્રોલ્પલલાલ્વ રેખકારા જેવાં રુબલ પૃદેશમાં પક્ષ લળની રરમાત્રાએ રેખે પદર્થોને બનાવે છે. રેખે લાલ રુકમ પદાર્થોરન પક્ષ રેખંલ રુકમ છે રેખને રેખંલ રૂબલ પદાર્થોરન પક્ષ રેખંલ રૂબલ છે. રેખંલ માટે પદાર્થોરન પક્ષ રેખંલ માટે છે. રેખંલ જ્રેપ્ય પદાર્થો રન પક્ષ રેખંલજ્રેપ્ય છે. રેખંદર રુબલાને લાગે તે કર્તા, કર્મ રેખને કરણાદિ રટિલ છે. તે કારક લથા કારણ એ બંનોરન પક્ષ રટિલ છે, ઈલાં જગે કર્તા-કર્મ વડે દિલગાંકાર રન બુકલ ફોટા લેવું છે. તે જગલગર રલા ને રટિલાનાં રંપુટરૂપે છે, ઈલાં તે રમરુબ્ય જેવું રુબલ છે. તે રેખંલ પદર્લો જેવું

Date:-

કહેવાય છે કે આ રેખાઓ કરતાં પગ મુજબનો છે. એ વાત એમાંથી ફાટવા જિલ્લા જ છે, બોયણા પ્રત્યેક વસ્તુમાં એને પ્રત્યેક સમયમાં કેમ જાણે ગોમટવાળા બને બને એ થઈ રહેલું ફોટલ લાગું દોરવે છે. તે પ્રકારમાં છે કે આ રેખાઓ ને પોતે રેખાકાર જેવું જણાય છે. તે જગતને કોડો કે છે તેથી રેખાકાર જેવું છે. કે આ એ વાત સર્જના પ્રકારથી પ્રકટ રહેલું છે.

એ વાત પ્રત્યક્ષ કે આ દુર્વિકલ્પ- દાગ મહેનતે મોક જાણ રાખવા લાગું છે. એ વાત રેખાઓ દ્રશ્યમાં પરોક્ષ કે આ ચાળદ્રશ્યમાં પોતાના પાસે જ રહેલું છે. એ વાત ચૈતન્ય-રૂપ કે આ રેખાઓ વડે જડરૂપ રેખાયું છે. રેખાને રેખાઓ વડે જડ-રૂપ રેખામાં કે આ પગ તે ચૈતન્યરૂપ જ છે. એ વાત કું રૂપ છે કે આ ચમત્કારરૂપ પગ પ્રકટ રહેલું છે. તે ચમત્કારરૂપ પગ જોવું કે આ ચમત્કારરૂપ પ્રકટ રહેલું છે. તે ચમત્કાર- અહંકારથી જુદું છે, કે આ કું રૂપ જ પ્રકટ રહેલું છે.

તે પ્રકૃતિપ્રત્યયે કું રૂપ જ છે કે આ કેમ જાણે જુદું જ ફોટલ લાગું છે. આ પ્રત્યેકરૂપ અરૂપ મહાસાગર ના રેખાદ્ર આ ગગનચંદ્રરૂપ તરંગો કેમ જાણે ઉછાળા મારતાં ફોટલ લાગ્યા રેખાયા છે. બાકી તરંગ જેમ જલરૂપ છે, તેમ એ સર્વ બોક પ્રકૃતિરૂપ જ છે. બરફ જેમ પ્રકૃતિ રંગ ધારણ કરે છે, તેમ પ્રકૃતિતત્વે પોતાના રેખાદ્ર રહેલા આ સર્વ દૃશ્ય-જગતને વિવર્તભાવથી ધારણ કરી રાખેલા છે. જેમ બરફ ના બોલે તેના રેખાદ્ર રહેલું દોરાયેલું જોવામાં આવે છે. તેમ પ્રોતત્વતત્વે બોલે જ તેના રેખાદ્ર રહેલા આ સૃષ્ટિ જોવામાં આવે છે.

આ પ્રમાણમાં દેશ-કાળરૂપ આવરણથી રહિત છે; કે આ જેના જેમ તરંગ નો વિસ્તાર કરે છે, તેમ તે મિથ્યા રૂપે રાવણિલરૂપ કેમ જાણે જગતનો વિસ્તાર કરવાં ફોટલ લાગું આપે છે. એ પ્રમાણમાં જડ-ચૈતન્ય આદિ ના આકારે થઈ રહેલા પોતાના પ્રતિબિંબથી, પોતાના મિત્રે જ જોવાથી ઇચ્છાવડે, પોતે નિર્મળ આકાર ધારણ કરી પણ અનેકરૂપે થઈ રહેલા છે.

આવાર પ્રકૃતિતત્વના રેખાદ્ર આકારમાં આ પ્રકૃતિમાં, પોતાના ઇચ્છાવડે કરેલા તરંગના ત્રિવિધ રૂપે પણ

Date:-

બેના સંદર્ભ પાછા ખેંચી, રદ્દ, તારાઓ અને બેનાથી જ ઉદ્ભવ પામ્યા એવું અને સંબંધિત સમુદ્રો, જ્વાળામુખી અને સંબંધિત ક્રિયાઓનો અનુભવ કરાવવામાં આવ્યો ઉપલબ્ધ થઈ જગતમાં જે અનેક ચમત્કારો બતાવે છે, એ જ પરમાત્મા સંદર્ભ કેટલા લક્ષણમય પુરાવા વડે અને બીજા કેટલા જગતના પુરાવા વડે જગત અવસ્થા અને રચનાવસ્થામાં અનેકરૂપે થઈ રહેલા છે. સુષુપ્તિ અવસ્થામાં તે એકરૂપે જ રહ્યા છે.

એટલા માટે અને અભાવાત્મક સ્થિતિનું બીજા અને સંદર્ભ અર્થમાં એ જ બાબત રહેલું છે. આ સર્વ પદાર્થોના મૂળમાં એ પરમાત્મારૂપ જ છે. તે પરમાત્મા પોતાના સંદર્ભ પોતાના સ્વરૂપના પોતાનાં જ પ્રયોજન માટે વિવિધ પ્રકારનાં ચમત્કારો કર્યા કરે છે. જીવાત્મા તે તાદાત્મ્ય અધ્યાસ કરાવનારા કર્મ-રૂપ સંબંધિત વિષયોનો પોતાનાં પ્રેમમાં ઉપરણ કરી રહેલું અને જગતમાં રહેવામાં આવતી સુખ-દુઃખ, રાગ-દ્વેષ - જન્મ-મરણ આદિ અનેક પ્રકારની બાબતો અને જગત પરમાત્મારૂપના ભેદનાં રહસ્યરૂપ છે.

જેમ સુષુપ્તિ આદિ તેમનામાં રહેલું પ્રમાણિકતા સુષુપ્તિ આદિ પોતાનાં સંબંધિપણામાં જ વધુ પામ્યા છે અને પાછું તેમાંના જ ઉદ્ભવ પામે છે, તેમ આ સર્વ કોઈ પ્રકાશમય પરમાત્મામાં સુષુપ્તિ અને પ્રલયમાં તેમાં અને જગત તથા રચનાવસ્થામાં પરમાત્મામાંના જ ઉદ્ભવ પામ્યા જે ખડા થઈ છે.

જેમ બરફના સંદર્ભ જોવામાં રહ્યો છે, તેમ આ સર્વ જગત બરફમાં જ રહેલ છે. તેના બરફરૂપ જ છે. જોવામાં બરફમાં જ આ સર્વ પદાર્થોના રોગો બરફ પ્રકારે રહેલા છે. એ પરમાત્મારૂપ એક ચિત્રવાર રોગમાંથી આ જગતરૂપ ચિત્ર બનેલું છે. પોતાના કારણરૂપ બરફ જે બરફરૂપ રોગમૂર્તિમાં માયારૂપ સંદર્ભ તરંગ વારંવાર બતાવ્યા કરે છે. આમ બધું અમેરીકા કરી પાછું રાખ કરે છે. એ કારણરૂપ બરફમાં માત્ર સંબંધ ઉદ્ભવ-સંબંધમાં જ કરોડો બરફમાંનો મકાનપણો અને નાના પણો થઈ ગયા છે. જેમ સંદર્ભ અંકડો પૃથ્વીવિભાગ પડે તોપણ સંબંધો ઈચ્છા આદિ વિકારોના રહિત અને જેવો છે તેવો જ

Date:-

રહે છે, તેમ રસ પરમાત્મા પણ સ્વયંભૂ બ્રહ્માંડો અને પોતાનાં સંકલ્પ દ્વારા વિવિધ રૂપ ધારણ કરી, પોતાનાં સ્વરૂપમાં જ સ્થિર રહે છે. જેમ ભૌતિક વૈજ્ઞાનિકોનું કાર્ય પંચમહાભૂત છે, તેમ મૂલ, અક્ષરબ્રહ્મ અને પરમાત્મા વૈજ્ઞાનિકોમાં બ્રહ્મરૂપ તથા કારણરૂપ રસ પરમાત્મા જ છે અને રસ પરમાત્માનું બનેલું ઈંડું પણ કારણ તથા. માટે આ લોકના રસ પરમાત્મા નાં સંકલ્પ દ્વારા ઉદ્ભવેલું ~~કૃત્ય~~ રસમય જગતનાં કર્તા રૂપમાં પરમાત્મા જ છે. ~~રસ~~ રસ પરમાત્મા જેમનું નિરાકાર રૂપ (ચૈતન્યરૂપમાં) રસમય જગતનો પુરુષ પ્રકૃતિ છે. ખરી રીતે તો, પરમાત્મા માટેનાં સંબંધ વિના ઉપરનાં બંને ભાવ પણ રહિત છે. રસ તો કેવળ પોતાનાં મૂલ, માટેનાં સંબંધ પણ રહિત, પોતે રસ એવા સ્વરૂપમાં જ સદાકાળ સ્થિર થઈ રહે છે.

જેમ પ્રકાશ નાં રસાકારણે પ્રકાશરૂપ જ છે, તેમ પરિણામ, કાળ, સંબંધ, તેમજ રસાદિ પણ માટેનાં રસના રસરૂપ બ્રહ્માંડો, તેનાં રસંદર રહેલા પદાર્થોનાં ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ રસને પ્રલય તેમજ તેના રસંદરનાં પુરુષોત્તમો જે જીવ, અક્ષરરૂપ, ગુણાતીત રસાદિ રસંદરરૂપ રસને તનના ઉદ્ભવ સ્થિતિ લયાદિ રસે બધું રસ વિદ્યાકારણ ઉદ્ભવ પામે છે, રસલયે ક રસે સર્વે રસબાદ વિદ્યાકારણરૂપ જ છે, રસેમ રસમજ તમે રોગ્ય રહે.

S.36 ઉદ્ભવસ્થાન નાં નિરૂપણ:-

વિવિધ ભોક્તા:- પ્રથમ તો સર્વ પદાર્થ કુદા કુદા રૂપ ભોગવે રસાય છે. તે રસને ઉત્પન્ન કરી રહે મનુષ્ય નાં ચિત્તને આધાર થકે છે. પછી તે રાગ, ~~કુત્સિત~~ કોપ તારક રસાદિ રસનેક મોટા રસાવરણને ઉત્પન્ન કર છે. પરંતુ દેરંગો સર્વે જીવ છે તેમ સર્વ પદાર્થ રસેક પરબ્રહ્મ જેવું રસ જગત નું ખરું રૂપ વિદ્યાકારણ છે. સર્વ પદાર્થ નાં વિશેષરૂપને છોડી દેતાં જે રસવશેષ રહે છે, તે વિદ્યાકારણ છે કે કેવળ સત્તામાત્રરૂપે જોવાય છે. રસને રસાદિ વડે ચિત્ત રોગ્ય ને પ્રાપ્ત થતાં તે રસનુભવમાં રસાય છે.

જેમ બાહ્ય તે તેનાં મન માં કલ્પનાથી ભોગવાય રહ્યા છતાં તે મન રસ જગત પણ અંતરંગ નાં મનમાં જ રહ્યા છતાં છે. રસ જગત વિદ્યાકારણ ના દૃષ્ટિ રસે તો બ્રહ્મરૂપ

Date:- 2-11-25

છે. માત્ર અસાનીઓની દૃષ્ટિમાં જ અવિદ્યાને લીધે તેમાં બહાર નાં રૂપ આદિ વિષયો અને અંદરનાં મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત આદિ વિષયો ભાસ્યા કરે છે. જેમ એક આકાશથી જુદું બીજું આકાશ નથી જડગાતું તેમ રૂપ આદિ બાહ્ય વિષયોનું અને મન-બુદ્ધિ આદિ આંતર વિષયોનું ખરું તત્વ શોધવા છતાં ચૈતન્ય વિના બીજું (જુદું) જડગાતું નથી. તો પછી તેમાં જગતનો ભાવ કયાંથી રહી શકે?

સાતાપુરુષને 'હું આ જગતરૂપી દૃશ્યનો દ્રષ્ટારૂપે અનુભવ કરનારો છું' એવો ભાવ જગતની ભ્રાંતિને ખડી કરી દેનાર છે. પડગ આ જગતરૂપી દૃશ્ય જ નથી. તો પછી હું તેવા દ્રષ્ટા તરીકે અનુભવ કરનારો જુદો કયાંથી રહ્યો? એવો ભાવ જગતની ભ્રાંતિને શાંત કરી દેનાર છે. જેમ સ્મરડગ અને વિસ્મરડગ એ બંને તમારી સ્વાધિનતામાં રહેલાં છે તેમ ઉપરનાં બંને ભાવો પડગ તમારી સ્વાધિનતામાં જ રહેલાં છે.

ચિદાકાશ આકારમાત્રથી રહિત છે અને તે પરમ આકાશરૂપ છે. તેથી તેનો ચૈતન્યરૂપ સ્વભાવ કોઈ પડગ રીતે કોઈ જગ્યાએ બદલી શકાતો નથી. આમ તેમાં જડ જગત ની કલ્પના જ સંભવતી નથી. આ જગત ચૈતન્યરૂપ હોવાથી તેની અંદર પડગ સ્વભાવથી જ વિકારીપડગું ઘટતું નથી. તો પછી તે સ્વાભાવિક વિકારીપડગું, શુદ્ધ, નિર્લેપ અધિષ્ઠાન ચૈતન્યમાં તો કયાંથી હોય?

(2) આ સર્વ ચિદાકાશરૂપ જ છે. વ્યવહારનાં આધાર રૂપ હું એવો અહંકારના પડગ ત્યાં સત્તા નથી. (અસ્તિત્વ) ચિદાત્માની અંદર કશું વિકાર આદિ સંભવતું નથી, અને કોઈ કેકાડગે ચૈતન્યતત્વથી જુદું કાંઈ પડગ છે નહી. સર્વ શાંત, પરમમંગળમય અને શુદ્ધ ચિદાત્મારૂપ જ છે. જેમ આકાશમાં જંગલ ન ઉગે તેમ ચિદાત્મામાં તો તમે, હું, વગેરે કશી ભ્રાંતિ મારા જોવામાં આવતી નથી. આ મારી ઉપદેશવાડગી પડગ ચિદાકાશરૂપ હોવાથી પોતાનાં સ્થૂલરૂપથી રહિત શૂન્યનાં જેવી છે, એમ તમે સમજો. એ તમારા ચિદાકાશરૂપ આત્માની અંદર પોતાની મેળે જ સ્થિર થઈ રહે છે. અર્થાત્, એ વાડગીની ઉત્પત્તિ પડગ ચેતનતત્વથી છે અને સ્થિતિ પડગ ચેતન તત્વમાં જ છે. વળી તેનું ખરું તત્વ જેને સ્ફોટ (શબ્દનોનાદ સાંભળતાં મન ઉપર જે અસર પડે તેને સ્ફોટ કહે છે, આ અસર નિત્ય રહે છે.

Date:-

માટે વર્ષે ૨૦૧૮૧૯મ પગા કરે છે.) કરે છે, તે પણ પૈસાલ્ય-
-૨૮૪૫ જ છે. ૨૦૮૨ રાતે અર્ધ પૈસાલ્ય૪૫ કોઈપણ ઇચ્છાના
ઉદ્દલ જ પલા દેવો જરૂરી. પરંતુ પથ્થરની મૂર્તિ કે ૨૦૫૯૦૬૫૦
શિવ માંના પુરુષ ના પેટે નિર્વિકાર ઘટને બેસી રહેવું એજ
૨૮૮૧ પરમપદ૪૫ છે એમ તત્વદૃષ્ટાઓ કરે છે.

જે પુરુષ સંકલ્પરહિત ઘટને ઇચ્છા વિના લાંબો સમય
-૨૧ વિના ૨૦૮૨ પડેલાં કુમીમાં પ્રવૃત્તિ કરે છે, તે જ ખરો શાંત
શિવસ્વરૂપ વિવેકી પુરુષ છે. જે પુરુષ લાચારીથી રહીને કરામાં
રાગદ્વેષ રાખ્યો નથી, જેને જેમ જેવા પડેલાં વાતાવરણ વચ્ચે
પોતાનું જીવન ગાળે છે, તે જીવન્મુક્તને પોતાનાં જીવનમાં
જોવા ના ઇચ્છાઓ જેવું કશું જ બાકી રહેતું નથી
પોતે જાણે જેવું જ રહે છે, તે જ સંસારરૂપ સાગરને તરી
ગયેલો જ છે, એમ તમારે સમજવું. કે મન! તમે પ્રારબ્ધનો
કાર્ય ચાલ્યા કરવા જેવા જીવન ને સ્વીકારી કરમે.
અને મધ્યસ્થભાવે, લાચારીથી પણે સુખોના શબ્દોનું
ઉચ્ચારણ કરમે. તમે કોમ પામશોનહી તેમજ મન નો
ઉદ્દલ થતા દેશો નહી. કંઈક, મારા લાગે તે ૨૮૪૮
ઇચ્છા કે લાગણા વિના જ કરશો. કેવળ તમે ૨૮૮૧ મળેલાં
૨૨૮ સમુદ્રો લાગણા વિના જ ઉપભોગમે. લાગણા રાખ્યા
વિના અને ૨૮૪૬૫૨ જ રાખવાં તમે કેવળ પ્રારબ્ધ ૩૫૦
સમુદ્રો મળે જેશો. પરંતુ આ બદલાવું નિઃસ્વાર્થપણું કે
જરૂરપણું મન ને જીવાડવો જેમ પ્યારા મનને બોધ થયા,
ભોગરૂપ રોગોના વિકિત્સા કરમે. બહીલો પછી દુઃખ-શાંતિ
ના વાત જ ન કરશો. ઉલટું તમારે અનેક જન્મજન્માંતરોનો
અનુભવ કરવો પડશે.

જે પુરુષો ભોગરૂપ વિષનો સ્વાદ લેવા વિશે
વિશે તેમાં વિશેષ પ્રીતિ કરવો ભરાઈ છે, તે પોતાનાં દેહને
બળવા અગ્નિમાં ફેંકે છે અને તેમાં નિરંતર દુઃખ ઇચ્છાનો
પુરાવો દેહે બાળવો રહે છે એમ સમજવું. વિવેકી પુરુષો ઇચ્છા
માત્રનો ત્યાગ કરી નિઃસ્પૃહ થઈ રહેવું તેજ જ વિશ્વ શાંતિ
નો મુખ્ય ઉપાય કહે છે. ઇચ્છાનો ત્યાગ કરવાથી નિઃસ્પૃહપણું

Date:-

વડે ચિત્તના જેટલા રાગાદિ ઘટાય છે, તેટલો મોક્ષનો ઉપદેશ આપણા પક્ષમાં ઘટતો જાય. ઇચ્છાનો ઉદ્ભવ એ દુઃખ જેવું જરૂરમાં પણ દુઃખ જાય. ઇચ્છાના રાગાદિ ઘટ્યા સુખ જેવું તો બૃહદાંશે મોક્ષમાં પણ સુખ જાય. ચિત્ત એ ઇચ્છામાત્ર જ છે. શાસ્ત્ર, ગુરુ, ધર્મ ચિત્તમાં રહે બધું દુષ્ટપ્રાણીઓને દૂર કરવા માટે જ છે. જો પૂર્ણ રીતે ઇચ્છાના રાગાદિ ઘટ્યા વડે સ્વમાં જ ટોચ તો પણ પોતાનું પક્ષમાં રહે માટીને રહ્યું; કેમકે રહ્યું સુખ રસ્તે બાધકારો પુરુષ. ઇચ્છાનો નિરોધ કરવામાં સમર્થતાના વડે ક્રમે ક્રમે નિઃસ્પૃહ થઈ જવાં - દુઃખનો પૂર્ણ ઘટાડો જાય.

જે સમર્થ જરૂરથી ઇચ્છાને રોકી કરવા બળ જાય કરવો, તે દિવસે દિવસે પોતાના સ્વાત્માને સંતુષ્ટપણામાં બાધતો જાય છે. આ સંસાર નું બીજ ઇચ્છા જ છે. જે ઇચ્છા માં બીજ જ રાખવામાં વડે રોકી બાધવામાં સમર્થ ટોચ, તો ફરવાર ઉગવું જાય. ઇચ્છા જ સંસાર માં ફેલાવા છે અને ઇચ્છા ને મૂળ સહિત જ ઉખેડી બાધવી રહે મોક્ષમાં ફેલાવા છે, તો પછી ઇચ્છા જ ના ઉત્પન્ન થાય રહેવો ઘટાવ કરવો જોઈએ. બાકી બીજા બોલી સાંત્વનાઓમાં પડી બીજા ઘટાવો કરવાથી શું ફળ છે. ઇચ્છાને રોકી દેવી એમાં શાસ્ત્રાકથા રહે ગુરુસેવા પણ બધામાં છે. ઇચ્છાને રોકવા જ બેઠા રહે ચિત્તશાંતિ માં ઉપાય નું સમર્પણ તમે આ માટે બેઠા જાય ?

પોતાના વિકલ્પે વડે ઇચ્છા જ થતા હોવી રહેવી જ બાબત માટે જેને દુઃખાદાયી લાગે છે તેવા પુરુષને હું ઘણું કું કે ગુરુ નો ઉપદેશ રહે શાસ્ત્ર રહે તે જ નિરર્થક જ છે. જો મનુષ્ય બોરડા ના જેમ ઇચ્છા વડે સ્વાર્થ-સંસાર જરૂર ગયેલો રહે બાધમરણ માટે જો રોકો જ પૂરતા કરવો પડે એવું છે. તમે માત્ર ઇચ્છાને જ રોકી કરો રહેવું તો વડે તમને સાચે રીતે સ્વાર્થ પ્રાપ્ત થશે. નિઃસ્પૃહપણું થવું રહે જ મોક્ષરૂપ છે. રહે ચિત્તમાં ઇચ્છા રહ્યા કરતા રહે જ બંધન છે. માટે સ્વાધીનતા ઇચ્છાને જ ગાળવા ની છે. જે જે વિષયમાં ઇચ્છા ઓછા રહ્યા છે, જેટલું જેટલું નિઃસ્પૃહપણું પ્રાપ્ત થયું હોય તેમાં તેમાં તેટલું તેટલું સુખપણું જ છે. માટે ગયા સુધી બુદ્ધિ ના ગતિ પડ્યા રહે રહે ઈર્ષ્યા આદિ બાદ થાય ત્યાં સુધી ઉપાય થતા ઇચ્છાને રોકાવા દેવા જોઈએ. જે જે વિષયમાં જેટલા જેટલા ઇચ્છા રહે છે તેટલું તે બાબત નું બંધન

Lakeer

Date:-

રહી ગયા છે.

વિવેકી પુરુષની એક ખાસ પાંખ એ ઇચ્છાને દૂર કરવામાં બદલે વિચાર આવે તો વધુ ઊંડાણમાં ઊંડી ગયેલી કોઈ વેદના પુરુષના પેકે પોકે ~~મુકાતી~~ પોક મુકવા કરવી. જેમ જેમ પુરુષના અંદરના ઇચ્છાઓ ચાંદ થતા ગયા છે, તેમ તેમ સમાજવ્યવસ્થા રાજકારણ દ્વારા માણસને સિદ્ધ કરી બતાવવા કટિબદ્ધતા વૃત્તિ થયા છે. પોતાનાં અસ્તિત્વ જે વિવેક પર રહેલ આપણને વિચારો તો ઉપસંહાર વડે તેની ઇચ્છાને પૂર્ણ કર્યા કરવા તે અંધારામાં વિચારપુરુષ જ સિદ્ધ કરવા જેવું છે.

કૃતિમાં રહેલાં વિદ્યાભારતના પુરુષપાત્રો પોતાનાં અસ્તિત્વ કૃતિને પુરુષાનું પુરુષપુરુષતા સુખાકારમ કર્મો વડે દૂષિત કર્યું છે. આ અંધારા ભરેલ કૃતિઓના ભડભડતી ઉકેલ અને તીક્ષ્ણ અણી બનેલા પાત્રોના અસ્તિત્વ ઇચ્છાઓનો ભાર તેની સાથે ઘેર કોઈ એમ તેને મોટાના દુખાડાના અંધારા કરી દે છે અને તેને અંધારાના પાત્રો બંધ દે છે.

S. 37 સ્વાતંત્ર્ય કે ઉપદેશ:-

વાસ્તવિક બોલવું: ઇચ્છા બાબતો વિચ-વિકાર ને નિષ્ફળ કરનાર 'યોગ' બાબતો ઉપાય મેં પ્રથમ પગ તમે કરેલ છે. કેટલાં સ્વપ્નવત્ત સાંભળો. જે અર્થ અનર્થોની શાંતિ કરનાર છે.

અહીં જો કોઈપણ વસ્તુ અસ્તિત્વ જુદી કોઈ તો તે નિરાલંબન ઇચ્છા રાખવી દાદે છે. પણ જ્યારે અસ્તિત્વ જ જુદી રહ વસ્તુના ઇચ્છા રાખવાના છે? વિદ્યાતમા પોતે નિરવલંબ છે. કૃષ્ણ, ઇચ્છા-ઇચ્છિત અંધારું નિપુણી નાં વિભાગના રહિત છે, મુક્ત છે અને અંધકારના પણ અત્યંત રહ્યા છે. તો જ કુ-અસ્ત અંધારું વિચાર થયેલું કે તો પણ તેને ઇચ્છા કરવા બાકાત રહું છે?

આ પ્રોબ્લેમ્સ નું સ્વરૂપ વિચારીએ તો તે અંધકારમય છે, કૃષ્ણ અને ઇચ્છા અંધારું પણ અંધકારમુખે તે ઇચ્છા કરી રહે છે. પોતે પણ અંધકારમય જ છે અને આ વિદ્યાતમાં જગતને પણ તે અંધારામાંથી જ ઇચ્છા કરી રહ્યું છે. અમે વાસ્તવમાં તે બાદે શાંતિને પૂર્ણ કરવા ઇચ્છીએ.

Date:-

જેમ સંબંધમાં પણ એક જાતની સ્વપ્નસૃષ્ટિ જ છે. એમાંથી જ્યાં સ્વાર્થ ઘવાયો કે તરત જ ગાબડાં પડી જાય છે. એમાંથી કોઈ પણ વિચારમાં કે પૂર્વગ્રહના વેગમાંથી ગાંઠ-ગાંઠનો સંબંધ જાણે કે ઈશ્વર જોળ પાય?

ગાંઠ અને ગાંઠ જો સંબંધ સ્વેચ્છાએમાં પાથેર પોતાના સંબંધ વિચારદૃષ્ટિ બે તાકે રૂપે છે જે તત્ત્વદૃષ્ટિ એ દેખાવો બધા કેમ કે અસત્ય છે. મિથ્યા છે. પોતાની પારમાર્થિક સ્વાત્મસ્વરૂપમાં ભિન્નતા બડી રહેવાથી બાંધી શકાય છે. એના ગાંઠ-ગાંઠ અથવા જોડક દૃષ્ટિએ કુંઠિત થઈ ગયા છે અને અસત્ય દૃષ્ટિએ તત્ત્વજ્ઞાન એ જોવા તે અર્થ કરાવ્યા જેવું રહે છે! પાછું અમારું પણ જ્ઞાનથી-તત્ત્વજ્ઞાન જો અંતે સ્વભાવ છે, કે આત્મા પોતાનું ચારિત્ર સ્વાત્મસ્વરૂપ અમલમાં છે, અંતે અસત્ય, અહંકાર પોતાના સ્વાત્મામાં જ દાટી જાય છે, ખતમ થઈ જાય છે. બસ માંડ પણ તે જ છે, કે જેમાં ફૂટ્યા, દર્શન અને દૃષ્ટિ અમારી જો ક્ષય થઈ જાય છે.

મુક્ત અવસ્થા-થામાં દૃષ્ટા તરીકે રહેવું જ્યારે અને જ્યાં સુધી દૃષ્ટા તરીકે રહે ત્યાં સુધી માંડ જાણવા-ભાવ થઈ ગયો જ્યારે. દૃષ્ટા-વસ્તુના માંડ બંને એક કોઈને સંબંધવાળા. માંડ તો જરા-મરણ તરીકે વિસ્તરો પર રહિત છે, દુઃખ માં સંપર્કવિના પણ રહિત છે અને જ્ઞાત-જ્ઞાનીઓ માં અનુભવ વડે સિદ્ધ છે એટલે તે અસત્ય જાણ જ. આવા દૃષ્ટા અમારું અંતિમરૂપ છે, તે વડે બધું સુખ થવું જ્યારે બધું દુઃખરૂપ અને મિથ્યા છે. માંડ તે વિષે તો તમે વિચાર કરીશ જ જો. તમે તો સ્વભાવાંશદૃષ્ટા (અકર્તારામ) મોજમસ્તીમાં જ નિરંતર દૃઢસ્થિર થઈ રહો.

અમારા વસ્તુ તો નિર્ણય કરવાથી પણ શું? એ દૃષ્ટા-જગતનું અસ્તિત્વ માનવાથી જ મોટું દુઃખ થયું છે. અને એ દૃષ્ટાજગત તો સ્વભાવ માનવાથી મોટું-દુઃખ મટી જઈ સુખ ઉપજે છે. શાંતિ થાય છે. એ સ્વભાવને ~~તે~~ દૃઢનિશ્ચયપૂર્વક માનવા કરતાં નિર્દોષદૃષ્ટાપણા કરવાથી દૃઢતા તે પ્રાપ્ત થાય છે. કે અહા પુરુષો! આત્મા અખંડસ્વરૂપ છે. અને તે વસ્તુ, દૃષ્ટા, દર્શનાદિ વિકારોથી રહિત જ છે.

Date:-

તે પોતાના રક્તથી પુકારો પડ્યા પણ અને શરીર-મુક્તિ ઉપદેશ પર સ્પષ્ટ અનુભવમાં આવે છે. કિંતુ, તમે કેમ તે તરફ દૃષ્ટિ જ બધા કરતા? પોતે તમે જ આત્માને બંધન માં બાંધવા માટે જ શું એ દેહાધ્યાસ પકડી રાખેલ છે? અનેક વેષ તમે દેહ વિષયોના અપેક્ષિત બધા છોડ્યા? જ્યારે કાર્ય-ભાવ-કારણભાવ બંને અર્થ પુદ્ગલરૂપ છે ત્યારે ત્યારે તો દેહ આદિ સર્વાંદારો રૂઢિના બધી, અને વિચારને પ્રાપ્ત થઈ ગયેલા વિનાશી પુદ્ગલાત્મા ની (બહાર) પડ્યા પુદ્ગલપણું જ સિદ્ધ થાય છે. અર્થના આત્મારૂપ એક પરમતત્ત્વ જે સિદ્ધરૂપ છે, તે બધે કોઈકાળે પુરુષરૂપે વ્યાપક રહેલ છે. તેમાં દેહા-દેહ આદિ ભાવ જે વાસ્તવરૂપે રહ્યા વિના જેવો પુદ્ગલરાગ જે માટે આવેલો રોકે છે, તેવા વાદીરૂપ પદાર્થોનું કે તેવા વાર્તિક સિદ્ધાંતરૂપ પદાર્થોનું અમારે કશું પ્રયોજન બધી.

વળી અને એક જ પુદ્ગલતત્ત્વ અર્થના ભરપૂર છે, તો પછી કાર્ય-કારણભાવ જો બોધ કરનારા વચનો જો શો અવકાશ છે? જગત માં બધા રાગે રુધિર પડ્યા બધી અને દુઃખ પડ્યા બધી. જગત પોતે જ શોક અને પરમ નિરાળાપણ એવાં પરપુદ્ગલરૂપ છે. શોકાદિ વિના બીજું કશું પડ્યા છે બધી, તો પછી ઉપદેશનો ઉદય જ કયાંથી થાય? પુદ્ગલ માં એક વિવર્તરૂપ એવા જગત-અહંકાર આદિ દેહમાં પુદ્ગલ સિવાય બીજું કાંઈ પડ્યા બધી.

શિષ્ય બોલ્યા: કે મુનિશ્રેષ્ઠ જો એમ કહો છો કે અર્થ પુદ્ગલરૂપ છે તો પછી ઉપદેશ પડ્યા પુદ્ગલરૂપ કેવા-પણ તેનો ઉદય આપણે અપેક્ષા જ રાખશે, તેનો વિધિ-નિષેધ કરવાનું શું પ્રયોજન છે?

વાચાયક બોલ્યા: ઉપદેશ નું સ્વરૂપ બતાવવામાં આવતાં ઉપદેશ પુદ્ગલરૂપ જ જણાય છે અને સાધનની અપેક્ષા માં ઉપદેશ પુદ્ગલરૂપ છે એમાં કશા રૂપ બધી. પરંતુ તમે એક વાત સાંભળો; જ્યારે જ્યારે જ્ઞાન નો ઉદય થાય છે ત્યારે ત્યારે ઉપદેશ જ્ઞાન જાય છે અને પ્રયોજન નો અંત થઈ જાય છે અને વાસના નો લય થતો જાય છે; તો પછી ઉપદેશનો ઉદય જ ક્યાં રહે થાય? અર્થ ઉપલબ્ધમાં બાધકપણું જણાવવાથી જે પુરુષને કશા વિષયમાં ઉપદેશ નો ઉદય જ થતો બધી, તે પુરુષના અવિદ્યા જ્ઞાન થઈ ગયેલો

Lakeer

Date:- 3-11-25

છે. જ્યારે બોલાતા નિર્બળ જેવા મુકવામાં તો કેટલા પહેલો છે એમ જોવામાં. જ્યાં પુરુષ ને કરતા વરુ કેવાય કે આવીને ફોટા બધા. રજાઓમાં રીતે જ પૂછ્યા જ્યારે કરતા તો સંબંધ થવાનો તેને રિવિ ફોટા બધા. બિનજરૂરી પુરુષના જોવામાં કરતા જોવા જોવાના જોવામાં જે બંને બૃહમાં જ છે. જ્યાં પુરુષ તો એના સંબંધો કરી કરતા જ પડ્યા બધી. બાજરે જોવે જોવું કરતા પ્રાપ્ત જ છે તો તે પૂર્વમાં જોવામાં જોવામાં ફોટા છે. જો જ્યાં તો કેટલા પહેલો તો જેવા મધ્યમાં કરતા જોવા જ થઈ ગયા છે.

જેમ બંને તેમ વરુ પોડી કરતા જાણવા, પર્વ તોડાને જોવામાં વડે પૂછવા જાણવા જ્યારે જોવામાંનું તો જોવામાં કરતો જ જ વાતચીત તો કેટલા પહેલું ચિંતા છે. જ્યારે પર્વ કરતા નિર્જન જેવામાં કોઈ કેવાડે ચિંતાની રિવિ જ પડ્યા બધી. ત્યારે કરતા તો કેટલા જ પડ્યો બધી. પણ જોવામાં તેના દૃષ્ટિમાં પર્વ માટો પરમ-મિત્રાચાર્ય વિમૃદ્ધ જ છે.

જે પુરુષ જ્યાં જ્યારે પ્રેમાળમાં કોડી કે છે. ત્યાં પણ પ્રેમાળમાં કોઈ તેના વરુનું છે જોવામાં જોવા પર્વ પરસ્પર મળી જઈને જોડાયેલું રહે છે જોવા તેને માટો તે કોડી કરતા જોવામાં જ્યારે વિકાસ ત પાપના જોવામાં જોવામાં પોતાના પોતાનું જોવા જોવામાં જ કેટલાય જોવા રહે છે તેના મિત્રોના પુરુષ તે કર્મનું કરવાનું કે ત કરતું જોવું પણ રહેતું બધી. તેમજ કરતા, જોવામાં વડે કે ફોર્ટ-ફરવાવડે, પોતાને પરસ્પર વડે જોવા મરતા કે જોવામાં વડે કરું પૂર્ણતાનું રહેતું બધી. જે કરતાંમાં પરસ્પરમાંના જોવામાંના કોઈ પુરુષ નથી જેવા કરતા જોવા તોપણ તે જોવાનું બૃહમાં જ છે.

જ્યા જેવા જોવા પરમ, મિત્રાચાર્ય જોવાંકિ-વિરતા બૃહમાં જ છે; જોવામાં ~~સમાં~~ જોવામાં જે પુરુષ વિચારવા વડે જોવા વિવિધ જોવા બૃહમાંથી થઈ રહે છે, તેને વિકાસનો પૃથ્વીના - જ્યાં જોવામાં છે છે. જે પુરુષ જોવામાંના પોતાના વડે દુઃખને પણ વિશ્વાસથી જોવાંકિ બધા જુબાની કરી તે છે જ્યાં જ્યાં વડે પોતાના જોવામાં ઘરમાં જોવા કરી રાખે છે, તે પૃથ્વી

Date:-

રાજા વિદ્યા પદ્મ પદ્મ પુરુષાર્થ સંદર્ભ જગાવવા જે સ્થિતિ જરૂરી છે તે પુરુષોત્તમ જ જરૂરી છે. સંસ્કૃત વિદ્યાકારોએ સંદર્ભ વિદ્યાભ્યાસમાં રહેવું છે. ત્રિવિક્રમ વેદાંતસ્થાપના માં ત્રિવિક્રમ વેદાંતસ્થાપનમાં રહેવું છે. પરમ મંગલમય પરબ્રહ્મ માં પરમ મંગલમય પરબ્રહ્મમાં રહેવું છે. તે પોતાનાં ત્રિવિક્રમ પુરુષ સ્વરૂપના સ્વર્ગ સ્થાનમાં રહેતા છે, શોભા છે, સંસ્કૃત પરમાનંદમય છે, સ્વર્ગ તે જ પૃથ્વી રહેવું છે. સંસ્કૃત જગા તો છે જ પણ સંસ્કૃત રાજા વિદ્યા પદ્મ છે, સંસ્કૃતે સંસ્કૃતિના મૂળ પોતાના મનમાં જ ઉદ્ભવ પામી જાય છે.

જે જાતિ સંસ્કૃત સ્થાપત્ય-ગુણમાનક જગા દેખાય છે, તે સર્વે રાજા વિદ્યાકારમય છે અને તેના કોઈનાં મનોરાજ્ય તેને પણ પદ્મ ગયેલાં રહેવું જેવું માત્ર મનોભાવ જ છે. સંસ્કૃત જગામાં મૂળિયા સંદર્ભ પણ સંસ્કૃત જે તેને રાજાવિષ્ણુ પુરુષનું પોતાના ઈશ્વર પૃથ્વીઓ જેવું-આવું વિદ્યા પદ્મ છે. કોઈક સંસ્કૃતમાં તો સમુદ્ર, સ્વર્ગ, પૃથ્વી બધા સંસ્કૃત પદ્મો બધા (સંસ્કૃત છે) સંસ્કૃત તેના સંદર્ભ ઈશ્વરનું (જોગાસનું) સંસ્કૃત: ઈશ્વર સમુદ્ર, સ્વર્ગ, પૃથ્વી ઇત્યાદિ સંસ્કૃત પૃથ્વી રહેવું છે. જેમ પૃથ્વીમાં તેને ઉપર્યુક્ત સંસ્કૃત પદ્મો પુરુષ નું પોતાનું તેમ જ્યાં સંસ્કૃતમાં પોતાના પાત્રોના પૃષ્ઠો માં જોઈએલાં જેવાં તેવાંઓને પદ્મ દેખાય છે. તેમ ઈશ્વરનું સંસ્કૃત: ઈશ્વર જે તેના તેવા પાત્રોને તો છે) સ્વર્ગ, પૃથ્વી, સમુદ્ર ઇત્યાદિમાં સંસ્કૃતે પદ્મને દેખાય સંસ્કૃતે છે.

પુરુષ જ સ્થાપત્ય છે અને તે જ વિક્રમ પ્રયોગ જગાએ સંસ્કૃતિ રીતે મૂળિયા તો તેને તે જાય છે. સંસ્કૃતી મૂળિયા પોતાનાં સંસ્કૃતિ વિના જ રહેવા સંસ્કૃતે છે, માટે તે સંસ્કૃતિ છે. સંસ્કૃત જગા તો સંસ્કૃત (સંસ્કૃત) પણ કહી સંસ્કૃત બધા. સંસ્કૃત સંસ્કૃત (સંસ્કૃત) પણ કહી સંસ્કૃત બધા. તો તે સંસ્કૃતિસ્થાપત્ય છે - ઈશ્વરો તેને તેના વાસ્તવિક તત્ત્વ તો ત્રિવિક્રમ પદ્મ રાખે તેવું બધા. તત્ત્વમ પુરુષને, તત્ત્વસ્થાન તો બધા પ્રાપ્ત વિષયો ત્રિવિક્રમે જોવાય છે તેના તેને માટે ઈશ્વર-સંસ્કૃતિ બંને સરખા જ છે. કેમ ઈશ્વરનો ઉદ્ભવ તત્ત્વ કેવો સંસ્કૃતે સંસ્કૃત સંસ્કૃતિ સુધી

Date:-

અનુભવ કરાવવામાં કુશળ છે. માટે બંને જ કુ વસ્તુ ગ્રેવાયર માનું છું.

ત્રિદિવસ રમણીયતા ની અંદર રમણીયતામાંથી જ વસ્તુ, રમણિ અને ભૂતિનાં કુમ મુજબ જગત-રમકડાં રમાડવાના ઉદ્યમિ પ્રયોગ પ્રજાપતિ પ્રજા જોવામાં આવે છે. અને પ્રજા માં જ ગતિનો પ્રારંભ થયો કહેવાય છે. તેજ પ્રમાણે ત્રિદિવસમાંથી તેનાં પ્રયોગમાં સ્વરૂપ માં જ રમણીયતા રમાવવા જે વસ્તુ જગત-રમકડાં બાંધે ઉદ્યમ પ્રજા જોવામાં આવે છે. આમાં બંનું કશું કારણ નથી. ત્રિદિવસનું બાંધેલું પદ જ્યું તે જ ઈચ્છારૂપ છે, ક્રિયારૂપ છે, અને રમણારૂપ છે. ફક્ત એ જ ત્રિદિવસ બાંધેલું જ પાછા અને તેનાં ક્રિયા સ્વરૂપ માં જ સ્થિત રહે તો મુક્તિ છે આમ મુક્તિનો આનંદ આવા તો તમે ત્રિદિવસે -૫ અને રાજ રહો.

વસ્તુ: ક્રિયાનાં તો ઈચ્છા ઉદ્યમ પામ્યો કે જ્ઞાનેચ્છા પામ્યો, મુક્તિ ઉદ્યમ પામ્યો કે તેનો લય પામ્યો, પણ અર્ધ કોઈ મિથ્યા જ કોઈનો કશો કાંઈ જ પણ નથી: કેમકે વસ્તુ: કશું પણ બધી છે બધું અને અર્ધકાંઈપણ છે. ઈચ્છા, જ્ઞાનેચ્છા, ક્રિયા અને રમણા બાદ અને આનંદ બધા મુજબ અને દુઃખ અને તેઓ કશા ઉદ્યમ ત્રિદિવસ ત્રિદિવસના અંદર રમણાવવા જે પણ. કિંવદંતી અને અને કિંવદંતી દુઃખ કોઈપણ જે પુરુષ ને ત્રિદિવસે ત્રિદિવસે ઈચ્છાનો ઇચ્છાનો પ્રયોગ થયો જાય છે, તે પુરુષ ને કિંવદંતીઓ માંગણમાં કહે છે.

ઈચ્છાનુસાર બાજુનાં ગામડાં ના લોકોએ ના કિંવદંતી માં - ગોકુ મોટું, રમણિ જેવાનું અને ગોળ ગોળ ચાલ્યા માંડે છે. કે તેમાં અમ ગોકુ માં પૂર્વજો અને મીણ, મોમ, અને ઉદ્યમો રમણિ ઉપરનાં જ ચાલ્યા ચાલ્યા જુદા થઈ ગયા છે. કિંવદંતી એ પુરુષોનાં કે ના ત્રિદિવસ માટે જે જે અને ઉદ્યમો, મોમ, દોમ રમણિ કાર્ય-કારણ નાં ભાવો સરજ્યા છે તેમાં ઈચ્છા પર પુરુષ પસંદગી કરી જોવા માટે માં મુક્ત ઈચ્છા રાખી ઈચ્છા કરેલું છે. પરંતુ ત્રિદિવસ બાંધેલાં બાર તે વસ્તુ કરવાના બાંધેલાં ક્રિયાના ત્રિદિવસ કરવા તેઓ સમર્થ

Date:-

કોણ કહેવું મારા જીવનમાં કેવાયું બદલી. કેવાયેલા બોલિત વડે [illegible] પડ્યા બાબતમાંથી (કેવાયેલું) મિશ્રણ કરેલા કિલાલ્ય વડે કેવાયેલા જે પાકડાના બોલિત વડે [illegible] કેવાયેલા દુઃખ કું વિચારણા કરી રાકવા કોણ કહેવું, તો પછી કેવાયેલા બનાવોમાં વડે કરેલા ગયેલા કેવું કેવાયેલા વિચારવાળા પોતાના મુખ વડે કેવાયેલા પાકડાના કેવાયેલા તરફ પોતાના વિષય વડે કરેલા કરેલા પ્રકારે કેવાયેલા જે કેમ ગાળ રાકવા જોઈએ? બાબતમાં વડે જેવા તેવા જ કે મારા પાસ મારા કે તેવા કેવાયેલા, પદાર્થ વડે જે કોઈ બાબત વિચારણા કરી રાકવા કોણ તો પછી કેવાયેલા કિંમત વડે કેવાયેલા કેમ કોઈ જોઈએ? કેવાયેલા કે કોઈના બોલિતમાં દુઃખોને બદલે કોઈપણ વિચાર રાકવા જોઈએ, પડ્યા તેનું પોતાનું બાબતમાં વડે કેવાયેલામાં કેવાયેલું પારમાર્થ કેવાયેલા બુદ્ધિ જ તેના પ્રકૃતિમાં દુઃખોનું વિચારણા કરનારા મારા કિલાલ્ય કે.

જેવા કેમ કેવાયેલા જીવનમાં તરફ કુલ પડ્યું મુકી દઈ કેવાયેલામાં કેવાયેલું કિલાલ્ય જોવા કે, તેમ વિદ્યાર્થી કેવાયેલામાં જ કેવાયેલામાં તરફ મહત્વ પડ્યા જોઈ કિલાલ્ય જોવા કે. કેમ વિદ્યાર્થિક - કોલેજમાં પોતે બાબતથી પામવા કેવાયેલા પોતાના જ મારા તો મિશ્રણ કેવાયેલું, તેમ બાબત કેવાયેલામાં પડ્યા તે પોતાના કોલેજમાં તરફ વિદ્યાર્થી રહી કેવાયેલા રીતે જ કેવા દુઃખનિવારણ તે કેવાયેલા કેવાયેલામાં કેવાયેલું. કેવાયેલા માં કેવાયેલા જ કુંવારા કે કેવાયેલા કેવાયેલા કે કેવા કેવાયેલા કેવું વિચારણા બોલિત વડે કેવાયેલામાં કેવાયેલામાં કેવાયેલા પડ્યા કેવાયેલા કે. તે જ પુસ્તકો કેવા પારમાર્થમાંના કેવાયેલા જોવા બોલિત વડે બાબત રહ્યું કે. તે કેવાયેલા પડ્યા બાબતો કેવાયેલા કેવાયેલા પડ્યા બાબતો; પરંતુ કોઈક કેવાયેલાવાળા કે. જેમ કુલ્લાપડ્યા તો કેવાયેલા કેવાયેલાનો બાબત પડ્યા તેના કેવાયેલા જોવા તે જોવા કેવાયેલા રીતે કોણ જોઈ બાબત, તેમ પુસ્તક કેવાયેલા કેવાયેલા કુલ્લાપડ્યા કે કેવાયેલા તે કોણ જોઈ બાબત. કેવાયેલા જોવા કોઈ કેવાયેલા પડ્યા પડ્યું બાબત કેવાયેલા તે કેવાયેલા પડ્યા બાબતો; પડ્યા જેમ કેવાયેલા જોવા પુસ્તકોને કેવાયેલા તો કેવાયેલામાં કેવાયેલા તેમ કેવાયેલા તે તરફ કેવાયેલા તેના કેવાયેલા પડ્યા કેવાયેલામાં મારા જ પડ્યા કે. કેવાયેલા

Date:-

ના અંદર પુરુષો અંદરોઅંદર ઝઘડે છે અને સ્ત્રીઓ ચુપચાપ બધું સહન કરે છે. આવું કેમ? આ પ્રશ્ન ઘણાં વર્ષોથી ચર્ચાતો આવ્યો છે. આ વિષય પર ઘણાં પુસ્તકો લખાયાં છે. ઘણાં વિદ્વાનોએ આ વિષય પર પોતાનાં મંતવ્યો રજૂ કર્યાં છે. આ વિષય પર ઘણાં સેમિનારો પણ યોજાયા છે. પરંતુ આજ સુધી આ પ્રશ્નનો કોઈ સંતોષકારક જવાબ મળ્યો નથી.

પુરુષોના વર્તનમાં ફેરફાર આવ્યો છે. પહેલાં પુરુષો જેટલા ઝઘડતા હતા તેટલા આજે ઝઘડતા નથી. આજે પુરુષો પોતાની લાગણીઓ પર કાબૂ રાખતાં શીખી ગયા છે. પોતાની અંદર ઊઠતા ઉકળાટને તેઓ બહાર ઠાલવી દેવાને બદલે પોતાની અંદર જ સમાવી લેતાં શીખી ગયા છે. પરંતુ સ્ત્રીઓના વર્તનમાં કોઈ ફેરફાર આવ્યો નથી. તેઓ આજે પણ પહેલાંની જેમ જ ચુપચાપ બધું સહન કરે છે.

સ્ત્રીઓમાં જોવા મળતું, કુદરતે તેમને આપેલું આ વરદાન છે, કે શાપ? સ્ત્રીઓ આ રીતે સહનશક્તિ કેળવે તે માટે કુદરતે તેમને કોઈ ખાસ અંગ આપ્યું છે? કે પછી તેમના ઉછેરમાં જ કોઈ ખામી રહી ગઈ છે? આ પ્રશ્નનો જવાબ મેળવવા માટે ઘણાં વર્ષોથી પ્રયત્નો થતા આવ્યા છે. પરંતુ આજ સુધી આ પ્રશ્નનો કોઈ સંતોષકારક જવાબ મળ્યો નથી.

પુરુષોના વર્તનમાં ફેરફાર આવ્યો છે

Date:-

રેશમબેલ ગામની વેરહાઉસમાં ના ભરી જેવાં રેશમકીડાં રહેલાં છે તેમ કુમારો સૂચિકાએ બધાના રંગીન વેરહાઉસમાં ના ભરી જેવાં રેશમકીડાં રહેલા છે; પરંતુ તે સર્વ વિશેષરૂપ છે.

મકરાંદબાગ ની રંગીન રંગોનું મોહમોટા સૂચિકાએ રેશમબેલ ગામ ગણેશી - પરસ્પર સંબંધ રાખનારી છતાં જુદું જુદું રૂપે દેખાતા છે; પરંતુ તેમણે પોતાનાં રંગવિષયરૂપ મકરાંદબાગ ના જ પણ જુદી જુદી રકાબ ગણ. રાજનિયુક્ત રંગોનું પુરુષોનાં જેમ પોતાનાં પોકમાંના કરતાંકરે રહેલાં વિદ્વાન પુરુષોનાં બાજ પોક મા જેવા માટે પોતાના ઉપાધિઓનું મૂળ રંગેબેલ માં વધુ ફરતું છે રંગને તે વધુ પોક મા રાખવા ભલે છે, તેમ આ સૂચિકામાંના બીજા સૂચિકા માં જેવાનું બની શકે છે. રંગવિધાયક રંગો પરમરંગાંદરૂપ પરદેશમાં સર્વ પુરુષમાં રહેલાં છે. જેમ રંગકાર ની રંગીન ભાવના જગત રહેલા છે, તેમ રંગોક સૂચિકારના પરસ્પર પરમાત્માના રંગીન વિનાવિનો રહેલા છે. પરમાર્થરૂપ વિદેશકારના રંગીન રંગમાંધક રાખે જ આ સૂચિકા માં વિદ્વાનો રહેલાં છે. પુરુષોના સૂત્રોનું પરસ્પર રંગેબેલ માં મળી ગયા છતાં જોવા હોય છે અને વિદ્વાન પુરુષોનાં પોકો પણ રંગેબેલ રંગો મળવાં જાવાં છતાં જોવા હોય છે. જે તેમ વિદેશકારરૂપે રંગોક સૂચિકાઓ રંગેબેલ માં રંગોબોટ જેવા છતાં પણ જોવા રહેલા છે. સૂચિકારનું રહસ્ય જોવા જતાં તે રંગકારરૂપ રંગકારમય જ દેખાય છે, તેમ રંગે સૂચિકારનું રહસ્યનાં પોબોબોબાં રંગનુભવ પૂર્ણરંગે રહેલા છે.

જેવા રાજે રંગુબ રંગકારબાબા રંગે રંગુબ મોકબાબા પ્રમાર પુરુષોને રંગ જગત નું રંગુબરૂપ રંગનુભવ માં રંગાય છે. તેવા જ રીતે મુકમ રંગકારબાબા રંગે રંગુબ મોકબાબા દેખાતા પુરુષો મનુષ્યકિ રંગમાં વિશે જગતનો જે વાત કહે છે તે પણ રંગબ છે.

રંગરે વાદીરંગે : વિશ્વાસાર્થ જ રંગબ છે રંગમથી, તેમ બહાર દેખાતુ જોવામાં રંગાબબા રંગે રંગોક રંગબર્તાનાં ફેલાતુ ફૂલ, રંગબ, કર્મ રંગાદિ રંગબ પદાર્થોના વાદ પણ રંગબ થતી, પણ રંગ રંગ વાદીરંગે તમારા વાદીરંગેના પોબાબોબાનાં રંગકાર રંગનુસાર તે તે

Date:-

પ્રયોજન અને ક્રિયાએ વિશ્વ કરી રહ્યા ક્રાંતિકારક દેખાય છે, કોલમબસના સંશોધન દ્વારા, દક્ષિણ અને દૂરના બે ખંડોને પુનઃ શોધવા કરતાં જે શક્તિ રહી છે, તે જ જગાવવા છે; આમ જે ભાવના કરતાં વિશે, તો જેમ જેલ જે અને પ્રવાહ જે ભેદ નથી દેખાતો, તેમ કોલમબસ અને જગત નો ભેદ જોવામાં આવતો નથી.

પરમાર્થદૃષ્ટિએ જેના કોલંબસ પોતાના સ્વરૂપમાં જ રહેલ, જગત-મરણ આદિ વિકાર માત્ર ના રહિત, એક શુદ્ધ ચિદાકાર-રૂપ જ છે - તેમાં કયા રાગ આદિ દોષો સંભવતા જ નથી.

S.38 ભેદ-બુદ્ધિ જો વિશેષ અને જગતનું કોલંબસપણું.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: જેમ માટીને દેખાડનાર સંબંધ સાંબેલાના કોણ આકારના સંબંધ પડ્યા પદાર્થોને અને સંબંધ ના તેના ચિત્રો, તરંગો, ઘુઘરો, વાદળ, ઝાંઝર જે દેખે છે, તેમ ચિદાત્મા - આકૃતિ કોલંબસ 'હું બ્રહ્મરૂપ જ છું.' એવા જ્ઞાનના બુદ્ધિ વડે વિકાર પામ્યા જેવા જગતને દેખે છે. બ્રહ્મના સંબંધ કલ્પાયેલા આ ચૈતન્ય અને ચિત્ત માં ભાવેલ્યા ચાલ્યાંક ચૈતન્ય એ બંને સમાન છે.

કોને આકાશમાં ના વસ્તુતઃ કશું ચિત્ર કોતરી નથી તેમ આ ચૈતન્યના સંબંધ પડ્યા વિકારો દેખાતા તેના આકાશમાં ના વસ્તુતઃ કશો વિકાર કોતરાયો નથી. બુદ્ધિવાળા સંબંધો પુરુષને તે જુદા જુદા અનુભવ ના ભાવવાળા જુદા લાગે છે. પરંતુ વસ્તુદૃષ્ટિએ એ બધા આકાશ જેવા જ છે.

આકાશ, વાયુ, તેજ, જળ અને પૃથ્વી, એ પંચમહાભૂતો કોમ પામવાના સ્વભાવવાળા છે. તેમનો સ્વભાવ ચિત્ત થયા છે, એટલે પરમ ચૈતન્યના અને મૂળ તેના વિવર્તરૂપે મોટા સંબંધ ને ઘાટના કરી રહેલા બ્રહ્મસત્તા જ કોલંબસ પૃથ્વી રહેલા છે. આ સર્વ બ્રહ્મસત્તા ના જ પથરેલું છે અને બ્રહ્મસત્તારૂપ છે. સર્વ ના પ્રયોજનરૂપ કિંવા કૃતરૂપ પડ્યા બ્રહ્મસત્તા જ છે. અને સર્વના કેવલ બાકી રહેનાર પડ્યા તે જ છે; એવી રીતે ~~સર્વમાં~~ સર્વમય થઈ રહેલ અને સર્વના આત્મારૂપ

Date:-

રેખા એ દ્રવ્યનો પ્રકાર છે. ભૌતિકશાસ્ત્રમાં જેવારે પોતે પ્રયોગ કરે ત્યારે પોતે પ્રયોગ કરવા માટે જે વસ્તુ લઈને જાય છે અને પ્રયોગ જે જે વસ્તુ ઉપર કરવાનો હોય તે વસ્તુ એ દ્રવ્ય છે. દ્રવ્યને ગુણ પ્રયોગ હોય છે. દ્રષ્ટા, દર્શન અને દૃશ્ય આ ત્રણેય એ ત્રણેય ના સંબંધ પર ઉદાહરણ આપું તો, એ વર્ગ જ્યારે પ્રયોગ કે છે ત્યારે જે તે વર્ગ જ્યારનું પારમાર્થિક સત્યનું અનુભવરૂપ પ્રયોગ જે છે એમ કહેવાય છે. દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય એ બંને પોતાના અધિષ્ઠાતા-રૂપ પ્રયોગની અંદર જે પ્રયોગ ને પૂરતા થતા હોય, તો શેરડી માટે પુરુષ શેરડીને જોઈ તેને મોઢે ચૂસવા કરે, પણ શેરડીના મધુરતાનો અનુભવ તેને ત્યારે જોઈએ નહીં. પરંતુ દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય એ બંને પ્રયોગસ્વરૂપ હોવાથી જ અનુભવ કરનાર દ્રષ્ટા પ્રયોગ પણ દૃશ્ય સાથે જોડાયેલા હોય છે. પરિણામે કે આ શેરડીનો સ્વાદનો અનુભવ કરું છું. એવું પ્રતીત થાય છે. જો દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય એ બંને જોતજોતામાં નહોય તો જેમ બંને જુદા જુદા બાહ્ય સંબંધ થયા, તેમ દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય એ બંને જ્ઞાનેન્દ્રિય દ્વારા જોડાયેલા નથી. આપણ સામે ઇન્દ્રિયોના જ્ઞાનેન્દ્રિયો દ્વારા દરેક સામે પદાર્થમાં દ્રષ્ટા નું જ્યારે જઈ, તો જ્ઞાનેન્દ્રિય કહેવાય છે.

દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય જે એ જ માળખામાં રમાતો જેમ એક બાજુ બાજ બાજનું પોતે અભ્યાસ કરવા જાય ને બાજ જ્ઞાનેન્દ્રિય દ્વારા જોવાનો થયા અનુભવ કરે રાખવું થયું, તેમ દ્રષ્ટા પોતે જે જ્ઞાનેન્દ્રિય જ્ઞાનેન્દ્રિય દ્વારા જે દૃશ્યવર્ગનો અનુભવ કરી શકે નહીં. તેના જે વિશેષ બાજના છે, તેનો જ વિશેષ પ્રયોગ કરીએ તો દ્રષ્ટા-દૃશ્ય સામે જે વર્ગના છે, એમ વિજ્ઞાનીઓ કહે છે. તેના સિદ્ધાંત એ કે જે વર્ગ દૃશ્ય પ્રયોગ રૂપ છે, દ્રષ્ટા પણ પ્રયોગસ્વરૂપ છે અને તે દ્રષ્ટા જ્ઞાનેન્દ્રિય દ્વારા દૃશ્ય સાથે પ્રયોગને પ્રાપ્ત થઈ તેનો અનુભવ કરે છે. દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય એ બંને પ્રયોગસ્વરૂપ જોવાથી જીવ, જીવ, પ્રકૃતિ, પરમાત્મા જે વર્ગ દૃશ્ય મહાપ્રયોગસ્વરૂપ છે. તેમજ દ્રષ્ટામાં કલ્પનાનો મન, બુદ્ધિ, પ્રકૃતિ, જીવ જેવાં સામે પણ મહાપ્રયોગસ્વરૂપ જ છે.

Date:-

કેમકે મકરંદભાઈ પિતા બની ગયા છે જ્યારે પુત્રી, મા ઈત્યાદિના સત્તા કેવળ માતાને ગયેલ છે. માતામા એ એક જાતનો સૌંદર્યનો સમાહાર છે અને તે ઈશ્વરને અનુસરતા ને ઉદ્દેશ પામે છે.

જેમ વૃક્ષના અંદર પુરુષ અગ્નિ પ્રકાશમાનો અને વડ ના બીજના અંદર વડ રૂપનો અંશમા રૂપમાત્રા થઈ રહેલ છે. અને પાણીરૂપ તે મોટા રૂપને ધારણ કરી લે છે, તેમ પ્રકૃતમાત્રા વિવર્તભાવના રૂપ જગતના અંકુરે પણ રહ્યા છે. અને સુષુપ્તિ તથા પ્રલયકાળ માં તે રૌદ્ર ભાવના રહે છે. અમાત્ર વૃક્ષના મારરૂપ રૂપમ બીજના અંદર જેમાના પડ્યા રૂપ અંતરસૂક્ષ્મ અને મારરૂપ જે કાંઈ રહેલ છે, તે પરપ્રકૃમરૂપ છે અને તે જ પછી ઉત્પત્તિકાર થનારા અંકુર, વડ, શાખા ઈત્યાદિ કાર્યોમાં અનુસ્યૂત થઈ વિવર્તભાવના બનરૂપ પામેલ છે. બીજી બાજુ: એ પરપ્રકૃમ નિરંતર પોતાના સ્વરૂપમાં જ રહેલ છે. જે જે કાંઈ કાર્યવર્ગના અપેક્ષાએ સૂક્ષ્મપદાર્થના જેમાં કારણરૂપે રહ્યું છે, તે તે બ્રહ્મરૂપ છે. તે બ્રહ્મ સર્વના અંતરસૂક્ષ્મ આત્મા રૂપ સર્વના રહેલ છે અને તેજ પાણીના વિવર્તભાવ વડ મોટારૂપને ધારણ કરીને તે કાર્ય વસ્તુરૂપે પણ બને છે.

સર્વના બ્રહ્મ જ પુરુષ રહેલ છે, તે વિના બીજું કાંઈ પદાર્થ નથી. આ જગતને મૂળમાં મોટી કોઈ દેવ પુરુષ જે જે પુરુષે જેવા જેવા રૂપે પરીક્ષા કરી જોયું છે, જેવા જેવા રૂપે તે તે પુરુષને સર્વના બ્રહ્મજ જોવા માં આવ્યું છે - તે વિના બીજું અન્યુમારા પદાર્થ બીજું કાંઈ નથી. જેમ ચોખા માં કેંકડી અથવા કોરાવામાં આવે, તો પણ તેનું તુષકર્ણિકાપણું તો કાયમ જ રહે છે અને તે બહારને બાજુ કશો ભાવ થયો નથી. તેમ પરપ્રકૃમ ના અંદર અનેક રૂપિકાઓ અને અનેક જાતો વિવર્ત ભાવના મટે નવામાં આવે, તો પણ એ પરપ્રકૃમનું પારમાર્થિક રૂપ કાયમ જ રહે છે.

અહંકાર આદિ પૃથિવીઓ પર્યન્ત જાણે તારે નિરવયવ અખંડ નો અનુભવ કરનાર અને બ્રહ્મ ના અંશે કેવળ પોતાના વિવેકી જ્ઞાનયુક્ત પુરુષ ના દૃષ્ટિમા અંશમા અહંકાર પૃથિવીઓ પણ જુના દાસ્ય ના કારણ જેવા અતિ તુચ્છ ભાસે છે. આ દૃષ્ટિકોણની અંદર

Date:- 5-11-25

દિવસોમાં, દિવસોમાં કે મહિનાઓમાં એવું કરવું પડ્યું હોય કે જે રમા રમાબા જેવાને એકલું લાગ્યું હોય કે જે રમા રમાબા જેવાને એકલું લાગ્યું હોય. જેમાં પોતાનાં સ્વજનમાંનું કોઈપણ ચાલ્યું ગયું હોય, એવો પુરુષ ગમે તેવાં વિચારોમાં ફોલ્ડ થયો હોય કે ગમે તે કેફમાં રહેતો હોય, પરંતુ તેને ક્યારેય સંબંધના સંકલ્પો ઉકળતા જણાયા. જે મહિલા પુરુષને પૂર્ણ જગત ગૌણ લાગ્યા જેવું લાગે છે, તેને ભોગ આપે એવાં નિમિત્ત નું કરવું કારણ જ ના દેખાયા હશે આ માટે એને રડવું કેવું હશે? કેવાય કઈ બાબતનો કેટલો ઉકળાટ થયો હશે?

આમરણ સંબંધના પૂર્ણ વિરોધ કરવાના કારણે રહિત થઈ રહેતાં હોય તેમાં તેમના દાંપત્યને એક સમાજમાં ગણનારા વિવેકી મહિલા પુરુષનાં સ્વભાવને મળતા ફોળા સમર્થ થઈ શકે? પોતાના પુકારામાંથી સ્વાત્મસ્વરૂપ-થી પૂર્ણના સમાનરૂપે પુકારતા રહેતાં તેમજ સ્વાસ્થ્યના પેકેજિંગ-કાર, સ્વરંગ અને યુદ્ધ સૌભાગ્યરૂપ થઈ રહેતાં મહિલા પુરુષ નાં બાહ્ય-પુરા સ્વાંતિનું મરણ પર્યાયને તેમનું કરવું મરી જવું નથી અને બચ્ચાં રહેવાથી તેમનું કરવું બચવું નથી. એ મહિલાનું તો જે કોઈ છે, તે સદા એકજ રૂપમાં સ્વાભાવિકતાપણે રહે છે.

સમાજો પોકને મરણ અને જન્મ મિશ્રણ કેમ બારણાકરે છે. અને એના બાબતમાં સંપૂર્ણ રૂપે પરંપરા કરી વ્યવસ્થિત કહે જે ગિરનિલ કરેલું છે, તેમાંથી એમ સ્પષ્ટ થાય છે કે જાંતિ પણ નથી, જાંતિને ભેગાથે પણ કોઈ નથી, જગમાંથી, મરણ પણ નથી - કેવળ શાંત ચિત્તે પરિપૂર્ણ જ સર્વત્ર જરૂર છે. જે પુરુષ આ દશ્યપંચ ની દોરાવલ પાત્રો ફોલ્ડ, કેવળ સ્વાત્મમાં જ પૂર્ણિત રાખવાકોયે અને પરમશાંતિ તો પામ ગયો ફોલ્ડ, તે નિર્મળ, બ્રહ્મનિષ્ઠ જીવન્મુક્ત પુરુષ બ્રહ્મભાવના મટે રહેજે વિદ્યમાન ફોલ્ડ - રહેજે મુક્ત ફોલ્ડ તોપણ બ્રહ્મરાઈ ગયેલાં દેવાના પેકે તેનો જીવનમાં બ્રહ્મરાઈ ગયેલો ફોલ્ડાય તે નિર્વાણ ને પામ્યા થઈ ગયેલો છે. એમ વિવેકી પુરુષોનું સમજવું છે. જેના બુદ્ધિવાદ મારી આ સર્વ દશા જગત પોતાના મેળે જ રચાયું નથી અને જે સદ્ગુરુ આકાશના પેકે નિર્વિકાર તથા શાંત રહે છે.

Date:-

(ક) તેને ઉત્તમ પુરુષો મુક્ત કરે છે. અહંકાર માત્ર અવિદ્યાજન્ય જ બન્ધને પેદા કરે છે. જ્યાં વિચાર કે ભેદ ત્યાં જ અહંકાર છે જ નહીં. જો અહંકાર નથી તો પછી જગત કેવું રહ્યું? અને જન્મ-મરણ પણ કોને રહ્યાં? વાસ્તવિક રીતે તો માત્ર એક ચિદાકાર જ રહ્યો છે.

પોતાનાં સ્વરૂપને ભૂલીને જ્યારે જીવ પોતાની વૃત્તિઓ વગેરે સાથે સંબંધોવાળું બની રહ્યું છે. પરંતુ જીવ અવિદ્યાજન્ય વિષયોમાં પડીને તો ક્યારેય ઈશ્વરનાં વિષયોમાં પડીને તો ક્યારેય પણ ભૌતિકતામાં જ પોતાનાં પગ જુદું જુએ છે. પરંતુ વાસ્તવમાં તો જીવ તો ક્યારે ય માયા પર ગયો છે. અને તમે ચિત્ત ને ચર્ચ સંબંધો ની સંગત થઈ છે. પરંતુ તમે એક સત્પુરુષ ની ગાડીમાં બેસ્યા છો; માટે તમે ચર્ચ ની ચર્ચમાં સંબંધોમાત્રમાં રહેલા બ્રહ્મમાત્ર પર બ્રહ્મ ને રહો. એટલે સદાકાર ચર્ચમાં તમારું ચર્ચ સંબંધો પરમ સંબંધિત પરબ્રહ્મ જ રહેશે. તમે જે કાંઈ કર્મ કરો છો, ભોગ કરો છો, ક્રોધ કરો છો, દાન કરો છો, યજ્ઞ કરો છો, ઉપાસના કરો છો, અને જપ-તપ કરો છો એ ચર્ચ બ્રહ્મમાં જ વિવર્ત ઉપાધિ પરમાનંદમાત્ર સચ્ચિદાનંદઘન પરબ્રહ્મમાત્ર છે. પરમ ચૈતન્યમાત્ર ચિદાકાર જ હું તમે, દિશાઓ, આકાશો, ઉલ્કાઓ, કાળ અને આકાર આદિનાં રૂપે તથા ચોક્કસ ચર્ચના વગેરેનાં રૂપે જ સર્વત્ર વ્યાપક રહેલું છે. બહાર જે રૂપ વગેરે વિષયો દેખાય છે, અંદર જે સંકલ્પ આદિ થાય છે, જે મૂળ, મંત્રજાપ અને ચર્ચ-માળા એ બધો કાર છે અને જે કાંઈ જન્મ-મરણ-પીડા આદિ ભેદમાં થાય છે તે ચર્ચ પરમ-અખંડમાત્ર મહાચિદાકારરૂપ જ છે. તમે સંકલ્પ થી રહિત થઈ જાઓ, ઇચ્છાઓનો ત્યાગ કરો. મૌનમાં આત્મામાં લીનતામાં અને સંકલ્પરહિત થઈને રહો. દેહ-અંતઃકરણ આદિમાંથી અહંકારનાં અધ્યાસને છોડી દો અને વાસ્તવસ્વરૂપમાં જેમ હતા તેમ રહો એમ મને સુખેથી મુક્ત થઈને રહો.

તમે તમારો વિચાર પણ નિરાકાર પણામાંથી, સંકલ્પના રહિતપણામાંથી તથા બાકીના રહિત ભાવોમાંથી રચાયો; રચીને તમે તમારા-નિરાકારપણામાં વિલીન કરો. જેમ ઘડાના બનાવેલા સોના-માટી પૂરતા હોય એવા પ્રમાણે તો ઈચ્છા પ્રમાણે ઘડા કરી કરે છે, તેમ ઉત્તમ

Date:-

પુરુષને સ્ત્રીઓ સાથે વ્યવહારી રહેવાના પાઠ બાળપણ વગરની રંકદાદા રહિત, શિસ્તવાળી અને ગાર-ગાડુના દોરવાડુ-દોરા જે સ્વાવલંબન જે સ્વાશ્રય રહીને ટ્રાવેલર્સ ચલાવનારી થાય છે.

કુટુંબજીવન! માતા-પિતા-બંધુજન વગેરેનું બહુધા ના પૂરતું તમને દૃઢ સ્નેહ બંધન કરનારા ન થાય. પરંતુ તમે સાવ સ્નેહરહિત પણ ન થાશો. પરંતુ તમે કોઈ સ્વાભાવિકતાવશે પૂર્વાગ્રહ રહો. સાહજીકે સર્વના પૂર્વાગ્રહ કરનારા થાશો. મારા સ્વાભાવશે જ સ્નેહ-અસ્નેહ ભાવ તે દાખવ્યા કરનારા થાશો.

આજના વ્યવહારરહિત ઘરેલા અને સ્વાર્થ ભાવે મા-સંબંધોમાં દોરાયલાના અને મંદિરોના પિયર-સાસુ તરફ રખડુ પિતાના વિવેકી પુરુષને વ્યવસાય ના વિકાસ માટે સારા સારથી વિના બીજું કશું શરણ છે? માટે ઉર્મિ-આવેગપણા ના અભિમાન પર રહિત અને રાગ-દ્વેષ અાદિ દોષ વિનાના વ્યવહાર પુરુષનું મુખ્ય લક્ષણ તો એ જ છે કે, તેણે વિકલ્પપૂર્વક પસંદ કરેલા પોતાના સ્ત્રી ટ્રાવેલર્સ ના સંબંધમાં સારથીમાં બતાવેલા વિજ્ઞાનમાં ઉર્મિમાં તથા રામ-દામ અાદિ સાધનોમાં સારી રીતે દૃઢ થઈ રહેવું. બાકી કાંઈ તેમ વર્તવું એ કોઈ વિવેકીપણું ગણાય નહીં.

S. 3y સ્વાર્થમંડિત વિવેકીના દર્શનમાં જગતનું દર્શન:-

વિશ્વાસ બોલ્યા:- પોતાના અભાવિ-સિદ્ધ સ્વાર્થ-વ્યવહારનો સાક્ષાત્કાર જન્મ-મરણ અાદિ સાંસારિક અનર્થોની નિવૃત્તિ કરનાર છે. અને તે સિદ્ધ પણ જીવન્મુક્ત થઈ રહેલો વિવેકી પુરુષ સારથી એ સ્વાર્થ કરેલા નિયમોમાં રહેલા છતાં સંકલ્પ વિનાનો થઈને રહે છે. કદાચિત તેને ટ્રાવેલર્સ સંબંધને બદલે સ્વાભાવશે સંકલ્પનું રૂપણ થઈ જાય, તો પણ તેને પોતાના સ્વાર્થવશ સમજી લે છે તેને જુદી સમાવાનું સમર્થવાર બની. સ્વાર્થ એ સંકલ્પનો સ્વાભાવ પણ સ્વયંસ્ફૂર્ત જ છે.

સ્વરૂપમાં નિઃશ્વાસ છોડવા જેમ મંદિરના સ્વાર્થ થઈ છે તેમ પુરુષમાં પણ વ્યવહાર પણ પડેમાં 'હું અમુકરૂપ છું' એવો અહંકાર ઉદ્ભવ પણ પણ થઈ ગયો છે. છતાં વ્યવહારના પુરુષ ના અંદર તે વિના પ્રારબ્ધે - સહજ રીતે બાર પાત્ર ગોઠવેલા હોય છે. તેને બળવડે રોકાયા છતાં વ્યવહાર ના અંદર અવાજવા

Date:-

નથી. જે પુરુષમાં સ્ત્રીઓનો સ્વાભાવિક પ્રેમ જોવા મળે છે તેના સ્થાને ઈર્ષ્યાઓ પગ રોપી બેઠી છે. અને વિષકામનાઓ ઉદ્ભવ પામે છે. તે વિવેકી પુરુષનો આત્મા સ્ત્રીઓના પ્રત્યે અભદ્ર વર્તે પૂર્ણ થઈ ગયો છે. તે નિરવિરાટ પ્રેમના આનંદમાંથી ચ્યુત થયો જ અદ્રશ્યાર ઝરણાં ગાઈ રહે છે. તે નિર્મળ પ્રેમનો આત્મનિષ્ઠ પુરુષ પ્રેમપર આત્મરૂપ જ થઈ રહેવો જોઈએ. રંગઢંગ પર રહિત, નિરાકાર, શાંત અને સંકેત સ્વીકાર વિનાનાં આત્મનિષ્ઠ પુરુષ પ્રેમમાં, સ્વયં ઈત્યાદિ વર્તે તેનો સ્પર્શ થતાં સ્ત્રીઓ જ પુરુષને પણ પરિવર્તિત કરી મૂકે છે.

આ સૃષ્ટિ નો જે નિયમ અનુભવ થાય છે તેનો સ્પષ્ટ સ્વાભાવિક નિયતરૂપ અનુભવ નો જ વિસ્તૃતભાવ છે. આ જગતમાં તેનો સ્પર્શ છે જ નહીં. કુદરતે સ્ત્રીઓ સ્વભાવ ના સંકેત બોલ-ચાલ કોને સ્વાધીન રહે? અને કોનાથી ઉદ્ભવ થાય! પુરુષ નો બોલ અને ચાલ તો કુદરતના સ્વયં જ નિયમિત થયેલ જોવા મળે છે, તો પછી તેમાં વિકૃતરૂપ ના અર્થહીન સ્વાભિક્ષ તો ક્યાંથી રહે થાય? જગત ને તેમાં સ્ત્રીઓએ પુરુષ ચ જોઈએ તેવો સ્પષ્ટ છે, કૃત્રિમ-બાહ્ય-વિકાર રહિત છે અને તે પોતાના માં સ્વાભાવિક થવું બાકી: પરંતુ જે તેને પુરુષ ના માનવે તો કુ અને જગત અને બંનેની પારસ્પરિક સત્તામાં વિકાર જ થઈ રહ્યો બાકી.

અહંકાર, સૃષ્ટિ અને દુઃખ એ સ્પર્શ જુદું જ કોઈ કેવળ ચિદાકાશ જેવું જ જગત તે, પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં રાજ થવાનો વિસ્તૃત સ્વભાવ છે અને કારણમાં કુદરતમાં રહેલું સૌન્દર્યવાદ પુરુષોત્તમ પ્રાણો દ્વારા દૂર રહેવા સંસ્કૃતમાં સૃષ્ટિ દ્વારા તેમાં થયું છે. તે ગાઢ અને સંસ્કૃતના મહત્વમાં વ્યાપારને રહેલ તે સૌન્દર્યનું આકાશ જેવા દિવાલવાળું રાજ, રાજ પલંગ જેવું, વિસ્તર, વિસ્તૃત, મનોહર અને અતિ-દિવ્યભાવ રૂપે ઉદ્ભવ પામવાનું તથા સ્પર્શ જેવા અનુભવ માં રાજવાનું જે સૃષ્ટિ સૌન્દર્ય છે, તે જ આત્મા નું સ્વરૂપ છે એમ વિવેકીઓ કહે છે. અને રૂપે પોતાના આત્મસ્વરૂપ નો અનુભવ કરવા વિવેકી પુરુષને આ સૃષ્ટિ મિળ્યા છે એવો

Date:-

આવ્યા પછી તો. ખુબસુરતી એ સ્ત્રીના સૌન્દર્યમાં કે સ્ત્રીમાં ખુબસુરત સૌન્દર્ય-માં વિશેષ દેખાવો નથી તેમ નિર્દિષ્ટ શૈલીમાં કશા વિશેષ રૂપે રાખવા જ નથી અને બોલ-ચાલ એ બહુ સ્થિતિ જ છે. બધાંજ કવિ દેખાવા જોઈએ એ સ્થિતિ તો જ વસ્તુસ્વભાવ છે. જ્યાં સ્ત્રીમાં ખુબસુરતી, બોલ-ચાલ વગેરે મિશ્રણ છે કવિ દેખાવા કરે છે. બાકી સ્ત્રીમાં-ય નથી, ખુબસુરત સૌન્દર્ય નથી અને કોઈ બોલ-ચાલ નથી. જે કોઈ છે તે સર્વ સ્ત્રીમાં, રૂપ, પ્રકૃતિરૂપ જ છે.

સાક્ષાત્કારમાં વિના સ્થિતિનો અનુભવ કરનાર કોણ કોણ છે? અને સાક્ષાત્કાર નો અનુભવ પર તો એ સ્થિતિ પ્રાપ્ત થયેલું સ્થાન અને અવસ્થા કેવી રીત છે જ નથી. સર્વને પોતાનું અંદર (અંદર રહેલું) સાક્ષાત્કારમાં જ સદાકાળ પરમપુરુષ પ્રકટ રહેલ છે. અને તેનો જ આનંદ બાહ્ય પદાર્થ માં પુરુષ-સ્ત્રીના જેવો પ્રકટ જેટ અનુભવમાં આવે છે. એ સાક્ષાત્કાર પોતે અખંડ અને વિવર્તમાત્રમાં અભેદ પ્રકારે પ્રકટ રહ્યું છે. તેમાં વિવાદ શા માટે?

(૪) સાક્ષાત્કારમાં જ્યાં જ્યાં જે પ્રકાર તેના જુદા જુદા પ્રકારના અનંત ભાવ ઉત્પન્ન થયા એ મહાદુઃખ પ્રેરકકારણ છે. સાક્ષાત્કારમાં બાકી કશું જુદું ન માનવું કેવળ સાક્ષાત્કારમાં જ (પોતાના અનંતમાં જ) ઉત્પન્ન પ્રકટ રહેવું, એ મોક્ષ અવસ્થાકાર છે. આ પ્રમાણે બુદ્ધિથી પોતે પોતાનાં અનંતમાં અંદર વિચાર કરી તમને જે સાચું પોતાનું કોણ તે ભાવે અનુભવ કરો.

આ જગત તો જડરૂપ અને પાષાણરૂપ નું કોઈ અસ્તિત્વ જ છે. અને બુદ્ધિમાં પોતે પોતાના સ્વરૂપ ચિત્તમાં જ રહેલ છે. ચૈતન્યસ્વરૂપ અંશરૂપ જેવા અંદર પરબ્રહ્મરૂપ જ રહે છે. સંસારી પુરુષોને કુટુંબ (પરિવાર) અત્યંત પોતાનું દેખે; પરંતુ તેઓ મારા સ્વપ્નમાં ઉત્પન્ન થયા છે અને તેમાં સર્વ દેખે ત્યારે મારા વિચાર પ્રમાણે જોવામાં આવતા તેઓ અસત્ય જ છે. એ સંસારિક પુરુષો સાથેનો મારો જે વ્યવહાર થતો હોય છે તે મારા દેહમાં બ્રહ્મમાંનો અંદર વિવર્ત કુટુંબરૂપ બ્રહ્મનું બ્રહ્મના અંદર રહેલ છે. એ ~~પોતાને~~ પોતે તે વ્યવહાર

Date:-

જે કંઈ (સારું-ખરાબ) અનુભવો કુદરતે આપ્યા; એમાંથી દરેક વ્યક્તિ પાસે કંઈક જુદાજુદા સંસ્કારોનું ભાથું કશું પણ પૂર્વાયોજન નથી. કુદરત: આ પોતાના વિરાટક કામકાજ કંઈકરતે પણ રહેતો નથી. બુદ્ધત્વથી જ તમારે માટે કેમ જાણે વિરાટક આકારવાળું વૃક્ષ રહી કુદરત તેમ દેખાય છે. આ વાતમાં પણ બુદ્ધત્વથી જ તમારે માટે વિશેષ્ટભાવથી તેવું કશું વૃક્ષ રહી કુદરત એમ માનવું છે. બાકી મારી દૃષ્ટિમાં એ કશું વાસ્તવિક નથી, સત્ય નથી. વસ્તુમાત્રો પોતાના પરમ સ્વભાવસહજ સ્વાભાવિક છે. આમ જગતમાં દુઃખ વાંચીને ઉદાસ વસ્તુને પણ આ અનુકૂળ ગણનારા એમને જુદાજુદા સ્વરૂપમાં સ્વાર્થે વૃક્ષિત્વથી એકરસ થઈ રહેનારા વિવેકી પુરુષોએ જીવનમાં ભોગવવું કે ભોગવી દેવા જેવું નથી. મનુષ્યોને પોતાનો સ્વભાવ એ ભોગ કેવળ પોતાના સ્વભાવમાત્રને - પોતાનું જીવન સ્વાભાવિક રીતે જીવવું - એનો જ અધિકાર છે. કિંતુ ભોગ તેમાં કેવા ભોગવાય આવે છે? સ્વયં! માણસ માણસમાં મનુષ્ય-પ્રકાર છે! એમાં પોતાના સ્વરૂપમાં રહેનારા વિશ્વમાં ~~પોતાનાં વિશ્વમાં કેવા અનુભવમાં સ્વાભાવિક~~ સર્વ દુઃખને ઘોળી કરનાર એવા માણસને પોતાપણામાં વિશ્વમાં કેવા અનુભવમાં સ્વાભાવિક દુઃખ, ચિંતા, ક્લેશ કશું ઉપકાર કરી રાકતા નથી.

પોતાપણાના દરજ્જાસંબંધિત સંકુચિત ભાવે મનુષ્યોના વર્તન તે જોવામાં પણ આવે છે. પરંતુ, સ્વયંકાર, દરજ્જાકર વિવેકીઓને તો સ્વાભાવિક ક્રિયો જ દેખાય છે. પૂર્વ કક્ષાના દાંપત્યભૂમિકામાં સ્વાભાવિકપણે પણ સર્વ દરજ્જાના ભેદોનું વિસ્મરણ કરવું પડી આવે છે. સ્વયંને પણ સ્વયંકાર કે જગતમાં એવું જે બીજા કોઈનો પ્રતિષ્ઠિત પદાર્થ નથી. ત્યારે કેવળ પરબ્રહ્મ જ શોભે છે. ત્યારે સ્વરૂપમાં વિશ્વમાં પ્રવાહરૂપ સ્વરૂપે જોવાય ~~પાય~~ છે ત્યારે ત્યારે ભોગોપભોગ સંબંધકાર કરતા થઈ જાય છે. તે કોઈ કાળે કુદરતો જ નહીં એવું થઈ જાય છે. પણ બુદ્ધાકાર વૃત્તિ વડે વૃક્ષિત પામેલો બોધ, એવા રીતે રહે છે કે દીવાસળીના પ્રકાશના જેમ ચારેતરફ પ્રસરી જઈને વિવેકી પુરુષને બુદ્ધત્વે અનુભવાય છે.

Lakeer

Date:-

5.40 જીવન્મુક્ત નો અનુભવ :-

સંસાર માં જ રચ્યાપચ્યા રહેનાર પુરુષને બ્રહ્મનો અનુભવ નથી થતો, અને બ્રહ્મ માં જ લીન થઈ રહેનારને, સપ્તમ ભૂમિકાના પરિપક્વ દશાવાળા ને સંસાર નો અનુભવ નથી થતો, પરંતુ જીવન્મુક્ત ને એ બંનેનો અનુભવ થવા છતાં મુક્ત જ હોય છે.

બહાર ના અને અંદર ના સર્વ વસ્તુઓ તેમનું સ્વરૂપ વિચારતાં પાયા વગર ના છે તેથી રૂપ આદિ બાહ્ય વિષયો, સંકલ્પ આદિ માનસિક વિષયો અને બુદ્ધિ આદિ ઇન્દ્રિયો ના જે કાંઈ પ્રતીતિ થાય છે, તે સર્વ ચૈતન્ય (સાક્ષી) નો જ એક વિવર્ત છે. અને તેથી તેનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ વિકાર વગર નું શુદ્ધ સાક્ષીચૈતન્ય જ છે. ચોતરફ પ્રસરી રહેલા અનંત આત્મસત્તા ની અંદર સ્વાભાવિક રીતે જ પદાર્થમાત્ર રહે છે. તે જ્યારે પોતાનાં સ્વરૂપને આવરણ કરનારી અવિદ્યા ને પોતાનાં અંગ માં આરોપિત કરીને પોતે અવિદ્યા રૂપે ઉદય પામે છે, ત્યારે આ સૃષ્ટિ ની ભ્રાંતિ નો મિથ્યા પ્રતિભાસ થઈ આવે છે.

જ્યારે જ્ઞાન વડે પોતાનું સ્વરૂપ ઓળખાયા થી પોતાનાં સ્વરૂપ માં જ પરમ શાંતિ આપનારી વિશ્રાંતિ મેળવી સ્થિર થઈ રહેવાય ત્યારે જગતરૂપી દૃશ્ય દેખાતું જ નથી. ભોગો ~~અને~~ સંસાર સંબંધી મહારોગો છેવટે દુઃખ આપે છે. બંધુઓ દૃઢ બંધન કરે છે અને અર્થ-સંપત્તિ વગેરે તો અનેક અનર્થો ઉત્પન્ન કરનાર છે. માટે જ પોતાનાં આત્મા વડે પોતાનાં આત્મા માં જ શાંતિ મેળવી શાંત થઈ રહેવાનું છે. પોતાનાં સ્વરૂપને ભૂલી જઈ અવિદ્યા વડે દેહ આદિને આત્મારૂપ સમજતાં આ સંસાર ખડો થઈ જાય છે. અને પોતાનાં સ્વરૂપને ઓળખી લઈને આત્માને ચૈતન્ય માનતાં સંસાર ની ભ્રાંતિ શમી જઈ પરમ-આનંદરૂપ થઈ રહેવાય છે. માટે પરમ ચિદાકારારૂપ થઈ રહેવું અને શાંતિ મેળવવી એ જ સારું છે.

મારો પોતાનો આ જે આત્મા વિશ્વાક દેહ માં જીવરૂપે રહેલ છે, તેને હું બ્રહ્મસત્તા થી જુદો દેખતો નથી, તેમ જ હું દૃશ્યરૂપી જગત ના ભ્રાંતિને પણ બ્રહ્મસત્તા થી જુદી દેખતો નથી. હું તો શાંત પરબ્રહ્મ માં લીન થઈ ગયેલો છું.

Date:-

અને નિર્વિકાર પરબ્રહ્મ જ છું. હે રામચંદ્રજી! તમે બાહ્ય-રૂપ વાચારો છો અને મને તમે વિશ્વરૂપ સૃષ્ટિ કરે એમ બાહ્ય-રૂપ વાચારો દેખો છો. બાકી ફક્ત હું અને એકલા હતું અને સર્વત્ર પરમ શાંત કેવળ ચિદાકાશ જ દેખું છું.

જેમ પવનના અંદર ગતિ તું રૂપ કુરણા થયેલું દેખાય તેમ તમને પરમ ચિદાકાશરૂપ પરબ્રહ્મના અંદર જ રૂપ આદિ બાહ્ય વિષયોના અને સંકલ્પ-વિકલ્પ અંદર મનોમય વિશ્વો ના ભ્રાંતિ ઉત્પન્ન થયા જેવા દેખાય છે; બાકી ખરી રીતે એમાનું કશું ઉત્પન્ન થયેલું જ નથી. જેમ સુષુપ્તિ માં પડેલા ને સ્વપ્ન કે જાગ્રત સૃષ્ટિ દેખાતા જ નથી તેમ કેવળ બ્રહ્મ રૂપ થઈ ગયેલા - અજ્ઞાન ભૂમિકાના પરિપાકવા દ્વારા વાચા સૃષ્ટિ જે દેખતા જ નથી. પરંતુ પ્રબુદ્ધ - જ્ઞાનવાળા એને બાહ્ય બુદ્ધિસ્થ વાચારો બ્રહ્મરૂપ પુરુષ બ્રહ્મ અને જગત એ બંનેના પ્રકાશમય સ્વરૂપને અનુભવે છે. બોધવાચારો જો આ સર્વ દૃશ્યાકાર ને સારી રીતે સમજાવે છે. શુદ્ધ ચિત્ત-વાચારો પણ થઈ ક્રમે ક્રમે કરીને ઉત્તરોત્તર ભૂમિકા માં ચડતે જઈ, છેવટ જ્ઞાન પામી જાય છે. કારણકે અનિર્વચનીય જગતરૂપ માયા તો મિથ્યામાત્ર જ છે અને તે સત્ય અને સર્વના અધિષ્ઠાનરૂપ એવા આત્મા ના અંદર છે પણ નથી.

S.H. સ્વરૂપાવસ્થિતિ પર નિર્વિકલ્પ:-

વિશ્વરૂપ ઉપાસ: અવિદ્યાને પોતાના સ્વરૂપમાં અધ્યાસ થઈને આત્મા જ આ સર્વ જગતરૂપ થઈ ગયો છે, એમ અહંકાર આદિનો સાક્ષીરૂપે અનુભવ કરે છે, એ આત્મા ને પોતાના મનોમય અંદર જ આકાશમાં બહારવાળા ઉપાસ વડે ચિદ્ઘનાકાર જાણ કરી અવિદ્યારૂપી, પુરુષ અને પરમ શાંત સ્વભાવવાળો, સમજે અને સર્વના અધિષ્ઠાનરૂપ પરબ્રહ્મ સાથે બંનેને એકતા કરો. આમ જગત ભ્રાંતિ દૂર કરતા જોઈએ. જ્યાં બુદ્ધિ જ્ઞાન પર ભરપૂર થયા છે ત્યાં વિષયોમાં સંબંધમાં વિરક્તપણું જોવાઈ તે પરબ્રહ્મ જોવાય થઈ જાય છે.

આ જગતરૂપ એક અનિર્વચનીય ચિત્ત, સર્વ સૃષ્ટિ તથા બંધ સાધનો વિના અને દૃષ્ટા, દૃશ્ય અને દર્શન રૂપ ત્રિપુટી વિના, બ્રહ્મ માંને અને બ્રહ્મ સ્વભાવે એ ખરું થઈ ગયેલું છે. પરંતુ વાસ્તવિક દૃષ્ટિ એ જોતા બંધને જગતરૂપ ચિત્ત ખરું થયેલ જ નથી. તે તો નિર્વિકાર, સત્ય

Date:- 6-11-25

ખિલાડીઓ અને રાજા એવું પરબ્રહ્મ જ પોતાના રાજ્યમાં રહેલા છે. બધાનું કલ્યાણ કરવા તેમનો માત્ર એક સેવાભાવના અધિકારીઓ જ છે. અને આ જગત-બ્રહ્માંડો તો અક્ષરધામ જ છે તેની ગાદીના કોણ કરતે તેમનો માત્ર એક પરમાત્મા જેવા વિદ્યાકારો ના અંદર પણ પોતે અનંત વિદ્યાકારોમાં પણ બધા પણ બની રહેલ છે.

(૪) ✓ જગત અક્ષર-ધામમાં પણ તમે વિચાર કરો તો બધા જગ્યાએ પરબ્રહ્મ રહે, અને પોતામાં જુદા જુદા સ્વરૂપનું માલા કરતાં જરૂરી. તમે આ જગતકર્તાનો સ્વાકાર કરો બધી. જગત અક્ષરમાં જ તમે રાજાને તાકે રાજા અને વારાણસીના રહિત રહીને બ્રહ્મવિદ્યા માં કે તેમ સંકલ્પરહિત જ રહેજો. એ જ સ્વરૂપસ્થિતિ છે અને તેમાં દરેક બધા રહેવું તે મુક્તિ છે.

વિદેહીજનોને કર્મ, ધર્મ, આદાનો, દરેક, દરેક, દર્શન ના ત્રિગુણ પર રહિત, રૂપ અવસ્થિ બાકીના વિષયો અને સંકલ્પ અવસ્થિ માનસિક, અંદરના વિષયો વિનાનું બ્રહ્મ જ વિદેહ-માત્રના જ્ઞાનરૂપે બધા રહેવું છે એવું માને છે. સ્વરૂપસ્થિતિમાં રહેલા પુરુષને પોતાના નિર્વિકાર પ્રકાશ, કૈવલ્યમાં બ્રહ્મસત્તા જ અવસ્થારૂપે પ્રકાશ રહેલ જોવામાં આવે છે. બ્રહ્મવિદ્યા ના અધિષ્ઠાન ના અંદર અવસ્થારૂપે રહેવું એ અક્ષરધામ અક્ષર અવસ્થા ના અંદર પોતાપણે પોતાની મેળે જ સિદ્ધ બધા રહેવું છે. એ અવકાશ ના અંદરનાં બધા જેવું નિર્વિકાર, વિકાર અને અવકાશ, દરેક, પ્રકાશમય કોઈ અવકાશ જેવું નિર્મળ છે. આ અક્ષે પ્રકાશમય, અનંત બ્રહ્મ ના અંદર રહેલ છે. મનને જુદું ના પાડવા જેવા તેના જુદા જુદા પરબ્રહ્મ અવસ્થા સંકલ્પરૂપ કરી દેવામાં આવે છે ત્યારે આ બધા અવસ્થામાં આવે છે. જેમ સંકલ્પરૂપે કલ્પના કરાયેલું બધાં સંકલ્પ જુદું બધી. તેમ આ જગત ના અધિષ્ઠાન પણ પરમાર્થરૂપ પરબ્રહ્મ ના જુદા બધી. પરબ્રહ્મ પોતાના અંદર અનંત પ્રકાર ના વિકારો ને દેખાડ્યા કરી રહેલ દેખાય છે. આમ બધાને પોતાના વિષય અને રાજ્ય સ્વરૂપમાં જ અધિષ્ઠાન રહેલ છે. એ પ્રકાશમય પરમાત્મા, નિરંતર ચિદાનંદ, માયા અવિદ્યા વિકારો બધું બનાવતા કોઈ નિયંતા, નિર્વિકાર અને અકર્તા

Date:-

જ રહે છે. પોતાનું સ્વરૂપ સ્વીકારવાથી પછી ચીજ તરીકે ઉત્પન્ન (ઉત્પાદિત) જે પદાર્થ થવાનું હતું જ પોતાના સ્વરૂપને બદલે ઉત્પન્ન પક્ષના બધા પદાર્થો સાથે બીજા પોતાના કાર્યોનું ચૂકવણું રાજાને કરે છે.

S-42 જ્ઞાન અને ઈશ્વરના સ્વરૂપ:-

ન્યાયદર્શન:- નિર્વિકલ્પક જ્ઞાનમાં જે કોઈ વિષય જેવું દેખાય છે. તે વિષયમાંથી જુદું નથી. કેમકે વિષયને બતાવનારા આત્મરૂપ ના સ્વરૂપ પહેલાં જ સ્વીકારેલા (વિષયમાં) ઉપાધિરૂપે દેખાતા જે વિષય આત્મરૂપ વડે થનારો વિષયનો સંપર્ક જ સંભવતો નથી. બીજા વિષય પક્ષ વિષયમાંના પોતે નિર્ણય છે. જોતે બીજા પક્ષ સ્વ જોવાનો મોટે આરંભાયેલા છે. કેટલા વિષય પક્ષ વિષયમાં જુદું નથી સંભવતું ત્યાં પછી વિષય કેવા પ્રકારે સ્વીકાર થાય? આમ કહો સ્વીકાર બાકીના વિષયો અને સ્વરૂપ-વિકલ્પ સ્વીકાર વિષયો વિષયમાં પણ જેમ બીજા પક્ષમાં સ્વરૂપ પ્રકાશમાં તરંગો જ છે. જેમાંથી વિષય કોણ ત્યાં સુધી વિષયકારના અંદર જોવામાં પ્રકાશિત થયા બીજા બધા પોતે થઈ કરે છે અને જેમાં વિષયના સ્વરૂપનો અંદર થઈ છે ત્યાં જે નિર્ણય પક્ષ અસત્ય થઈ જાય છે.

મીમાંસકોના મીમાંસાકાર આકારના અંદર આ જ્ઞાન ઉત્પન્ન કરે છે. જે વિષયકાર પોતે જેવા વિસ્તારરૂપે થઈ રહેલું છે. જેમ જેમાં ફેલાવું, આકારમાં શબ્દોના અને પક્ષ માં ગોળ રહેવા સ્વીકારેલું છે જેમ અંતે વિષયકારના અંદર આ જ્ઞાન અમેદસ્વભાવના વિસ્તારરૂપે રહેલ છે. જેમ બાકી પોતાના ગોળને પોતાના અમેદસ્વભાવના અમે છે જેમ વિષયમાં (ઉપાદાનકારણમાં) જ્ઞાનને પોતાના અમેદસ્વભાવનું જ અમે છે. તેમાં ભિન્ન-અભિન્ન જો કોઈ ભાવ જ નથી.

અવિદ્યાને લઈ આ જ્ઞાન મોટા આડંબરવાળું બનાવે છે, પરંતુ વિદ્યાને લઈ વિસ્તારના તે ઉપાધિમુક્ત જણાય છે અને જ્ઞાન થયા પછી તો તે આડંબર અને ઉપાધિમુક્તના બે બંને વિનાનું નિરંતર એક જેવારૂપે જ અનુભવમાં આવે છે. શુદ્ધતા, અવિદ્યા, મલિન, અંત રહિત જ્ઞાનસ્વરૂપ, શુદ્ધચૈતન્ય પરમતત્ત્વ વિષયક બીજું કરું અથવા છે જ બીજો બોધ નિત્યત્વ

ⓐ દૃશ્યની સત્તા વિના ચિત્તની સત્તા નથી.

Date:-

થઈ શકે છે. એ તત્વને કેટલાક વેદાંતીઓ પરમ આનંદમય શાંત બ્રહ્મસ્વરૂપ કહે છે, કેટલાક શાશ્વત ~~બ્રહ્મસ્વરૂપ~~ પરબ્રહ્મરૂપ કહે છે, કેટલાક શૂન્યવાદીઓ તેને શૂન્યરૂપ કહે છે. વિજ્ઞાનવાદીઓ તેને (બુદ્ધિરૂપ) વિજ્ઞાન કહે છે. એ અનંત ચૈતન્ય પરમતત્વ દૃશ્યનાં આકારના ભાવનાને લીધે તેવાં રૂપે થઈ રહ્યું હોય અને પોતાનાં વાસ્તવસ્વરૂપમાં રહ્યાં છતાં કેમ ભડગે અવિદ્યા વડે ઠેકાયેલું હોય તેમ બાહ્યવિષયરૂપે ભાસવા માંડે છે. જેમ શૂન્યરૂપ આકાશની સત્તા વિનાવાયુનું બીજું કોઈ કારડગ નથી. અને વાયુની સત્તા વિના બીજું તેનાગતિનું કોઈ કારડગ નથી, તેમ ચૈતન્યની (જ્ઞાતાની-દ્રષ્ટાની) સત્તા વિના સેયની (દૃશ્યની) સત્તા નથી.ⓐ એવી રીતે નિરંતર બ્રહ્મસત્તાને લીધે સત્તાવાળી આ સૃષ્ટિરૂપી ભ્રાંતિમાં અધિષ્ઠાન ચૈતન્યરૂપે સત્યપડગાનો અને પોતાનાં સ્વરૂપ વડે અસત્યપડગાનો એમ બંને રીતે નિર્દેશ કરવામાં આવે છે. બાકી મહાચૈતન્યસત્તા વિના બીજા કશા હેતુની તેમાં અપેક્ષા રહેતી નથી.

આ જગતમાં જે જોવામાં આવે છે તે એક અપાર પરમ ચિદાકાશ જ વિવર્તભાવથી ચોતરફ પ્રસરી રહેલ છે. તેથી જ જગત અને જગદીશ્વર એ બંનેનું દ્વિત્વ કહેવા પુરતું જ છે. બાકી વસ્તુતઃ તે જુદાપડગું મિથ્યા હોવાથી છે જ નહી. ત્રડગે કાળમાં નિરંતર સત્ય પરમતત્વ તો ચૈતન્ય છે. અને તેમાં દ્વિત્વ ભેદ અસંભવિત છે. તે જ તત્વ અવિદ્યાને લીધે જગતનાં આકારે ભાસ્યા કરે છે- બાકી જગત સત્ય નથી. અને જગતનો ભાવ તેમાં કલ્પિત છે. કારડગરૂપ પરમાત્મામાં કાર્યરૂપ જગત અમુક દેશકાળનાં યોગે સત્યરૂપે જુદું રહ્યું છે, એવી શંકાપડગ અહીં સંભવતી નથી. અદ્વિતીય તત્વની અંદર કાર્ય-કારડગનો ભેદ કે અભેદ એ બંને અસંભવિત છે. જળમાં જેમ ફ્રવપડગું અભેદસત્તાથી રહેલ છે તેમ જગત આદિભાવ અધિષ્ઠાન ચૈતન્યમાં અભેદસત્તાથી રહ્યા છે. અધિષ્ઠાનરૂપે જોતાં બ્રહ્મનું રૂપ તે જ જગત છે. આકાશની અંદર જુદી કલ્પાયેલી રેખા આકાશરૂપ છે તેમ બ્રહ્મની અંદર જુદું કલ્પાયેલું આ જગત પડગ બ્રહ્મરૂપ જ છે. જગત બ્રહ્મરૂપે સત્તાવાળુ છે અને પોતાનાં રૂપે તો શૂન્ય છે.

શિલા વડે બનાવવામાં આવેલી પૂતળાની સેનામાં જેમ

Date:-

પાયાગ્રાહક રહેવું છે, એમ ઘણા લોકોને રહેવાનું ખૂબ ગમે છે. તેમાં ગુજરાતીઓની બાબતમાં કિશોરાવસ્થા કેમ રંગાયેલ? ગિરદારના રંગને બાજુ કરતા લોકોનો રંગમાં જ તો ફોટાના ગિરદારમાં વિચારવું બાજુ કાંઈ નથી. મકાનિકરાવટ ગિરદારના રંગને રંગ મુખ્યત્વે ટિકાવવામાં આવ્યા રહ્યો છે. બાકી વસ્તુતઃ તે પુરાણાવસ્થાને રંગાયેલ જ છે. રંગ મુખ્યત્વે પરંપરાના પરમાત્મામાં કરવાનો ફોટાના પરમાત્મામાં જ છે. રંગના રાજે મુખ્યનું વસ્તવ વસ્તુ, જેણાવામાં રંગાયેલ છે તો જ્યાં રંગાવિષ્ટાળ રંગાયેલ જ તેવા પાસ ગયેલું દેખાવવા છે. બાકીના (ફોટાક વાંચિક) રંગને રંગને (મોબાઈલ) અને રંગેલાંગો તો વસ્તુના કરવાના ગિરદારે રંગકોલરાઈટ કરવા વડે રંગબુમાં રંગાવવું પરબુમ રંગારોપિત રંગપાર તે બાંધિત કરી દઈ છે વડે રંગવોત્ત રહે છે.

(૨) ખેડૂતમાં પાસે જ રહેવા દેવા રંગે ગિરવા દેવા જ કાંઈ રૂપ રંગાઈ બાકીના ગિરવા દેખાવવા છે, તે કેટલા મતો બૂમ છે, રંગને ખેડાણના રંગબુમાં રંગાવે છે. માટે બાકીનાં રોગ કરી દઈ રવરૂપાંતરિત જ રંગવા રહેવું રંગને પોતાના રંગવા જ વસ્તવંગત રાખે. બાકીના વસ્તુ વડે ખુરિકા વડે તમારા રંગવરમાં પરમેશ્વરના રંગવાનું પુનરા રહેવા ગિરદારોના ઉપચાર વડે રંગને રંગવો મજૂરના વસ્તુરૂપ રંગમાં વડે ઉપચાર કરવા રહે. જે ગિરદાર ના પોતાના રંગવરમાંનો પૂજા કરવામાં રંગવે, તો તે રંગવરમાં ગિરદારના રંગાંકરૂપ ઉત્તમ વસ્તવ રંગે છે.

(૧) રંગે રંગવરમાંના પૂજા રંગાગર ગિરવ-ગિરવું રંગાકર પૂજા પક્ષ રંગે બકી દિવસના વસ્તુ જેવા જુરુ છે. પોતાના રંગવરમાંના પરમેશ્વર ના, ગિરદાર, રંગાકિ રંગને રવરંગાંરૂપ પુષ્પમાં ઉપકાર વડે જે પૂજા કરવામાં આવે તો તે વસ્તુના મોક્ષરૂપ કૃત રંગે છે. રંગવ વસ્તુ ને દેખાડે રંગાવ્યા ગિરદાર વિવેક વડે જ જે પોતાના રંગવરમાંના પૂજા કરવામાં રંગે તો તે ઉત્તમકૃત રંગે છે. જેવા પોતાના રંગવરમાં જ ઈશ્વર છે તેવા કયો મૂર્ખ બનાવે, રંગાવ્યા કરે? જેવો રવરંગ, રંગાકિ, રંગબોધ રંગને વિવેક રૂપ પુષ્પ વડે પોતાના રંગવરમાંના પૂજા કરી રહ્યો, તેને રંગ-

Date:-

ચર્ચા, વિવેક, વિશ્વાસ એ બધા સંબંધોનાં કૂણા જેવા દિકરીઓ છે. જુદું વિચારવાનું કુમળું મગજ, દેશ, કાળ, પાત્ર લગ્ને બધે વિવેક રાખવા વિના દેખાવું ગમે, બધું બરાબર અને સ્વીકાર કરે છે, બધા બધે વિવેકી છે અને સરસ મા ફોમ ફ્રેન્ડલી બેસાડવા છે. પરંતુ જે એ ચર્ચા પુરતા સ્વાર્થે વિવેક લઈ કરવામાં આવે, બધે બે સ્વરૂપ ધારણ છે. સ્વાર્થ જ્યારે વિવેકનું જ પુંઠાવાળું છે, ત્યારે પણ બહાર વિવેકનો જ ચશ્મા પહેરે આ માટે ચર્ચા વિવેકમાં બધા સ્વીકારો?

પરસ્પરનું સ્વાર્થે રાખ ધારણ એ પહેરેલા સંબંધોનો ફરજ કરનારા, ઉપરમ દેખાવ જ પુરતા કરવા માટે જે સ્વાર્થ કરવા મા સ્વાર્થે એ વિવેક કહેવાય. વિવેક વિચારપૂર્વક પણ હોય પામે છે. જેમકે વિશ્વાસ સંબંધી મંદિર લઈ એ વિવેક રોપાય જ જાય, બેદરકારી રોપિલાના સ્વભાવ લઈ બેને પોતે જે લેવા લાયકી કરવો, બધા જ સંબંધ ધરાવા કૃત્રિમતા જો સ્વીકાર કરવો, બધા, બધા, પોતે, કર્મ, સુખ-દુઃખ જે બધા બેવા. સ્વાર્થ મા કરજાળુપ જાય સ્વાર્થ આરોપાઈ પ્રથમ ઉપજ્યા પહેલે જ બધા બે બે કુમળા કરનારા હોય?

સ્વાર્થ લઈ પોતાનું સ્વરૂપ સ્વીકારવાનું બે ભેદ કરનાર ઉપાધિ ભરપૂર્વ વિશ્વાસઘાતપણું સામે જાય છે, અને સેવાય જો સ્વભાવ સ્વાર્થ છે. ઉપાધિરૂપ-(સેવા) બજારનો પદાર્થ (રંગાંકરણ આદિ) જો સ્વીકાર વિનંતી ધરાવે બે વિશ્વાસઘાત સ્વભિદિરણાવાળા પણ જાય છે અને ઈચ્છે રાખવા સેવાય જ સ્વાર્થ રહે છે. આ ચર્ચા ઉપર પરસ્પરમ જ ચર્ચા વિચાર રહ્યું છે. પરંતુ બીજે બેમાં રાગ, દ્વેષ આદિ ભાવ પણ બધે. અને બ્રહ્મસ્વાર્થ જો રાખવા, રાખ, સેવા નિપુણ સહિત જ છે. બધે ફરજ કરજાળું સ્વાર્થ રૂપ સેવાય બધાને જ પોતાનાં સ્વાર્થરૂપ સમજી બધાને સ્વીકારવાનું જેવા વિવેક, સ્વરંગ અને નિર્વિકાર પણ જાય. સ્વાર્થે બધે ફરીવાર આ સંસાર મા જીવ -મરણ બધાને બદલ્યું પડે બધું. જે વિવેકીઓ છે બેને વિશ્વાસ પોતાનાં સ્વરૂપ મા જ રહે છે સ્વાર્થ પડેલાં કાર્યો સ્વાર્થરૂપ બધા કૃત્રિમ છે. સ્વાર્થ વિશ્વાસ સમાધિમાં મગ્ન રહે છે. જેમકે બેસવાનાં સંકટો બાદ પોતાપણા રોપિલ વિચાર ચૂકાવી જાય છે. બીજા સ્વરૂપોએ બે વિવેકી

Date:-

જે ~~રજા~~ પ્રસંગો રજાઓમાંથી બાકાત રાખવા જોઈએ. આ દિવસે રજાના પોકારવાને બદલે પડી જવા કે લાંબલચક રજાઓ 'કે ખરો તહેવાર છે' એવો ભાવ પડે છે અને પોતાના મુક્તાધ્યાનું વર્ણન કરવા બેસે છે પરંતુ તેવું રજાના કુળ કારણ અને રહસ્યોદ્ઘાટ કોઈથી તેને તહેવાર જેવો ભાવ પેદા થતો નથી. લોકો રજાદિવસોમાં પુરવરી રહેલા જેવું કંઈપણ બાકાતનો ઉપદેશ સાંભળી તેનો રજાદાર વધ કરે છે. અને પોતાને કૃતાર્થ માની બેસે છે. પરંતુ જો તેવો કૃતાર્થ થયા હોય તો તેના બાદ જ અહીં તેવો કૃતાર્થ થવાને પ્રસંગ ઉભો થાય ત્યારે તેમને કૃતાર્થ થવા જોઈએ અને શોક મનાવવો પડે છે. કારણ કે કરાયેલો દુષ્પ્રયત્ન જો ઉપાયપાત્ર બાદ-રજાબાદ અને લોકોપયોગી બનવા દે દુઃખ પેદા કરે છે.

આ જગત બાંધવા માટે કે આ રજા બાદ વધુમાંથી દુઃખમાં સર્વ દિવસોમાં કેવળ રાખવો અને કેવળ રજાબાદ મિ જ પોતાના વિચારો સ્થિર રાખવા. અને જ દુઃખ જો બાકાત કરવામાં ઉપાય યોજનો નહીં રહ્યો.

કે રાજરાજેશ્વર! લૌકિક કે પૌરાણિક કથાઓ જો અર્થ પોતે મારા ઉપદેશને જે બાંધીપુરાવો જ સાંભળો તે તેવા જ કૃતાર્થ થશે નહીં. પોતાનાં પુરુ મિથ્યાવ્રત રાખે વધુ રજા જગત જ રહ્યું છે. અને જાગવા જેવું કોણ છે. તેના તમે અંતર્દૃષ્ટિ કરતે રજા અને દરવાજાઓને દરવાજાઓ રહિત પરંતુ નિર્ભર કેવળ જોશો. અને તમે મોક્ષ-સુખ જ વિશ્રાંતિ પામશો. પૂર્વ રજા જે પણ તેને કરતા જાણને પોતાના અંતરાત્મા રાખ પરમ તત્ત્વનો રહસ્યોદ્ઘાટ અનુભવ કરવા રહો. અને જ્ઞાન, મહત્ત્વ, જરા ઇત્યાદિ વિકારોથી રહિત થઈને રહો.

S.H 3 જગત રજાબાદ કિંમત છે.

પરિશિષ્ટ બોલ્યાં :- રજાબાદમાં તાત્પર્ય મુખ્ય થઈ ગયેલાં અને તાજા કેટ રાજા વિચારોના પુરુષનું પ્રથમ ચિહ્ન રહે છે કે બાંધીપુરા જેવા તેને કુતર્ક જ જાણી, બીજું બાબતમાં રજાબાદી મંતવ્યોના રજાનો કરી જોઈ જાણી, મારા 'કે અને કોઈ પણ પદાર્થ જ નથી' એવા

Lakeek

Date:-

અહંકાર જો દૂર કરવાથી મોક્ષ સુખ મળે છે માટે બધે જ
બાધા કરવા રહે. દરેક માં જોવાનાં પદાર્થો માટે બાધા
અજ્ઞાન
થવાનો પુરુષ વિચાર કરવો જ નથી. દેહ-ઇન્દ્રિયો દ્વારા માં અનુભવે
-વાં 'હું અમુક છું અને આ મારું છે.' એવા અહંકાર અથવા
પદાર્થો બદલવા પુરુષનો સંગ કરવાં નથી. જે પદાર્થો મિથ્યા
રૂપે પ્રતીતિ માં આવવાં કોઈપણ જે આકારમાં કોઈ સુધ્ધા
નથી.

i. VIII. ત્રિપુટી પણ 'હું બ્રાહ્મણ છું અને મિથ્યા છું' એમ
એમનો પણ બદલો બાધા આવવાથી ત્રિપુટી નું ત્રિપુટીપણું
જતું રહે છે અને જે પોતાનાં વાસ્તવિક સ્વરૂપ સ્વરૂપને
પ્રાપ્ત થવાય છે. માટે બધે કર્તાઓનો અને ભોક્તાઓનો
ત્યાગ કરી, 'અમુક જો ત્યાગ કરવો અને અમુક નું
ગ્રહણ કરવું' એ વાત જ પડતા મૂકવી. જ્યાં સુધી
② જે પ્રપંચનો ત્યાગ કરે અને બધાં પોતાનાં સ્વાત્મસ્વરૂપ માં
શાંતિપૂર્વક વિશ્રાંતિ કરે. ત્યાં જ્યાં સુધી ત્યાગ રહ્યો. ત્યાં
જ્યાં સુધી ત્યાગ રહે જ ત્યાં સુધી ત્યાગવાનું છે. ત્યારે જે ત્યાગરૂપે
પણ પૂરતા રહેવું છે. ત્યાગવા જેવો જે ત્યાગરૂપ પદાર્થ
કેમનું ત્યાગવું એવા પરમાર્થદૃષ્ટિએ મુદ્દા સંબંધરૂપે
અને જે માં બુદ્ધિ ત્યાગ કરવાનો ત્યાગ કેમ થઈ રહે?

સ્વાત્મસ્વરૂપ મુદ્દા સંબંધ જ ત્યાં સુધીને
ત્યાગવું થઈ રહે છે. જે ત્યાં મુદ્દા સંબંધ પરમાર્થ છે જે
જે વિવર્તરૂપે જગતનાં જેવું ભાસ્યા રહેવું છે. માટે બધે
પોતાનું સ્વરૂપ મળવા મુક્ત રહે.

અરે, મનુષ્યરૂપ મૂર્ખો! ત્યાં સ્વાત્મસ્વરૂપ
સ્વ-સ્વરૂપ સ્વરૂપસ્થિતિ માં ગાંડા જેવા થઈને કેમ ત્યાગવું
બતાવો છો? બધે ત્યાગ વિવેક જે ત્યાગવાનાં જેવા જેમ
પોતાનું ઈશ્વરાદિ જેવું, ત્યાંથીદિ થઈ, ત્યાગવા દ્વારે ઈશ્વર
થઈ અને દુઃખ થઈને ત્યાગમાં બરાબર દોડાદોડ કરો
નથી. અરે મનુષ્યરૂપ મૂર્ખો! પૂર્વ-પક્ષ ત્યાંથી બાકીનાં બોલો
અને બધા માં કલ્પેલા મિથ્યાત્વ બોગોરૂપ ત્યાગવાનું જેવા
પ્રાપ્ત માટે બધે બરાબર મહેનત કરી ત્યાગવું મુમાવો
નથી. ત્યાંસુધીમાં ત્રિપુટીમાં માં શાંતિ પર જ્યાં
જ્યાં રહે છે. જો બધે તે બરફ જેવો નથી. બધે જો શાંતિ
વિનાનાં પોતાનાં મુદ્દા સ્વરૂપ માં જ રહેવા અનુભવ કરવા

Date:-

પરિણામ પામતા રહે.

V-
A

'અમુક હું છું અને અમુક મારૂ છે' અંતા અભિમાન રૂપી ભીંતના પોપડે ઉપરના અંતરનું જ મારા મુક્તપણાનું રહસ્ય છે. આ જગતના પદાર્થ જેવો દિલદોરાઓ તો દેખાય છે તેવો અંતરદોરી મૂર્તિ ઉજાગર દેખાયો નથી. ભીંત પોત પ્રકાશ જગત અમારાઓ દેખાવા દિવા તે બ્રહ્મસ્વરૂપ જુદું દેખાયું નથી. દિલદોરે કરીને મુક્ત અવસ્થાને પ્રાપ્ત થવા પુરુષ તે અમ જગત તેના મેદ-ભાવે અમે રહ્યા દિવા બ્રહ્મમાં ગાવા ગયેલું દેખાય છે. અને પોતાના અસ્તાદાનું પરબ્રહ્મ જ અર્દાગમરૂપ દેખાય છે. સત્પુરુષોને પોતાના અમાત્મામાં ભીંત મળ્યા અમ જગત કોરા અમે ઉજાસ જેવું રહે છે. જગત અને બ્રહ્મરૂપ પદાર્થનો દિલદોરૂપે દેખાવો અમે અમાકાર દિલદોર છે.

અર્દ પ્રકાશ માયા જે રહ્યા છે તેમાં ત્રિલોકરૂપ દિલદોરી પુરુષ જાગે છે અને જેમાં (દિલદોરમાં) અર્દ પ્રકાશ માત્ર જાગતા રહે છે તે અસ્તાનું અમલોકના ફરનારા દિલદોરી પુરુષને રાગરૂપ જ લાગે છે. અર્દ મનુષ્યોને અમરાજાના અંતકાર જેવું પડ અમરું અમાત્મ જેવા મુક્તરૂપ અસ્તરમાં જેવું અમાત્મ-વસ્તુ અમેરાયેલો રહ્યું છે. પરંતુ તે વસ્તુમાં વસ્તુદોરા પુરુષો નિરંતર જાગૃત રહે છે.

અમ જાગૃત અવસ્થામાં અમરાજાના અમુકવસ્તુમાં અમાત્મા બ્રહ્મરૂપ જો પદાર્થો ના ભોગો તેમજ મળ જો ક્રિયાઓ માત્રાત્મક ભોગો અમ પડ્યા રહ્યા જ છે' અમનું જ્ઞાન થયા પછી અમિ પોતા કરી રાકવા જાય. દિલદોરી પુરુષોના પડ્યા રહ્યા દેવા દિવા બીજા નિયંત્રણ અમાત્મા જ નથી. અમરાજ તો દેવા દિવા પડ્યા અસ્તરાત્મા અમેકરૂપ જ નિયંત્રણ રહ્યા કરે છે. બ્રહ્મરૂપ જો પદાર્થો મળરૂપ છે અને મળ છે તે બ્રહ્મરૂપ જો પદાર્થરૂપ છે. વિસ્તાર બ્રહ્મરૂપ અને અંતરૂપ જો પદાર્થો રૂપે અમાત્મરૂપ અમાયે છે. જેમ જીવનું અને તરંગાકાશનું એ જુદાપણા તેમ જ મળનું અને પદાર્થોનું પડ્યા જુદાપણું જાય. અમેક જો અમાત્મ અમાં જ બીજું પડ્યા જાણે પણ છે. અને પરમાર્થિક જ્ઞાન વડે જ અ બે માંથી અમેકનો ત્યાગ થયેલ છે અમેકને બંને જગતમાં ક્રિયાઓ તથા અમેકરૂપ જ ક્રિયાઓ બંને અમાં ત્યાગ થઈ જાય છે.

દિલદોરી પુરુષે જેનું અસ્તરૂપ દિલદોરવા જાય માટે

Date:-

પ્રેક્ટિકલમાં જ કે, પ્રયોગ પદાર્થોનો ઉપયોગ કેવળ ભણે. ત્યારે પ્રયોગ વડે મળ તે ત્રિલીમળ પ્રયોગનું પ્રયોજન પદાર્થો પ્રત્યે મળ પ્રયોગ પ્રત્યે બોધના પ્રાપ્તિ પણ જાય છે.

મારાના પુરાવામાં ત્રિલીમળ જે પ્રાકૃતિમાં કર્યા કાર્યમાં પ્રયોગ કરેલો હોય તે પ્રયોગ પ્રયોગ પ્રયોગ કેવા જાય છે અને તેના વર્તનો જાય પ્રયોગ પ્રયોગ છે. વર્તનમાં પુરુષ ના દૃષ્ટિમાં તો પ્રયોગ પદાર્થો-પ્રયોગ મળ પ્રયોગ તેના પ્રયોગકાર વ્યવહારમાં પણ રહેલા છે. પ્રયોગ પ્રયોગ જે રૂપે દેખાયો છે તે કરતા પ્રયોગપૂર્વકરૂપે તે રહેલ છે. પ્રયોગ પ્રયોગમાં વ્યવહાર જે છે પ્રયોગ પ્રયોગમાં સુખ-દુઃખ, ભોગ, જ્ઞાનને ભોગવાના પ્રયોગમાં કેવળ કરનારો કાર, કાર વડે બનાવ પદાર્થોના જે પ્રયોગ પ્રયોગ કિરણો, તેમનો ભોક્તા (જીવ)પ્રયોગ તેના ભેગા કિરણો પ્રયોગ છે અને જે વર્તનમાં પુરુષ ના તે ભિન્ન પ્રયોગ છે. જેમ પડાય પુરુષોના મનુષ્યને પ્રયોગમાં પ્રયોગ પ્રયોગ ના પ્રયોગમાં પ્રયોગનું બાધ, તેમ કિરણો પુરુષમાં ની દૃષ્ટિ માં પ્રયોગ જીવોને પ્રયોગમાં પ્રયોગનું પ્રયોગ જાય પ્રયોગ પ્રયોગ જીવો પ્રયોગ કિરણ પ્રયોગનું જાય.

કિરણ વાક્યોનો પ્રયોગ જેમ ભોગવાના મળ વડે જે પુરા-પોષ પ્રયોગ વ્યવસ્થિતપણે વડે પુરિણ પ્રમાણે તેમ પ્રયોગથી પુરુષ ભોગવાના મળ વડે પ્રયોગ ને પણ પ્રયોગ જાય છે. પરંતુ તેમ કિરણ તે વર્તનમાં ના પ્રયોગમાં ફરી કિરણ પણ જાય. વર્તનમાં ના કિરણ પ્રમાણે તો પુરુષ ભોગે જે પ્રયોગ ના કિરણો થયા, અહીં પ્રયોગપૂર્વકરૂપ કિરણના પદાર્થોના પ્રયોગ પ્રત્યે પણ કિરણ તેમ જાય છે. પ્રયોગ, પ્રયોગ, પ્રયોગમાં પ્રયોગ પ્રયોગ પ્રયોગ જે પુરુષમાં જે પ્રયોગ પુરિણ કિરણમાં કિરણનું છે પ્રયોગ તેમ જાય છે.

પ્રયોગ જે રૂપે મળ પણ પ્રાપ્તિમાં, કિરણોમાં પ્રયોગ પ્રયોગ પ્રયોગ પ્રયોગ વર્તનમાં ત્રિલીમળ પુરુષમાં જે મળ-પુરિણ કરણ વ્યવહારમાં પ્રયોગ પ્રયોગ પ્રયોગ છે મારે તેમ ભોગવાના પ્રયોગમાં જ ત્રિલીમળ પ્રત્યે રહે. પોષણ પુરિણ પ્રયોગમાં જ રહેવા ત્રિલીમળ રહે છે. પ્રયોગપૂર્વક કિરણના પ્રયોગમાં પુરુષોને મળ કરવાનો કેવો ત્રિલીમળ જે ના, તેમ તેમને મળનો પ્રયોગ જે પ્રયોગ ના.

Date:-

પરમતત્ત્વના યથાર્થ જ્ઞાન પ્રચાર, પ્રસાર, રક્ષણ અને સુપ્રતિષ્ઠિત પ્રવર્તમાન વિભિન્ન વૈદિક ધારા પ્રણાલિઓ વચ્ચે ધાર્મિક સૌહાર્દ સ્થાપિત કરી રહેલા અને મિશનરીઓ જેવામાં પરમતત્ત્વ પ્રાપ્તિ અર્થે દરકાર્યને જ દૂર કરી દે. તમે તમારા પોતાનાં નિર્ધારિત ધ્રુવીય વૈજ્ઞાનિકરૂપમાં જ સ્થિર રાખો. બધાનાં કોઈ જુદા વિચાર જ ન રહેવાથી પ્રતિક્રિયાનું વૃત્તિ પણ જુદી રહેતી નથી, એટલે એ અભિવ્યક્તિ પરમતત્ત્વની અંદર જ તેનું થઈ જાય છે. જ્યાં સુધી વિશેષભાવના રહેશે, ત્યાં, ત્યાંનું પ્રકાશ વૈજ્ઞાનિક તત્ત્વ જ કેન્દ્રસ્થ રહે છે.

પદાર્થનું વિભાજન મનને કારણે છે; માટે મન જ વિભાજિત પદાર્થોને ક્યારે ઘણું કોણ એમ માને છે; પણ ખરી રીતે એમ નથી, એ તો એક જાતની ભ્રાંતિ જ છે તો જ પ્રમાણે મનના વિભક્ત પણ પદાર્થસ્થાન ને કારણ છે. તેથી પદાર્થો જ અંતઃકરણને અંદર ક્યાંય રહી મનના ક્યારે કોણ એમ માને છે તે પણ ખરી રીતે તેમ નથી. પણ એ તો એક જાતની ભ્રાંતિ જ છે. બાકી બ્રહ્મ જ વસ્તુમાત્ર નું તત્ત્વ છે, તેથી એ બ્રહ્મ જ કારણ વિના જાણે મનરૂપે થઈ રહ્યું કોણ તેમ મિથ્યા રીતે ભાસ્યા કરે છે અને મન વગર કારણે પદાર્થોરૂપે થઈ રહ્યું કોણ તેમ મિથ્યા રીતે ભાસ્યા કરે છે એ બંને (મન અને પદાર્થ) કેવળ ભ્રાંતિ જ છે એટલે બ્રહ્મના અંદર અનુભવમાં આવે છે. એ રીતે મન જેવું વસ્તુતઃ પદાર્થોરૂપે થઈ રહ્યું નથી. એ મન વિજ્ઞાનના ઝઘડારૂપ જેવું અસ્તિત્વ અને સ્થાન છે. તમે એ મનને પોતાનાં સ્વાધીનરૂપ સમજી આ સંસારમાં મરમાઈ ગયા વગો છો. પરંતુ તમે જો તમારા ખરા સ્વરૂપ ને સ્વીકારો તો તમે મનરૂપ નથી અને મરમાયા પણ નથી. મન વડે જ આ સ્વાર્થો સંસાર ખડો થઈ ગયો છે અને તે તત્ત્વજ્ઞાન વડે દૂર થઈ જાય છે.

'કંઈ એવું કોઈ છે જ નહીં' એમ સમાધાન માનવા કરતા એ જ ઊંચું જ્ઞાન છે. અને એ જ્ઞાન પણ પાછું આ મત માં સમાવવું પડતું નથી. સદાનુકૂલ પરમતત્ત્વ સિવાય કંઈ જ એવો બીજો પદાર્થ છે એમ જે સ્વીકાર એ જ્ઞાન માનવામાં આવે તો એ કેવળ દુઃખકારક છે. અને પાછું ભ્રમરૂપ છે. 'કંઈ જગતમાં જેવા જેવો આવ મિથ્યા છું અને સત્ય સ્વરૂપવાળો છું' એમ તત્ત્વજ્ઞાન વડે સમજેલામાં આવે

Date:-

તો 'કુ' રહેવા વિદ્યુકાર ના રચાદારૂપ રહસ્યકાર રામજાય છે. જેના જેમ પોતાના રચામાંથી રૂપે જ કોકના તરંગરૂપ થઈ જાય છે તેમ પૃથ્વ જ સૃષ્ટિના રચારંભકાળમાં સર્વત્રચાને ઉપરે સર્જેલા પદાર્થોનો નિશ્ચય કરી, પોતે ક્રિયાશક્તિરૂપ થઈ જાય છે. પછી રહે ક્રિયાશક્તિના સંકલ્પને અનુસરીને બહાર ના રહને રહંદરના સર્વ પદાર્થોરૂપ થઈ રહે છે. મૂળ થી માંડી કોઈ પણ ના ટોચ સુધીમાં વૃક્ષના રહેક જ રચાય છે, તેમ રાળ, રાળ રહને કોલ રહે સર્વમાં રચાયા પર માંડીને સુધા રહેક જ બૃહદારણ્યક રહે છે. રહને તે રહસ્યાર્થ નિર્દિષ્ટ છે. જેમ બધો દોજણ સુધા ફેલાઈ જાય તેવું જેવું બધુય રહેક જ છે તેમ રચાયા માંડી કોલ સુધા સર્વ રહમંડિત રહેક પરમાત્મારૂપ જ છે. જેમ રહાકાર સર્વમાં રહેલા કિરા પોતાના રહસ્યોને ઉપરે નિર્મિત છે રહને રહે રહેક જ છે, તેમ પરમાત્મ પણ રાળ-કોલ રહાદિ દેહોમાં રહેલા કિરા નિર્મિત છે. રહને રહેક જ છે.

જેમ દા દેહ થઈ જેવા પોતાનો રહાકાર પથ્થર જેવો કઠિન કરી દે છે, તેમ રહે વિરાટ પરમાત્મ જગત બનીને પોતે રહેરૂપળના થઈ પોતાના રહાત્માને વિશ્વરૂપ કરી દે છે. દેહ-કાર જિવા રહાત્મારૂપ જ પોતાના પોકારમાં રહેરૂપને મૂળરૂપ વિશ્વરૂપે ધારણ કરે છે. પરંતુ: રહે બધા રહેક જ છે રહને વિવર્તરૂપે રહનેકરૂપે થઈ રહેલ કોલ રહેમ દેખાય છે. જોકે સૃષ્ટિ વિરાટમાળ રહંદર રહરાળ રહાદિનો કરો રહંભવ નથી. જિવા જિજ્ઞાસુઓને પરકર જોઈ રહેલા માટે રહરાળરૂપ માં વેદોક્ત ના કલ્પના કરવામાં રહાવે છે.

માંડના રહાદેકારો મકાનમાં પુરુષો બારણાં જોડે મૂળ રહરાળ તો બારા થઈ ગયા પછી પોતાના રહાત્મામાં જ ઠારી જાય છે (રહેલ પામ કરે છે) રહને રહાત્મા નો અનુભવ કરે પોતાના રહરૂપ નું રહાંતરધ્યાન કરેલા પછી તે નિરંતરાલ રહાનંદ જોડે રહોત રહે છે; તથા બાંધિતો રહમાધિ કોલાને ઉપરે કરા વિકલ્પને બહુ વારમાં તે નિરંતર રહમાધિ માં જ વિશ્રાંત થઈ જાય રહે છે.

5.4M રહમાધિરૂપ ફળપ્રાપ્તિ નું તથા મનરૂપ મૂળ નું વર્ણન:-

રામ પોતાના ઘાડિયા મનરૂપ મૂળને વિશ્રાંતિ રહાપવા

Date:- 7-11-25.

રમાબહેન કલાવૃક્ષ ના શિર્ષકનું રમ્ય કમપૂર્વક વર્ણન કરો.

પરિચય બોલ્યા:- કોઈ જગ્યા દુઃખને ભૂલે એવા પ્રકારના લોક ના પોતાના મિત્ર રંજાડ રંજાડના જે ઉકેલ દૌરાવાલાલ રાખે છે તે રમાબહેન કલાવૃક્ષ નું બાબ છે. એમ વિદ્વાનો કહે છે. ઉત્તમ પુરુષાર્થના ફળ રૂપ બોલાયેલું રાય-દિલ્લા દૌરાવાલાના રૂપ વડે શિંગારેલું અને નિરંતર રાવે બાકીના પ્રવાહને વહેતા કરવા પ્રયત્નાલ વડે ખુશ્બ એવું મન જ રમાબહેન કલાવૃક્ષને ઉગાવવું કોણ છે.

દૌરાવાલાનું બાબ રાયમંદિર જ વિવેક વડે શિલ્પમૂર્તિ માં વડે છે. મહાબુદ્ધિશાળી વિવેકે ચૂકવે કામ, ક્રોધ રાખે દોષ ને રહેણાં કરી કરાવ્યા છે બાર તેને શિલ્પનું પ્રથમ રાવંગારના ઉદર પર તેને નિરંતર રંગરાગ કરવું પડ્યું ત્યારે વ્યાપ્ત વાતાવરણ ના ઈષ્ટ-રાગ બાબ વડે રચ્યું પ્રવેશ દ્વાર ની ઉપર રંજાડના શિલ્પ વિભાગ થયું ફેલાવ રાવંગારના રાજા, પુરુષાર્થવાળા, રાવણ રાવના રાજકુમાર ની ચોક્ક કરાવ્યા, પુરુષાર્થવાળા, રાવણ રાવના રાજકુમાર ની ચોક્ક કરાવ્યા ગરુડરાજા રાવણ પ્રવાહ ને ઉદ્યમ-બળ વડે શિલ્પનું રાવે દ્વાર પર શિલ્પમૂર્તિ માં પડેલા દૌરાવ્ય ના રક્ષા કરવા. તેમાં બાધકના ભાવને બાબનું. રમાબાબ, રાવંગિબાબ રાવંગિ રાવ રાવણ ભાવોના તારંગમૂર્તિ માં જ વિકાર કરવાના ફાંદા ના વાડ કરવા. રાવે પ્રમાણે રક્ષણ રાવને વૃત્તિ ના રાવણ દ્વાર વડે તેને ખાવાનું. રંજાણ ઉપર રાવેલાર રાખવે. રાવંકુર વાડ ઝડપ મારતા રાવણ ઉપર પ્રકારને, પોતાના રાવણભાવ પર જુદા પુરા-ઈમ દ્વાર, વસ્ત્ર કામ, ગર્વ ને ઉકાડે મુકવા. રાવંકુરા વસ્ત્ર રામ, ભાવમ, રાવારણ, પ્રમાણમ-ઈબ્બરમાંકર વડે રમેણુકા ઉપર કરવા રાવંકુ રાખવે. વિવેક ના રંકુર્ણના વાડકા વડે રાવણાના રાવંકાર ને કરાવવે. પાપ ના વાદકો રાવે ગીરે બાબેલા રાવણ રાંબંધ રાવણે રંગો ઉપર વરંગારે ને પ્રમાણ ના રાવર્ણ ઉપર નિરાકાર દ્વારા કરીને દૌર્ય, રાબોદાર્ય અને દ્વારા ઉપર મંત્રો રાવે જય, રાવણ, વસ્ત્ર વસ્ત્ર ઈબ્બરમાંકર વડે રક્ષા કરવા. આમ કાર્ય કરીને તે વિકસિત થયું જાય છે.

વિવેક ના રાવણનું રાવણાંગ કરવું તેમજ

Date:- ૬-૧૧-૨૫

રહેવાનું કુદરતી ઇરદો. ચંદ્રોદય વડે તે ખુબજ વધારું થયું છે. તેને રાજા-કોલેટરોના વિસ્તારોના જરા પણ ફેલવું જ નથી. કુદે તે ખૂબજ-મોળા આદિ દેશોમાં ફરવા પરોક્ષ રાજ્ય વડે રહેવા મોકુફ બળ થયું છે. અને રાજ્યવિસ્તાર એવા રાજ્યવ્યવસ્થા રૂઢ અનુભવ રાખવા ટાળે છે. રાજ્ય, રાજ્યવિધિ, ઇરાદા, નિઃરંકુશતા, રમણાળા, રાંધવું, મેમો, કુટુંબ, ક્રિકેટ અને રાજકીય રાજકારણો વડે તે ખૂબ રોળા ઉઠે છે. ચલચિત્રોના પોસ્ટ અને રાજકીય પુસ્તક તે ટિકાકૃત થઈ ગયેલું રમણીયતાપૂર્ણ જીવંતપૂર્ણ પુસ્તક તે બૃહદ રાજકારણ ઉત્પન્ન કરી રહ્યા છે.

આ રમણીયતાપૂર્ણ દુકાન તરફ રાજકાર તરફે આશા-~~દુઃખ~~ ચૂકાદાઓ તે રોજ કરી દે છે. જ્યાં માનવના મૂળ રાંધવું ભરોસાનું તો ઘણું ઉતારે છે. આ માનવના કરુણાને દેખરેખ પણ કોઈ વખત રાજો માર્ગ મળી ગયા છે. તો પણ અમેરિકા તરફના વાદીઓના ફોટોગ્રાફર વકીલ થઈને તે મળી રહ્યાંનો સમર્થ પગ ચુકી ગયા છે. રાજ્ય મા રહેલ રાજ્યવ્યવસ્થાના મૂળભૂત ~~ફિલ્મો~~ ઉપયોગ ભાવે કામ, ફોટા, રાજ્ય, ધર્મોના પારદર્શક દોષ દ્રષ્ટાંતો તે જ બોલે ફોટા છે. તે જ્યારે દોષ ઉપાડે તો રાજ-કોલેટ ના કિસ્સાઓમાં ફેરવાઈ ગયા છે. દરબાર બોલે તો અહંકારરૂપ ~~અંગ્રેજ~~ અંગ્રેજ મા ફેરવાઈ ગયા છે. અને દાઢ ત્યાં ચૂકાદાના વિકાસ થયા છે. પોલીસની ચંદ્રોદય ન પળ વધુ મિનિટમાં રાજ્યો બોલે છે. ત્યાંવાળા રાજ્ય, પુસ્ત, મિત્ર, રાજ્યાંશો ના મોઢા મા રાજે છે. રાજનીતિઓ વડે અનુભવાય રૂપ, રંગ આદિ વિષયો રાજની પકડ રાજાને રૂંધવાયેલો રહે છે ત્યાં વળી કામ, ફોટા વિષયી જેવા તે બોલાય થઈ તે જાણે રાજ્ય મરે છે. દુઃખ ના અનુભવ ના ચારકારો પર રાંધેલ ફોટાઓ રાજ્ય-બારકરના ઉપરી-નીચી મુદ્રાઓમાં ~~કામ~~ કામવડે રાજ-ઉતાર કરવા ફરતા ઉપરી ચોર-પોલ પાસેનો ફોટા છે. મનુષ્ય યોનિ મા દાંડીકૂચ રાજ્યના વિષય બોલ્ડ દોડનો ફોટા છે. રાજ-પુત્ર ના મોઢાના બારકર તે ઘોડે બોલ રાંધેલ રાજ્યમાં તો દેખાવો બધા બોલે તે ફાટ અને કુકમોના ખાડા મા વારંવાર પછડાટા કરતો રહે છે.

પરંતુ કોઈ વખત દયા વગે રાંધવા પણે પુસ્તકો નો પાકટતાના રાજવા તે મનુષ્યની મૂળ નો સમાવેશ થયા છે ત્યારે તે રમણીય ના ફલશ્રુતિ નો રાજારો પામે

Date:-

પરમકૃપાળુ દેવના મોક્ષમાર્ગના પાને છે.

S.45 સમાધિમરણ વૃક્ષ પર ચડવાનો ક્રમ:-

પરિચય બોલવો:- આપ બધા કૃપાળુ સમાધિ વૃક્ષ ની વિશેષતા પાળી ત્યાં જ આનંદ માં રહે છે. અને આત્મા આનુભવ માં આવવા મોક્ષ ફળ દૂર દૂર ની મુમુક્ષુઓ ક્રમ પ્રમાણે પ્રકૃતિ પાસે છે. પહેલા સંસારાવસ્થા માં ત્યાગેલા દેહ ત્યારે વિશેષ આકૃતિ-આભા ત્યારે પૂર્વસંસ્કારો જોડાયેલા છે. સમાધિવૃક્ષ પર ચડવા તે પૂર્વસંસ્કારો જોડાયેલા છે. જે કોઈ ઇચ્છાઓ પર પ્રબળ પાપ ત્યાગ તે કર્મ ઉપેક્ષા કરવો બાકી. અને જે બાકીનું બાકી તે ઇચ્છાઓ જ બાકી. પ્રમુખ ત્યાગી મુનિની ઉત્તમ ગતિ, તેમ આચાર્યાદિક પદવીના પ્રબળ પાપના બાકી બાકી મુનિની આરાધના ગતિ - એ આરાધકદશા માં છે. એમ તે સમજ્યા છે. કર્મે તેની દૃષ્ટિ કેવળ અધિકારીક, મુનિત્વ અને આંતર ઉપરાંત આત્મભાવ મોક્ષમાર્ગ કરવા જ ત્યાગ કોલ્યા છે. અહંકાર દૂર થવાથી તેને પોતામાં આત્મા માં જ રૂચિ પાપ છે. બધા પ્રકારના પદાર્થો પર જ્યાં દૃષ્ટિ ને રોકી શકે છે પૂર્વમાં આત્મજ્ઞાન ના બળાત્કારે દૂર-દૂર ત્યજવા કર્મ પદાર્થો સંબંધી દોરાવ્યા ઉપર છે. આ પછી ચરણ વડે જ વર્ણવેલ ચારણ તેના કોઈક યોગમુદ્રામાં (બેઠકી મુદ્રામાં) તે નિરખે છે. સંસાર સંબંધી વ્યવહારો નું અનુસંધાન ન રાખી, બાહ્ય આત્મદૃષ્ટિ પરિપૂર્ણતા નિરખે તે મોક્ષ પદ જાય છે. પ્રમાદ ના કર્મ મુનિત્વ અને ત્યાગાવસ્થા સંપૂર્ણ મુક્ત પદ માં હાથ ને પગ બાંધા કરો, બાકીના માં જેવો બાકીના અને નિર્દેશાર પદ પ્રમુખત્વ રૂપ કુળ સ્વરૂપ મુદ્રામાં પડોશના પ્રબળ કરે છે.

ત્યારબાદ કોઈપણ સમાધિ બાંધવાનો વિચાર કરવાનો ત્યાગ કરવાના દિવસે દિવસે વ્યવહાર કર્મ પોતામાં મુનિત્વ સ્વરૂપમાં રાખીને પરમાર્થકુળને પ્રબળ કરવામાં મુખ્ય ઉપાય છે. જેમ મુનિત્વ નો વૃક્ષ પર જેવા દેહને જેમ બાકીનો બાકી રહે છે. અને પ્રકૃતિ, બાકીને, બાકીના પરમાત્મા ને જ કાયમ પુરુષો પ્રમુખ કહે છે. બોધેલા, સ્વર્ગ માં દોરાવ્યા પામેલો, સ્વીકૃત બાકીને ઇચ્છાઓને ત્યાગ કરનાર, દાસ ના ઇચ્છા પર રહિત બોધો કોઈ ઉત્તમ પુરુષ જ બને પરમપદ પામે છે. ઇચ્છાનું

Date:-

વ્યક્તિ પોતાના જ્યાં સ્વાતંત્ર્યાનુભવ જ્યાં સ્વાતંત્ર્ય જ્યાં સ્વાતંત્ર્ય રૂપે રહે છે. પુરુષનું વ્યક્તિ પોતાના જ્યાં પણ સ્વાતંત્ર્ય રહેવું સ્વાતંત્ર્ય વ્યક્તિ જ સ્વાતંત્ર્ય રહે છે. સ્વાત્મ એ બંનેના સ્વરૂપના રૂપ પરમ ઉપકૃષ્ટ પરિણામ વડે ભર્યું સ્વાત્મ પ્યારા છે ત્યારે સૃષ્ટિદૃષ્ટિનો ભાવ થઈ જાય છે.

પરમાત્મા ની સ્વાંદર સ્વા જગતની સ્થિતિ સ્વાત્મ પણ બનાવી સ્વાંદે ખોટી પણ બનાવી. સ્વાત્મ પ્રથમ પહેલાં સ્વાંદિવસે દેવાત્મા, પુરુષ સ્વા દેવીપુત્રોને જગાવ્યા તો પણ તેનું બિનજરૂરી, નિર્ભર ઉપરૂપ સ્વાનુભવ માં જ સ્વાત્મ રાખવું બનાવી. તેમને જ તેનું દેવાત્મ ફરી રાખવું બનાવી. સ્વાંદે સ્વરૂપ ને બાંધે સ્વાર્થ જ થઈ રાખવામાં તે કાંઈ ઉપયોગ પણ બનાવી. બાકી સ્વાત્મ ને પ્યારા થઈ ગયેલું પુરુષ પોતાના મિટે સ્વાત્મવિક રીતે પોતાના ઉપરૂપ નું જ દેવાત્મ દેવા રહે છે.

જે પુરુષ તે દેવીપદાર્થો તરફ સ્વાભાવિક દૌરવ્યે પ્યારા તેને બોલ પ્યારા થઈ ચૂકયો છે સ્વાંમ સ્વામજે. પુરુષ-દેવી ત્યારે સર્વ દૌવ્યરૂપ જ છે' સ્વેવા સ્વાત્મ નો સ્વાંસ્વ સ્વાનુભવ રહેવા કરતો રહે જ 'સ્વામાંદિ' શબ્દ વડે કહેવા માં આવે છે. કેમકે તે વડે સ્થિર વિકૃષ્ટ વિનાનું સદા શાંત જ રહે છે.

પુરુષ-દેવી ત્યારે સર્વ સમરૂપ જ છે સ્વાને તે દૌવ્યરૂપ છે' સ્વેવો ત્યારે સ્વાભાવિક સ્વાનુભવ વડે બંને માં સ્થિર થઈ ત્યારે પોતાના મિટે જ સ્વેવ સ્વાંસ્વ સ્વામાંદિ માં રહેવાય છે. દેવી-પદાર્થ તરફ સ્વાકૃષ્ટિ પડી રહે જ ત્યાંસ્વેવા પુરુષ નો બાહ્ય રૂપમાત્ર છે સ્વાને સ્થિર માં દેવીનું ર-રૂપરૂપ સ્વાંસ્વાનુભવો નો સ્વામાત્ર છે. બૃહદ્ય સ્વાને ર-પુરુષ વિનાનો વિકૃષ્ટ વિવેકી પુરુષ પોતે સ્વાંત બૃહદ્રૂપ જ થઈ રહેવો હોય છે. ઉપરોક્ત વિવેકપૂર્વ કારણ માં બનાવવાને તેમાં સ્વામાંસ્વરૂપે જગાવ્યા બૃહદ્ય પણ ભરી રાખે બૃહદ્રૂપ જ થઈ ગયેલા હોય છે. આવા સ્વાંસ્વાંસ્વાંત્ય ધર્મો બોલ્યા તેને વિકૃષ્ટ ફરી રાખવો જ નથી. સ્વાંસ્વા વિવેકી પુરુષોનો સ્વાંત દેવાત પોતાના મિટે જ પ્યારા થઈ ગયો છે. શુદ્ધ દૌવ્યસ્વાંસ્વે પોતાના સ્વાંતમાંરૂપે (સ્વાંસ્વરૂપ સ્વેટલે કે પૂર્વાકૃષ્ટ) સ્વાનુભવવા સ્વાંસ્વાંસ્વાંત પુરુષ ને સ્વાત્મ ના પ્રભાવ ના સ્વાંદાકાર સ્વરૂપસ્વામિ રૂપે રહે છે. પણ તેને સ્વામાંદિ ના પ્રલયનો ફરી ભય રહેતો નથી. વિશ્વનો તરફ પરમ દૌવ્યરૂપ ફોટો રૂપે સ્વામાંદિ

Date:-

કહેવાય છે. અને જેણે એટલો વૈરાગ્ય પ્રાપ્ત કર્યો હોય તે પરાક્રમ પુરુષને બરોબર ઓળખી શકે છે. જેને ઈષ્ટ વૈરાગ્ય પ્રાપ્ત થયો હોય તેનું દર્શન ઈન્દ્ર આદિ દેવો, કે દેવો પણ ભંગ કરવા સમર્થ નથી. ત્રિલોકે ત્રિકાળે પરમ વૈરાગ્ય સિદ્ધ કરવો એ જ વસ્તુ માં જેવું ઈષ્ટ દર્શન છે.

હે ચતુર જ્યોતાઓ! તમે પણ આ આદિપુરાણ વૈરાગ્ય માં પૂર્વના ચારિત્ર ચિંતન કરતા જો. પરમપદમાં ચિંતન કરવાનો એક ઉપાય અનિત્યાદિ ભાવના નો બોધ પૂર્વક નિરંતર અભ્યાસ કર્યો કરવો એ છે. બીજો ઉપાય સત્સંગ છે. ત્રીજો ઉપાય દર્શન છે. આ ત્રણેમાં કરીને એક પર એક ચઢિયાતું છે. જેમ સંસારિક પૌદ્ગલિક વૈરાગ્યનું જ પરિવર્તન છે. તે પ્રકારના જેમ, સંસાર:ફરજના ઉપાધિ ને ત્યજે પરસ્પર ભિન્નતા દર્શાવ કરે છે. જ્યારે માં સર્વત્ર તે પ્રિય-અપ્રિય સંયોગ થતા જોવે છે. આવા લોકવ્યવહાર કર્મના વિલાસરાગ પ્રમાણે પુદ્ગલ પર તરણાં ચુકતા ના બાળ-મોટા પ્રકારો માં ઉદય પામે છે. આ પ્રમાણે અનાદિકાળ થી આ ચૂર્ણિ નો ક્રમ ચાલ્યો આવે છે તેમાં કોઈક પુણ્યવાન પુરુષ આવો ઉદય પ્રાપ્ત થાય ત્યારે તે આદિકાર ને દોષ રૂપે માનવત્વ સિદ્ધ કરે છે.

તેમાં તેને પૂર્વ-ચારિત્રાચાર તથા સંસર્ગ વગેરે ઉપાયો મદદ આપે છે. આમ થતાં તે જ્ઞાનદશા પોતાના અંદર સંસારી ના પેઠે આવતા-પાછલા અનેક જન્મ-મરણની જાણકાર કરવા વિષે સમર્થ થાય છે. પછી તેને ત્યાગ તો કે વૈરાગ્યનો ઉદય થઈ આવે છે. આમાં પછી અનેક ઋદ્ધિ સિદ્ધિ પ્રાપ્તિ જરૂરના સમાધાન થઈ જાય છે. આમ સાધકમાં સંસારી ચૂર્ણિ આમ થઈ જવા આ જ્ઞાનના ભૂમિકા જે વસ્તુતઃ નિર્મળ છે તે ઉડી જાય છે. (ઉપરગોઠવેલા ત્યાગ થી જ્ઞાન ભૂમિકા મદદ નથી.) આવા ચક્રો ઉપર ના ક્ષયોપશમ ભાવ આત્મસ્વરૂપે ઉભો છે. ત્રિલોકી પુરુષ ને તો ત્યાગનો ઉદય પણ બરોબર અહંકાર કે જ્ઞાન વિસ્તાર એ કશું પણ ઉભું થતું નથી. એકે શરીર તેનું પ્રારબ્ધ તો બાકી પણ ચૂર્ણિ આત્મસ્વરૂપે તેમાં રહેણ કરીને રહ્યો છે. પરંતુ તેના અંદર ના વિસ્તાર કોઈક અપૂર્વ જ ક્ષેત્ર છે. આવા ભૂમિકા માં આવું સમાધિમય જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર એ ત્રણેય ને અભેદ જ બની.

Date:-

આમ પોતાના મનને જ વૃત્તિઓ પોતપોતાના કુળને ઘારણ કરી રહેલા રહે સમાધિરૂપ વૃક્ષમાંથી બહારજાર વૃત્તિ વડે અનુભવમાં આવતા પરમાનંદરૂપ અમૃત ઝેરરૂપ રસાયણ કુળનું ભક્ષણ કરી ને સંસારરૂપી બેડીમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે.

S.46 સમાધિનું ફળ:-

પ્રશ્નકર્તા બોલ્યા:- પરમાર્થ કુળ નો ઉપભોગ કરવા થી ચિત્ત મોક્ષ ને બદલે પરિણામ પામે છે. જીવન્મુક્ત સાક્ષાત્કાર કરનારા વૃત્તિ પણ રહસ્યરૂપ બને છે. મન રહસ્યમાત્ર ને પ્રાપ્ત કરે છે અને વધુ જેવા રહસ્યરૂપ ચિત્ત ને ઘારણ કરે છે. મુક્ત બોલ્યા જ રહસ્યરૂપ રહે છે અનો કોઈ વિષય બાકી રહી ગયો નથી. તે ચિદાકાશ છે, અનંત છે, પૂર્ણ છે અને તે વિનાનું બીજું કોઈપણ નથી. આ રહસ્યમાં, અનંત એવું રહસ્યમય જ રહે જે રહસ્યરૂપ રહે છે અને તેમાં કરો વિશેષ પરિણામ કરવો પડતો નથી. જેમ મુક્ત આકાશ નું પરમ સ્વરૂપ એકરસમાં રહેવું નથી. અને પરમાણે માં રહેલ મળી જાય ત્યારે મુક્ત મન વડે બાકી પદાર્થોનું મનન થવા કરે છે અને તેનો અનુભવ પડતો નથી. પરંતુ જ્યારે સર્વ પદાર્થો પરમાર્થ એવા પરમતત્વ સાથે રહેકરૂપતા ને પામે છે. ત્યારે મન કરવા જેવું રહે છે. બોલવા પણ કરવા જેવા રહે છે, કર્મો પણ કરવા જેવા રહે છે. કુર્મ-કોઈ રહસ્યે વિકલ્પો પણ કરવા જેવા રહે છે.

એ રીતના કેવળ દેહાતિરિક્ત બનતો કોઈ એવો દેખાય છે. તે વધુ જેવા દેહ સમાધિમાં સ્થિર રહે છે. સર્વ ભોગો પર વિરક્ત થયેલો અને દેખાવાને પ્રાપ્ત થયેલો તે રીતના કરામાં રહસ્યરહિત બ પામતા રહસ્યમાંથી રહસ્યાંદમાં જ વિલય રહે છે. પરમ ચિત્ત તે પ્રાપ્ત થયેલ રીતના પુરુષ રહજ રીતે જ સમાધિસ્થદશા છે. બધી બાબતમાં રાચવાને બદલે દેહાભાવ રહિત બનાદકારના વિલયરૂપ જે સ્થિરત્વપણું જગાવું તે જ સમાધિ છે. વિલયરૂપ માં દેહ દેખાતા થયો રહે જ દેહાભાવ કહેવાય છે. તે કર્મ કરીને વધુ જેવું રમણીય થઈ ગયા છે અને સમાધિ માં પરિણામે છે.

આમ વાસનાનો ક્ષય રહે દેહાભાવ કહે છે. અને સર્વ દુઃખનો ક્ષય કરી પરમ આનંદ ને પ્રગટ કરવા થી જીવન્મુક્ત કહેવાય છે. જે રીતે ચિત્ત દેખાતા જ્ઞેય રહે પછી

Date:- 9-11-25

તો પછી બીજા દિવાળી ની ખરીદી માં શું માટે પડવું? અને જો આપણે માં દોરવાનું કોણ તો પછી દિવાળી કરવાની જરૂર પડશે? દિવાળીનો ઉમંગ ઉત્સાહ વધે અને સારા રાતે સાથે મળીને બધા પુરુષો ને એકસાથે નિર્ણય કરવા માટે છે. જેને દિવાળી તરફ જરા પણ ઉત્સાહ નથી તેને જ રાજા છે એમ લખવું. દોરવાનું ગમે ઘરમાં આપણે ત્રિપક્ષ ઘરમાં જ્યારે ત્યારે ઉત્સાહ તો દિવાળી પહેલા છે. જે બેઠવાનું દોરવાનું ત્રિપક્ષમાં ઘણું કોણ, તેને આપણું ઉદાહરણ કોણ? આપણો દિવાળી કરવા એ ઘરમાં નો ઉત્સાહ વધે.

V

દોરવાનું ઘરમાં ઉત્સાહ ઘરમાં નું જરૂરી, ઉપાધ્યક્ષો ના પાક અને પુજાનો ખર્ચ કરવો અને પછી ઘરમાં નિર્ણય કરવું. ઘરમાં માં ઘર ઉભો તારો દોરવાનું જરૂરી, ઉપાધ્યક્ષો ના પાક અને પુજાનો ખર્ચ કરી ફરી ઘરમાં માટે બોલવું. મેં મારી અને ખર્ચ ઘટાડવાના વિષય પર કહ્યું. ઘરમાં બધા દિવાળી ની ખરીદી કરી ઘરમાં ને ઘરમાં તથા ઘણો ખર્ચ થવું. ઘરમાં ઘરમાં ખર્ચ કરી ઘરમાં ને રહેવું. કરાવવા વિષય માં નું બંધ કરી પૂરતો ઘરમાં માં જ બધા ભેગા થવા. ઘરમાં તમે ઘરમાં નિર્ણય જ રહે.

S.H7

મોટા ના ઘરનો અને દોરવાનો પૂર્ણ :-

પરિપક્વ બોલ્યા :- રાજા ના મુખ્ય અને ઘણો ખેડૂત ઘરનો પુરુષ જો આ કહ્યું હતું તે રાજા. કોઈ કારણ ને લીધે ઘરમાં કોમ ને લીધા કારણે વિષે જો ઘરમાં બંધ હોસ્પિટલ માં ઉપચાર થયા છે. તેના તે મુખ્ય પુરુષ મહાભારતનો ઘણાં છે. તે મુખ્ય ઘરમાં ને ઘરે ઘરે ઘોડા છે. પહેલા તે વિદ્યાલયો ના માર્ગ ને ઘણા ના ઘરમાં, લાભ, ઘરમાં વગેરે મુખ્ય કર્મ કરતો રહે છે. તે લોકો માટે શિક્ષકો અને ઘરમાં પડતા વિદ્યાર્થીઓ બનાવ ઉત્તમ પુરુષો ને ઘણા ના ઘરમાં પૂરા કરતો રહે છે. રાજા ના લાભ ઘણા ઘરમાં વિષય વિષે શિક્ષક પુરુષો પાસે જઈને ઘરમાં મેળવે છે. નિયમ કર્મ વડે વ્યક્તિ ને વિશ્વાસ કરી રહે છે કે રાજા ના ઉપદેશ ને જીવન માં ઉતાર કરી રહે છે. રાજા તે બધા પદાર્થ ને મનોમંથન રૂપે અનુભવે છે. પરંપરા ના મુખ્ય વિદ્યાલયો ઘરનો અને રાજા વિદ્યાલય ના વિશ્વાસ ઘરનો પછી તે વિષે?

પુરુષ ઘરમાં, મુખ્ય અને બધું કરીને ઘણા બધા મુખ્યમાં

Date:-

વાદરો બળી પોપાળા વૃક્ષ પરી સ્વતંત્ર થોને છે. તે પિતૃકે? શારદા સ્વને સ્વતંત્રતા નો સ્વેટનો બદલો પરિવાર રાખે છે કે સ્વતંત્ર સ્વભિમાનોને તોડે સ્વતંત્ર મા પડ્યા તે જ જીવનભર છે. સ્વાતો પિતૃકે કમ કરીને સ્વજનતા પ્રાપ્ત કરે છે. શારદા મા કુટુંબ રામ-દમ સ્વાદિ જીવનમ ગુણો વડે પૂરણ રહ્યા માણોને દોષદૃષ્ટિ વડે વિચારકે છે. માણોનો પ્રાપ્તિ જ ન થાય તો તેને તે જીવને વિશેષ પ્રસન્ન રહે છે, સ્વાતા પિતૃકે પુરુષ વડે તેનું સ્વાપ્યું કુટુંબ ~~દિવ્યા~~ ઉઠે છે.

રાગ સ્વાદિ દોષોને ભરેલા તથા માણો મા ઉદ્ભવ કુટુંબો સ્વાતંત્ર્યતા પોપાળા અર્થે પુર્વાગ્રહોથી, સ્વાભરી સ્વાતા પિતૃકે પુરુષ પડ્યા ભેદબુદ્ધિ મા મગ્ન થાય છે અને સ્વાંઘરા ઉપકાર કરે છે. એવો પિતૃકે માણોનો નિરંતર સ્વભાવ કરે છે. વિરહ વડે વિકારિત તે પોપાળા વિરહી પુરુષો સ્વજનો ને તોડે એવો પિતૃકે પુરુષ ના દર્શન કરવા માટે સ્વાય છે. વિરહી મહાત્માઓ પરંતુ પ્રાપ્ત પદોનો સ્વને દોષ સ્વારંભવાળા વિરહી સ્વાદિ માણોને પડ્યા તે પોપાળા દોષદૃષ્ટિવાળા વિરક્ત બુદ્ધિ વડે જુદું-માન સ્વાપતા નથી.

સ્વાતના સ્વજનને સ્વપોતાને ગયેલા પિતૃકે? પુરુષને સ્વાંઘર પ્રથમ સ્વંસાર સ્વાંબંધ તોડાવ્યા કુટુંબો પાછા તે સ્વતંત્રતા નો સ્વાગ્રહ કરે છે. તેમાં નિમગ્ન રહેલાઓ કુટુંબવત્સલતાનો ધર્મ જઈ સ્વાસ્થ-વિચાર સ્વને સ્વાસ્થ મા બિરાજતા રામ-દમ સ્વાદિ મા મગ્ન રહે છે. સ્વાતો સ્વજન પુરુષ પોપાળા પાસે સ્વાવેલા સ્વજન મુનિઓ ને વિસ્મિતસ્વાંમાંથી પાર તેમને સ્વતંત્રતા કરે છે. પિતૃકે પુરુષને પ્રથમ તો પરકૃત્ય પોપાળા ઇચ્છા વિરામ પામ્યા જાય છે સ્વને ઇચ્છાને ~~સ્વાદિ~~ સ્વાપેલું તેનો પાસે જે કોઈ કુટિલ વૃત્તિના માટે પર સંતોષ અનુભવતો સ્વાનંદમગ્ન થઈ રહે છે.

કુદે તે પોપાળા સ્વાર્થના પડ્યા ઉપેક્ષા કરવા ઇચ્છે છે સ્વને કોઈ વાસના કરતો સ્વાપે તો તે પોપાળા પાસે જે કોઈ કુટિલ તે સહજતા પર સ્વાપતા છે છે. દાન કરું છું સ્વેવો સ્વહંકાર વિના તે નિઃસંકોચ સ્વાપી છે છે. પાપને ત્યાગના સ્વભ્યાસ મા સ્વોપ્યા પર તે પોપાળ

Date:-

પોલાનું મોટું પગ રહ્યાં છે. (રાજા રાજ ના જેમ) બધા
વિદેહ ને બધા રાજકુમારના કહે કરી પરમાત્મામાં જે
વિદ્વાન વિચારવા વાળા વિદેહી પુરુષો નું રાજ્ય પણ
દૂર દૂર કુળનું થઈ ગયા જ પામે છે.

પ્રથમનો વિદેહી મુમુક્ષુ રાજે પરફેક્ટ થઈ ગયેલા
કુટુંબના વિરાગ પામવા દ્વારપૂર્વક રાજકાજ કરવો અને પછી
પોતાના સ્વાર્થ માં પગ રાખનારને છેટા પાડવા. તે
પછી કુળ કરતાં સર્વ ભોગવૃત્તિઓ અને સ્વાર્થ નો ત્યાગ
વિરક્ત વૃત્તિના તેમને પરમ ઉત્તમ પદ માં સ્થિત મળે છે.
બધા મુક્ત ફ્રેન્ચ ભોગ કરવામાં જેનું દુઃખ રહેલું છે, તેનું
દુઃખ રાજ જગત માં રાજને કરોડો ગરક માં પગ બધી માત્ર
સ્વાર્થનું ઉપાર્જન કરનારાને ભોરવા, મૂકવા, ઉકળા, ખાવા,
જેલ, રાજને જગસમુદાયમાં જે કાંઈ દુઃખો થાય છે, ત્રિતાપો
ફરી વળે છે તેને નિરંતર રાજાદિ, વૃત્તિ રાજને ઉપાધિઓ
માં જ વિનાશ રહેનારા રાજના મૂઢ પુરુષો જ ભર્યે જાણે.
ફ્રેન્ચને ભોગું કરવું, કરાવવું, તેનું વધારવું કરવું અને તેનો
વૃત્તિ વધો બધા રાજ રાજને ચોર રાજાની ભીતિમાં રહેવું
રાજના રાજને દુઃખોને બદલે ફ્રેન્ચ રાજને રાજાર્થી કરે થયા છે. રાજાધિરાજો પગ નિરંતર રાજાધિરાજોના દોરાદોરી ફોટા છે.
ભોગો રહે રાજાર્થ ના મહારોગો જેવા છે. રહે વૃત્તિ ખરા રાજાર્થે
રૂપિયા માંડ ને બદલે મનુષ્યો તેમને રાજકુળે રાખે છે.
બાકી વિદેહ વડે જોવા તો તે સર્વ નિઃસાર છે.

રાજાંત રાજવિરાજ મોક્ષસુખ ઇચ્છનારે તો
દેહને જગતરૂપ વૃક્ષના રાજક ત્રિગુણ જેવું ખુરદ રાખવું
ગુણરૂપ ના રાજકના દઢ બાંધના વડે સર્વ ભોગ નો ત્યાગ કરી
દઢ વૈરાગ્ય પ્રાપ્ત કરવો. રાજા કમે રાજાદિકારી પુરુષ
પોતામાં પારમાર્થિક રાજકાજને પ્રાપ્ત કરે છે. તેનું કુદરતી રાજ
પર બિનકાંક જરૂરી રહે છે.

5.45 વિદેહીના વિશેષ રાજને રાજ ના દઢતા:-

વૈરાગ્યક બોલ્યા: રાજાર પર વૈરાગ્ય દઢ થયાથી,
વિરક્ત રાજરંગાંત રહેવાથી, બુદ્ધિબલે ગુણરૂપ ના મૂળ રાજકૂ
ના બાંધના કરવાથી, ભોગો વિષે તૃષ્ણા ના રહેવાથી, વૈરાગ્યે
વિરક્ત જ્ઞાનવાથી, રાજકાજના તો ઉદ્દેશ થવાથી, પુરુષાર્થકૃત્ય
થા રાજને કૃતકૃત્ય માં રાજ તો ઉદ્દેશ થવાથી, વિદેહી પુરુષો

Date:-

પ્રારબ્ધકાર ની પોતે ઈશ્વર ની ઈચ્છા કરવા બરાબર. જે ઈશ્વર પોતાની ઈચ્છા પોતે પુરુષ પોતે પોતાની પોતે • બલ્યા કરી છે છે. વિશ્વ પુરુષ કરી, બંધુ ત્યારે તે બોલે છે અમે કે કોઈ બોલાવોલાવ શક્તિ પ્રભુ સમય પ્રમાણે બોલા કરવા રહે છે. ઈન્દ્રિયો ના વિષયો અને બોગો તેનું ચિત્ત પોતે જ ક્રિયા પ્રમાણ માં પડ્યા પ્રાપ્ત નથી. તેને કોઈ પડ્યા પ્રકાર વિષે પડ્યા પ્રમાણિક ક્રિયા જ નથી. તે વિદેહી કોઈ સ્થાન તે જ પોષણ કરે છે. સ્થળ ના પ્રમાણ માં પોતે પરમપદ માં સ્થિતિ નિરાકાર છે છે. પોતે વિશ્વાત્મા જ બ્રહ્મ પ્રમાણે અંદર પોતે કર્મ ઈશ્વરપ્રેરણે પ્રમાણે વિષયોગ પ્રમાણે છે પ્રમાણે છે. જેમ પ્રાણ પ્રમાણ માં જ નિર્મળ પ્રકાશ છે. જેમ પ્રાણ પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ ને પ્રમાણ બોલાવે છે એવો વિદેહી પુરુષ નું હૃદય પોતે ઈશ્વરે પોતે પ્રમાણ રહિત તથા પોતે પોતે રહેવું કોઈ છે. પ્રમાણ પરમપુરુષ પોતે પ્રાણે બોલે છે તે પ્રમાણ વિશ્વાત્મા કોઈ છે. પ્રમાણ મહાત્મા પુરુષ પોતે પોતે! બોલાવો! બોલાવો પોતે પ્રાણ પ્રમાણ પોતે વિશ્વ પ્રમાણમાં પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ પુરુષ ના જે પ્રમાણ પોતે છે તે તો પ્રમાણ કોઈ પ્રમાણ પ્રમાણ નથી. કોઈ પ્રમાણ! નિરંતર ઈશ્વર બોલાવો પ્રાણ પોતે પોતે-પ્રમાણ કોઈ પ્રમાણ કરાવેલા પરમેશ્વર પ્રમાણ પરમ દુર્લભ પ્રમાણ પોતે પ્રમાણે છે.

રામ બોલ્યા:- હે ગુરુવર! ઈશ્વર કોણ છે? તેને શું કરવા પ્રમાણ કોઈ પ્રમાણ કરાવે છે? પ્રમાણ કરીને સ્પષ્ટ કહો.

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- ઈશ્વર કોઈ દૂર પડ્યા નથી અને કોઈ બહુ દુર્લભ પડ્યા નથી મહાત્મામાં પ્રેમ પ્રમાણે પોતાને પ્રમાણ જ પરમેશ્વર છે. આ પ્રમાણ પ્રમાણ વિશ્વરૂપ પ્રમાણ ને પ્રમાણે જ છે. આ પ્રમાણ કોઈ તેનાથી જ પોતાનું છે. પ્રમાણ પોતે પડ્યા પ્રમાણ છે, પ્રમાણ ભરપૂર છે. પ્રમાણ ની અંદર પડ્યા પ્રમાણે જ રહેલ છે પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ જ છે. પ્રમાણ પ્રમાણ માં પ્રમાણ પ્રમાણ પ્રમાણ ને પ્રમાણ ઈશ્વર કોઈ!

જેમ પદાર્થોથી ઘડિ ઉત્પન્ન થાય છે, તેમ

Lakeer

પ્રમાણ કરવાથી પ્રમાણ પ્રમાણ માંથી પ્રમાણિક રીતે પ્રમાણ

Date:-

રૂક્મિણ, પુત્રો અને ઘણાં ઉત્સવો ઉજવવા પાત્ર છે. નિરંતર આ સ્થાન જેનાં પુરુષોના જીવનમાં દયોરૂપ પુરુષ સામગ્રી અર્પણ કરીને તેના જ પુજા કરતા રહે છે. જ્યારે લક્ષ્મી વર્ષે સુધા પોતાના મરણ પુરુષો દ્વારા તેના પુજા કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે પૃથ્વી પાત્ર છે. પરિવાર કર્મ તેને પૃથ્વી પહેલા એ પરમેશ્વરરૂપ દેવ-દિવ્ય મંડિત રાજ ઉજવવા કરવા માટે પોતાના મંત્રે જ એક પત્રિકા દૂત ને મોકલે છે.

રામ બોલ્યા: ઈ મહારાજ! પરમેશ્વર એવા કયા દૂતને મોકલે છે? તે શું બોલે કરે છે? તે કહો.

વિશ્વાસુ બોલ્યા: પરમેશ્વર પિતાજી બાપજી દૂત મોકલે છે તે પરમ પરાક્રમ છે. અને પિતાજી પુરુષની કૃપાદૃષ્ટિમાં પૃથ્વી તે રાજ પાત્ર સુધા નિરંતર પડી જ રહે છે. તેને બોલે કરીને પરિવારી પુરુષને સંસારમાં પાત્ર છે. તેને ઉત્કૃષ્ટ રાજ્ય પરમેશ્વર. આ પરાક્રમમાં જ પરમેશ્વરરૂપ છે અને પુરુષ તેનો વાસ્તવિક (બાપ) છે.

આમા વેદ નો સંમત છે. એ પરમાત્મા જે મનુષ્યો, ભાગ, દેવતાઓ, દેવતો જળ, ફૂલ, વૃક્ષ, દાન અને ક્રિયાઓ ના કામ પૂરા કરે છે. સ્વર્ગલોક એ પરમાત્મા નો મસ્તકરૂપ પુરુષ તેના સૂરજરૂપ, તારાઓ તેના કંપાસ ના પોકિટરો રૂપ છે. પૃથ્વીઓ તેના ચરિત્રરૂપ, રસોડા તેના કૂદરતરૂપ છે, એ પરમાત્મા રોજબરોજ ફોટાઓ સર્જે છે. તે સ્વયં પ્રાપ્ત જ છે તે સર્જને દેખે છે અને રાજપથ વડે વહેતા માં રાખવાં અનંત કૂવા, ફળ, તેમ અને ચરણો ને દાસ્તા કરી રહેલા છે. એ પરમાત્મા પિતાજીરૂપ દૂત પ્રકારો વિસ્તરરૂપ પિતાશ્રી નો સંસાર કરી ગયા તે પોતાનાં અભિવર્તનાત્મક અને વિસ્તાર પરમપદમાં -રહસ્યરચિત કરવા રોજ કરી દે છે. સ્વર્ગ વિકલ્પો ના સમુદ્રો તો વહેતા કરી અનેક અવાજોમાં ના બોલાવ એવા વિકલ્પોને વહન કરી તમે પોતે પોતાના પુરુષાર્થ વડે પરમાત્મા ને પ્રસન્ન કરો.

S.49 પિતાજીના મકાન અને તેના દીપમાં જગાડ ના વિચાર:-

વિશ્વાસુ બોલ્યા: સંપૂર્ણ પિતાજીવાળા વારસા રૂપિત થયેલા મકાનમાં પુરુષો માં કોઈ અમૂર્ત મકાન નો વારસો થયા છે. સમાજિતરૂપ તે જગત અનંત-માં પણ સૃષ્ટિના દેવાળા તેને પૂજે રૂપ પરમાત્મા જ સર્જતા જણાવ્યા છે.

Lakeer

Date:- 10-11-25

કિલ્લેદાર જગ્યાના સ્થાપત્યમાં મુખ્ય-મંદિરની સામે વર્તમાન કાળના સર્વ વસ્તુઓના જ્ઞાન વિશે વિચાર કર્યો હોય છે. અને જેણે આ સર્વ વિચારોના સ્થૂળ પુંજરૂપ, અને સુગમતાવાળા સૂક્ષ્મ પુંજરૂપ રહિત અવયવ યોજનાને જે કહે છે એમ મારું માનવું છે.

પંડિતનું સ્મરણ થતાં તે અંતરાત્મા પોતાના મિત્રે જ બોલાવ્યા તે પ્રત્યક્ષ થયા છે. ચિત્તવૃત્તિમાં અવાંતર સૂક્ષ્મ સ્થૂળ કેટલા વિસ્તારના પરિણામ જો ઉદ્ભવતા જડ-ચેતન ના ભાવ-રૂપ પદાર્થ સામા જશે. ચિત્ત એ બાહ્યના જે સ્થાનને કારણે રહેનારા વિજાતીયરૂપ છે અને પોતાની દેહ આદિના જે કારણે એ સ્થૂલ સૂક્ષ્મ પુંજરૂપોને જોવાના સ્થાને છે. બાકી રહે ચિત્ત પણ સ્થાનના જ ભેદે સ્થિરતા અને ચિલ્લિપ્ત એવા વિશેષાત્મક છે. જેમ કુંભ ઉભા જ્યારે એવું સ્થાન થતાં ઉભાવપણું જેવું રહે છે એમ ચિત્તવિકારો જ્યારે ~~સ્થાનાદિ~~ સ્થાનવાસ કરી પછી જે ભાવમાં સ્થાનાદિ સ્થાનવાં સ્થાન સર્વ ભાવિત થાય જ જતા રહે છે. સ્થાન સર્વ ભાવિત છે એવું સ્થાન થતાં જ બોલાવ્યા પોતાના મિત્રે જ ઉભા થયા છે.

(૪) ત્યારબાદ પુરુષો પોતાના બોલાવ્યાથી સુખ દેહને પણ સ્થાન જ વિસ્તારવડે જ, પ્રકૃતિમાં જ રહેનારાની બોલાવી લાવ્યા છે. સ્થાન તે ચિત્તના સ્થાનવાચક (ક્રિયા) દેહ જે પ્રકૃતિમાં જ રહેનારાના બોલાવનારા, કર્મ પણ તેને કૂટસ્થ યોજનાવાળા કરવો. તે પણ સ્થાન જ દેહ સ્થાનવડે તેને પ્રકૃતિમાં જે પ્રાપ્ત કરી દેવો. સ્થાનમાં ક્રિયા છે જ નથી. પુરુષ યોજનાનું અને પ્રકૃતિયોજનાનું જોડકા બનાવવા-રા મકાનવાળાં સ્થાન માત્રને સામગ્રીના જ સ્થાન ગૃહે તૈયાર જ થયા છે. માટે જગતમાં સર્વત્ર વ્યાપક ચિદાત્મા નું સ્વરૂપપણું સમજ્યા પછી પણ જ્યાં જ્યાં સૂક્ષ્મ જડ-યોજનાનું અને પ્રકૃતિયોજનાનું વૃત્તિ પ્રવાહ સ્વભાવ જોડાણપણું થાય તેમજ સ્વભાવાકાર વૃત્તિનું પણ અનુસંધાન ન રહે, ત્યાં સૂક્ષ્મ જડયોજનાના સ્થાનપણાની અને અધિષ્ઠાતૃ પણાના ભાવના કર્તા કરવી. બહાર અને અંદર સર્વત્ર ચિત્ત રોગ થઈ જ્યાં પોતાના સૂક્ષ્મ સ્વરૂપનો પ્રકાશ જણે પડે છે. એ સ્થાનો કેવા પ્રકારના અને કેટલા સ્વરૂપ ચિત્તના સ્થાનવાસ્થા તમે સુખેથી રોજ થઈ જે રહે.

Lakeer

Date:-

આ ગ્રાહક પર વિશ્વાસ મૂકવા સામુહિક વિશ્વાસની વસ્તુમાં ~~ઉદ્યોગમાં~~ ઉદ્યોગમાં ચૂકવે. વસ્તુમાં રોપાયેલો રક્ષણ દર શ્રેષ્ઠ રોપ-વાનો સાધનોમાં પુરૂષ સર્વદલીયમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણ સર્વેમાં ઉત્કૃષ્ટપણે લર્ક છે. અને સંગઠનોમાં વૃધ્ધિ થાય, કે પૃથ્વિમાં પૃથ્વિ પરના લોકો કે સમુદાય સ્વતંત્ર થઈ પણ સામાજિક પુરૂષ કરવા વિકાસ તે પ્રમાણો નથી. સ્વને એકસમાન શ્રેષ્ઠ સ્વતંત્રતા પોતાના સ્વરૂપમાં વિસ્તાર પણ રહે છે. વૃક્ષો નો કાલ પણ જ્યારે ત્યારે રોપ મળવાના સ્વને સંપૂર્ણ રીતે નિરોધ સ્વરૂપ-સ્વને પ્રમાણો સામાજિક પુરૂષના વિસ્તાર, વર્ષ ના જેવા દર સમાધિ જ કુશલ છે.

ટૈરાગ્ય વડે વિશ્વ જેવું રોપ રહે છે તેવું સ્વનેક રોપ-રાગોથી વડે, ઉપદેશ વડે, વચન કે ઈન્દ્રિયનિગ્રહ પણ પણ રોપ રહેવું નથી. સર્વ રોપોમાંથી સ્વરૂપ સમાધિરૂપ છે, એવા ભાવના ને ત્યારે જેને સર્વ પદાર્થોના પર ના વૈરાગ્ય રહી નથી તેનો સામાજિક સ્વર્ગ સ્વને સર્વદલીયમાં વિકાસોમાં મળ રૂપે દોરવ તે ભાવના બોલે છે. સામાન્ય એવું છે કે સંસ્કારમાંથી બંધારણ સર્વ પદાર્થો સમાજવ્યવસ્થા જુદા નથી. વિકાસના પોતે જ ઘર, બાળ, સમૂહ, દોર, પર્વત, ગૃહસ્થો સમાજ સમાજો રૂપ બોલ રહેલ છે. વૃક્ષમાંડળના જડ સમાજમાં રહેલો સ્વને પુરાણ-શક્તિ વડે જીવનવાળા વિકાસમાં તિલક રૂપ સર્વ સૃષ્ટિઓ વૃક્ષો કરે છે.

વિકાસમાં જ પોતાના સ્વરૂપને મૂળ બોલે સમા સર્વ સૃષ્ટિઓ સ્વને તેમાનું સર્વ જોઈ બળ બોલ છે, સર્વ જીવો વાસ્તવમાં વિશિષ્ટતાને બાદ કરતાં બીજા બધી રીતે સમાન જ છે. આવા વાસ્તવોના વિશિષ્ટતાઓને ત્યારે સૂક્ષ્મ પોંડા ના જેમ બહારના રહી સર્વ-બાહ્ય સમાધિમાં જોઈ પડે છે. જડ ઉપાધિને ત્યારે જડ બળ બોલ છે.

(8) પ્રથમ પોતાના પુરૂષાર્થ વડે વિવેક-વૈરાગ્ય સમાધિ સાધન-સંપત્તિ તે સ્વને શ્રવણ-મનન સમાધિ ને સંપાદન કરવા. પછી દ્વારા માં વિઘ્ન કરનારા તંતુ ને સમાધિ-પ્રણાલિકા કરીને બહાર ફેંકી. એ પછી સંપ્રજ્ઞાત સમાધિ વડે બાહ્યવિષયક વિક્ષુબ્ધતા મનને નિર્વિકલ્પ સમાધિ માં પ્રવેશ કરવો. પછી પૂર્વે સેવેલી કરેલી પ્રજ્ઞાઓ ના સંસ્કારો ના બળનો અને સંસ્કારમાત્ર થી દૂર થયેલા પોતા

Lakeer

Date:-

ને વાલ્લેશ્વરદાદાર વડે વરવા જ વોડી બાબવું. રામ પુરુષ રેમાંદ્વારા પરિપૂર્ણરૂપ જ થઈ રહેવું પરંતુ રમરાજી રેમા ની રમાયે રંસારમાં બહુલતા જ બોલ કરી દેવું જોઈએ.

5.50 બાબ પ્રકારના જડો.

વિરાટક બોલ્યા: દશ દિશાઓમાં રહેતા રમા નર, નાગ, દેવો, પર્વત રમરતા વૃક્ષ અને ગંધર્વ રમાદિ બામવાળા જડો માં જે રમુદ્રો જોવામાં રમાવે છે તેમાં કેટલાક રત્નબગર કહેવા-વે છે. કેટલાક રંકુલબગર કહેવાય છે, કેટલાક કેવલબગર કહેવાય છે, કેટલાક વિરલબગર કહેવાય છે, કેટલાક દલબગર કહેવાય છે, કેટલાક બગારબલ્લ કહેવાય છે અને કેટલાક ઉજ્જ્વ-બગર કહેવાય છે. રમ રીતે બાબ પ્રકાર ના જડો કહેવા છે.

રામ બોલ્યા: વારુણારોની વિશિષ્ટરાવરણોને લઈને બાબ પ્રકારે થઈ રહેવા રમે રર્વ જડો નો ભેદ મને બોધ થવા રમારું રમજાવો.

વિરાટક બોલ્યા:- રમા જગત માં કોઈ રમયે કેટલાક દેવો વડે જલવા દેવા રમુદ્રોના રમરસમાં રહી રત્નપુંજને દેખે છે. તેમનું રત્નબ જ પ્રપંચરૂપ રમા જગાય છે તે વખે રમને તે જડો રત્નબગર કહેવાય છે. કોઈ રમયે કોઈ રમને કોઈ રમય રમુદ્રોના જડને પોતાના મોજ જ રત્નબ રમાવે છે. તે રત્નબપુંજ રમમાં કમે રમને રમમાં વારુણ તે રોગો રમાયણો વિખરી થઈ જાય છે તો રમાયણો તેમનાં રત્નબણને દોરશે. રમે પુરુષોનો તે રત્નબપુંજ દાણા બોબાકારને બદલે બગારબણાને પ્રબળ થઈ ગયેલ છે તેથા તેમના રંકલ્પોના જડોને રત્નબગર કહે છે. રર્વ માં વલ્લા રહેતા રોબવબૃક્ષ રર્વરરૂપ કહેવાયા તે રર્વ કેવાડો રમને રર્વરૂપ છે. રમાયણો તેમનાં રત્નબણ છોડશે કારણકે રમાયણો તેમનાં રંકલ્પ કરવા માં વારુણાદિને રહેતા છોડશે તેથા તેમના રત્નબમાં કર્મ ની રમમાળા ને બદલે (ઉદ્ભુદ્ધ થઈ જવા) બગાવ રહેશે છોડશે.

રામ બોલ્યા:- પ્રથમ જે કલ્પ ના રંકલ્પ રમા રમાયણો બગારૂપ પ્રપંચને રત્નબણે દેખનારા રમે જડોનો જન્મ થશે કરે, તે કલ્પ ની કલ્પના પછા કેમણે તો રમને પ્રબળ થઈ ગઈ કરે; તો પછી તેમણે રમે રત્નબમાંથી બગાવ થવા તેમની રમવાવ કલ્પમાં સ્થિતિ કેમ રંભવે?

Lakeer

વિરાટક બોલ્યા:- પોતાના, રમા રમાયણો બગારની

Date:-

રસોડાના ભાગમાં અંદરની દિવાલમાં જે એક બારી રાખવામાં આવે છે તેને પાકઘર કહેવામાં આવે છે. આ પાકઘરમાં રસોઈ બનાવવા માટે જરૂરી વાસણો રાખવામાં આવે છે. ઘરમાં રસોઈ બનાવવા માટે જે ઓરડો હોય તેને રસોડું કહેવામાં આવે છે. રસોડું ઘરના બધા ઓરડાઓ કરતાં નીચાણમાં બનાવવામાં આવે છે.

રસોડાની જમીન પર ઈંટો પાથરવામાં આવે છે. રસોડાની દીવાલો પર ચૂનો કે સફેદ રંગ કરવામાં આવે છે. રસોડામાં ધુમાડો બહાર જવા માટે એક બારી રાખવામાં આવે છે. રસોડામાં પાણીની સગવડ માટે એક નળ રાખવામાં આવે છે. રસોડામાં વાસણો ધોવા માટે એક ઓટલો બનાવવામાં આવે છે. રસોડામાં ખોરાક રાંધવા માટે ચૂલો બનાવવામાં આવે છે. રસોડામાં ખોરાક રાંધવા માટે ગેસ સગડી પણ રાખવામાં આવે છે. રસોડામાં ખોરાક રાંધવા માટે વીજળીથી ચાલતા ઉપકરણો પણ રાખવામાં આવે છે. રસોડામાં ખોરાક રાંધવા માટે વપરાતા વાસણોમાં તપેલી, કડાઈ, તવી, ચમચા, ચમચી, ઝારો, વેલણ, પાટલી, ચાકુ, ગરણી, ડોલ, ડોલચી, ગ્લાસ, વાટકા, થાળી, ચમચા, ચમચી, ઝારો, વેલણ, પાટલી, ચાકુ, ગરણી, ડોલ, ડોલચી, ગ્લાસ, વાટકા, થાળી વગેરે વાસણો રસોડામાં રાખવામાં આવે છે. રસોડામાં ખોરાક રાંધવા માટે વપરાતા વાસણોમાં તપેલી, કડાઈ, તવી, ચમચા, ચમચી, ઝારો, વેલણ, પાટલી, ચાકુ, ગરણી, ડોલ, ડોલચી, ગ્લાસ, વાટકા, થાળી વગેરે વાસણો રસોડામાં રાખવામાં આવે છે.

હવે રસોડાઘર વિશે સાંભળો. કોઈ પુરાતન કાળમાં કોઈ એક ગામમાં કોઈ એક કારીગરે જે પુરુષો વિનાનું ઘર અને રસોડું બનાવ્યું હતું. એ ઘરમાં ફક્ત એક રસોડામાં જ પ્રકાશ થઈ રહ્યો હોય, બહાર અંધારું છવાયેલું હોય, બારણાં બંધ કરી દેવામાં આવ્યાં હોય, બારીમાંથી પણ ઠંડો પવન આવતો હોય, એવામાં એક સ્ત્રી ચૂલા પાસે બેસીને રસોઈ બનાવી રહી હોય, એવામાં એક પુરુષ ત્યાં આવે અને તેને રસોઈ બનાવવાની ના પાડે, તો એ પુરુષ રસોડાઘર કહેવાય. એ રસોડાના ચારેય ખૂણે ખૂણા તપાસે તો એક પણ સ્ત્રી કે પુરુષ ન દેખાય. અને તેના મનમાં એવું થાય કે આ ઘરમાં કોઈ સ્ત્રી કે પુરુષ નથી. અને તેના મનમાં એવું થાય કે આ ઘરમાં કોઈ સ્ત્રી કે પુરુષ નથી. એ પુરુષોના રસોડાઘરના જાળાંની અંદર પૃથ્વી પર રહેતા એક રસોડામાં જ પોતાનું જીવન વિતાવતા એક પુરુષ હોય તો એક બીજા પુરુષ માટે રસોડાઘર કહેવાય.

હવે ફેરવાઘર નો બેટ સાંભળો. ચૂંદડી ફરતાં રસોડાના વિસ્તાર રહેતા વૃક્ષમાંના એક ફળના અંદર પૃથ્વી જ અવતરેલા એક ફેરવાઘર કહેવાય છે. જેનો પૃથ્વી પોતાના ઉત્પત્તિ પદાર્થના સ્વભાવ પર રહેતો હોય, એ એક ફરી વાર એક પછી એક જીવાત્માઓને પ્રકટ થતાં રહે છે તેમજ પ્રૌઢાવસ્થાને પામ્યા બાદ, સ્વભાવ, સ્વપ્નોથી એ ગાઢ અવસ્થામાં ગતિ કરતાં રહે છે. અને જેનો વિસ્તાર કહેવાય છે. પાછા જેના બે એક પાપ માં અવતારોને બદલે જડચાવર ભાવને પ્રકટ થયા છે. ગાઢ દશામાં અજ્ઞાન વડે દટાઈ રહે છે અને જેનો દાનઘર કહેવાય છે. કે પુરુષો ચારવાણિયાર અને સ્વરજંગાટ વડે અજ્ઞાન-નિદ્રા માંથી ગાઢ પર જતાં જ્ઞાન ને પામે છે અને ગાઢ અવસ્થા

Date:- 11-11-25

જે મા દેખાતા દરિયાપારને રત્નાગ જેવા પુરુષે છે, તેવો જગાતરત્નાગ કહેવાય છે. જેમણે રાગ ને પ્રાપ્ત થઈ જેવા પરમપદ ને પ્રાપ્ત થઈ ગયા હોય છે અને તૃષ્ણ રહેતા રત્નાંદ મા રહેતા હોય છે, તેમના જગાત રાગ અને રત્નાંદ કરતા થઈ ગયેલા હોવાથી તેવો કરુણાવાર કહેવાય છે. આમ બધા અર્થો રાગ રત્નાગ માંદ છે. આ રામ ના થઈ જગાત કોઈ વસ્તુ છે એવો ભાંતિ નો ત્યાગ કરી પરમતત્ત્વમાં મા પરાયણ રહો.

5.51 બ્રહ્મદત્ત પછી જગાત ના વિષાદ:-

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! આપે કેવલ જગાત બાબતો માંદ કહ્યો તો આકાશમાંથી જેમ પુષ્પવૃષ્ટિ થાય તે આકાશ અને વિનાદક રૂપ રચે ઉત્પન્ન થયા છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- હે રામચંદ્ર! કારણ વિના કરું કાર્ય સંભવતું જ નથી; માટે કેવલ જગાત માંદ કારણ નો રામાગ કોઈપણ રહ્યો સંભવતો નથી. તેમ રત્નાંદ અને જડ નો આ બંને માંદે પણ રામાગ છે કારણ તોજ રામાગ છે. રામ રહ્યો કરું ઉત્પન્ન પણ પહું નથી કે બારા પણ પણ થયો નથી. આમ રામે રામાગના વિષયો ના કારણ પણ અવિદ્યારૂપ પુરુષોને તે વિષે ઉપદેશ માટે કરવા મા રામાગ છે.

રામ બોલ્યા: રામરો કોણ ઉત્પન્ન કરે છે? તથા રાગ-કોપ રામે તેના પ્રતા બોલવા મન-બુદ્ધિમાં પ્રેરણા પુરુષ કોણ માંદ ઉપજાવે છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- રામરો ને ઉત્પન્ન કરનાર પણ કોઈ નથી તેમ પાણીમાં ને માંદ ઉપજાવનાર પણ કોઈ નથી. આ બધું જેમ મા તેવા તેવા રામમાં જ થાય છે તેમ રામાંદ રામે રામાંદ પૌરુષ રામાગ્ય પોતાના બુદ્ધિ રામમાં ના રામાંદ રામાંદ પુરુષે વિલક્ષણે થઈને રહે છે. પૌરુષ રામાગ્યાત્મક ઈશ્વર તે રામાંદ છે રામાંદ રામે રત્નાંદ પુરુષોનું કોણ છે. પોતાના તો જગ થઈ ગયા રામાંદે આ પોતાનો રામાગ્ય જ પ્રકાશક્ય છે તેમ રામાંદે. કોઈક રામાગ ને તોજ રામાંદ થઈ રહેતા વિદેહ પુરુષોને મન, પરપોક્ષ તોજના જગાત આ તોજ મા જ રામાંદ છે. રામાંદ તેમને કોઈ પોતાના તો ઉદ્ય કેમ રામાંદ? રામે રામાંદ પરમપદમાં રામાગ્ય જ દેશ, કાળ, ક્રિયા તોજ

Date:-

અને વિરલ વચ્ચે બોલાચાલી અવાજ છે. બે જ દિવસ, પણ એટલે બોલ-ચાલ પણ ઓછી છે, કેટલે સાવ ચૂપ થયો.

હે પ્રભાવંત! દિવસો ને વરસો વીતતા ગયા અને આકાશમાં રહી ચંદ્રનો સ્વભાવ ફરનારા બદલાયેલા પુરુષોના જ દિવસે પ્રભાવંત ના અંદર પડોશન રાકે છે. જૈસો સ્વર્ણમાલાના ખાડા માં પડવા કોલ વચ્ચો એ પુરુષ-પણ પ્રભાવંત ને ભેટ્યા જ નથી. રાજ બારે રાતે ચૂક્યા થયા તે રાજનિયક પુરુષના દિવસ સંપૂર્ણ પણ સ્વભાવ દોડી દેતા કેવા બદલ જ જુવે છે. સ્વાભાવિક્ય નું રાજ પણ સ્વર્ણકાર સંકોચ રાખ્યું જ્યારે બોલા માટે રાજ થયા છે. બદલ્યું સ્વાભાવિક રાજ પણ જ્યારે, વિરલ બોલે સંવર્ધ સ્વીકાર બોલા ગયા છે. એટલે સ્વા રાજ્ય બોલ્યા સંવાદો માં જે કાંઈ તેનું રાજકારણ જોવાયું છે તે કેમ કરીને ઉકેલ બોલા થયા છે. સ્વને બોલે પોતાના સ્વભાવ ની અંદર, વિશ્વાસઘાતે પોતાના માટે જ જ્યારે, વિરલ સ્વાંદના વિવર્ત રૂપે પુનરાવર્તન પામ્યા છે તેમાં સ્વાકાર બોલા કેવા હોવા?

બદલાયેલ રાજકારણોમાં, પોતાના વ્યક્તિત્વ સ્વભાવનું રાજ બદલે કોવાયા બોલે જ્યારે, વિરલ, બોલે સંસારનો પુરાવા દેખાયા છે, પણ રાજ પણ બોલે એ સ્વરાજ સ્વાપેક્ષણ બાકી પામે છે. પણ બોલે તેમાં સ્વાકાર બોલે જ્યારે વિરલ? વિવેકરાજ પુરુષ બોલા, જ્યારે પુરાવા સ્વભાવ જેવો વ્યક્તિ સ્વને મળ્યા જોવાયા છે. રાજ ને બાદે વિવાદોના સંવાદો રાજ કુદરતે સ્વને રોજ પણ ગયા છે. દિવસ બદલ્યું, વિરલ બોલા નથી.

'સ્વા જ્યારે કેવા બનાવો છે, મૂંઝાયા છે સ્વને બોલું સ્વભાવ જેવું જ મળ્યા છે' સ્વાદો નિષ્ફળ પણ ગયા પણ બોલે જ્યારે અંદર ચૂકેલા માટે, સંવર્ધ સ્વને ~~વિવાદોમાં~~ સ્વાંદ પણ મળ્યો બનાવોના સ્વભાવોમાં દૂર થઈ ગયા છે. બોલા રાજ બુદ્ધિ બાળો વિવેકી પુરુષો સ્વે જ્યારે ભગવાનમાંથી પણ બોલા દોવાના જિવાજે જેવું સંવેદના સ્વને વિવાદાસ્પદ બોલે નિરાકાર જુવે છે. જ્યારે પુરાવા કેવા વિરલ ના મૂંઝાવ જ છે એમ રાજ બોલે સમજાઈ ગયા છે. દિવસોમાં સંવાદિત સ્વભાવિક દૂર થયા છે. ત્યારે દૂર થયા દિવસ

Date:-

રાવણના દરબારમાં જે બાજુ ઉભેલા ધર્મ રાગ-દ્વેષ અને દોષો રૂપ ગંદકી પડ્યા છે દારૂ જેવા છે. બંને વિભીષણ બોલ્યા, મિત્ર અહિ આ રાવણસભા વિભાગો થઈ ગયા છે બંને સંકટમાં પડી ગયા છે બે અમુક ટકા રહ્યા છે.

બધાના પુરુષના સામાન્ય ભૂમિકામાં રહેતો કૌશલ્યા બોમ્બ પરબ્રહ્મ મા - પુરુષોત્તમ દ્વારા એકત્વરૂપ પ્રાપ્તિ, પોતાના દિકરા, રામકાજને, રૂબલકે રક્ષણને એ કરાવે દેખાતો જ નથી, એ પરમબ્રહ્મ ના અંદર પોતાનો આત્મા સમજે કે અમે મા, દિકુ, ધન અમારું પડ્યા નથી, રૂબલ પડ્યા નથી અમે દશરથપુત્રનો ઉદ્ધાર પડ્યા થયો નથી દિકરા તે અર્ક વિલક્ષણ છે. અમારા સાળા બધા જોઈ પડ્યા ભૂમિકામાં કૌશલ્યા પરંતુ બંને દૃષ્ટિ મા તો ભૂમિકામાં પડ્યા નથી. બધાયેલા રોગ, રામકાજ જેવા બિમાર, નિઃસંગ થઈ ગયા રહે છે. દેહધારી કૌશલ્યા દિકરા દિકુરૂપ કૌશલ્યા છે. મારો બેટા કૌશલ્યા મોજ જ રહે છે, તે સંસાર બાજુ ગયેલો કૌશલ્યા છે. તે કૈકેયી રામાત્મા તો જ સ્વરૂપના સમજ પરમશાંતરૂપ સમુદ્ર ના સચ્ચિદાનંદ જ રહે છે. અમે સમાધિરૂપ બ્રહ્મ મા જ સ્થિર રહે છે.

5.52 રૌવણ જગતગુરુ પણ છે.:-

રામબોલ્યા:- કે મહારાજ! કુદરત રૌવણ્યા આત્મા જેમ્બલકે રામાત્મા જેવો બનાવે છે. તે જમાનેમ કુદરતે તને મારે એમ કુદરત કરે.

વિભીષણ બોલ્યા:- રામાત્મા સમ્પૂર્ણ સમુદ્રો મૂકે મનુષ્ય જગતને જેટલું જુએ છે એટલું જ તેના મનમાં રહે છે પડ્યા જેટલું તેના દિમાગમાં રમાવવું બધા એટલું તેના ચિત્તમાં રહેવું બધા. ત્યારે વિભીષણ પુરુષ તો પૂર્ણપર રાવણના બધા રાક્ષસો મા રામ-તો મા રામ બે વિચાર કરે છે. કોઈ બિભિષણ એવું પોતાના રામાત્મા રામાત્મા કૌશલ્યા તો પડ્યા તેને 'સાધક' તરીકે ઓળખાવો નથી.

રામાત્મા તમે વિભૂતિઓ કરનારા કર્મોનું અનુકરણ કરવા મા નિષ્ફળ રામો. મારા રામ-રૂ મા રામોને વિષે જ ચિત્તને પકડી રામો. મોજ દેખાવા કરીને તેવું જ બનાવ કરો. અમને મારા રામ ઉપદેશ તે રામાત્મો.

રામા દરેકમાંથી ના બ્રહ્મ રામાત્મારૂપ છે. તેમ રામ દરેકમાં જેવું કોઈ પડ્યા છે જ નથી. રામ બેટા જે વિચાર

Date:- 12-11-25

તો કે તમને કોઈના કિસ્સા સાંભળ્યા હશે તેમાં તમારા કિસ્સામાં સરખું લાગ્યું તો કોમેન્ટ કરો. આ મોબાઈલ કારણે કેટલા પતિ પત્ની વચ્ચે ઝઘડા થયા છે. કેમકે ક્યાંક વાંચ્યું હતું કે મોબાઈલ પાછળ પડ્યા તેથી કોઈ મોબાઈલ તોડી નાખે તો લાગે તમારી સમજ માં આવ્યું હશે.

બીજો પ્રકાર એટલે કે કોઈ પણ સંબંધ. જેમાં જગત દેખાતા છે. તે સર્વ પ્રકારમાં માં તારા પાપે છે. દેહ વગેરે બંધન રહિત વિકારો તે બ્રહ્મણ છે. મારે પરમાત્મા સ્વરૂપ છે જ્યાં જેમ જગતરૂપે પણ બ્રહ્મસંબંધ જ છે તો પણ બહું છે જ નથી. બીજો વ્યવહારો પર વિચાર કરતાં અનુભવપ્રમાણ છે તેવું બોલવું જ વિરુદ્ધ થાય છે કે આ સર્વ કોઈ વિકારોનો જ એક વિવર્ત છે. ત્યાં તે બ્રહ્મણ, બ્રહ્મણ, બ્રાહ્મ સૌંદર્ય જ છે. તે બાકીના બંધો મિથ્યા છે, મિથ્યાકાર છે અને માત્ર ભોગરૂપ જ છે. એ વાત બ્રહ્મવિદ્યા ને બીજે અનુભવમાં આવવું જોઈએ પરંતુ વિદ્યાવાળે અનુભવ માં આવે જ છે એમ વાત્સલ્યાળ વિદ્વાન પાસે છે તે રીતે સમજો.

મકાનપણા માં જ્યારે મકાનિક - ક્રિકેટવાળી રુચિ માં સર્વ દરેક્યમુક્ત, માન, બુદ્ધિ અને કર્મ સ્વરૂપ માંથી પાપ જાય છે. જ્યારે બ્રહ્મણ પણ વાત પાપ જાય છે, જ્યારે કાળ વિકારોનો બળ જાય છે, જ્યારે વાસ્તુ અને તેજ પણ બ્રહ્મ સંબંધ બ્રહ્મણ પાપ છે, જ્યારે બ્રહ્મણ પણ વિકાર પણ જાય છે. જ્યારે જડ-ચૂકવા પણ દેખાવ ભોગ કાળ રુચિ કાર્ય પાપ છે, દુઃખ માં જ્યારે સર્વ બાબત-રૂપ જો સમુક્ત બ્રહ્મણ બ્રહ્મણ પાપ છે, ત્યારે શોક બ્રહ્મણ, નિત્ય, નિર્મળ બ્રાહ્મ ને પ્રકાર પણ જગત બાબત-રૂપ વિનાનું, બ્રહ્મણ-બ્રહ્મણ રુચિ અને સ્વરૂપ એવું કોઈક બ્રહ્મણ્યવાળું સર્વ જ બ્રહ્મણ્ય રહે છે. એ સર્વ દૃષ્ટિકોણ પડે ના જેમાં રાગ્રહ તેવું બ્રહ્મણ્ય છે, બ્રહ્મણ્ય છે, બાબત રહિત છે, સર્વ પ્રકારમાં માં બ્રહ્મણ્ય છે, રુચિ જેવું છે, ત્યાંકારરહિત એવું કોઈ-કારણ રુચિ છે. તે જ પરમપદ છે. એ પરમ સર્વોપરિ વિકારો કોઈક જુદો જ વર્તે છે, બ્રહ્મણ્ય છે કે કોઈક મુક્ત પણ રહેવા સર્વોપરિ જ બ્રહ્મણ્ય રહે છે. બ્રહ્મ એ પુરુષોત્તમ જ વિશ્વાસ બિંદુ એ પરમપદ માં જ કોણ છે. બાકી વેદ બ્રહ્મ બ્રહ્મ તેવું

Date:-

વસ્તુ ન કરી બતાવે છે. બાકી તે સ્ત્રૈણ સ્વભાવવાળા જ છે. એ બધા કારકુનથી, મંત્રીઓથી, સેનાપતિઓથી, કવિઓથી, ફરજીઓથી, દેશ કે ભિક્ષુકોથી તે દેશ, ગામ, ઘરમાં મહેલોમાં પડ્યા રહેતા કે ખંડેરોમાં પડ્યા રહેતા. તે બધા જ્યારે ભેગા થાય ત્યારે બોલવું પડ્યા રહે અને ચાલ જ જ જાય રહેવા બોલવું પડ્યા રહે. એ બધા સ્વસ્થ સ્ત્રૈણભાવ તો ફોરફ સ્વભાવિક જ છે. તેઓ ગામ ના પાર પડોશને ગાળો આપે, ઘરમાં જ્યાં-ત્યાં કૂતરાંઓ ફરતા ગાળો આપે અને પોતાની સ્ત્રીઓને બેઠાં બેઠાં ઉપર ગાળો આપે એવા સ્ત્રૈણ સ્વભાવમાં જ સ્વસ્થ રહે છે.

આમ, આ બધા પદાર્થો બ્રહ્મના બંધ રૂપો જ છે અને બધા પડ્યા રહેવા; એમાં જ બધા બદ્ધ પડ્યા રહેવા છે અને બધા પડ્યા પણ રહેવા એના બંધ બદ્ધોક્ષ્ય છે. એ બધાના બંધન જ ગાળા જીવને પોતાનામાં પોતા ગણેલા બધા પુરુષો જ બંધ રાખે છે. પરમાત્મા બ્રહ્મ પુરુષને તે બાહ્યાભિમાન દૃષ્ટિએ બદ્ધ રહેવું બન્યો છે, બંધન બાધ્યા બન્યો છે અને બદ્ધ પદાર્થો વડે પોષણ બન્યો છે. બધા બાહ્યાભિમાનદૃષ્ટિએ એ તે બદ્ધ પદાર્થ વિનાનું કેવાયું છે.

હે મહાબુદ્ધિશાળી રામચંદ્રજી ! બદ્ધ પદાર્થોનો બનાવ તો બ્રહ્મના કરાવવાનું નિર્ણયપૂર્વ બનાવેલ જીવોનું સંપૂર્ણ રાજ કોઈ જીવ બનને ઉપયોગ કરેલું નથી. બનને જે બંધન ઉપયોગ થયા છે, તે જ બધા બાબતે રાજની બ્રહ્મપુરીના તો પુરાવો બનાવે છે. જે પુરુષ બોધને પોષણ પદ્ય ગયો હોય છે અને બદ્ધ જીવના બનાવેલા જ પડ્યા રહેવા બોધા કેવાય પુનારાં બનાવેલાઓને તે પોષણ પદ્યોને, બંધન બોધ:કરણ બાળો અને બોધ કોલ છે તે જ એ બોધાના બંધનમૂળ પરમાત્માને કેવા રાખે છે.

બાકીના બંધનકાર જીવન ના બનેલા છે બધા જીવ બાબતના બનેલા નથી; તે તો બનાવેલા બંધનમાં બનાવે છે. બ્રહ્મપણાને જ વિકાર તે પોષણ વિનામાં બનાવે છે. તત્ત્વજ્ઞાન બધા બોધ બ્રહ્મને તે વિષે તે જીવ પડ્યા બોધાબ્રહ્મપૂર્વ રહેવું જ બનાવેલા બનાવે છે. એ તત્ત્વના બોધ પરમાત્મા માં પડ્યા બનાવેલા

Date:-

-મંડળ વેળા રજાઓ રજાઓમાં વધારાની રજાઓ રદ્દ કરી દીધી રહ્યું છે, પરંતુ વાર્ષિક રજા ભોગવવા બાબતમાં કશું ફેરબદલ થયું નથી.

S 53 દર-પત્ર રજાઓ બ્રહ્મમુહૂર્ત છે-

રામ બોલ્યા, જેમ કાર્ય માં કારણનું રહ્યું છે, રાજકારણમાં રાજકારણનું રહ્યું છે ઈત્યાદિ. રામ રજા વિષે માં બાબતને જુદા પડવું વિચારવાને બદલે રજાઓ-રજા માટે રહેવું છે. તો જે રજા મને સમજાય તેમ રાખું મુજબની સમજાવો.

વિશ્વામિત્ર બોલ્યા:- રજા રજા વિષયક મહાવિદ્યાલયો ચાલુ જ છે. રજાઓ તો ફેકલ્ટીવાઈઝ ફાળવાયેલ છે. તેમાંથી પણ દરેક વર્ષે, તે ફેકલ્ટી રહ્યું વૈજ્ઞાનિક છે, કાર્યરત છે, રજાઓ છે, રજાઓ રજાઓ જ સરળ સિદ્ધાંત માં જ રહે છે. જ્યારે બ્રહ્મ, વિશ્વામિત્ર રજાઓ મહાવિદ્યાલયો પણ રજા રજાઓ ચાલુવાળો મહાપુરુષો બાબતે ને ઉભા રહે છે રજાઓ બ્રહ્મ તપાસમાં રજા બાબતે સિદ્ધાંતમાં તે પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. ત્યારે રજા રહ્યું વૈજ્ઞાનિકોમાં જ શોધ રહે છે. તેમના રજાઓ વિષયક રજાઓ રજાઓ જ છે, તેમના રજાઓ રહ્યું ઉપાય પ્રયાસનું કશું ફરક સંભવતું જ નથી. રજાઓ, બ્રહ્મ, માણસ, પાંડુ, બ્રહ્મ રજાઓ-કારો જે રહ્યું વિષયમાં રજાઓ જ નથી. ફેકલ્ટી, રજાઓ, રજાઓ-રજાઓ, રજાઓ. રજાઓ વિષયનું રજાઓ જ રજાઓ વિષયો છે. રજાઓ તેમના પારે રજાઓ પણ પ્રાપ્તકાર્યમાં જેનું રજાઓ છે; પણ રજાઓ વિષયક વૈજ્ઞાનિક રજાઓવાળા પણ ફોટા ત્યારે રજાઓ કહી રાખવું નથી.

(Q6) જ્ઞાન બ્રહ્મમુહૂર્ત નથી. રજાઓ બ્રહ્મણ રજાઓ જે કાંઈ રજાઓ જ્ઞાન રાખે છે તે વિદ્યાકારમુહૂર્ત બ્રહ્મ જ પોતે જ વિવિધમાં તેને રૂપે ઘણે રહેવા માગે છે. બાકી બ્રહ્મ તો રજાઓ, રાજા, રજાઓ-રજાઓ માટે રહેવા જ છે. રજાઓ વિષયક છે. પૂર્વબ્રહ્મમાંના જ રજા જ્ઞાન પૂર્વબ્રહ્મમુહૂર્ત જ રજાઓ રજાઓ રહ્યું છે. પૂર્વબ્રહ્મમાં તે પૂર્વબ્રહ્મમુહૂર્ત જ પૂજારણ કરે છે, પૂર્વબ્રહ્મમુહૂર્ત જ તે રજા પાળ્યું છે. રજાઓ પૂર્વ બ્રહ્મણ રજાઓ તે પૂર્વમુહૂર્ત જ રહ્યું છે. બ્રહ્મ રાજા છે, વિવિધમાં રહેવા, રજા-રજાઓ વગર મુક્ત, વિષયક છે અને રજાઓ, રજાઓ જેવું વિષયક છે. રજાઓ છે.

Date:-13-11-25

ચર્ચિત છે, ચરિત્રને વ્યવસ્થિત પણ છે અને ઉત્તમ રાગયુક્ત છે.

S.5H ચર્ચ પદાર્થો સૌંદર્યયુક્ત છે.

પંક્તિઓ બોલ્યા :- જ્યાં તે તત્ત્વદર્શન વડે જોયાં તે વ્યાકારોનાં જેનું રચનાં અને ભેદનું કારણ કિયાનું છે. અને બ્રહ્મ પોતે જ વિશ્વાકારોના અંદર-બોચાનાં રચનામાં દ્રવ્ય. પ્રવ્ય અને આત્મરૂપે પણ રહેલ છે. એટલાને વિશ્વાકારો ~~ના અંદર બોચાનાં રચનામાં~~ જ વિશ્વાકારોના અંદર બાળાં પ્રકારે વિવર્તરૂપમાં આવ્યું રહ્યું છે. તમે, હું, જ્યાં ત્યાં રહેલાં બાં અને બ્રહ્મ પોતે જ બ્રહ્મ તે વિશે શાંત તથા સ્વભાવમાં રહેવું આવે છે. આ ચર્ચ જ્યાં, ચક્ષુ, પર્વત, નિદ અને પૃથ્વી અને વિકારવાનું દેખાય છે ઈત્યાં તે કાચમાં મોંનાં જેવું શાંત તથા જ્ઞાન અને વિકાર વિનાનાં બ્રહ્મરૂપે જ રહ્યું છે.

એટલા માટે દરેક તો જે દેખાય છે તેમાં પણ દેખાતાં વ્યવહાર જુદો પાડી વિવેક વડે વિચારવામાં આવે, એટલે તે બોધનો એકાત્મ સ્વરૂપમાં જ રહેલો છે. આમ તે ફૂલ્યા પણ રહેતો નથી. તેમજ તે ચર્ચ જ્યાંનો કોલા ઈત્યાં પણ ચર્ચિતના વ્યવહાર તો ચોરી અને ગારણ્યાં પણ વ્યવહારને ત્યારે ચિત્યુત: એકરૂપ જ છે. આ પ્રમાણે ચર્ચ બાબતમાં બ્રહ્મદર્શિતને વિચાર કરીએ તો દેખા પણ પણ તથા, ચર્ચિ-પણ પણ તથા, બોધાયણ પણ તથા, જોવાયણ પણ તથા, ચેતનણ પણ તથા, પદાર્થનું વ્યવસ્થિત પણ તથા અને ચર્ચ વ્યાકારરૂપ છે એમ પણ તથા; પરંતુ જ્યાં આવે વિચાર વિનાનું ચર્ચિતાના, જ્ઞાન, વ્યવહાર, વ્યાંત અને તત્ત્વ જ રહેલ છે જે ચર્ચના એકત્વરૂપે એકરસ રહેલું છે.

એ એક જ તત્ત્વ જ્યારે વિશ્વાકારોને વિશ્વાના બે દેખાવાનું અને દેખાવાનું પૃથક થઈ જાય છે. આમ પ્રમ વિશ્વાકારો ની અંદર આ જ્યાં રચનાકાર તે જ આવે છે. ત્રિગુણાત્મક એનું બ્રહ્મ જ જ્યારે વિશ્વાનાં બે પૃથક થતાં, આ જ્યાં બે આકારે થઈ રહ્યું છે. માટે ચર્ચને આકારરૂપે દેખાવું આ જ્યાં પૃથક જેવું ત્રિગુણાત્મક બ્રહ્મરૂપ જેવું જ રહેલું છે એમ સમજવું.

આત્મ એકત્વ જાણે આકૃતિવાળું કોરા

Lakeer

અંદર રહેલાં પૃથ્વીના પહોંચા જાણે વ્યવહાર તેનું

Date:-

જે પુરુષ નિર્વિષયરૂપ છે તે જ રૂપ પરબ્રહ્મ, પરાત્પર અને નિરંકુશ રહેવા વિદ્વાનોના અંતર રહેલું છે. જેમ રામમાં જે વિગાડું મટે નહીં તેમ જગતનું કારણ પણ કોઈ મટાડી નથી, જે વિદ્વાનોના આત્મા કરે છે તે નિર્વિષયરૂપ છે; તેમને પરબ્રહ્મ: કોઈનું કોઈનું જ નથી. પરબ્રહ્મ પરમાત્મા કે કોઈ પણ પદાર્થ પ્રપંચરૂપે દેખાતા છે. તે દૃશ્ય વૈતવ્ય પોતે જ બાધે છે.

પરાત્મવૈતવ્ય કાળામાં મિ પરાક્રુપ્તિ કેવા પ્રકૃતિમાંના બાજ પુરુષ મિ પડ્યો છે, ત્યારે તેમાં તેનું જે નિર્વિષયરૂપ છે તે જ વૈતવ્યાત્મક જગતનું પારબ્રહ્મ સ્વરૂપ છે. તે પોતાના સ્વરૂપને છોડ્યું નથી છતાં પણ સર્વ પદાર્થોના આકારે વિવર્તરૂપે રહેલ છે. વૈતવ્યસ્વરૂપ આત્મા, પરબ્રહ્મ: આકારમાં પણ રહેલ છે અને તે જ વિવર્તરૂપે પદાર્થોને આકારે દેખાય છે.

રામ બોલ્યા:- હે મહારાજ! જેમ વડના બીજના અંદર ભારે જગતનું મહાન વટવૃક્ષ રહેલું જ છે, તે પરમ સ્વપ્રકાશ પરબ્રહ્મના અંદર સૃષ્ટિ રચના માટે રહી નથી?

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- બીજમાં કોઈ વસ્તુ જ રચના પોતાના રૂપને વિસ્તારે છે. જેમાંથી જગત ઉત્પન્ન થયું એવું બીજ કોણ? પરબ્રહ્મ તો શાંત નિરવયવ છે. તેમાંથી સંસારની કલ્પના કેવી કોણ? જે બ્રહ્મમાં કોઈ પરમાણુપણ નો પોતા પણ રંગ્યા નથી, તો પછી તેમાં બીજભાવ તો ક્યાંથી જ રહી શકે?

કુવે સ્વપ્રકાશ પરબ્રહ્મના અંદર જ આ સ્વપ્ન સંસાર ભાસવું જગત રહેલું છે એમ પણ પણ દેખતા નથી. કેમકે એક સરરસ્થ ના કણના અંદર મેરુ રહેલો છે એવો કલ્પના કોઈક સમયના જ જોવા છે. જગત વિદ્વાનોના અંદર આરોપિત રૂપે રહેલું છે. બાકી જે દૃશ્ય વસ્તુમાં સૃષ્ટિના આદિ-અંતના કરણ પણ કલ્પના છે જ નથી. સમષ્ટિના અંદર દૃશ્ય સૃષ્ટિ પોતાના વિવર્તરૂપ રહી છે અને તે બધાં જુદા જ કોણ પોતે દેખાય છે.

(૪) આપણા મત પ્રમાણે પુરુષાકાર, જીવ, અવિદ્યા, અજ્ઞાન અને સત્ય એવું બ્રહ્મ જ જગતરૂપે કોઈપણ રહ્યું છે. જગત ઉત્પન્ન થયું તેમ બાધ પણ થયું નથી. પરબ્રહ્મ

Date:-

વૃત્તિ ક્રવારા આત્મચૈતન્ય એક પ્રદેશમાંથી બીજા પ્રદેશમાં જાય ત્યારે વચમાં જે કાંઈ નિર્વિષયરૂપ રહે છે, તે જ વિશાળ આકાશ ના અંદર જાડો જગતરૂપ થઈ રહેલું હોય તેવું દેખાય છે. આ સર્વ દૃશ્યવર્ગ ચિદાત્માનું જ એકરૂપ છે. ~~આત્મ~~ આમ તે ચૈતન્યસ્વરૂપ છે. તેથી ચિદાત્માથી જુદું નથી; માટે તમે પડગ સર્વ દૃશ્યકલ્પનાથી રહિત થઈ જાઓ અને ચિદાકાશરૂપ જ રહો.

S.55 જગત બ્રહ્મરૂપ છે.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: આકાશ ના જેવી અસંગ અને નિર્વિકાર ચૈતન્યધાતુ જેવી જેવી દૃઢ ભાવના કરે છે, તેવી તેવી ભાવના ને અનુકૂળ જ સૃષ્ટિ જોવામાં આવે છે. નિર્વિકાર શાંત બ્રહ્મ જ એ અસત્ય પ્રપંચના જેવું - વિવર્તરૂપે થઈ રહ્યું છે એમ તમે સમજો. ચિત્સત્તા ને લીધે તેમાં જગતનો અધ્યાસ થાય છે, એટલે તે જગતનાં આકારે ખડું થઈ રહેલું દેખાય છે. આથી જગત બ્રહ્મરૂપ - ચિદાકાશરૂપ છે અને બ્રહ્મે જ તેને બનાવ્યું છે.

આથી ભલે જન્મ થાઓ કે મરડગ થાઓ તેમાં કશી ચિંતા નથી; કેમકે એ બંનેની સુક્ષ્મરૂપે સ્થિતિ થવા રૂપી સત્તા સ્વાભાવિક બ્રહ્મસુખમય જ છે. આવા વિચારો વડે જે પુરુષનું ચિત્ત અંદર શાંત થયું હોય છે તે જ શાતળતાવાળો કહેવાય છે. સર્વ દૃશ્યનો અભાવ થતાં ચૈતન્યસત્તા ની જે સ્થિતિ અવશેષ રહે છે તે જ સ્થિતિ માં મહાશય પુરુષો એકરૂપતાથી રહેલાં હોય છે; માટે જ તે મુક્ત કહેવામાં આવે છે.

જ્ઞાન વડે સર્વ દૃશ્ય નો અત્યંત અભાવ જડગાયા પછી, પરબ્રહ્મની સત્તા વડે સૃષ્ટિ અધિષ્ઠાનરૂપે ભલે ~~સત્ય~~ અસત્ય હો કે આરોપિત ભાવે સત્ય હો. પરંતુ એ દૃશ્યનું જ્ઞાન દૃશ્યભાવ રહિત થઈ ગયા પછી માત્ર નિર્વિષય ચૈતન્ય જ રહે છે. તે ~~દૃશ્યરૂપ~~ તત્વ દૃશ્યરૂપ પડગ નથી, કે દૃશ્યની અપેક્ષાવાળા ફ્રષ્ટારૂપ પડગ નથી. તે જ પોતે ચૈતન્ય હોવાથી જડવર્ગના પેઠે પરપ્રકાશ્ય પડગ નથી એવા નિત્ય તત્વની સાથે વિવેકી તત્વજ્ઞ પુરુષો એકતા પામેલાં જ ~~હ~~ હોય છે, અને વ્યવહારમાં પડગ તેમની સ્થિતિ શાંત તથા નિર્વિકાર જ હોય છે.

અવિદ્યાને લીધે ચૈતન્યતત્વ ના અંદર જે

Date:-

વિદ્યાર્થીઓને દેખાતા છે, તે જગાએ ફૂટેલા છે. બાકી અંતરવરણ પરમ વિદ્યાકારના અંદર બોલ-મોક્ષ ના દર્શન કોણ જઈ શકાશે?

આમ બાલ્યદશા રહે બોલા ચુકાદા પ્રેમલક્ષણે જ પૂરા રહેવા છે. અને પ્રેમલક્ષણ અર્ચના વિસ્તારી રહેવા છે. જેમ ગાડામાં મા ચૂલ્લાયણું છે અને રસ્તુકમાં ફૂલાયણું છે તેમ આ જગાએ અને પરમ પ્રેમલક્ષણ બાલ્યમાં રહેવું છે એટલું સારું છે.

S.56 અર્ચ વિષ્ણુપ છે તે કઈ કરવા પાયાણા નું અવલોકન:-

પરિચય પ્રોત્સવ:- વિદ્યાકારના અંદર જેમ સત્ય ને બાદ્યે અદ્યાકાર અર્ચના બધું અર્ચિય સારા રીતે રંગાયેલ છે. કેટલા જેમા (બોલમાં) અર્ચક અર્ચકને દુવિધા કરવું જ નથી.

કે રામકૃષ્ણ! ભાંતિકુલ રોગ ને વિનષ્ટ કરવામાં અમારા ચુકાદા પાયાણા નું અવલોકન મારા પૂર્વે મારા જીવનમાં કરાવ્યું છે તે રોમાંચકારી. વિદ્યાર્થીઓ અંદરથી કે ગાડાનું જેમ ગાડા બાંધવાનું છે એવો. કે કોઈના પૂર્વજ વિચારકારો પણ મેં એક વિચાર આવી ભાંતિકુલ પ્રોફેસરોના તો ટલ્લા કરી દીધામાં એકત્રિત થયો. મેં દાર્શનિકો ને બાંધીમુખ કરનારા રચનાત્મક જોગ ને જોડને એકાંત દૈનંદિન મા બોલ્યા વિચારવા લાગ્યો.

'ઉપરના રહસ્યોનું પરનું બીજા અંદર એવો અંતરના ચિ-ધર્મિત કોઈપણ દિશામાં ચુકાદા કરવા એવું જાણ્યું. કૂવા જળને અમે ઈશ્વર-અંતિમ કુળ અંધારા અને દર્શનસંબંધી દિવસનો બાદ્ય જોગ પર ઉદ્યોગ થતા એક લઈ મારા વિચારને ઉદ્દેગ કરે છે. અને અર્ચ જે કોઈ ભોગમાં અંધારે છે અને ગાડામાં અંધારે છે તે શું છે? અને કું પોતે પકડાઈ ગયા હું? કુવે મોટા વિચારો બોલ્યા પકડાવ્યા દરમાં કરવે જઈ રહે છે એવા ઉત્તમ અર્ચન જઈ અંતર્દર્શન જોગે ઉપાસનાના મારા અંદર ને ચુકાદા અર્ચક પ્રકાશનાના અંધારા રહી નિર્દેશક અંધારું મા ચિ-ધર્મિત રાખવા. કરો અંતરંગ મન મા ના રહેવા દઈ કું અર્ચના અંધારામાં રહેવા નિર્દેશક ચોર પરમપદ મા જે ચિ-ધર્મ રહેવા.

જોગ ચુકાદા વડે ગાડાના કોઈ એક ખૂણામાં કું પોતાના ઉપાય વડે એક પગદંડી કરવા લાયક રહેવું પડે એમ લાગે જેવો ચિ-ધર્મ પડે કું: ગાડાનું વિસ્તાર નિર્ધારિત ગાડામાં ગયો ત્યાં એ ગાડાનો અંદર ના બધા પડ મને કુમારો વિકાસના કેટલા વડે લાયક જગાવો ત્યાંના

Date:-

રાવણે ત્રિશટ્ટો નાંગાડ્યો દુમટ્યા જેટલા, મેદાને ગર્જના કરતાં જેટલા વિટપટ્ટારો રાવને વટકો, ગોદાર્યે ના દામ-બગારો જેટલા. ફ્લાંક વટારા દેવ-દાનવો ના યુદ્ધો રાવને ફ્લાંક બદાંકર રાવણના વાટા રોળિયરો, મૂમડા કરતા ગાડુગાડ્યો, તારાયો, રાવને પકડનારો ના રાવણો વટા કોળેલો મકાપૂરાંક પટાન રાખિ જેટા. રાવ બદ્ધ દોડીને રાવટાંટ વિટપટેટા રાવણના ધ્યુ રાવેકાંટ પૃદેશ ના જઈ રાંક કોટડી નાં રાવટાંકણ વડે રાવ વટા ત્રિદંડિકા રામાંદિ ના સ્થિર થઈ રહ્યો.

ફ્ર રાંટાટમાળ રામચંદ્રજી! વિટ્ટ દાગ્યા વોળા ફળ યુદ્ધ જે વિટપટનું રાખુરાંદાળ રાખે છે તે ફળાવારમાં જ તેના જેટલામાં રાખે છે. પદ્ધ રાંકડી વર્ષે બાદ વિટપ માટું બ્રાવટ પટલ ના વિમિટે રાખ્યા વડે પટાન ના જેમ પૂરાયું. મારો બદ્ધ રાવેજ રક્ષિંદિવારો પદ્યો વટ્યું રામાંદિ ના રાંકડો વર્ષે પટકારા ના તેના ગાદ્ધ રાંમ વાળું રાળોંકૂદ્યે રાંકટ બટરાંટ્યટ્ટ તો રાખિર્માંટ પટાવા રક્ષિંદિમાળ થઈ રહેલા દેવ તે ફ્ર યુદ્ધુકળા ફ્લારા બ્રહ્મરાંદ્ર માંથી પ્રાપ્ત પદ્યો હું રાંમ બકાવામાં રાખવા જ ઈરદાંકુપા પિશાચ રાં રાખાંગળ કરાયેલો રાખુંકારકુપા પિશાચ ખડો થઈ ગયો.

5.57 વિટપટ્ટો વટા રાંટિટપટ્ટો ના રાખુંકાર નું વર્ણન:-

રામ બોલ્યા:- ફ્ર મુનિ! તમને રાળ રાંપન્ન તે પદ્ધા રાખુંકારકુપ પિશાચ કેમ બદ્ધા કરે?

(4) વાંશપટ્ટ બોલ્યા:- રાળવાળ ફ્ર રાવણ રે બંને ના દેવ ના વિરુદ્ધ રાખુંભાવ વિના દટ્ટા જ નથી. પરંતુ પરમાત્મા માં રોટ્ટ ચિત્ત રટ્ટેલા બદ્ધટેલા ના વિશેષતા રાંગળો. તે રાંમટાવાથારા તમારો રાખુંભાવ(રાખુંકાર) રૂપ પિશાચ રોટ્ટ પડી જશે.

આ રાખુંભાવરૂપ પિશાચ છે જ નથી કિંતુ આ રાવણરૂપ બાળકે તેને પોતાના રાંદર કલ્પના બરેલો છે. અને રાવણ જે બરેજ જે તે સ્થિર થઈ રહ્યો છે. વિપક્ષી પુરુષ બદ્ધદોષ રે રાવણ ના સ્વરૂપને રોધવા બેસે છે તો તે તેને દોષાળો જ નથી પટાને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

આ રક્ષિપ્ટ રાવણ પુરુષો ને વિટમાળ જેવા માં રાવે છે પદ્ધા પ્રથમ તે ઉદ્ભવ જ થઈ નથી. પરબ્રહ્મ મત વડે અને સ્વર્ગ ઈંદ્રિયો વડે રાવણ છે, નિરાકાર છે. તો મન

Date:- 15-11-25

ઈશ્વરલો વડે ગ્રહણ થયેલ આવા પ્રકાર સૃષ્ટિનું કારણ તો કેમ થઈ શકે? જેટલાં આપણે બધાં તો અંકુર જેવાં? તો આ બધું અંકુરમાં વડે ઉમેરું થઈ ગયું છે. તે અંકુરમાં તેવા આકારે થઈ રહેલો છે એમ સમજવું; બાકી વાસ્તવિક રીતે તે કશો જુદો પદાર્થ નથી. જ્યારે આ પંચ સૃષ્ટિ બની ફૂલેલા છતાં અંકુરમાં અમૂર્ત સૃષ્ટિરૂપ થઈ રહેલો હોવું એવું બને છે.

પૂર્વકાળમાં (સૃષ્ટિ પહેલા પહેલાં) પંચ તે મહાવિષ્ણુના પોતાના મુક્ત સ્વરૂપના અંદર જ રહેલું હતું. સૃષ્ટિના પહેલાં દૂધ, દહીં, ઘી આદિના રહિત, જળ આદિ વિકાર વિનાનું અંકુર, અંગાદિ અને અંગાંગ જે એક મુક્ત પરમાત્મસ્વરૂપ, તે જ આપણા બધા પુરુષો વિકાર ના પામતા છતાં વિવર્તમાટે સૃષ્ટિરૂપે થઈ રહેલું છે. વસ્તુતઃ અમારી સૃષ્ટિ થયેલ જ નથી, તેમ ઈશ્વર, જગત આદિ કશું પંચ છે જ નહીં. પોતે, નિરાકાર અકર્તા જે પોતાના સ્વરૂપના અંદર વિવર્તમાત્રથી સર્વરૂપે થઈ રહેલું છે. આ સર્વશક્તિમાન પરબ્રહ્મ જે અંકુર વડે જેવું જેવું પોતાનું રૂપ પ્રસારવા ઇચ્છે છે તેવા તેવા રૂપે તે પોતાના મુક્ત પારમાર્થ સ્વરૂપને છેતરીને થઈ જાય છે. વિશ્વકારણ પોતા ના પરમ આકારરૂપ મુક્ત સ્વૈતન્યમાત્ર સ્વરૂપમાં જ રહેલું છે. અને તે જ પોતાના માયાના બળે, પોતાના સ્વરૂપ માંથી મૂર્ત થયેલા વિશ્વ જે વિવર્તમાત્રથી સૃષ્ટિના આકારે આવે છે. આવવા નો વિષય, આવનાર અને આવવા એ ત્રણેના વિચાર પંચ સ્વરૂપ વિશ્વકારણરૂપ છે, તે વિશ્વકારણ જે પોતાના સ્વરૂપના અંદર એ સર્વના રૂપે થઈ રહેલું છે. જ્યારે આ પ્રપંચને દૂર કરીએ થાય, ત્યારે પછી સૃષ્ટિ પંચ ક્યાં રહી? અંતિમ પંચ ક્યાં રહી? અને અંતરાળ પંચ ક્યાં રહેલું?

જ્યારે સર્વ કોરા અને રસમાત્ર બ્રહ્મરૂપ જ છે, ત્યારે બળ અહંકાર આદિ પંચ ક્યાં રહેલાં? આ અહંકારના કોયડા નો ઉકેલ મેં તમને કહી બતાવ્યો. અહંકાર નું સ્વરૂપ પંચ બનાવામાં આવે, એટલે તે મિથ્યા જગાવટ થઈ જાય છે. આમ ઉપર મુજબ, પૂર્ણ રીતે અહંકાર નું સ્વરૂપ મારા બનાવામાં આવી ગયું છે. એટલે પછી અને એ મારો અહંકાર આભાસરૂપે વિદ્યમાન રહેલો હોવા છતાં તે ચરમ સત્ય નો વિષય નો પોતે જ્ઞાયક જ છે.

Lakeer

Date:-

જેમ ત્રિશૂલમાં રજોગુણરૂપ જેમ બ્રહ્મામાં ત્રિગુણરૂપ છે તેમ અહંકાર, બુદ્ધિ વગેરેનું રહસ્ય જાણવામાં રહ્યું છે એટલે તે ત્રિગુણ બને છે. કુંભારમાં અહંકાર બ્રહ્મામાં અને વિષ્ણુસ્વરૂપમાં અહંકાર તો સત્ત્વગુણમાં રહેવું હતું. જેમ રસોડામાં તપેલાં, પવન, વાસણો બધે વ્યાપ્ત હોવા છતાં જે જગ્યા તેના નિયત સ્થાનરૂપ (અધિષ્ઠાન) રહે છે તેમ બુદ્ધિ બધે હોવા છતાં, તોપણ મારું નિયત પદ્મ સ્થાન જ રહે છે. 'અહંકાર મારો બાપો' અને 'હું અહંકાર પણ બાપો; તેવા બધા વર્ત અહંકારરૂપ થઈ રહેલા વિદ્વાનરૂપ જ છે. જેમ તમે સમજો. જેના ઘરે મારો આવો નિશ્ચય છે, તેની જ રીતે બીજા પુરુષોનો પણ એ જ નિશ્ચય છે.

(કોઈ બોલ્યું) પોતાનાં અહંતત્ત્વરૂપમાં બુદ્ધિ, અહંકાર અધિષ્ઠાન મૂકીને ફોટા બાપો. 'હું પણ બાપો, ફોર્ડ બ્રાન્ડ પણ બાપો અને બધા વર્ત પણ બાપો.' આવો નિશ્ચય રાખીને તમે પૂર્ણ વ્યવહાર કરતાં રહો અને વિશ્વ તો જેવું મોજ થાય કરતું રહો. તમે ઘણાં કાળ બુદ્ધિ મનન અધિષ્ઠાન વડે વર્ત ભાવો તો નિવેદકરો. અને બધાંના અંદરનાં ભાગના જેવા બુદ્ધિ રહસ્યોના પદને વિશ્વ જેવા ત્રિગુણરૂપ થઈ રહો. ક્રમમાં અને બુદ્ધિ પણ પડેલાં 'વર્ત જોવાયા છે અને દરણ છે જ નહીં?' એમ વારંવાર વડે જાણવામાં આવે છે. આવા વર્ત પરમ ગંગાના પરમાત્મારૂપ જ વિદ્વાન થાય છે.

S.58 બુદ્ધિ કહે છે અને બધી.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! આપે મને ફરીવાર વિશદ, ઉદાર, નિર્મળ, અપાર અને મોક્ષદાયિની જ્ઞાનદૃષ્ટિ બતાવી છે. હવે આપ પધારો એવી વિનંતી કરું.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: રઘુકુળ, વર્ત, વર્ત કેડાનો પ્રશ્ન જ રહેતું છે એ વિશે આ પાઠાગારાળ દૃષ્ટાંતરૂપે કહ્યું છે. હિમ પ્રાંત આવ્યા પછી અનેકવિધ પાઠાગાના ગર્ભ ને અંદર રહેલાં વિદ્વાનોમાં કમળો બુદ્ધિરૂપો રહેલો છે. ~~મ~~ પોતાના પરમપુરુષોનાં અને વર્ત પાઠાગામાં આ અધિષ્ઠાનરૂપ આ મહાવિદ્વાનો પોતાનાં બધાંના જેવા વિદ્વાનરૂપ તે કોન્ફિડન્સ જ પોતાના રહસ્ય ને અંદર જ રહેતું છે, કેમ તેના અંદર કમળો બુદ્ધિરૂપો વિલસ્યા કરે રહ્યા છે.

Lakeer

Date:-

રાજા બોલ્યા: હે મહારાજ! જે આપ કહેતા હો કે જીવ આત્મા અંદર રહેલા શિવાકારમાં મૂર્તિ ના આકૃતિ રહેલા છે, તો પછી મૂર્ત્ત શિવાકારમાં જ કેમ અર્ચા રહેલા છે, એમ શા માટે બધા કહેતા?

(૪)

વશિષ્ઠ-બોલ્યા: હે રાજરાજેશ્વર! તમે જે કહો છો તે જ મુખ્ય છે અને એ અર્ચા માં તમને પ્રથમ જ કહેલ છે. જે કાંઈ આ મૂર્તિ જોવામાં આવતા છે, તે શિવાકારરૂપ જ છે અને તે શિવાકાર ના અંદર જ પોતાના જ સ્વરૂપ માં વિવર્તરૂપે છે. જે કાંઈ આ દૃશ્યરૂપે આપણે છે તે પ્રથમ ઉત્પન્ન પછીથી બાકી જે દૃશ્ય ના પ્રપંચ આવે છે તે બ્રહ્મ જ પોતાના મૂળ સ્વરૂપના અંદર વિવર્તભાવ થી તેવું રૂપે થઈ રહેલ છે. આપણે જોયું તો એક આકૃતિમાં પૂર્વ પક્ષ મૂર્તિ વડે ખાલી જગ્યા ભરેલ છે. પક્ષ આપણે દૃષ્ટિ એ કોઈ ઠેકાણે કોઈ મૂર્તિ વિદ્યમાન જ નથી અને જે કોઈ મૂર્તિરૂપે પ્રપંચ માં આવતા છે તે શિવાકારરૂપ જ છે.

કદાચ જો પક્ષ કોઈ ઠેકાણે આપણે સમજી લેવાનું છે. આપણે એ જોયું તો એક આકૃતિ જેટલો ભાગ પક્ષ ખાલી જગ્યા છે જે મૂર્તિ વડે ખાલી જગ્યા ભરેલો જણાય, આપણે એ જોયું તો એ મૂર્તિ કોઈ કાળે એ છે જ નથી અને એ તો જ પક્ષ શિવાકારરૂપ છે. આ પ્રકાર બાકી નો એક આકૃતિ તો પક્ષ ઘણું પડે છે. તેમજ આકાશ નો એક આકૃતિ તો પક્ષ ઘણું પડે છે. આપણે ક્રિકેટગ્રાઉન્ડ નો એક આકૃતિમાં આપણા પક્ષ મૂર્તિઓ વડે પરિપૂર્ણ ભરેલો છે પક્ષ આપણે એ ક્રિકેટગ્રાઉન્ડ પક્ષ શિવાકારરૂપ છે.

(૪)

આપણ બ્રહ્મ અને મૂર્તિ એ બંને નો ભેદ ફેક્ટર કહેવામાત્ર છે. મૂર્તિ જ પરબ્રહ્મરૂપ છે અને પરબ્રહ્મ જ મૂર્તિરૂપ છે. જેમ આંગળ અને ઉપવાળા માં ભેદથી એમ બ્રહ્મ અને મૂર્તિ માં પક્ષ ભેદથી.

આમુક મૂર્તિ છે અને આમુક બ્રહ્મ છે, એવા કલ્પના આવતા અજ્ઞાનીઓને પરબ્રહ્મ ની અંદર આપણે પક્ષ કરવામાં આવતું છે. બાકી જ્ઞાનીઓ એ આવું કાંઈ જ નથી. ત્યાં બધા બ્રહ્મ, મૂર્તિ આ બધું આપણે - અર્ધી ની

Date:-

શોધે સંમત? તેવું સ્વરૂપ બદલે કેવું હોય?

સામાન્ય-વિવેકી પુરુષ અને લોકવ્યવહારમાં રહેવાકેવું, દેખાવ તેના દૃષ્ટિમાં રોટલા, એક ઝભ્ભો, ચશ્માં, ઘડિયાળ, ખિસ્સું, નિઃસંકોચ વર્તન અને વિચારો એ જેવું સ્વરૂપ વ્યક્તિ જ્યારે પણ રહેતો છે. બાકી બધું આભાસ માત્ર જ છે, જ્યારે તે ઉપાધિ રહિત નિર્મળ, શુદ્ધ વિદેહરૂપ બને જ પારમાર્થિક છે એમ તમે સમજી અને આ સાધ દૃષ્ટિ વડે અવલોકન કરો.

S. 54 પરિવ્રાજકમુનિ ને ઝભ્ભાં જગાવ્યા પૂર્વાપર:-

રાજા બોલ્યા: ઝરુખાવાળા ઓરડાની અંદર સંકોચો પામીને ઝભ્ભે તમે દલાલમાંથી જાગ્યા તે પહેલાં શું બન્યું તે કહો.

પરિવ્રાજક બોલ્યા:- હું જ્યારે દલાલમાંથી જાગ્યો તો અસ્વચ્છ પદ - અક્ષર વાળો, કુદરતે બનાવેલ ખોટો વેષ, રજા કોઈ મારા બોકડાવ્યો હોય તેવો ગાઢ સંમોહાયો કે જે સ્વપ્નાવસ્થા કરતાં, ખૂબ મદ્યુર, ચમકદાર હતો. ત્યાં દોષિત દૂર, વિલાસમાં, જ્યાં સિદ્ધાંતોના પગ પડીંગ કે સંસાર તથા વેદો વેપાર માં ફીકા હશે? વિચારી પૃથક્કરણ પૂર્વક જોયા જ્યાં કોઈ જોવામાં ન આવ્યું. તેવા વિચારતું કે હું વિલાસરૂપ જ થઈ ગઉં અને પછી એ ભાવને પગ છોડી દઈ મેં બુદ્ધિ વડે માં જ સિદ્ધ વિલાસરૂપ થઈ ગયો. ત્યાં હું અંદર પ્રતિબિંબિત થઈ રહેવા અનેક જગતના અનુભવો ને વિલાસ આપવા અરીસા જેવો થઈ ગયો. પછી હું મકાનમાં અર્ધરૂપ વ્યાપ્ત ને અંધ અને અર્ધવ્યાપ્ત થઈ ગયો. એટલે હું અર્ધનાં આધારરૂપ રહ્યો. મેં જોયા અંદર ગોઠવેલાં અનુભવો, અંધ સંસારો અને તેમાં વસતા બાબો બુઢાઓ દીઠાં. તેઓનો અભિપ્રાય કેવા.

એ અર્ધ બુઢાઓ અંધકારના દૃષ્ટિમાં નિર્મળ આકારરૂપ જ કેવા અને જોયા જ તે પરસ્પર જોવામાં પણ આવતા ન કેવા. તેમાંનો કેટલાક બુઢાઓ આવરણ વિનાનો તો કેટલાક કેટલાક આવરણોવાળા કેવા. કેટલાક પોચા, ચળ, દૂધ, ચોખા, ચોખાસ કે છટાદાર આવરણોવાળા કેવા. કેટલાક ચાલ રૂપ તો કેટલાક પોચા મકાનોવાળા કેવા. કેટલાક વસ્ત્રો પૂરેલા આદિ અનેક મકાનોવાળા, બે, ત્રણ, ચાર, પોચ કે ચાલ મકાનો વાળા (બંગલા, ફાર) કેવા. કેટલાક તો બધાને આલંબન આપો જોયા પાડોશીવાળા કેવા.

કેટલાક માત્ર આંદોલાર થી જ જોયા, કેટલાક વળી ચૂપ થઈ

Date:-

રાંકુદ, કેદારાક પૃથ્વી અને સુપુરિય જેવા શબ્દ કુળો કેદારાક સૃષ્ટિના સમારંભકાળ માં સ્થાપાયેલા એક જ દેવગ - કિરણ્યગર્ભ સમાંદ વડે ઉત્પન્નથયા કુળ અને કેદારાક વિદ્વજ્જન પૃથ્વીપતિઓ તથા તેમના સંબંધિત દેવતાઓ ના વિવિધ સમારોહ વડે યુક્ત તો કેદારાક વેદ અને સમારોહ રાંકુદ કુળ.

કેદારાક માં માત્ર દેવતાઓ, મનુષ્યો, કે દૈત્યો ના તો કેદારાક કુળોના કુમારિકા સંજ્ઞા અને એક પરમાત્મા નો અંશ પણ એ જગતો એકબીજા ના સ્વભાવ કર્મ તોડવા પોત-પોતાના સ્વભાવ માં જ પણ રહેવા કુળ. કેદારાક વારંવાર ઉત્પન્ન-નાશ થતો જતા કુળ. આ બધા પણ એકબીજા પરસ્પર આશ્રિત કુળ. વિવિધ પ્રકારના, અનંત ઉત્પન્ન થતા વસ્તુ જેવા સ્વરૂપ વિદ્વજ્જનરૂપ જ કુળ.

આવા અનંત જગતો જે મારા જેવા પુરુષો વર્ણિત કરી બતાવે તો પણ મારા અનુભવ માં જ જે આવે કે પૃથ્વીના વડે ભગવા ના રહસ્ય તોડાયું. જેમ અગાસમાં ના પડતા સૂર્ય ના કિરણો માં દેખાતા પ્રસરેણુઓ ના જેવા એ જગતો વિશ્વબ્રહ્માંડ સૂર્ય ના કિરણસમૂહો માં ચૌતરફ પ્રસરેલા કુળ.

5.60 વિશ્વપુરુષ ગર્ભિત ને સમાધિ માં સાક્ષાત્કાર કરાવ્યો.

વિશ્વપુરુષ બોલ્યા: આમ ચૌતરફ નિહાળ તોપણ ફરી સૃષ્ટિ કરવા કુળ તે શબ્દ નું કારણ ના મળ્યું. આથી યોગાદિષ્ટ વડે જેના એક અવતાર ચૌદભુવનના તમોમય કોચલા ફાડી બહાર એકાર્ણવના જળ પર પડ્યા. તે આશ્ચર્યથી મને બબડાટ કરી કહ્યું: અર્વાચીનોથી મુક્ત વિદ્વજ્જનો કે મુનિ! તમે સંસારસર્જવા માં કુમકો પામવા જીવો ને માટે વસ્તુજ્ઞ જેવા હો. હું તમને બબડાટ કરું છું.'

અનેક જગતોના સમૂહરૂપ માયા ને જોઈને વિસ્મય પામેલો હું તેમને આદર ના કરવા 'આ આભાસ જ છે' એમ વિચારી ના ~~કર્યું~~ સમુદ્ર કોરો ફરી વિશ્વરૂપ ના માયા જોવા લાગ્યો.

એ પરસ્પર એકબીજા માં ના જગતો માં પરસ્પર એકબીજા માં પૃથ્વી પણ જગત માં આવતા થયા. એ જગતો ના અંદર માં કુમારો કુળો જોયા, કરોડો. અંકડો બ્રહ્માંડો અને તેમાં વિશ્વપુરુષો દેખ્યા.

Date:- 16-11-25

અનેક કવિઓ એ સમુદ્રો પણ સંપૂર્ણ રીતે મારા ખોળામાં સમાવ્યા છતાં સદા રિક્ત વિદાયમાં જ રહેલું છે. તેમાંના મૂર્ખાગ્રસ્ત વિભાગમાં, રહસ્યાવરણના રિક્ત, બુદ્ધિના પણ રિક્ત અને કવિએ તો, ચુંબોપડે કે ચોર્યે પડે જેનો સ્પર્શ જ નહતો થયો, એવા કોઈ અનેક ભાગમાં કવિએ તરફ તો જ કાલ્પ ઉદ્દેશ પણ મારા ખોળામાં સમાવ્યો. સદા સદા કોઈ વિદાયમાં જ રહેલું છે. સૌંદર્યસ્થળ જ છે. અને બાકી વિદાયમાં પુરસ્કાર રહેલા છે, સ્પર્શ પણ વિદાયમાં જ છે. અને તે જ સ્પર્શને પણ રહેલું છે. સદા સ્પર્શ બાળ તે બાળને બરાબર મારા ખોળામાં સમાવી.

હે પ્રિય સમસ્તેષ્ટ! તમે દરદ-પર સમાદિ કોઈ પણ પદાર્થ ના ઉપને કવિએ તો તે સમુદ્ર બાબતે કહ્યું હતું. કવિ સદા બાબતમાં સમયજ્ઞ બની રીતે જોઈશ, તો સમે વિદાયમાં જ કોઈ જણો તમે કવિએ બાકીના તોડ્યા તોડ્યા બાબ-રૂપને સમાકાર થયો કોઈ સમે પુરસ્કારમાં સમાપ્ત છે, (૨) કવિ સમે વિદાયમાનું બાકીનું સમયજ્ઞ જોઈશ તો તે સમાકારો પર પણ સ્પર્શ રહ્યો છે, તોપણ તે કવિ બાબ-રૂપને સમાકારે થઈ રહેલો જ બાકી. સમે વિદાયકારમાં કવિએલોનું સદા રહ્યો-રૂપ સમાકારો જ જગતના બાબરૂપને સમાકાર પરિણામ પામેલું બાકી છે. સમને રાબદ્રૂપે પરિણામ પામેલા સમેસમાંથી વડે સદા સ્પર્શ જગતો પરમ વિદાયકારરૂપ છે. હે રામસંદ્રષ્ટા! સદા જ કોઈ દરેક બોળામાં સમાપ્ત છે તે કેવળ મૃત્યુ જ છે, સમને સ્પર્શ મિશ્રણ જ છે. પણ બાકીમાં તો તે વિદાયકારો છે સમને કવિએ સુખમય છે. સદા ઉલ્લાસનો મને તે બાળને બરાબર સમુખ થઈ રહ્યો છે. હું વિદાયકારો સમયે સમેકરૂપ થઈ સ્પર્શના બોળા રહેલો કવિ સમને બોલીરૂપે સમાંત થઈ રહેલો કવિ. સંકલ્પમય સમે સ્પર્શ જગતો વિદાયકારરૂપ છે, સમેનો મેં સમાપ્તિના બાકીમાં સમુખ કવિએ છે. પુરુષોએ બાં સમુદ્રો વિદાયકારરૂપ છે. ઉદ્યોગના પુરુષના રક્ષણાર્થો, કવિ, દેવ, કૂવા, કોઈ સમાદિ પણ બાકીમાં જ છે.

સમે સમાપ્તિકારમાં (નિદ્રાવસ્થામાં) ઉદ્દેશ થયો પણ થઈ ગયેલા સંકલ્પો સ્પર્શના બાકીમાં મારા ચિત્તમાં જ રૂપ તે સ્પર્શના કવિ રહેલા, મહાભાર્યોના બાકીમાળા સમે પુરુષ બાં પુત્રો સમેના લોકોરૂપ બાબમાં સમેક મહામુનિઓને તે મેળવેલા. હે પુરુષરૂપ મહાકાલ રામસંદ્રષ્ટા! સમે સમાપ્તિના

Date:-

રાંદેર માં બોલવે ગોવાકુવા મેદાન. અને તે બદા રામાવાર રહિત કરાં. વારા રે રમાદિત્યમાં રોકડો સત્યકુવો અને રોકડો કલ્યાણકુવો પડ્યા માટા ગિયામાં રાખ્યા. રામ રીતે અનેક પ્રકાર ના ચુનિકરણના દરાવરો માટા ગિયામાં રાખી અને તે દરાવરો કેવળ મેઢ-માલના વડે જ ભરી દઈ ગયેલા કરા; પરંતુ મેઢ-માલના તો દૂર કરી તત્વદર્શિત વડે જ નિદર્શે. તો રે અર્થ રાજિરત્નદાસ અને વિશ્વકારાત્મ જો-તરફ પ્રસરી રહ્યું કરું.

વિશ્વકુલ: તો કોઈ કાળ માં રમા જગત પ્રકૃમ માં પડ્યા નથી. જે રમસ્યારોપ ના કલ્પિત, રમા જગત છે રીતે માનવે, તો પડ્યા તે અર્થ જેમ રમાદિ વિકારો ના રહિત, રમાદિ, રમાંત પ્રકૃમરૂપ જ છે. અને તે સ્વપ વડે જ માટા અનુમવમાં રાખે છે. રે પ્રકૃમ પાષાણમોળમાં જેવું નિ:રંકલ્પ છે અને તે અર્થ-રૂપ વડે રૂપ્યકુપ ના કલ્પરૂપ નથી. તે રીતે રાજિરત્નદાસ રાખવું છે. જગતવિરૂપ છે અને રે પ્રકૃમ જ વિવર્તમાત્રના જગત તો પ્રતીતિ માં રાખે છે. વિકારકાર વિશ્વકારાત્મ રાંદેર દરાવા ફરી રાખ્યા જ નથી. ઉદરી પોષાળ - પોષણ રાખ્યા જ વિકારકારાત્મો રહ્યા ઉદરી રત્નો માં અનુમવ ના પેઠે રમા જગત ને રાખકારે પ્રતીતિ પ્રતીતિ માં રાખે છે.

રે પ્રકૃમ રાખ્યા પર કુદું નથી પડ્યા રાખ્યા-રૂપ જ છે. રૂપૂર્વ જો પ્રકાશ રીમ રાખવાનું કરે છે અને વાપરે રાખ્યાદરણ ને તરફે રાખવાનું નથી પડ્યા કરવો, તેમ પ્રકાશ રૂપ રે પરપ્રકૃમ રાખવાનું કરે છે અને તત્વદર્શિત રે જોવા તો કરવું કરવો નથી. રમાદિ માં ગિયામાં રાખેલા ઘાબો જગતો માં રાંકૃવિંબો મને ઉપજ્ય કલ્પાકરાં અને રૂપૂર્વના મૂર્તરૂપો રાખ્યા જગાદ કુરી. તેમ કિરાક જગતો માંનો પ્રમાણ રાંદેરાત્મ માં દેખ્યા પડ્યા પ્રકાશ માં દેખ્યા જ કુરી. કિરાક પ્રકૃમાંડ માં તો રૂપમર્ગ વડે રાખેલાંતિ અને પાપ-કર્મ ના રત્નપ્રતિષ્ઠા પણ કુરા. તેમજ ગ્રેર પાષાણ પ્રકાશીએ જવા કરાં કુરા અને રાખૂપ-ગોપ્ય કરવાને તેમનું મૂલ્ય રાખું કુરું.

વિશ્વકારા ના રાંદેર દેહ માત્રા વડે જ જે વસ્તુ ના

Date:-

ઈ

ફિલ્મ ફિલ્મ રાજ્યે કલાકાર પોતાની રજાઓ ભોગવવા જાય છે અને ફિલ્મ ફિલ્મ રાજ્યે તે પોતાની પોતાની રીતે ભોગવવા જાય છે, તેવા તેવા પ્રદેશે તે ભોગવટા માં પણ પોતાની રાજ્યે જોવા જાય છે; પછી તે ગરમ હોય કે ઠંડા, તે વિષે કશો વિચાર કરવામાં આવતો નથી; કેમકે ભૂખ જ વાસના-કર્મ વગેરે પ્રમાણે વિવર્તરૂપે તેને તેવે ભાવે પ્રેરી રહેવું ભાસે છે.

એ રમણીય માં વિલાસગૃહના અંદર માં વિશિષ્ટ ફળો મૂકવા હતાં. તે ફળોમાં વૃક્ષો માં મોટા કાળાશ જેવાં લાગતાં હતાં અને તેમનાં પત્ર-પુષ્પો વગેરે વૃક્ષોના જેવાં કડક લાગતાં હતાં. કેટલાક ફળો માં રસને ઘસવા માં પોપટાના તેમાંથી તેલ નીકળવું હતું તથા શિલાઓ માં ગર્ભ માંથી ફળો ઉગતાં હતાં. આ બધું મનની કલ્પનાઓનું વિસ્તૃતરૂપ પણ પડ્યું હોય છે.

કેટલાક ફળોમાં તો ગરકમાં, પાપડમાં અને ભોગોમાં રસપ્રધાનને રહેલા પૂતળાઓ દેવાંગનાઓ સાથે ગાન કરતા, વાર્તાલાપ કરતા હતા. કેટલાક ફળોમાં પ્રાણીઓ ઉત્તમ વસ્ત્રો ના મણિ દાગીના ધારણ કરતાં હતાં. કેટલાક વૃક્ષો તો વેદ, શાસ્ત્ર રહિત જ હતાં. તેમનો દેહ નું તો નામ પણ ગણાતાં ન હતાં. કેટલાક પશુઓ રમણિ પર પૂજ્ય હતાં. બીજાં કેટલાક ફળો કામવિકાર નાં અનુભવ રહિત હતાં. કેટલાક તો ફળોમાં અમૃતો ભરેલાં હતાં. ત્યાં કેટલાક ફળોમાં તો પૃથક્ પ્રાણ પોતાનાં રમણત્વને જ ચર્વરૂપ થવાં હતાં તથા કોઈ રમણરૂપ જ ન હતું. આવી તો અનંત વિલાસગૃહોવાળા અનંત સૃષ્ટિઓ છે.

આ સર્વ ફળોના સ્થિતિ માં વર્ણવ્યા છે, તે એકબીજા વિરુદ્ધવાળા હોવાના માનસિક કલ્પનાઓ વડે અનુભવ માં આવે તેમ છે. આવા પ્રકારે એ વિલાસગૃહના અંદર આવા વર્ણનવાળા કેટલાક બૃહમંડો મારા જોવામાં આવ્યા. તેમનો પ્રત્યેક પોતે તો વિલાસગૃહરૂપ જ છે.

S.61 ~~વિશ્રાંતિ ખોટ્યા~~

રાજદરિદ્ર એવો ત્રણે કાળ માં જગત નો અભાવ છે.

વિશ્રાંતિ ખોટ્યા:- વિલાસગૃહના અંદર વિલાસગૃહ

Lakeer

નાં સ્વપ્નપદાર્થો ને વારંવાર તેમાંથી આ અનેક જીવો રહ્યા આવે

Date:-

રહ્યા છે અને તે જ રહસ્યો મળ્યું છે. એ રહસ્યો આ વસ્તુતઃ શુદ્ધ ચિદાકારરૂપ છે અને પોતાની અંદરજ બાહ્યના દોરો અનંત જગતોને રચીને રહેલા છે.

રામ બોલ્યા મહાપ્રલય માં સર્વ બારા પછી બધું બળ પામે છે તો એ પછી શેને અને કેવા રીતે આ સૃષ્ટિ પાછી પ્રગટ થાય છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા:- મહાપ્રલય પર સર્વ પદાર્થો અને પ્રાણીઓનો અંત થઈ જાય છે, એટલે પૃથ્વી, જળ, તેજ, વાયુ અને આકાશ એ પંચમહાભૂત વડે બનેલો સર્વ પ્રપંચ પણ પૂરેપૂરો વિનાશ પામે છે; અને બ્રહ્માના માંડા રચાયેલ પર્યંત સર્વનો લય થાય છે. એ પછી આ જગતનો ફરીવાર પાછો આવિર્ભાવ કેવા રીતે થાય છે તે સાંભળો.

બ્રહ્મ અવિકારી છે, પરમાર્થ રૂપ ચૈતન્યથી સર્વત્ર ભરપૂર છે અને ચૈતન્ય છે. મહાપ્રલય માં એ જ અવશેષ રહે છે, એમ તત્ત્વવેત્તાઓ કહે છે. આ જગત એ ચૈતન્યમાત્ર અવશેષ રહેલા બ્રહ્મનો આભાસ જેવું છે; તેથી તે તેનાથી જરા પણ જુદું કરી રાખવું નથી. એ પરમાત્મા માં જ જગતને પોતાના સત્ય વડે સત્યવાદું અને પોતાના ફુરણરૂપ રમાડે છે.

વારંવાર આવું તો જગત નું કશું રૂપ આમારા ધ્યાનમાં આવવું નથી. તો પછી શું કેવળ પદ્યું કહું કે બારા પામે? કેવા રીતે એ પરમ કારણરૂપ પરબ્રહ્મ અવિનાશી છે, તોપણ એ રીતે તેનો પેટમાં રહેલું જગત પણ અવિનાશી જ છે અને મહાપ્રલય પણ તેનું સંગ છે. એ રહસ્ય બુદ્ધિમાં નથી આવતું તો ધ્યાનમાં નથી. માટે કોઈ કાળે, કોઈ જગ્યાએ કશું બારા પામતું નથી કે વિનાશ પણ પામતા નથી. પરબ્રહ્મ શાંત છે અને જ્ઞાન-મરણ આવિર્ભાવ પર રહિત છે, તે જ ચિદાકાશરૂપે દશરૂપ થયેલું જેવામાં આવે છે. જે શુદ્ધ ચૈતન્ય પરમતત્ત્વની સત્તા મહાચિદાકાશ આકારના અંદર અને અતિ સૂક્ષ્મ પરમાણુના અંદર ઈશ્વરમાં બ્રહ્માદિમાં પણ વ્યાપક રહેલો છે, એ મહા-ચૈતન્ય નું આ જગત એ એક શરીર છે તો પછી એ મહાચૈતન્ય ના સત્ય નો બારા થતા આ જગતના સત્ય રૂપ રીતે બારા પામે? અને એ મહાચૈતન્ય-સત્યનો કદી પણ

Date:-

બારા પડતો જ નથી. અહીં વિદેહકારરૂપ જ છે તો પછી તેમાં શું વિકારરૂપ છે અને શું અવિકારરૂપ છે? જે પરમાર્થરૂપ જીવન તત્ત્વ અચ્છેદ્ય છે, અદાહ્ય છે, અક્લેદ્ય કે શોષાય તેવું નથી. જે તત્ત્વ અવિનાશી પુરુષોના હૃદયમાં રહેલું જ નથી. પરમ ચૈતન્ય જીવરૂપ સ્વરૂપ સ્વાકારના અંદર ઉત્પત્તિ અને પ્રલય ના વિકાર કેવાય જ કોણ? વળી જે વિદેહકારા નિરાકાર છે. તેના અંદર પાપ, પુણ્ય, દયા, વધ ઇત્યાદિ ભાવવિકારો વગેરે પણ સંભવતા જ નથી. તેવા મહાપુરુષ આદિ ભાવે અને રહ્યા જગતે રહે બધું બૃહમરૂપ કેવાયા વિદેહકારોના અંદર તેના વિકલ્પરૂપે રહેલું છે. બધી નિરાકાર અને નિર્વિકાર પરમ વિદેહકારના અંદર ચૈતન્યપુરુષના કરણ કર્યા જ નથી. પરમ નિર્મળ વિદેહકારના અંદર બાહ્ય-અભ્યાસ ના કર્યા વળી કેવાયા કોણ? તેમાં આદિ, મધ્ય અંતના કર્યા પણ કેવાયા કોણ.

આ બાબતમાં દ્રષ્ટાન્ત જ મુખ્ય કેવું છે અને તે જ રાગદ્વેષ આદિ અનેક દોષોના અભાવરૂપ છે. બધી બાહ્ય દૃષ્ટિ તો ત્યાગ કરીને જે કેવળ અભ્યાસ દૃષ્ટિ વડે તત્ત્વનું અવલોકન કરવામાં આવે તો તે અજ્ઞાન તરત ટાળ થઈ જાય છે. બોધ વડે પોતાના સ્વરૂપરૂપ તો વિચાર કરવામાં આવતા અજ્ઞાન ટાળ થઈ જાય છે. અજ્ઞાન નું પડ, રૂપરૂપ ભગવામાં આવે છે; એટલે તે કોઈ દિવસ કંઈ જ નથી અને સમજાઈ જાય છે. પછી બંધ-મોક્ષ વિગેરે પરબ્રહ્મ જ અહીં એમ નિશ્ચય થાય છે.

હે રામચંદ્ર! મોક્ષમાં બોધ આદિ જે કહ્યો છે તે મેં અજ્ઞાનીના જગાડવા છે. નિરંતર અજ્ઞાનતત્ત્વ રહ્યા રાખવાવાળો કોઈ દોષરૂપ આદિકારી પુરુષ જ એ અહીં બોધ આદિ કહ્યો તે પ્રાપ્ત થાય છે. એમાં સંશય જ નથી. આ જગતનો સમુદ્રો આદિ છે અને તે કોઈ કાળે કહ્યા થયો જ નથી. પરંતુ જીવ ચારતત્ત્વ તત્ત્વરૂપ બૃહમ જ પોતાનું સ્વરૂપ છે એવું નહીં અજ્ઞાનપણા ભોગ-મોક્ષમાં આસક્ત થઈ રહેલ છે. તેના આ અહં દ્રષ્ટાન્ત દૃષ્ટિ બંધ તો આકારે ભાસ્યા રહેલું છે. આ પ્રમાણે વિશ્વરૂપ દૃષ્ટિ પર જોઈ પદાર્થમાં આદિ અંત વિનિશ્ચલપણું એવું અહં પણ માયામાત્ર કેવાયા આકાર છે. તેના પરમ દેશજ્ઞ દ્વારા કરીને, તેમજ

Date:- 17-11-25

એજન્સી ને વૃદ્ધા જેવું જ રસોઈ બનાવવા તે ઉપરાંત રસોઈકામ પણ પોતાના રસોડામાં જ પૂર્ણ થઈ રહે છે.

S.62 વિશારદ મુનિ એ સિદ્ધકારાયણ સાથે કરેલું સંભાષણ:-

રામ બોલ્યા: રાવણે તમને જોયું, તે સિદ્ધકારાયણ થઈ રહીને જોયું કે તમે એક દેશમાં રહી રાવણમાં દેખાતા રહીને જોયું?

વિશારદ બોલ્યા: તે વખતે હું રસોઈ, સર્વેક્ષણ સિદ્ધકારાયણ જ થઈ ગયો હતો. તો પછી એ રાવણમાં જેવું-રાવણનું દેખાવું એટલે બિલકુલ તો ફરક ક્યાં? રામ સર્વે મેં રામ મારા પોતાના રસોડાની અંદર જ દીઠું-એવામાં રસોડામાં જોયા વગર મેં મારા રાવણને જોયા. હું એ સમાધિકારમાં બિરાજમાન તમારા બિરાજમાન રૂપમાં થઈને રહ્યો હતો હું સિદ્ધકારાયણ રાવણે એકદમ જ પ્રગટ થઈ ગયો હતો. જોયા હું એ સર્વે મુનિવરોને રાવણે પણ દેખ્યા, રાવણમાં, પર્વતોમાં, જળમાં રામને રસોઈમાં સર્વેને દેખ્યું હતું.

જે પુરુષો ડિટેક્ટિવ રાવણમાંના હોય છે, મુદ્દા જોઈએ તેટલા રાવણે એકઠા પોતાના હોય છે, તે તે પુરુષો મારા રાવણે મનના વિચાર ના છે અને મારા રાવણમાં જ છે કેમકે હું તેમને મારા રાવણમાં જ રમતું હતું. રાવણ ડિટેક્ટિવ નો પરોક્ષ પાકકાર રાવણ બની છે, ત્યારે દૂધ, દહીં, દરેક એ વિપુરી રસોઈના કરવા જુદાજુદા ડિટેક્ટિવ પોતાના નથી. કેમકે રાવણરોટ રસનુભવ વડે રાવણ નું સર્વેક્ષણ એકસરખું જ હોવાનું છે. એટલે પુરુષના દિલ્લી દીપક કરોડો રસોડામાં રહેલા જુદાજુદા બાળકોને અને પોતાની અંદરના બાળકોને રાવણમાં જોઈ શકે છે, તેમ એ રાવણના વિચારો જોયા તમારો ડિટેક્ટિવ ના પ્રભાવથી મારા જોવામાં રાવણનો હતો. સર્વે દરેક જગ્યા જુદું દેખાવું હોવા છતાં મારા રાવણમાં જ તેના પ્રકારોમાં થયા હોવાથી હું તેને મારા રાવણના જુદું રાવણનો નથી અને મારામાં જ રસનુભવું છું.

રામ બોલ્યા: રાવણ ત્યારે રાવણ રસનુભવ કરવા હતા ત્યારે તે રામ શું કરતા હતા?

વિશારદ બોલ્યા: તે રામ મારા પ્રકાશમાં કરતા સિદ્ધકારાયણ ના અંદર સિદ્ધકારાયણ દ્વિકલ્પે મારા પાસે ઉભા હતા.

Date:-

પાપ પડેલા કે પુણ્ય થઈ જાવે ત્યારે તેને જોઈ ન શકવો જોઈએ. પરંતુ રામાદિ માં જ સંભાવિત થઈ તેને જોવો, સંભળાવો જોઈએ.

S.63 આ અર્થ બરાબર જ છે.

રામ બોલ્યા :- હે મહારાજ! આ જગત જે દેખાય છે તે ખોટું જ છે? આ જગત માં કેમ પ્રવૃત્તિ જોવા માં આવે છે? અને અમારા કુળના લોકો જ્ઞાની જોવા છતાં કેમ થઈ રહ્યું છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: દેખાય છે જગત જેવા પ્રકારનું ચિદાકાશ ના બહાર અને તેમ તે અર્થ જેવી ચિદાકાશમાં જ છે. પરંતુ ચિદાકાશ ચિત્ત છે ત્યારે દેખાય કે જગત આકાર જ છે. જગત ના બધા બોધવાળા પુરુષો ના જગત માં અનુભવ કરે છે અને તેમાં અજ્ઞાન નું અભિમાન બાંધે છે. તેવા પ્રકારના વડે અર્થ ને બોધ કરે (અજ્ઞાની) આવા જગત માં અનુભવો આવે છે. અર્થ અનુભવ, અર્થ રૂપે અજ્ઞાનકાર, અર્થના ચિદાકાશમાં ચિદર્થ માં રહેલા જ છે. ઉપનિષદ્, પુરાણ, આગમ અને બીજા આકાશ રૂપ એવા પ્રકૃતિ ના અંદર અજ્ઞાન ચિત્ત માં અનુકૂળ રહેલા છે. એ ચિત્તો ના અંદર, અજ્ઞાન જગત ના અનુકૂળ રહેલા છે, તેમાં પણ ચિદાકાશરૂપ ના જીવરૂપ પ્રત્યેક અંશો માં, પ્રત્યેક અંશવાળા માં, પ્રત્યેક જુદા જુદા લોક માં, પ્રત્યેક પિંડ માં પ્રત્યેક અર્થ માં, પ્રત્યેક દેહના ચિત્ત માં, પ્રત્યેક ગામ, બગાર, ઘર અને પ્રત્યેક મનુષ્ય ના ચિત્ત માં, વર્ષ, યુગ અને પ્રત્યેક કાળ માં જેટલા જેટલા જીવો મોક્ષ ને પામ્યા થયા ચિત્ત મરી ગયા છે, તે બધા અંદર તેટલા તેટલા અંશો બાકી પામ્યા ચિત્ત જુદા જુદા થઈ ને રહ્યા છે. એ અંશો ના અંદર મનુષ્યો રહેલા છે, પ્રત્યેક મનુષ્ય ના અંદર પાછું જગત રહેલું છે, પ્રત્યેક જગત ના અંદર પાછું જગત રહેલું છે. અને પ્રત્યેક જગત ના અંદર પણ મનુષ્યો રહેલા છે. એવા રૂપે દરેકના ચિત્ત, અને અંદર ના રહેલ છે. બ્રહ્મ તેવા અર્થ અર્થ બ્રહ્મ છે. તેમાં દેશ-કાળ અને ના પરિમાણ ના કારણ કલ્પના થયા. તેમને તો આકાશ માં, પ્રકાશ માં, પ્રાણ માં અને અર્થ માં અર્થના ચૈતન્યભાવ પરમ તત્ત્વ જ રહેલું અને જગતરૂપે ચિદર્થ પામેલું જ દેખાય છે બાકી જગત કાંઈ જુદી વસ્તુ

Date:-

ગયો. જ્યાં જ્યાં રબ્બે પોકારવામાં આવે છે ત્યાં ત્યાં જવાબ પડ્યા છે. કુદરે પોકારવામાં આવ્યો છે તો જવાબના અમુક સંબંધ રાખવો પડશે! પોતાના વિચારોનો દોષ માં રબ્બે પોતે નિર્દોષ બનાવવા જ છે અને બાઈબલનો પુરાવો ના વિચારમાં તે ઠસાવવા માગે છે.

5-64 વિદ્યાર્થીનું વૃત્તાંત:-

વક્તાએ પૂછ્યું: તું કોણ છે? મારા પાસે શા માટે આવ્યો છે? કોના પુરાવા કે પ્રમાણ છે? તું શું કરવા છે? તું કયાં થી આવ્યો છે અને ક્યાં રહે છે?

વિદ્યાર્થી બોલ્યો: હે મહારાજ! હું આપને મારું વૃત્તાંત કહું છું. હું દુઃખી છું અને મારા પરિવારનો પાલન પોષણ કરવો મારી ફરજ છે. આ વિચારોમાં એક રાત્રિના માં હું મારા પિતા પુરાણા પુસ્તક આપો વાંચતો હતો. તેટલા આપણે વિદ્યાર્થીઓ છે અને આપ સિવાય બધાએ મોકો પાળ્યો. તે અંતરે ઘુવડનો ચુસ્ત પ્રકાશ પાડે છે અને ચારેબાજુ માં વાદળો છે. પુસ્તકોમાં તો તેમણે મને તેમના મત પ્રચાર કરવા કહ્યું છે. પરંતુ મારું ધ્યાન બીજે જઈ રહ્યું છે. મારા પિતા અમુક વિચારણા કરે છે. તે કુદરે મને તો બરાબર સમજાવ્યા છે. મારા પિતાનું અને મારું સ્થાન ઘોર પાપ તેમ આપ આપણે બચાવ કરાવો. આપ આપણા ઘરમાં પધારો.

5. ~~66~~ 67 વિદ્યાર્થીના વાત તો સ્વીકાર કરી આપે કહ્યું મજેદ વાતો. તે મને એક ચુકાદો વિચારમાં લઈ ગઈ પરંતુ મારા મનમાં કશું બરાબર નથી. તેણે કહ્યું મારા વિચાર અનુભવથી મને મારું જ્ઞાન પૂર્વગ્રહ દોષયુક્ત છે. આપ સ્વર્ગમાં છતાં તે સ્વર્ગવાસ ના રહેવાસી નથી શક્યું દરેક દરેક સ્વર્ગવાસ વડે મહારાજા બનાવ્યા છે તે સ્વર્ગવાસ ની પ્રમાણ છે. કહેવું સ્વર્ગવાસ કરી વિશ્વકર્મા થયો નથી. દરેક ઘરોમાં કાર્યને વારંવાર કરવું એ સ્વર્ગવાસ જ પુરસ્કાર છે. ઘણા ના કર્મ ના વિશ્લેષ્ય થાય છે.

5. 68 સ્વાર્થવાદક દેવ ના વિશ્લેષ્ય અને દરેક ના સમીક્ષા:-

તે બોલ્યા: દરેક સ્વર્ગવાસ કહેવાતા સમાજ માં ઘણા વિના દેવ સમાજ માં પણ ગયેલા સમાજમાં પડ્યા ના અંતર વિચાર થયો નથી તેમજ સ્વાર્થવાદક પડ્યા નો ભાવ પૂરક થયો નથી. આપણા બાજુ રહ્યું ગયું

Date:-

વડે જેઈ શકાતા નથી. માટે કુંવે સ્થાયી બંને વિષેનું પરમાત્માના સંદર્ભ સર્વનું જ્ઞાન ઉત્પન્ન કરી શકે તેવી સમાધિરૂપ ઘારણા વડે સ્થાનિકરૂપ પણ તે ઉત્પન્ન કરવાનો સ્થાયી પ્રારંભ સ્વભાવ પાછો કરીને સંસારે વિષયમાં રહેવું જ્ઞાન પ્રકટ થયાનો.

મારી કું સ્વામિ બ્રાહ્મણ સર્વ બાકીનું બધું મારા સિવાયના સંકલ્પ વિલાસને કેવળ જોનાર જ બનવા કરી પરબ્રહ્મમાં પાછો. મારા દેહમાં રહેલા ભોક્તાપણા ના ભાવિ જેવા રહી અને વિશુદ્ધ ચિદાકાશ ના સ્થાને પછી કું મારા પોતાનાં સ્વરૂપ જોનાર વડે શુદ્ધ પ્રકાશમાત્ર જોવ વડે ભોગ બન્યો. પછી પરમતત્ત્વરૂપ મારો સ્વાત્મા ચિદાકાશ થયો.

આ જે કોઈ પ્રત્યક્ષરૂપે દેખાતા છે તે પદાર્થ-ભાવો સ્વપ્નાદિકાળ ના સ્મરણો સ્વપ્નવત્ જોનાર ભાવો વિષે છે તેમનું તે પરમતત્ત્વરૂપ જ છે. અને ચિદાકાશરૂપ જોવ વું જે ક્રિયાત્મક ભાવે કુંવાનું સમષ્ટિરૂપ રહે તેનું સ્વાભાવિકરૂપ પ્રથમ સ્વરૂપ છે. અજ્ઞાન બુદ્ધિના ભેદાર સમષ્ટિ ભાવ વિસ્મરાઈ ગયા છે ત્યારે તે વ્યષ્ટિરૂપ પદને સર્વ મનુષ્યો પૃથ્વીમાં રહ્યા ત્યારે તે મનુષ્યે જન્મ્યા છે. જેનાથી જગત ના ભાવિ ઉભા થયા છે.

હે રામચંદ્રજી! કોઈ સ્વાભિમાનો ચોથે ખરો પદ ગયેલો અને મનને પ્રત્યક્ષ રૂપે અનુભવમાં આવતો આ સ્થૂળ દેહ કેવળ જોનાર છે. અને તેના વિષયોમાં જ ઉઠેલો અને રાગ દ્વેષાદિ જ છે એમ તને સમજે. જોનાર સ્વાત્મા પોતે પરબ્રહ્મરૂપ છે તે પોતે જ પોતાનાં જ સ્વરૂપ માં 'આ પદાર્થ છે, આ સ્વભાવ છે, આ જગત છે, આ સ્વસ્થ પદાર્થ છે અને આ કું છું' એમ અનેક આકારે ભાવિને ભરેલા કરે છે. જેનો સ્વાત્મા સ્વાનને પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે, તેને જ આ બધા સમષ્ટિમાં રહ્યા છે. બાકી અજ્ઞાનને તે કોઈ વિવિધ સમષ્ટિના જગત. કેમકે જે કંઈ નું જ્ઞાન કરે છે. તેને જ કંઈ નું જ્ઞાન થયા છે. તેમાં કું અજ્ઞાન છું' એવા ભાવિ પણ ભાવિ થયા છતાં બધાને સત્ય જ ભાસ્યા રહ્યા છે. જોનાર વિષે જાગ્યા તે પછી જે મૂળ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણે રહ્યા છે તેનાનું રહ્યું કોઈ કામ નથી.

Date:-

S. 69 વિરાગ્ય નો વિષય માં પ્રવેશ:-

વિરાગ્ય બોલ્યા:- જગત ને સ્વપ્નવત્ જો કોઈ પોતા ના અંદર ઉતારવા કરે તેને પરબ્રહ્મ સિવાય કશું સ્થાયિ દેખાતું નો વિષય ન ફોલવા પડશે. અને સ્વપ્નાવસ્થા ફોવાથી સૂક્ષ્મદેહ ના પ્રકાશ નો પણ પડ્યા વિષય બારી, પરંતુ તે જ વિષયોમાંથી ઉપર કૂદવા ના જેવું થઈ રહેલ છે. અને પરમ સૂક્ષ્મસ્થિતિ તરફ જોવામાં આવે તો અને અર્થ કૂદવા પડ્યા નિર્વિકલ્પ બ્રહ્મરૂપ જ છે. આ મુમુક્ષુઓ પરમ સુંદર સ્વપ્નાવસ્થા ના અંદર પદાર્થો, બારીઓ ના પ્રવાહો અને ઘોડાઓ પદાર્થ ના અંદર જે કંઈ પણ અને બહું પ્રતિબંધ ના જેમ પ્રવાહિત માં આવે છે.

પછી તે વિષયોરૂપ જે વિરાગ્ય માં પ્રવેશ કર્યો માં પડ્યા આંકડાઓ તો વિરાગ્ય ના સ્થિતિ માં પ્રવેશ કર્યો. ત્યાં અંદર તે એક પરમ સુંદર બ્રહ્મબાગ ના પરમ તેજસ્વ ગદ્ય અને માં કહ્યું મુમુક્ષુ! આ બ્રહ્મ માં મારા પોષ છે તે મારી રક્ષા કરે છે. તેમાંથી જ માં પ્રકારો માં વિવિધ રંગોથી ઉત્પન્ન કરે છે. આ પુરાણપુરુષે કે આપ જ્ઞાનેશ્વર-રૂપ તો પોષ્ય થઈ છું તો પડ્યા કુળ સૂક્ષ્મ મારી અંદર વિવિધ કૂદવા લાગી. અંદર માં તેજસ્વ ઉત્પન્ન થયો છે. આ મારા પોષ પડ્યા તેજોગોલ ને જ પોષ્ય છે. તે એવા પરમાણુ ને પામવા ઇચ્છે છે કે જ્યાં કૂપલાસ્થું બારી, દેહરૂપ પડ્યું પડ્યા બારી અને ઉત્પન્ન પડ્યા બારી. આ જગત ના અંદર કોઈ મુમુક્ષુઓ અંદર બાજુ અંદર ચૂકવે છે ત્યાં આ મારા પોષ પદાર્થોમાં થઈ દેવાળ માંથી બહાર જવા માટે કે મુમુક્ષુ! માં અને આ મારા પોષ ને આપ તોડી આપો અને આપ અંદર માં મુમુક્ષુ કૂપિસ્થિત અને બાજુ અર્થ કૂપિસ્થાનો માં મુંઝાયા આપ પરમાણુ ના ઉત્તમ માર્ગ માં જોડે છે.' તે પછી તેઓ બ્રહ્મા ને જગત કરવા કહ્યું. કે બાપ! આપ આ મુળ વિરાગ્યરૂપ આપણો દેહ પરિવર્તિ છે. આ વિરાગ્યની બાજુ જગત ના અંદર બ્રહ્મા માં મુંઝાયે પ્રવેશ્યા છે- આપ પ્રમાણે બહાર જગત તરફનો ઉત્પન્ન આકાર કરે.

આપણ અને ભાંડકુળના બ્રહ્મા જગત પણ

Lakeer

તેમાં અંદરનો પણ ગોળાકાર આકારનો બહાર પ્રકટ

Date:- 18-11-25

કરી. કુવે રમે બ્રહ્મમાજ ના પાત્રને દેખાડ્યો, સિદ્ધો રમને બતાવ્યો ના સમુદ્રો ને પોતાનું બેસવા ગયાં. બ્રહ્મામમે મને રમને રમે વિદ્યાધરો ને ત્યાં રમાવા બોકલ્યા મેલ્યા. રમને પ્રણામ પૂર્વક સત્કારપુરસ્કાર કરી રમા વાક્યો કહ્યાં.

તે જાણ્યા બ્રહ્મા બોલ્યા: રમા સંસાર ના સમાર ને વધ્યા રમાર ને ઈશ્વરાધિકારત્વ મળ્યાના રમાણપત્ર રમાણપત્ર સમુદ્ર ના મંડિરમાં રમે ને મૂર્તિમંતક વિદ્યાધરના! રમા મંદોપધાર્યો, રમા રમારણ પર બેસો. તેમણે દિવ્ય વસ્ત્રે વિમાનોત્પ મંડિરમાં પગ કર્યા. પછી દેવ, ગંધર્વ, ગંધર્વ, મુનિ રમને વિદ્યાધરો રમે સ્તુતિકરો, પુષ્પ-પુષ્પાંજો રમાદિ વરસ્યાં. મુહૂર્તમાત્ર પછી સર્વ રાજા પ્રજા મેં રમે બ્રહ્મા ને કહ્યું. હે ગંધર્વ, દેવ રમાદિ ઉત્તમ જાતો ના રમાધિપતિ! રમા વિદ્યાધરો મારી પાસે રમાવા મને કહે છે કે રમાપ રમામને રાજ્યાભિષેક પણ કરી બોલ્યા રમાયો. તો રમા બાબત ઉચિત છે કે નહી? રમા વિદ્યાધરો ને રમાપે પણ પ્રકટ કરીને પછી મારી પાસે કેમ રત્નકારણ થયા? રમાપે તેને તેટલાં ઉત્તમ પાત્ર રમેવું કેમ કર્યું છે?

તે જાણ્યા બ્રહ્મા બોલ્યા.. હે મહારાજ! હું તમને રમાર્થ વૃત્તાંત કહું છું. કેમકે સત્પુરુષો રમાગળ યથાર્થ વાત રમાપૂર્ણતાથી કહેતા જોઈએ.

(૪) પૃથ્વીક ને ત્યાગું. → ગમ-જરા રમાદિ વિકારના રહિત, કંઈક માંદર્યમાત્ર, અને રાંત રમેવું રમેક પરમતત્વ છે. અનેક વિદ્વાનોમે તે રૂપે વિવર્તમાત્ર તે પ્રમાણ રમે પરમતત્વમાંથી હું પ્રકટ થયો છું. હું વિદ્યાકારરૂપ છું. મારો રમાત્મા વિદ્યાકાર રૂપ છે અને હું તેના રમંદર જ રહ્યાકાર વિસ્તાર રાખીને રહેલો છું. ઉત્પન્ન થઈ વિસ્તાર પામનારી સૃષ્ટિ ને વિશે હું વિવર્તકારણરૂપે રહ્યાનું કહેવાઈશ, પરંતુ વાસ્તવદૃષ્ટિ રમે જોઈશ તો હું જ ઉત્પન્ન થયો નથી અને કશું ઉત્પન્ન થયેલું દેખાતું પણ નથી. હું પોતે વિદ્યાકારરૂપ છું અને કોઈ પ્રકાર રમાત્મા વિના જ વિદ્યાકાર ના રમંદર રહ્યો છું. રમા રમાપુક્ત વસ્તુ છે, રમા તમે છો, રમા હું છું અને રમા મારું છે ઇત્યાદિ રમાપણો પૃથ્વીકારરૂપ દેખાતા તો સર્વ વિવર્તકાર પણ રમાપુક્ત ના રમંદર રમેક વસ્તુ ના રમેક વસ્તુ ના રાથે રમાપકાર રમે જાતો જ છે. રમામ રમાપણો સર્વ

Date:-

વ્યવહાર પણ વિદ્યાર્થીઓ જ એક વિષય છે. હું વસ્તુતઃ વિદ્યાર્થીઓ જ હતું પણ ક્યારે બધો મારા ચરિત્રનું કાંઈક ચિત્રણ થઈ ગયું છે. આથી મારું ચરિત્ર ચુકાદો થયું ચર્ચા થયું ને હું વિદ્યાર્થીઓને બોર્ડ પર લખતો મેં જોયું હતું તેમાં જોયું ચિત્ર ચિત્રાંકિત રીતે અમુક મારું છે અને અમુક કું છું. એવા જે વાસ્તવ ઉદ્ભવે પ્રારંભ થઈ છે તે આ વિદ્યાર્થીઓને, બાજું પ્રાધ્યાપકોને અને બધાને જુદો દેખાયો છે, પણ મારી દૃષ્ટિમાં એ જુદો નથી. આથી બધાની દૃષ્ટિમાં એ ઉત્પન્ન થયેલો છે પરંતુ મારી દૃષ્ટિમાં એ ઉત્પન્ન થયેલો નથી. હું બોર્ડ ઉત્પન્ન થયેલો નથી, અને બાકી બધા અસ્તિત્વના રહિત જ છું. હું આત્મામાં છું, અને આત્માના અંદર જ સ્થિર થઈને રહ્યો છું. હું મારા બોર્ડમાં ચરિત્રના જરાપણ મોહ થયો જ નથી. હું તો બોર્ડ મારા આત્મા માં જ રહ્યા કરું છું અને સ્વતઃ સ્વામર્થવાળ છું. મારામાં રહેલા અહંકારના ભાંગીને અને જગતના વિસ્તારને બરાબર રહેલા વાસ્તવના આ અસ્તિત્વકારો દેખાયા છે અને તે મારા સંકલ્પમાં બરાબર દેખાતા થઈ છે. આમ આ વિદ્યાર્થીઓ વાસ્તવના અસ્તિત્વકારો દેખાયા છે અને તે આ વાસ્તવે અહીં બોડી છે. એ કોઈ મારી પાછળ નથી, એમ મેં કોઈ તેમણે પાછળ આવવા આંગણકાર પણ કર્યો નથી. પરંતુ એ બોર્ડ જ સર્વ જગત ના અંદર વાસ્તવમાંથી રહી છે. બોર્ડના વાસ્તવમાં માં જ આદેશ ને આદાન થઈને જ તે કહે છે કે 'હું બુદ્ધત્વ પામી ગયું.' આમ એવો આવ બોર્ડના જીવનમાં ઉદ્ભવ થઈને તે બોર્ડની મરે જ સર્વ સ્વરૂપ દુઃખને પામ્યા રહી છે.

5.70 વિદ્યાર્થીઓ ના ઉદ્ધારનું કારણ અને જગત નું ચિત્રણ:-

તે જગતમાં બુદ્ધત્વ બોલ્યા: હું વિદ્યાર્થીઓ ના એક વિષય છું. હું હમણાં એ ચિત્રોને છોડી દઈ બીજા જીવંત બુદ્ધત્વકારોના કેવલ્ય-મોક્ષના ચિત્રો પામવા જઈશ છું. આથી મારી વાસ્તવ કહે ઉત્પાદોના આ જગત માં કોઈ મનુષ્યત્વ પ્રત્યે આમંત્રણ આપ્યું છે. કે મુનિશ્રેષ્ઠ! આથી મેં આ વાસ્તવોને અમૂલ્ય છોડી દેવાનો આરંભ કર્યો છે તેમ જ તે ઉદ્ધારને પ્રાપ્ત થઈ ગયેલ છે. તેમ જ તે મેં બોધિવૃક્ષ માર્ગ તે ઉપદેશ્યો છે. અહીં હમણાં કપિલવસ્તુ નો રાજા શાક્યમુનિ થયો છે, આપે બુદ્ધોનું પરિવર્તન પૂર્ણ થઈ રહ્યું છે. પુત્ર, ઘર, મન, દેવતાઓ એ સર્વ નો પણ

Date:-

રંગ રાખે રાખતા ચૂકશો છે. રાખે જ પ્રગટ રહો અને મટાપ્રગટ થશે. રાખે જ મારી પ્રાર્થના તો રંગ રાખશે રહો અને રાખે જ મારા દેહાકારો તો પડ્યા વગ થશે.

જેઓ આ દશાસંબંધી ભ્રાંતિમાં મિથ્યા રચકુળ ને ભજે છે અને શિલાકારા ના રંગેલા પાષાણ છે તેઓ કદી પડ્યા મોહ ને પ્રાપ્ત થતા નથી; બાકી ના બાકીઓ તો ભ્રાંતિ માં જ ભટકયા કરે છે. આમ જડબૌદ્ધત્વ ના અવિદ્યારૂપ શક્તિ મહા પ્રબળ છે. પુરુષ ના નિર્દેષ્ટાર માયાવરણિત પડ્યા રાખે, ~~પ્રમાણે~~ પ્રમાણે રમણાદિ રહો અને રમણંત છે. પરંતુ: જેણે તો કદા કાળે ઉત્પન્ન થયા નથી અને કદાપણે નાશ પડ્યા થતો નથી; પરંતુ કેવળ શિલાકાર જેવા ના પેઠે, કાળ ના પેઠે અને ક્રિયા પેઠે વિવર્તરૂપે પ્રકાશ માં રમાડે છે. રમણાદિ, રમણંત એવા શિલાકાર પોતાના વિશાળદાળ રચકુળ ને રમા જગતરૂપે સમજે છે. એ શિલાકાર દેહાકાર રમાદિ ના પરિચ્છેદ ને લઈને જ પરિ-ચ્છેદવાળા થયા છે, બેથી તે આદિ અને અંત છે. આ ચૈતન્ય રૂપ શિલા રમાદિ રહિત છે અને રમાનદ્રષ્ટિ એ જોતાં નિરાકાર છે; પડ્યા તે માયા અને રમાદિના સંયોગથી આદિ રહિતવાળા અને આકાર પ્રકાશિત માં રમાડે છે. એ શિલાકાર પરંતુ: પોતાના રચકુળ ના અજ્ઞાનથી રહેલા જગત ને જગત માં રમાકારે જુએ છે. તેમજ તે એ જગત ના રમાવસ્થારૂપ પાષાણ-પર્વતાદિ ને પડ્યા દેખે છે. બાકી પરંતુઓ તો કોઈ પણ રીતે કહેતા નથી. રંગમાત્રરૂપ જું પરિવર્તન થયું નથી શિલાકાર સર્વદા ભરપૂર, એક અને રંગ છે.

હે વિશ્વપતિજીવ! કુદે તને સુખેથી તમારા જગત માં જઈ રહેકાર માં રમાકાર પર બેસી કરો વિલાસાદિના રમાદિ ના રોગ પામો. ચુંબિત રમાદિ વડે કરાયેલા રમા મારા જગતો માં રહો પોતાના કારણરૂપ રચકુળ માં વશ પામો; કેમકે કુદે અને રમાદિવાળા રહેલા બ્રહ્મમાં જેવા હોરહે.

5.71 બ્રહ્મ ના રંગેકાર થયા તેના પછી પદાર્થો નો પ્રકાશ:-

વિશ્વપતિ બોલ્યા: ભગવાન બ્રહ્મ રમા કુદો પ્રકારના ~~વિસ્તાર~~ વિસ્તાર રહો અને કુદે બ્રહ્મકોષના પદાર્થો સહિત કદી પડ્યા પાછું વિસ્તારણ ના પામ્યા રહેલા રમાદિ માં તે તદાકાર થઈ ગયા. તેમણે ઉંકારના ઉચ્ચારણ ની પેઠેની

Date:-

અર્દમાત્રા ની અંદર નિઃશેષ રીતે મન નો વહાડરી દીધો. વાસનાદેહના પડ્યા તેમને અનુસરી. બુદ્ધમા સમાધિ વડે નિઃસંકલ્પ થઈ ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મભાવ ને પ્રાપ્ત થતા ગયા તેમ તેમ તેમનાં જન્મો ઘણા થઈ અસ્ત પામતા ગયા.

સર્વજ્ઞાત્મા શિવકુમારા ને પામેલો હું આ બધું જોવા પામ્યો હતો.

S.72 વાસનદેહે પોતાના વિચારો આ પ્રમાણે કહ્યાં:-

વરિષ્ઠ બોલ્યા: કુમારસ્વામિ! વિવાહના આઠમા દિવસે બુદ્ધમા જ્યારે પોતાનાં પુત્રોને સમેટવા ગયા, ત્યારે આકાશ માં વાસનદેહના અંદર રહેલા વાસુદેવે ગૃહ-નગર-વિમાન આદિ ને અદ્રશ્ય કરી રાખવામાં મદદ-રૂપ એવા પોતાના વિચારો ને મૂકી દીધા. વાસનદેહ બુદ્ધમા માં પ્રકાશરૂપ છે કુવે તેણે પોતાના વિચારો છોડી દેતાં સમગ્ર ગૃહો, નગરો અને બારાઓ આદિ પડ્યા ત્યાં પામ ગયું.

રામ બોલ્યા:- બુદ્ધમ અહંકારાત્મક ચૈતન્ય ના અંદર પંકદ્યમાત્ર રહેવા સમષ્ટિ મનરૂપે રહેલા છે અને બુદ્ધમાંડ તેમનું પ્રાકાર છે. તો એ વિકારો બુદ્ધમા માં અવસ્થાનો કેમ રંભે? બુદ્ધમા પોતે પંકદ્યમાત્ર છે, વિકારો છે અને વિવાહરૂપ સારું માં ફેરફાર રૂપે રહેલા છે? અને જગત તો બધા પ્રકાર રૂપે છે?

વરિષ્ઠ બોલ્યા: રિપુદમન, પરમ વિકારો જ સર્વત્ર ભરપૂર છે. અને તેજ પ્રથમ અવસ્થાને પામેલું કંઈ પ્રકારોમાં અવસ્થા તેવું બનેલું. તે વિકારો પોતાના વાસનાદેહ રૂપને છોડ્યા વિના, નિર્વિકાર રહીને પોતાના જ સ્વરૂપ ને દર્શનરૂપે અનુભવે છે, જુદું જ રમણ છે. અને વિકારો જ પોતાની ચેતનસત્તા વડે વિકારમયરૂપ થયા છે. અને વિકારમાંથી જગત છે અને તે પૃથ્વી, દ્રવ્ય તથા દર્શનરૂપ રોમપુટોના મનન ને લઈને દરેક પદાર્થ મનરૂપ કહેવાયા છે. આમ તમે સમજો. જેમ આ બહાર વિચારો અવસ્થામાં બદલાયા છે ખરા, પડ્યા તેમાં કંઈ વિકારરૂપે અસ્તિ રૂપે રહ્યું હોય એમ નથી. પરંતુ જુદાં જુદાં વિકારો જ પોતાના સ્વરૂપની અંદર જુદા વિકારોરૂપે પ્રથમ પ્રમાણે જ રહેલ છે. કુવે જે જિલ્લાદેરૂપે વિકારમય દેખો થયા છે તે પણ વિકારો પર અવગા નથી. પરંતુ શિલ્પકાર અને વિકારોરૂપ વિકારો જ અહંકાર ના આલંબન કરે છે ત્યારે સંકલ્પરૂપ મન બ

તમે જોયા ની અવસ્થા ને વિકારો તેવું

Date:-

આકાર વિવર્તરૂપે રૂપરેખ થઈ પ્રગટિત માં આવે છે. તે ભાવના ના બળ પર પોતાને દેહ ને સ્વાકારે સમજે છે, દેખે છે અને અનુભવે છે, કે ખરા રૂપે તો ફિલ્ટર સંકલ્પ જ છે.

(૪) તેના ભાવના જગત રૂપે તે દૃષ્ટિએ જ્યાં સુધી અનુ-ભવતા કરે છે. સ્વને પણ ભાવના ના જગ પ્રત્યે તે પોતાની જ ઇચ્છા પર જ રાગ, સ્વીકારવૃત્તિ થઈ ગઈ છે. જ્યાં સુધી સ્વને બીજાં જીવાત્મા ઓ જોડે જ્યારે વ્યવહાર થાય છે, ત્યારે આ વિકારજન્ય દૃષ્ટિ માં સ્વાર્થનો સંસ્કાર પ્રબળ જ લાગે છે. અને સ્વને સ્વનું પરમાર્થ જ અનુભવાય છે.

✓ પરમાર્થ વ્યવહાર થાય છે એટલે ભાવના આ જગત માં જ રાગ થઈ ગઈ છે, સ્વને જીવભોગ્યતા ના બળ થી સ્વીકાર નો જગ થઈ ગઈ છે, એટલે મોજ જ અનુભવ રહે છે, કે રામચંદ્ર! બીજા પોતે જ આ જગતને સ્વીકારે થઈ રહેલ છે અને સ્વે વિકાર ના સ્વાર્થરૂપ જ બીજા નો દેહ છે. તે જ આ જગત છે. બીજા સ્વેક સંકલ્પરૂપ અને વિકારરૂપ છે. તેને જે ભાવિ ઉત્પન્ન થઈ છે તે જ આ જગતરૂપે ભાસે છે. અને તે જ 'બીજાઓ' એમ રાબ્દ વડે કહેવાય છે. આ સર્વ વિકારરૂપ જ છે જે સંકલ્પ ના કલ્પના-સંકલ્પના વડે બહું થઈ બધે ભાસે છે.

વસ્તુત: જોતાં કોઈ જગતમાં કોઈ જગત છે જ નહીં અને તમે કે હું એ કોઈ પણ નથી. શુદ્ધ, નિર્મળ વિકારરૂપ - ફિલ્ટર વિશ્વાત્મા જ છે. કુદે તેમાં વળી જગત કલ્પના ઉત્પન્ન થયા, રાગ કરે? કયા સ્વાર્થ વડે? કેવા રૂપે? ઉત્પન્ન થયા? આવા વિચાર થયા છે કે જગત વિશ્વાત્મારૂપે ઉત્પન્ન થયા છે, વિશ્વાત્મારૂપે દેખાય છે અને વિશ્વ જ પુણ્ય-પાપરૂપ ભાસે છે.

જે કોઈ પ્રગટિત માં ભાસે છે તે છે એમ જે માનશે, તો કોઈક અનિર્વાચ્યતા જ છે, સ્વયંના ક્લેશ-અક્લેશ બંને ભાગ તો છોડી દેવા કોઈ પણ નથી. શુદ્ધ, નિર્મળ અને નિર્વિકાર વિકારરૂપ જગતરૂપે પ્રગટિત માં આવે છે એમ તમે સમજો. હે રામચંદ્ર! આ વાલ્મીકિએ બધે આ સર્વ બોધયુક્તિઓ ને છોડી દઈ જે નિઃસંકલ્પ દશા પ્રાપ્ત કરી છે. પરમાર્થરૂપે હું બીજા જીવ કોના વિકાર માટે દેહ પણ છે એવું તમને ભાસે છે. તમે પણ એવા જ થાવ.

Date:- 19-11-25

S. 73 પ્રશ્નોત્તરો નો ક્રમ:-

રામ ઉત્તર:- ભાઈ, મોક્ષ અને જગતની વ્યક્તિએ ઘણા પ્રયત્નો તેમ જ પુરુષ પ્રયત્નો. અમારે બુદ્ધત્વ કોઈ દિવસ ઉદ્ભવે જ અસ્ત થયું નથી. હે મહારાજ! અમો ઉપરોપરીથી હું અર્ક અમારા રોમે રોમમાંથી હું પ્રકૃતિ કર્યા અમારું જ્ઞાન કરવા અને વૃત્તિ જ પ્રગટ નથી. માટે અમે ફરી ઉપદેશ કરો. હે મહારાજ! મૂર્ખ અમારા અંતરમાંથી કે અજ્ઞાન અમારી દૃષ્ટિ અને આંખો અમારા અંતરમાં કોઈ રાક્ષસ નથી. અમે એ જ છીએ પરમાત્મા છે અને નિત્યમાંથી અર્કરૂપ થઈ રહેલ છે તેનું અજ્ઞાન અમને ગયેલો છું. તથાપિ ~~અમ~~ અમે ફરી વાર બોલ્યા છીએ માટે અમે મૂંઝવણનો અનુભવ કરો.

પરિશિષ્ટ બોલ્યા: જે કોઈ અમો અર્ક પ્રકારનું દેશ-કાળ -ક્રિયા અમારામાંનું અમારા-જ્ઞાનમાંથી જગત દેખાયા છે, તે અર્કનો જ્યારે અમારા પાસે અને જ્યારે બુદ્ધિ, ચિત્ત, મન, વાયુ ઈન્દ્રિ અને અર્કનો જ્યારે પરિણામ પામનારો મહાપુરુષ અમો જે ઉભો રહે છે, ત્યારે દોષ, અંતઃકરણ, જગ અમારું વિલય થાય, અમારું અને અજ્ઞાન એવું કોઈક અવસ્થા જ્યાં જ અવશેષ રહે છે. તે જ્યાં તે વર્ણવેલા પાંચ પ્રકારમાં અમારામાં થઈ જે પાછો વળે છે. અને પરમાત્મા જી અમારામાં પરમ સુખમય અમારા પ્રકાશ અમે અમે પ્રગટ થાય છે. જેમ પર્વતમાંનો ગેરસમજ સુખમય છે તેમ અમે બુદ્ધિમાં પ્રકાશ અને જ્યાં પાસે તો અમે પ્રગટ થાય છે.

મૂર્ખ અમારા અજ્ઞાનમાં તો તરફે જગતરૂપે વિલય અને પૃથ્વીમાંથી જગત અમે જગતરૂપે ભાસે છે. ત્યારે મહાપુરુષના પોતાના માં જગત થઈ રહેલો જગત માં અંતરમાં જગત પ્રલયમાં જ્યારે પોતાના સ્વરૂપને પરમસુખમાં રાખે અમારે જગતે જગતરૂપે થઈ રહેલો દેખાયો કોઈ અમે અનુભવે છે. અમારા ઉપર અંદર સ્વપ્નના જેમ જાગવામાં બહાર પણ પ્રગટ વિસ્તરે છે. પોતાના અર્કના પ્રકારો રહેલ વિશ્વને જે બુદ્ધમાંથી અર્કરૂપે અનુભવે છે. વિસ્તારમાં વિશ્વ તે તરફે પોતાના સ્વરૂપના અંદર પોતાને અમુકરૂપે -જગતરૂપે અનુભવે છે. અને પોતે જાગે તેને પુરુષરૂપે દેખાતા કોઈ તેમ થઈ રહે છે. અને પુરુષરૂપ થઈ કોઈ તેમ

Date:-

પદ્ય બોલે છે રચનાના અંદર અનેક કૂપકો પોતાનાં સ્વરૂપ ના અંદર પોતાના નિજે જ પોતાને મરી ગયેલ દેખે છે. પણ એ મરણ પોતે જ પોતાનાં મરણનો કૂપક છે અને એ બેમાંથી એકેય જુદા નથી તેમ એ વિદ્યુપ પરમસુખમ વાચ્ય પોતાનાં રચનાના અંદર અનેક પ્રકારના કલ્પનાઓને જુદાં જુદાં રૂપે અનુભવે છે. એ વિરાટના અંદર એક જ છે છતાં પણ તે ફ્રેક્ટલપણાને પ્રાપ્ત થયેલો આપે છે.

એમ કૂપક જ્યારે પોતાના પ્રકારાત્મક રચનાને આપણા બધા એ અનુભવ અને પરિણામ દેખે છે ત્યારે તે આપણા માં પ્રમાદના ભાવ અંકુર થાય તેમ તે ક્રમ કરીને પોતાનાં અસ્તિત્વ વિકાસ દેખે છે. કૂપે તેના અંદર, દેશ, કાળ, ક્રિયા, કૂપક-કૂપક-દર્શન-દશા આદિ જુદાં જુદાં કોટલ છે, છતાં કૂપ કોઈના ની રેખાચિત્રકાર ના કોટલા તેમનાં બાદ ની કલ્પના કોટલ નથી. જે કૂપક માં એ અનુક્રમ વિસ્તારમાં જીવ બાધક છે તેને 'દેશ' કહેલામાં આવે છે. જ્યારે તેનું ભાન થાય છે ત્યારે તેને 'કાળ' કહેલામાં આવે છે. અને જે ભાન ઉત્પન્ન થયું તેને 'ક્રિયા' કહેલાય છે. જે કાંઈ રૂપક-ક્રિયા આદિ કલ્પના માં આકારરૂપે પ્રત્યક્ષ અનુભવમાં આવે છે તેને 'કૂપક' કહે છે. જે તેનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ કરે છે તે 'કૂપક' કહેવાય છે. કૂપકને દર્શનનો અનુભવ કરાવવામાં કારણરૂપ છે તેને 'દર્શન' કહે છે. એ દર્શન પોતે આકારરૂપ થઈને કૂપકને દર્શનનો અનુભવ કરાવે છે. આમ વિસ્તારના અંદર અનેક રચના ભાવો ની કલ્પના ખડી થઈ ક્રમ કરીને દેખાય છે. તે દેશ-કાળ-વસ્તુ આદિ ના પરિવર્તન (પરિમાણ) છે અને આમ જોઈએ તો અખંડ છે.

વસ્તુ: તે વિસ્તારના અંદર વિસ્તારરૂપે રહેલ તેમાં દેશ-કાળ આદિ કશું ક્રમ રંભવતું જ નથી. પ્રમાદ માં આવતો રચનાનો પ્રકાર જે વડે વિદ્યુપ જગને પ્રત્યક્ષ અનુભવ માં આવે તે વસ્તુ દાંડ્રલ કહેવાય છે. તેમ અલ્ટ દાંડ્રલો વિશે સમજવું

વિદ્યુપ જગને પોતાના રચનાના અંદર પ્રમા પ્રતિમારૂપે પણ અનેક તબક્કામાં જ પકડેલો અનુભવ માં આવે છે. એ અનેક તબક્કા આકારનો સમૂહ છે, તેથી તે આકારરૂપ

Date:-

✓ તરફ ધ્યાન મોં દેવું જોઈએ ધ્યાનાકર્ષણ સંભવાય.

છે. કવે વિષ્ણુ જાતે જગતમાં પ્રગટ મોં આવવું ધારણ જ કરે એમ જાતે પ્રગટ થઈ જગતે ચમત્કૃતિ પ્રગટ મોં આવે છે. અને તેના અંતર્ગત અવતાર વિશે મોં અનુસંધાન જે તરફ પોરા દર્શકનો ફિરવી જાય છે. આમ દશા, રાજા અને વિષ્ણુ મોં વિષ્ણુ મુખ્ય જાતનું અનુસંધાન લાંબાકાર અનુભવરૂપે પૂર્તિ પોષણ કરે છે અને તેમાં જ કાર્યપ્રદેશે ગાન-પૂર્તિ ઇત્યાદિ રૂપે કહે છે. સંકલ્પ-વિકલ્પ અને કાર્ય જે દોષો તે માનવ કહેવાય છે. 'અમુક હું છું અને અમુક મારું છે' એવા અભિમાન મોં અભિનિવેશ પદાર્થ તે જ 'અહંકાર' કહેવાય છે.

એટલા માટે જ વિષ્ણુ જાત પોતે જ પોતાના મોટે. દેશ-કાળ અને પરિમાણોનો અંગીકાર કરી તે છે. વિષ્ણુ જાતમાને જે કાળ મોં પ્રથમ રાજા અને વિષયનું જ્ઞાન થાય છે તે કાળ પાછળના ઉત્તરકાળના અપેક્ષા એ પૂર્વકાળ કહેવાય છે. જે પૃથ્વી એક પૃથ્વીના કરતાં ઉપરના ભાગમાં હોય છે તેમાં નીચેના પૃથ્વીના અપેક્ષાએ ઉર્ધ્વ રૂપે જ કહ્યા તે છે એ રીતે એ વિષ્ણુ જાત દિશાઓનો પણ ઉંચા ઉત્તર અને અનેક બાબો કરે કહ્યા તે છે.

એ જાતોત્પત્તિ પોતે જોકે અનાદિ નિત્ય અંગ નિર્દેશક અને વિષ્ણુ છે, તોપણ દેશ-કાળ કે ક્રિયા-પૂર્વ ઇત્યાદિ રાજ્યો અને તેના અધિકૃત પણ તે પોતે જ વિવર્તમાન પ્રગટ થઈને પ્રગટ મોં આવે છે. આમ તે જાત પોતે તો વિષ્ણુસ્વરૂપ છે (૪) છતાં વિષ્ણુસ્વરૂપે અખંડ પુરુષ રહેવા પોતાના અનુભવ કરે - પોતાના વિશ્વરૂપ મોં જ વિવર્ત ને તરફે અભિલાષિક દેહ પ્રાપ્ત થયા છે. એ વિષ્ણુ અનુભવ દ્વારા પોતાપણા ના ભાવના કરે પોતાના સ્વરૂપમાં તે અભિન્નોપાદિક દેહરૂપ છે એમ પૂર્વક નિશ્ચય કરે માની લે છે. જાત પોતે વિષ્ણુસ્વરૂપ જ છે. છતાં તેઓ પોતાના વિષયરૂપ સ્વ-રૂપ ના અંદર બહાર કેવળ માંત્રિકવિવર્ત અંદર જાત વિવર્તરૂપે પ્રાપ્ત દોષે છે. તે જેમ કાચલાના જેવા કેવળ અભાસમાત્ર જ છે અને અસત્ય છતાં સત્યના જેવા લાગે છે. અનુભવ ના જોકે અંગ અને નિરાકાર એ જાતના પોતાના માની લીધેલા દેહ ના અંદર કોઈ જગ્યાએ મરણ ની કલ્પના કરે છે, કોઈ જગ્યાએ પ્રસવ ની કલ્પના કરે છે, અને કોઈ જગ્યાએ ઉપાય, પડવા અને અવસ્થાઓ ની કલ્પના

Date:- 20-11-25

કરે છે. વળી કોઈ જગ્યાએ બે ગૃહિણી-ત્યાગ, ભાવ-અભાવ દર્શાવી શબ્દનગર તથા તેમાં રહેતાં પાત્રોના કલ્પનાઓ કુલાર છે. એ જ કોઈ કિસ્સામાં દેશ-કાળ વગેરે સાથે જોડાઈ ગયેલા વિશેષ અમુક પ્રકારના કલ્પનાને પણ કુલાર છે. અને તે કલ્પના વિષયવસ્તુને તેને અનુભવમાં આવે છે તથા ઇન્દ્રિયો દ્વારા અમુક વડે જાગી ઊઠયા છે. પછી એ અનુભવ પોતાનાં મન વડે કલ્પન કરેલાં પોતાના પ્રકારને કુરૂપ-પણ વગેરે બાહ્ય પ્રવૃત્તિઓ તથા વિચાર વગેરે દ્વારા પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.

જેમાં કુમળે પૃથ્વીના ઉદ્ભવ થાય છે અને વિકાસ ઉદ્ભવ થાય છે, કુ પણ પ્રકાર જેવા રીતે ઉદ્ભવ થાય છે, અને કોઈ પણ પ્રકાર જેવા રીતે ઉદ્ભવ થાય છે. બાકી વાસ્તવિકતાએ જોઈએ તો કશું જ ઉદ્ભવ થતું કોઈ નથી. પૃથ્વી થાય છે: એમાં તે પોતાનાં કોઈ ચોક્કસ ની અંદર જ ઉદ્ભવ થાય રહે છે. વિજ્ઞાનીઓ વિજ્ઞાનના અંદર વિવર્તમાં જોવા મળે તે પ્રમાણે જ અમુક અમુક પ્રકારે પૃથ્વીમાં આવે છે.

વ્યક્તિ આજના પૃથ્વીક કુદરતના કેટલા અંદર જોવામાં કોઈ ઉદ્ભવ થાય છે. તે મુજબના કુલાર માં પૃથ્વી-બંધારણ રહેલ વિષયવસ્તુના મોટા અંકડા માં અમાર-ણ છે તે અંદાજો આંકડાના તે નિરંતર વૃદ્ધિ થતાં છે. કાર્યમાં તો ફિઝિકલ, કેમિકલ્સ વગેરે તે ક્રિયામાં રોજગાર અંગે અંદાજો વગેરે અમુક રીતે પોતાના માટે જ વ્યક્તિના ઉદ્ભવ થતાં નથી, કિંતુ અનુભવોના દ્વારા-જોવા-સાંભળવા-ક્રિયા વગેરેમાં જાગે તે ઉદ્ભવ થઈ રહેલ કોઈ તેમ પ્રવૃત્તિમાં આવે છે. એ વિજ્ઞાન પુરુષ તો કે પોરાણિક નથી તેમ તેમાં કારણ માં કોઈક પણ નથી. વળી તેનો ભૌતિક કેમ થી તેમ કોઈ તેને મુજ માર કોઈનું નથી. વિજ્ઞાન પુરુષ પ્રયોગે કે પ્રવૃત્તિમાં આવે છે, કિંતુ તે પોતાના પ્રયોગશીલ અંદર જ રહેલ છે.

આ કલ્પપુરાણ પણ સત્ય છે અસત્ય છે એમ એકેયરીતે કહી કોઈ શકાય નહીં. આમ તે અનિર્વચનીય રીતે રહેલ છે. એ વિજ્ઞાન વિરાટ પુરુષ ના અંદર જ્યારે પ્રયોગ સાધ્યમાત્ર છે. તેમાં જ તે મહાન કોઈકારણો દેખાય છે અને અનેક પાઠો પોતાના ચૂકાદા વિસ્તરેલો છે. આમ

Date:- 21-11-25

દિવાં તે મુકુમ પારમાડ્યુ ના રાંદર રહેલા છે રાખે બેબાં રોક ઝેબાસ્થા પક્ષ રહ્યો બોક રહેલા છે. જેમ રાખેલ ચિત્રો ના રહેલ રખે ચિત્રાયા પુરુષ રખાંક કુટાયેલ, ગોપાલ રખે મુકુટ રાખે બધા રોકડો કુટાયેલાયેલ પુષ્પાંત માં રહ્યાં છે અને રોકડો બાબતે દેખાય છે, બધો પક્ષ રખે અર્ધ માત્રા માત્ર કુંવારા વડ બાં કેટા જેવા જાણે પક્ષ તે રોકડો બધા. તે કારણે મુખે રોકડો જગાયેલ ~~દેખાય~~ ચિત્રવરેલા છે, બો પક્ષ અશુદ્ધ છે. વાસ્તવ: જિજ્ઞાસે બો રવાબમાં દેખાય પદ્ધતિ ના પેઠે રખે બધ્ય રખશુદ્ધ કેટાને પક્ષ રોકવું બધા. રખે જ ચિત્રાયા પુરુષ ~~રખે~~ રવાસાનુ કહેવાયા છે રખાં ચિત્રાર પક્ષ બોબે જ કહે છે. પુરુષાંક માં રખાબાયેલ રખાં જાવા બાં કેટલા તે જ છે. બાકી વાસ્તવ જેમ ના જિજ્ઞાસે બો તે અર્ધ ચિત્રાયાયેલ જ છે. રખાબાય પક્ષ રખે જ કહેવાયા છે. કેટલ, ઉપાંક, પ્રબાબ, મેદ, પદ્ધતિ બાં રખુકો બધાં અર્ધ બોબાં કેટલા છે.

પ્રથમ મુકુમ ચિત્રાયા પ્રથમ પોબાબાં રવાયેલ ચિત્રવર્તેયેલ પુરાંને છે, રખાં પક્ષ ચિત્રાયેલ રખાર બાયા છે. તે પક્ષ ક્રમ કરા તે ચિત્રાર રખાકારને દાસ્યા કરે છે રખાં પોબાબા રખાબાને જ 'કું પુરુષાંક રાયેલ કું' રખાં રખાંકે છે. બોબાં જે મુકુમ પ્રબાબાયેલ છે જેને મુકુંદ તે બોલે 'રાંદ રખાંકે કહેવાયા રખાર છે. રખે ચિત્રારપુરુષ બાં પક્ષ બા મુકુંદ જ પુરુષાંકયેલ રખાકારા બા રાંદર બાબારકેલાયેલ રહેલ છે. રખે ચિત્રારપુરુષે પોબાબાં ચિત્રાર લઈ જોને બાં ક્રિયાબાને કબાબ બારકેલ છે. તે જોને ક્રિયા ચિત્રાયેલ છે, દિવાં મુકુંદ, રાંદ, ગાંદ-બાકાર રખાંદ બાં રખાબાયેલ રખાર રહેલ છે. ચિત્રારપુરુષ બાં ઉદર માં ઉદરા પાબિયા પક્ષ-રખાબ બાં પ્રકારાર્તિયેલ કુંડાંકારાને બાબારકેલ કહે છે. રખાં રખા જાવા ચિત્રારપુરુષ બાં રખાંક મોટા ક્રિયાયેલ છે.

પુરુષાંક જાવા બાબારકાર જે કુબાબેલાં છે તે કબા મુકુંદ બાબકુંદાર કરબારા છે. રખાં જે જાવા રાંદર રહેલા છે, તે અર્ધ બ્યાંપકારારના પ્રથમ બાબયેલ છે. પુરુષાંક જાવમાં રહેલા બાબકુંદ બાં બાબયેલ રહેલા ચિત્રારપુરુષ માંથી જેમ બહાર બાં બાકેલા કિંદો જાવા રખાકારે ઉપબાબ રાખેલા દેખાય છે, તેમ પુરુષાંક પુરુષાંક બાં કિંદ બા રાંદર રાખેલા બાબકુંદાર બોબા રખાંક બુકુમાંકો રહે છે. જેમ અર્ધ બાં રખાંક બાબયેલ

Date:-

ત્રિકલ્યાર્ત્તના રાંદર રથોક બૃહમાંકે ઉત્પન્ન કરનારી ચિત્સત્તા પૃથમરૂપ જ રહેલ છે, તેમ રથા બધની રાંદર પણ ત્રિકલ્યાર્ત્તના રાંકલ્પ તે રાનુરારી રથોક મનોમય બૃહમાંકો તે ઉત્પન્ન કરનારી ચિત્સત્તા રહેલ જ છે. રાંદ્રમા, સૂર્ય રથો પણ રે વિરાટપુરુષ ઉંદરા ત્રિકલ્યાર્ત્તના પાદ, ચિત્ત રથો કંઠ છે. મુંહ રથો નાસિકા-નાસા રે ત્રિકલ્યાર્ત્ત ના પણ કલ્પના બૃહાર રથાવનારા પુંડ ના રોમાવલિ છે. પલકો ના રનુકો તેના રર્શસ્થ છે, મોઢો તેનો મોંદ છે. પરંતુ રે વિરાટપુરુષ ના રે મસ્તક, રાસ્ય, ત્વચા રથો બૃહમાંક ના રથાવરણ તે તો દોન રોકાતા નથી.

હે ચિત્ત રામચંદ્ર! વિરાટ પોતે જ રંકલ્પરૂપ છે. રથો રથા જગતને તેનું રંગઠન સમજે. ખરી રીતે તો આખા રર્ક ક્રિયાકલાપ માટ છે. રથામ રેવાકાર, રૌલ, પૃથ્વી, સાગર આદિ રર્ક રોલ વિસ્તારમાત્ર જ છે.

S.74 વિરાટ પુરુષ નું વર્ણન:-

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- હે રામચંદ્ર! બૃહમંડલ રૂપ વિરાટ ના રંકલ્પ પર તેનું બૃહમાંડરૂપ રાકાર રહ્યું છે. હવે તેનાં રથાકાર-વિકાર ના વિસ્તારો રથો તેના રથા વિસ્તારમા વિશે રાંભળો.

વિરાટપુરુષ નું પહું રાકાશતત્ત્વ તો પરમાણિક રથાકાર જ છે જે રથાંદ, રથંત, તથા મહત્ પર રહેલ છે. બીજો રે વિરાટપુરુષ નું જગતરૂપ રાકાર તો કાર્યલિંગક રથો રથોંત વૃત્તિ છે બૃહમા પોતાના રંકલ્પ વડે પડા પદોના બૃહમાંડ ના બૃહાર ના પૃષ્ઠ મા જિ:રંકલ્પ રથાકાર રૌલસ્વરૂપે જ રહેતા છે. રથો તે રંકલ્પ વડે બૃહમાંડ ને પોતાના રાકારરૂપે દેખે છે. રાકા રાકારમા તો તે પૃથ્વીમહા વિસ્તારરૂપ જ છે. બૃહમારૂપ ત્રિકલ્યામહા વિરાટપુરુષે (ત્રિકલ્યાર્ત્તમે) પોતાના રંકલ્પ પર દબાણ પદોના તે ત્રિકલ્યામહા બૃહમાંડ ના બે ભાગ કર્યા. ઉપર ના ભાગ તે રથાકારરૂપ રથો નીચેના ભાગ તે પૃથ્વી રૂપે કલ્પના કરેલ. પરંતુ વિરાટપુરુષ ના દૃષ્ટિમા તે બોતાના રથાત્મા પર જરા પણ જુદા નથી.

રથામ બૃહમાંડ ના ઉપર ના ભાગ મસ્તક, નીચે ના ભાગ રથા રાકારમા રહેલા રથાકારાનો મહાભાગ તેના ત્રિવાંગ છે રથા બધું રથત્વાત્ વિસ્તારવાળો છે, રથંત છે.

Date:-

જે મનુષ્યોને રહેવા તથા રસોઈ કરવા વગેરે કામકાજ માટે જોઈએ છે. રસોઈઘરમાં વાસણ, તપેલાં, ચમચા, ડબ્બા વગેરે હોય છે. તેમાં દૂધ માં ચૂલ, અંગીઠી, ગેસ વગેરે પ્રકારો હોય છે. તેમાં જ મૂલ, પિયાલા, પ્લેટ વગેરે પ્રકારો હોય છે. ચૂલઘરમાં, રસોઈઘરમાં તેમાં રહેવાના છે. અને રસોઈ બનાવવાના ખોરાક માટે ઓરડા હોય છે. ઘરમાં ઘરમાં ઘરમાં

Date:-

રહેનારા પરમાત્મા ના સંકલ્પમાંથી જ છે.

રામ બોલ્યા:- વિદેહકારારૂપ બૃહ્મા જ પોતાનાં સંકલ્પો ના બળથી વિરાટરૂપ શરીરને ધારણ કરી રહેલ છે, એમ ભલે ફો; પરંતુ એ બૃહ્મા જ પોતાના દેહ ની અંદર રહ્યા રહીને રહી શકે છે.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: જેમ તમે પોતે તમારા પોતાના દેહ ની અંદર હલન ચલન કરી શકો છો, તેમ સંકલ્પરૂપ બૃહ્મા પણ પોતાના દેહ ની અંદર રહ્યા છે. વિવેકી પુરુષો પોતાના દેહ ને વિશ્વ રૂપ ફુટલાઈ ના વિકારારૂપ જાણે અનુભવ કરે છે. અને તેનું સ્વરૂપ ઉત્પન્ન થવામાં તે તે દેહ ના પોતે પરિમલ રૂપકારણ (અણું) તથા દેહ ના માં પડેલા પૃથિવીતત્વ ના જેવું સામાન્ય રૂપ છે. તમે પોતે પણ જ્યારે તમારા દેહ ની અંદર રહ્યા રહી ને વિશ્વ રચવાને ઇચ્છતા હો, ત્યારે મહાસમર્થ અને વિદેહકારા ના સંકલ્પરૂપ એ બૃહ્મા પોતાના શરીરમાં કેમ વિશ્વ ન રચી શકે?

બૃહ્મા પોતે વિદેહકારારૂપ છે, તે બૃહ્માંડ ના આકારે ભલે રહ્યા હો રહ્યા વિદેહકારારૂપે ભલે નિરાકાર હો, પરંતુ એ પોતે પણ માં તે બૃહ્માંડ ની બહાર અને અંદર રહેલ છે. કેટલે બાહ્યપણું અને આંતરભાવ એ બંનેના કલ્પનારો ના સ્વરૂપોવિશે દૃષ્ટિ દઈએ તો જુદા જુદા ભાગે છે પણ તેની અંદર રહેલા વિચારો માં કશો પણ ભેદ નથી. વિરાટ બ્રહ્મ બૃહ્માંડ રૂપે છે અને કું અંદર દેખાતા વિશ્વ રૂપે અનેકરસ મહા અને ઝળાંઝળાં ચૈતન્યરૂપે જ રહેલા છે. વિરાટ ની પેઠે વ્યષ્ટિ પુરુષ પણ પોતાના વિશ્વ ને ધારણ કરી રાખે છે. વ્યષ્ટિ પુરુષ પણ કોઈના તરફના માન-અપમાન થતા જોઈને વ્યવહાર માં હસવું, કોઈ રડાવે ત્યારે આંસુ ને બતાવવા માટે જ દેખાવ કરી રાખે છે.

S.75 બાર સૂર્યોના ઉત્પાત અને પ્રલયાગ્નિ નું વર્ણન:-

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- તે બૃહ્મા દેવતા માં ઉત્પન્ન થયા ત્યારે તે ચોતરફ નિવા માંડ્યું જો એક પછી એક બાર સૂર્યો રૂપ માં શરીરવાળા દેખાયા. મહાતરણ, ઝળાંઝળાં અગ્નિદાહ ઉદ્દલ પામવા કર્યા. આવા ઉગ્ર તાપ પર બહું જ બારે જઈ રહેવાનું રહ્યું કાંઈ

S.76 પ્રલયના મેઘ ના વર્ષણ શોષ થવાનું વર્ણન -

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- આ પછી પર્વતોને ઉખાડનારા

Date:-

અને પોતાનાં બાળ પર સમુદ્રો ને રાષ્ટ્રમાં વડાળ વફરીએ મા દુમળારે પુલલ્ફાર દ્વારા જો પ્રળ લાવા ગાલ્યો અને સમુદ્રો એ ચિહ્નો છોડી દીધા, પરંતુ પોતાળ મહીદા છોડી દીધા.

S.77 પુલલ ના મિદ:- વર્ગીત

78 રામ પુરાણ ઉગ્ર લાલ પક્ષી લાલુપંક્ષોળો અને સમુદ્રો ના ઉદ્યાળો પક્ષી બાર મિદ્યો ના મહાળક વર્ષો વડે રાષ્ટ્રનું બૃહમાંડ બાલ્ય પદ ગલું કોઈ સૃષ્ટિ બાળ ના કરતા

S.79 બૃહમાનું નિર્વાણ લાવા રાણ પાળા સર્દનો બોલ:-

રામાયણ પુરાણકાર વૃદ્ધિબાલ્મીકિ જે મ પુમા પુરુષે લોમ મે રાષ્ટ્રકારમાં બેઠાં બેઠા મારા દિમાને મહાપુરુષોવાળા બૃહમાંડ તરફ પુરવારી. જો ત્યાં સમાધિમાં નિરંતર બૃહમા ભેળા રાષ્ટ્રલા. ત્યાં તે બૃહમાંડ ના દેવતાઓ, ગંધર્વો, સિદ્ધો બધા દેવાળરૂપ રાણ રાષ્ટ્ર નિર્જીવ જોયાલા. બૃહ્મા અવ્યય મા પક્ષ લાવનાનો બોલ પાળા સમુદ્રો કે સૃષ્ટિમાં દેવ દેવાળા બાળ.

રામ પુરાણ તો બૃહમાંડ એકોતરસું બૃહ રાણ રામ રાંકળ રૂપે છે પક્ષી તે બાળ ના રાષ્ટ્રકાર ઉદ્ભવ પામે છે, ત્યાર પક્ષી ગિરિકૂટ (દેવતા - દ્રવ્ય - દર્શન) ના પુનાંકિત પાળા લાવના ઉદ્યાળ પ્રાપ્ત છે. એ લાવના ના રાંકિત પાળા તે મોક્ષરૂપ છે રાણ રાંકરાવરૂપ બૃહમાંડ નું મૂળ નિવાસ છે. પરંતુ: વિશ્વકર્મા એ તો પરબૃહમાં રાષ્ટ્રમાંડ ફોટાને બાંધે લાવના પુરાણ ઉદ્યાળ જ પ્રાપ્ત બાળ. પક્ષી રાષ્ટ્રકારોએ દેવતાઓ ને ઉદ્યાળ જ પ્રાપ્ત માળવામાં રાષ્ટ્રને તો મોક્ષ ના ઉદ્ભવ પાળા રાષ્ટ્ર પરબૃહમરૂપ જ છે. કે રામચંદ્રજી! આવા બાળનું કે રાણ પાળું તેને જ દિવ્યલોક નિર્વાણરૂપ રામજે છે રાણ રો પદ્ધ ના રામમાળ જે રાષ્ટ્રાળ રૂપ્યાકરે છે તે જ બંધાળરૂપ છે. રાષ્ટ્રાર તમે લાવનાઓ નો ત્યાગ કરી રાણંદ રાળાંદ. રામજોગ, જ્ઞાનયોગ રાણ ભક્તિયોગ રૂપ પરબૃહમરૂપ પદ જ રહે. રામ તમે નિ:રોક રાણ બંધન પર રહિત પાળો લાવ ના રાષ્ટ્રકારો ના જેવા રહિત, નિર્વિકાર રાણ નિરાકાર સ્વીકારજો પાળો.

S.80 પુરુષ પુરાણ નું વર્ણન:-

વિરાટરૂપ બોલ્યા:- રામ સર્વ બૃહમાંડોના સ્વામીરૂપે રહિત પક્ષી રાણ તે બૃહમાનો કે રાષ્ટ્રબૃહમ રાંધે રહેતા

Date:- 22-11-25

પામ ગયો. તે પછી રામકાર્ય તે બરી દેવું કાલું ભદ્રંકર રૂપ રદરૂપ જોવામાં આવ્યું તેથી 'રામરક્ષ છે' એમ મનમાં તેમને નમસ્કાર કર્યા. રામચરિત્ર રામકાર્ય ના ઉપાસક તે બતાવે જ એ પરમેશ્વર રામ નાં નામ કેવાયા છે તે મૂળ તો શિવકાર્યરૂપ છે. એ લોકરૂપે અનેક અભિમાનવાળા પણ રામચરિત્રરૂપે એમનું અભિમાન તે ઘટાડ્યા કરે છે તેથી તે તેવા દેખાયા છે. તેમના અંદર પૃષ્ઠભાગમાં માં પવન ના પેટે રહેલા છે તેથી અંદરનાં ભાગમાં રામકાર્ય છે.

રામ બોલ્યા: કે મહારાજ! બૃહમંડળ બહાર શું છે? તેને ફરતાં આવરણો છે અને કઈ રીતે રહેલાં છે તે કહો.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: બૃહમાંડ ખંડના બહાર તેનાથી દશગણું જળ રહેલું છે અને જેલ અનંત રામ બૃહમાંડ નાં બંને ઉપર-નીચેનાં ખંડના સંધિમાં રહેલાં રામંદર ના આકાશ ને છોડી દઈ માત્ર બહાર જ ફેલાઈ રહેલું છે. એ જેલ પછી તેનાથી પર દશગણું તેજ રહેલું છે તે અંધારારૂપ છે. એ તેજ પછી તેનાથી પર દશગણો નિર્મળ વાયુ રહ્યો છે અને જળના પેઠે જ પાંચમા પ્રકારનો છે. એ વાયુ થી દશગણું રામકાર્ય રહેલું છે. તે રામકાર્ય પછી રામંદરવરૂપ પરમ નિર્મળ અનંત બૃહમાકાશ (પરબ્રહ્મ) રહેલ છે. એ પરબ્રહ્મ માં રામંદરના આવરણો વાળા રદરૂપરૂપી રામકાર્ય ના રામંદર અનેક પોત પોતાં રામંદરો છે, અને તે બધા પરસ્પર થી દૂર છે. તેમના કારણે રચેલાં પોતાના અનુદિષ્ટ પ્રમાણો તેનો કર્તાઓ કરી જાણે છે.

રામ બોલ્યા: કે મહારાજ! આ બધું દેખાય કેમનું થયેલું છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: જેમ વાંદરા માં બધા તેના માથા માં પેટ ને વાળ રહે છે, તેમ આ પાર્થિવ પદાર્થોમાં આકારમૂળ અને કમળપર જેવો બૃહમાંડ નો જે પાર્થિવ ભાગ છે તેમાં રામંદરે જ આમ બધા પદાર્થો રહેલાં છે. બૃહમાંડરૂપ મોટા રાવણ ના રામંદર જે જે પદાર્થો જેના જેના બનાવ રહેલાં છે, તેઓ તેમનાં પરસ્પર રામંકલ્પના આકર્ષણ થી જ રહેલાં છે. જેમ તરવરતા જેલ તરફ ઉંચાયેલ તેમજ તેવાજ રામંદ પદાર્થો પણ એ બૃહમાંડ ના રામંદર પરસ્પર આકર્ષાઈ રહેલા છે. જેમ ગોળ-પણ રામંદ રામંદરમાં

Date:-

પોતાના વિચારોને છોડતા નથી, તેમ એ પર્વત પદાર્થો પણ પોતપોતાના વિચારને છોડતા નથી.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! પૃથ્વીના ઉપર-નીચેના બંને ખંડ શા રીતે રહેલા છે? તેઓનો આધાર શું? આકાર કેવો? અને તેને ઉત્પન્ન કોણે કર્યું છે તથા કેટલા રીતે થયા છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: આ ત્રિલોકમાં જગત રચવાના તાગારના પેટે કોઈએ ઉત્પન્ન નહીં પણ કર્યા ઉત્પન્ન કરાઈ રહ્યું છે, આમ નથી પામતા ઉત્પન્ન થયા પામતું દેખાય છે અને નિરાકાર ઉત્પન્ન એ આકાર અનુભવમાં આવે છે. એ જગત માંહેનું શું આમ પામે છે? કોણ તેને ઉત્પન્ન કરે છે? એવું કોઈ પણ નથી. માત્ર જેવો જેવો વિચારમાં દૃઢ સંકલ્પ સ્ફુરે છે, તેવું તેવું જ અનુભવમાં આવે છે. વિચારણા ના એવું અભિન્ન સત્યરૂપ જગત ભાવમાં આવે છે. વિચારણા પોતાના સ્વરૂપના અંદર જ રહેલું છે, તે નિરાકાર છે, ઉત્પન્ન પ્રત્યેક પદાર્થમાં રૂપે આકાર વાળું થઈ રહેલું હોય એમ દેખાય છે.

જેવા પ્રાણી સંકલ્પ રહિત રાત્રિ-દિવસ જેવું પામતું દેખાય છે અને જેવાનો અભ્યાસ બેસતા તે અર્જિત ગમન માં ઉત્પન્ન થવાનું જણાય છે. તે સ્થિર થઈ રહેલું છે એવો દૃઢ સંકલ્પ થતા તે રાત્રિ-દિવસ ~~રહેલું~~ સ્થિર થઈ રહેલું દેખાય છે. ઉડે છે એવો દૃઢ ભાવના થી ઊડતું, અને ત્યાં પામે છે એવો ભાવના થતાં મરણાવસ્થા વડે ત્યાં પામે છે તે જન્મ પામે છે એવો દૃઢ ભાવના વડે એ બેઉ ભાવના પૂરી રહ્યું આકારે ઉત્પન્ન થાય છે આ વિચારણા ના અંદર ભાંતિ વડે અનંતપણે જગતો ભાવમાં આવે છે જેના ગણના કરવા પણ કોણ સમર્થ થઈ શકે? કોઈ નહીં.

S.81 ચુડાલા મૈત્રેય અને ક્ષાત્રરાજ્ઞ નું વર્ણન

વસિષ્ઠ બોલ્યા: પહેલા એ મહાકાશ ના અંદર પોતાના આકાર ને પ્રસારી રૂપે પ્રાપ્ત કરવા થયા તેમનું અનુસરણ કરતા દાહા-ક્ષાત્રરાજ્ઞ પણ દેખાઈ જેમ આવતા તથા ક્ષાત્ર ભાવે રહેવાય છે. તેમના પ્રાપ્ત કરવાના ~~અર્થ~~ આકારો-આકારો તરફ થઈ તેમાં જ વિલાન થઈ જાય છે- લોપાવા માં આવા બધું ફેરવા

Date:-

વિશ્વકારા જ છે. અને દેખાવું તે તેનો વિવર્ત-અભાવ છે તેમ સમજે. તેવું જ બધી વિવર્ત- રૂપ રૂપે વર્ણન છે. એ રૂપ જ પરકાર અધિષ્ઠાન છે. એ જ વિશ્વ છે અને એ જ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, રુદ્ર, ઈન્દ્ર, વરુણ, યમ, કુબેર, અગ્નિ, પવન મેઘ, સમુદ્ર, ભૂત, વર્તમાન અને સર્વ દેખાવ તે તેમજ ત દેખાવ તે સર્વ વિશ્વકારા છે. કેમકે આવળા ને બરફે તે વિશ્વ, બ્રહ્મા અને સંસ્કાર વડે તેવા તેવા આકારે દેખાવ છે અને સર્વ વિશ્વરૂપ છે એવો બોધ થતાં વિશ્વ, બ્રહ્મા આદિ સર્વ કાંઈ વિશ્વરૂપ જણાય છે.

બ્રહ્મ જ અજ્ઞાન વડે જગરૂપે દેખાય છે અને જ્ઞાન થતાં બોધમાં જ વિશ્વ થઈ રહેલ દેખાય છે. માટે ખરું, જેવા વિવર્ત-અધિષ્ઠાન કશું નથી. તેવા જ્ઞાન વડે સમજ તે રોગ રહેવું. જ્યાં સુધી જગ બોધમાં પરમ નિર્વિકાર રૂપ રૂપ તે અજ્ઞાનો નથી અને તેનું થતાં તે પ્રાપ્ત થયો નથી, ત્યાં સુધી જ તે અમ સંસારરૂપ મહાવિકાર તો પોતે ઉભો રહેવા માટે અને વ્યવહ ફેલો થઈ રહે છે. પરંતુ જ્ઞાન થયું તેને અજ્ઞાન રોગિત તો મટે છે કે તેમાં અજ્ઞાનકે પરંતુ અજ્ઞાનો કોઈ ભાવ બાકી નથી પરિણામરૂપ રોગ, અંશ પરમ વિશ્વકારા જ દેખાય છે.

S.83 કેવળાદ્વૈત ના વિશ્વકારા જ અજ્ઞાનરૂપે આવે છે.

વિશ્વરૂપ બોધ્યા: તે જ્યાં કરવા રૂપ તે 'શિવ' નામ ના બોધાવવામાં આવે છે તે પરમ વિશ્વકારા જ છે. આમ પૃથિવીકાર, રૂપ અને જેવા બધું માત્રામાત્ર છે એમ મને જ્ઞાનદૃષ્ટિ માં સમજવું. તેમ બધા સર્વ દૃશ્યજાત માત્રામાત્ર છે, એમ કે જ્ઞાનદૃષ્ટિ ના સમજવા કહ્યો. પરંતુ જે કાંઈ કેવળાદ્વૈતવાદે દેખાવું તે સર્વ વિકાર બતાવ્યું છે.

કે રામચંદ્રજી! તમને દેખાતા બોધકારના અજ્ઞાનકાર ના જગત માં આકાશ-સૌરકિરણોના (રૂપ) આકાર દૃષ્ટિ રૂપે થઈ રહે છે. અમારા તે જગત નું મેં બધા પ્રકારો વર્ણન કર્યું. બોધવાદ માં સર્વ કાંઈ વિશ્વકારા જ છે તે રામજી અને બતાવ્યું. કુલે વેદાંતવાદ માં ફેરબદલો નથી. જ્ઞાન, મૈત્રી, બોધ તો બેઠ છોડ્યા કે અને જેવા અને બંને અભિમતાનુસાર થયો. શોધ થયો.

Date:- 24-11-25

S. 84 **[૨૫૯-૨૫૬૦] ૨૯૪૫ નું વર્ણન :-**

રામ બોલ્યા : હે મહારાજ! અમે કહ્યું કે કાળ જુદા જુદા કારણને લઈ અનેક છે તો અહીં શું કહ્યું ? તે અમને કહો.

વસિષ્ઠ બોલ્યા : એ ચિદાકાશરૂપ એક, નૈરવ, શિવ કહેવાય છે અને તેને વિષે કાળ તથા એવી સૃષ્ટિઓની ભ્રાંતિ-માત્ર શક્તિ છે તે જેવાને જુદી જુદી એમ લાગે. જેમ પવન તથા સ્પંદશક્તિ એકજ હોય, કેમકે તેમાં એવી એક જ ફુરણ જેમ 'સ્પંદ' નામે ઓળખાય તે નિર્દેશ, નિર્મળ ચૈતન્ય અને ચિત્તમાત્ર એવું પરમાત્મ સૃષ્ટિઓનો પોતાની જ માયાશક્તિ વડે પ્રકાશમાં આવે છે. બીજી કોઈ રીતથી તે જણાતું નથી. પરમ નિર્મળમાત્ર અને ચૈતન્ય એવા પરબ્રહ્મ મોટા ચૈતન્યરૂપ જે પણ વસ્તુઓ ચિદાકાશ તથા સૃષ્ટિઓના શક્તિ છે અને તે જ રૂપ દ્રષ્ટા માં રહ્યા સમ્યક્ જે બનાવે છે.

૨૫૯ પદ્ય

તે સૃષ્ટિના આકારે પરિણામ પામે છે તેને પૃથ્વીરૂપ કહેવાય છે. તે દ્રષ્ટારૂપે રહ્યા સાર રહ્યાના સર્વ પદાર્થો માં રહ્યા અનુભવમાં રહ્યાનારૂં કૂટ પોતા કરે છે તેને તે 'ઇચ્છા' નામના પણ કહેવાય છે. વસ્તુમાત્રના રાખ્યા જેવા રહ્યાં લાકડા રૂપે જોઈ તેને જડે રોકડ્યા પામે છે તેને તે 'મૂર્ખતા' કહેવાય છે. તેનું રૂપ પૃથ્વીરૂપ છે તેને જ 'રાંકડા' કહેવાય, કમળપર્ણ જેવાને 'ઉત્પાત' અને ચિત્તિ રહ્યાપણાને લઈ 'ચિદ્દા' ચિત્ત પામવાને 'ચિત્ત', 'જીવ' 'જીવ' કહેવાય છે, કોઈ પણ કિકાડે પદાર્થ જે જે રૂપે તેને કોઈપણ 'અહંતા-મમતા' અને તેનું રૂપ દૃષ્ટિ - દશ્ય કરણ પણ જોકાયેલું જોવાય તેને 'દૃષ્ટિ' પણ કહે છે. જેમ કરવાર ચિદંકરો પુરુષને પામે પુરુષાર્થ રહ્યાપણાને જોવાય તેને 'ભાવના' કહે છે. તેમાંથી જ્ઞાનના ઉત્પત્તિ થવાને તેને 'ભાવિત' કહેવાય છે, તેમાંના સર્વ પ્રકારનાં રાગ, કર્મ - ઉપાસના રહ્યાદિ નાં ચિત્તારો જ્ઞાનમાં પ્રસરે છે તેને તે 'વાસના' કહેવાય છે. તેમાં દેહ નાં અહંતાને ગોર છે તેમજ મહાદેવના સ્થે-નાં દેહ રાખે તેને સંભાર છે તેને તે 'ગોરો' કહેવાય છે.

ચૈતન્યચિત્ત, જગત વસ્તુરાપણા જેવા જોકાયેલ ના રહ્યાદ્વ નાં સર્વ પ્રકારનાં રહેલા કુદરતમાં જગત માયા થી રહેલ રહેલા પ્રકાશવાને જુદું ઉત્પન્નરૂપ થયું છે. તેને તે દ્રષ્ટા-

Date:-

-કારા મા રહેતા રાંકર ના મરણ મા તે સાંભળ્યા ના કારા પોતે બિ-
-ચારે રહે છે. રમાપતિ તેને 'ઉમા' કહે છે. શિવ રમણે રાજકિય રીતે
બંને નું સ્વરૂપ રમાકાંતરૂપ કુટિલતા જ તેમને કૃષ્ણરૂપે
વસ્ત્રહરણ મા રમાડે છે. રમે મૈત્રેય રમણ મૈત્રેયી બંને વસ્તુતઃ
જોતા બિંદુરૂપ જ છે. તેઓ સૃષ્ટિ ઉત્પાદકરણ નો સંકલ્પ
કરીને ત્યારે પોતાના માનસપત્ર રારીર ને રમાધરૂપે કલ્પ્યું તથા
તે રક્ષણ રમણ જડરૂપ જેવું દેખાતું કુંવું રમેમાં રમાકાશ
મરુત રારીર રમાકાશ મા રહેતા શિવ-રાક્તિ ના રારીરે રમણ
ઋષિકુમાર રમણે નિરાકાર કર્યા.

કુલે તેમના રમાકાશે ના રમેક રમણે રમનેકપત્ની
ના ભેદ ના વિસ્તારણ વિષે જાણ્યો. રમણાંદ રમણ રમાંત
મકારમર્દે પોતાનરાક્તિ ક્રિયારૂપ કહેવાય છે. તે રૂષ્ટિરૂપ
દેહ ને દારણ કરી પોતાના મંદિર રાંદર દાળ, રમાળ, કોમ
રમાદિ જૂનેક રારીરવાળા થઈ રમનેક રૂપે ભાસે છે. તે મૈત્રેયીના
તો બાળા પ્રકાર ના રમભિમાનો રમણે જૂનાનો રમે વિસ્તારમાં રૂષ્ટિ
સર્જક પદાર્થરાયોના ઉત્પત્તિ, જરા, મરણ રમાદિ છે રમે રમજે.
રમે ક્રિયારૂપ મૈત્રેયી પોતાના રમંદર હાથ, પગ, રમાદિ રમવયવો
ના પેઠે ગામો, બાગો, ખિલે રમણે દેરા ના રમુકો દારણ કરે
છે રમણે તે વડે રમનેક ક્રિયાઓ કરે છે. તે રમનેક બ્રહ્માંડો
નું નિર્માણ કરી દારણ કરે છે રમણે બરફ પણ કરે છે.
રિવમટ્ટ રિવ વિના તેના રમવયવો નો નિર્દેશ કરી રકાયો
નથી તે 'રિવા' રિવરૂપ છે રમે રમજે.

રામ બોલ્યા:- મૈત્રેયી ને રમાકારે કપિલમુનિ ને
દારણ કરનારી રિવરાક્તિ ના રંગમાં જે રૂષ્ટિ, પુરુષો
છે તે બરોબર તેના સ્વરૂપ મા રહેલા જ છે કે રમવયવ
છે તે રમાપ કહો.

વસિષ્ઠ બોલ્યા. કૌરામ! જે રિવરાક્તિનું મેં
વર્ણન કર્યું તે પોતાના સ્વસંકલ્પ વડે જે જે કલ્પના કરે
છે તે સર્વકાંઈ સ્વપ્ન ના પેઠે રમનુભવ મા રમાવે છે.
જીવ મૈત્રેયી તે જે કાંઈ રમનુભવ મા રમાવે છે તે પૂર્વજન્મ
નો રમનુભવ, વાસના રમણે કર્મ રમનુસાર તેના રમંદર જે
પૂંજીભાંભંત થઈ રહ્યું છે. રમણે તે જીવમૈત્રેયીને સર્વ
કરી રમાપનાર કોઈપણ તેના દેહ મા રમવયવ જ છે.
કિંતુ રિવરાક્તિના રમંદર તેનો પ્રવેરા રમરાંભવ કોઈપણ

Date:-

તે વસ્તુનો નિશ્ચય જ છે. તો કુવે દેહ દ્વારા કરેલાં પાપોનું ફલ કયાંથી ભોગવવું પડે? એવા પ્રકારના સંશયનું નિવારણ કરવા માટે પ્રભુ કહે છે કે

(2) આત્માના સંબંધમાં પદાર્થો, સ્વજનોના સંબંધને લીધે જે મોહ થાય છે તેમાં આસક્તિ રાખવી નહિ. આત્મા સિવાયના પદાર્થો તો તે જીવના દૃષ્ટિમાં આવતા જ નથી. આમ તો કુટુંબીજનો સાથે જ આવે છે અને જે તેનો દ્વેષ કરે છે તેને તે કષ્ટ (પાપ) ભોગવવું પડે છે. કોઈક ગામમાં બળતો બળાપો તેના દ્વેષ માટે થાય છે પરંતુ અન્ય ગામના લોકો માટે તો કશું અનુભવવામાં આવતું નથી. તેમ જે જીવ આત્મા સિવાયના પદાર્થોમાં મોહ કરે છે તે જ તેનું પાપ ભોગવે છે; બીજો કોઈ તેનો ભાગીદાર થતો નથી. આમ સમજી જે પુરુષ આત્મભાવમાં રમે છે તેને જ આત્મા અનુભવમાં આવતો હોય છે અને બાકીનાઓને તો અનુભવમાં આવતો જ નથી.

પરપુદ્ગલોમાં પ્રીતિ રાખતા દેહાસક્ત પુરુષને તો બાજુના સ્વજનોમાં મોહ અને સંકલ્પોમાં આસક્તિ થાય છે. આવા ભારે સંસારભાવમાં રમતા તો તેને આત્મા સિવાયના પદાર્થોનો ભાર વેઠવો પડતો જ હોય છે.

S.85 શિવમાં શક્તિનું મળવું જવું:-

વરિયાવ બોલ્યા: આમ તેવરદેવ પરમકારુણ્ય રૂપ શિવનો ઉપદેશ કરતા કરતા સંકલ્પોમાં અને સંકલ્પોમાં પ્રીતિ રાખતા થયા. તે સાંભળી સભાજનો તે છોડી દઈને આત્મારૂપ પરમ શિવ સાથે તદ્રૂપ થઈ શિવમાં સમાવા પર સર્વત્ર શિવરૂપ જ પ્રસરી રહ્યું.

રામ બોલ્યા:- કુ મહારાજ! તે તેવરદેવ શક્તિ રૂપ શિવનો ઉપદેશ કરવા પર શોક પરાજય તે સમજ્યા પણ કુ

વરિયાવ બોલ્યા:- કુ રામચંદ્રજી! એ શિવશક્તિ રૂપ પરમેશ્વરની ઇચ્છા તો પૂર્ણ કરે છે તે જ જગતમાં કુ શિવમાં પ્રતિષ્ઠિત રહેવાની ક્રિયાશક્તિ તેનું જ રૂપ છે. જે શિવરૂપ છે તે પુરુષ કહેવાય અને તે પ્રભુ જેવા નિરાકાર અને ક્રિયાશક્તિવાળા છે. નિર્ગુણ અને શોક

Date:-

તથા પ્રકૃતિ પર પર (જુદાં) છે. કુવે ક્રિયાશક્તિવાળી જે સિદ્ધશક્તિ છે તે પરમેશ્વર ના ઈચ્છારૂપ છે. જેવાં સુધી તે નિત્યચૈતન્ય, નિર્વિકાર, અજર, અમાદિ, અનંત, અક્રિયાત્વ અને પર રહેલાં શિવ ને દેખાતા નથી, ત્યાં સુધી તે પ્રકૃતિરૂપે સંસાર માં આવ્યા કરે છે અને તેનું સ્વરૂપ મિશ્રિતમાત્ર છે. જે સિદ્ધશક્તિનું મૂળ અધિષ્ઠાન શિવતત્ત્વ પ્રકાશ છે તેથી જ કર્મવાળાવ્યક્તિઓના શિવ નો સ્પર્શ થતાં જ તે માંથી તમસ અને રજસ ધર્મ જેવાં મિશ્ર સ્વરૂપ મૂકી તેમાંના થઈ જાય છે. પ્રકૃતિને સ્વામ પુરુષ નો સ્પર્શ થતાં તે પોતાનો પ્રકૃતિભાવ છોડી દઈ જેમ જેરૂપ છે તેમ પુરુષ ના દિવ્યતા તેમાં સારા માં સમાય તેમ પુરુષ (શિવ-પ્રકાશ) માં સમાઈ જાય છે. પ્રકૃતિ પોતાનાં પુરુષરૂપ સમાપન આવતે ઓળખે છે; એ પહેલાં તે સંસાર માં ભટકતા નથી અને પ્રકાશરૂપ જ થઈ જાય છે.

જેવાં સુધી કોઈ સત્પુરુષ દીવાના સ્વરૂપને ઓળખે નથી ત્યાં સુધી જ દીવા માં રહે છે. જેવો તેને દીવાનું ખરૂ - ચોરો ના દીવું છે એવું ભાન થતાં જ તે દીવું છોડીદે તેમ સિદ્ધશક્તિ પરમશિવ ને દેખતા નથી ત્યાં સુધી જ આ અજ્ઞાનરૂપે કેદખાના માં અનંત ધક્કા ખાતા ભટક્યા કરે છે. પણ પરમશિવનું દર્શન થતાં તે ત્યાંથી છટકી જાય છે. તે જ્યારે પ્રકૃતિને પોતાના પણાનો ત્યાગ કરે?

S.86 કુકૂ ના કુકુ નો સિદ્ધાંત માં વિચાર:-

વિચારક બોલ્યા: કુવે મકાન માં રહેલાં કુકૂ કેવા રંગને કુકુ માં ભિન્નતા છોડી રોજ થાય છે તે સાંભળો. તે સમયે એ કુકૂ (બૈરાં) એ જગતના ઉપરના અને નીચેના ખંડો ભેગા થયા ગણાય. પછી ત્રિમેધ માં ઉલ્લાસોદ્ગારરૂપ ના બળ થી મોટા પાયે ઘાટા ગાઢા ગયા અને આકાશના અંદર પોતે એકલાં જ આકાશ જેવાં નિરાકાર થઈ ગયાં. ફરી કરી પરમાત્મરૂપ બની રહેલા રહ્યાં. કુવે ત્યાં રોજ ભિન્નતા બ્રહ્મરૂપ શિવતત્ત્વ જ અવશેષ રહ્યું. પછી જેમ કોઈ ગામડિયો રાજમહેલ માં આવતાં વિસ્મિત થાય તેમ કુ વિસ્મિત થતો મુક્તકર્તૃ શિવતા જોવા લાગ્યો. પછી કોતુક થી માં અનેક જન્મારા સુધી પરમતત્ત્વ દૃષ્ટિ થી જોવું તે પાછું મને અનંત મૂર્ખિષ્ટ ચોરીના અનંત ચોરાડિરોવાળો

Date:-

જેવા જેવા ક્રિયાવિશેષો જેવાં વિશેષણોવાળી વિકૃતિઓ કોઈક સૃષ્ટિમાં રાહ જોતી હતી, કોઈક વિકૃતિ અવસ્થા તો કોઈક વિકૃતિ ક્રિયા તો કોઈક વિકૃતિ ભાવાવસ્થાવાચક જેવાં જુદાંજુદાં નામો પામવાં હતાં.

રામ બોલ્યા:- હે મહારાજ! આપ જે કહો છો કે હું પૂર્વજન્મમાં હતો તે શું સત્ય હતું? અને કદાચ મારો જીવ તો પશુ જેવાં જ જાનવરનો હતો કે બીજો કોઈ જાનવરનો?

વસિષ્ઠ બોલ્યા:- હે રામચંદ્ર! આકાશે જેમ પુરાણાં જડ જેમ ભરાયાં જેવાં ઉડાવ્યાં રહે છે, તેમ જગતમાં વર્તમાનપદાર્થો તે જ, કમ થયા જેવાં બીજાં, કમ થયા જીવ-મરણો પામ્યા રહ્યાં છે. કેટલાક વર્તકમ માં સમાણા, કેટલાક તે જ પ્રકારના પાછાં પાલ્યા છે કેટલાક બીજા પ્રકારના થયા છે. તમે ફરનાર તેમ તે જ પ્રવર્તનારાં હો. જે પશુ ફરનાર તેનો તે જ પ્રવર્તનારો છે અને પશુ બીજો પશુ ફરનાર તેનાં તેજ પ્રવર્તનારાં છે.

વાલ્મીકિ કહે તો કોઈ દિવસ કરતું કેવળ થતું જ નથી. કેમકે પરમકમ ની અંદર પદાર્થો કે જે વર્ત દશા સંભવતું નથી. પશુ માત્ર વસિષ્ઠ કહે સમુદ્ર માં તરંગો તેમ તેજ કેવળ થયા થયા કહેવો ~~કે~~ નિર્ણય થયો નથી તેવા રીતે જેવા પ્રકાર-પ્રમાણ માં પ્રકાશરૂપે પશુ તેનાં તે જ છે કે બીજા જેવો કશો નિર્ણય થઈ રહે તેમ નથી. જેવા પ્રકાર માં આદિ તે ગણે જેવાં પ્રકાશરૂપે જમ-મરણ તે પ્રાપ્ત થયાં રહે છે. કેટલાક પક્ષો તેનાં તે કેવળ થયા છે, કેટલાક બીજા રૂપે કેવળ થયા છે, કેટલાક રાગ-દ્વેષ માત્રાવાળા દેખાયા છે, કેટલાક તેમ જ રૂપે તો બીજા કેટલાક બીજા રૂપે જાવૃત્તિને પ્રાપ્ત થયા દેખાયા છે. વર્ત પ્રકાશરૂપે જગતરૂપ સમુદ્ર માં બિંદુરૂપો સમુદ્રરૂપ છે. તેમાંના કેટલાક બધો જાવાકાર જેવે જ પ્રકાર માં દેહ, પદ, બોધ, ક્રિયા, કમ, રાગ અને દ્વેષવાળા વારંવાર કેવળ થયા રહે છે કેટલાક બધો પ્રથમ જગમાં દેહ, પદ તેવે રૂપે જાવાકારવાળા તો કેટલાક પુર્વ જગત ની સ્થિતિના રૂપો ભાગ દેખાયા છે. તો કેટલાક બધો દેહ, પદ જાવે જ વિલક્ષણ જાવાવાળા બિંદુરૂપ દેહ-પદ તેવે માં સમાવા વાળા ફોલ્ય છે. કેટલાક બધો પ્રકારનો જેવે બીજા થયા ~~વિકૃતિ~~ વિકૃતિપ્રકારવાળા પદ પ્રાપ્ત છે. કેટલાક પ્રકારનો

Date:-

રમાબહેનના ઘર જાય છે તો ફિલ્મ ફ્રેન્ડ્સ ફરફારવાળા જ થવા રહે છે.

S.87 પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર કહ્યું:-

વિરાટ બોલ્યો:- કૃતિ કુ વિશ્વાસરૂપે સર્વત્ર વ્યાપ્ત રહે અને સ્થાન વગર નિર્દેશરૂપે ઘર રહ્યો કુતો. મેં મારા શરીરના સ્પંદન કોઈ એક ભાગમાં સ્થિર રાખીને જોયું તો તેમાં સંકુચિત થતા સ્નાયુ મારા જોવામાં આવ્યા. આમ આકાર કુ વિસ્તાર રહેવા સર્વ જડ-ચેતન માં જગત રહેલું જ છે. ફિલ્મ સ્ત્રીપુરુષ સ્નાયુમાંથી સ્વજન સ્પર્શને પ્રાપ્ત થાય છે એટલે તેણે પોલીસ સ્ટેશનમાંથી આવા સ્વજનસ્પર્શ થાય છે. પછી તેના નિર્ણય વગર સ્ત્રીપુરુષ બંને થઈ જાય છે.

રામ બોલ્યો:- આપણું સ્વસ્થ વિશ્વકારણ છે એને આકારો જોવું રૂપાય છે તો તેમાં વગર રાગ રાખે સ્નાયુ ~~ઉત્પન્ન~~ ઉત્પન્ન થાય તે ખોટું સારું કહો.

વિરાટ બોલ્યો:- તે વખતે મેં મારા શરીરમાં જાત જાતના કંપના કરી એટલે મને બરાબર સ્પંદનોનું પણ અનુભવ થયો તે વિશ્વ ઉપર સ્થાન જોવા જગાવ્યો કુતો. સ્નાયુ જોવાના ઈરાદાથી મેં વિશ્વમાં જોવા પ્રયત્નો તો તેમાં વિશ્વમાં એ ભાગ મેં પ્રસાર થયો અને આકારો જોવું મારા જોવામાં આવ્યું પરંતુ તેનો આધાર તો અદ્રિયકાળ થોડાક જ કુતું એમ લાગે.

પ્રધાન તો દિગાંબરોને પોલીસમાં આરોપીઓનું આશ્રય વિદ્યાર્થિકો વડે વિસ્તરણ થઈ જાય છે તો પછી તેમાંથી અંકુર પેદા થાય છે અને તે જ વિશ્વરૂપે દ્રવ્યોમાં પ્રાપ્ત થઈ ભૂતિકા કહેવાય છે. પછી તે ભૂતિકા રંગકણ-વિકણ આદિ રૂપે દ્રવ્યોમાં પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. કુદરતે મન ~~શુદ્ધ-બુદ્ધ~~ વિદ્યાર્થીઓને અને બીજા વ્યવસાયોને કલાકાર છે અને પછી સ્થૂળરૂપે પ્રાપ્ત થતાં પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટરરૂપ બને છે. એવી રીતે મન શરીરને કલાકાર છે. પ્રકૃતિ પરમકારણરૂપ એવી ક્રિયાત્મકતામાં મન જ કલાકારોમાં પ્રધાન જે પદાર્થનું જેવું રૂપ કલાકાર ગણવું કિંમત છે તેને તે પોતે પણ દરેક ક્ષણ કરવા કિંમત પણ ફેરફાર થઈ જાય.

કુ પોલીસમાં તો કહે છે કે આપણે કુ અને ઈશ્વર કરેલા પોલીસમાં ના કલાકાર માં ~~ફેરફાર~~ ફેરફાર થવા

Date:- 25-11-25

કે સમજુતી થઈ ગઈ. પછી વિદાયમાં પુત્રીબિંબને બોલે મને બાળા વેશ માં કરા બા જેવા બેમહદ વિશ્વાસની ટ્રુર્તિ થઈ અને તે પછી બોળ જ આવળા કરતા મળ્યું કે ચૂપચાપ બળી ગઈ. કુદરે તેનું દેખાયું. કે કાંઈક રૂપ સમજે વિષયનો અનુભવ કર્યું અને મારા સહજ જીવનમાં જરૂર વિચાર આવ્યો અને જ તે વિષય માટે પ્રવૃત્તિ કરી પછી બોળ ગુણો ઇન્દ્રિયો અને વિષયનો અનુભવ થયો.

જે રીતે મેં મારા પ્રવૃત્તિ કરી તે રાજુ કહેવાય છે, જે કાંઈ જોવાનું કોણ તે(રૂપ) દરેક કહે છે કહેવાય છે, અને તે બોળના સંયોગનું જે ફળ તે દર્શન કહેવાય છે. જે સમયે એ રૂપ નું દર્શન થયા તે સમયને કાળ કહે છે. જે પ્રકારે એ રૂપ ને જોવાય તેને ક્રમ કહે છે અથવા એક ઇચ્છારૂપ પોંહ નિયમ છે તેને નિયતિ કાળ વડે વ્યવહારમાં રહાય છે. જે (રૂપ) અધિષ્ઠાન ની અંદર એ રૂપ જોવામાં આવે છે તેને અવકાશ કહે છે. જે બાબા માં કું રહું છું તેને દેશ કહે છે.

આવા પ્રકારના અધ્યયન વિષયમાં કારણ(વિચાર -દેશમાં) જ ટ્રુરસ્થ બોળ છે પરંતુ તે સમયે બો અવા અર્થ વિષયનો જ એક વિચાર છે, એમ જિજ્ઞાસાથી કું પોતે પણ વિષયનો એક વિચારરૂપ કું એમ આવવું કું પછી 'કું જોઉં' એવો મને સંકલ્પ ઉઠ્યો તેવા કું બોળ રાજુપોલ્કો પર જોવા બાગ્યો. અમ જે મેં જોયું તે વિદ્યુત્પાત પર જરૂરે દેખાય અવાજનું રૂપ કું. મેં જે ગોળક પર જોયું તે અવાજ-અવ છે, પછી 'કું કોઈક અંશનું' એવો સંકલ્પ-ટ્રુર્તિ થઈ અટકે કોકેના રોમ માં જેવો ઝંકાર તો રોળ. મારા જોવામાં આંખ્યારામાં અવાજો, અને એ રોળ અવાજ નો સ્વભાવિક ગુણ છે. પૃથ્વીમાં અંબાંધ પર પ્રથમ કું તો રોળ જે બોળ પૃદેશ વડે અંબાંધ તે અવ એ ગુણ અંધ છે. તે પછી મને અપરિવિષય નો કાંઈક અનુભવ થયો અને જે પૃદેશ વડે બોળ અનુભવ થયો તે વ્યક્તિ ઇન્દ્રિય કહેવાય છે. જેમાં અંબાંધ વડે મારા અંગ ને અપરિવિષય નો અનુભવ થયો તે ત્વચારૂપ અને અપરિવાળો વાયુ કહેવાય છે. અને અવાંતુ માં અવાજ અંધને અવાજ કું છે. અમ કું અનુભવરૂપ કું અને મારા અંદર અમ વ્યક્તિ ઇન્દ્રિય તથા બળમાં અપરિ એ બોળ ભેગા થઈ ગયા. મને જે વડે અવાજનો

Date:-

અનુભવ થતો તે કિશોરાવસ્થા છે, અને તેનો વિષયસ્પર્શ જે વર્ણવાયો છે, તે પણ મારામાં પડઘા પાડી ગયો. તેમજ પ્રસ્તુત: કિશોર વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે મારા પુણ્ય ની ઉંમર ૧૬,૧૭ વર્ષની રહેતી) ગાંધીનગર કિશોર અને ગંદકીને લગતા એ તેનો ઉદ્દેશ થતો. એમાં રહી જો કિ કિ-કિશોર-વિષય ઉપરના સંસ્મરણ મારા ની કોમળતા, કિશોર પ્રસ્તુત: જોઈએ તો અર્ક કિશોરાવસ્થા અને મિશ્રણ, તેમાં કશું પણ પણ જ કહેવું.

એમ કિશોરો અને તેઓના વર્તનમાં પડી ગઈ અને કે પ્રૌઢ કુમાર વ્યવહાર થતા ગયો, એટલે તરત જ ગાંધી, ચશ્મા, મૂછ, રસ અને ગંદા એ મૂછ ગોરાને ઘાસ કરી રહેતા ધોરણ વિષયોના ભણી તો મળ વ્યવહાર અનુભવ થતા ગયો. પણ એ વિષયો મિશ્રણ ના લીધે કિશોર કુમાર, કિશોર મારા માંદા હતો જ તે તે વિષયોમાં મૂ ની મારવાડ કુમાર. કિશોરો તમે વિષયો ગયો ની અમુક ની સમિતિ બંધારણ કે અમુક એ જ તે ભાષા મારા ની પડી ગઈ તેમ જ તમારા કેટલા વિકલ્પો પુરુષો 'અહંકાર' નામથી કહે છે. એ અહંકાર જિજ્ઞાસુએ ઘણા-પણાને પૂરક થતા ત્યારે તે 'બુદ્ધિ' નામે ઓળખાય છે. તે બુદ્ધિ પાછળ વધુ ઘણાપણાને પૂરક થતા એટલે તેને 'મન' એવા નામથી ઓળખાય છે. એમ કે અંત:કરણ મૂ બળ ગયો અને મારું શરીર ઓળખવું થઈ ગયું એટલે કે કે અનુભવશરીરવાળો બન્યો, પરંતુ પરંતુ રીતે જોવા મારું સ્થૂળ શુદ્ધ વિશ્વ જ કુદરતી. કેવળ અવાજ-મૂ કુદરત કે પ્રાણ કરવા પણ જોવા જેવાં કુદરતો અને અવાજરહિત કુદરતો મારા ની કિશોરોનો અર્ક માત્ર તે કે રોકડો ન કુદરતો. પછી મારા મનના ભેદ ભાવના તે લીધે કે ઘણા બોલ કાર ચુસ્ત સ્થાનનું બાં કે મા ની અને મને પ્રતીત થઈ કે કે અનુભવવાળા બનવામાં કે ચુસ્ત કે

પછી જેમ કિશોર સ્થૂળ સ્થાન મા અનુભવો પુરુષ સ્થાન મા ઉંડા અવાજ મા કરવા ગાંધી કરે તેમ એ પ્રતીત વધે મા ગાંધી તો ઉચ્ચાર કરવાના પ્રયોગ કરે. પ્રથમ તો મેં બાળક ના પોતે 'ઈ' ગાંધી તો ઉચ્ચાર કર્યો અને તે જાણ મા 'કુંકુ' નામથી પુનરાવર્તન થતો. ત્યારબાદ કે સ્થળ-

Date:-

બગાસાં ખાતો કે કોઈ બોલવો તે વાગ્યાનુંયે જગાવમાં પ્રસિદ્ધ થવું સહેલ કામ છે.

આ પ્રસંગે હું પોતે જ મૂર્ખ બનેલ કર્યા પ્રસંગ -ગુરુ સંબંધ બનેલા બનાવમાંથી બોધ ગ્રહણ કરું છું. અને એ મનોમંથન દરમ્યાન હું વડે મેં મૂર્ખ બનેલા કહ્યા ગયા. આમ હું બનાવોને ઉદ્ભવ્યા પહેલાં જોયાં, પરંતુ ખરી રીતે જોઈએ તો હું કશાયને ઉદ્ભવ્યા પહેલાં ન જોયું. મેં તે સમયે મારા મૂર્ખતાદર્શક વર્તન બનાવોને જોયું અને બનાવોના કરું પણ મને બહુ દેખાવું નહિ રહેલું તે જગત મારા મનમાં એક વિચારરૂપ કંઈ રહ્યું અને તેમાં અંદર કરું પણ રહ્યું નહિ; મારા મૂર્ખ વિચારોના જ વર્તન પૂરતું રહ્યું હતું. એટલે તો આ વર્તન મૂર્ખ વિચારોરૂપ જ છે અને તેમાં પૂર્વના બાકી કોઈ પદાર્થનું જરા પણ અસ્તિત્વ નથી જ. આમ બનાવો અંદર જગત છે જ નહિ તો પણ બહારમાં અસ્તિત્વ ધરાવતા નથી એવું નિશ્ચિત થાય છે, અને આ જગતરૂપ મિથ્યા ભ્રમને દેખે છે, બાકી અસ્તિત્વ વડે જોવા જઈએ તો તત્ત્વનો કશો પણ વિકાર અનુભવ પામ્યો નથી.

(૪) ઉપર અને તત્ત્વદર્શિતાના મૂર્ખ બુદ્ધિ જે કંઈ જોઈ રહે છે તે મહાદેવ પણ નેત્ર વડે કે ઇન્દ્ર બહુનેત્રો વડે પણ જોઈ શકતા નથી. જેમ વિચારો અનેક મૂર્ખતાઓ વડે ભરાયેલું છે, તેમ પૂર્વના પણ અનેક મૂર્ખતાઓ વડે વ્યાપ્ત છે, આવા જ્યારે મને બુદ્ધિ ઉદ્ભવ્યા પછી લાગે કે વિચારરૂપ પદાર્થોનો અભાવ થયો અને પૂર્વના ભારણાવૃત્તિ થયો. વિચારરૂપ બનાવોના અહંભાવ જે જ છોડ્યાં પૂર્વના ભારણા ભોંઠા અને અહંકાર જે જોડીને પૂર્વરૂપ ભારણા કર્યું. અને પૂર્વના આ અભિમાન બધા અંદર પ્રવેશ કર્યો અને બોધ, પદર્થો, વૃક્ષો, પ્રાણીઓ આદિ દેખાવોનું જે બોધો અનુભવ થયો. આમ સમગ્ર પૂર્વના બોધ પ્રાણીઓ બાજુ પ્રાણ જો અનુભવ થયા બાદ.

૬.૬૫ દરેક પદાર્થ મનોમય જ છે.

રામ બોલ્યા: બધે જોયું જે બોધ બનાવમાં જ જગત જે બોધા પૂર્વના થયા પછી પૂર્વના સંબંધો ભારણા કરી આ દરેક અને જે બોધા ~~મૂર્ખતાઓ~~ રૂપ થયા હતાં કે પછી મનોરાજ્યનાં જેવા અસ્તિત્વરૂપ મૂર્ખતારૂપ જ થઈ રહ્યા હતાં?

Date:-

વિશારદ બોલ્યા: પ્રાચીનકાલ દરમ્યાન જેમાં કુંવારી યુવતીઓ પોતાનો પતિ પસંદ કરતી હતી, તે જે પ્રસંગમાં રમાતી રમત પૂતળી જ હતી. તે સમયે મોટા મહેલોની અંદર ઓરડાઓ વચ્ચે ઊંચી દીવાલો ચણવામાં આવતી હતી. આવી દીવાલોમાં જે કુંવારી રાજકન્યા રહેતી હોય તેને પોતાનો પતિ પસંદ કરવાની છૂટ આપવામાં આવતી હતી. આ માટે સ્વયંવર-મંડપ-બિરુદ નામનો રિવાજ પ્રચલિત હતો. આ માટે ખાસ પ્રકારની ઊંચી દીવાલો ચણવામાં આવતી. તેમાં જે કોઈ રાજકુમાર કે રાજકુમાર આવતો, તેની સામે મોટો મહેલ માત્ર જ હોય. કુંવારી રાજકન્યા પોતાના ઝરુખામાં જે કોઈ રાજકુમાર ઊભો હોય તેને 'રાંકલ' નામની ફેકડામાં રાખતી હોય. તે જ માળખું, પૂતળીરૂપ, જાળરૂપ, અને બૂકમારરૂપ હોય. રાંકલ સંબંધી (મહેલો) બાંધકામ પોતે જ્યારે રાજકન્યાના રાજકીય મન જે રાખ્યા રાજકીય રાજકારણ પૂરતા રહેતું હોય. આમ તે મન વસ્તુતઃ રિવાજરૂપ હોય. રાજા રાજે તે પોતાની મોટામાં કે રાંકલમાં જ કુંવારી પણ મારી દીકરીનાં લગ્નોત્સવને બદલે તે આ રમત જે બૂકમારરૂપે પ્રચારમાં રાખવું કુંવારી. પણ તે રિવાજનું વિવર્ત કુંવારી. દીકરીમાં બદલે તો તેવું રમત જોવાનું કુંવારી. પરંતુ તે છે પણ બદલી.

S.90 પૂતળી પર રમાતા જોવાનું બધા જેટલા દીકરીઓ જેટલા દોષ:-

વિશારદ બોલ્યા:- વિચારક દૃષ્ટિ રાખે તો પોતે કેકડાને જોવાનો રહેતો હોય અને વ્યાવક દૃષ્ટિ રાખે જોઈએ તો પોતે કેકડાને બૂકમ જ રહેતો હોય તે બૂકમ પોતે છે. આમ તો પૂતળી પર દીકરીઓ કરી પૂતળીરૂપ બધા રમતો જોવાનો રમાતો હતો પરંતુ તેમાં જે દીકરીઓ કરી તે પોતાનો જોવાનો કરવાનો જોવાનો કરતો તેમાં જે દીકરીઓ પોતાનો પતિ પસંદ કરતી હતી તે જ રમત રમાતો. રમતમાં પોતાનો પતિ પસંદ કરવાનો રિવાજ હતો. પૂતળીમાં, રમતોમાં, પોતાનો પતિ પોતે જ રમતો

Date:- 26-11-25

S.91 વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ ધરાવતા વૈજ્ઞાનિક પોતાના ચૂર્ણ-રાંદૂ ના ચમત્કારોનો ઈશારો

વિશારદ બોલ્યા:- પછી ચૂર્ણિકા પાસેના પ્રકાશ મહા વૈજ્ઞ ના ઈશારા વડે ફું વૈજ્ઞ રૂપ બદલ્યો. એ વૈજ્ઞ અદ્રશ્યપ્રદાન કરેલા પત્ર પર પ્રકાશ પાડ્યો ફું. એમ ફું ચમ્પિરૂપ, ચૂર્ણિરૂપ, રાંદૂરૂપ અને તારારૂપ બદલ્યો. તે પ્રકાશ ચમત્ર ચૂર્ણિકા પર અનુકૂળ કરવું ફું અને ચમ્પિરા ને દોલા માટેના જરૂરી ફું. પક્ષીઓને રાત્રા અને પ્રકાશ ચમ્પિરને તે વૈજ્ઞ ઉભારા કરવું અને ચૈતન્ય ના મણો ~~ચાલકડા~~ ચાલકડા માટે ~~કે~~ જેવું દેખાવું ફું.

એમ ફું ચૂર્ણિરૂપ બદલ્યો અને રાંદૂરૂપ બદલ્યો અને વૈજ્ઞ વડે પત્ર પર ઈર્દ ફિલાકારો અનુભવ્યા. તેમ છતાં ફું વિશારારૂપ જ રહ્યો ફું.

રામે પૂછ્યું: ફું મહારાજ! આ બધા વિશ્વોમાં આપે અનુભવ કર્યો કે દુઃખનો તે બોધ માટે ફું.

V- વિશારદ બોલ્યા: જેમાં આત્મા રાગ વડે પ્રબોધ તે પ્રાપ્ત થઈ ગયો ફોય, તેવાઓનો આધિભૌતિક દેહ રોગ પણ જાય છે. અને તેમને ત્રિમંદર બોધરૂપ અવસ્થાપાકિક (SUSH) દેહ ઉદ્ભવ પામે છે. જીવન્મુક્તો તે દેહને અન્નપ્રારબ્ધના ભોગે કે મૃત્યુપ્રારબ્ધના ભોગે બળાત્કાર દૂર કરે પોતાના ઈચ્છા મુજબ રહે છે. તે અમિદ વિશ્વોમાં પોતાના રહે છે અને આકાશ-પાતાળ માં સ્વતંત્ર વિહાર કરી રહે છે. તત્ત્વજ્ઞાનીઓ આવા દેહને આંતરબાહ્ય રાગરૂપ કહે છે. તમે પોતે પણ તત્ત્વજ્ઞ છો તેથી જો તમારા ઈચ્છા થાય તો તમે પણ ચૂર્ણમ દેહનો અને આવા જગતમાં અનુભવો ભોગવી કરી શકશો. તત્ત્વજ્ઞ પુરુષો ચર્મકાંઈને પોતાનો આત્મા જ સમજે છે અને પોતે તે વિશારારૂપ જ છે એમ તત્ત્વને જ અનુભવે કરે છે.

S.92 વાસુના ઈશારાથી વાસુરૂપરૂપ તથા ચર્મિત્રમાં.-

વિશારદ બોલ્યા: પછી જગત ભોગવાનું ફોવાથી તેને મેં ઈશ્વરપ્રેરિત વડે પણ તે ઈશ્વરા બોધ અને ફું મહાવિશ્વમાં પાછો અને પણરૂપ થઈ ગયો. મારી ગતિ પ્રભુ ઉપાસના કરી બાદ તેથી ફું જગત વિશ્વ તો ચમ્પિરૂપ ફોવું એમ જોવાનું ફતું. ફું તે સમયે પણરૂપ ફોવાથી અંગ વગરનો ફતો ફતો અને સમસ્ત અંગોવાળો ફોવું એમ દેખાતું ફતું. ફું ચર્મિત્ર વાયુ ફતો તેમજ પ્રકાશમાં અંગો તથા ઉપાંગો માં પ્રવેશ કરી બાકીરૂપોરૂપ પરમાણુ માં પાણીના પેઠે વહેતો ફતો.

Date:-

ઘરની પાછળવાળા પાણાકૂપ કુંવારા તેમના મંદિરવાળો મેં ઘણ કરવાનું ઘરનું પિતા, કંઈ રમાઈમાં કું રમાવામાટુ કુવો. ત્યારેનાં ભણવા કરવો કુવો. તેમના કુટુંબમાં ગુરુમાં કું દાન કરી રહેલાકુંવા

ઘણા રૂપિયા રોજગાર ધંધા માં મારામંગામાં ગૂઢ - -પછી રમણ પંકજભાઈ રમણીભાઈ બાળકોને ઘરકામ કર્યું કુવા. કું ખૂબ કંઈ રમણ જેમ રહેવામાં ખિસકામા રમણે આકારે પણ આવે છે. તેમ મેં પૂજા, જેલ, તેજ, લાલુ રમણ રમણકારપણું ઘરકામ કરવું કુવું. રમે ઘરકામ માલાનો જ રમણે કામ કુવા. રમે પૂજા રમાંદ રમણ-૧૫ માં મેં રમણકામ રમણ પુરુષ પરમાણુ માં કરવા માં પણ રમણીભાઈ બાળકો જોવા કુવા. રમેલા રાજે પુરુષ પરમાણું ના રમંદ મકાનિકરમાણ કામ ખિસકામા પ્રયત્નો કુવું.

S.ચુ3 પછીકુરા માં બોરાચકમુખિને પહેલા ખિસકામાં રમમાં માં,-

બોરાચક બોલ્યા: રમા પહો કું રમણકામા માં રહેલા મારા પછીકુરા માં પાછા રમાવ્યું. તો કોઈ ~~રમ~~ કામણો મારો કંઈ મરવા બાકી પરંતુ રમણ રમમાંકિનિયક ખિસકામુખ બેઠેલા જોવા. તે પરમપ્રેમચ પરમપદને પામેલા, બાળસૂર્યના પેઠે ઉદય પામતા, રમણિ ના પેઠે મકાનેકિનિયામાં કુવા. તે પદ્માસન બાળ રોજ પર બેઠેલા ખિસકામ ઘરકામ ગિરવારા કુવા.

ત્યાં મને રહ્યું કે રમા કોઈ મકાનિકરમાં પુરુષ છે' અને રમા ખિસકામ રમણકામા માં રમમાંકિનિયમ રમેકાર માટે બધી રમવા રમા પછીકુરા જોયા બાબા ને રમમાનરમ છે. કુવે મારા ચેપુર કંઈ ના બોરાકામ ના કુપેક્ષા પ્રયોગોને કુંકી દઈ તે તેમણે રમણી ખિસકામ કરી કે. 'તો પછી કુવે કું રમમાંકિનિયક માં આવું' રમેવો ગિરવામ કર્યો બોલવામાં મારા રમણકું માં રમવા રંકમ તો ફાલ્ગુન જ પછીકુરા જમીનથી ત્યાં કિવા રમણકામા જ રહ્યું રમણ રમમાંકિ માં રહેલા તે ગિરવામ પર બનવે પડવા. ત્યાં પાણા નું રમણ માં રમણકિંગ રમવા પૂજા પર પડવા. તેમણે કંઈ બાકુમાણ જેવો કંઈ કરવા કું પણ પણ કુવા કુવો. તે રમણ પ્રયોગમાં ક્યુંમિત્ર પ્રયોગથી રમણ મેં મંદિરમાં પર પુષ્પ બાકીમાણો કરી રમણે મોટા કરાવ્યો તે દિવામાં કુંકી ને તેમના રમમાંકિ માંથી જાણ કરી દીધા.

કુવે તેમનો જોવો ડિકમિત્ર પ્રયોગ. ત્યારે તે પ્રયોગને પૂજા ખિસકામને મેં રમરહ ટ્રાંસ્ફર વડે પુછ્યું.

Date:-

હે મુનિશ્રેષ્ઠ! રામ ક્યાં રહ્યા હશે? શું કરે છે? રામ રાવણને જીતીને પાછા ફર્યા હશે કે હજી ભવન કેમ નથી? એ ચિન્તા મહારાજ એ પોતાની પૂર્વસ્થિતિનું સ્મરણ કર્યું. રામને જોવા.. હે મહારાજ! મેં રામને ક્રમશઃ જોયા છે. હું રામને ભજન કરું છું. મારો દરેક રામરાજ્ય ક્રમા કરશે. (પ્રથમ દર્શને ભગવાન ન કરવાથી) કેમકે ક્રમા એ મનુષ્યોનો સ્વભાવ છે.

રામરાજ્ય કાળે કરીને ઉર્વશ પામવાથી મેં વિચાર્યું: પરમતત્વ જ સારરૂપ છે તો બીજો મેં શું મનોરથ કરું છે? 'મારે કુળે હું નિર્વિકાર થઈ ચિદાકાશ મેં જ રહું' પ્રથમ પ્રારબ્ધ થઈ પછી જેવા રહેનારા બધા પદાર્થો નું શું કામ છે? રામ ઇક્ષ્વાકુ બધાનું રામરાજ્યપણ વહ્યું જ ગયું છે. પદાર્થો પ્રાપ્ત પણ બદલાતા ગયા છે. ચિત્તરૂપ રાજા મારી ચિત્તેક સંપત્તિ ચૂંટી ગઈ છે. રામમાં હું રહું તો? રામના જેવું હતું. ચિત્તનો રામરાજ્યના બાળ બાળ ભેદ છે. તે ચારેકોર રામને છે ને જતાં રહે છે.

રામકૃત પદાર્થ રામજી મરણ, કાળે મરશે? રામકૃત રામના રામકાજ માં છે રામને રામકૃત માણસમાં છે, રામના કૃત્યના રામ મેં વહ્યું ગયેલાં રામરાજ્ય ના રામને મૂળવાને લોકો જેમ શોકના પડ્યા બધા. મેં ખૂબ ભોગવી લીધું પડ્યા રામે થી રામપુરીના કુળે મરશે? રામ રામરાજ્ય બારણ ભોગો રામને લેવા મનોરથો મેં જ રાખવું ગયું. રામ વિચાર કરતાં કરતાં ઊંઘ કારણ મળે રામકાજ મેં વિશ્રાંતિ લેવાના ઇરાદા કુળે. પોપ બનાવ પોકે જ હું રામકાજ મેં રામના રામને ત્યાં રામ પડ્યાકુટી મારા ચિત્તમાં રામની. તે રામાળા છે તેનું તો મળે રામજે જ બાળ રાખું. રામ પાછા રામરાજ્ય રામતો તો વિચાર પડ્યા મારા વિચાર મેં જ કુળે. તે સમયે જ્યારે હું રામની રામને ત્યારે મેં રામબાળપણ જોયું કે કોઈ સિદ્ધા મહાત્મા રામની કુળ પરનું મને જ દેખાતો ત્યાગ કરી નિર્વાણ પામ્યા ગયા છે. રામ મારું વૃત્તાંત છે. સિદ્ધા પુરુષો પડ્યા જેવા રહ્યા રામાદિબ્રહ્મલોક પર્યંત રામતાના મેં બધા વસ્તુઓ પ્રતિ ઉત્તમ બુદ્ધિબળે વિચારે પૂરો નિર્ણય કરવાંથી ત્યાં રહ્યા તેમને નિર્વાણ મેં બળવાન વૃત્તાંતનું રામ થયું હોય. બુદ્ધિના રામર્દાના મળો પડ્યા રામજે રામબાળ છે તો મારા જેવા રામવાન

Date:-

તું શું કહેતું ?

S. 94 ~~રામ~~ વિશ્વામિત્રનું વર્ણન તથા જ્ઞાન આપે પ્રભુમનું સંક્ષિપ્ત

વિશ્વામિત્ર બોલ્યા: કેટલા વર્ષ જંગલમાં પસાર કર્યા પછી મારા તપમાં વિઘ્ન નાખવા રાક્ષસો આવવા લાગ્યા. કોઈક દિવસ યજ્ઞમાં હાડકાં, માંસ, લોહી વગેરે નાખી જતા. મારા ક્રોધનો પાર ન રહેતો. પણ મને પ્રથમ થી ખબર હતી કે આ રાક્ષસોનો નાશ કરવા માટે જ મારો જન્મ થયો છે. એટલે મારા ક્રોધને મારા મનમાં જ દબાવી રાખ્યો. પણ એક દિવસ તાડકા નામની રાક્ષસી મારા આશ્રમ પર હુમલો કરવા આવી. તેને જોઈને મારા ક્રોધનો પાર ન રહ્યો. મેં મારા ધનુષ્ય પર બાણ ચઢાવ્યું અને તેના પર છોડ્યું. બાણ સીધું તાડકાના હૃદયમાં ઘૂસી ગયું. તાડકા ત્યાં જ ઢળી પડી.

રામ બોલ્યા :- આપનો પ્રાર્થના કરું તો આપણે અહીં થોડો કરો તો પછી આપે કયા કયા રાક્ષસોને મારવા પડ્યા?

વિશ્વામિત્ર બોલ્યા: હું જ્યારે યજ્ઞ માં, ધ્યાનમાં બેઠો હોઉં ત્યારે ચોકીદારોની બૂમો સાંભળી. તે વખતે હું ધનુષ્ય બાણ લઈને બહાર આવ્યો. તે વખતે મેં સુબાહુ નામના રાક્ષસને જોયો. મેં તેની છાતી પર બાણ માર્યું. તે ત્યાં જ ઢળી પડ્યો. પણ મને બીજા કોઈ રાક્ષસ દેખાયા નહીં. તે સમયે હું આશ્રમના ચોકે ચોકીદાર થઈ ઊભો રહ્યો. હું આશ્રમમાં રહેતા ઋષિઓની પાસે રહ્યો હોવાથી પણ તેમણે મને ઓળખ્યો નહીં.

રામ બોલ્યા: પોતાનો પરિચય આપવા કોણ ઊભા રહ્યા? આત્મશ્લાઘા (પોતાના વખાણ) કરવા કરતાં પુરુષો પોતાના કર્તવ્યોને આધારે કમાયેલા પદાર્થો જોવે છે. પરંતુ જે તેમના ધ્યાનમાં કરાયેલા નથી તેને નથી જોવતા. પુરુષ જ્ઞાનીઓ આત્મ વખાણ કરતા હોય છે, ત્યારે ચોક્કસ વિકટ પરિસ્થિતિમાં જિજ્ઞાસા થઈ જ્યારે તે પોતાના કર્તવ્યોને યાદ કરાવે છે. 'આ વિઘ્ન મારાથી થયું' એવા મારા વર્તનને તોડે જે તેમણે મને ઓળખ્યો. બાકી આપણે જુઓ ભૂતકાળ ના દેવ-પણાને ત્યારે જ વર્તમાન કોઈ ઓળખતા નથી.

વિકટ પરિસ્થિતિ વખતે મને મારું પરમ પદ યાદ આવ્યું ત્યારે જ મારી આંખ સામે બધું પાછું વિકટ પરિસ્થિતિ ત્યારે પણ મને જોઈ, સામનો કરતા નહોતા. રામ જે રામચંદ્ર! હું આશ્રમના

Date:-

કેટલાક પિશાચોનું કુળ અને તે દેવલોકની અંદર પિશાચોમાં તો અનુભવ કર્યો હતો.

પ્રશ્ન બોલ્યા:- આ લોકમાં પિશાચો કેવા આકારે રહે છે? કેવા સ્વભાવમાં, કેવા જાતિના, કેવા આહારના, કેવા અંત: કરણોમાં અને કેવા હોય છે?

વિશ્વરૂપ બોલ્યા: આ લોકમાં કેટલાંક પિશાચો હોય છે તે સાંભળો. જે મધ્યમ પુરુષાર્થવાળા વ્યવસાય બોધવાળા થયા તે અમને (રામમાં બેસવાવાળા) ગંડકાવતો થયા.

કેટલાક પિશાચો આકાશના જેવા અને મનોમય (મૂર્ત) દેખાવના હોય છે. તેઓ લોકાળાં મન વડે સ્વપ્ન ની પેઠે કલ્પના કરેલાં હોય, પણ આદિ અંતવાળો થઈ હોય છે. તેઓ વિચારો પેઠે જ પોતાનાં આકારને દેખે છે. એ પિશાચો બીજા મનુષ્યોમાં જે મૂર્ત દેખાવા કરનારી અને તરત ઉપજવનારી પોતાની ઇચ્છા વડે (પ્રતિબિંબવડે) બીજાનાં શરીરમાં પ્રવેશ કરીને વધુ જેવા બની જાય છે. તેઓ મનુષ્યોના દુ:ખમોક્ષને આપનાર કાળ-કર્મ-વાસના વગેરે બીજા પ્રકારના ભાંતિ-ચેષ્ટા આદિ આકારે પેદા કરે છે. વળતે તેઓ મનુષ્યને મારી નાખે છે, વળતે અંધારાવાળા અને અંધકારવાળા મનુષ્યની અંદર આદિ ધાતુઓને ચૂસી લે છે, વળતે તેમનાં ઘર અને ખેતરને ફરી લે છે અને શરીરને દબાવા જેવાં ક્રિયા પણ કરે છે.

કેટલાક પિશાચો આકાશના જેવા, કેટલાક ઝાકળ જેવા તો કેટલાક રત્નાકર જેવા આકારવાળા હોય છે, અને કેટલાક ચાકાર કે વાંકા આકારના જેવા વિકારવાળા હોય છે. કેટલાક પિશાચો તો આકાર વાદળાંના જેવો હોય છે, કેટલાક પવનથી દેખાવના અને કેટલાક તો મૂર્તરૂપે જ દેખાતા હોય છે. એ બધાયનું ચારિત્ર તો તે બુદ્ધિમાન અને મનોમય જ છે. ચૂપ રહેવું એમાં જેને તે કોઈપણ ગડબડ કરી શકતાં નથી, તેમ પોતે કોઈને ગડબડ કરી શકતા નથી. તેમનું આકાર આકાશનાં જેવું સૂક્ષ્મ હોય છે કેમ તેઓ પોતાનાં આકારને દેખે છે. તેઓ કર્મફળોને પ્રકટ બનાવે ચાંડ-વડા આદિ સુખ-દુ:ખને પ્રકટ થાય છે. તેઓ બહારનાં જેવા આદિ પદાર્થોને પ્રકાશે કે અન્ય આદિ જોવાને પોતાના મનના પ્રમાણે જેવું-તેવું દેખાય છે.

Date:-

વિચારધારા કરતાંને સમર્થ થઈ રહ્યાં નથી. તેમનાં હરણ, ઘોડા, ગધા, કોલ, ગોમ, મોર વગેરેના ચૂકટાફોલ છે. અને મંત્ર, ઔષધ, વધ, દાબ, દોર્ઘ તથા દર્ભ વડે તેમને વશ કરી રાખેલ છે. મધ્યાહ્ન-પ્રેમ બાબતો સ્ત્રોક જાતનાં દોગાદારીઓનાં જોઈએ મનુષ્યોનાં રાત્રિ ને સ્વપ્નોમ (સ્વપ્નાદિ) કરી રાખેલ છે. તે વડે, મંત્રો વડે, કોઈ વિશિષ્ટ કરેલાં મંત્રો વડે, કોઈક સ્થળે અને કોઈક સમયે કેટલાક પુરુષો તે પિશાચ ને વશ કરી તેમને સેવા સ્થાનમાં જોડી દે છે, અને દેખે પડ્યા છે.

પિશાચોના દોષિત અને સ્ત્રોક દોષદોષિત છે, તેથી કેટલાક તો દેવો ના જેવા સ્વૈચ્છાચારિણી કોલ છે, કેટલાક તો મનુષ્યો ના જેવા વ્યવહારવાળા હોય છે, કેટલાક તો ચર્મ જેવા કેટલાક કૂતરા, બિલાડા જેવા કોલ છે. કેટલાક બાબતમાં વધ જંગલમાં રહે છે, કેટલાક કુત્રિમ નાના નાના ગઢીઓમાં, કુવારો બાંધવા ના સ્થાનોમાં (ઉકરડા) તથા ચોરસ્તામાં રહે છે. કેટલાક બરફનાં જેવા સ્વભાવના પૃથ્વીતલમાં વસે છે. આ પ્રમાણે તેમનાં આકારો અને આચારો કહ્યા. હવે તેમનાં ગણ વિષે કહું છું.

દરેકનાં સંપર્ક વિનાનું વિજ્ઞાન બ્રહ્મ સ્વભાવે જ સર્વવ્યાપ્તિમાન છે. તે દરેકને કર્મ વશ થઈને પોતાને અમુક પરિણામરૂપે સમર્થ છે અને તેવા રૂપે જ થઈ રહે છે. આ જ બધરૂપ છે એમ તમે સમજો. એ બધ અવિદ્યાના વડે પૌદ્ગલિક ને પ્રાપ્ત થાય છે, ત્યારે 'અહંકાર' ના નામથી ઓળખાય છે. તે અહંકાર પુષ્ટ થાય છે, ત્યારે 'મન' ના નામથી ઓળ-ખાય છે. એ મનરૂપ બધ જ સમષ્ટિરૂપે બ્રહ્મા કહેવાય છે, અને તેનું સ્વરૂપ સંકલ્પરૂપ અને અહંકારરૂપ જ છે.

અસત્ય જગત નું બીજ પણ અસત્ય જ છે અને વસ્તુતઃ જોતાં તે વિચાર છે. આમ મન જ સમષ્ટિરૂપે બ્રહ્મા કહેવાય છે. તે સંદેહ કોટા કાંઈ વિષય વિદેહરૂપ જ છે. તેનો અહંકાર સ્વપ્ન પુરુષમાં જેવો છે, અને સંકલ્પરૂપ બાંધતાં તે અહંકાર અસત્ય જ છે. તે પોતે પૂર્વના અવિદ્યા અહંકારના રહિત છે. તેનો દેહ શુદ્ધ છે, કેમકે અહંકાર ના અંદર રહેનાર સંકલ્પનો પાર્થિવ (પૂર્વના સંસ્કારો) અહંકાર કલ્પના જ કોલ છે જેમ તમારું મન પોતે અહંકારમાં કલ્પ ગયેલા ગગન ને દેખે છે, તેમ એ સમષ્ટિનું મન પણ પોતાના માં કલ્પી ગયેલા વિસ્તૃતી

Date:-

(બ્રહ્મા) જેવા જેવી ક્રિયાઓ કરે છે, તેવું તેવું પોતે દેખે છે, સ્પર્શે સ્વાનુભવે છે; તો પછી વિષ્ણુ જેવા (પરાત્પરશક્તિ ને બદલે) શા માટે ના દેખે કે ના સ્પર્શે? બ્રહ્મા વસ્તુતઃ જેવા જીવાત્મા જ છે. તે બ્રહ્મ વિદ્યાકારના સ્પંદન રૂપમાં જેવા જે કાંઈ બ્રહ્માંડ ને જુએ છે, તે સ્થા જગાત ફેલાયા છે. બ્રહ્મ જ બ્રહ્મની સંજ્ઞા (પોતાના સ્વરૂપમાં) વિવર્તરૂપે તેવા રૂપે પણ રહેલ છે. આવા કારણ ના સંકલ્પ માત્રથી જે ક્ષણે જગત ની ઉત્પત્તિમાં પણ રહેલો છે સ્પર્શે તે આવા પ્રકાર ના સ્વરૂપ જેવું સુંદર વપુ દેહ જેવામાં સ્થાને છે. બાકી બધું જેવા રૂપે સર્વ બ્રહ્મરૂપ જ છે પરંતુ પ્રકટ ઉત્કર્ષ ને લઈને રૂપે બ્રહ્મા નો સ્થાનિયાર્કિક (રૂદ્રમા) દેહ પણ સ્થાનિયોનિકપણા ને પ્રાપ્ત પણ ગયેલો છે. તેથી જ તે સૃષ્ટિરૂપે કહેવામાં સ્થાને છે, સ્પર્શે તેમાં સ્થળે મોટા ના પ્રકારિત પણ છે. રૂપે બ્રહ્મા નું ચારવદન સ્વરૂપ જોઈએ તો બ્રહ્મરૂપ જ છે, તેમ જ બધા સ્પર્શે જગત રૂપે બંને પણ બ્રહ્મરૂપ છે સ્પર્શે વસ્તુતઃ તેના ઉત્પત્તિ પણ જ નથી. જીવાત્મા નું સ્પર્શે સ્થાકારણ જેમ રૂપે જ છે તેમ જગત સ્પર્શે બધા રૂપે બંને પણ રૂપે જ છે. તમે જેમ તમારા મિત્રો સ્વજનો સંકલ્પપુરુષ ને સ્વાત્મ જોયા છો, તેમ રૂપે બ્રહ્મા પણ પોતાના દેહ ને પોતાનાજીવરૂપ સ્વમાં જ છે. બાકી રૂપે દેહ સ્વાત્મ મિથ્યા જ છે સ્પર્શે વાસ્તવિક નથી.

રૂપે બ્રહ્માએ બ્રહ્માંડ ના સ્થાકારે પણ રહેલા પોતાનાં શરીર ના ધાતુઓના પુષ્કર સ્થાનિ પોતા બાદ પાડ્યા, સ્પર્શે તેમણે પુષ્કર ના પ્રકાર સ્વરૂપ જગતરૂપ રહ્યા છે. જેમ તમારો પોતાનો સંકલ્પ સ્પષ્ટ છે ત્યારે તમને સ્વાત્મરૂપ સ્થાનુભવાય છે તેમ સ્વમાંથી જાગ્યા પછી તમારા પોતાના સંકલ્પને સ્વાત્મ રૂપે જ સ્થાનુભવે છે. બ્રહ્મા પોતે વિદ્યાકારરૂપ છે સ્પર્શે તેનો સંકલ્પ પણ વિદ્યાકારરૂપ છે તેનો સંકલ્પ પણ વિદ્યાકાર રૂપ છે. સ્થાન રૂપે સર્વ જગત બ્રહ્મા નાં રૂપે સંકલ્પરૂપ સ્પર્શે સ્વાત્મરૂપ છે. તેણે કરેલા રૂપે જગત ના ઉત્પત્તિ વ્યવહારમાં રૂપે બંને પણ સ્વાત્મ જેવા જ છે. રૂપે બ્રહ્મ નું (સમષ્ટિ) મન જેવા પ્રકારના સ્વાત્મ ને ધારણ કરે છે, તેવા જ પ્રકારના સ્વાત્મ ને તેના રૂપાંશોમાં રહેલા છે. રૂપે તેણે બનાવેલા દેહ, ચંદ્ર, રૂપ સ્પર્શે સૃષ્ટિ સ્પર્શે તેના ક્રિયા તેમ પણ તેવા જ સ્વાત્મસ્વરૂપ છે. પરમાર્થે

Date:-

દરિદ્ર ના ઘેરા રંગમ છે તો પણ કેટલાક જગાના રહેનુકો એક જાતનું મનોરાજ્ય છે. તે શુભ, નિરાબંબ અને નિર્દોષ જ છે.

અદ્યારોપ ના ઘેરા દેવ માંદ્ર અદ્યાંત કોંદ્ર વાપરે છે, રહેનુકે દીના ઉકળા દેવર્ષિ માંદ્ર, ઉજ્જ્વળ વસ્ત્ર વાપરે ગર-બાળ રમાંદ્ર ના માંદ્રુક છે. રમેનુકના દુઃખ પાછા કુમિ રે-ધાવર રમાંદ્ર માંદ્રુક છે. જે શુભ રમાકારો રમને કુરૂપ લઈ દેખાયાવાળા છે રમને જે રમૂપકારોર વિજાળ હતાં રમૂપ રમારવાવાળા પણ થઈ જાય છે તે પિશાચ માંદ્ર રમણ્ય તેવો પણ રમેકબીજાને જોઈ રાકવા નથી. રમાવા બાળ કુમાંક, વજ્ર, પ્રેત, રમાંદ્ર માંદ્રરો રહે છે.

જ્યાં પિશાચ રમાંદ્ર કોય ત્યાં જ તમિસ્રાંધકાર-તમોગુફા-રમરાળ) રહે છે. મદ્યાકને પણ જે રમાંગડાંમાં પિશાચ રહે તેમાં રમંધકાર જ રહેવો દેખાય છે. રમે રમંધકારને સૂર્ય વાળા રાકવો નથી, ને પિશાચ સિવાય બીજો કોઈ તેને દેખી કે રમનુભવ રાકવો નથી. તેવો રમંધકાર માં જ બળવાન રમને તેજ માં નિર્બળ થઈ જાય છે. કું દેવતારો રમને ચોકીયો માં ચોક ના રમંદર રમેક પિશાચ જેવો થઈ કુવો તેવા પ્રસંગને બારણે પિશાચરોધિ પિયે જગાડ્યું.

S·95 વંશારક મુળ નો મનુષ્યો રાથે વ્યવકાર.

વંશારક બોલ્યા: રમા પક્ષ માં પિશાર્યું કે રમાપણે રત્ય રંકલ્પ છીરે' રમને દેવતારો નો રમુક મને દેખે' તો કું રોટા માં પૃકટ થયો. તેમણે 'પાર્થિવ વંશારક' રમેવા બામથી પૃરિદ્ધ કર્યો, રમકારા માં જ્યાં જે મણે સૂર્ય ના ઉદયના થયો જોયો તેમણે તેજ્યવંશારક બામે, રમકારામાં રહેનારારોરમે 'વાયવંશારક, રમને જળ માં રહેનારારોરમે મને જળવંશારક કહ્યો.

કાળે કરીને મારા સૂક્ષ્મ દેહને મૌલિકપણું પામ્યા પછી કારણ કે બોધકાળ નાં રમનારમરો તેવું થઈ જાય છે. કુટે સૂક્ષ્મ કે સ્થૂળ પણું રમે બંને વિદા-કારાત્મક જ છે. જેમ રમત્યારે તમને કું ઉપદેરા રમાપનો રમકારવાળો દેખાઉ કું પોતે કું જેવા વિરાકાર, વિદકારા રૂપ જ કું જીવાત્મકર પુરુષ વ્યવકાર કરવા છતાં પણ બ્રહ્મકારાત્મક જ કે કોય છે રમને વિદેહમુક્ત થયા પણ બ્રહ્મમાં જ થઈ રહે છે. જેમ મારું બ્રહ્મપણું કોઈ વિસરે

27.11.25

Date:- 201

નિષ્ફળ થયું નથી, તેમ મારા વિચારનું પ્રકાશપણું પણ નિષ્ફળ થયું નથી.

(૪) મૂર્ખિલનું ખરેખરું રહસ્ય મગજમાં રમાવાનું અંકુર નું ઘાટાપણું ચોર થઈ ગયું છે. ખરું સાબરમાં ઝંઝટોમાંથી ને ગૂંચવાડાની ચુંટણી નિષ્ફળ થઈ ગયું છે. તેજ પ્રમાણે દરેક ના રહસ્ય નું ચોરવાનું સાબ પડ્યું છે ત્યારે તે રંગબેરંગી વર્ક વિચાર ચોર પડી ગયું છે. મહારાજાધિરાજ જેવા ચારણ નું માથે નિરંતર રમવાપણા ફરવાથી જવાબદારી પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે, તો પછી દરેકના ખરા રહસ્ય નું સાબ પદાર્થમાં તો મુશ્કેલી જ રહી છે.

V મહારાજાધિરાજ જેવા ચારણનું માથે રમવાપણા ફરવા ધર જ વર્ક વસ્તુઓ વિષે પોતાનાં વિચારમાં બરફ ના જેવા પરમ રોમાંચપણા ઉદ્ભવ પામે છે. રોમાંચ વિચાર રહેવું એ મોજ છે અને રંગાયેલાપણું વિચાર એ બંધ છે. અહો! લોકોના કેવા મુકાવા છે કે એવા મોજના તેમને દરેક પણ ધર્મ થયો? S. 96 આત્મા રમણરામ છે.

વિચારક પોતાનાં: કે કાર્ય ના કુશળ રોમહર્ષણો તો રમા પ્રમાણરમણના તમને રંગાવાનું. એવી રીતે (૪) રમા વર્ક મુનિવરનો રમણીય વિદ્યાકારના રંગદર રહે છે. વસ્તુતઃ: જોઈએ તો કોઈ કેકારણે, કોઈ રમણે કરવું પણ રહ્યું નથી; બ્રહ્મ જ ચમત્કારરીતે રમણંકપણે પોતાનાં એકરસરૂપ રહ્યાપણે રંગદર રહેલ છે. તે બ્રહ્મ ચિન્માત્ર જ છે એમ તમે સમજો.

V જ્ય પણ વિદ્યાકારરૂપ છે, રમા તમે પોતે પણ વિદ્યાકારરૂપ છો. કે પણ વિદ્યાકારરૂપ છું, રમણ રમા ચરાચરે પોક પણ વિદ્યાકારોમાં વિદ્યાકારરૂપ છે. વિદ્યાકારો તો કોડો દશકે રમણે જોઈએ તો રમા રાચરે નિર્બંધ જ છે. રોક રમણેદ રમણે રમદુખ રહ્યું રમા વિદ્યાકારો જ બરફ થયું નથી. વર્ક વિદ્યાકારરૂપ કોલાહલ કરું પણ કેલાપ થયું નથી તેમ કશાનો પણ ભાર રહ્યો નથી. રમા બધું બ્રહ્મ ભાસે છે. જગત એ વિદ્યાકારનો રોક વિવર્તવિ છે, રોમ રમણુભવમાં રમાવે છે.

V વિશ્વમાં બધા રમણરૂપ છે. કું કેવળ ચિન્માત્ર છું રમણે રાચરે રમા છે કરું પણ ભાસે નથી. રોવું રમણુભવાળ

Lakeer

એ વ્યક્તિએ કેટલું કોલ્ડ બોલકી જ્ઞાન-માહિતી આપી છે? જે વ્યાવસાયિકોએ 'કૂલ' મોબાઈલ ટિપ્સ કે ટ્રેન્ડ્સ પોતાના જ વ્યવસાયનું પ્રચાર કરવા માટે કેટલો ઉપયોગ કરે છે તેઓ વિશ્વાસપાત્ર વ્યક્તિ નહિ કહેવાય. 'કૂલ' વ્યવસાયિક પ્રચાર-પ્રસાર, ઈમોશનલ ઈન્ટેલિજન્સ, ધ્યાન અને વિશ્વાસ. મને ઈન્ટિમેટ માહિતી કે ખુબ ઊંડા પ્રશ્નો કેમ કરવામાં આવે છે? કે વિશ્વાસપાત્ર કેમ? શરીર, મન અને આત્મા વચ્ચે મારો કેવો સંબંધ છે?

જે લોકો બિનજરૂરી, ટિપિકલ પ્રશ્નો અને વ્યાવસાયિકોના વ્યક્તિગત વ્યવસાયો માં કુતૂહલ વધે તેવો પ્રયત્ન કરે છે તેને ટિપિકલ કહે છે તે વ્યાવસાયિકો છે. જેમાં 'કૂલ વિશ્વાસપાત્ર' એવો રેફર (પુરાવા) આપવા માટે કોલ્ડ કે મિત્ર પુરુષ બિનજરૂરી ઊંડા પ્રશ્નો જ છે.

'કૂલ' પુરુષ વિશ્વાસુ છું. દેખાવ-વર્તણૂકો કેવો મારો કેવો સંબંધ છે' એવા બોલવા જે વ્યાવસાયિક પુરુષ ને વ્યાવસાયિક તે વ્યક્તિ ટિપિકલ પુરુષ જે જ્ઞાન-માહિતી આપે વ્યાવસાયિકો પ્રચાર વ્યાવસાયિક ટ્રસ્ટ ના થી.

જે પુરુષ કૂલ વિશ્વાસપાત્ર વ્યાવસાયિક વ્યવસાય કરીને ટ્રેન્ડ પર રહેવાનો છે, તેને માર્કેટિંગ વ્યક્તિઓ વ્યક્તિ કરી ટ્રસ્ટ ના થી. જેઓ પોતાના વિશ્વાસ વ્યક્તિને ખુશ જોઈ ટ્રસ્ટમાં જ વ્યાવસાયિક બોલ્ડ કોલ્ડ છે તેમણે પ્રચાર માં વ્યક્તિની ના પ્રચાર કરીને માહિતી નું ગાઈડિંગ કર્યું છે એમ સમજવું. 'કૂલ ઈઝ કૂલ' એવો ખાલના કરવાનો ભાર, ખુશ્કિલ વ્યક્તિ અને તેજ બાબત પ્રમાણ જાય છે. જ્યારે 'કૂલ વિશ્વાસુ જ કૂલ' એવા ટ્રેન્ડ-પોઈન્ટ વ્યાવસાયિકો ભાર, ખુશ્કિલ વ્યક્તિ અને તેજ ટ્રેન્ડ પ્રમાણે છે.

'કૂલ' પુરુષ વિશ્વાસુ! મારા જ્ઞાન-માહિતી કેવા છે? એવો જે કૂલ વિશ્વાસ ટ્રેન્ડ-પોઈન્ટ કોલ્ડ તો પહેરો ગોમ-મોડ-મૂડ અને જે કેટલાનો વ્યવસાયિક જ કેવા છે?

જે પુરુષ વિશ્વાસુ વિના વ્યક્તિકૂલ, સુખકૂલ કે કિરણકૂલ ને પોતાના વ્યવસાયિક - પોતે તે છે એવું સમજે છે તેવો વ્યવહાર મારા પ્રમાણ જ કરે છે. ભાવના જાગે છે કે 'કૂલ વિશ્વાસ જ કૂલ. તેજ ના જેવો કૂલ કૂલ. કૂલ કેમ તો ભાવના થી. કૂલ મારા વિશ્વાસ વ્યક્તિમાં જ રહ્યા કરું કૂલ અને કૂલ કૂલ કોમ્યુનિકેશન કરતો જ નથી.' એવો જેને વિશ્વાસ પ્રમાણ કોલ્ડ તેને મૂલ્ય પ્રમાણ ટ્રસ્ટ જેવું વ્યક્તિ તેમાં છે.

અહો! જ્ઞાનદિપ્રકાશના પંડિતોને પણ કેટલો વ્યામોહ હોય છે! તેઓ શરીરરૂપ જડભાગનો ભારા ઘટ્યો 'અમે ભારા પામ્યા' એવો મોહ મા કરતાં છે!

ક 'હું સ્વસ્થ વિદેહકાર (રૂપ) છું' એવો સ્વસ્વભાવ સિદ્ધ થઈ ગયો છે એટલે વર્તમાન અને પૂર્વસંસ્કાર નો અનિ-દાહ પણ પુરુષાર્થસિદ્ધ કિયો વર્તે છે. 'અનાત્મા કદી ભારા પામવો જ નથી' કિયા 'હું ભારા પામ્યા જાઉં છું' અને હું અમર સિદ્ધત્વ વર્તનરૂપ નથી' એવું રૂદન કરે છે તેઓ વિદેહીઓ માટે તો અત્યંત ફિલોસોફિક વાતો જ છે. હું પોતારૂપ જ છું અને દેહ અનાદિરૂપે જે કોઈ દેખાતો છે તે હું નથી જ.' એવો જેને અંદર દૃઢ નિશ્ચય થઈ ગયો હોય છે તે કદી મોહ પામતો નથી. 'હું વિદેહકાર (રૂપ) છું અને મારો ભારા સંભવ નથી! કેમકે સ્વ કોઈ (જાત) વિદેહકાર જ છે પૂર્ણ જ છે; તો પછી અનાદિ કાળથી જન્મ-મરણ ના સંદેહો શા માટે કરતો હોઉં? અરે મૂંઝાઉં છું! વિસ્મરણ વર્તનને મૂકી દઈને તમે કોઈ બીજરૂપ કિયા તેવો ભૂત સંસ્કારવત્ શા માટે કરો છો? ખોટા કદી મરવું જ નથી અને અમરો કરવું પણવું જ નથી. 'હું જીવું છું અને મરું છું' એવો ભ્રાંતિ શા માટે અનુભવો છો? વિદેહતા તો જેવા કિયો સંકલ્પો કરો છો તેવું તેવું તે દેખે છે. વિદેહતા સંસાર ને પ્રારબ્ધરૂપે જુએ છે, મુક્તપણાને અનુભવે છે અને સુખ-દુઃખને માત્ર જુએ છે. પોતાનું ખરું સ્વરૂપ ન ઓળખવા ના 'મોહ' ભરણા કરીને આ સંસાર ભાસ્યા કરો છો! પોતાનાં સ્વ-રૂપ નું (વિદેહકાર) ખરું સ્મરણ થતાં તે પોતે જ 'મોક્ષ' નામને ઉપરણા કરે છે.

ખ આખો સર્વ વિશ્વભાગ જ છે. સ્વસ્થ વૈદેહકાર જેવું નિર્મળ છે. અહો તો જેણે જેવો નિશ્ચય બાંધ્યો હોય તે પ્રમાણે તે તેવો અનુભવ કરે છે. તેના સર્વ પદાર્થોનો સમૂહ વિષય અને અમૂર્ત ના પોતે કાળાપરત્વે અને સ્વકારો ફિલ્મોના રૂપે અનેક આકારે પ્રતીતિ માં આવે છે પરંતુ વિદેહતા નું અનુસરણ જ કરે તેવું કરવું પણ છે જ નહીં એવા વાત સુપ્રસિદ્ધ છે.

ગ 97 સર્વ વાદીઓનાં જુદાં જુદાં મતો ના સ્વરૂપ:-

ચાર્વાક બૌદ્ધ: જગત એક ભૂતાત્મા પ્રમાણ નું સ્વરૂપ જ છે. તે વિષ્ણુ ઉપાસના અને બૃહસ્પતિના ચી

કરું પગ કુદું ન કોલાહલ સર્વ બૃહમડ્ય છે એવો સમુદ્ર પાસ્ય છે. ગાડામાં બૃહમ સમસ્ત દરિદ્ર છે અને મડાસોબ્ય સમસ્ત છે. દરિદ્ર છે ત્યાં કુદરી સમસ્યા છે જ અને સર્વ દરિદ્ર ના રાષ્ટ્રિય પગ જ મોજ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે. તે વિના (સમાજ સમષ્ટિગત વિદારમાં સમાપ્ત છે.

જેવું સર્વ સમજો દિમાગ છે તેવું જ પરપોક્ષ મા છે. ગાડા તો સમષ્ટિગત છે. તેને સદ્ગુપ અને સમસ્ટુપ જેવું કુદરી રાકાતું જ નથી. સમા ગાડા ના પૃષ્ઠાંતિ મન ના પ્રોક્ષ કર્યા સમુદાય પાસ્ય છે. સમાજ દરિદ્ર સમાજના જેવ ક્યારે ના કર્યા તેના સમુદ્ર પ્રમાણે બોલી કુદરી રાકાતા નથી. મારા વાસ્તવે સ્તૂપો ના દિમાં મા બૃહમ જ સર્વસુપ છે અને સર્વ ના સમાપ્તસુપ છે. આ સર્વ સમાપ્તસિદ્ધ છે.

દરિદ્રમાં સમાસ્ત્ર વિસ્તારો પુરુષો કહે છે કે સર્વદા સમેક જ કર્તા છે, સમાજ પગ સમસ્ત જ છે. કેમકે કોપરાક પુરુષ પોતાનો દક્ષ નિશ્ચિત કોલાહલ સર્વકર્તા પરમેશ્વર ને જગ પ્રાપ્ત પાસ્ય છે, એ વાત સમાપ્તિત્ત છે. કેટલાક ખ્રિસ્તો સમાપ્તોક્ત ના પેઠે પરપોક્ષ ને પગ માને છે અને નર્ક, સ્વર્ગ. સમિકોરા અને બીજા સર્વકર્મો વડે પરપોક્ષ થવાય છે એવો ભાવના કરી તે ભાવના માં જ બરે તેમના પરપોક્ષ પોતાકરી ને તેવો મૃત્યુ બાદ ત્યાં જઈને વસે છે. એમ તમે સમજો. આ બધું ગાડા બહું કલ્પિત જ છે!

ગુજરાતી (બોલીઓ) માં મત તેમના વિચાર પ્રમાણે સર્વત્ર પાસ્ય છે કેમકે એ ગુજરાતમાં વિચાર કરતાં કેવલ કરું પગ સમસ્યોપ ના કહેતા વિદારકા મિલકે છે. સમાજરચને સર્વત્રાદેશો માં દરિદ્રત્ત વિચારને એકવિધાના જ તેમના ભાવના સમસ્ત, વિદ્યાસંસ્થાન પેઠે અને કર્મ-ફુમ ના પેઠે પોતાના મિલે જ સંપાદન કરી સમાપ્તે છે. બાકી એ બંને તો પોતાના સ્વરૂપ માં જ વિદારકાલુપે રહેતા છે. સમ સમસ્તપ્રાપ્તિવાદો, સમસ્ત પ્રાપ્તિવાદો અને સમિકોરાપ્તિ પ્રાપ્તિવાદો એ સર્વ ના મત પગ બોલા નથી; કેમકે બૃહમ સર્વકારિતમાન છે અને તેના માધ્યમિક સમિકોરાપ્તિ છે. તે સ્વરૂપ નથી તેમ સમસ્ત પગ નથી. જે પુરુષ જેવા વિદારમાં વિસ્તાર થઈ રહ્યો કોલાહલ છે, તેમાંથી જો તે પોતાના બાલકબુદ્ધિના પાછો ન ~~કહે~~ કુદે તો તે

લેવું ફરજ સમજવી જોઈએ. સર્વ પ્રાણીઓ સમાનતા જેવું વરદાન દરેક વ્યક્તિ ને આપ્યું છે. પરંતુ માનવ પુરુષે પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા વિચાર કરવો અને બધાને પોતાના જેવા જ ગણવા જોઈએ. પણ આજે તો સિંહાસન વિચારો બદલાઈ ગયા છે. પશુ ને માનવ વચ્ચે ભેદ રહ્યો નથી. ચારેય બાજુ અરાજકતા અને ભ્રષ્ટાચાર (અત્યાચાર) માઝા મૂકી છે. માટે જ કહ્યું, જે સમયે સમજવું જોઈએ તે સમયે સમજી લેવું જોઈએ.

પ્રશ્ન બોલ્યા:- સ્વાર્થ નો વિચાર કરી પરમાર્થ તરફ વધવા માટે કયા બે પંક્તિ વિચાર જુઓ?

વિશાલ બોલ્યા:- પૃથ્વી પર જોવા મળતા પુરુષો થોડા જ ડાહ્યા છે કે જેમના વિચારો સૂર્યનારાયણ જેવા પ્રકાશમાન થાય છે. બાકીના સર્વ મૂઢ પુરુષો મહામોહમય અંધકારમય ના અંદર ભોગળ બુદ્ધિમાં વિચારોમાં પોતાના સ્વાર્થ માં પરાયા વધારવા કરે છે અને ઘરમાં પોતે ગરી-ઊંચે ભટકાવી પ્રાણી માં વધારવા કરે છે. સર્વમાં ઈશ્વરનો અંશ આત્મનિષ્ઠા માં રહ્યો મૂઢ થઈ ઘાયળ પર બરછી ઘુસ્યા ના પેઠે ભોગથી ના અંધ માં ચારે પેઠે બરછી ને મૂઢ થઈ જાય છે. ગંદકી માં કિલેક નો વેશ અંશ પગ ઘોવાયો ગરી-ઘોવો ગીત-રંગબેરંગી માંદા નું પાણી કરી કામ-ક્રોધ વગેરે પશુવર્ગ ના કળણ માં ખાતરી મૃત્યુ રૂપ પાણી પાયે વધારવા જાય છે. વિદ્વાનો પોતે વિદ્વાનોમાં ખપવા રૂપ ઈચ્છે છે પરંતુ તે માં જ મોક્ષ થઈ જાય છે અને ખરેખર પામવા વિવેક ખાતર ના કરી નથી થઈ જાય છે. બધા, ઝેર અને ઉપાધિ ઓ ને ઉપાડવા કરી જગત માં ઉપાય કરનાર વાદે પોતાના ઈષ્ટ ને વિચાર માનને બાપ, વૃદ્ધ અને અપંગ (રોગગ્રસ્ત) બોકી માં પોતાના પરમુખ ના પેઠે થઈ છે. મૃત્યુ પેઠા કરી અનાદિ વિષયનું અને સંસાર કરવા રાજસ્થો ને તમે તમારી શક્તિઓ વડે સંસારો અંધ માં કરવા ને ગાઢ પમાડે છે. ઘરનું કરવા મનુષ્યો પોતાનું કામ ને માટે પણ કીડીઓના પેઠે રાત્રિ દિવસ પૃથ્વી પર ફર્યા કરે છે. પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવવા માં વ્યસ્ત થઈને સર્વ પ્રાણીઓ ના મત ના દિવસો મહામોહ પુરુષો ના દુઃખ

પ્રાણના વડે પુરુષ જ સ્વાભાવિક જીવ છે. કોઈ પણ મનુષ્યને સંપૂર્ણ નિર્મળ દિલકે સ્વર્ગ કરવો નથી. દુઃખ સ્વાર્થ માં અભિમાન ના બોધાવા રૂપ પાપના મનુષ્યો ને અહિંસા, સત્ય-અસ્તેય સ્વાર્થ નિયમો માંથી સ્વાર્થિત કરીને હિંસા-અસત્ય-ચોરી સ્વાર્થ તરફ પ્રાપ્ત બોધાવે જુએ છે. જોગાનુયોગ ના સમુદ્રો મદ્ય-રાગિણી સ્વાર્થ નું પાન કરવું, મોજ સ્વાર્થ નું ભક્ષણ કરવું સ્વોના રૂપ કાઢવાવાળા, મદોન્મત્ત અને વિષયી-લોભાનુ ની સ્વાર્થપૂર્ણ ઉપેક્ષા વાળા બનાવે માં પ્રાપ્ત પુરુષ ના પેઠે પડેલા છે.

કેટલા રાજા, રાણી, ઈશ્વર, ઠકુર, સુબેદાર, વજીર, પ્રધાન, વિષયી પુરુષ, ભૂસુરપતિ, ધનિક, અને સ્વર્ગના સ્વાર્થ જીવનમુક્ત થઈ રહેલા છે. પૃથ્વીપતિઓ માં ચક્રવર્તિ, દિગ્વિજયી સ્વાર્થ અને કરદ રાજા સ્વાર્થ જીવનમુક્ત છે. ચોથા બારદ સ્વાર્થ, કાર્તિકસ્વામી સ્વાર્થ, ચતુર સ્વાર્થ અને બીજા પણ કેટલાક દેવપુત્રો જીવનમુક્ત થયા માં છે. દેવતાઓ માં ત્રિવિક્રમજી, બ્રહ્મા, પૃથુરાજ, ધ્રુવ, પ્રહ્લાદ, શંકર, સનક, પુત્ર, શેષ ભગવાન, કપિલમુનિ અને મુક્ત તથા રાજર્ષિ માં વિભીષણ સ્વાર્થ અને પુરુરવા, ઈક્ષ્વાકુ સ્વાર્થ જીવનમુક્ત છે. નાગોમાં શેષ, વાસુકિ કર્કોટક અને મણિનાગ સ્વાર્થ જીવનમુક્ત છે. પૃથ્વીલોક માં, ઈન્દ્રલોક માં અને વિષ્ણુલોક માં રહેનારા જીવનમુક્ત છે. ધ્રુવિષ્ટિષ્ઠા-માર્ગ સ્વાર્થ દેવતાઓવાળા પણ કેટલાક સ્વભાવે જ મુક્ત છે. પરંતુ કૃષ્ણચંદ્રજી! મનુષ્યલોક માં તો કેટલાક રાજાઓ અને કેટલાક ઋષિઓ તથા ઉત્તમ પુરુષોજ વિરલા જ જીવનમુક્ત છે. દિશા સ્વો માં બહુ પ્રકારના સ્વાર્થક પુરુષોએ રહેલા છે. પરંતુ તેમાં ભોગ્ય વાળા જ વધારે જોવામાં આવે છે.

5. 98 તત્ત્વવેત્તા પુરુષો ના લક્ષણો:-

વિષયક ભોગવા:- જે પુરુષો દિલકે, વિરક્ત અને પ્રારબ્ધ માં જ વિશ્રાંત થયેલ છે, તેમણે માં ભોગ, મોક્ષ સ્વાર્થ વિષયો સ્વાર્થ પર થઈ ગયા છે. તેઓ કુછ કે, કોઈ કરતા નથી. વિષયો માં તેમનો આગ્રહ સ્વાર્થ કુછ રહ્યો નથી. ભોગોથી તેઓ ઉપેક્ષા પામ્યા નથી તેમ ભોગોને તેઓ ઉપેક્ષા સ્વાર્થ નથી. બાહ્ય કે સ્વાર્થ પદાર્થ ના સંબંધમાં તેઓ કુછ વિશેષ સ્વીકાર કે ત્યાગ કરવા રૂપ કર્તવ્ય કર્મોના સ્વાર્થ કરતા નથી. તેમનું સ્વાર્થ મનોહર અને મધુર થઈ ગયું છે, તેમનું ભાષણ પણ ભોગોપયોગ સ્વાર્થ કોમળ

હોય છે. તેઓ રંગભાત પર જ ખંડર આનંદ ઉત્પન્ન કરે છે અને કુશળતાપૂર્વક કાલ્પનિક વિવરણ તથા નિર્ણય કરી શકે છે. તેમનો વ્યવહાર કોઈને ઉપેક્ષાકારી હોતો નથી. તેઓ ચતુર બાગરિક અને સત્ય પૃષ્ઠભૂમિ બંધુત્વ ધારણ કરે છે. તેઓનો બહારનો વ્યવહાર સત્ય બીજા પ્રાણીઓના જેવો જ હોય છે, પરંતુ અંદર પર તેઓ સત્ય વિચારવાળા નિપુણ હોય છે. ઘરમાં તેઓ અર્થવિચારમાં તેઓ રસિક હોય છે, ચતુર હોય છે અને તેમને પોતાના સત્ય પુર્વાપર વિષયોનું ઘણું સારું જ્ઞાન હોય છે અમુક વિષયો તજ્ઞ થયેલ છે અને અમુક વિષયો તજ્ઞ હોવું છે એવું તેઓ સારી પેઠે સમજે છે, તથા વ્યવસ્થાપક વ્યવહાર કુશળ બની જાય છે. તેઓ સત્ય નિષ્ઠિય કાર્યોમાં સદા નિપુણ જ રહે છે અને સદાચાર પાળવા માં રસિક હોય છે.

બાળકો સાથે. બાળકોને બાલસુલભ એવા ઉપદેશ, ઉત્તમ બોધવચન અને સુખકારક જ્ઞાન પાળ પડે પૂછે છે. તેઓ મનુષ્યો ના અમુકને પોતાના સદ્ગુણો થી વશ કરી લે છે. મનુષ્યો ના પાપોને રંગાયા અને ઉપદેશાયા તેઓ નિપુણ કરી દે છે. તેઓ ઘરમાં અને બગીચા પર ચિન્તવ્ય હોય છે. તેઓ સદા પ્રસન્ન રહે છે. દરેક પુરુષો રાજકાર્યો ની ભંગ કરનાર, દેશની ભંગ કરનાર તથા પ્રાણીઓને વ્યાકુળ બનાવી દેનાર એવા દુર્જનિક બાબતોના બાબત પકડેલા ગુનેગારને પોતાના તથ ના પ્રમાણપત્ર રોકી દે છે. ગુનેગારને તેઓ પોતાના તથ ના પ્રમાણપત્ર રોકી દે છે. પ્રાણીઓને તેઓ વિપત્તિ માં ઉત્સાહ આપે છે અને સંપત્તિ માં સુખ ઉપજાવે છે.

બાળક ઉત્તમ વિચારવાળા મકાનમાં પુરુષોને બોલાવા ગયા અને રંગરાગમાં માં ભરીને ઘણાં પુરુષ બાબિલગીત બંગલામાં વિશ્રાંતિ મેળવવા માટે તેમનો આશ્રય લેવો. બાદમાં અને બાળા બાબત ગુણમાંથી માત્ર એક જ ગુણ જેમાં રહેલો હોય તેના તેવા ગુણને ગાઢતા કરવોબને તેના બારમાં દોષો તરફ લક્ષ્ય ન બાંધવું. બગીચા અને બાગો પર પોતાના બુદ્ધિબલને પ્રથમ વધારવો, કોઈ પગ દોષ માં ઉંચા નો પગ બાબર કરવો જરૂરી અને નિરંતર સજ્જન ની સેવા કરવી. કદાચિત તેમાં કોઈ ન્યૂનતા દોષ હોય અને તેનેદૂર કરવા શક્ય ન હોય, તો પણ તેનો ક્રમે કરીને ઘણોઘણો ત્યાગ કરવો. સર્વ કર્મનો ત્યાગ કરી સદા-સજ્જન સમાગમ

કરવો; કેમકે સજીવોની રોગગ્રસ્ત રચનાઓ અને પરિપક્વ થયે બંનેને ચકાસવા માં રચાયેલું છે એ વાત નિર્વિવાદ છે. કોઈ પણ સમયે સજીવ (ચકું) ઘર બહુ દૂર રહેવું થઈ રહેવું નથી. નિત્ય વિજ્ઞાનોએ થઈ મહાત્માઓના ~~ચકું~~ ચકાસણી કરવી. કેમકે મહાત્માઓના વિચારોને સ્પર્શ્યા પુરસ્કાર રહેનારા રામ-દામ આદિ ગુણો કરી પરાણ તેમના પાસે રહેવાં તો અવશ્ય સ્પર્શ કરે છે.

5-૧૧ સંસારમાં નિર્વાહ અને રક્ષાવર્ગ માટે બાળો:-

રામ બોલ્યા: દુઃખ, ક્રોધ, મત્સર આદિ નિર્વાહભાવ અને રક્ષાવર્ગ માં દુઃખનો કારણ કેવા પ્રકારનો થયો? તેઓ કેટલા રીતે થતો છે? તેઓ કેટલા કર્મ વાળા હોય છે?

પરિવ્રાજક બોલ્યા: રક્ષા વર્ગ માં રક્ષાવર્ગ-ક્ષોભ સર્વે પુરુષોએ પોતાના દોષિતો દોષ્ય રહેવા બોલાવવાની ચકાસણી માં રહ્યા પછે નિર્વાહ થઈ રહેવાં છે. દુઃખ થવો પણ પોતાના દોષિતો દોષ્ય દુઃખ બોલાવવાનો દુરુપયોગ હોય છે. પરંતુ રક્ષાવર્ગ બોલો માં ઘણે રક્ષાવર્ગવાળા દોષો અને રક્ષાવર્ગ તે નિર્દોષ રક્ષા રહ્યા છે. બાળો થવો તે નિર્દોષ વધુ હોય છે.

જેના રાજે વિચાર-(બુદ્ધિમાનના શરીર નો સમષ્ટિ અભિમાન થવો) પોતાના બોલો માટે દુઃખ કરે છે તેના જ રાજે ઝીણા થવકારો, ઝીણારો, મરણરો, બોકડો વગરે પણ ઘટના કરે છે. એ અહંકાર નો વિચાર તો જુઓ! એક ચૂલ્લ રક્ષાવર્ગ માં રહેનારા પક્ષીઓ નિરાહાર રક્ષાવર્ગ માં ફેલાઈ થઈ ત્યાં જ મરણ પામે છે. તેમને ઝાડવાર પણ રચનાવા મરવા બદલ. ઝીણાને પોતાના માટે ફણા નો સંગ્રહ કરવો, પોતાના રક્ષાવર્ગ કાયમ કરવા અને કુટુંબ પોષણ કરવા રક્ષાવર્ગ નિવારણ ફેલાવા પોતાના રક્ષા બરાબર થયો બદલ. તે બધો તેમને ફણા ફેલાવે થઈ પડે છે. નિર્વાહ બાબતું ગરબડવું એવું બાબું થવકું છે તેનો રક્ષાવર્ગનો તેવા ગરુડ જેવો હોય છે. દૂરનો ઝાંઝડ મણાવ હોય છે. પક્ષાઓ દૂરદૂર નિર્વાહ માં ભોગવે છે. રક્ષા દુઃખ-કષ્ટ પણ મનુષ્યોના ક્રમ ક્ષ ભોગ ભોગવે છે. તેમને પણ ઘણા પ્રકારનું દુઃખ હોય છે. જીવતાં રહેવું તેમને પ્રિય છે. પશુ-મૃગ તેમને ભોગ માં ન રક્ષાવર્ગ પદાર્થો ને ઉદાહરણ રૂપ જુઓ છે. અવર્ણ વગરે કુદરતમાં સુખદુઃખ થી

Lakeer

અડગલ છે તેમને બાકી નથી બાબતે તેમના માટેનો ખેદ છે અને તેઓ પરાદ્રવ્યોમાં ખેંચાતા રહે છે. તેઓ દુઃખ દૂર કરવા કે વધારવા શક્તિમાન નથી. ચુકાદા કરે છે. તેવા પોતાના સુષુપ્તિ માં સુખ-દુઃખ ભોગવે છે. ત્રિલોક ને અર્થે ને પણ ભલે થાતા છે અમ કરીને અને અનાજકાડા માં રહેવુંપાણંદ, બાકાર, ત્રિપુટા. મેળવણ અમાંદ સુખ માં કરવા ફેર નથી. મનના પુરવણા અમાંકણા ફેલ જ ફોલ છે. પુણ્યલોક - બ્રહ્મલોક નું સ્થાન, પ્રજાપતિ લોક નું સ્થાન, ઈન્દ્રલોક નું સ્થાન ત્રિલોક બાકી બધું સ્થાન. ગોપિયા, સર્પ, ત્રિલોક, ઝાડ અમાંદ પશુઓને મનુષ્ય જેવું જ ફોલ છે.

કેટલાક પંડિતો ત્રિમાલ - મેરુ, અમાંદ અમાંક ત્રિલોકો ને અનુભવ કરવા અમાંદમાં જ ફોલ છે. પર્વતો, વૃક્ષોને પ્રદેશ ફોલું નથી પણ તેમના ત્રિલોક ત્રિપુટા જેવો છે. બધા સુધી અમાંકણ ફોલ બધા સુધી જ જગત દેખાય છે બાકી અર્થ કોઈ ત્રિલોકો જ છે. તેમને પોતા-પોતાનું ફોલું નથી.

વર્તમાન-ભૂત-ભવિષ્ય અને ગણો કાળ અને સ્થાન અમાંકણ એ બધામાં કશું સત્ય નથી. ચોર પરમતત્વ રૂપ સત્ય લાગ્યું જ ત્રિલોકભાવે અર્થ અમાંકણે પ્રતીત છે. જેમ એક લાગ્યા બાજ અમાંકણ એમાં જીવને કરો કાંચ પાણીથી તેમ અનેક દેહ બનાવ્યા દેહ ને કશું વૃક્ષાળ પડોશાકે તો તેમાં અમાંકણ જોવાતા ને કરો કાંચ નથી. ત્રિલોકો ના અંદર જ કું દેહરૂપ ભાંતિ ખડી થાય છે તે પહેરાનાર માટે ભલે કશું બાકી માનું નથી. ત્રિલોકો અનેક પ્રભુત્વ જ છે. અને તેનું સ્વપ્ન જ જગતરૂપ રહ્યું છે. અમા પુરવા અમાંદ બાબત માં અમૂર બાબ ત્રિલોક જ છે. સ્વપ્નાવસ્થા છે. સ્વપ્ન ના પદાર્થ માં અમાંકણ ભાંતિ પદાર્થ અને કેવળ કલ્પનારૂપ છે. ભાંતિ ના - કલ્પનાના ~~કલ્પના~~ દેહના અને જુદા જુદા ઉપાધિ થઈ બધો છે પરંતુ તે અમાંકણ જ છે. સ્વપ્ન બધા તો ભિન્ન અને ત્રિલોકો જ છે. અને ત્રિલોકો ના અંદર ત્રિપુટિ ત્રિભાવ જગત પુનરાવર્તનરૂપે પોતાના મિત્રે જ ભાસ્યા કરે છે. અમાંકણમાં જ છે સ્વપ્ન બધી. ત્રિલોકોનો ત્રિલોક જ છે. તો પછી જગત ના કોણ, તમે અને હું બધા દેહના પુનરાવર્તન તે બધું ક્યાં છે? કેવળ ભાંતિ ના અમાંકણ છે. સ્વપ્ન કેવળ ત્રિલોકો જ છે. અમ અજ્ઞાન વડે કેવળ ત્રિલોકો બધેલા ને કશું દુઃખ છે જ નહીં. મૂર્ખ ને અનુભવમાં અમાવવું

Date:- 210

જ્યાં સુધી તેને જ અનુભવાય છે. અમે તે જાણતા જ નથી. વાસ્તવિકતાને તો અર્ક કોઈ વિકલ્પ જ છે.

S-100 દેવદાસના પુરુષો ને વાસ્તવમાં પ્રેમની વ્યાખ્યા :-

રામ બોલ્યા:- ફિલ્મમાં માને છે કે 'પોતાનું મૃત્યુ કોઈ પહેલેથી બરબર પકડી જાય અને બરબર એટલો દેવદાસનું પાછું જવાનું કેમ બને? જ્યારે 'જ્યાં સુધી જીવવું સુખે ત્યાં જીવવું' એવું માનતા પારલૌકિક જીવો માટે શું વ્યાખ્યા છે?

પરિવાર બોલ્યા: પોતાનો સંસારમાં જ વિશ્વાસ તે અંદર જીવનસંગીનીઓ ગૂંચવાડા કરે છે, તેને તોડો જ અનુભવ પાડ્યા છે. જેમ ભિન્નિકાર જીવોમાં જ અર્કમાં રહેલું છે તેમ પ્રત્યેક ભિન્નિકાર વિકલ્પોમાં અર્કની અંદર રહેલું છે. જ્યાં જીવનમાં તે કોલ્ડપ્લેયર મારે છે અને તેના માધ્યમથી સુખપ્રસંગો અનુભવે છે. અમે બુદ્ધમાં જ અર્કમાં પ્રસારી રહેલ છે એવા ટેક્સ્ટબુકો ના અર્કને જે વાક્યોમાં બધા તોડો મુખ્યમંત્રી તો મુખ્ય જોયા જ છે. તેમજ જેમનું વિશ્વ અર્ક પ્રકારના પર વિશ્વાસ કરે છે અને 'અમે અર્ક ધરાવીએ છે' એવા વાસ્તવિકતાને સંપૂર્ણપણે અનુભવાયું છે તેવા કુટુંબોને પણ અમારા ઉપદેશ-જ્ઞાન તો પ્રચાર થયો.

(6) આ ઉપદેશ તો વિશ્વાસુ માટે છે. કેટલો કે બહુ; પરંતુ નિરંતર અને નિત્ય એવું અમારું સૈતાન્ય અંતઃકરણના અંદર વિવાદમાંથી જેવાકોને રૂકાવટ થાય છે તેવાકોને જ પુરુષ ઘણાને કહે છે. કે 'પ્રિય રામકૃષ્ણ! જો સાધારણ અમારું સૈતાન્ય માંથી અંતઃકરણ ઉપાધિ તો સંપર્ક ને તારે 'કંઈ દુઃખ' એવું રૂકાવટ ઉકેલ્યા તેને પુરુષ દુઃખ છે. કુટુંબ અમારા પોતે અમારું જ છે, બીજા જેવા સુખ પોતે 'દુઃખ' એવા વિકલ્પ સંસાર તો કહે અમારું છે, ત્યાં સુધી તે ખરેખર દુઃખ જ છે. પરંતુ જેવા કોઈ વિકલ્પ નો અર્ક વિકલ્પ છે એની માન્યા કરવામાં આવે તો અર્ક વિકલ્પોમાં કોલ્યાં દુઃખનું રૂકાવટ કઈ રીતે થાય? ના જ થાય. અને દુઃખ નું સ્થાન પણ કોને થાય? જેમ અમારાને રૂકાવટ અમારું જ છે જ નથી તેમ સાધારણ વાસ્તવિક નિશ્ચયમાં જ પોતાના અમારા તે સિવાય અમારાં પુરુષોને કયા સુખ-દુઃખ અમારું રહેતા.

નથી.

v

અનુભવ એટલે શું એ અંગેટલે શું પણ અનુભવ અનુસાર જ નિર્ણયો લેવાતા હોય. દેશ, પુરુષ કે જાતિ એ કશું ફ્રેક્ટર જોવાતું નથી. ફ્રેક્ટર જોવાતું જ આ પ્રકારનું હોય. તે જાતે જે જેવું અનુભવે છે, જોવું જ તેના દિમાગમાં થઈને રહે છે. એ ફ્રેક્ટર જોવાતું એટલે માણસ એ પ્રમાણિકતા કે જેમ અંગેટલે માણસ, પરંતુ એ આ દેશ કે અનુભવે જ તે વેડે ધાયો છે. જેમ કોલસાની અંદર પાવડામાં, ઝાડામાં, જરા માં એ બધે કોલસામાં રંગેલામાં થી એ ચિહ્નમાં કલાંગપણે દેશ કે અનુભવ કરે છે તેમ આ ફ્યુચર દેશ કે અનુભવ તેનાથી (જોવાતું) જ પાયો છે. ફ્રેક્ટર જોવાતું આશ્રિત મત કે અનુસરણમાં એટલે માણસ અથવા ગાંડિયાઓ કે જેમ અંગેટલે માણસ, પરંતુ 'તે જ અમારા છે' તે ફ્રેક્ટર જોવાતું અંદર જે નિર્ણયો લે છે તે તેના માલના પ્રમાણે એટલે છે અને બ્લાઇન્ડ માં પણ તેવું ગર્વ કરી અમારા પાયો છે. એ ફ્રેક્ટર જોવાતું વડે જ ગર્વ અમારા પ્રમાણ ચિહ્ન અમે છે.

ફ્રેક્ટર જોવાતું માં જે અપીલ (અપોઝિટ) રહેતા છે તે જ અપીલેન્ટોએ ને. તેમના જ માલના પ્રમાણે દેશ અપીલ અમારે પરિણામ પામ જઈને તેટલું પ્રતિ માં આવે છે. કુદે જ્યારે તે વાસ્તવમાં પરિણામ પામે તો ચુકાદા વિરોધાભાસ થઈ જેવા મોકાનુસાર ઉત્તમ ફળ આપે છે. એ અપીલ પાંચ દેશ-કાળ અપીલમાં સ્થાન-દ્રાવ્ય અપીલ કુલ્યા કરવાથી કે સ્થાપના-મંત્ર-અપોઝિટ અપીલ કુલ્યો પર કે જોઈએ-તા માં નિર્ણય કરેલા ગર્વ-પદ્ય-પુત્ર અપીલ ના અપોઝિટ (દોષિત) ના પ્રમાણે કોઈ ડિટેક્ટ (નિર્ણય) વાસ્તવમાં પહેલા પિતા શોધ પતા નથી. કદાચ અપીલ કુલ કોઈ ફાઉન્ડર પણ શોધ અપીલ કરાવ્યા પણ થઈ જાય તોપણ તે પાછો (વાસ્તવમાં ફ્રોડવાળો) વાસ્તવ અપીલમાં પામે છે. તો પછી વાસ્તવનું સ્થાન પછું અને જે ઉપાય પર અપીલકુલ દુઃખ શોધ પાય છે.

(2)

ફ્રેક્ટર જોવાતું જ મનુષ્યનાં બદલે છે અને તે જે દેશ આવ્યા બોલે છે તે અનુસાર તે સુખ કે દુઃખ પાય છે એટલે નિર્ણયો છે. ફ્રેક્ટર જોવાતું કુલ્યાનું જે અપીલ છે તેનું ખરું કુલ્યો અનુભવથી બંધ કરવા જાય છે પણ વાસ્તવમાં તે સંસાર બંધ

Lakeer

Date

છોડવામાં રાચરચીલુ છે; પક્ષી જે તે ઝાડ કે માળા માં રહેવા જેવા મોજશોખ જ રહી ગયા છે. પુરુષ પૌરુષત્વ ગુમાવે છે અને સ્ત્રીપ્રધાન છે. તે પોતે જેમ નિર્ણય લઈ પોતાના જીવ-પક્ષી નો અનુભવ કરે છે તેમ એક જગ્યા રહેવા જેવા માળા વડે જગત ને દેખે છે. જે સાધનરૂપ હોવાનો વ્યવસાય કરવામાં આવે તો સાધન નો અભાવ થવાથી જગતના રહેવાસી જેવી સ્થિતિ અવશ્ય રહે.

રામ બોલ્યા:- હે મહારાજ! આ સંસાર નો દિશામાં પક્ષીકલ્પ સંસારથી તેમ બને, ઉપર પક્ષી સંસાર થી તેમજ જગત નો બાજ પક્ષી થી. જગત નો સદાકાળ છે જ. રામ જેમ જગતના અભાવ ની બુદ્ધિને તોડી બાજને તેના અસ્તિત્વ ના જ બાકાત કરી ફોલ તથા આ સર્વ વિશ્વાસઘાતરૂપ છે, એવું જેમ વાસ્તવરાજ થયું ના ફોલ અને સર્વના બાજ ને ન દેખવા જેવું આ જગત દેખાય છે એવું સદાકાળ સત્ય છે તેમ જે જેવો ફોલ, તેના અસ્તિ નો બાજ કરવા ના રૂપ બુદ્ધિ કરું? એમાં સંશય ને દારવા બોધ માટે કહો.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: આ નો ઉત્તર આપેલ છે કહે જ્ઞાનયોગિ જ ઉત્તર આપ્યો. હે પુરુષોત્તમ રામચંદ્ર! તમે કહેલા બુદ્ધિના નિશ્ચયવાળો જે પુરુષ કહેલો તે જે તેના માન્યતાપ્રમાણે પોતે વિદ્યમાનરૂપ ફોલ તો જેવો તેને અભાવત્વ નો અનુભવ થાય છે. કારણ કે આ દેહ ત્યારે અજ્ઞાનરૂપી ઉપાધિઓ માત્ર અભાવરૂપ છે અને તેનો બાજ પછી તે પરમાત્મામાં મળી જાય છે અર્થાત્ પછી તેને ચિત્ત માં દુઃખ બાકીનાનો કશો અવકાશ પક્ષી રહેતો નથી. કદાચ તે મૂઢમતિ ને અજ્ઞાની માણસો ફોલ અને વિનાશરહિત ગણાતો ફોલ તો પક્ષી દુઃખ નો અવકાશ રહેતો નથી. જે તે પોતાના અજ્ઞાનને અસ્તિરૂપ જ માનતો ફોલ તો તેના અવયવોનો વિનાશ થવારૂપ વિનાશ ત્યારે વિચારે પક્ષી અવશ્ય સિદ્ધ જ છે એવો નિશ્ચય ફોલ તો પછી તેમાં પક્ષી દુઃખ બાકીના અવકાશ જ ક્યાં છે?

જે તે કદાચ પોતાના અજ્ઞાનને મૂઢતાપૂર્વક

Date

માણસો કોણ, તો મારો ભાઈ પણ તે વિદેહમુક્ત થઈ ગયો છે, એટલે તે ફરી ભવ-મરણ રૂપી દેહના સંસાર ને પામ્યા પછી તે દુઃખરહિત અને મુક્ત જ છે.

જે ઉદાહરણે પોતાના આત્માને અજરામરપણે આત્મજ્ઞાનયુક્ત સમજ્યો કોણ, તો જ વિદેહીભાઈ તત્ત્વજ્ઞાન વડે મુક્ત થયો નથી, તે સંસાર ના બંધ નો ભારો ના ઘટવાથી ભવ-મરણ ચાલુ સંસાર ને પામ્યા વિના રહેતું જ નથી. પરંતુ તેને પણ કોઈ ભવમાં જ્ઞાન નો ઉદય થવાનો સંભવ છે. તેના તેને મનમાં દુઃખ રહેવાનો અવકાશ નથી. કદાચ કોઈનો એવો જ નિશ્ચય કોણ કે મુક્ત આત્મા છે જ નહીં, તો પણ તે તેના માનવા ને બાજુએ મૂકીને પણ પરમાર્થ જેવો જ (વિદેહીમાં જ્ઞાન ના મુખ્ય) કોણ છે. મરણ પર્યંત દેહ રહેતા તેના આત્માને બાજુએ મૂકી ગયા પછી તેનું વિદેહીપણું જેવું રહે છે, તેના નિશ્ચિત ગાઢ મુમુક્ષુપણાં જેવા થઈ જાય છે અને તે તેના દેહાવસાન મરણ ને જ જ્ઞાનયુક્ત - પરંતુ દુઃખનો દેહ (આત્મામાં) માને છે. પણ તેને તત્ત્વજ્ઞાન વડે મરણ નિરતિશય આનંદનો અનુભવ નથી, તેમાં તેને જ્ઞેય જણાયું નથી તો પણ તેને ઉપદેશ આપવાની કોઈ ફુરણા નથી. આ પરંતુ મુક્ત આત્મામાં રહેલ કેવળ જ્ઞાન જ અંશમુક્ત છે અને જો આત્મા કોણ તેને મુક્ત જ્ઞાન નો ઉદય થવાનો સંભવ જ નથી. આપણે તો મરણ ને મરણ માનીએ છીએ ત્યારે તે પોતે પણ જ્ઞાન મુક્તપણે થઈ જઈ કુમેરુ જેવાં નિશ્ચિત મોક્ષ માં ગયા છે.

જે જાગ્રત વિચારવાનીએ આ જગતને સ્વપ્ન ના જેવું જાગ્રત વિચારમાં માને છે, તેઓ પોતે પણ તેવાજ જાગ્રત વિચારમાં રહ્યા છે અને તેમનો વ્યવહાર બાબતો ના જેવો જ જગત સિદ્ધ છે તેવો થઈ ગયો છે. પુરુષમુક્તો ને સિદ્ધ માનો કે અસિદ્ધ, બંને રીતે માનનારને જગતનાં સુખ-દુઃખ આદિ વિષયો વ્યવહારે થવામાં કોઈ અંતર નથી. તત્ત્વજ્ઞો ને આ પુરુષમુક્તો ના સિદ્ધપણા - અસિદ્ધપણા નો કશો આગ્રહ કોણ જ નથી. તેઓ તો તેને વિદેહકારણો ઓળંગી વિચારમાં રમતા હોય છે.

Shipra

Date

જ્યાં સુધી રાજકારણ ફિલ્મ ત્યાં સુધી તે સોલ્વન્ટ પુરતા રહેવા માટે છે ત્યાં સુધી જાહેરાતનું જ પક્ષનું અને કાર્યકરોનું ધ્યાન રાખવું પડશે. જેકે પોતે જ રાજ્ય કરીને કોઈનો તેનો અનુભવ કરી રહ્યા જ નહીં. એમ ઘણા કેટલાં જ રાજ્ય કરીને પક્ષોનાં વિશ્વાસ કરી લે છે. તેવા મુખ્યત્વે રાજ્યે રાજ્યો માટેના કરવાના જરૂર જ નથી.

કેટલાં રાજ્યે વિધુપ રાજ્યમાંથી વિવર્તરૂપે ઉપણ પ્રદેશો છે તેવાંના રાજકીય પરિવર્તક ફોટાથી થાય છે. જેમાં જ રાજ્યમાંથી વિધુપ રાજ્યને ઉપણ પ્રદેશ માને છે તેવા રાજ્ય પુરુષોનું રાજ્યમાં કોઈ કામ નથી. તેઓ મહત્વ, ધર્મ ના જેમ ટ્રાઇબલ માં રાજ્ય રાજ્યના ભાગને ઉપણ-નાશપ્રાપ્ત કરે છે. ફિલ્મોગ્રાફ રાજ્ય જાતિનો સમુદાય છે અને તે જાતિના વિસ્તાર પ્રમાણે કર્ણ ના રાજ્યમાં વિધિસરના રાજ્ય બીજા જાતિ તે વિસ્તારના રાજ્ય કરવા છે. તે જાતિઓ રાજ્યમાં કરવામાં આવે તેમાં રાજ્યકર્તા પોતે પોતાના કરવામાં આવે છે અને સંસારમાં આવે છે. જે જાતિ જેને દેવ માનવા કરે છે તે જાતિ પોતે વિધુપ ફોટાથી ત્યારના માનવામાં બીજા તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે વિધાનસભાના રાજ્ય સંસારના રાજ્ય વિવિધતાઓ જોવા માં રાજ્યે છે. મનુષ્ય જેમ સ્વભાવમાં વિધાનસભાને જે બાજુ રૂપે જુએ છે તેમ રહે જ વિધાનસભા સૃષ્ટિના રાજ્યમાં રાજ્યમાં માંડ વિવર્તરૂપે રાજ્ય જગાવ પદ્ધ રહેવા દેખાય છે તેમાં અલ્પ સહકાર કારણ ફોટાં નથી. અને કોઈ કેટલા મુદ્દા વિધાનસભા જ છે તેમાં રાજ્યે કે વિષ્ણુ કશું કલ્યાણ ફોટું જ નથી. વિધાનમાં બાકુપુપ થાય ત્યારે જ સૃષ્ટિ માને છે અને રાજ્યપુપ થાય સૃષ્ટિ ફોટા જ નથી. પ્રદ્ય વિધુપ રાજ્યમાં જેને જેટલા રૂપે દેહ વિશ્વાસ કર્મ કરે છે તેનો તેને તેટલા જ ગૌણનો અનુભવ થાય છે. પરમપદમાં વિશ્વાસ મહાત્માઓ વિષ્ણુને રોગવાળા વિધુપે વિદ્યમાન હોવા દ્રષ્ટાપે રાજ્યવિદ્યમાન જેવા પદ્ધ ને રહે છે. માળ-પંથ રહિત પદ્ધ સંગઠિત જાતને તેઓ લિવકર માં નિર્વિકાર પદ્ધને સદાય વિધુપ પદ્ધને રહે છે.

Date 29.11.25

(IX)

S-101 પાત્રોના અભાવ સ્થિતિ:-

વિચારક બોલ્યા: પુરુષ પોતે સિદ્ધાન્ત છે. સિદ્ધપુરુષ જ ક્રિયાકર્તાને સમાધિ અવસ્થા પણ કહેવામાં આવે છે. તો પછી સિદ્ધાન્ત સિવાયના બીજું કંઈ હોઈ શકે એમ છે? એમાં સિદ્ધાન્ત તત્ત્વ નિર્ણય અવસ્થાવાચક છે અને દ્રષ્ટા અને દૃશ્ય એ બંને તત્ત્વો ક્રિયાકર્તા છે. આમ જગત સિદ્ધાન્તો કોઈપણ તો એવા તત્ત્વો કે અવસ્થા બુદ્ધિસ્થ કોણ? બુદ્ધસ્થિતિ એ રહેલા બુદ્ધિસ્થાનો એ અનુસરતા વિજ્ઞાનવાદીઓને તેમના મત મા ક્ષણિક વિજ્ઞાન પણ બુદ્ધ જગત જ છે બીજો તો પછી તેમના મત પ્રમાણે પણ રાગદ્વેષ નો કરણ ક્રિયા જ બદ્ધોના પુરુષ કારણ કોણ થયા?

ફ્રેડરિક! એ જગતમાં સ્થળ વિસ્તાર બધું જ એક ક્રિયા છે તો તમે જ કહો કે તેના અંદર જીવ-અજીવ બુદ્ધિસ્થ કે રાગ-દ્વેષ અવાજ કોણ રીતે રહે? એ વિસ્તાર મા જ પોતાના સ્વરૂપ મા અમૂર્ત ઉપાદિક છે એટલે કારણ કરી તે છે પરંતુ તે સ્વયં તો વિસ્તાર છે નિર્માણ છે તેમાં દ્રષ્ટા-અજીવ કોણ જ કહ્યા?

મનુષ્ય-દેવતા અને બાળ વર્ગ ક્રિયા જ છે. શૈશવ-જીવન એ બંને પણ ક્રિયા જ છે. અને ભાવ-અભાવ જ્યારે વર્ગ પણ એ વિસ્તારો નો જ વિલાસ છે કે વિસ્તારો છું. તમે પણ વિસ્તારો છો અને મનુષ્યો પણ વિસ્તારો રૂપ જ છે. અમારામાં કોણ દિવસ મરવા જ બધી. કેમ-કે વિસ્તારો કહ્યા મરે? એ વિસ્તારો પોતે સાકી-સૌભાગ્ય કહેવાયા છે અને તેનાથી બુદ્ધ દેખા જ બધા. તે પોતે સિદ્ધ કોણ ક્રિયાકર્તામાંથી દેખાય એમ છે માટે ક્રિયાકર્તા એકત્વ પણ કહ્યા રહ્યા છે?

એ વિસ્તારો નો જ ફિલોસોફ બ્રહ્મ કહે છે. ફિલોસોફ સાંખ્ય (૩૫) કહે છે અને ફિલોસોફ યોગ કહે છે, ફિલોસોફ એને શિવ (૩૫) કહે છે અને ફિલોસોફ એને અદ્વૈત કહે છે. એ રીતે એ વિસ્તાર ને ગમે તે નામે કહેવાયા એ તત્ત્વ કહ્યા વગર રહ્યું નથી; કેમકે અર્વાચીન સિદ્ધપુરુષ રહ્યું તે તત્ત્વ પોતે જ અર્વાચીન ક્રિયાકર્તા સ્વરૂપ છે. તેથી તે

Shipra

પોતાને (આત્માને) એવા પ્રકારે સમજે છે. બાકી બધું કશુંય બોલાયા જેવું નથી. મારા અવલોકનો મને પૂરેપૂરા થઈ ગયો કે જે મારા પર્યટન કેવા પ્રકારે દૃષ્ટિમાં આવ્યું તથા મારા વિષયોમાં જે રાગ-દ્વેષાદિ કે પ્રકારે દૃષ્ટિમાં પડ્યો? જેનું કારણ મારામાં વિદ્યમાન છે, તેના કોઈ વિષયોમાં મારું જોવું થયું નથી- જે કારણે તે જોવાપણાને મારો ગણેલો હોઉં, તેવો કોઈપણ વિષયોમાં મારું દૃષ્ટિ જોવાપણું અને તે મળવામાં દૃષ્ટિ જોવાપણું એક જ છે તેના કોઈપણ જોવાપણું જોવા મારા પોતાપણા પર કોઈપણ જોવા જેવો ગંભીરતા જ નથી.

વિદેહરાજ જણાવે છે અને તેનો કદી જન્મ કે મારા થયો નથી. બોલાવા જો મારા શું થાય અને કોના કારણે થાય? વિદેહરાજ જોઈનારા છે અને વિવર્તમાં રહ્યા જગતમાં બોલાવે પૂરેપૂરા થયા છે. એ તરફ જન્મ-મરણ પર રહિત છે અને કેવળ પોતાના સ્વરૂપમાં જ રહેનારા રહે છે. વિદેહરાજાનું એક દૃષ્ટિ જે પર્વત છે તેને જોઈ-મેળવી-જાણી નથી અને તે પોતાની અંદર જગતને પૂરેપૂરાપણે જોવા કરે છે, અને પાકો તત્ત્વજ્ઞાન-રૂપ પ્રકાશના અગ્નિ વડે તેને મુક્ત કરી દે છે. તે પોતાના સ્વરૂપ સ્વરૂપમાં સ્થિર થઈ રહે છે. જગતનું બોલાવું જાણ વડે જેવા ક્રમ કરીને નિઃશેષ રૂપે ગાયબ થઈ ગયું છે. આમ પોતાના સ્વરૂપ જ અંદર બોલાવા જો વિદેહરાજમાં ફેલાયેલું બોલા જગત ક્રમ કરીને જાણ પછી ગાયબ થઈ નિઃશેષ થઈ ગયું છે.

વિદેહરાજે પોતાની અંદર જગતને બોલાવાપણે વિવર્તમાં જ જોવા કરેલ છે. કુદરે પુરુષ પોતે જ વિષ્ણુ છે અને બોલાવાના કોઈ કારણો પામ્યા જેવો જ નથી. તો પછી કે મારા પામું છું' એવો બોધ કરવો વ્યર્થ જ છે. સ્વરૂપનું જાણ જ પાછું ત્યાં સુધીના એક દેહ માંથી બીજા દેહ જે પ્રાપ્ત થવાના ક્રમે ઊભો થતો મહોત્સવ પૂરો થયો છે; તેથી કે મૃત્યુ! મરણાદિ ઉર્ધ્વજાણ માં તને ભેદ શું કરે છે? જો કદાચ તમને એવો ભ્રમ હોય કે મરણ પછી પાછો પુનર્જન્મ થતો હશે જ નથી. તો પણ મરણ માં એક સોલો પુરુષાર્થ રહેલો

Stipra

કે જોઈએ રહેમને. કારણ કે મરણ થવાથી બાલ-બચ્ચાં, ઘરનું-દેવું પગારે રાખેલા જણ અને ઘરા-મરણ, બલ-રોક, ઘરાંદલ-ઘ્યાંદલ રાખેલા જેલ રોટ પડ જાય છે.

વસ્તુત: અરી કોઈ જન્મ-મરણ - સુખ-દુ:ખ કે જ અરી કેમકે મિથ્યા કોલાથ થાય કરે જ અરી અને વિદાકારા જ વિવર્તરૂપે થઈ રહેલું કે. મરણ એ તો જરા-રોગ આદિ થા ગડબોલાં કરાવનું જેવા પૂર્વ દેહ નો જ બારા કે એટલે સંસારરૂપ ઘોડ મકાનો તો કાલ થાય કે માળને રાંધોપપૂર્વક રહો. જે પુનર્જન્મ માળો તો બદાદેહ નો લાભ કે માળને ઉિત્પાદ કરો. જે લાભને મરણ પહા દુરાગ્રહ રૂપ પૂર્વ થવા બારક આદિ ના દુ:ખો નો બદ કરી તો આદોક મા પણ દુરાગ્રહ રૂપ રાજદંડ નો બદ કે આમ બંને લોક મા દંડ નો બદ કોલાથ રહો જ દુરાકુલો થી કરવા બારી. કું મરા જરા મરી જરા એવું લાગે જે બદથી પોકારો કો તો કું પુનર્જન્મ થઈ પાછો પરણ એવો વિચાર કરવા કેમ બદ?

વિદાકારા પોતાના ચુક્ત સ્વરૂપ માં જ જેવા આકારે વિવર્ત થવેલું બારે કે. આમાં જન્મ-મરણ ક્યાંથી આવ્યા? તમે કેવા વિદાકારારૂપ થઈને રહો અને બાળ-બચ્ચાંદિ પૂર્વવત પૂર્વ કાર્યો સુખેથી પૂરા કરો. તમે મમતા થી રહિત થઈ જાઓ. તમે તો રાજકાજ જેવા નિર્મળ કો, નિર્વિકાર કો, નિરાકાર કો! તો તમારામાં ઇચ્છા નો ઉદય કેવાથી? એટલે પોતાના સ્વાભાવિક પૂર્વાકૃતા બળે થવેલા પૂર્વજન્મ વડે પૂર્વ થવેલા, દેશ-કાળના બળ થી રાજા મોટાના અધિષ્ઠાનરૂપ રાજદંડ આદિ વિષયોને વિવેકીવેલાળા જેમ જ નિર્મળ થઈ સુખેથી ભોગવો અને વચમાં દેશ-કાળ નાં બળ થી ઉિત્પન્ન થવેલા પોતાના દોષો નો વિચારક કરી બંદર સ્વરૂપસ્થિતિ (નિર્વિકલ્પ સમાધિ) કરી ને નિર્મળ અને સ્થાયી થઈને રહો.

§ 102 વાલ્મીકિ મુનિ નો ઉપદેશ:-

રામ બોલ્યા: કું મહારાજ! જેમાંદિ-જેમાંનું જેવા પરબ્રહ્મ નું વસ્તુસ્વરૂપ જોગવાસ્થા પછી તે

પુરુષોત્તમ ભગવાન કેવા વસ્ત્રાભૂષણો ધારણ કરે છે?

વિશ્વરૂપ બોલ્યા:- તેમને રત્નજડિત વિવિધ રંગના વસ્ત્રો ધારણ કરેલા છે. સર્વકાંઈ તેમના નિત્ય-બંધુ બાંધે છે. સ્વાભાવિક-દિવ્યભાવે વસ્ત્રો તેમને મહિમાવંત બનાવે છે. તે જેમ ફરવા જતાં કરું પડ્યા કરતો નથી તે ખાવાનું જતાં ઊલટીકરવા રત્નજડિત વસ્ત્રોમાં જ નિવૃત્તિ પુષ્પમાલા જેવો અને ઘરેણાં જતાં ઝાડવાં ઘરેણાંમાં મૂકવા જેવો રહે છે. એકે તે બધાં વસ્ત્રો ફરતો ફોટો પણ તે રંગબેરંગી વસ્ત્રોમાળા ને ફોટાનું કરું કરતો નથી. રંગે મહાવસ્ત્ર રસિક જગાવતાં જતાં ઊલટાં મોં ઠંડી લોકમાં તે ઘરેણે અંદર બિરાજ જ ફોટો છે. તે દિવ્યભાવ દેખાવા જતાં પોષાકોના ખુશ્કિત ના ફોટાનો દિવ્યરંગિત જતાં મમતાનું દેખાવ છે તે નિર્દોષ-કુટુંબમાલ, ચૂપચાપરહિત જતાં અનંતનું ક્ષિત કરનારો અને પુરાંગનાવસ્ત્ર અલંકારોનો જતાં અંદર ફરો અલંકાર ના ફોટાનો સ્વર્ગ અલંકારરહિત ફોટો છે. પોતે ભલ-રોગ અને અલંકારરહિત ફોટાનો જતાં બીજાનું દુઃખ દેખી રોગ દર્શાવે છે. તે પુરાણમાત્ર ને ઉપકાર કરતો પામતો નથી. દેવતાઓ પુષ્પ ના પુરાંગ કરતાં નથી અને અપુષ્પ ને ઇરાદાનો પણ નથી. કુર્તી-રોગ કરતો નથી. દુઃખી એકે દુઃખ વાવ્યા તો પણ બિલ્લી સુખમાં રત રહે છે. સ્વર્ગ અલંકારનો મોં પરમ રોગ રહી રોગરહિત ક્રિયાઓ પ્રભાવે કરતો જોવાય છે. ના કરે તો તેને બંધન નથી. કોઈ પણ પ્રસંગે ચિંતક છોડતો નથી. કોઈને બળી કરી કરી રોગવા કોઈને કરતો નથી. દોષ કરી છોડતો નથી. સંસાર માં બધા ના જેમ તેવા મહાન ગાડવા મહાન છે. પરપોટા જેવા પદાર્થો, રંગબેરંગી - પોપટાર-પુષ્પ રોગે માં તે તત્ત્વદર્શિને અંદર પણ કરો રંગેલું ફોટો નથી. રંગેલું વિનાશકાલ રહે છે. જતાં રંગેલું વસ્ત્રવાલા ફરે છે. અંદર કોઈ પાલનો બહું ખોખ-ખિવેરા ફોટો નથી.

૨૫મ બોલ્યા: તત્ત્વદર્શિનું વસ્ત્રો ભગવાનનું રૂપરૂપ અલંકાર કે વસ્ત્રાલંકાર છે તે કેટલા રંગે ખબર પડે? કેમકે

કિરણલાલ રમણભાઈએ દામ કરે તેવા જ જણાવ્યા છે. તે મહારાજ! રમણલાલ જેવું બહુમાનવાળા કુટુંબવાળા [બંદર તો માત-પિતાથી દૂરદેશાવર) કોઈપણ મોટો પોલાળ વાસ્તવપક્ષ ની [મેલા પ્લોટ ~~કોઈ~~ જણાવા મા દઉ કરોડપતિ મહાત્માઓ જેવો રમણભાઈ જેવો રમણભાઈ ફરે છે!

વિરાટક બોલ્યા. વાસ્તવ નું સ્વરૂપ અને રમણલાલ-રમણભાઈ કે આ સ્વપ્નલોક, પરંતુ તે વિશ્વાસ જ ઉત્તમ કોલાથી દુર્લભ જ છે. વાસ્તવમાં તો પોલાળા રમણભાઈ રમણભાઈ જ ઘર જ દઉ રહ્યો કોણ છે. તેવા વાસ્તવ કિરણલાલ નો કરો રમણભાઈ ભાઈ રમણભાઈ ઉભા રોપણ કરવા રહે છે પરંતુ દેવ રમણભાઈ પોતે સ્વપ્ન વિચારણા કોણ છે. તેમના કુટુંબ વાસ્તવ તો પણ રમણલક્ષ્મી-રમણભાઈ ને દુઃખ જેવું જગાએ પોતે કુટુંબ વાસ્તવ રમણભાઈ છે. રમા સર્વ દઉ રમણ તેનું વાસ્તવ સ્વરૂપ રમણભાઈ વિરાટ રમણભાઈ મા દેખાતા ઘરની બહારવાળા તેવા મા કોણ જ નથી. તેમના વિચારવા બધા તોડી મજા રહ્યા નથી. મહાત્માઓ જ તેમના જેવા જ શુદ્ધ વિચારવાળા રમણભાઈને પ્યારે છે

રમણ વાસ્તવ મહાત્માઓ પોતાના ઉત્તમ વસ્ત્રો સર્વ ની દુકાનો રાખ મારા સ્વરૂપ જેવું મુકુટ, વિચાર રમણ કાળે કરીને પૂજા કરે છે. પરંતુ બાજુઓને દેખાડવા મા તેમનું વાસ્તવ કોણ નથી. લોકાળાઓ તેમના મા કોણ નથી. તેઓ કેવળજ્ઞાન ની રક્ષા જ કોણ છે. તેમ અભિમાન કરવાનું રહેતું નથી. મારા અમુક ગુરુને મનુષ્યો જાણે અને મારા પૂજા કરે એવા ઇચ્છા અહંકારવાળા મુનિઓ તો દૂર રહ્યા છે મુકવમુનિ ને અવાજ કોણ કોણ નથી. તેમનું કરેલ રક્ષણ કરવાનું રમણ અયુક્ત કોણ છે.

જેમ અહંતા, મમત્વ, કેવળજ્ઞાન અને દિવ્યધ્વનિ મા વાસ્તવિક પણ જુવાન છે તેવા જ વિચારણામાં રમણ [નિદ્રાઓ રમણ છે. પરંતુ વાસ્તવ માટે તો સર્વ [નિદ્રાઓ દુઃખ વૃક્ષવત જ છે. વળી મૂંઝવણ તો છે જ રમણવા તો ફિલ્મ [નિદ્રાઓ જ છે. તેઓ લોકાળાઓ કોણ નથી પણ રમણવા મા પડવા જ નથી. તેમને સંસાર કર્મ કરવું બરાબર કોણ

જ થયો. ચિંતા ની રેખા કપાળ જ થયા જે ઉદાર અને સ્વસ્થ ચિત્ત ધરાવતા વ્યક્તિત્વને દર્શાવે! રંગમંચમાં ત્રિપાર્શ્વ રંગપટ પાર્શ્વભૂમિ ચિત્ત વાળો વાસ્તવ મકાનમાં કોમા ધરાવતા ચિત્ત રૂપે પોત રહે છે અને ધરાવતા ચિત્ત રંગાકારને જ રજૂ કરે છે. તે રંગકર પડ્યા રીતના અને મોળ જ કોલ્ડ છે.

વાસ્તવ પોતાના દેહ માં રહેલા બધા જણ કોઈ બીજા ના દેહ માં રહેલ કોલ્ડ બોલે કોલ્ડ છે. તે પ્રમાણે મકાન પર ઘડી જઈને બીજા રોડ કરતા પ્રકૃતિ પ્રણાલીઓને વાસ્તવ રીતે કેમ છે. રંગકાર રોડ મનમાં છે. અને બીજા રંગકર દ્રશ્યો વિષે કાર્ય રહેલા જુદા-વિચાર-ગરા-મૃત્યુ-રોડ-મોહ રૂપી ક્રિમ્સ ના ઉપાસક વિકર્ષ રાખે છે અને બધા નિર્દેશક મંડળો વાસ્તવ બીજા પોત પોતાનું જ કોલ્ડ છે અને રંગમંચ વિભાજિત થાય છે. અને પોતાના રોજબરોજ ના જીવન સંબંધના પોતાનું જ પ્રશ્નો ના તારણ કરે છે. આ જીવન દર્શન બીજા કોરસ્વરૂપ જ બને છે. રંગદ્રવ્યપરંપરા ના રાખવો રંગકાર બીજા માટે ત્રિપક્ષ છે. અપરિચિત વેબ્લર્સમાં, રોકાણ માં, ગરીબો, બાળમાં, કે મુક્તરાજ્યમાં તે રોકસ્વરૂપ રહે છે. કલાક તે બુદ્ધિકર્મ થઈ પૃથ્વીદિક, પાણી કલાક તે રોકાણ વ્યાવસ્થા થઈ મોળ પાડે, કલાક એ રચના રંગમંચ રાજ્યોનો જોવા બીજા બોલે કલાક રાખ્યા કરે ત્રિપક્ષ અને કલાક રાખ્યા કરે કલાક ચિત્ત તે કલાક રાખ્યા બીજા ના રંગકર ચિત્ત માં કોલ્ડ વિકર્ષ રાખવો બધા.

પુરુષ કોઈ રાજીવ અપરિચિત બધા, તેમ ચિત્ત પડ્યા અપરિચિત બધા; પુરુષ તો જેવાપુરુષ છે તેવા તેનો કોઈ બાજુ રાખ્યો બધા, કોઈનો કલાકારો બધા અને બાજુનો બાજુનો બધા, તે અકબંધ બધા, પૂર્ણ બધા, તે ચિત્ત છે, રંગબિંબાત છે, ચિત્ર છે, પ્રકાર છે, સંગીતમય છે. અમારા રોજ જેમ રાજા રાખે વાસ્તવમાં થઈ ગયેલ કોલ્ડ તેવો વાસ્તવપુરુષ બધા જેવા ચિત્રમાં માં કોલ્ડ તેમાં રહે છે. તે પ્રકાર માં જોવાનું અંકગણિત માં પડ્યા તેનો રંગપરિમાણ, ચિત્રમાત્ર, અને અને અમર ચિત્ર ચિત્રવિચાર બાબત રૂપ, અમરાણ - જીવન અને ચિત્ર રહેલ છે.

S·103 વિદ્યાર્થીના પ્રકાર, વિષય અને સ્વાધ્યાય :-

વિચારક બોલ્યા : શાંતિ વિજ્ઞાન પૃથ્વી વૈજ્ઞાનિક સર્વે ના સાક્ષરૂપે અપવા વિષયના ભાવરૂપે સર્વને ભાસે છે, તે અખંડ અને અનંત છે. તો તેનો બારા કલાકે અને રાત્રીએ થાય ? પુરુષ વૈજ્ઞાનમાત્ર જ છે તેના તે કદી બાર પામતો નથી. વિદ્યા-કાર જ વિવર્તરૂપે જગતના આકારે ભાસે છે. દ્રશ્ય તો વિદ્યાકારનું એક વિવર્તરૂપ છે અને દ્રશ્યરૂપે કલ્પના કે તો તે દ્રશ્યરૂપે દેખાય છે બાકી અધિષ્ઠાન વૈજ્ઞાન વિના દ્રશ્યની કલ્પના બીજા કઈ પ્રકારે થાય ?

આ દ્રશ્ય છે, એવો દાવો ભાવના તો તદ્દે જાગ્રત અને સ્વપ્નાવસ્થા માં બોધ વડે (બહિર્મુખપ્રજ્ઞાથી) દેખે છે, અને સુષુપ્તિ માં અજ્ઞાન ને લઈ દેખતો નથી. બોધ અને અબોધ એ બંને વિદ્યાકારનું જ રૂપ છે અને તે નિર્વિકાર છે એ બંને ના ભેદમાત્ર વ્યવહાર માં છે પણ અર્થ માં નથી. માટે દ્રશ્યવસ્તુ જ નથી. જે કોઈ આ પદાર્થો નું દ્રશ્યપણું પ્રતીતિ માં આવતું કહ્યું, તે અવિદ્યાર ને લઈ જ માનેલું. એ અવિદ્યાર ઉપજ્યા વિચાર વડે બાધ થઈ ગયેલ છે, તો પછી એ દ્રશ્ય ક્યાંથી દેખાય ? આ અધ્યારોપ ના વિચાર માં જ બુદ્ધિને ચારે કોષે પરિશ્રમ આપ્યો. જે બળ વડે તેનો અભ્યાસ કરવા માં આવે તો તે બંને વડે માં વિશ્લેષ આપનાર છે

કે રામચંદ્રજી ! તમને અવિદ્યા ના નિવૃત્તિ થઈ છે છતાં અભ્યાસ વિના તે વિશ્લેષ આપતા નથી એટલે કે અજ્ઞાનરૂપિણ સંસાર વિસારીને નથી રહેતો. માટે રામ-દમ આદિ સાધનો વડે સંપન્ન થયેલા પુરુષે ઉદ્વેગ નો ત્યાગ કરવો અને પૂર્વાપર અવલોકન કરી. ગુરુમુખે સુશ્રુષા આદિ વિનય ગ્રહણ કરી તેના વડે અને પરલોક માં ફિલસૂફાર પ્રશ્ન ના કોષે સુખ આપનાર આ શાસ્ત્ર નો વિચાર કરવો. તમને અબોધ અવસ્થા આદિ દોષ ઉત્પન્ન થયા છે તેથી ત્યાં થઈ અભ્યાસ કર્યા વિના આ અધ્યાત્મ સંબંધી શાસ્ત્ર માં જાગવામાં આવ્યા ગયા છતાં વિસ્મરણ થઈ ફરી અજ્ઞાન જેવું થઈ જશે. જે મનુષ્ય જે પદાર્થ ને ઇચ્છે છે, તે મેળવવા

માટે તે જે વિચાર કરે છે અને તેમાં પાકી જઈ ભાંતિ ફસાતો નથી, તો તે જ્ઞાનીજન નિરાંતે છે. માટે બીજા વિચારણાને પકડવા મુકીને આ વિચારનો જો વિચાર કરો તેથી શાંતિ પ્રાપ્ત થશે. બહુત બાર વિવેક અને અવિવેક બંને તરફ વહે છે જે બાબુ વિચારણપૂર્વક પાછુ ~~અવળા~~ વાળો તેમ વહે છે. આ વિચારનાં વિના જ્ઞેય (જાણવા યોગ્ય વિવેક નું જ્ઞાન) થતું પણ નથી અને કર્તા થવાનું પણ નથી માટે પરમ બોધ થવા આ વિચારનો જ વિચાર કરો. આ વિચાર જો વિચાર કર્યા પછી પોતાના મેળે જ તરત પરમ બોધનો અનુભવ થાય છે તે સાક્ષાત્ માં જ્ઞમને ફરે છે. જે જ્ઞેય વિષયો, માયા કે બીજાં ચુકવ્યો વડે થઈ શકતું નથી તે જ્ઞેય આ વિચાર-પૂર્વક સમજવામાં આવે તો તત્કાળ જ્ઞાન થાય છે.

આ સંસાર માં બંધાયા વિવિધ વિચારણા દ્વારા બોધ કારણ અનુભવ ને પામ્યો છે, અને તે જ્ઞાનસાધન વિચાર બળ દ્વારા કોઈ વિરલ શોધ પામ્યા નથી. 'હું અમુકરૂપ છું' એવા મુદ્રામોહ વડે ખડા થઈ ગયેલા માન્યામાં છે, ઉલટો સ્થિર પણ રહી છે તેને આ વિચાર ના બળ વડે છોડવા દો અને માયા વડે પાછા પરમ શોધાનંદ દ્વારા પાછા મુકો દો. તેથી અનંત એવો જન્મ-મરણ ના પરંપરારૂપ સંસાર પ્રાપ્ત જ થાય.

તમે અમારા પરમ પ્રાપ્ત છો. જ્યાં સુધી મનુષ્યરૂપ અજ્ઞાનીપણા અવસ્થા પકડાયેલ ત્યાં સુધી તમારે કેટલાક દિવસો જ્ઞાન વિચાર નું અવલંબન કરી લેવું જોઈએ એ ઇચ્છવાયોગ્ય છે. મરણ અવસ્થા તમે કયા પ્રકાર પોતાના માનશો કે તેમાં પ્રકૃતિ અવસ્થાનો વિચારીને તમારે કેટલા વાંદા જ્ઞાન ના તેમ જેવો અવશ્ય સંભાવના પડશે. મૂર્ખ અવિવેકીઓ ચુકવ્યો માં પડ્યા અજ્ઞાનને પણ દ્વારા અને જ્ઞાનનાં અભિમાન ને લેવાયા છે કે પરંતુ વિચાર અનુસાર વિવેક, વૈરાગ્ય ને ઉપકરણ આદિ ઉપાયો વડે પ્રાપ્ત પણ તત્વસુષ્ટિ વડે અજર-અમર એવાં મોક્ષપદ ને કેમ નથી લેતા? જે વિવેકી પુરુષ દ્વારા કેવળ પોતાનાં તત્વજ્ઞાન ના જ વિદ્વાનોના અંદર પોતાનું વ્યાપાર કરે છે તે અતિ ધિક્કારપાત્ર છે. અરે મનુષ્યો! તમે માન અને મોટા ના રોગ્યા એવા દેહ વિવેક ને પ્રાપ્ત થઈ, તત્વને બોધવા પછી, મોક્ષાદિ ને પ્રાપ્ત

પાસે; પણ સાક્ષાત્ કેવો સંસાર ગાંધી માં કરી ગયો. જે પોતાના સાક્ષાત્કારનો સંપર્ક બોલ્ટ પાડ્યો, તો તે જન-મણ્ય સાંકેત મોટા મોટા રાજવિત્તોને પણ મૂળ માંથી ઉખેડી કાઢે છે.

હું અહર્નિશ તમારે માટે જ પ્રાર્થના કરું છું એ જોઈને પણ મારા ચરણ પર નમ્ર થયા, તમે પોતાના પુત્રોક્ષાળા પિતા વડે જ દેહ સાંકેત માંથી અહંભાવ કોરા કર્ઈ બ્રહ્મરૂપ થઈ રહો. જે મનુષ્ય આજે જ મરણોત્તર વિધિવત્ કરી લેતો નથી, તે મૂઢ મરણ આવે ત્યારે શું કરી શકે! આ ગ્રંથ સિવા બીજો કોઈ ગ્રંથ પોતાના સાક્ષાત્કારને સંપૂર્ણ રીતે કહેતો નથી. વિદેશી પુરુષો એ આ ગ્રંથ તેમનું કાર્ય સરળ બનાવવા ફોરવ્યો તેને ગૂંચવી કરી નાંખ્યો જોઈએ. આ ગ્રંથના દોષો ની પેઠે સાક્ષાત્કાર નો પુકારો કરે છે. પિત્તાની પેઠે જ તત્કાળ બોલ્ટ થાય છે, અને કાંટા ની પેઠે જ ચારી રીતે ચમકે છે. જે સાક્ષાત્કાર જ્ઞાનવિજ્ઞાન દિવા બીજા અનેક ગ્રંથો માં સમુદ્રો પર પણ જાય જોવાનું, તે ક્રુબોલ્ટ સાક્ષાત્કારના મધુરતાના આ ગ્રંથ વડે ચોકો મળી શકશે, એમાં કશો સંશય નથી.

ગ્રંથમાંથી જે સાધનો મુખ્ય છે તે સર્વમાં પણ આ ત્રિગર્ભિત્રાવ સાધન મુખ્ય છે, ઉત્તમ છે. તે મુખ્ય કરી સાધકોને બોલ્ટ કહેવાનું છે, કૃષ્ણ તે રાખે તેવું છે અને બીજા અંદર અપાર્થિવ તત્ત્વોને ના સિદ્ધાંત વિના બીજું નવું કોમ્પ્લિકેશન કરવું નથી. આ ગ્રંથને જે કોઈ અધિકારી પુરુષ વિચારે પણ વિચારે તો તે પરમ સાક્ષાત્કારને પ્રાપ્ત પાત્ર છે, એમાં કશો સંશય નથી. આ ગ્રંથ પર અખંડિત બોલ્ટ ધરનાર પોતાનું મરણ આવે તેમ પૂગાડે છે. આ ઉત્તમ ગ્રંથ ના અર્થનું રહસ્યમાન કરનારા અધિકારી સાક્ષાત્કૃત્યારબો સ્થાપે વિદેશી પુરુષે કોઈ દિવસ સમજ્યા, મરણ્યા કે મોક્ષ પણ મેળવ્યા જ નથી.

હે રામચંદ્ર! આ ગ્રંથોનો સમુદ્ર, તમે કૃષ્ણ જેવા અધિકારી છોવો, તમારા અર્થના પ્રાપ્તિ પણ જ્ઞાન-ધારણા-સમજણ વગેરે માં જેવા નિપુણ છે અને કૃષ્ણ પોતે પણ જેવો છું, એ અર્થ કૃષ્ણ કે સમર્થ રીતે જાણ્યું છું. તમારા અર્થના માટે

-દલ્યા ઉદ્ભુદ્દલ પદોના કુટુબા વડે કું તમને ઉપદેશ આપવા પ્રવૃત્ત થયો કું. કું બરબાદ, ગાંદર્ક, દેવ, રાક્ષસ પગા નથી; પણ તમારો પોતાનો ચુદ્દલ વિશ્વાસમા જ તમારા પુરુષાર્થના ચુદ્દલ-આગમ બદલે તમને બોલ કરાવવા રહ્યો (મારા બબાડારે) આવેલો કે. તમે ચર્ક પણ મારા વિશ્વાસમા(ચુપ) જ કો અને એ વિશ્વાસમા આવેલા નિર્મળ તથા નિર્દોકાર કે. કું પણ તમારા પુરુષાર્થ પર ઉપદેશક થઈ રહ્યો કું. પરંતુ વસ્તુત: કું કશા ચુપ નથી, તેમજ તમારા વિશ્વાસમા પણ જુદો પણ નથી.

જ્યા ચુદ્દલ રાજ્યના જેવા મહાદોર, બ્રહ્મંડ અને બ્રહ્મ-કારણ્ય બોલા મરણના દિવસ વિચારો નથી ત્યાં ચુદ્દલમા ચર્ક વસ્તુઓમા દોરાવા રાખવા સાધનકુટુબા કરી ટો. જે પુરુષ રહ્યો જ બરકુટના પ્રલોભના વિધિરૂપ નથી કરતો તે પોતે પાછળ પણ બરક-પણા પાપના જોખમદારના સ્વરૂપ મા બાકી પછી શું કરશે? જ્યા ચુદ્દલ ચર્ક(પદાર્થોમા) મા દોરાવા પ્રવૃત્ત નથી, ત્યાં ચુદ્દલી તો વાસના બોલી પ્રજા જ નથી. કું મહાબુદ્ધિમાન રામચંદ્ર! આત્મા નો (સંસારસ્વરૂપમાંથી સંપૂર્ણ રીતે ઉદ્ધાર કરવા માટે વાસના નો મારા કર્ક સિવાય બીજો કશો પણ ઉપાય કોઈ જાણતો કે જ નથી. પદાર્થો વગેરે સમગ્ર ચુદ્ધિ રૂપના સંસર્ગના સિંગાડા જેવી જ બીજી મૂળ કે જ નથી. સંસારના પરિણામે જગત બનાવ્યું કોવાથી કે. પરંતુ વિચાર કરવાથી તેનું અસ્તિત્વ જ રહેતું નથી. તે બ્રહ્મ જ વિવર્તરૂપે ભાસે કે. ચર્ક ઈન્દ્રિયોના સમાગમ થકી બાહ્ય પદાર્થોનું જે જ્ઞાન કરાવા કે જ નથી કેમકે મન અને ઈન્દ્રિયો જ તેના કારણરૂપ કે અને પરબ્રહ્મ તેમનો વિષય જ નથી.

(૪) એ પરમપદ ના બાહ્ય કાર્ય-કારણ ભાવ બાંધે કશું પણ નથી. વિચારવા પર તેમાં જે કાંઈ કલ્પના કરવા તે બધે મૂર્ખતા કે. આ જગત પરમાણુઓ નો સમૂહ કે, તે વાત પણ વાસ્તવિક નથી. કેમકે સસલાનું શિંગડું (દંતુશ્વ જેવું મોઢું) કદી પણ કોવું નથી. જો તેને ઈશ્વરકૃત માનીએ તો વ્યર્થ કર્મ નો મૂર્ખ કોણ તે જ કરે. નિત્યમુક્ત ઈશ્વર નિરર્થક પ્રવૃત્તિ કરે જ નહી. વળી જો પરમાણુઓ પોતાની મેળે ચુદ્ધિ રહિત

કાઢવા કદી સમર્થ નથી. આવું આંતરિક સ્વરૂપ સમજાવવા કર્મ કોઈ રીતે સમર્થ નથી. આવું આંતરિક સ્વરૂપ કર્મ કોઈ રીતે સમર્થ નથી. કર્મ તો ફક્ત બાહ્ય સાધનો જ પૂરાં પાડી શકે. આંતરિક સ્વરૂપ તો જ્ઞાનથી જ પ્રાપ્ત થાય. જ્ઞાન એટલે આત્મા વિષેનું જ્ઞાન. આત્મા વિષેનું જ્ઞાન એટલે આત્મા શું છે? આત્મા કોને કહેવાય? આત્મા કેવો છે? આત્મા ક્યાં રહે છે? આત્મા કેવી રીતે કાર્ય કરે છે? આત્મા ક્યાંથી આવ્યો? આત્મા ક્યાં જશે? આત્મા કેવી રીતે જાય? આત્મા કેવી રીતે આવે? આત્મા કેવો દેખાય? આત્મા કેવો નથી દેખાતો? આત્મા કેવો સાંભળે? આત્મા કેવો નથી સાંભળતો? આત્મા કેવો સ્પર્શ કરે? આત્મા કેવો નથી સ્પર્શ કરતો? આત્મા કેવો સ્વાદ લે? આત્મા કેવો નથી સ્વાદ લેતો? આત્મા કેવી ગંધ લે? આત્મા કેવી નથી ગંધ લેતો? આત્મા કેવો વિચાર કરે? આત્મા કેવો નથી વિચાર કરતો? આત્મા કેવો નિર્ણય કરે? આત્મા કેવો નથી નિર્ણય કરતો? આત્મા કેવો સંકલ્પ કરે? આત્મા કેવો નથી સંકલ્પ કરતો? આત્મા કેવો વિકલ્પ કરે? આત્મા કેવો નથી વિકલ્પ કરતો? આત્મા કેવો ભાવ કરે? આત્મા કેવો નથી ભાવ કરતો? આત્મા કેવો ઇચ્છા કરે? આત્મા કેવો નથી ઇચ્છા કરતો? આત્મા કેવો પ્રયત્ન કરે? આત્મા કેવો નથી પ્રયત્ન કરતો? આત્મા કેવો પુરુષાર્થ કરે? આત્મા કેવો નથી પુરુષાર્થ કરતો? આત્મા કેવો ધર્મ કરે? આત્મા કેવો નથી ધર્મ કરતો? આત્મા કેવો અધર્મ કરે? આત્મા કેવો નથી અધર્મ કરતો? આત્મા કેવો પાપ કરે? આત્મા કેવો નથી પાપ કરતો? આત્મા કેવો પુણ્ય કરે? આત્મા કેવો નથી પુણ્ય કરતો? આત્મા કેવો બંધ કરે? આત્મા કેવો નથી બંધ કરતો? આત્મા કેવો મોક્ષ કરે? આત્મા કેવો નથી મોક્ષ કરતો? આત્મા કેવો સંવર કરે? આત્મા કેવો નથી સંવર કરતો? આત્મા કેવો નિર્જરા કરે? આત્મા કેવો નથી નિર્જરા કરતો? આત્મા કેવો આશ્રવ કરે? આત્મા કેવો નથી આશ્રવ કરતો? આત્મા કેવો પુણ્ય કરે? આત્મા કેવો નથી પુણ્ય કરતો? આત્મા કેવો પાપ કરે? આત્મા કેવો નથી પાપ

એ સ્વપ્નમાં આપણા બંને જે અંદર જે ઉત્પન્ન થયેલા છે, તે તો સ્વપ્ન માં આવેલા સ્વપ્ન જેવા લાગે. આપણા વિશ્વમાં તો સ્વપ્નસૃષ્ટિ ૨૦૨૨ ના આપે પરંપરા ચાલ્યા છે. આપણ આપણું મન પરમ ચેતના તરફ પણ તે તરફ ત્યારે ત્યારે જાવું જોઈ. બ્રહ્મ પોતે જ અમારા જગદ્રૂપ થઈ રહેલ છે; કારણ સ્વપ્ન પોતે બ્રહ્મ-માં આવે છે. જ્યારે એ બ્રહ્મ જગદ્રૂપ થઈ રહેલ છે, ત્યારથી આ વિશ્વના જગત પણ ચિત્ત થઈ રહેલું છે. સ્વપ્નસૃષ્ટિ ના પોતે જ બ્રહ્મના માંડી છે સ્વપ્ન પહેલા જેવા વિશ્વરૂપે ઉત્પન્ન થાય છે અને સ્વપ્નસૃષ્ટિ ના પોતે જ પાછું વિશ્વરૂપે તે ત્યારે જાય તે પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. જેમ સ્વપ્ન માં વિશ્વકારણ જ સ્વપ્નસૃષ્ટિ રૂપે બન્ને જઈ સ્વપ્નમાં આવે આવિર્ભાવ થઈ જાય છે, તેમ આ જગત આવરણરૂપ સ્વપ્ન માં પણ એ વિશ્વકારણ જ જગદ્રૂપે આવિર્ભાવ નથી પામ્યા કિંતુ બીજા રૂપે પ્રતીતિ માં આવે છે. તેના જેવા અનુભવ માં આવે છે પરંતુ તે વિશ્વ છે તે વિશ્વ અનુભવ છે કિંતુ સ્વપ્ન જેવું જ ભાસે છે. એ વિશ્વકારણ આકારણ કરતાં પણ આવિર્ભાવ છે. આમ તેનું આવિર્ભાવપણું બ્રહ્માવસ્થા તેમાં આવિર્ભાવમાં તો એક ગુણ આવે છે તેમ સમજવાનું નથી; કેમકે નિર્ગુણ બ્રહ્મ માં કોઈ દોષ કે ગુણ નથી. એથી બ્રહ્મ ના આકારણ પર પણ આવિર્ભાવમાં બ્રહ્માવસ્થા જેવું રહેલો છે કે તેના અંદર કારણ ના અભાવ ને લઈને જગત નો આકાર સંભવતો નથી.

આ અર્થ ઘણો પરબ્રહ્મરૂપ છે. જગતાકાર આદિ પર રહિત છે અને અખંડ સચ્ચિદાનંદરૂપે ભાસ્યા કરે છે કિંતુ તે વિશ્વ ના જેવું નિઃસંદેહ છે. નિર્ભર અને નિર્વિકાર છે. તેમાં વળી પદાર્થો કલ્પના ? કે રામચંદ્રજી ! તમે નિર્વિકાર અને ચૈતન્યઘનરૂપ ચેતનતત્વ ના રાખે રહેલા છો. તમે નિર્વિકાર રહો બુદ્ધિમાંથી ક્રિયત્વ-અંકુરત્વ આદિ વિકલ્પોને કાઢી નાખો. તમે ચિત્ત ને ઉત્તમ રીતે રાખતા રાખો અને આત્મ-સ્વરૂપમાં નિરાંતવાલ અખંડ સુખ થઈને રહો કેમકે વિકલ્પ માં કોઈપણ પદાર્થ છે જ નહી.

S-104 વિદેહત્વ જ જગતરહસ્ય રહેલું છે.

વિરાગ બોલ્યા: પ્રથમ શબ્દ બ્રહ્મચર્યવાદનું સમર્થન, બીજા શબ્દ નિર્વાણમાર્ગ વાદ, ત્રીજા સંદર્ભ ના રહસ્યમાર્ગ વાદનું તેજ અને ચોથા શબ્દ બ્રહ્મચર્યવાદનું જગ પ્રાપ્તિ પછી બીજા - ના તમારું વિદેહ થઈ ગયેલ બ્રહ્મચર્યવાદ પૂરતા પ્રાપ્ત છે પણ શબ્દોના જેમ દેખાતા જગતના પદાર્થોના ઉત્પત્તિ નો ક્રમ છે, અને તે સમાનતમાં જ છે.

હું વિદેહસ્વરૂપ છું અને સર્વ જગત પણ વિદેહસ્વરૂપ છે એમ હું અને જગત એ બંને એક જ વિદેહસ્વરૂપ જ છીએ. એ વિદેહસ્વ એક જ છે અને એકરસ તથા નિરવકાશ છે. કોઈ પ્રાણીઓ સુખ રહો કે ન રહો; પરંતુ પોતાનું નિર્મળ સ્વરૂપ સ્વાભાવિક જગત સુખ-દુઃખ રહિત થઈ જઈ મુક્તાનંદમાં સ્વરૂપ વિશ્રાંતિ એ જ મોક્ષ છે! માટે તમે સર્વત્ર સ્વતંત્ર વિશ્રાંતિ એ પ્રાપ્ત થઈ જાઓ.

S-105 જગત તથા સ્વજન વિદેહસ્વરૂપ જ છે.

વિરાગ બોલ્યા:- વિદેહસ્વરૂપ સમાન પોતાની જેમ પોતાના સ્વરૂપને સ્વજનો સમક્ષ દેખે છે કારણ કે પોતાનું જ જુદું નથી. પરંતુ એક જગત પોતાનો કલ્પના જ છે. તેમ પ્રમાણે વિદેહસ્વરૂપ સમાન પોતાના જેમ પોતાના સ્વરૂપને જગત સમક્ષ થઈ રહેવું અનુભવે છે. તે વસ્તુત પોતાથી જુદું નથી પણ પોતાના એક કલ્પના છે. તે પોતાનું વિશ્વરૂપ જ છેવટનો જગતપુંજસ્વરૂપ થઈ રહેલું છે. સ્વજન કે જગત સમસ્વરૂપ તો સમ તૈજોવિદ્ય સમસ્વ કારણ સ્વરૂપ જેવું ભાસે કરે છે. સ્વજન સમાનવર્ત્ય સર્વવેદીઓને અનુભવમાં જ સમાનતા જ નથી રહેવું ભાસે છે.

જગત નો દરેક જગતસૃષ્ટિ માં જે કિરણક સુખ-દુઃખ નો અનુભવ કરે તે દેહ ને છોડી દે છે અને પછી બીજા જગતપુંજસ્વરૂપ સ્વજનને જેવાને બીજા દેહ સમે - પુનર્જન્મ વડે ચાલ્યા પ્રાપ્ત થાય છે. પરંતુ તે બંને અવસ્થા છે સ્વજન પૂર્વાપર પણ નથી. મૂઢ બુદ્ધિવાળા પુરુષ સમ જગત છે તે સ્વજન છે એમ સમજે છે. કુવેરના

સ્થાવરમિલ્કત પર પણ બીજા જગ્યાઓ કે મકાનો બનેલા પડેલું હોય ત્યારે ઉપાધિકારીઓ તે જગ્યા-મકાન ને પ્રાપ્ત કરવા માટે છે. સ્થળ ઓ દૂરથી સ્થળાંતર મુકી દેવા સારી જગ્યાને સ્થાવરમાં જગ્યાવાળો કહેવાય છે અને સારી જગ્યાને સ્થાવરમાં મકાનવાળો પણ પુનર્વસન પછી બીજા જગ્યા(સ્થળ) માં પુનર્વસિત લોકોનો કે ગામોનો કહેવાય છે. એક સ્થળ માં થી બીજા સ્થળ માં જવા તે સમયે આપવામાં સ્થળાંતર ભથ્થું કિલોમીટર જેટલા તેમ એક જગ્યાને સ્થાવરમાં મકાનવાળો બીજા કોઈ ના સ્થળે બદલ જગ્યાને સ્થાવરમાં આપવા સ્થળાંતર માંથી મળવા જેવું જ છે.

બીજી વસ્તુ: જગ્યાને અને સ્થળાંતર બે બંને સ્થાવરમાંથી પણ મિલ્કત જ છે. મૂળે તો કેવળ વિનિમય જ છે. સ્થળાંતર માં જેટલો પણ બે વિનિમય નો સિદ્ધાંત છે તેમ જ આ જગ્યાને સ્થાવરમાં દેવાનું સર્વસંમતિ વિનિમય છે જે બાદ કરે મારવા રહ્યું છે. સ્થાવરોપર પર વિશેષ બંધન જ જગ્યાનો આપે જુદા જુદા કારણે મારવે છે, અને ~~સ્થાવર~~ સ્થાપવાને પર તો સર્વ જગ્યાપણ વિસ્તાર (સ્થાનિયા) બંધનમાંના બોર્ડમાં જ (Screen પર) આમાંથી કરે મારા ફરિયાદ છે. આમ સર્વસંમતિ વિનિમય જ છે તેમાં બીજા વિવાદ કરવો વ્યર્થ છે.

S-106:- વિનિમય જ જગ્યાપણ છે.

આમ બોલ્યા: કે મહારાજ! પરબંધમાં વિનિમય કેવું છે તે આપ ફરી ફરીવાર કહો. આપના સમૂહવાચનો તે સાંભળવા ટૂંકિત થવા બધા!

વિશારદ બોલ્યા: એક જ સમયે આપે જનોઈ અને બીજા પુકારે બારબર સારવા (નોંધણી) તે માણસો માં જેમ વ્યવહાર માં જુદા જુદા નામ કરવામાં આવે છે. તેમ વિનિમય ના અંદર સ્થળ અને જગ્યા એવાંબે સ્થાવરમાંનો તો નામ કહેવાય છે. બીજી વસ્તુ: બે જુદા પાત્રો માં જળ માં કરો ભેદ બધા તેમ સર્વસંમતિ વિનિમય જ છે. આમસૌંદર્યલ્ય પર માં એક પુસ્તક માંના વસ્તુ અર્થે દિવસ કરાવીને બીજા પુસ્તકમાં બદલ વસ્તુને લખવા તેવું જે કોઈ નિર્દિષ્ટ વસ્તુ છે તે વિનિમય કહેવાય છે.

ઘર વારસાવરોધ રહિત પણે અને વિશેષ ઘરાદારના ચિત્ત
ને શ્રોત્ર ગ્રાહ્ય વાત્સર્ય ને ઘર્ષ વિષમભાવ રહિત બોલ પોળાં
સહજ સુખમાત્ર સ્વરૂપ ને જે અંતર્ અનુભવ પ્રાપ્ત છે તે વિદ્યાકાર
રૂપ કહેવાય છે. બિજો ઘરાદા કોલ તેના ઉપયોગ માં વર્તે ઘર્ષ
માનસિક વિકલ્પો ને ઉદ્ય પ્રાપ્ત વર્તે સ્વરૂપ પુરુષ ને જે કંઈ
નિર્ણયમાં સ્વાંત અનુભવમાં ઘરાય છે તે પણ વિદ્યાકાર છે.
જે તે વિષયમાં જીવાય ઈતર સ્વરૂપસ્થિતિ માં સ્થિર થઈ રહેવું
અને તેમાં સ્વાંત ઠરવું તે વિદ્યાકાર છે. દૃષ્ટા, દર્શન, દૃશ્ય
ને વર્તે સ્વરૂપ જે વિષયમાં સ્થિત રહે છે તે નિર્વિકાર વિદ્યાકાર છે.
(4) આ ઘર્ષ જેને વિષે રહેલું છે, જેનાથી આ ઘર્ષ ની પ્રવૃત્તિ થાય
છે, જે પ્રાપ્ત ઘર્ષના આશ્રયે રહ્યો છે, જે ઘર્ષિત છે, જે ઘર્ષ
ના ભોગ (ફળ) વર્તવરૂપ છે તે વિદ્યાકાર છે. તે વિદ્યાકાર
સ્વરૂપ વર્તવ રૂપ બને, સ્વરૂપ રૂપ બને કરવા તે કરાવરૂપ
બને સ્થિતિ વિલયને પણ આ ઘર્ષરૂપ પણ રહેલ છે. સ્વર્ણિમેષ
આત્મામાં જે સ્થિર દૃષ્ટિરૂપ કમળ બીજ પુરુષમાં પડ્યું વર્તે
વરમાં વિદ્યાત્મા નું નિર્વિકલ્પ પણ રહેલું છે તે વિદ્યાકારનું
સ્વરૂપ રૂપ જાણવું

તે રૂપ સ્વાંત બાહ્ય વિષયના સ્વાનુભવનું,
માનસિક વિષયના સ્વરૂપરૂપ છે અને તે વિદ્યાકારરૂપ છે
નિર્ણય, નિર્વિકાર, નિરાકાર સ્વરૂપ છે. દૃષ્ટિ વડે પદાર્થ
ના સ્વાનુભવ પ્રાપ્ત આવ્યા ચિત્ત માં તેના સ્વરૂપ ગ્રાહ્ય થયો એને
વર્તવાનપણ પણ જે વિદ્યાકાર રૂપે સ્વીકાર બને સુષુપ્તિ
અવસ્થાવાળા જેવા પણ રહે. વર્તમ સ્વરૂપ રહિત પણ વિષયને
શ્રોત્ર વાણી બોલે, ચાલે, ~~ચાલે~~ ખાય-પીવે, વિકલ્પ-ક્રિયા કરે.
વર્તમ જીવાય આવા નિરંતર ચાલવા ના જેવા દરેક જીવોના ક્રિયા
કરે. દૃશ્ય સંભવતું બધું કાર્યરૂપ તે મૂળ બધા.

રામ બોલ્યા: દૃશ્ય બધા તો કેમ દેખાય છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: આ દૃશ્ય ચિત્ત વિષય છે. પરંતુ કોઈ
કાર્યરૂપ જે બધા તેવા પરંતુ દૃશ્યપણું ખાલી કલ્પનામાત્ર છે. જે કંઈ
આકૃતિ આપે દૃશ્યના ગુણધર્મરૂપે જગત આપે પ્રવૃત્તિમાં
આવે છે તે પ્રમાણમાં રહ્યા છે પરંતુ મુખ્ય સ્વરૂપ છે એમ

Date

તમે સમજો. વાસ્તવમાં બાળક, રમે, દોડે, કૂદકા મારવા જેવું કંઈ પણ ઉપાદાન કારણ નથી. કેવળ બ્રહ્મ જ સંકલ્પ રૂપે પ્રગટીને માં રમાડે છે આ વિશ્વરૂપ નો વિશ્વાભાસ રૂપે બનેલો ખેલ છે. આ જગત વિશ્વરૂપ નો માયા માં પડેલો એક આભાસ જ છે એમ તમે સમજો. વસ્તુતઃ તે સત્ય વિશ્વરૂપ થી જ પૂર્ણ ભરપૂર છે અને એકરસમય છે. જોયાનો પણ બનવા નો દ્વૈત-દ્વૈત-દ્વૈત કર્યા?

રામ બોલ્યા: તો પછી કર્તા-કારણ ભેદ કેમ દેખાય છે તે કહ્યા પછી સત્ય કેવો થાય છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા:- ઈશ્વર જે વસ્તુતઃ પોતાનો આભાસ છે, તે પોતે જ્યારે જીવ ભાવના રૂપ ધારણ કરે છે ત્યારે તેનું જ બધા જીવોમાં થાય છે. અને એ ઈશ્વર જે બધાયરૂપે દ્વૈત-દ્વૈત આદિ ભાવ ને અનુભવે છે તે વિશ્વરૂપ તમે પોતે જ છો. આ સર્વ વિશ્વરૂપ પોતાના સ્વરૂપમાં રહેલા છે તે કદી પણ મટે કે પૂરત થતું જ નથી. કર્તા-કારણ ભાવ તો અવિદ્યાએ કલ્પેલો છે. અને એ વિશ્વમાં જ પોતાને જગતરૂપે કલ્પી લે છે. તેણે સ્વપ્નના દ્વૈતને કોણ ચોકી રહે એમ છે?

પરંતુ જેવું તેવું ખરું સ્વરૂપ સમજવામાં આવે તો જ્ઞાન વડે તત્ત્વજ્ઞ તે બ્રહ્મરૂપે જ અનુભવાય છે. બાકી તો જેવાને તેણે કલ્પ્યામાં, તેણે માં જ કોયલાઓ જેમ જુદો દેખે છે તેમ બ્રહ્મ પોતાને જગતરૂપે જુદું છે તેમ જુએ છે. અને પોતાના સંકલ્પ પોતાનાં જ આત્મામાં પદાર્થરૂપ, રૂપ, રસરૂપ, ક્રિયારૂપ જું એમ અનેક આકારે પોતાને જ કલ્પના તે તત્ત્વજ્ઞ અનુભવે છે.

સર્વ જીવો અજ્ઞાનના લીધે પોતાના સ્વરૂપના અંદર પ્રતિબિંબાંદર થઈ રહેલા જગતના મિથ્યાભાસોને [વિસ્તાર ના આભાસે] સમજવા જાય. આમ સ્વરૂપ ના અજ્ઞાન-ભાવના કારણે જ જીવ બંધનમાં છે, અને પોતાનું અજ્ઞાન મટાડે મોક્ષ પામે છે.

બાકી વિસ્તાર કરનાર વિવેકી પુરુષ ના અંતઃકરણ માં જ જોયેલરૂપ વિશ્વમાં રહેલા છે. એમ પરમ પુરુષાર્થ તેમના પાસે જ રહેલા છે. તે તે પદાર્થોના ભાવ-અભાવ

Date

સમૂહ ને છોડી દઈને અને તેમાં અવિરોધ રહેવા બદલ જે ચિદાકાશમુક્ત સમજને, વિદેહ મુક્તિ જેવા ઉચ્ચ ધ્યાનાવસ્થા ની જેવું અચાનક થઈ રહેવું પણ બીજા માલના પદાર્થો, દેહ આદિ પદાર્થો માં અપરોક્ષ (સ્વયં છે એવો અનુભવ) રાખવો શક્ય નથી. ચિદાભાસ અંતઃકરણ માં કરેલા દેહ માલના ને તત્કાળ પૂર્ણ કરી આપે છે. ચિંતામણિ ના પેઠે, કલ્પદ્રુમ ના પેઠે ચિદાભાસ બધાજ અભીષ્ટ ફળ ને પોતા વડે જ આપે છે. જેવી પોતે ચિદાકાશ છે અને એવો સમષ્ટિ સમૂહ માં જ રહે છે.

S.107: જગત ચિદાભાસનો વિવર્ત છે.

વશિષ્ઠ બોલ્યા:- જગત જડભાવ થી રહિત ચિન્માત્ર છે. જેમકે ચિદાકાશ જ સર્વત્ર અને બધું વિવર્તરૂપે ભાસે છે. અને તેના અંદર દ્રષ્ટા, દર્શન, દૃશ્યરૂપ ત્રિપુટી અને સર્વ કાંઈ ચિદાકાશ જ છે. માટે જ સર્વ જગત જેવું ~~જોયા~~ જોયા નથી જેવું છે. અમે મનુષ્યલોગ, કુંભ અને તમે જગત જેવું જોયા નથી જેવા છે. આ ચરાચર-જંગમ સર્વ કાંઈ અનુભવ માં આવે છે પરંતુ વાસ્તવિક નથી, મિથ્યા છે ભ્રાંતિરૂપ છે, આભાસ છે. સ્વપ્નવત્ જોયા નથી જેવું છે. શૂન્ય રૂપ અને ચિદાકાશરૂપ બ્રાહ્મણ ના કલ્પના-સમૂહો જ છે.

હે રઘુકુળનંદન! તેમાં હું છું અને અમુક મારું છે એવા ગાઢ આગ્રહ આ માટે થાય છે? કારણ મને સમજાયું કે બ્રાહ્મણ ના સંકલ્પ માં બ્રાહ્મણ જ રમે છે. મુખ્યત્વે બધા રાજા આદિ ના ઉદાહરણ દ્વારા પૂર્વે પૂર્વે થઈ ગયેલો પુરુષ તે જે પ્રકારે જોયા ના લાંબા પટકા મુકીને આકાશ દોવા માંડી બેસે છે તો તેને પૂર્વ મહિમા કહ્યા વિના કશું ચાલતું નથી. આવા પૂર્વની આદિ ના અવસર વિસ્તારો વડે પૂર્વ આપણને સમજાવ્યું જેથી અને કશું તત્વ જગાવા માં આવશે નહીં. જે વસ્તુ મહાકારણ ના આભાસે પ્રથમ થી જ ઉત્પન્ન થયેલ નથી તે બીજા આકાશ કયાંથી હોય? ચિદાકાશ નું નિરાકાર સ્વરૂપ છે તે જ દૃશ્ય જેવા કલ્પિત નામ ધારણ કરીને પૂર્વની આદિ ના રૂપે પ્રતીત માં આવે છે.

Date

S.108 અવિચલ નો ભાગ પૂર્વ જ્ઞાન નો ભાગ થયો છે.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: જે અવિદ્યાથી પુરુષો ને પૂર્વ જાતિ દેખાતું અવિચલ અત્યારે વિદ્યમાન જણાય છે તેમને બ્રહ્મ ના પોક જ દેખાતા વડે તેનો અંત જણાતો નથી. આ બાબત મેં એક આખ્યાન સાંભળ્યો.

કોઈક સ્થળે આકાશ માં આ ટાવર જેવો જ એક ત્રિલોક ના પૂર્વ પર તત્કાળિક નામના નગરી માં એક ઈક્ષ્વાકુ વંશ નો વિપશ્ચિત નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેના અયોધ્ય જેવા ચારિત્ર અને રીતના અલંકૃત હતાં. તે પ્રાણીઓને જીવાડ કરતો અને દુષ્ટોને સંહારતો, બ્રાહ્મણોને સહેલ આપતો પૃથ્વીતલ માં તત્પર રહેતો હતો.

એક દિવસે સભા માં તે બેઠો હતો ત્યારે પૂર્વ દિશા માં થી એક દૂત રાજાને કહ્યું કે આ દિશાઓ માં રાજાધિરાજ સ્થાપન કરવા મોકલેલા આપણા આ દિશા ભાગેડુ સત્તા માટે લડી મર્યા છે. અર્કને પરાસ્ત કરી ઉત્તર દિશાનો ભાગેડુ હવે સર્વોપરી બનતે આ દિશાઓના પૃથ્વી પાળની પેઠે સૌના જમાદાર રાજ્યાળ કબજે કરવા આવી રહ્યો છે

વિપશ્ચિત રાજા એ દૂતને બીજાઓને બોલાવી રાજ્યદૂરા પોતે જીતવા કરવા સજ્જ થયો.

S.108 રાજા એ સ્વદેહ ને અગ્નિ માં હોમ તેમાંથી ચાર દેહ ઉત્પન્ન કર્યા.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: તે પછી રાજા એ તેમાં ચુંટેલા ચતુરંગ સૈન્યાધિપતિઓને જીતવા માં પૃથક્કરણ કરવા બોલાવ્યા અને કહ્યું કે 'હું પણ અગ્નિપ્રવેશ કરી રણભૂમિ માં આવું છું' એમ કહેવાયું 'આજ દિન સુધી માં દિગ્વિજયો કર્યા છે. રાજ્ય ને સમૃદ્ધિ પણ ઘણી દીધું છે. પૃથ્વી પણ સુખ-સમૃદ્ધિ થઈ છે. મેં ધર્મ-અર્થ-કામ-વડે આ આયુષ્ય ગાળ્યું છે. મેં સિદ્ધિ ના સેના માં વિકાસ કર્યો છે, હવે આ શત્રુઓ આવે બુરી પડાઈ કરી છે તો આ યુદ્ધ માં જેવા સંકલ્પ છે માટે પિતા કુંડ અગ્નિદેવ પ્રકટ કરો' આમ કહીને જ આહુતિ આપી.

રાજા એ આમ ઉચ્ચારેલા અગ્નિદેવ ને કહ્યું

'હે દેવાધિદેવ! તમે પુરોડાશ ના પેકે આ મારા મનમાં

Shipra

Date

ને કુંતી આકુંતિરાજે કીધું હતું. મહારાજ! મારા આ કુલદેવ પ્રસન્ન થયા કોઈ તો ઋષિવાળ, વક્રનાળ ગાયત્રીમા કેવાં સાર મારા દીકરા ઉત્પન્ન થાશે જેના કુંતી સારે દિશા એ ના રાજકુમારોને નિર્વસ્ત્ર મારું. અને સભાનું સમરણ કરું ત્યારે સભા દર્શન આપવા.' આમ કહીને પોતાનું મસ્તક દેહ ને કુલકુંડ માં પધરાવ્યું. તેવામાં તે દેહ સહિત કુંડ માં જઈ પડ્યો. તેના અગ્નિદેવે તેને સોગવ્યું આપ્યું એવો કુંડ માંથી તેજસ્વી ગાયત્રીમા કેવાં રંગ, રૂપ, પરાક્રમ, આયુધધારી, શસ્ત્રો સહિત તે રાજ રાણીમાંથી સાર જુદાં જુદાં દેહ રૂપે પ્રકટ થયો. અને રણભૂમિમાં બધાં વિદ્યાઓ સિદ્ધ તેમ આવજો તેમ કહ્યું. આ પછી તે પરાક્રમી રાજાએ સારે દેહધારી રાજ ઓનો અનેકાનેક દિવ્યાસ્ત્ર શસ્ત્રો નો ઉપયોગ કરી સંહાર કરી નાખ્યો. આમ તેજસ્વી એ સમસ્ત કુંતીના પોતાનાં કબજે કરી.

S.12 દેહ ના મર્યાદા નું રહસ્ય:

વિશ્લેષણ વિવેચન:- તે પછી તરત સમુદ્ર ના કિનારે ભૂમિ પર જેના પોતાના મંત્રીઓ ના કહેવા પ્રમાણે રાજ્ય સંબંધી અતિ પ્રયોજન - દેહ ના મર્યાદા બાંધવા લાગે કરવા લાગ્યા. તે પછી ત્યાં જ પોતાના નિવાસભૂમિ કુંતીને સ્થાપિત કરી ત્યાં રાજ્ય કર્યા તે રાજાએ વિશ્રામ કરવા પોતાના ચિત્તમાં વિચારવા લાગ્યા. અહો દેવતાઓ ના પણ દેવકૃપ અગ્નિના પ્રભાવે આપણે દિવ્ય વાહન વડે અંતરિક્ષ ઉડ્ડયન આવ્યા! અમે વિચારવાળા દેહના રોગ કયાં સુધી કરે? આ જંબુદ્વીપ વિષે પહેલ વિદ્યાસમુદ્ર, તેના આગળ પદ્મ દ્વિપ તેના આગળ વિદ્યાસમુદ્ર ના આપણે ઈક્ષુરસ સમુદ્ર આવેલો છે આમ આગળ સમુદ્ર, અને આવશ્યકો ને પાર શું કરે? તેના આંતરે પણ કોઈ કરે? આ દેહરૂપ માલા કેવડી અને કેવા કરે? આવા ના નિર્ણય કરવા અગ્નિદેવ ને પ્રાર્થના કરીએ. તેમના વરદાન પ્રભાવથી અતિ દિવ્યરથ ને કે તેના કેટલા સુધી ચિત્ત માં ભેદ વાર જોઈએ. આમ વિચારી અને દિવ્યરથમાં બેસીને તે વિચક્ષણ રાજાએ એ પોતપોતાના સ્થાને રહી અગ્નિદેવ ને આવાહન કર્યું. અગ્નિદેવ તે અને રાજાએ સમક્ષ પ્રકટ થયા અને કહ્યું: કે પુત્ર

Date

તમે વર માગો. ત્યારે વિભીષણ રાજાએ બોલ્યા: 'આ દેહ થી, આ દેહ ના ગોત્ર ના પક્ષોએ ત્યાં મારા દેહ ના અને મારા દેહ ના પક્ષોએ ત્યાં મારા અને અમારા આ પંચમહાભૂતમય દેહ ને દેખાશે. પ્રત્યક્ષ, અનુમાન અને શબ્દ આદિક જે પ્રમાણ છે તે સર્વ કોઈએ આપ કૃપા કરી વરદાન આપો. જ્યારે લોકો ત્યાં સુધી રહે ત્યાં સુધી અમે આ દેહે જઈ રહીએ અને તેના વચમાં મૃત્યુ ના પાપ અને જ્યાં દેહ ના ગોત્ર ના પાપ ત્યાં મળ ગોત્રવાળું પાપ.' 'એવું તેમ પાપ' આમ કહી અગ્નિદેવ અદૃશ્ય થયા. રાત્રિ પછી પછી માં તેમનામાં સમુદ્ર બાંધવાની ઈચ્છા પ્રબળ થઈ.

S.122 સમુદ્ર માં ચારે વિભીષણ રાજાઓ પાછા:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: પ્રાત:કાળે ઉઠીને આચાર અનુસાર પૂજનના આવી ક્રિયાઓ કરી અને પછી દિશાઓનો અંત જોવા સર્વ ના ચારેય દિશા પરિજનો ને પાછા મોકલી સમુદ્ર માં પગપાળા ચાલ્યા જઈએ.

S.123 રાજાઓ નો જુદી જુદી દિશાઓ માં વિહાર.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: આમ તે વિભીષણ રાજાઓ પોતાના પગ ચાલને ઈચ્છામુજ અવિદ્યાનો અંત આવ્યા પૃથ્વી પર્યટન કરવા ચારેય પછી એક સમુદ્ર અને દિશાઓ માં ગમન કરવા લાગ્યા. કુબેર પશ્ચિમ તરફ વિભીષણ રાજને એક મહામંત્રથી ગાઢ ગયો પરંતુ તે જરા ના રાક્ષસ કારસમુદ્ર માં ખોડી કાઢ્યો તથા તે કારસમુદ્ર બાંધતા ને દક્ષિણ દૂર આવ્યો ગયો દક્ષિણ દિશા માં જઈને તે રાજાએ વશિષ્ઠજી એ પોતાને અટલ કરી દીધો. પૂર્વ ના રાજા ને મહામંત્ર ગાઢ ગયો તેને ચારો ને તે રાજા કાબ્યકુબ્જ પાળ્યો ગયો અને ઉત્તરકુરુ નો રાજા જઈને શિવ-પાર્વતી નું આરાધન કરી અગ્નિમાં આવે પ્રવેશવાનું નિરણ્યું. આવા સર્વ દિશાઓ પ્રસરેલા મૃત્યુ અને તેનો ભય તે રાજાઓ ને બાધા ન કરી શકયા.

આમ પૂર્વોક્ત દિશામાં ગયેલા વિભીષણ રાજાઓ અનાદિ પરાક્રમો કરીને ક્યાં ના ક્યાં કાળ સુધા ગતિ કરી.

S.124 વિભીષણ રાજાઓનો વિહાર.

રામ બોલ્યા: હે મહામુનિ! સર્વ વિભીષણ રાજાઓ

Date 4-12-25

શિલ્પકલા જુદાં જુદાં લોકનું મૂળ સરેરાશ પગ એક જેવું અને અર્ક એક જેવા હતાં; છતાં એકસરખો લોકને જુદા જુદા દરજ્જાનો કેમ ઉપયોગ થઈ?

વિશારદ બોલ્યા: અર્કમાં ભરપૂર એવું વિદ્યાકાર એક ગાળા પ્રકારના આકારે રહ્યું નથી, છતાં જે અર્કની અંદર વધારે રહેલ છે. એ વિદ્યાકાર પોતે તો સરસ છે, પોતાની અંદર પોતાના સ્વરૂપને જ અનેક આકારે પ્રતિબિંબિત થયેલું હોય છે. એ સરસ વિદ્યાકાર જે જગાએ આકારે પ્રતિબિંબિત થાય છે. તેમાં આરામ પડી તેના સરસ નિર્ણયોનો જ કારણભૂત છે. જેમ એક ચોક્કસ વસ્તુ માટેના આરામાટે એકરૂપ છતાં એકબીજામાં પ્રતિબિંબિત થઈ જાય છે, તેમ આ અર્ક પદાર્થો વસ્તુતઃ એકરિપ્રૂપ જ છતાં પરસ્પર પ્રતિબિંબિત થઈ રહેલા હોય છે.

આપણે જે કંઈ જોયું વસ્તુ તેના પાસે આવે છે તે તે તેના ભોગને માટે કરાયેલ છે. કેમકે માણસો ~~આશ્રિતોએ~~ સંપર્કમાં આવે આશ્રિત રાખેલાઓને બદલે તેનો સહજ સ્વભાવ જ તેવો છે. આપણે આ વિદ્યાકારો અનેકરૂપે બની ગયા છતાં અનેકરૂપે હોય છે. તેમાં એકબીજા કે અનેકમાં જરૂ નથી છતાં તે એક અને અનેકરૂપે આવે છે તે જ તેનો આશ્રિત માણસ છે.

આપણે જે વિધાનિયત રાજાને જે પદાર્થ ભેગા આવ્યો તે વિધાનિયત રાજા વિશારદના બદલે તેમાં પ્રતિબિંબિત થયો અને લક્ષણના બદલે પ્રાપ્ત થઈને તેને આકાર રહ્યો તેમજ જુદા જુદા પ્રકારે અનુભવ માં આવ્યો. વળી બીજા પુરુષો એક દેશમાં રહ્યા છતાં પોતાના દોષાકારના આરે તરફ વ્યાપ્ત થઈ અનેક કર્મો કરે છે અને ચાલ્યા કાળમાં બનનાર અર્ક બાબતોને અનુભવે છે તેમ વિધાનિયત રાજાએ જુદા જુદા દેશમાં જઈ જુદા જુદા પ્રકારે અર્ક વસ્તુઓનો અનુભવ કરે તેમાં શું આશ્ચર્ય પામવાનું છે?

જુદા જુદા પ્રકારે એક જ સમયમાં પોતાના જુદા જુદા આશ્રય વડે અનેક જુદા જુદા ક્રિયાઓ કરે છે અને તદ્વિષયક જાત 'આ મેં કર્યું' એવો અનુભવ પણ કરે છે. આકારાર્થે જોઈએ તે બાબતે, ઈશ્વરકૃપાદિ માં ગણાવ્યા બોલ્યા કેટલાક બોલાયેલ

જુદાજુદા પ્રકારે
જુદા જુદા

Date

જગતમાં રહેલા સમસ્ત કર્મો ના સાક્ષી તો સ્વયં જ્ઞાની પુરુષ જ હોય છે. અને વિજ્ઞાનીઓ પોતાના ચાર ભાગ વડે એટલે કે પોતાના ચાર સ્વરૂપ વડે જુદી જુદી જાતના ક્રિયાઓ કરતા રહી જગતના રક્ષણ કરે છે. તેઓ બે મુખોથી વડે વાણી બોલી કાર્યો કે મુખ વડે અને બીજા મુખોના જુદા પડેલા વ્યંગ્યાર્થ સમજે કાર્યો અને બીજા મુખો વડે કાર્યો કરે છે.

આ જ પ્રમાણે વિજ્ઞાનીઓ મૂળ એક જ વિષ્ણુ રૂપો, જુદા જુદા સ્વભાવો અને ક્રિયાઓ ના જુદા જુદા રૂપ રહીને જુદા જુદા વ્યવહારો કરતા. સુખ-દુઃખ સમજે માણસ, મૂર્તિ પર ચઢાવ કરે, વિમાનોમાં બેસી ગોષ્ઠી કરતા, લગ્નો માં ભિક્ષા કરતા અને સમાધિમાં કાર્યો કરતા

S.125 જ્ઞાનીપુરુષ પુરુષોના ક્રિયાઓનું પ્રયોજન:-

(૪) રામ બોલ્યા:- હે મહારાજ! યોગીઓ એક જ દેહમાં રહેલા છતાં એકબીજા વિલક્ષણ થઈને ત્રણે કાળમાં જુદાંજુદા અનેક કર્મો ના રાજા કરે છે, તે સમજ્યા.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: હે રામચંદ્રજી! આ જગતની અંદર આવેલાઓના દ્રષ્ટિ એ જે કોઈ મનુષ્યોક્ત આદિ રહ્યા છે તે ભલે હો, તે વિશે આપણે કોઈ વિચાર કરવા નો જ નથી. જ્ઞાની વિદેહ પુરુષોના આ વિષયમાં જે સમજણ છે તે સાંભળો. તત્ત્વવેત્તાઓના દ્રષ્ટિ માં આત્મસ્વભાવ રૂપ વિજ્ઞાનમાત્ર સિવાય

(૪) બીજું જગત કોઈ રૂપ જ નથી. જ્યારે દ્રશ્યના આવરણ નો ભોગ થઈ ગયો છે અને ચિત્ત-પુરુષ અંતર્મુખ દ્રષ્ટિ નો પડદો દૂર થઈ ગયો છે, ત્યારે તત્ત્વવેત્તા પુરુષ આત્મસ્વભાવ વિજ્ઞાનમાં જ નિરંતર વિશ્રાંત થઈ રહે છે તેથી તે વિદ્વાન સર્વજ્ઞરૂપ થઈને સર્વદર્શીરૂપ તથા સર્વકર્તા-રૂપ થયા છે તો પછી ત્યારે તેને કયા સ્વપ્ન, કોણ અને રાગ રોગ રહે? સર્વજ્ઞતા, સર્વના સાક્ષીરૂપ, પરમતત્ત્વ જ્યાં જ્યાં સ્વયંની અનુભવમાં આવે છે, ત્યાં પછી કોઈ રોગાદિ કે શોકાદિ નો વિષય એ કશું જુદું અનુભવાતું જ નથી. ત્યારે એ સર્વના સાક્ષીરૂપ પરમતત્ત્વના અંદર શું બાકી રહ્યું? મૂળ, આદિતત્ત્વ, ચૈતન્યતત્ત્વ, જાગૃત, સ્વપ્ન, સુષુપ્તિ, તુર, તુરીય, પદ,

Date

અને પૃથ્વી એ સર્વ પોતાના સ્વામીને કહી પગ ના વ્યવહાર અને સર્વના અપરાધો સહન કરી ક્ષમા જ રહેતા છે. અહો! તમે માતાનો વિલાપ તો જુઓ! જગત ના આકારે પૃથ્વી રહેતા શિવલોકમ નું મૂલ સ્વરૂપ વિચારતા તે મુક્ત વિજ્ઞાતા છે; તો પછી તેમાં કોઈ શું ફરક રહે? કોણ કરી શકે? ક્યાં સુધી કરે? કે વત્સ! સાક્ષી અને અસાક્ષી એ બંને રૂપે જે પર રહેનાર સર્વદર્શિકારમાં શિવલોકમને (ઈશ્વરને) શું દુઃખ હોય? એ તમે જ કહો.

જ્યાં સુધી પરમ બોધની પ્રાપ્તિ ન થઈ હોય, ત્યાં સુધી પરમબોધની પ્રાપ્તિ ન થઈ હોય, ત્યાં સુધી જીવાત્મા નું પદાર્થોમાં રમમાણ રહેવા પણું દોષિત જ છે. તેનો બોધ માં કોઈક પ્રતિબંધ થયો છે એટલે સંસારના તેનું ખિન્નપણું પણ ઉચિત છે એના રૂપે સર્વ દિશાઓમાં રહેતા સર્વ વિજ્ઞાનિક રાજાઓ પરસ્પર એકબીજા ના સંકટને દેખતા હતા, અનુભવતા હતા અને તેનો ઉપાય પણ કરતા હતા.

કે રામચંદ્રજી! પૃથુસ્થલ સંસારમાં તો અહેતુ વિદુષ જ પદોમાં રહે છે. વિજ્ઞાનિક રાજાઓ કોઈ પૃથુસ્થલ સંસારમાં ન હતા. તેમનો રાગ-દ્વેષ દોષિત તાવે ક્ષિતિના પેઠે મુક્ત હતા. તેમને અંદર બાહ્યને આદિરૂપે સુવાવાનો વિવેક અને સાથે સોનારૂપ રાગ વગેરે બંધનો ના વિલક્ષણ પણ હતા.

(4) ત્રિકાલ દર્શી માં ભણતા રહેનાર હતા રાજા ના પરિપક્વ અવસ્થાને જ પામેલા પુરુષો ની વિચાર સરણી હોય છે. અમારા તે વિજ્ઞાનિક રાજાઓ દ્વારા ના સંસારી હતા. પણ પરમતત્વ ને કુશ પ્રાપ્ત થયેલા જ હતા. વિજ્ઞાનિક રાજાઓ અભિનંદિત માં ચિત્ત નો નિરોધ કરવાથી અને તેના પ્રસાદ થી વિદેહ પામ્યા હતા. તેથી તેઓ દ્વારપાલો હતા અને દ્વારપાલક વિદેહ મુક્ત કરેલા થયા હતા, જે કે આત્મવિચાર થયા ~~કરેલું~~ જેમના અંદર અવિદ્યાનો નાશ થયો થઈ ગયો છે તેવા પરમ બોધ પામનારા જ્ઞાનસંસારમાં જડાયા જ્ઞાનસંસારમાં ના ચિત્ત માં ફરી વાસના જ ક્યાંથી. તેઓ અવિદ્યા જુએ જ ના ને?

Shipra

Date

બધું, બધાજીકો ને વિદેશ કાળમાં જે આવશ્યક વસ્તુ પદાર્થો નું બાળ કોલ્ય છે, પરંતુ રસોઈ કાળમાં તેમને કોઈ પણ પદાર્થ નું બાળ કોવું બધી. બોલવા જેમ મોજ પણ ચિત્ત બો જ એક દાર્શ છે. તેથી તે રસોઈકાળમાં ચિત્તમાં રહે છે. મુકવા પહેલું ચિત્ત પાછું ફરી કોઈ વિષય બોલાઈ જવું બધી. એક બધાજીકો પુરુષો બો જે પણ જે બા દાર્શ વડે વિચાર જ કોલ્ય છે; પરંતુ તેમનું જે બા અંદર ચિત્ત તો રસોઈકાળ અંધાર જ રહે છે. દાવણા અવાજના પુદ્ગલ ના પણ મોજ બનાવ પણ રોકાવો બધી. તે તો રેકોર્ડેડ- પોલાણ જ બોલવામાં આવે તેવો છે.

(૪) આ આવાજ સુ:ખદુ:ખ આવે છે, મનના દાર્શ મુક્ત થાય ત્યારે તેનો બદલાવ બોલવો જ અનુભવ કરે છે.

મુક્ત અંદર પણ જેનું ચિત્ત રાગવાળું કોય તેજ મુક્ત કહેવાય છે. ચિત્તના અંદર રહેલા સંસ્કારો તે બોલે છે. આવા બોલ અને મોજ જે બા દાર્શ બધી. કારણ રાગરહિત કોઈ દુઃખ કરે, રાગ પર બોલવું કે પોતે મુક્ત કે રહે તો પણ બધાજીકને તે કરવું જ પડતું પણ બધી. કોમકે બધાજીકો ને પોતાના આવશ્યકતા ચિત્તવાળ બનવું કોઈ કોવું જ બધી. જે તો તેને મહાવિદેહ જ લાગતો કોય છે. એવા મહાવિદેહ ના પુરુષ થયેલા બધાજીક રહેતા આવશ્યકાંદ માં જ મળ કોવાવર પોતે રહ્યા તે તો મરવા કે રોવા બધી. બધાને તેવો પુરુષ શોક કે મોહ માં મળ દેખાવ તો પણ તેવા ના આવશ્યકતા માં કોઈ કારણ વગર બધી. તેથી તેવું મરણ કબાવે કે રંગ હોવાથી તેવો કેવળ એક આવશ્યક માં જ ચિત્ર થયેલા કોય છે.

આ મહાન માં બધાજીક થયેલા પુરુષાર્થ ના મોટા મરણ ને મહોત્સવ એ રૂપમાં બાવવું કેવું રહ્યું પોતે રાજિમતિ કોવા કહ્યા પુરુષ એ પોતાનું પોતાનું મરણ કેવું બહોળું કેળાવવું. કેમકે ચિત્તકારણ પુરુષ પોતે રહ્યા ના જેવા જ છે. તેમનો તેથી પોતાનું મરણ કેવું પ્રયોજન રહે?

Date

બાકી પ્રાણીઓનાં કર્મને અનુસરીને જે જેવા રૂપે પેદા થયા હોય, તે મુજબ તેવા રૂપે પાછો મનુષ્યના કે અન્ય પ્રાણીના કોમળ ગર્ભાશયમાં પોતાનાં અસ્તિત્વમાં પાછો આવે છે. વળી કોમળ ગર્ભને ધીરે ધીરે વિકસિત કરવામાં સમર્થ હોય તેવા શરીરમાં તેનો પ્રવેશ કરવામાં આવે. તેમાં બે રાજ્ય વગર મુખ્ય કોમળ ગર્ભ બહાર આવવાના સમયમાં ~~સમર્થ~~ સ્પષ્ટ દેખાય છે. જીવાણુકોષોમાં તો ગર્ભ કોઈ પણ ફેરફાર કે બદલાવ કર્યા પ્રયોજન નથી.

જીવાણુકોષ જ્યારે પોતે અનુરૂપ ~~ગર્ભ~~ કર્મ કરે છે ત્યારબાદ તે કે તેને ત્યારબાદ સમાપ્તિ પર મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જીવનલીલા પૂરી થાય છે. ત્રિપક્ષ ભગવાન પોતે સમર્થ છે, છતાં તે પ્રાણીઓના કર્મ અનુસાર પ્રાપ્ત થયેલા ત્યારબાદ ના ત્યારબાદ મુજબ વિકાસ થવા તેમને ગુણ-દોષ થવા જોઈએ. તેવા મને જેવા રૂપે જે પ્રયત્ન થાય તે મને પાત્રતા સમજીને પાત્રતાવાળા અને મુક્તિ પ્રેરવા રૂપમાં કુદરતી નિયમોમાં રહેલા છે. મૂર્તિમાત્રમાં નિરંતર જેવા રૂપ દરમાં બાકીના કુદરતી જીવોમાં પોતાને પ્રાણીઓના કર્મ અનુસાર ~~જોતે~~ નિરંતર ભમાવ્યે રાખે છે તેમાં જ્યારે કોઈ ત્યારબાદ તે સમર્થ નથી જેમ જ કોઈ છતાં જીવાણુકોષમાં નિયમ ~~ક~~ રહીને ત્યારબાદ રૂપે કાર્યાન્વિત કરે છે. જેમ, અગ્નિ બૂઝવવાની, ઠંડા પાણી અને બાકી જીવાણુકોષ છતાં નિયમ રૂપે નિરંતર કાર્યમાં મગ્ન રહે છે.

જીવાણુ ત્યારબાદનું કોઈ બંધ અને જે કોઈ એ જ મોક્ષનું કારણ છે. જીવાણુકોષ પુરુષોત્તમ વિકાસમાં ભગવાનને રાગ-દ્વેષનો કારણે ઉદ્ભવ થયો હોવાથી કે તેમનું ધારવાનું - ગરવાનું આવે, તોપણ તેમને મુક્ત કરવા રાજ્ય નો અધિકાર છે તેવા તેમના મોક્ષમાં કશો સંદેહ નથી. વળી જીવાણુકોષો વિકાસમાં જેવા મુક્ત રાજ્ય વડે ચર્ચા જો વિકાસમાં જેવા ~~ભગવાન~~ પુરુષોત્તમ રૂપે સમર્થ છે તેથી તેમને મોક્ષપ્રાપ્તિ થવા જ જોઈએ. તેવા રૂપ જીવાણુ છે જેમ

Shipra

Date 5-12-25

જ સમજવાનું છે. આત્મા જ્યારે ઇન્દ્રિયો દ્વારા જ્યારે બાહ્ય દેશમાં જાય ત્યારે તેનું જે નિર્દેશાત્મક સ્વરૂપ અનુભવમાં આવે છે, તે વિદેહાકાર જ છે. આ જગત તે વિદેહાકારાત્મક છે એમ જ સમજવાનું છે. શુદ્ધ વિદેહાકારની અંદર ક્રિયાત્મક-ચેષ્ટાત્મક આદિનાથી એમ માનવ કરવો નિષ્ફળ થાય છે. તેમ એ આકારો જેવું ફળ આપે છે એવું પણ નથી, એમ નિષ્ફળ થાય છે. અહો! આ કેટલા આશ્ચર્યની બાબત છે! લોકો પોતાના જ આત્માને જ મોહ માં નાખે છે! પોતાનાં જ આત્માને જ્ઞાનદૃષ્ટિ કરતા નિષ્ફળ છે!

S.126:- મરણ પામેલા રાજા અંગે મંત્રીનો ખુલાસો.-

હે રામચંદ્રજી! એક વિદ્યાધરને કોઈ રાજાએ પોતાનો, બાજને કોઈ રાજાએ સમુદ્ર માં વહાણમાં મૂકી મરણ કરી દીધો. તમને ઇન્દ્રજાળમાં ઇન્દ્રે તે બંનેનો સંહાર કરવાથી ક્રોધિત થઈ તેને રાજા બાજ મરણ કર્યો અને લોકોને મારનારને બાજ કહેવા લાગ્યો. તે પછી વિદેહાકારરૂપ તેમનું પૂર્વવૈભવનું આકારરૂપ થઈને પૂર્વ સંસ્કારોને લઈ પુરંદરપુર જેવા લાગ્યું અને પોતાનાં મૂર્ખ દેહો ને જોવા લાગ્યો તેમાં પક્ષી રહેવાદેહ માં જ ચર્મ દર્મ જેવા પડવું આત્મા નું વાસનાત્મક સ્વરૂપ જ લોકાલોકાદિ પૂર્વના સંસ્કારો ને લઈ પાછા દૃશ્યરૂપ બનવું એ પરિણામ જેવા મૃગજળ કરવાનો પરિશ્રમ વાળો રાજા થાય કિલ્લો-બાગનો ઉદ્યાન કરી બાગવાન જાઈ ના પાસે પહોંચી પુષ્પવિક્રય પ્રાપ્ત કરી. તે પછી પોતાના વર્ષ સમાધિમાં રહી વિક્ષુબ્ધતા ને પ્રાપ્ત કરી નિર્લીજા પામ્યો ઇન્દ્રિયજ્ઞ નો વિદ્યાધરનો કુળ શાસ્ત્રમંત્રિમંડલમાં શસ્ત્રસંહાર કરી આપ ઇન્દ્ર પુરંદર રાજ્ય કરે છે. ઉત્તર તરફ નો રાજા ને બાજ મરણ બાજ ગયો પક્ષી જ્યારે મારમરણ મૃત્યુ પામ્યો ત્યારે તેમાં પેટમાંથી બહાર નીકળી સોળ કુમર દૂર જઈને દેવતાઓનાં સંસારવાળા હિલ્લોલમાં જઈ મર્યમાં મૃત્યુ પામ્યો અને ઉત્તમ દેહ પામને ચૂડાલ ની મુગોટા જોવા લાગ્યો.

S.127 મુગોટા અને બાજરાજા નો વિયોગ નું વર્ણન.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! આ વિદ્યાધર મુગોટા શરીરને રહેલ છે? બાજનો કેમ બાજ કરે છે? પોતાનો પતિ

Date

કહ્યા કેટલા રીતે રજૂ કરે છે તેનું તેનું બાબ કેમ છે તે સર્વ કહે.

વકીલ બોલ્યા: જેમ બાજુ ના સંકલ્પ રચાયેલો મોનલ દડો આકાશ માં ત્રિકોણાકૃતિના કલાક માં રહી બહુ તેમ ત્રિભાગ ક્રિકલ્પાર્ક્રમ બાજુ કલા ગણિત રચા મૂળભૂત આકાશ માં ત્રિકોણ રહે છે. ક્રિકલ્પાર્ક ના સંકલ્પ અનુસાર ત્રિકોણ ના વર્તુળ જે વસ્તુ જેવા રૂપે ત્રિકોણાકૃતિ કલાક ને બદલે પૃથ્વી માં રાખે તે વસ્તુ તે તે રૂપ માં તેવા જ રૂપે રહ્યું છે, કારણ ત્રિકોણ ના માંથી છે. બાકી વસ્તુ: આ સર્વ રચનાઓ ત્રિકોણ આકૃતિ ને બદલે કલા જ ત્રિકોણ કરે છે.

આ મૂળ બોડાબોડ પર્વત મૂળ પ્લાન્ટ છે. તે પહેલા આકાશ ના એક મોટા ભાગ રહેલા છે તેમાં મહાસાગર જેવો જ કોલકાર જ ભરપૂર છે. તેના ઉપર તેજ રહેલું છે. તેમાં તેને બોડાબોડ એવા વૃક્ષ પડેલા છે. તેના પાર આકાશ માં દરેક દિશાઓ માં પાણી ના મૂળ નકશા માંડવો ફરતું રહે છે. વસ્તુ: આ ત્રિકોણ ના કલાક જ છે. આમ મૂળભૂત પર બધું આકાશ છે તે પહેલા નકશા માંડવા ના બધાએ વિસ્તાર છે તે પહેલા પાછો બધા આકાશ નો વિસ્તાર છે તેના ઉપર વૃક્ષમાંડ નું કલાક-ભાર્ગ એક ઉપર અને બધું બાજુ એના વચ્ચે સંકડો, કરોડો યોજન નું આકાશ છે. આ સર્વ કોઈ ત્રિકોણ ના ભાર જ છે. વાસ્તવ માં કશું બધું

S.126 ત્રિકોણાકૃતિ રૂપનું આંકલ્પ માં મૂળ:-

વકીલ બોલ્યા: મેં આ જે મૂળાંક આને પ્લાન્ટ-ગ્રહ ના પરિણામ ~~કેલ્ક~~ કહ્યા તે આપણા એ બાબતો ને પૂછ્યા છે, કારણ આપણા ત્રિકોણ છે આમ બધી. આના આને રાખ ના આકાશ ના ત્રિકોણ પ્લાન્ટ માં વર્તુળાકાર વાળા આંકલ્પાર્ક્રમ (ચૂક્ષ) કેમ પડે જ તે કેમ્પલ છે પણ આંકલ્પાર્ક્રમ (ચૂક્ષ) કેમ ને તેના મર્યાદાઓ રહી ગયા છે. આકાશ ના આપણા જાય રહ્યા ના છે તેના જ ત્રિકોણ તેમાં આકાશ ના ભાગ ના રહ્યા ના છે. જે આમ માને છે તેમણે જ તેવું આપણા કોલ્પ છે. ત્રિકોણ પરમાણુ જ

Date

રાજ્યે કાર્યમાં રાખ્યો છે. ગુણ અને સ્વભાવમાં જે જેવું તમારા જોવામાં આવ્યું તેવું જ છે. કુંવરીના પગ તમે જેવું જોયું તેવું જ જે પોતાના સાંસારિક પ્રેમીને બદલે પડ્યા રહેશે. કુમકુમ જે આ પૃથિવીમાં પાળ્યો છે તે એક ઘણો સંસ્કાર જેવો છે. જેમ સોનાનો મોટા જળ સંસારનું મોહું એક જોવામાં આવે છે તેમ સંસારના બદલે જ તે મોહું જગાવ્યો છે. તે જગાને પરબ્રહ્મના દિવ્ય રૂપ જોવા પૃથિવીમાત્રમાં તે સાધ્ય કરવામાં આવ્યું નથી. પરંતુ આજના સંસારીઓને તે પૃથિવીમાત્ર સંકેત સાધ્ય જ લાગે છે. તેમાંથી અને વિલાસીઓના રાજ્ય પ્રથમ જોવાયા જગાયોમાં તથા તેમાં જેવા જ બીજા જગાયોમાં પોતાના લાભના સંસારના સાધારણ લાભવાર ભાગ્યા કરે છે. એ બધી જગાયો વિલાસરૂપ બૃહ્મના ક્ષેત્રમાં રહેવાં છે અને કેવળ લાભના માત્ર કોઈપણ વસ્તુઓ જોવાં સંસારબૃહ્મ છે.

S.1264 બીજા બે રાજ્યો મોટા એક જૂના સંસાર અને ગુણમાં સમાગમ:-

રામ બોલ્યા:- હે મહારાજ! આવેલ વિલાસીઓ રાજના સંસારમાં ક્ષેત્રે પામનારા લાભના બે એક જ કુળના; કેમ તે ઉત્તમ અને અધમ ફળ આપનારા એવાં એક ભાવને કેમ પૃથક્ થઈ ગયા?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: મનુષ્યના ઇચ્છા બીજા કાળ રહ્યા સંસારમાં કલ્પેલના લાભના બે પ્રકારના કોલ્યા છે; એક પોતે ઇચ્છાવાળો (કોમળ) અને બીજા મજબૂત ઇચ્છાવાળો (સંસારિક) કોલ્યા છે. તેમાંથી પોતે ઇચ્છાવાળો - કોમળ લાભના ક્ષેત્રમાં અને ક્રિયાઓમાં લોભના બદલાઈ ગયા છે અને બીજો ઇચ્છાવાળો લાભના બદલાયો નથી. જે એક બીજા દેશ, કાળ અને ક્રિયા આદિનો સંબંધ કોલ્યા, તેમજ બીજા બીજું લાભવાળો સંબંધ કોલ્યા, પોતે બંનેમાં જે પ્રકારે બદલાવ કોલ્યા તે જોવા મળે છે. ક્ષેત્રમાં તો લોભેલા પદાર્થના વિભાગમાં રાજ્યો જુદા જુદા પ્રકારે કહ્યા કરે. બે સંસારમાં પોષાયા એક મૂળ પદાર્થ અને બીજો મુખ્ય પદાર્થ કોલ્યા. રામ સંસારમાં જે બંને ના દેખાવમાં અંતર છે કે વસ્તુ પણ જે જ દેખાય છે.

Date

વસ્તુત: રામલલા વિમૂર્તા જ છે. વિશ્વાસરૂપ પુરાણોક્ત ઉલ્લેખ પ્રમાણે તે વસ્તુ જ ગર્ભગૃહ થઈ ગયા છે. થોડા સમય પહેલાં જ તેમના પરમભક્ત રજનીકાન્ત પરિવાર સાથે પધાર્યા અને તેમણે પણ રામલલાના વિગ્રહસ્વરૂપ સામે પૂજાપાઠ કર્યા.

તે પ્રસિદ્ધ ચુકાદાની સાથે સાથે ન્યાયમૂર્તિઓએ પોતાના નિર્ણયમાં જે મહત્ત્વપૂર્ણ ટિપ્પણીઓ કરી છે તે પણ ઘણી મહત્ત્વની છે. તે ટિપ્પણીઓ ઇતિહાસકારો અને પુરાતત્ત્વવિદોના અભ્યાસ માટે તો ઉપયોગી છે જ પણ સામાન્ય નાગરિકો માટે પણ ઘણી ઉપયોગી છે. તે ટિપ્પણીઓ દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિ અને ઇતિહાસ વિશે ઘણી ગેરસમજો દૂર થઈ છે. તે ટિપ્પણીઓ દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિ અને ઇતિહાસ વિશે ઘણી નવી માહિતી પણ મળી છે. તે ટિપ્પણીઓ દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિ અને ઇતિહાસ વિશે ઘણી નવી દૃષ્ટિ પણ મળી છે. જે કોઈ ન્યાયાધીશોએ તે ચુકાદો આપ્યો છે તે બધાનો આભાર માનવો જોઈએ. તે ન્યાયાધીશોએ તે ચુકાદો આપીને ભારતીય સંસ્કૃતિ અને ઇતિહાસ વિશે ઘણી નવી દૃષ્ટિ પણ આપ

Date

વિરાયક બોલ્યા: ગિરનર દેશના રાજાએ મને મોકલ્યો ફિડાહુડ આપણા મુલકની બાજુમાં છે તે વિધ્યાચલ રાજ્ય છે. પછી શ્રીરામચંદ્રજી એ તેને બોલાવવા કેટલાક બાતકી માણસો તેમની સાથે ફિડાહુડ રાજ્યમાં પ્રવેશ કર્યો

5-30 મુનાં અગ્નિપ્રવેશ:-

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! તમે કયા પ્રયોજનથી આ ફિડાહુડ બીજા વિધ્યાચલ રાજ્યનો પૂર્વદિશા ભાગ? શાના માટે થઈ તમારા દુઃખનો અંત આવે?

વિરાયક બોલ્યા - 'આ રાજાને અગ્નિ (રાક્ષસ) ઈષ્ટ હોઈ માટે તેના પૂર્વદ્વારને પાકા થાભ તોરણ કરી તમને દેખાડું છું તે સર્વે જુઓ' આ મુનાં અગ્નિપ્રવેશ કરી જે વિરાયકના બે પોપાળા કમંડલુ માં જળ વડે રાક્ષસ કર્યું. અને પછી રાજદ્વારોક્ત દેશના બારણાં જાળીયોના સમુહથી રહેલા અગ્નિનું રક્ષણ કર્યું. ત્યાં સભાના મધ્યપ્રદેશમાં રહેલા સિંહાસનો, ઈંદ્રાણીકુટિર, સ્ફટિક અને દામ-દિસાદ કરી રહેલા જાલારાક્ષોનો સમુહ પ્રગટ થયો. તે જોતાં જ મુનિ પોપાળા પૂર્વકારના ઉક્ત થયેલા મંત્રિસાદ વડે આદરપૂર્વક દક્ષિણ ના કમાડો પર ક્રમપૂર્વક અગ્નિપ્રવેશ કર્યો.

વિરાયકમુનિ એ તે સમયે ~~દ્વારપાલ~~ પર ને દિપ્તપાત વડે કરીને બાળી (ભસ્મ) કરી દીધો. તેમણે એ અગ્નિ ને કહેતા લાગ્યા 'હે મહાબલ અગ્નિ! આ મનોહર મુખો તેના પૂર્વકારના મંત્રિ નું સમરણ કરી તેને પાછો રાજ બનાવી દે' કહેતાં જ તે અગ્નિ જ્વાલા માં પ્રવેશ પામેલા મુનિ મુખમાંથી છોડી દીધો અને પૂર્વદ્વારપાલક જેવો દિવ્ય પુરુષ પ્રગટ થયો તેણે સભાએ તેનું નામ સિંહ પાડ્યું દીધું તે પછી તે સિંહ દ્વારપાલ થયા અને એકજ મુહૂર્ત માં સર્વ પૂર્વજન્મના વૃત્તાંતો નું સમરણ કરી વ્યુત્પન્ન દશા માં જીવ પ્રકાશમય વિમાનમાં જાગૃત થયો. તે પછી ઉઠીને, ક્રમપૂર્વક સભાને જોઈ રહ્યા પછી શ્રીવિરાયક પ્રત્યે બોલ્યા કહ્યું કે સાધુએ મને પ્રાણ આપનાર બધાને ઓળખાવ્યું છે. શ્રી વિરાયકમુનિ

Date 6-12-25

રહે તેના મરણ ને સ્મરી કરી કહ્યું કે રાજા! આજે થઈ ગયા સમરાંગણ વિષે વસિષ્ઠ નો બધો હાલ થઈ જશે.' આ પછી ભાવે રામચંદ્રજી ને નમન કરી સ્મરણપૂર્વક કહ્યું 'મારો જન્મ એ આ પહેલાં કેવા રાજ દરબારે તેમને આસન પર બેસાડ્યા. આમ મારા જન્મ થયા જ છે કેટલા તેનો સ્મરણનો મહિમા છે.

S.131 વસિષ્ઠ રાજપુરો ની કથા:-

દરબારશ્રી બોલ્યા:- આ ત્રિલોકના રાજાનો દિવસોનો અંત જોવા ની ઇચ્છા - સ્મરણ તેના ઉદરમાં કેટલા કાળ પાક્યો અને આત્મસાક્ષાત્કાર કોનાથી થયો પૂછ્યું હતું: તેના ઉત્તરમાં કુશાગ્રબુદ્ધિ રામનો એ પ્રશ્ન યથાયોગ્ય જ છે.

વિશ્વામિત્ર બોલ્યા: કે મહારાજ! ઉત્તમ બોધ નક્ષત્રોમાં આવા અનેક મુનિઓ ને આવા વિલક્ષણ પ્રકારના અનેક મંત્રિઓ રાજાઓ ઉદ્ભવ્યા છે અને તેના વારસા વડે ઘડાઈ ગયેલા તેવાંજ પ્રકાર ના અનેક જ્ઞાનો ઉદ્ભવ્યા છે. આજ સભા ની આપણી પોતાની વાંચનારની ત્રિજ્યા કરતાં પણ નથી, તેના વારસાના નામના રાજપુરો ભૂમંડળ કરી રહેલા છે. તેઓ ભૂમિનો અંત જોવા કુદ્ધ ભટકી રહ્યા છે અને નિવૃત્ત થયા નથી.

આ ત્રિલોક મહાત્રિજ્યા વડે વર્તુળ આકારનો છે, જે આકાશ માં રહેલો છે, ત્રિઅક્ષાગર્ભ માં સંકલ્પાયેલ છે. આવા અવકાશ વચ્ચે રહેલા મહા વડે બોધાયેલા દરબાર જેમ દરેક દિશાઓ માં ફરીઓ ફૂટી છે તેમ આ સર્વ જગો નિરંતર ભમ્યા જ કરે છે. આંતરિક માં મંદાકિની આદિ નદીઓ અને સૂર્ય-ચંદ્ર આદિ સહિત સર્વ નક્ષત્ર મંડળ વાયુબંધન ને લીધે જ દબાઈને પડ્યા આ ભૂગોળ માં આકાશે રહે છે, અને તેને સ્પર્શી ન કરતાં નિરંતર ઉંચે ભમ્યા કરે છે.

આ ભૂગોળ માં જ કોઈ એક દેશ માં વસિષ્ઠના રાજ ના કુળ માં રાજપુરો થયા કરતા તેમનો પણ આ દેશનો અંત જોવાનો નિશ્ચય થયો ભટકવા માંડ્યા. અનેકોવાર, પૂર્વના સ્મરણ જેવા સ્મરણો આવતાં, મરવા જેવા થઈ ગયા છે દબાઈ કરી તેવા ભટકવા જ કરે છે, [illegible] આજ સુધી?

Date

ભો રાજા જિદ્ય રાક્ષસો તથા તેમના પુત્રાદિ ગણોનો કર્તા ભોક્તા હતા ભોક્તા છે અને અનાદિકાલ સુધી તેમનો ઉપભોગ કરતા રહેશે.

(૪) આ સાંભળી ઇન્દ્ર બોલ્યા, 'આ કરવું છે જ નહીં. અત્યારે વિલાસિતા(ઉપરક્ષણમાં) ના રંગમાં અંધ બનેલા છે. આપણે કોઈ પ્રતિકાર નથી કરતા છે, તો અત્યારે આ દેવોની રક્ષા-સુરક્ષા કરવું જ છે, રંગવાનું છે. સાંભળો છે અને આપણા વડે જ બધું થયેલું છે. રંગવું કે કરાવવું એ મૂળ-અસ્તિત્વગત તો પ્રકૃતિ છે અને એ રંગવાના આધાર ત્રિગુણાત્મક પ્રકૃતિ નથી કરતી છે ખરેખર તો આપણે જ છે. જેમ ચૂલાનું કામ આગ નથી કરતી પણ આપણે તો આપણે નથી કરતા પણ પ્રકૃતિ જ કરાવે છે એવું આપણે માનીએ છીએ પણ ખરેખર તો પ્રકૃતિ જુદા નથી. ત્રિગુણ પ્રકૃતિવાદ કહે અને લોકના અનુસાર જેના જેના કર્તાપણાનો કર્તા છે તેમાં જ તે આપણને જ પડી ગયો છે તે માટે આપણે તેનો નિર્દેશ કરે છે.

(૫) ત્રિદોષમાં નું એક દેવ અને બીજું અસુર એમ બે રૂપ છે તેમાંના અસુરરૂપ અભિલાષા અને જન્મ અભિ ત્રિગુણોના રહેવા તે તત્ત્વ જ પ્રાણતત્ત્વ માને છે. એ અભિલાષા તત્ત્વ પુરુષતત્ત્વે જેના કરાવ્યું નથી કિંતુ માને છે. ત્રિદોષમાંનું એક અસુર મોં આપણે તત્ત્વના અનુસાર રહેતા છે તે સ્વરૂપ છે અને ત્રિગુણમાં જ ત્રિગુણોને રહેતા છે. તેનો અભિલાષ અભિમાની અંદર રજોગુણને (અભિલાષમાં) અભિલાષવાળા અર્થમાં રહેતા છે પરંતુ અભિલાષ રહિત પુરુષ જોવાનો મોં તે તેનો છે જ નહીં.

કે અમરદેવ! અને જે પ્રકૃતિનું પ્રકારાત્મક રૂપમાં અંદરનું કાર્યત્વ છે તે જ આપણે પોતે પ્રકૃતિ ત્રિગુણ કરતાં જીવોને ત્રિવર્તમાન તે પ્રાપ્ત થઈ રહેતું છે એમ કહી રહ્યા. અનાદિકાલ ત્રિદોષમાં પોતે બોલાયા પુરુષ

Date

રત્નરૂપ માંથી બધા દોષો નીકળી જાય અને પુકારના અધિષ્ઠાન બ્રહ્મ સિવાય બીજું કાંઈ નથી એમ સમજી જવાય છે. આ પછી માત્ર કુટીચકો તે પરિવ્રાજક રાજાને તેમના મુકામોમાં થયેલા અનેકાનેક વૃત્તાંતો કહેતા.

S.136 અગ્નિદત્ત નું કુટિયું વૃત્તાંત.

માર્ગે જે અગ્નિદત્તે કહ્યું: કે રાજ! અમારા એક ભાઈબંધ એક પરમહિતકારક છે અને તેની અંદર આ અસંખ્ય જગતો પરમાણુ ની પેઠે રહેલા છે. એ મુક્ત સિદ્ધકારા અવિદ્યાથી છે, અને આત્મારૂપ છે અને તેના અંદર કોઈક પોતાની મેળે જ પરિવ્રાજકાર રાજારૂપે સંકલ્પસૃષ્ટિ થઈ પછી અમુક પરિષદ ની માયા કરી મુકી જાય છે અને સ્વપ્ન માં આત્માને જ પરિષદરૂપે જુએ છે એમ પોતાની માયા નો બળથી પોતાનો વિજ્ઞપ્તિ સ્વભાવ ને કારણે પોતાને જ જગત નો પરમાણુરૂપ -બીજરૂપ જોવું પછી વૃક્ષિત ની માયાવડે કરીને ઘનરૂપ ઘરો અને ઈન્દ્રિયો ઉભા કરી આ બધો વ્યવહાર ઉભો કરી દીધો છે અને કુદે તેમાં મગ્ન થઈને ભમ્યા કરે છે. પરંતુ રાજા માં આવવા આ બધું આભાસ જ છે એવું જાણવા જ્ઞાનીઓ અંદર બહારથી કરી વિદેહકારારૂપ જ છે એવું અનુભવાય છે.

રાજા બોલ્યા: કે મહારાજ! આ જગતની અંદર સર્વ પુરાણોનો જ્ઞાન દોનિધાર જ છે કે બીજા પુકારે પણ તેના ઉત્પત્તિ કહેવાયા છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: બ્રહ્માના માંડી તૃણ પર્યંત સર્વ પુરાણોના ઉત્પત્તિ બે પ્રકારે કહેલા છે. એક બ્રહ્મમય અને બીજા મોહિતમય. અજ્ઞાનીકાળ ના કારણ થઈ રહેતા જગત ના મોહિત ને બોધે પોતાપણું અને બધાયોવડે જોવાય જેમ કે તે આકારે પુરાણોના જે ઉત્પત્તિ થયેલ છે તે મોહિતમય છે. અને દરેક માં તેની રીતભાત બને છે. બાકી જ્ઞાનીપુરુષ બ્રહ્મના અંદર જગત ના મોહિતનું ભાન જ કોયું નથી. પરંતુ ચિદાકાશરૂપે જગતમાં તે અધિષ્ઠાનરૂપે

Date

પાસ છે. અને આ અર્થ જરાયુજ આદિ પ્રાણીઓના ઉત્પત્તિ પાસ છે. આવો નિશ્ચય પછી એ દશમાં અર્થ પ્રાણીઓનાં જન્મ વિષે જે પ્રતીતિ થાસ છે તે અનુભવસિદ્ધ કહેવાસ છે અને તે લૌકિક જ્ઞાન નથી. પરંતુ કપિલ, કણાદ આદિ સિદ્ધ મહાત્માઓને જે જ્ઞાન ને તપોબલે થાસું અનુમાનમાં આવે છે બાકીનાં બીજાં કોઈ ને જણાવું નથી આમ એ બંને પ્રકારે જગતમાં જન્મનો ક્રમ છે.

એક વખત એક મરઘી એક પારધિ શિકાર કરવો ફરતો હતો ત્યાં તે જોવામાં પારધિ થયો. ત્યાં બાજમાં ફરવા એક મુનિ નો સંગ થયો. તે મુનિ એ તેને કહ્યું 'તું જાળ થઈ તે પ્રાણી વડે શા શું કરે છે? આંટા બોળા જન્મ-મરણવાળા સંસારને ભોગવવો દુઃખો ને ભોગવવાં છતાં પ્રાણીઓ ને કેમ મારે છે? પ્રાણીઓ ના પ્રહારવાળા સંસાર ની દુષ્ટતા બતાવી, પ્રભાવથી આદિ પ્રાપ્ત કરી અર્થ પ્રાણીઓ દૂર કરનાર અને નિરતિશય આનંદ પ્રાપ્તિનાર એવા મોક્ષ ના પ્રોદકર.

S.137 પરકાયા પ્રવેશ કરવાના પ્રયત્ન આદિ અનુભવ..

પારધિ બોલ્યો કે મહારાજ! જો એમ હોય તો મને અતિકઠિન કે અતિ મૃદુ ના હોય એવો પ્રયત્ન કેમ કહો. મુનિ બોલ્યા: જુવે તું આ દાનુપ્રાણ-બાળા મુકીને દામ-નિષ્કામ નું પાલન કરવો રહ્યો રહે.

વિસ્મયક બોલ્યા: આમ તે પારધિ મરઘિ'ઓ આપ્યા પાછળ ચાલ્યો અને આશ્રમપદ પહોંચ્યો આ પ્રવેશ પામ્યો. એક દિવસ તેણે પુછ્યું કે મુનિશ્રેષ્ઠ! પ્રાણીઓના અંદર રહેવું જ્ઞાન, બહાર ના પોષે બહાર કેમ દેખાય છે? તેમજ બહાર રહેવો બાહ્યપ્રપંચ જ્ઞાનરૂપ થઈ અંદર કેમ દેખાય છે? પ્રાણીના અંદર રહેવું જ્ઞાન કયા ઉપાય વડે અને કઈ રીતે દેખાય છે? અંદર તથા બહાર રહેવો પ્રપંચ જ્ઞાનરૂપ થઈ કેમ દેખાય છે? વળી જો પ્રપંચ જ્ઞાનરૂપ હોય તો પછી અંદર અને બહાર એ બે પ્રકારે કેમ દેખાય છે?

મુનિ બોલ્યા: કે ભાઈ! કે જ્યારે પ્રથમ ચિત્તથી દશમાં કુટો તેમ મારા ચિત્તમાં પણ બાળપણ આવતો ચિત્તકે

Date

ઉપાળ પહલો કુવો. પહેર તેનો નિર્ણય કરવા મેં દામળાનો અભિપ્રાય કહ્યો. પ્રભાશ્વર પાળ કુંવર પુરાતત્વવિદો સાથે ખોદકામ સિદ્ધરાજમાં સિરપર પહલો. સિદ્ધનું પુતળાકાર કુવારા કુદરત મેં સાકર્ષિકા કરી બાંધ્યું પહેર પુરાણ અંદર રહેલા સિદ્ધરાજ ની પ્રેરણાથી મેં બીજી ઉપાધિરૂપ સિદ્ધના સાથે પુરાણને ~~પુરાણ~~ પુરાણમાંથી બહાર નીકળેલા રત્નજડિત પેડે રાજરમાંથી રેવાક પુરાણલામ વડે બહાર કાઢેલો. પહેર બાકીના ખોદકામમાં રહેલા સિદ્ધરાજ ચુકવ્ય અને પુરાણવસ્તુ તે મેં મારા સ્વજાત ઉમેદના કોઈ મનુષ્યના મુખ પાસે રહેલા તેનો પુરાણવસ્તુ મેં જોડી દીધો. આમ તે મનુષ્યનો પુરાણવસ્તુ મારા પુરાણવસ્તુ સાથે મિશ્ર થઈ ગયો. પહેર તે મને તેનો કુવામાં મેં પહેર ગયો. હું તેનો પુરાણવસ્તુના દોડા પર તેના અંદર પેસી કુવો અને પારસર મંત્રેલા તેને પુરાણને અનુસરી રહેલો કુવો. તેનો દેહ મેં પુંજો કરી મેં મારી બુદ્ધિબળ વડ્ય રંગડાનો સામનો કર્યો કુવો.

તેનો દેહ મેં કુવો કરવા રસપર ભરેલો અનેક બાડીઓ વડે તે રાસર ચારે બાજુ વ્યાપ્ત થઈ રહ્યું કુવું. તે જીવનો રહેવાનો દાર જેવું કુવું પોશવાનો કુડકાકાર પાંજરા અને ચુકવ્ય વધવા માટે પિંડો વડે તે રાસરપાત્ર અનેક રત્નમંજીરોથી ભરેલું કુંડાકાર મોક મારે અંદર પ્રેરણ રાખવા તેમ કુવું. જીવરાશિના મોં ભેરવ અસ્ત્ર રાતે વિશ્વાસ અપાવી કરવા ઉપાય અવલોકી તે તેવા થયું કુવું. તે રાસર જીવિત રહે તે માટે તેમાં સિદ્ધ અને પુરાણ આદિના વાસ્તુકિલ્લાએ નિરંતર આવજાવ કરી. વળી બહારના વાસ્તુનો બાંધકામ અંદર પ્રવેશ થવાથી બંધ કરવા પ્રવેશવા કુવો. તેથી રાસર ચોખવાનું જોગવાનું કુવું કુંડિયા ને બાડીઓના માર્ગમાંથી જુદા કરનાર રત્ન, કુંજ અને પારણા આદિના રત્નાવલ તે રાખવું રહેવું કુવું. તેમાં પોલ્ય ઘાટો અંદાજ અને ગારમા કુવો. તે બારણ જેવું જ કુવું.

કોઈ બાડીઓ મેં રત્ન રક્ષા આદિ દ્રવ્યોને ભરાવી કે બારણા કુવો. કોઈ પુરાણવસ્તુ રત્નપર ગાંઠ કરવો તો કોઈ રત્નો રોકાવવા રત્નપર ગાંઠ કરવો કુવો. રત્નોવાળ દ્રવ્યોમાં કોઈ રાખો પ્રેરવા વધારે રત્નોવા આદિ રોગો જું રત્નોવા થવું કુવું. તોવસ્તુકુળ રત્નોવા આદિ ક્રિયામાં ગાંઠ કરવા પહેલા

Shipra®

Date

વડે તે શરીર રોમાંચિત થયું. તેના કુટિલ કેશ ના બારીક ટુકડા
અને અવયવો માં ફરી વળ્યો. પ્રાચીન યુગ ના અનેક ચામત્કારિક પદાર્થો
વડે તે ભરપૂર ચમત્કારો અને રહસ્યો વડે બાંધવામાં આવેલું પણ આકર્ષક
રૂપ ધારણ કરી વડે તે રહસ્યમય થયું. ઉપરના તે ગોળ ભાગનું બારીક
ચીરા જેવાનું હતું. કોઈ ના માં અજાણ્યા પકડવા ચમત્કારો તે
બાંધેલું હતું. તેમાં પ્રવેશ ના બંધકર્તા ના ચિત્રમાત્ર, ચક્રમાત્ર અને
અર્ધમાત્ર (દોરી, કુટિલ અને વક્રાકાર) આદિ દ્વારા બીજા પ્રકારો
ફરતા હતા.

પછી મેં તેના કુટિલ માં રહેલ તેમને ચાવું પ્રવેશ માં
પ્રવેશ કર્યો. ત્યારે ત્યાં તે ખરેખર ના જેમ લાગ્યું છે અને
જે ત્રિકોણ ના અર્ધ વસ્તુઓનો પ્રકાશક છે તે મધ્યમાં તેના
અંદર રહે છે. બધા ચરણ ની અંદર અર્ધમાં માં પ્રવેશ થઈને
તે પ્રવેશ માં રહે છે, તેમાં કુ દાખલ થયો. મેં બધાની સાથે
~~કુ~~ ઉપાદિરૂપ અને ચમત્કારિક ફોરા, વિશ્વાસ ના ફોરા અને
આનંદ ના ફોરા ના અંદર પ્રવેશ કર્યો.

તેનો મનોહર ફોરા રહ્યું પ્રકાશ જેવો હતો. ત્યાં એક
માણસ ને અનુભવ થતાં મારો અર્ધ ભાગ્યા મુકી દીધી. અને
સ્વસ્થ થયો. ઉઠે પોતાના જ સ્વજન ના જેમ મેં તેની આંખ
સ્વભાવસૂચિ જોઈ તેમાં સૂર્ય, પર્વત, સમુદ્ર, દેવ, દાનવ અને
માનવો તથા તેના અને બગીચા ના રચનારો તથા પોકારો
અને વિચારણા મુખો તથા ઝાડ અને ઈન્દ્રિયો ના ક્રમો દેખાવા
હતા. કલ્પ, અજ અને અર્ધ તરંગો આદિ અર્ધ સ્વાધર-જંગમ
પદાર્થો હતા. તે સ્વભાવસૂચિ અનાદિકાળના પ્રવાહરૂપ થયા
આવતા અને જગત ના જેવા જ ચિત્ર દેખાતા હતા. કું ભૂલ
છું અને તેના સ્વભાવરૂપ નિદ્રા ને પ્રાપ્ત ના કરવા દીધા પણ
અને શું સ્વપ્ન કું જોઉં છું એવો વિચાર આવ્યો.

તે પછી પ્રબોધને પ્રાપ્ત થઈ જઈ મેં તેનું
સ્વરૂપ જોવાનું. તે અને ચિદાભાસનું પ્રાગટ્ય એવું અને
ઈશ્વરરૂપ હતું. અને જ તે પોતાના ચિદાકારમાત્ર સ્વરૂપ
ને પોતાને વિષય, જગત, જીવ આદિ જેવા જેવા ભાસરૂપે
દેહ અહંભાવપૂર્વક દેખે છે તેવા તેવા ભાસરૂપે તે પોતે થઈ

Date 7-12-25

ગયા છે. એ વિદ્યાર્થીઓ પ્રોફેસરોની વચ્ચે રહ્યા રહ્યા જેવી જેવી ભાવનાઓ જેવા જેવા પોતાના પ્રશ્ન પરમાણુ બને છે તેવા જ બાહ્યપરિવારના પોતાના સ્વજનો તે અનુભવે છે. આમ છતાં તે પોતાના સ્વાર્થના જેવા ડિરેક્ટર, રિસર્ચર સ્વજનોને કદીપણ છોડતું જ નથી.

આપે મેં જાણ્યું કે આ જે કોઈ કામના માટે પોતાનો ઘાટ છે તે 'સ્વાર્થ' જેવા ભાવને સ્પોર્ટ્સ્યો છે, અને તે પોતામાં પ્રોફેસરોની જ એક વિશેષ કે વિચાર જ છે. વિદ્યાર્થના પોતાના વિદ્યાર્થી સ્વજનોના અંદર જે ડિસ્ટર્બન્સ રૂપ થયો છે તે કોઈક સ્વભાવરૂપ અને કોઈક ગુણરૂપ કહેવાયો છે. બાકી ગુણ અને સ્વભાવ બંને કોઈ જુદા પદાર્થ નથી. ગુણ અને-બાકી સ્વભાવ સ્વભાવરૂપ જણાયો છે અને સ્વભાવરૂપ બાકી ગુણ સ્વભાવરૂપ છે. આમ સ્વભાવબાકી સ્વભાવ પોતે ગુણ રૂપ જણાયો છે અને ગુણમાં ગુણ પોતે જ ગુણરૂપ જણાયો છે આમ ગુણ અને-બાકી પડ્યા કે પડ્યો કહેવાયો છે.

કેમ મહારાજ! પુરુષ પોતે વિજ્ઞાનમય જ છે તો પછી કોઈક કારણો બાકી પદાર્થ તેનો કયો બાકી થયો છે? તેણે આ રીતે બાકી થયા? કેમકે વિજ્ઞાનમયમાં વિદ્યાર્થીરૂપ છે અને અધ્યારોપ ના ગુણોનો પડ્યા રહે તે જ કેમ કોઈ ના પોતે થઈ રહ્યું છે તે પોતે સ્વભાવ છે; નિર્દોષપણ છે અને તે જ મૂર્ત-અમૂર્ત સ્વાકારે જોવામાં આવે છે. સર્વના સ્વભાવરૂપ -અધિષ્ઠાનરૂપ, અપરિવર્તન, નિત્ય અને ડિસ્ટર્બન્સ ની સ્વભાવ સ્વાકારે થઈ રહેનાર વિદ્યાર્થીરૂપ પરમાણુ ના બાકી ગુણ એક મનોરૂપ છે. કેમ એક સ્વભાવના અંદર વિવિધ પ્રકારના તેના સ્વભાવોના પરમાણુઓ રહ્યા હોવા છે તેમ વિદ્યાર્થીના અંદર સર્વ પ્રકાર ના બાકી ના મન સંબંધી અનુભવ ના વિવિધ પરમાણુઓ રહ્યા છે.

બહારના ગુણ સ્વભાવમાં વિમૂઢ થવાનો બદલ તેના સ્વાધાર સ્વરૂપ માં રહીને પોતાના સ્વરૂપ ને જ કેમ સ્વભાવપૂર્વક છે એમ સમજે છે તે માં કોઈક સર્વ કોઈ વિજ્ઞાનમય જ એક ડિસ્ટર્બ છે. બધા વિજ્ઞાન કોષ

Date

બહેનુબા પહલે પોતાના સ્વરૂપને જ બહાર વિસર્જીત કરે છે ત્યારે બાળક જન્મે છે. કુંતે સ્વયં જ્યારે સંતતિ પહલે પોતાના સ્વરૂપને જ અંદર વિસર્જીત કરે અને બહારે દેખે ત્યારે તેને સ્વજન કહે છે.

બધા એક વિસ્તારરૂપ જ છે અને અંદર, બહાર, સ્વર્ગરૂપે, પૃથ્વીરૂપે, વાયુરૂપે, આકાશરૂપે, પર્વતરૂપે, નદીરૂપે અને વિચારોરૂપે વિસર્જનમાં પણ તે જ પ્રસારાયેલો છે. જેમ જેમ જીવંતકોષ માં રહેલા બધાં અણુ પોતાના ગોળરૂપે રહેલો છે તેમ બધા બહાર અને અંદર બાહ્યસૃષ્ટિરૂપે અને સ્વજનસૃષ્ટિરૂપે પણ રહેલો છે. 'હું પોતે જ અંદર દેખાતા સ્વજનસૃષ્ટિરૂપ છું અને હું પોતે જ બહાર દેખાતા બાહ્યસૃષ્ટિરૂપ પણ છું' આ પ્રમાણે જ વિદેશી પુરુષ પોતાને વિષે સમજ ને ક્રમપૂર્વક વિચારણા પર રહિત થઈ જાય છે તો આ સંસારમાં બંધન પણ મુકાઈ જાય છે.

આ બધ અવસ્થિત અને અદ્વિતીય છે; તેથી જુદા પડીને રહેલાં માણસને મોટું પાપ જાય છે. અને પોતાને અંદર સ્વજનસૃષ્ટિમાં અને બહાર બાહ્યસ્વજન માં જ જુવે છે. તેવામાં મને સુષુપ્તિ છું કોણે બોલ વિચારમાં પણ બોલો આદેશ જોવાનું મારે શા માટે? કોઈનાં વિચારમાં દખલ રહિત થઈ ~~રહ્યું~~ રહું' વિચારમાં માં રાજકારણ સુષુપ્તિ વિચાર થઈ રહે છે. બાકી સુષુપ્તિ પણ જીવમાંનાં વિસર્જન માં જુદી વિધિઓથી દેહ ના અંદર જેમ ગર્ભ-કોશ આદિ માં વિરોધ રહેલા ન બંધારણ દ્વારા સમાજ સમાજમાં વ્યક્તિ રહે છે તેમ સુષુપ્તિ માં રહેલાઓ ના જીવાણુ દ્વારા સમાજરૂપે હું સુખે સૂતો હતો. મને કશું ભાન નહતું જોવા સમાજરૂપે અનુભવ માં આવે છે. એ સુષુપ્તિ વિદેહરૂપ તેના આકૃતિ ના અંદર-બહાર અને જડ રૂપે રહે છે. જાગ્રત અને સ્વપ્ન માં બધાં કોઈ-કોઈ હું ભૂમિકા પલટો હું. હું પોતે સમજ મન પ્રમાણ બંધ રાખી શોધ રહું અવાજ ગાઢ નિંદ્રા ગાઢ નિદ્રા માં પરિણામે છે. ત્યારે સુષુપ્તિ અવસ્થા ઉદિત થાય છે. એ ગાઢ સુષુપ્તિ માં જીવિતના જાગ્રત અવસ્થાના પુરુષ માં પણ રાખી રહું

Date

વિશ્વાસમાં કે કરાવવું વિચારણા કરવા સોસાયટીએ સર્વે જ નિર્ણય વિશ્વાસમાં રહું જો બેંકો ૬૪ સંસ્થા થવા બે ઘરો ઘણ ને મુખ્યપ્રિ માં પાડવામાં છે. પણ બેમાં કોઈ વિકલ્પ થવા આકારણે બે સ્વાભાવમાં પરિણામે છે. આમ મુખ્યપ્રિ અવસ્થા જો નિર્ણય કરી કું પરમેલ્વરબુદ્ધિ કે દૂર થવો અને તુરીય અવસ્થા ના સોહ કરવા પ્રવૃત્ત થવો.

(૬) જેમ સંસારમાં ના પ્રકારા જો લોક ના થાય તેમ એક જુદ્ધ સાક્ષક (સંપૂર્ણ) સ્વાભ વિના બને કરાવ્યા તુરીયાવસ્થા નો સંપૂર્ણ સ્વરૂપનો લાભ થવો નથી. સારા રાજ્ય સ્વાભનો ઉદ્ધ થાય સંસારે આ જાગ્રત સાક્ષિસ્વરૂપમાં રહ્યો હતો ત્યારે પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે. આમ બે દશા માં જાગ્રત માં જો ૧ સાક્ષિસ્વરૂપ જ રહે છે સંસારે કરાવ્યો સંસારિક ભેદ થવો પડ્યો નથી. માટે સ્વપ્ન, જાગ્રત સર્વે મુખ્યપ્રિ સર્વ સાક્ષાત્ સ્વરૂપમાં જેવા છે જોકર જ (સાક્ષિસ્વરૂપ) સંસારે જો તે મુખ્યપ્રિમાં માંડ તુરીયના અંદર રહેલા છે. પરંતુ વાસ્તવિક સર્વ ભેદો કરવું જ નથી. જાગ્રત કોઈ પણ કારણમાંથી ઉત્પન્ન થયું નથી, પરંતુ સોહ સર્વે જીવ સર્વાદિ વિકારો ના રહિત તુરીય જ જાગ્રત આકારે વિવર્તસ્વરૂપ ના થઈ રહ્યું છે. આમ સદા કાળ ભોક્તા રહેલો તે જ તુરીય સ્વરૂપ છે. અધિષ્ઠાન તુરીયના અંદર મુખ્યપ્રિ ના ઉત્પત્તિ થવા માં કારણો નો, સંભવ જ નથી તેમ મુખ્યપ્રિ સર્વાદિ કરવું થયું જ નથી. પરંતુ જેમ જેમ પ્રપંચાભાવે પામે તેમ વિશુદ્ધ સ્વરૂપ જ જાગ્રત આકારે થઈ જઈ મુખ્યપ્રિ નો કલ્પના કરે છે.

S. 138 બંને જવા સંસિદ્ધના જાગ્રત બોલવું કેવાય છે.

વાસ્તવ બોલવા: આમ જાગ્રત ના મોડી કેટ તુરીય સ્વરૂપ મુદ્રાનો આમ માં વિચાર કર્યો. પણ કું સે મનુષ્ય નો વિદ્યાભારતના જાત નો સાથે સંકળાયેલો. તેનો વિદ્યાભારત માં પ્રવેશ કરવા માં તેનો સંસ્કાર થયું જો ત્યાગ કર્યો, ત્યાં મારી સર્વ જીવંદ્રિયો બાહ્યવિષયોમાં પ્રવૃત્ત થવા મોડી રહી તેને સંકોચ કરીને પાછળ માં પડેલું તેવું છેલ્લું જો જેમ જાગ્રતમાં સંસ્કાર ફેલાવી દઈને

Date 8-12-25

કહે છું તે મહુવા પાસેના શિહોરમાં પહેલા રાષ્ટ્રપતિ પ્રમાણે કહેતા પ્રમાણે કહેતા. તેવામાં મારા મનમાં તે પાસેના ખેતરના વાડામાં પુંજામાંથી ધન મેં મેળવ્યા પ્રમાણે પુરુષોના બોલવું મેલું. દિવાસળી બોલવા લાગ્યા અને બે મૂર્તિઓ બોલવા લાગી બે બોલકણા અને મારા પાસે ઉભા રહ્યા. મારા ખેતરમાં જમીનદોસ્ત થયેલા ખુશીથી મેં જે કંઈ રૂપિયા છે, તે ખુશીથી મારા ઉપર ઉભા પુંજારે પુંજામાં મેં મેળવ્યું છે. બીજા વાડામાં જે મિજબાનીમાં બોલવા મેં મારા જમીનદોસ્તથી તે પાસેના મારા ખેતરમાં જે પ્રમાણે મારા ખેતરમાં મેં જે ખેડૂત કરી દીધો. કહે મને જોઈને ઉભા થયેલું પછી તેની નિરાશાને જોઈ બોલવું કર્યું

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! આ પાસેના બોલે જોઈને બોલે પાસે આવા માણસ-સંકટ માટે કહેવું કરે છે. તે આ બે મૂર્તિઓ મારા પાસેના કોણ બોલે છે તો કોણ કોણ મારા મારા મેં કોણ બોલે કરે છે? કહે જે પાસેના આવા પાસે નિરાશાને તો આવું કરું બોલવું કરવું નથી; મારે પાસે પણ કંઈ આવા કોણ કંઈ બોલવું જોઈએ કરું?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: બોલવું બોલવાને બોલવું મારા મેં બોલવાનો કોણ પાસે માણસિક કલ્યાણકારી છે તેના બોલવા મેં જોઈએ પ્રકારની કોણ છે જ નથી. તેના કરતાં જ બોલવા નિરાશા બોલે છે બોલવે નિરાશ તો બોલવા પાસે બોલે નિરાશ બોલે છે બોલવા બોલવું જોઈએ જ છે. તેના બોલવા પાસે જ બોલવા બોલવાનિષ્ઠ તેના (બ્રહ્મ મેં) બોલવા જ બોલવાનિષ્ઠામાં રહેવું છે, તેના જ રીતે બોલવા નિરાશ, કોણ બોલવા છે. બોલવું બોલવાનિષ્ઠાની દીક્ષા મેં તો તે બ્રહ્મનિષ્ઠ જ છે. બોલવાનિષ્ઠો તેને કોણ જુએ છે તે બોલવાનો નિષ્ઠાવાન જ નથી.

કહે બોલવાનિષ્ઠાનો કોણ બોલવો. બોલવાનિષ્ઠા બોલવા કોણ જે નિર્ણય નિષ્ઠામાં બોલવા છે તે જ બોલવા બોલવાનિષ્ઠા બોલવું બોલવે છે. બોલવા જોઈએ કે કોણ કંઈ છે જ નથી. તે નિષ્ઠામાં બોલવે પોતાના બોલવાનિષ્ઠા બોલવા મારા બોલવાનિષ્ઠાને પોતાનાં બોલવા બોલવા બોલવા નિર્ણયમાં બોલવાનિષ્ઠ બોલવું જે નથી કોણનાં બોલવા પોતાની

Date

રાંદર મળ નો રહસ્યોપ્ય કર્યો. તે પછી મને રંગાર રાજુ કર્યો તે જ આ પુરાણકાળ છે એમ તને સમજે. એ પુરાણકાળમાં રાજા કાર્તિકેયકોટ્ટ એવો છે કિંતા જિમ જાણુમાં આવે છે તેમ અને તેના વડે જ દાખલો- દેવ રાખે અને દેશ, કાળ-કલ્પના આદિ પણ કાર્તિકેય કિંતા ચરણ જેવા જાણુમાં આવે છે. આ પુસ્તકો માટે વરદ્ રૂપાલ રહેવું આ જગાએ વિસ્તાર છે અને વિસ્તાર આવેલા પરબ્રહ્મરૂપ છે એ વાત નિર્વિવાદ છે. બ્રહ્મ જ આ જગાના આકારે વિવર્તભાવ પર પ્રસરી રહેલ છે.

નિરાકાર, અખાંડ, અખંડ, નિર્વિકાર, દરેકના આભાસથી રહિત, શાંત, વિસ્તાર અને સદરૂપ પરબ્રહ્મ જ આ જગાના આકારે પદ રહેવું આવે છે. પરબ્રહ્મ સર્વશક્તિમાન છે, એના પોતાના માયા શક્તિ વડે ગણેશ-દત્તાત્રેય આદિમાં પોતાના સ્વરૂપને જ તે અધિષ્ઠાન રહેલા કિંતા જગાના આકારે અનુભવે છે. સંકલ્પાત્મક એ મન સર્વબ્રહ્મરૂપે- આ સૃષ્ટિ પુરાણના આકારે પ્રસરી રહેવું છે. તે જ્યાં જિમ કલ્પના કરેલું ત્યાં તેને તેવો જ અનુભવ થાય છે. કે રામકૃષ્ણ! આકાશનાં જેવા નિર્વિકાર, સર્વવ્યાપી અને વિસ્તાર એવા આત્મારૂપી આદિપુરુષ ને પ્રથમ વિશ્વ જ પુરાણરૂપ બ્રહ્માજી દીકરો હિરણ્ય વપા નિરોકારૂપ બ્રહ્માજી દીકરો અને પર્વતરૂપ પણ બ્રહ્માજી. આ વાત પોતાના દેહ માં જ સ્વપ્નના અંદર જીવાત્માઓ રૂપે સર્વ ને અનુભવાતા હોય જ છે.

S. 135 વિશ્વનું પુરાણ વપા સ્વપ્ન માં પુનરાવર્તન:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: વિશ્વ જ સંકલ્પ દ્વારા જગતનાં આકારે તે કલ્પના કરે છે. અને તે જગત ને જેવું સમજે છે તેવું ભાસે છે, કે વૈજ્ઞાનિક કે પદાર્થ વૈજ્ઞાનિક સમજે તેવું જ તે તેને અનુભવમાં આવે છે.

વિશ્વે પ્રથમ પુરાણ ની કલ્પના કરી અને 'તે મારા ગોત્ર - વંશમાં મારા સર્વ વ્યવહારનો નિર્વાહ કરનાર છે અને તેના વિના મારું કોઈ જ નથી' એવું પણ તેણે કલ્પના કરેલું. આથી જ તે વિશ્વ પુરાણ ને આદરણ કરે છે.

Date

કું કેટલાક સમય સુધી પુસ્તક વિના રહી શકીશ નહીં અને કેટલાક સમય રહ્યા - (રત્નાવલી મહારાણી આદિના પુરાણોક્ત દેહો માં પુસ્તક વિના પુસ્તક નિરીક્ષક કરીશ' એટલો કઠોર પણ તે ચિત્તે પુસ્તક રહ્ન જ કરી લીધો.

(૪) કું પ્રિય રામચંદ્રજી! એ ચિત્તે પુસ્તકો સહિત પોતાનાં શરીરને જલ્દી કઠોર બનાવે છે જેવું કઠોર તે છે તેટલાં તે પોતાનાં દેહ ને કઠોરતાર માં બદલો થયેલો જોઈને અનુભવે છે. 'કું કોઈ દિવસ પણ દેહ અને પુસ્તક વિના રહીશ જ નહીં.' એવો દૃઢ નિશ્ચયાત્મક અભિપ્રાયો જેટલે બંધાઈ ગયો છે. પરંતુ પોતાનાં ચિત્તમાત્રસ્વરૂપ માં રહેનાર જ્ઞાનવાળા જે તેવો દૃઢ નિશ્ચયાત્મકો બનતી. અભિપ્રાયો પુરુષો નું ચિત્ત સંદેહ જે બનતો કેમેરા જેવું સ્થાયી કોઈપણ દુઃખિત જ રહે છે. તેનું ચિત્ત અભિપ્રાય પર રહેલું મૂર્તિસ્વરૂપ તત્ત્વસ્વરૂપ સંબંધી અનુપ્રાસરૂપ નિર્મૂલ થતું નથી. 'કું અમુકરૂપ (દેહાદિરૂપ) છું' એવો જેને નિશ્ચયાત્મક બંધાઈ ગયો હોય તે નિશ્ચયાત્મક એક જ્ઞાનસ્વરૂપ ચિત્તમાં બીજા કલ્પનાઓ ધારી શકાતું જ નથી. મોક્ષના ઉપાયો નો વિચાર કર્યા વિના બીજા કલ્પના સાધનોમાં પડી નથી, માટે પ્રથમ તો મોક્ષના ઉપાયનો વિચાર કરવો.

(૫) 'કું અમુકરૂપ - દેહાદિક રૂપ છું.' અને અમુક જગાએ રહેલો છે' એ બે પ્રકાર ના અભિપ્રાયો છે, એ ચિત્તમાં જ્યાં સુધી પુસ્તક બીજા કલ્પના અભિપ્રાયો નથી અને તેના નિવૃત્તિ માટેના ઉપાયો ચિત્તમાં બીજા કલ્પના પડતા નથી. 'પુસ્તક મારા જેવા છે' એવો દૃઢ અભિપ્રાય મન તે થઈ રહ્યો છે, તેને લીધે તે તેમજ અનુભવમાં આવે છે અને મન ના નિર્ધારિત પુસ્તકને અનુસરી રહેલા છે. દૃઢ સ્વરૂપ કોઈ અને પુસ્તક પુસ્તક પોતાના પોતાના પોતાનાં ચિત્તમાં આવતો કોઈ, ત્યારે મન પોતાનાં મનોરાજ્ય માં ત્યાં થઈ રહે છે. પરંતુ જ્યારે દેહ માં કોઈ રોગ પડતાં પુસ્તક માં પુસ્તક રોગ થઈ જાય છે. ત્યારે પુસ્તકના રોગ તરફ લક્ષ્ય રાખનારા ચિત્ત બીજા કલ્પના તરફ ફેરવું જોઈએ. પુસ્તક જ્યારે બીજા (બ્રહ્મસંબંધ ચારિત્ર) પોતાનાં કર્મ માં અત્યંત લાગ્યા કોઈ છે ત્યારે તે મનના મનોરાજ્ય માં

Date

વ્યગ્ર થઈ રહે છે અને તે આત્મજ્ઞાન વિષે ઉદ્યોગી થતો નથી. પ્રાજ્ઞ અને મન અન્યોન્ય રથ અને સારથિનાં જેવાં પરસ્પર સંબંધ રાખનારા છે. તો રથ અને સારથિ પરસ્પર એકબીજાનું અનુવર્તન કરે છે. એ વાત કોઈ કબુલ નહી કરે? આમ પ્રાજ્ઞ અને મન પરસ્પર મળેલાં છે, તેથી પ્રથમ આદિસૃષ્ટિમાં પરમાત્માએ પોતાનાં આત્માને પ્રાજ્ઞ અને મનરૂપ કલ્પી લીધો છે. આથી આજ સુધી અવિવેકીઓમાંથી એ અનાદિ કાળનો નિયમ નિવૃત્ત થતો નથી. મન અને પ્રાજ્ઞ અને શરીરને ધારણ કરી રહેલાં અને પરમપદમાં આરૂઢ ન થયેલાં અવિવેકીઓ જગતોનાં અનેક દેહોને વિષે દેશ, કાળ, ક્રિયા, અને દ્રવ્ય વડે થનારા અનેક વ્યવહારો થતાં જ રહે છે, જ્યાં સુધી પ્રાજ્ઞ અને મન સમાનતાથી પોતાનું કર્મ કરે છે, ત્યાં સુધી જાગ્રત અવસ્થારૂપી સમાન વ્યવહાર પ્રવૃત્ત રહે છે.

જ્યારે મન પોતાના વ્યાપારમાં જાગ્રત રહે છે અને પ્રાજ્ઞ કાંઈ વિષમતાને પ્રાપ્ત થાય છે, ત્યારે વિષમ અને સ્વપ્નરૂપ કહેવાતો કેવળ માનસિક વ્યવહાર પ્રવૃત્ત થાય છે. પછી જ્યારે મન પ્રાજ્ઞ સાવ શાંત થઈ જાય છે. ત્યારે શાંત એવી સુષુપ્તિ અવસ્થાનો ઉદય થાય છે. જ્યારે ~~આહારરસ~~ આહારરસ વડે રૂંધાઈ જતી નાડીઓમાં પ્રાજ્ઞ પિંડીભૂત થઈ જાય છે અને મંદ સંચારવાળો થઈ જતાં માનસિક ક્રિયાઓથી રહિત થાય છે ત્યારે પ્રાજ્ઞ સુષુપ્તિ વ્યાપે છે. સાંપવા, ચોળવા વગેરેથી નાડીઓ જ્યારે કોમળ થાય છે. કાલ, વ્રજ તથા રુધિર આદિ વડે પૂર્ણ થાય છે અને તેથી જ્યારે પ્રાજ્ઞ કોઈ પ્રાજ્ઞ જગ્યાએ લીન થઈ જાય છે ત્યારે પ્રાજ્ઞ સુષુપ્તિ અવસ્થાનો આવિર્ભાવ થાય છે અને તેમાં કશો પ્રાજ્ઞ વ્યાપાર હોતો નથી.

તપસ્વી એ કહ્યું: આમ હું જેનાં હૃદયની અંદર બેઠો હતો તે માઠ્ઠાસ આહાર વડે સારી પેઠે તૃપ્તી પામીને સુષુપ્તિ અવસ્થામાં ઘાટી નિદ્રાને પ્રાપ્ત થઈ ગયો તેથી હું પ્રાજ્ઞ સુષુપ્તિમાં પડ્યો. કાળે કરીને તેનાં ઉદરનું અન્ન પચી જવાથી તેની અંદરનાં નાડી માર્ગો સ્ફુટ થઈ ગયા અને પ્રાજ્ઞવાયુ સ્વાભાવિક રીતે સંચાર કરવા લાગ્યો. તેવખતે

Date

ગામનો કુદરતી સૌંદર્ય પણ ખૂબ સુંદર હોવાથી ગામનું જોવા જેવું લાગ્યું કે જે પ્રદેશમાં તો જેવા ટેવે પરિપૂર્ણ થવા લાગ્યું હતું. અને તેમના સર્વત્ર દિવાલોમાં ચાલતા દેખાઈ. પ્રસંગવશ મનુષ્યનો પ્રવાહ પૂર તો ત્યાંથી જતા, રોતા, બોલતા કરતા દેખાયા. મકાનો, પર્વતો, વૃક્ષો, તળો આદિ અર્ક કોઈ બારા પામવું દેખાયું ઉજાગર તો કુદ્ધ એ અર્ક જિલ્લામાં લાલન ચલાવ દોળ ચેટે રોવા લાગ્યો.

આ પછી તે આ અર્ક માંથી ચિત્ત કાઢી નાખવું એને ફેલાવા પ્રોગ્રામવાળા થઈને તે પ્રદેશ જેવા તો ત્યાંથી લાગ્યો. ખૂબ ચાલવાનો, ફરવાનો અને લેખન ના તાલે દાઢી ઉપર ચાલવાનો મોહ ત્યાંથી બરાબર પ્રાણાંત તો ઠરાવનો ફરવાનો અને લાંબેલાંબા ફરવા લાગ્યો. દેવસ્થાને ત્યાં જેવા બાબતે પ્રવાસો ચાલ્યા તેવા પાછો ઉપર ચાલતો ત્યાં ક્રીડા ના સમુદ્રો પર તરી રહ્યો ત્યાં એક માણસ એ ચાલતો ને મળ તે માંથી બહાર ફેંકી દિધો. ચાલ્યા તે જેવો અનુભવ ના કરતો ફોટા તેવું કરવું પડ્યા દુઃખ એ ના સંસ્કાર તો જ થયો. કે પ્રાર્થના ચાલ્યા મને મારા સહયોદ્યોગના પૂર્વકૃત્ય નું સ્મરણ થયું કે અરે! કુવે મળે લાલ ચાલ્યું કે બાબ જેવા ના અંદર વાસ્તવમાં થઈ રહ્યો છું એને બાબ કોઈના સ્વાગત એ માટે ચાલવાનો ગોવાળો જેવા ફેલાવા ફેલું બોળ અંદર પ્રવેશ કરતો કે એને કે જ પોતે તેનાં સ્વાગત ના અંદર એ ગૃહને જોઉં છું - ત્યારે પ્રવાસવાળો તો પાછો જવા લાગ્યો કે ફરી મુંઝાવવા થઈ રહ્યો કેવો. ચાલ્યા પ્રવાસો અને જેવા ના ચાલ્યા કરતો જોઈને તે તો વિચાર કરવો કે અરે! ચાલવાનો ના લાલ છે કે જેવા, સ્વાગત એને મુસાફિર એ ગયા ચાલવાનો કોના ગયા તે જોવે ઉપાસના કરાવો એને ઈશ્વર તો એવા ફોટાના ઈશ્વરમાં એ ચાલ્યા એ ચાલ્યા તો મકાનમાં ચાલ્યા ના પોતે પ્રવાસ તો પાછો જવા છે. ખરેખર! એ તિબેટ વિશે તે કશું જ ચાલવાનો.

S.HO ફ્રેંચના સ્વાગત નું વર્ણન:

ચાલ્યા જોવાનો મકાનમાં! એમ જેવા ચાલ્યા તો એને એવા તો વિવેક ચલાવેલો પુરુષ ચાલ્યા ચાલવાનો

Date

પ્રેમ કે કેમ થયો? તે જ લોકો દ્વારા ના પ્રયોગ વડે રોગ માટે ઉપચાર ને પ્રેમ ન થયો?

મુનિ બોલ્યા:- જગત તો મિથ્યા જ છે. સંસારમાં રહેલ દરેકના સંસારો જ સંસારમાર્ગે પ્રવર્તિત માં રહ્યા છે તે સર્વ કોઈ પ્રવૃત્તિકાર માં ફસાઈ રહ્યા પામે છે. પરંતુ કોઈક વ્યક્તિ સંસારમાર્ગે રહેવા છતાં પણ પામે છે. એવો આશ્ચર્યકારી નિર્ણય કોઈ કોઈ વિરલા જ કરે છે. જે સમજી જાય છે તે જ સંસારમાં રહેવા છતાં પણ સંસારથી મુક્ત રહે છે. જે સમજતા નથી તે સંસારમાં રહે છે. જ્યારે કોઈક જીવ સંસારથી મુક્ત થવાની ઇચ્છા કરે ત્યારે તેને સંસારમાં રહેવું પડે છે. જ્યારે કોઈક જીવ સંસારમાં રહેવા છતાં પણ સંસારથી મુક્ત રહેવાની ઇચ્છા કરે ત્યારે તેને સંસારમાં રહેવું પડે છે. જે સમજતા નથી તે સંસારમાં રહે છે. જે સમજે છે તે સંસારમાં રહેવા છતાં પણ સંસારથી મુક્ત રહે છે.

વિજય: હે મુનિ! જો તે વિચાર જ કરવું તો પછી તેનું સંન્યાસમાર્ગ કોઈપણ રીતે સ્વીકાર આચરવાનું શું કારણ?

મુનિ બોલ્યા: હે મહાબુદ્ધિશાળી વિજય! સંસારમાં રહેવા છતાં પણ આપણે આપણા મોક્ષ માર્ગ કરવાનું છે. આપણે સ્વીકારેલા વિચારોના સાથે સંસારના દોષોના પ્રેરણા ના સમાજના વ્યવહારમાં રહેવાનું તો આપણે જોઈએ વિચાર જ રહ્યો. તેનું મનમાનીપણું જીવનમાં આપણે પોતાના સ્વતંત્ર વિચારોમાં તો બોલે રાખવા તે જ મારો ઉદ્દેશ છે. કુતે ચીજ કથા સમજો.

હું વિચારે તે પ્રકાર ના સંસાર ના અંદર જ કુતો રહેવું વિચાર ના અંદર મુક્તિ માં મનમાની કરતો રહેવો. એક સમયે કોઈ મુનિ ના સંપર્ક માં આવતા પહેલો વિચાર આપણે ફરી જિજ્ઞાસા ફરીથી પ્રવૃત્તિ તેવો તેમનું આપણે દુઃખ થઈ સંસારમાં ચાલો પછી જાય જવા માં તે પ્રકાર ના કુવિચારમાં રહેવું મુનિ ના સંપર્કમાંનું દૂર જોવું. ત્યાં રહીને હું ફરી વિચારમાં પડી ને ગામડા માં રહેતા બ્રાહ્મણરૂપ પહેલો. મારા પ્રથમ ના

Date

રાજર્ષિ નું ચિત્ત ચલિત થઈ ગયું. મારી આરણ્યક ઇચ્છાઓ મારી અંદર જાગી અને મારું ચિત્ત તો મેં દૂર દૂર મુકી દીધું. શરીર ને જ મેં મારા સ્વાધીન માની લીધું અને રાજા બોલ્યા, બોલવું કુશળ રાણીઓ બળ દેખાડવામાં અને લોકોએ કાર્યોમાં રાજા પૂંછળા ગયો. અમુક કાર્ય છે અને અમુક અકાર્ય છે એવા જે માપદંડ એનાં પારા માં જકડાઈ ગયો. રાજા રાણીઓનાં રોકકળ વર્ણવી ગયા. પછી એક દિવસ એક આશ્રમના તપસ્વી આવ્યા. મેં તેમના પૂજા કરી, વિશ્રામ, ભોજન કરાવ્યા તે વિશ્રાંતિ કરાવી. તેમણે રાજા પ્રસંગ કહ્યો અને મને આ બોધ કર્યો.

V ` આ જગ ક્રિયમાણ છે, અનંત છે અને અવિકારી છે. એ ક્રિયમાણ તત્વ સમષ્ટિપણે પોતાનાં સ્વરૂપ માં રહ્યા કિંતુ જગતરૂપે વિવર્તમાટે પણ રહ્યું કોણ જાણે છે. આથી કંઈ તે બોધ માં તત્પર થઈ ગયો. અને પ્રથમનાં જગ વૃત્તાંત નું મેં દાસ્યને બદલે સમસ્ત કરવા માંડ્યું. તો જેના ઉદર માં મેં પ્રવેશ કર્યો કુવો તે વિરાટ છે તેમ સમજાયું. પછી તેમાંથી બહારના પ્રલય કર્યો પરંતુ કોઈ ચમત્કાર થયું નહી. તેમાંથી બહાર પછી મેં તેના પ્રાણવાયુ માં પ્રવેશ કર્યો અને સમગ્ર વિરાટ ને અંદર થી બહાર થી જોયા અવિનાશી ઈશ્વર ને બદલે, વાયુ ના દાસ્યના બોધ પ્રલયરૂપ પ્રલોભને S.141 કુપોષણે જોયા ગયો.

S.142 કર્મ ના અભાવ નો નિર્ણય:-

મુનિ બોલ્યા. તે પછી અત્યંત દુઃખ પ્રસંગે મેં વિચાર્યું કે આવું બધું મને બાળપણ થી જીવનમાં રહીને સ્વજન જોવામાં આવે છે. કંઈ આ માટે દુઃસ્વજન નાં દુઃખને પૂર્વ અનુભવું છું? માટે આ દુઃખ છોડીને નિવૃત્તિ ને પામું.

વ્યાસ બોલ્યા: આ સ્વજન શું છે? બાળપણ થી રહીને આપે જોયેલા સ્વજન માં સમુદ્રો, પ્રલયો, પર્વતો આદિ કઈ રીતે સંભવે?

મુનિ બોલ્યા:- સૃષ્ટિ નાં આવિર્ભાવ માં જે પ્રથમ તો સૃષ્ટિ ના ઉત્પત્તિ નું કશું કારણ સંભવતું નું

4-12-25

Date

ગયો, તેના સ્થાને સૃષ્ટિ ની ઉત્પત્તિ જ થઈ ગયી.
સૃષ્ટિચક્રમાં શબ્દ અને તેનો અર્થ (દ્રવ્ય) એ બંને અવિભાજ્ય
જોડાયેલું રહેતું જ અને બોલાયેલા શબ્દ દ્વારા વસ્તુ પ્રગટાવી
શકાતી હતી, પરંતુ વસ્તુતઃ જોયા કરવાનું કશું ગયું. શબ્દ તો
પરમતત્વ બોલાયેલું જ ગયો અને ત્રિભાષાને માને છે પરંતુ
વસ્તુતઃ તે બ્રહ્મરૂપ જ છે. કેમકે ત્રિરાકાર, ત્રિનેત્રધર તત્વ જ
સર્વશક્તિમાન છે, તેના તે શબ્દ અને રૂપ એ બંનેરૂપ થઈ
રહેલું છે. હે ભગવાન્ દેવો! તમને અનુભવમાં આવેલું
સ્થૂળ રહીને સૃષ્ટિ નું બધું તત્વ તમે સ્મરણ કરો, એટલે
તમારા સ્વરૂપ ના રૂપોમાં થઈ રહેશો. પરમ ચિત્સ્વરૂપે જગાવો
પરમ પોતાના સ્વભાવે રહો અને સ્વાંત પરમપદ માં લીન કરો, ત્યારે
'સૃષ્ટિ' શબ્દો શબ્દ રહ્યો અને દ્રવ્યરૂપ તેનો અર્થ એ બંને કુશે નહીં
એમ બાકી રહેવું છે. બધા સ્વાભિલાષે મૂળ સ્વાભિલેકરૂપોના દર્શનમાં
જે સ્વાભાવિક ક્રોધ તે કુંવળો ગયો.

તત્વજ્ઞાનરૂપ જ સ્વાભિલાષા તેના ના દ્રવ્યરૂપે
બાકી રહેતા છે. અને બોલાયેલા ત્રિરાકારો જ સ્વાસ્થ્યે ના સ્વાકારે
ત્રિનેત્રરૂપે પ્રકટ રહેતા છે. એ સ્વાભિલાષા ત્રિરાકારો ની અંદર
કારણ કયા છે? કાળ-સ્વરૂપ કયા છે? બાકી ઉત્પત્તિ સ્થિતિ
ત્રિનેત્રધારણ જ છે. જેમાં ક્રોધ, સ્થિતિ, જ્ઞાન, સ્વરૂપ કે
જગત-મરણ સ્વાભિલાષ પણ ગયા જ. જેમ પરમપદ જ પોતે
પ્રકૃતિ સ્વરૂપ જગાવે છે, તેમ એ તત્વના પોતે સૃષ્ટિ બોલાયા
પણ સ્વરૂપ જગાવે છે. એ સ્વાભિલાષિક ત્રિરાકારો બધેમુખ
થઈ, પોતામાં ત્રિરાકારોરૂપ સ્થિતિમાં જે ક્રોધ ક્રિયાઓ કરે છે,
તેને તે જગાવે સ્મરણે છે. પરંતુ તે વસ્તુતત્વે બોલાયા
બોલાયા જેવા ત્રિનેત્રધર પોતાના ત્રિનેત્રધર સ્થિતિ જુદું ગયી
એમ ત્રિરાકારો ની અંદર ત્રિનેત્રધર તત્વ જ જગાવે
બોલાયા છે. પરંતુ તે જગાવ ક્રોધ બોલાયા જુદું ગયી. ત્રિરાકારો
તો તમારા પોતામાં સ્વાભાવિક જ છે કે જે શબ્દ અને દ્રવ્ય
ના સ્વાભાવિક જ સ્વાભાવિક રહિત જ છે. પરંતુ ત્રિકૂટ સ્વરૂપ ની
અંદર સ્વરૂપોમાં ત્રિનેત્રધર ના પ્રકારો થયેલા છે, તેથી
બોલાયા માં જેમ રૂપ સ્વાભિલાષ ના જેવા બોલાયા જગાવે છે.

Date

તેમ તમને મારા ઉપર વિશ્વાસ ને બદલે વિશ્વાસઘાત આવે છે. બાકી અમારા દિલમાં તો જગત ના પ્રતિબંધિત કરતા પણ બધા તેમ વિશ્વાસપાત્ર કરતા પણ બધા. તમારા તે સાચવી છે, એને તેના પ્રકાશિત થતા જ બધા તેમ પણ બધા. પરંતુ જે કોઈ પ્રકાશિત માં આવે છે, તે ચિરાગ, અખંડિત અને સ્વસ્થ રહેવા ફિલ્ટર એક વિશ્વાસઘાતરૂપ જ છે. કલ્પના ના અંદર ઘણા ચિત્રો ફિલ્ટર એક ચુસ્ત દૃષ્ટા જ અનેક આકારે આવે છે તેના સિવાય થાય છે કે ભગવાન માં બધા પ્રકાશિત માં અમારા અમ સૃષ્ટિ ના અંધારામાં ફરવું કારણ બધા. તેના દૃષ્ટા, દર્શન કે દરવા બધા. કોઈ ચુસ્ત અમારું જ છે એ અર્પણરૂપે આવે છે.

જેમ અરણ્ય પાસ ના અંદર અરણ્ય ચુંબન રહે છે, તેમ નિર્બળ વિશ્વાસઘાત ના અંદર બધા જગા જાય નિર્બળ (અધ્યારોપણ) રહેલું છે. માટે અર્પણ અંકુરણ ના લક્ષ્ય કરતા તને જેવા રહેતા કે તેવા જ અસ્તિત્વ નિર્ણયકાર પાસ ને રહે. અને બહાર બધા અંદર અંગારરૂપે પૃથ્વીનો રહેલા દિવા તને તમારા ચુસ્ત સ્વરૂપમાં જ નિરંતર અમારા રાતે વિસ્તર પાસ ને રહે.

વાસ્તવ બોલ્યા:- કે મહારાજ! પૂર્વજન્મ સંબંધી કર્મ કોણ હોવા છે અને કોણ બધા હોવું? જેમાંનું એ કર્મ બધા હોવું તેમને તે કર્મરૂપ બાજ વિના મળ્યા ના (અંકુરણના) ક્રિયાત્મક અને તેનો લક્ષ્ય અને રીતે પાસ પાડે?

મુનિ બોલ્યા:- સૃષ્ટિ ના અધિકાર માં બધામાં અને જે સ્વસ્થાનુસાર પોતાના સારે જ પ્રકટ પાસ ગયા છે, તેમાં જીવ અને પૂર્વકર્મ હોવા બધા. તેમણે કંઈ બધા વિસ્મરણમાત્ર હોય છે. તેમને જીવ-મરણ અધિક અંતર બધા હોવા બધા. તેના દ્વિપ માં પ્રકોપ કે બીજા વિવિધ પ્રયત્નોથી બધા હોવા બધા. પરંતુ તેમણે કંઈ વિશ્વાસ સાધનાથી હોવાથી અધિકાર તેમણે સ્વાર્થ-ભાવ ને બદલે અર્પણરૂપ પાસ રહેલ છે. બાકી બધા દ્વિપ એ જોઈએ તો સૃષ્ટિ ના અધિકાર માં કોઈ નું પૂર્વકર્મ છે જ બધું; પરંતુ સૃષ્ટિ ના અંધારામાં જે બંધન જ સૃષ્ટિરૂપ પાસ ગયા છે. જેમ બંધન-રૂપ અંગો બંધનાદિ સૃષ્ટિ ના અધિકાર માં પ્રકટ પાસ ગયા છે તેના રીતે બંધનરૂપ બીજ જેવું અને કુમારો જીવ પણ

Shipra

Date

(૪)

સૃષ્ટિ ના સારમ સમયે પ્રકટ થઈ ગયા છે. પ્રસાદ ના બાલ્યકાળ ને બાદ કરીએ તેમના પોતાના બૃહદ્ પરિવાર ને મૂળ જડતો પોતાનો રચયુ ને બૃહદ્ ના જુદુ સમજે છે તેમનો રજોગુણ અને તમોગુણ વડે સિદ્ધ થયેલા સૃષ્ટિગુણો ના પરિણામ પર થનારા જગતાલયો સ્વીકારે છે તેમનો 'આ જડ કોટિ જ સત્ય છે' એમ સમજે છે. અને તે સંકીર્ણ વિચારણા ના સંસ્કારોવાળો પર જ પ્રયત્નપૂર્વ મંડાયેલ છે પોતાના જીવન કર્મ સૃષ્ટિ ને ભોગ્ય માને છે; કેમકે પોતે બૃહદ્ગુણ કે તેમના તેણે મૂળ જડ, જડ કે સૃષ્ટિ માં સંસારબુદ્ધિ ભાળે છે, સંસારનું પડ્યાળો સાક્ષ્ય કર્યો ફોલ્યા છે.

બૃહદ્ગુણ, વિશ્વનું સમષ્ટિ તેમજ પોતાના સ્વરૂપને બૃહદ્ ના જુદુ સમજ્યા નથી. અને પોતાના સંસારગુણ બોલમાં મૂળ વિસંસારણ માં જ વિચરિત રાખનારે રહે છે, તેમનો કર્મબંધનો દોષરૂપ રહેલ છે. તેમના સંસારગુણ પરબૃહદ્ નું સ્વરૂપ પડ્યું સ્વીકારેલ છે; કેમકે બૃહદ્ પોતે સદા પોતાના સ્વરૂપ માં જ રહે છે અને તે કોઈ કેટલાક (મર્યાદિત બુદ્ધિમાં) પોતે જ પોતાના સંસારમાં ના સંસર્ગ જગતાલયો ઉભા છે, જે કેટલાક જગતાલયો છે, ત્યાં સંસારિત રહે છે, અને ત્યાં જડ પોતે 'સંસાર' નામનો વિસ્તાર કરી ત્યાં જ પડ્યા રહે છે. કારણ કરતાં જ્યારે પોતે જ પોતાના સ્વરૂપ ને સંસારાયે છે, ત્યારે તે પોતાના સિવાય સ્વરૂપ માં વિસંસારણ પોતે બૃહદ્ગુણ જ પડ્યા રહે છે. જ્યાં સુધી બૃહદ્ નું સ્વરૂપ ને સંસારાયેલ ત્યાં સુધી તેનું સૃષ્ટિ રૂપે ભાળ સંસાર રહેલો તેમનો સ્વીકારાયે છે. સંસારસૃષ્ટિ બૃહદ્ નો કોઈ વિકાર કે, તેમાં સ્વીકાર કે જગાદ્ય કંઈ કરવું નથી. તેમાં બૃહદ્ સ્વયં સ્વીકારી પદાર્થ જ નથી.

પરંતુ: જીવો કર્મ જ નથી, સંસારિત પડ્યા નથી અને સૃષ્ટિ પડ્યા નથી. પોતાના સંસારમાંના જ સર્વ મિથ્યા ઉત્પત્તિ વિકારોને પ્રકૃતિ માં સંસારે છે. બૃહદ્ જ સૃષ્ટિરૂપ છે અને પડ્યાસંસારો સંસારમાયુ છે. તે પોતે જ કર્મ નથી જીવ ઈચ્છાદિના સ્વીકાર કરી બદલે પોતાના સંસારમાંના પડ્યા ના અને સંસારિતોના બદલે ફરીથી સંસારમાં બૃહદ્ જુદુ

Date

અર્થરૂપે આવે છે. સૃષ્ટિ ના અધિષ્ઠાતા માં કોઈ પણ જાતનું કર્મ રહેતું નથી. પરંતુ સિદ્ધ જીવ અધિષ્ઠાનને વિશે પોતાના ચિત્તાંત રાખીને પોતાનાં કર્મનું નિર્માણ કરે છે અને કલ્પના વડે તેને ભોગવે છે. જીવ ના ચરણ નો કર્તા હોઈ છે અને કર્યા વગર કર્યા તેનાં કર્મો છે તે કહ્યો.

જીવ વસ્તુતઃ પરમાત્મારૂપ છે, તેને પોતાનું સ્વરૂપ ભોગવવા માં આવતું નથી, તેના અજ્ઞાન ને લઈને તેને કર્મોનું બંધનરૂપ થયા છે, પરંતુ વસ્તુતઃ તે કર્મો બંધનરૂપ ન રહેતાં શોભા થઈ ગયા છે. જેમ જેમ પુરુષને જ્ઞાન ઉત્પન્ન થતું ગયું છે, તેમ તેમ બંધન કરનારું તેનું કર્મ શોભા થઈ ગયા છે. જે પદાર્થ વસ્તુતઃ જોવા છે જ નહીં તેના રક્ષણ કરવામાં શો ભાર હોય? બુદ્ધિમાં થયું કે ભ્રમણ નો વિવેક કરવાનું (પિંડછોડવું) જે થયું જ્યાં સુધી કોઈનું નથી, ત્યાં સુધી જ મારા પરાભવ કરે છે.

મારું પોતાનું તે જ છે કે જેને ખાતર તમારે સંસારરૂપ માં પાછું ફરીવાર આવવું ન પડે; માટે નિરંતર નિર્મળ જ્ઞાનધ્યાન વડે ઉદાર પોતાપણું મિટાવવામાં લાગ કરવો રહ્યો, કેમકે તે વિના બીજા કોઈ પ્રકારે તમારા મોક્ષ ની શાંતિ થશે નહીં.
ક. ૧૫૩- ફરી નિવાર્જ નો ઉપદેશ :-

મુનિ બોલ્યા:- અધિષ્ઠાનરૂપ જ્ઞા દૃશ્યનાં વારવાર સ્વરૂપ નો બોધ થતાં તે દૃશ્ય ઉપશાંત થઈ ગયું છે અને ક્ષણવારમાં બ્રહ્મરૂપ થઈ ગયા છે. બ્રહ્મ નિરંતર પોતાનાં સ્વરૂપમાં જ સ્થિત કરી રહેલ છે. તેજ જે દેહ, જીવ, મરણ, સૃષ્ટિ અને પ્રલય ઇત્યાદિ સંસારનો કલ્પેલા છે; પણ તે કલ્પનારો પોતાનાં સ્વરૂપ ને જરા પણ ભિન્ન નથી.

બ્રહ્મ નો જે વિવર્ત છે, તે જ આ જગતરૂપ કહેવાયા છે. આ જગતરૂપ સ્વપ્ન માં દેખાતા મનુષ્યો નું પણ ~~પિંડ~~ આદિ કારણ ~~કાર્ય~~ કારણિક છે. જેમ સ્વપ્ન માં દેખાતાં પુરુષ નું પુરુષપણું સ્વપ્ન માં તેનું કરું પણ પ્રકૃતિ કૃતિ નથી તેમ આ જાગ્રતરૂપ સ્વપ્ન માં દેખાતા મનુષ્યો નું પણ પ્રકૃતિ નથી. અર્થ સૃષ્ટિઓ માં જેવો સ્વપ્નનો

Date

જેવા અનિત્ય સર્વ પદાર્થોને પરપર દેખે છે અને સૃષ્ટિમાં પોતાના લોકના અનુસાર પોતાનાં પાપકર્મનાં અધિષ્ઠાન બને પણ દેખે છે; પરંતુ વસ્તુતઃ જોતાં તે મિથ્યા છે.

સૃષ્ટિના આરંભથી માંડીને સ્થૂલ-સૂક્ષ્મ દેહ જે કંઈ અનાદિનાં સુધી સંસાર ની અંદર જીવો પોતાના ભાવના ને અનુસારે જે સ્વપ્ન ના પદાર્થોના પોતે જ પ્રકાશે છે; પરંતુ અધિષ્ઠાન ચૈતન્યરૂપે જોઈએ તો તે ~~અસત્ય~~ સત્ય છે અને આરોપિતરૂપે જોઈએ તો તેઓ ~~સત્ય~~ અસત્ય છે. સર્વ પદાર્થો ભાવના અનુસાર રહેલા રહે છે, તેના તેઓ સ્વપ્ન ના પણ ~~રહેલા છે~~ આત્મા ની અંદર રહેલા છે અને જાગ્રત અવસ્થા ના પોતે જ તેઓ સ્વપ્ન ના પણ પરસ્પર ક્રિયા કરી રહ્યા છે. જેમ આપણા સ્વપ્ન માં કેવા પ્રકાર ના પદાર્થો વિના જ ભોજન આદિ ના સંકલ્પ ના આકારે વિવર્તરૂપે થઈ રહેલું આત્મચૈતન્ય જ પોતે આદિનાં ક્રમ પ્રમાણે આપણા પડેલા ક્રિયાના આદિરૂપ થયું છે અને તૃપ્તિ આદિ ફળ ને આપે છે. તેમ જાગ્રત અવસ્થામાં પણ જાગ્રતસંકલ્પ રૂપે થઈ રહેલું ચૈતન્ય જ પોતે આદિ ના ક્રમ પ્રમાણે ક્રિયાના આદિરૂપ થયું છે અને તૃપ્તિ આદિ ફળ ને આપે છે. સ્વપ્ન અસત્ય છે અને જાગ્રત સત્ય છે એટલો જ માત્ર તે બંને માં તફાવત છે. સૃષ્ટિ પ્રકાશરૂપ આત્મા નિરંતર પોતાના સ્વરૂપમાં જ સ્થિતિ કરી રહેલો છે અને તે પોતે જ સ્થૂલ-અસ્થૂલરૂપે ભાસે છે તે ભાવના જ (પ્રતીતિના જ) બોધ માં જાગ્રત અને સ્વપ્ન એવા નામો પ્રયોજ્યા છે. સૃષ્ટિ ના આરંભથી માંડી સ્થૂલ-સૂક્ષ્મ દેહ નો સમૂહ વડે ફરતા જીવો જે કોઈ દશારૂપે ભાસે છે, તે કેવળ મોજ ઘેલા જીવો પ્રતાપરૂપે પોતાના જ પ્રકાશે થઈ રહે છે અને તે જ સૃષ્ટિ-રૂપ કહેવાય છે.

જાગ્રત અને સ્વપ્ન માં પ્રતીતિ માં આવતા પદાર્થો ના સમૂહનું અને અધિષ્ઠાન ચૈતન્યનું કોઈ પણ ભિન્નપણું નથી. જેમ પ્રકાશ અને ઉષ્ણતા, અગ્નિ અને ઉષ્ણતા પવન અને તેની ચલનશક્તિ, દરેક આદિ જડ અને તેનો ફેલ્ટ થયા પવન અને તેના ગુણધર્મ ને સર્વ નો ભિન્નતા નથી, તેમ જગતના સર્વ પદાર્થસમૂહ નું અને અધિષ્ઠાનરૂપ

Date

આત્મનેપદનું મિશ્રણ થયું. આ રીતે જ્યારે બે પ્રયોગ ભેગા મિશ્રણ છે અને વસ્તુતઃ જોતા તે પ્રકૃતિ કોષ્ટક અનિયમિત થઈ ગયા છે અનિયમિત દ્રષ્ટિએ જોવા બેસશે તો જ્યાં ત્યાં ફેરફાર પ્રકૃતિમાં જ છે અને અસ્તિત્વદ્રષ્ટિએ જોશે તો તેનાં પણ જળવાયા છે. વિકૃતદ્રષ્ટિએ જોશે તો પ્રકૃત જ્યાંથી આવિર્ભાવ તો પામ્યા પણ પાછું પ્રત્યાસત્તિએ અસ્તિત્વભાવને પામે છે. બધા તો જ કરતાં અનુભવમાં પડ્યા છે. પરમાર્થ દ્રષ્ટિએ જોતાં તે અવિકારી અને શાંત સ્થિતપ્રજ્ઞ છે; તેમ અહંકાર અમારા અંતર વિનાનો નિર્મળ સ્વરૂપમાં જ રહેલ છે.

પ્રકૃત કાર્યકારણના બોલાયા કરતાં અંતરવાયુ, અહંકારા અવસ્થિભાવને કલ્પન લાગ્યો છે અને તે તે જ પ્રમાણે ક્રિયા કરતા રહ્યા કરે છે. જેમ તમારા કરતાં અંતરાત્મા રહેતો છે તેમ પ્રકૃતમાં કરતાં ના અંતર અવસ્થાવૃત્તિ રહેતા છે. આમ જ અવસ્થાવૃત્તિ વિકેન્દ્રરૂપ પરમાત્માના અંતર રહી છે. અને તેમાં ક્રિયા-કારણના પૂર્વસંસ્કાર અનુસાર કર્તા પદાર્થનો કાર્ય-કારણભાવ થઈ રહ્યો છે. જગતના કર્તાનિયમ પ્રકૃતમાં અંકાયા અનુસાર જ છે. તમે વિકૃત છો અને તમે જ અંકાયેલા થઈ જઈએ તમારી માનસિક અવસ્થિતિમાં અંકાયાનાર ના અંતર તમારા ઇચ્છાનુસાર કાર્ય-કારણની મર્યાદા ને રચના રાખે છે. તમારું બોલાયું આત્મનેપદ જ બોલાયા અમારા જેવા નિર્વિકાર સ્વરૂપને લીધે જે કાંઈ અમુક રચનાવાળા થઈ ગયા છે, તે જ અંતર ના માનસિક અવસ્થિતિ કહેવાયા છે. તમારા કરતાંમાં અંકાયાનાર ના અંતર વિકારાવાળા અવસ્થા ના કાંઈ અમુકાર અવસ્થા અહંકાર રહે છે, તે જ અંતરાત્મારૂપ કાર્યકારણવાળા અને માનસિક પદાર્થવાળા થઈ ગયા છે.

પ્રથમ વિકારા (ક્રિયાના કરતાં ના અંતર) જેવા પ્રકારે અવસ્થિતિએ રહ્યા રહ્યા છે, તેવા જ પ્રકારે અવસ્થિત થઈને વિકાર થઈ રહ્યું છે. અને તેમાં જ ત્રિગુણ, દેશ, કાળ ઇત્યાદિ ભાવો કલ્પાયેલા છે. વિકારા બોલે અવસ્થા જેવું છે. તે જેવાતે ક્રિયાભાવને પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે, તેવાતે બોલે બળ ગયા છે અને કાર્યકારણભાવનો અનુભવકર્તા તે છે.

કર્તાનિયમ
કરતાં ના અંતર

Date

વિવેકી ને જ્યારે સૃષ્ટિ નો બીજો કિનારો [illegible] એક ચમત્કાર રૂપ બારણે છે અને એકલરૂપ બારણે છે તેના અંદર પ્રથમ રૂપ આવે ત્યારે કલ્પના અને પછી સૃષ્ટિ અવિદ્યા નામના કલ્પના બની થઈ ગયા છે. આ વિવેકી ના કલ્પના અનાદિ અજ્ઞાનરૂપ છે અને તેનો પ્રવાહ નિત્ય જ છે તેવા જ રીતે જે [illegible] અંદર અવિદ્યા અનાદિ રહેલા છે. આકાશના અંદર જેમ પોતાના [illegible] દિશાઓ [illegible] પ્રકાશિત થાય છે, તેમજ [illegible] અંદર જેવા [illegible] સૃષ્ટિ ના પ્રકાશ થાય છે.

આ પ્રકાશિત થયા પછી સૃષ્ટિ પણ જ્ઞાનસાધનો [illegible] અનાદિ [illegible] જીવમાં [illegible] થઈ ગયા છે. અને તેનો વ્યવહાર થયા છે. અને જીવો મરી ગયા પછી જ્યાં જ્યાં કોઈ જીવો છે, પરંતુ બધા રાજે તો [illegible] અને [illegible] સર્વ દેશ [illegible] જ છે.

વિજ્ઞાન બોલ્યો: આ દેહ પડી ગયા પછી આને દેહ કેમ ઉત્પન્ન થાય છે? તેનું કારણ શું છે? અથવા તે થવામાં કેટલાં દિવસો છે? અને તેના કેટલા સંસ્કારો કારણો છે? ધર્મ અને અધર્મ જ [illegible] જન્મ-મરણ ને માટે દેહ અવિદ્યા ને ઉત્પન્ન કરે છે, એમ માનવામાં આવે તો [illegible] અને બાજુ અંદર કોઈ દેહ અવિદ્યા આવે પ્રાપ્ત થઈ રહેવા જોઈએ ધર્મ-અધર્મરૂપ કર્મ મોક્ષરૂપ નિત્યસ્થ રૂપ રીતે રહ્યા કરે?

મુનિ બોલ્યા: ધર્મ, અધર્મ, વાસના, કર્મ, અવિદ્યા અને જીવ એ સર્વ પદાર્થ વાચકો [illegible] કલ્પિત છે; પરંતુ વાસ્તવમાં જોતાં તે સત્ય પણ નથી; કોઈક દેહ-દેહ અવિદ્યા પ્રાપ્ત છે એમ માનમાં આવ્યા પછી, વિદ્વાનોએ પોતે જ પોતાના વિદેહકારરૂપ અવિદ્યાને વિષે ધર્મ-અધર્મ અને સુખ-દુઃખ અવિદ્યા નામનો કલ્પ ભોગવ્યો છે. વિદ્વાનો અવિદ્યા તો પોતાનો વાસ્તવિક સ્વરૂપમાં જ છે. વિદેહકારમાં પોતાનો વિદેહકારરૂપ સ્વરૂપ તો

Date

પેટાળપ્રદેશ તે દેહરૂપે રમતે છે અને મરણ પછી પરલોકમાં પગ રંકલ્પ અને સ્વપ્નના પેઠે મિથ્યારૂપે પ્રતીતમાં આવતાં દેહ આદિ પદાર્થોને જગ તે સત્યરૂપ તેમ માની બેસે છે. મરી ગયેલા પ્રાણી ને પોતાના મટે જ સ્વપ્નના પેઠે પરલોકની પ્રતીતિ થાય છે અને દેહાદિ પોતા સમક્ષ રહેલ તે તેને અનુભવાય છે પણ એમાં કશું જ સત્યપણું નથી. મરી ગયેલા પ્રાણીનું નિર્મમત્વ કોઈ બીજી જ રીતનો કોયડો બની જાય છે.

(૭૬) માટે આત્મા મરણને પ્રાપ્ત થઈ જન્મને પ્રાપ્ત થાય છે એવું નથી. તે પોતે 'સ્વતઃ' હું અમુક પ્રકારે જન્મ ને પ્રાપ્ત થઈ રહ્યો છું.' એવું પોતાના જન્મ આદિ વિકારથી રહિત આત્માને વિષે વાસ્તવ રૂપે કલ્પનારૂપ મિથ્યા રૂપે અનુભવે છે. પોતાના દેહ આદિ ભાવનો અભ્યાસ જે પોતે તે પોતા કાજ સ્વતઃ અનુભવ કરતો રહે છે અને પ્રસિદ્ધ રીતે તેમાં આસક્તિનો વિક્ષેપ, વૈરાગ્ય જતાં - વિદાય થતાં 'તે સત્ય જ છે.' એમ આપણે પોતે સમજે છે. જ્યારે પોતે વિદેહકાયરૂપ છે. વસ્તુતઃ વિદેહકાયરૂપ અને સ્વપ્નના પેઠે પ્રતીતિમાં આવતાં આ દેહ આદિ દશ્યમાં તે અભ્યાસને લઈને પોતાપણું કલ્પાય છે. આમ તે વારંવાર પોતાના મરણ ને, અને વારંવાર પોતાના જન્મને તથા વારંવાર જગત ને અનુભવાય રહે છે. એટલા માટે પ્રત્યેક જીવ વિદેહકાય ના અંદર મિથ્યા દૃશ્યસમૂહ નો અનુભવ કરી રહ્યો છે. આ રીતે પોતે તે તે વિષયોને જુએ છે, દૃષ્ટિ થી આદિ ને પ્રવર્તાવે છે, અને બીજા ને પગ મંડાવે છે.

બાકી, પરમાર્થદૃષ્ટિએ જોતાં કોઈનું કશું ભોગ્ય નથી, તેમ કોઈ ભોક્તા નથી. આ પ્રમાણે અસંખ્ય જગતના અસંખ્ય દેહીઓ ચૈતન્ય ના અંદર રહેલા છે, પરંતુ જેવું તેમનું વાસ્તવ રૂપ ચૈતન્યમાં આવે, તો તેઓ મુક્ત જ છે. અને જેવું વાસ્તવ રૂપ જોવાય ના રહ્યું, તો તે કેદખાના દશામાં છે. એ કારણે જગતથી પગ કોઈને કશું આવરણ થતું નથી. અને વસ્તુતઃ

તે છે પગ નથી. આપણે જોવામાં આવતું એક જ

Shipra

Date

જ્ઞાન છે બધું નથી' એમ બોલવા માં જો પૂર્વેક જ્ઞ સમજે છે. એ કરોડો જ્ઞાનના પૂરવા અર્થે પંચમહાભૂતો અને જરાયુજ તથા અંડજ અર્થે ચાર પ્રકારના પ્રાણીઓ પૂર્વેક જ્ઞ ના જ્ઞાન ના અંદર પરસ્પર એકસરખા જ ફેલાયા છે. તેને અસત્ય કેવા વિજ્ઞાનીઓએ જોયા તો સત્ય જ્ઞાયા છે. પરંતુ સત્ય અને પરમાર્થદૃષ્ટિએ જોયા તો જન્મ અર્થે વિકારોના રહિત પરબ્રહ્મરૂપ જ છે.

જેમ જ્ઞાનનું જ્ઞાન બોધ્યું છે, એવા વિવેકી પુરુષને જે બધા સત્ય અને અવિનાશી જ્ઞાયા છે, તે જ બધા અવિવેકી ને અસત્ય લાગે છે. પણ બધાય પુરુષને જે બધા અસત્ય જ્ઞાયા છે તે અવિવેકી પુરુષોને પ્રસિદ્ધ રીતે સત્ય ભાસે છે. કુવે ચિદાભાસે પોતાના સ્વરૂપ ની અંદર જે કાંઈ ભાન થાય છે તે તેનો પોતાનો જ અંક વિવર્ત છે, તે તેનાથી જુદું નથી, તેથી સત્ય છે.

એમ એ રીતે પંચમહાભૂત તથા તેનાં બધાં પરસ્પર સત્યરૂપ છે એ જ્ઞાન ના અધ્યાસ ના ભાવના પ્રમાણે સત્ય ભાસે છે; કેમકે જ્ઞાનનું રૂપ સત્ય છે કે અસત્ય છે, તેનો નિર્ણય કરવાનું કામ કેવળ સત્ય એવા ચિદાભાસનું છે. કુવે એ પોતે જ તેનો સત્યરૂપે નિર્ણય કરે, તો પછી બીજો કોણ તેને ફેરવી શકે? કેમકે તે ચિદાભાસના સત્યતા અને અવિનાશી છે. જે સર્વ વાત નો નિર્ણય ચિદાભાસ તત્ત્વ વડે જ થયો છે, તો પછી જ્ઞાન દૃઢરૂપ છે કે નથી તેના શું વાત કરવી?

સર્વ વસ્તુઓનો સમૂહ ચિદાભાસમાં રહેલ અનુસાર ભાસે છે તેમાં કેવળ-અકેવળ ના પણ વિચાર ક્યાં રહ્યો? જે કાંઈ જ્ઞાન જ્ઞાયા છે તે સર્વ ભાગરૂપ છે. આ ભાગ અને શેષ નું અકેવળ અનુભવ માં આવ્યા પછી આ દૃઢ ભાગરૂપ જ થઈ ગયા છે. ભાગ જ શેષરૂપ થઈ રહ્યું છે. ભાગનું અવશ્ય પડવું માનવા માં આવે. તો જ શેષનું અવશ્ય પડવું રહે; પરંતુ જેમ માનવા જેવા ભાગ વિના શેષનો નો નિર્દેશ જ પડતા નથી અથવા કોઈપણ ભાગ નું જ અવશ્ય રહેવા પડવું માનવું પડે છે. ભાગ જ જે બરોબર

Date 10-12-25

પરંતુ બાહ્યદૃષ્ટિએ, તો પણ આ પૃથ્વી એ સાગર (મૃગજળ) જરા પણ જુદો રહ્યો નથી. કેમ કે, સર્વ પદાર્થને સાગરમાં જ સિદ્ધ થાય છે, તો પછી કૂવા-તળાવ જેવા જળાશયને તો કહેવું જ પોતાનાં શુદ્ધ સ્વરૂપ વડે મૃગજળ થાય છે. બાકી વસ્તુતઃ જોતાં કશું પણ થતું નથી. જેવું જુદું જેવું દેખાવમાત્ર છે, તેવા સાગર જ સત્યરૂપ થઈ રહેલું છે. અને તે જળાશયને તો પોતાનાં સ્વરૂપને સત્યરૂપ પ્રસારવું છે.

બાકી અધિષ્ઠાનની દૃષ્ટિનાં અનુભવને કંઈ સમજ શકાયો નથી. જગત વડે સર્વ પદાર્થો એક ચિદાત્મા જ જણાય છે. એ ચિદાત્મા પોતાનાં આત્મારૂપ છે, અધિકારી એવું નિર્દિષ્ટ છે, સર્વજ્ઞાપ્ય છે તથા નિર્ણયાત્મ છે, અને તે જ અધિષ્ઠાતા જીવો તે અનેક સંકલ્પોના સ્ફૂર્તિને તો કહે કમરે રહે ગાયે છે. એક જ ચિદાત્મામાંથી સ્વપ્નમાં પણ જાણે પદ રહેલું છે. આમ સ્વપ્નમાં પણ સુષુપ્તિની જગતમાં અનેકતા તે ચિદાત્મામાંથી એકરૂપ જ થઈ રહે છે. ચિદાકાશના અંદર સ્વપ્નાવસ્થાનાં અનુભવ જેવું જ આ જગત કહેવાયું છે. અને સુષુપ્તિનાં જેવો જ પ્રલય કહેવામાં આવે છે માટે એ જ દૃષ્ટાંત દીધું છે.

એક જ એવું ચિદાકાશ જગતમાં પણ બાળ પ્રકારનાં મિથ્યારૂપ અને બાધો પુરુષોરૂપ થઈ ભાસે છે. આ સર્વ વિકાર તથા વિવર્ત એવાં ચિદાકાશરૂપ છે. એ જુદાં જુદાં સંકલ્પ, અહંકાર, બાધના ઇત્યાદિ અનુસાર જેવા જેવા રૂપે ભાસે છે ત્યાં પોતાનાં સ્વતંત્રસંકલ્પથી અને સર્વ પ્રાણિમાત્રપદાર્થના તેવા રૂપે પદ રહેલ કુંવારા એમ જણાય છે. એક ચિદાકાશ જ સૃષ્ટિનાં અનાદિકાળમાં અનેકરૂપ, અનાકાર વગેરે રૂપ થઈ ભાસે છે અને સ્વપ્નાવસ્થિત તથા સંકલ્પસૃષ્ટિ જેવા પેઢી સૃષ્ટિના વિવર્તિત માટે તે પોતે જ પૂર્વના અનેકરૂપ પણ થઈ રહેલું છે. ચિદાકાશરૂપ અનાદિ જ પૂર્વના અનાદિ નામ-રૂપ ધર ભાસે છે. જગત ચિદાકાશરૂપ છે. અને ચિદાકાશ જ જગતના આકારે વિવર્તરૂપે અવયવ જે બનીને ભાસતું કરે છે. ચિદાકાશ જગતરૂપે આકાર, મૂર્ત તથા બધાંક જણાય છે, જ્યારે સ્વરૂપરૂપે નિરાકાર તથા નિત્ય જણાય છે. વસ્તુતઃ જોતાં બાકી અનેક કોઈ વસ્તુ જ નથી.

Date

કેમકે દિવસે અંતે એ બારા પડ્યા અંધકારમય બની છે, અને એક ચિંતાકારક વાતાવરણ રહે છે. તમે મનવડે પૂર્વદિશા તરફ અને પશ્ચિમ દિશા તરફ દરિયાં બાંધ્યા સમાન પુલ બાંધવા કરતાં રહો અને અનેક પદાર્થોનો અનુભવ કરતાં રહો, તેમાં સુખ લાગે કશો પણ પૂર્ણવિરામ આવે વાતાવરણથી. પ્રેમ ચિંતામાં અંધારું છે અને કોઈ કિનારો તેને પૂર્ણવિરામ બધો. પુરુષ જ્યારે ચિંતા પાળ્યા પોપટાં ઘારેલાં અર્થ ને ચિંતા કરવા માટે જે પુરુષ દરિયાં બાંધ્યા સમાન પુલ બનાવી રહ્યો છે અને જ્યારે ચારેબાજુ પોપટાં પુલમાં જે પડ્યા મળ્યો બધો, તે પુરુષ તે અર્થ ને વાતચીત મળવે છે. જેણે કશો સંકલ્પ જ બાંધ્યો નો, તેણે તેવું કશું પણ બધું. ઉત્તરદિશા બાંધવા તો બાકી કોઈ દિશા માં જઉં છું' એવો જેનો વાતાવરણ સંકલ્પ હોય છે, તે પ્રથમ મનવડે અને પછી શરીર વડે ત્યાં જઈ પહોંચે છે. પડ્યા બાંધ વાતાવરણ સંકલ્પ બાંધનાર તો સંકલ્પના વાતાવરણને લાયક ત્યારમાં વિરહી રહેવાથી કશું પણ બધી અને બંને પ્રકાર ના કિનારા વાત છે.

'ઈ વાતાવરણ ના અંદર બાગરૂપ બેના માટે અનુપસ્થિતિ માં મૃગારૂપ થઈ જઉં' એવો જેનો દઢ સંકલ્પ હોય છે તેને એ બંને બાબ સિદ્ધ થાય છે, પડ્યા વાંધાર સંકલ્પવાળા ને તો બંને માંથી કશું પણ બધી. અને બંને પ્રકાર ના કિનારા જ થાય છે. કેમકે પુરુષ ના સંકલ્પરહિત માં સંકલ્પ ના દઢતા કે વાતાવરણ ને લાયક કશું વાતાવરણ હોય છે. સાગરતીર વડે જેમ એક ખારાશ છે, ખિન્નતા છે અને તેજ વખત અવિવેકી જેને અનેક રૂપે ભાંતિ ને લાયક બારવાથી કિનારો રૂપે બારે છે.

કારણ ચિંતારૂપે અંધારું બધવા બને દરિયારૂપે અંધારું બધવા પરંતુ જ્યારે અંધારું બધવા પરિપાક માં જે કોઈ વિચાર ના પૂર્ણવિરામ થાય છે તે સ્વાધ્યાયરૂપ જ છે. જ્યારે જ્યારે તો ફરી બારા થવો બધી અને તે ચિંતા છે. મૂર્ખવિદ્વાન જ્ઞાનીબાલકોને મનોરંજક વાર્તા દિશામાં મશગૂલ થવા અને ચિંતારૂપે થવેલા જીવોનું પૂર્ણવિરામ દર્શન થાય છે.

Date

અને તે બધો પોતાના દોષ સ્વીકાર ના પ્રયત્નો કેટલાક યુક્ત વ્યાપારો સર્જાઈ ગયા હોય છે, તેથી સ્વ જીવ લાંબા પ્રવાસનો અનુભવ માં સ્વપ્ને છે. જેમણે સંબંધ દોરોમાં મરી જઈ ભરમ થઈ ગયા હોય છે, તેમનો પાછા પિશાચ સર્જાઈને પોતાના દોષ સ્વીકાર કરેલા ના લાંબા કુંડાને પાછા સાંભળ્યા ગયા છે. બધા બધો ભિન્ન ભિન્નતા છે અને સિદ્ધ થાય છે. જે કારણ અને માણવામાં આવે કે પિશાચ નું દર્શન થયું તથા તેના સાથે સંભાષણ થયું એ એક ભ્રમણો ભ્રમ છે અને તે બધાં એક જીવનો દોષ છે, તેમના બધાં એવા મૂર્ખાવસ્થા ધરાવનાર તે એ ભ્રમ દોષવાળા છે, તો પછી દોરાંતર ગયેલો કોઈ મનુષ્ય બધો તેનો કોઈ કિંમતી વસ્તુ તે મરી ગયો છે એમ સમજવામાં સ્વપ્ને, સંભાષણ તેના સાથે દર્શન, સંભાષણ સર્જાઈ વ્યવહાર કેમ થયો ગયા? કારણ એમ માનો કે સંભાષણ સર્જાઈ બધા નો દોષ છે, તો પછી તે મરી ગયેલાનો દોષ શા માટે ગણી? કેમકે અનુભવ તેને થયો છે. બધાનો જે પ્રમાણે સંભાષણ સર્જાઈ વ્યવહાર કરે છે, તે જ પ્રમાણે મરી ગયેલાનો પણ પિશાચ સર્જાઈને સાથે સંભાષણ કરે છે અને યુક્ત વ્યવહાર કરાવે છે, માટે બંને વચ્ચે અનુભવ સરખા રીતે થયા છે, એકંદર રીતે અનુભવ તે પ્રમાણે કારણ ગણવા બધાના પ્રમાણિત થયા નો કેવા જ છે. પરિણામ: જેના જેટલો દોષ વિશેષ છે. તે તેટલું કુંવારાપણ એવા એક સમાજ નિર્માણ થવાને અનુસરી રહેલો છે.

કુંવારા પોતે સ્વસ્થ અનુભવે છે, ચિંતામાં છે અને તેને તેટલા રહિત અને તેટલું પણ જઈ તે અનેક પ્રકારે પ્રમાણિત માં સ્વપ્ને છે. વિદ્વાનો ના અંદર તેટલું શાંત અને નિર્ણય પોતાનાપણું જ રહેલું છે, માટે પોતાના મોટે જે દોષનાં સંભાષણ રહિત અને સંકલ્પ પણ પણ રહિત થઈ જેણે સમાધાન અંદર સ્થિર થઈ રહેવાનું છે. મન તે સ્થિર કરી સમાધિ જેમ જેમ સંકલ્પવાનો થાય છે, તેમતેમ તે તે વિષય વસ્તુ સિદ્ધ થાય છે, પછી તે સ્વસ્થ કરે કે સ્વસ્થ કરે એ વિષે કંઈ ભિન્નતા ગયો. યથાર્થપણે નિર્વિકાર રૂપે રહેવા અનેક પ્રકારનો, કર્મનિ, દુઃખો અને સુખો મળે પ્રાપ્ત

Date

પાસે રાખવા જેવા રહે; તેમાં કોણે રાખવાનું પસંદ કર્યું છે? એના બદલે શા માટે રાખવાનું કે રાખવાનું, તે વસ્તુલક્ષી બાબત બની રહે: પરંતુ તેમાં કશો રસ-મમત્વ પ્રગટવા જેવું બાકી. રાખવાની બધી જુદાં જુદાં રાખનારો પૂરતા સાવ જ જુદા છે; કોઈક જૂને તો વાપરવાનો જે આનંદ માં સારી પેઠે મહેકવા પણ છે.

S.LHH પદાર્થ વિજ્ઞાન

મુખ્ય બોલવા: અર્ક પદાર્થો નિરંતર સમાચારમાં છે. રસાયણશાસ્ત્ર તથા સંકલનશાસ્ત્ર માં જેવા છે અને અર્થઘટનોએ નિયમ તથા નિયંત્રિત છે તેમાં શું બોલવાનું કે મુકાવા છે? આ મૂળ વિજ્ઞાન બાબત છે તેનું કુટુંબજીવન સંકડાવાવા પછી તેમાં પણ ફેરફારો મોટામાં રમાતે છે અને સમયાંતરે તેમાં સ્થિર જગાવવા છે. બંધમાં એક વિદ્યાર્થીએ આ બાબત પણ નિરંતર જુદાં જુદાં પ્રકારના વિષયોને પૂછવા પાત્ર રહે છે. કેટલાક માં પૂરવા, જેલ, રમકડાં અને પર્દાઓ મહેલું આ રમવાનું બાબત કુટુંબમાં ઉપયોગ થાય છે તે કારણ જ ફાઈબર, ટ્યુબિંગ કે ફુગા, કલા આદિ રંગકામો વિકસાવ્યો એ કલા ગયા છે. આ અર્ક બાબત રમવાનું છે અને સ્વાસ્થ્ય પોષે રમુજમાં રમાતે છે પરંતુ વસ્તુતઃ તે છે જ નહીં. રમવાનું કે અર્કવાળા વિદ્યાર્થીઓ જ એ અર્કોએ વિદ્યાર્થીઓ દેખાવાનું છે, એમ સિદ્ધ થાવું છે.

જેવું આ રમવાનું બાબત છે, તેવાં જ બીજા મનુષ્યો માં સેંકડો સેંકડો બાબત આ વિદ્યાર્થીઓ ના અંદર રહેવા છે. પરંતુ તેમનો પરસ્પર સંકલનમાં અનુભવ પાવો બાકી. તળાવ, સમુદ્ર, ફૂલ આદિ માં રહેનાર દેડકાં આદિ બાબતો માં પૂરવેક રમાણ માં અનેક પ્રજાતિઓ રહેતા છે, પરંતુ તે બાબતો કોઈપણ જગ્યાએ પોતાનાં દરિયાબાદ વિના બીજા બાબતના વિષય વિદ્યાર્થીને પરસ્પર દેખવાં બાકી.

જેમ એક મકાન (HIDE) ના અંદર રહેલાં સેંકડો મનુષ્યે માં અનેક સ્વાસ્થ્યોએ એક જ HIDE મકાન માં જ રહેવા કોઈ તેમ વિદ્યાર્થીઓ ના અંદર અનેક બાબતો પૂરવા થાય છે. એ બધા મનોમય બાબતો સ્વાસ્થ્યોએ જેવાં જ અનુભવમાં;

Date

થાય છે તથા તેમને સ્પર્શ કે અસ્પર્શ કઈ રીતનાં ભાવો ઉત્પન્ન થાય છે તે તેનો અનુભવ પણ થતો નથી. તેથી અનિર્દેશ્યત્વ કહ્યું છે. આ સર્વ દૃશ્ય પોતાનાં સ્વાભાવિકરૂપમાં રહેલાં છે. કેવળ ચિદાભાસમાં રમણકારરૂપ છે

રત્નાગારસ્થાનાં રંગબેરંગી પદાર્થોનાં અનુભવો પૃથક્ પૃથક્ જોકેનાં પદાર્થોનાં જેવાં જ હોય છે. તેમનાં સ્પર્શ જ અપૂર્વ-પણાના સ્વભાવરૂપ થઈ જાય છે. તેમાં પોતાનાં મરણ આદિનાં જે અદૃષ્ટપૂર્વ અનુભવો થાય છે, તે પણ જગાત્વ માં તેનો અનુભવ થઈ ગયેલો હોવાથી અને બુદ્ધિસ્થ તેનાં સંસ્કારો પોતે જ્યારે જાગે ત્યારે જ જગત પણ સ્વાભાવસૃષ્ટિના રૂપે જ સૃષ્ટિમાં આવે કારણ માં પણ થઈ ગયેલ છે તે પણ ચિદાકાશનાં ચિત્તની જોડે જ એક ચિત્તાભાસ છે. બીજું કશું પણ સંભવતું નથી. કારણ કે બ્રહ્મ જ જગત્ નાં સ્વાકારે ભાસ્યા કરે છે. એ બ્રહ્મ કોઈ કાળમાં બદલાતું જ આવ્યું છે એમ નથી, પરંતુ સ્વયંપ્રકાશરૂપ જ તે પ્રકાશરૂપે (ચિદ્રૂપે) રહેલ છે અને જગત પણ તેના સ્વાંગે સ્વેચ્છાએ પ્રાપ્ત થઈ રહેલું છે. તેના સ્વયંસિદ્ધ બ્રહ્મરૂપ છે. પરમાર્થમાં જ કારણ અને કાર્ય એ બંનેરૂપ કહેવાયા છે; કેમકે તે જ સર્વમાં સ્વાધિરૂપ છે. પૃથક્ તે કારણરૂપ અને પછી કાર્યરૂપ થઈ જાય છે. સંસ્કાર પણ તેને જ કહેવામાં આવે છે. અને એ પરમાર્થમાં જ કાર્યને સારી રીતે સ્વાધીન સ્વાભાવિક સત્તારૂપ પણ કહેવાયા છે. સ્વપ્ન અને જાગ્રત સ્થલસ્થાનો માં જે કોઈ અપૂર્વ પદાર્થો અનુભવ માં આવે છે તે સ્વાધીન સ્વભાવના કારણ કહેવાયા છે અને તેને જ સંસ્કાર સ્વાધિ નામ વડે કહેવામાં આવે છે. સ્વપ્નમાં દેખાતા એ સંસ્કાર નામના વસ્તુ સ્વપ્ન માં દેખાયા છે પરંતુ જાગ્રત માં દેખાતા નથી પણ તેથી તે નથી એમ સમજવું નહીં. કારણ કે તે ચિદાકાશના અંદર સૌભરણના રૂપે મોજૂદ પડેલ છે. પણ તે ચિદાકાશરૂપ કેવળ ના સંસ્કારો પણ પ્રકાશક સ્વભાવને કારણે સ્વપ્ન માં પણ પ્રાપ્તિમાં આવે છે તથા જાગ્રતના જેમ અનેક પ્રકારે વિસ્તાર પામે છે.

તે જ ~~વસ્તુ~~ સંસ્કારરૂપ વસ્તુ જે વિદ્યાંત માં પૂર્વાપરાવિરોધ કરતા પરબ્રહ્મરૂપ સમજવા માં આવે, તોને રૂપે

રહ્યા છે. ઉદ્યોગપતિ પુરુષો ફેક્ટરીમાં જ રહેતા હોવાથી પોતાના વ્યાપારના સમાચાર મોકલવા માટે તેમણે ટેલિફોન રાખ્યો છે. પોતાની સેવા માટે ઘણા નોકરો રાખ્યા છે. ત્રણ ચાર મોટરો પણ પોતાના ઉપયોગ માટે રાખી છે. આ બધી સગવડો હોવા છતાં તેમને પોતાના ઘરમાં સુખ નથી. તેમનું મન ઘરમાં લાગતું નથી. તેમને ઘરમાં ગૂંગળામણ થાય છે. તેમને ઘરમાં ઘણા માણસો હોવા છતાં એકલવાયું લાગે છે. તેમને ઘરમાં કોઈ સાથે વાત કરવાનું મન થતું નથી. તેમને ઘરમાં કોઈ સાથે વાત કરવાનું ગમતું નથી. તેમને ઘરમાં કોઈ સાથે વાત કરવાનું ગમતું નથી.

(૪)

તેમને ઘરમાં કોઈ સાથે વાત કરવાનું ગમતું નથી.

Date

જ્યારે દરેક પદાર્થ વિજ્ઞાનનો જ કેમ જ્યારે ગુરુ અને શનિનો બાબતે ના
ધુંડવા લઈ રાજા પાસે છે, જોકે જ્યારે એક પરમાણુનું બીજા પદાર્થ
પોતાના સ્વરૂપમાં બીજો વિજ્ઞાનમાં જાય છે અને તે પદાર્થમાં
પરમ વિજ્ઞાનમાં પ્રવેશ કરી જાય છે તે જગ્યાએ વિકાર થી
રહિત છે, માટે 'મારું સ્વરૂપ પરમાણુ ધર પદાર્થ અંદર મુક્ત છે,
હું જ્યાં પદાર્થ જાવામાં જાઉં રહ્યો છું હું પદાર્થ કેવાઈને
રહું છું અને પરમાણુ જેવા મુક્ત પદાર્થ માંના બીજા પદાર્થ
મારી સ્થિતિ છે, વિજ્ઞાનવાદીઓ જોકે પરમ જાણવામાં જાય
છે ત્યાં પરિપૂર્ણ તે વિદેહરૂપ છે. જાણ હું જ્યાં રહું છું
ત્યાં ગાડી પોક તે જોવું છું. હું વિદેહરૂપ માં જોકે પરમાણુરૂપ
બદલ્યું છું અને જ્યાં જેમ જેમ માં મારા જોકાયા પ્રાપ્ત કરે
છે તેમ હું વિદેહરૂપ અને મુક્ત સ્વભાવમાં આવે તેનો
ઉપાય જોકાયો પ્રાપ્ત થયો છું'

આમ હું તે પુસ્તક માં જોઈ માં વિજ્ઞાનવાદ
જ્ઞાન નો સમન્વય થયો કર્યો તે ત્યાં મારા જ જાણવાની
અંદર જે પુસ્તકમાં, મારા અને બીજાઓના વિજ્ઞાનવાદ
ગાડી પોક મને પ્રાપ્ત થયા. આમ અર્વાચીન વિદેહરૂપ નો
એક સિદ્ધાંત છે જે સ્વાભાવિક જોઈ માં જાણવામાં આવે છે.

વાદ-પ્રતિવાદ:- જે આ દરેક કારણ વિના જ
બધું થઈ જવું જોઈએ તો કોણ દેખાય છે? જો દરેક કારણ વડે
ઉત્પન્ન થવું જોઈએ તો સ્વાભાવિક ઈડ, પિંડ, કુલ જાણવા બાર
જે તે કોણ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે?

પ્રતિવાદ: પ્રથમ અર્વાચીન કારણ માં સમાવેશ
બાદ આ સૃષ્ટિ વિના કારણ જ પ્રાપ્ત માં આવે છે. કોણ
વિદેહરૂપ જ વિવર્તરૂપે સૃષ્ટિ માં આકારે થઈ રહેવું છે.
કારણ વિના અર્વાચીન જે કંઈ આવશ્યક સંસ્કાર છે,
તેના કોઈ પણ બળ બાજુ સ્વરૂપ સૃષ્ટિ કોઈ જગ્યાએ
રોપાવવા જાય. બધું પ્રકારરૂપ છે, અણિ-બિંદુરૂપ રહેલ છે
અને તે જ પોતાના સ્વાભાવિક વિદેહરૂપપણામાં આ
જગત માં આકારે આવે છે.

બધું વિકારરૂપ છે અને તે આકાર દરેકરૂપ.

Date

ગિલોલ્લો ક્રિયાપદ છે. ગિરધર બૃહદ અને ચિંતન પક્ષ ના પોતાના સ્વજન ને પૂરતો દરજ્જો આપે સારા કોટ્ટ લોકો થઈ ગયા છે. તે પોતે સર્જક સંવેદનાશીલ છે તથા તે પોતે જ દિવાસળી, મોડિયો-મુગિયો ના દિલ્લક્ષ ને સ્વાવર-જંગમ જગાવે અને કેમ ના સર્જ ગિરધરો ને તથા દિલ્લિગિલ્લ સાંઈને કલાવે છે. વાર્તા તે દેશ-કાળ, કિલ્લા સાંઈના પક્ષ કિયાપદો કરી તે છે. બાવ-અભાવ, ગૂંથણ કરવું, ટપાવ કરવું, સ્વજન, સ્વજન, ગર અને સ્વાર સ્વા સર્જ પ્રયોજે કિ કોક પદ્ય સ્વજન વ્યક્તિવાચક (સ્વાંગલાગ) થઈ ગયા છે. પરંતુ તે સંબંધ ઉજ્જડ ગિરધર કોઈ દિવસ વ્યક્તિવાચ પદોમાંથી. સ્વાંગપદ્ય અને ગિરધર ના [ઉજ્જડ ગિરધર] જેવા પદ્ય કુદાળા થઈ છે, ત્યારથી જેમ રેલ માંથી કૂદી તોપ ન ગાડવે તેમ કારણ વિના કાર્ય ના ઉચ્ચાર પદાળો સંભાવ નથી.

પરમાત્મા નો બોલાવેલો ગિરધર અને તેની કથાળા કુદરાર ગોકુળ જાવ અને બંને બે કુદાળ પોતે બૃહદાળા અને અવાજ કૈલા છે અને તે પોતાના અને કાર કુદ્ય વડે બોમ કુદ્ય તે ગિરધર મિ રાખે છે, તેમ બૃહદ પોતાના અને બંને અવાજો મિ અને વડે બોમને ગિરધર મિ રાખે છે. જાવ મિ સંવેદ્ય નું ર-કરણ થતા ઈશ્વર વિના અને પૂરધ્ય બુદ્ધિ નું સ્વજન થતા વિના કાઠિયાવાડ ના તેમ જગાવ અને સ્વજન રૂઢિઓ પડી થઈ ગઈ છે.

ગિરધર સાવ બૃહદ પક્ષ જેવા સુદા તેનું બાજવાવ રક્ષણ ના રખોપાવાળ, તેવા સુદા ગિરધર વિના રહેવું નથી. અને ગિરધર કારણ વડે કાર્ય ના અંદર પેદા થતા કોઈ અને બાકીનો ઉચ્ચાર થતાં ગિરધર છે. જેવા સુદા રાગ વડે બાજીનો સર્જકીયભાવ સમાધિ થાવ અને ઈશ્વર ના દુઃખ ના સ્વાવસ્થાપક કાવ થઈ જાય તેવા સુદા (મોકા સુદા) તે બાકીનું બાળ કારણ રહે છે. પ્રેમના રોને અને સર્જ ઈશ્વરપક્ષ સર્જકો સંસારના છે. અને જીવનના મોકા સુદિયા ના અંદર જે પુરુષ પાત્રો જેવી ગિરધર ના કથાળા થઈ છે, તેવી તે પાત્રો તે જગાવ છે.

Date

પ્રાણિવર્ગનો પુરુષને કારણ કાંઈ પણ જુદાપણે આવે છે અને આ કારણ સંબંધ દ્વિપદ બોધમાં પણ તેને પ્રકાર માં રાખે છે. બાકી ક્રિયાનો ના દ્વિપદ વડે બોધ મુખ્યે કરીને ના પેઠે રહેલ છે. અને અનેક પ્રકારના આકૃતિ ને કારણ કરનારો છે. આ અર્થ દ્રવ્યમાં અમુક (દ્રવ્યાર્થ) પદાર્થ અમુક પ્રકારે જ (ઇડ્, ઇડ્, આદિ આગમોની વડે જ) ઉત્પન્ન થાય અને તે વાર ના જ થાય એવો અનેક નિયમ ધ્વનિએ કરાવેલો છે. ઉત્પન્ન પણારા અર્થ પદાર્થોમાં ઉત્પત્તિક્રમમાં અમુક પ્રથમ હોય છે અને અમુક પછી થાય છે એવો પરસ્પર અપેક્ષાએ ઉત્પાદન અર્થનું કારણ પણું જ છે.

ભૂતિવાચક પુરુષને અર્થ વસ્તુઓ માં સંબંધ માં અનેક ભૂતિવાચો અર્થદ્વારા બોધાળા માટે જ કરી આવે છે. તેમાં બોધબોધાળા આવના અને અનુભવ જ પ્રયોગો બોધવે છે. એ આવના અને અનુભવ અર્થનો નિર્ણયવાચ્ય માં રાખેલમાળ છે તેમ જ અર્થ પ્રમાણો માં જોવાયુક્ત છે.

5.145 તેજ ના સંબંધનો તથા બહાર નો અનુભવ:-

ભૂખ બોધવા: જ્યારે ઇન્દ્રિયો બાહ્યવિષય થાય છે ત્યારે જ્ઞાન બાહ્ય તાને ફુટેલાના બાહ્યવાચ્ય રૂપોને દેખે છે. પછી ઇન્દ્રિયો જ્યારે અંતર્મુખ થાય છે ત્યારે જ્ઞાન સંબંધ ના રૂપોને અનુભવે છે. જ્યારે ઇન્દ્રિયો બહાર અને સંબંધ બંને બાજુ સમાન તાવ સંબંધના પ્રયુક્ત થાય છે ત્યારે જ્ઞાન તે બંનેને અનુભવે છે. જ્યારે ઇન્દ્રિયો બાહ્યવિષય થઈ જાય છે અને વિષય બાહ્યના પદ જાય ત્યારે મનોરાજ્ય જેવો અને સંકલ્પ વડે કરાયેલો અંતર વ્યવહાર મનના રોકે અનુભવમાં આવે છે. (Expression) વસ્તુતઃ જોવા બાહ્યના કે અંતર એ બે માંથી એકે જ્ઞાન રૂપુલરૂપે કોઈ દિવસ છે જ નહીં; પરંતુ જ્ઞાન ને દરેક ક્રિયાનો અનુભવ કરવામાં રોકાયેલા ઇન્દ્રિયો ના નિર્ણય પ્રયુક્ત જ્ઞાન માં રૂપુલપણે કરાવે છે, તેને રૂપુલરૂપે અનુભવે છે અને તે જ જ્ઞાનરૂપ(ભેદ) છે.

VIP

જ્ઞાનના વડે નિયમાન રહેનાર ઇન્દ્રિયો જ્યારે સંપૂર્ણરૂપે બાહ્યવિષય થઈ જાય છે તેના તે બાહ્યવસ્તુને

Date 12-12-25

તે અનુભવે છે. વસ્તુતઃ જેવા વિદ્યુત ભાર પોતે જ્યાં રહે છે. ગૌતા, વાદળ, વરસ, ઘાસ (બાષ્પકણ) જેવા ઈલેક્ટ્રોન તેમ જ ધૂળકણ વગેરે વાતાવરણ સંવાહક તરીકે કામ કરે છે, તેમ કુદરતી રીતે વાતાવરણમાં વિદ્યુત ભાર પડતાં વિદ્યુત ભાર ત્યાં જામતા રહે છે.

કુદરતી રીતે વાતાવરણ બે પ્રકારના વિદ્યુતભારથી, ધન અને ઋણ ભારથી ભરેલું છે. તે સર્વત્ર, સદાકાળ, એક ઈલેક્ટ્રોન ક્યાંય પણ રહેતા નથી અને તેથી તે સર્વ ઠેકાણે સર્વત્ર તે હોય છે. જ્યાં પોતે અણુરૂપ છે. તે જ્યારે સર્વ ઈલેક્ટ્રોન તે અણુના વાદળોના અંદર પ્રકારે રહેતા કણરૂપ અણુ-રૂપ વડે ટોચાઈ જાય છે ત્યારે તે ઈલેક્ટ્રોન ના કણરૂપ માં જ્યાં ત્યાં વાદળોના અંદર અને પૃથ્વી ના અંદરના ભાગોમાં તે અનુભવે છે, તે સમયે જ્યાં પોતે અણુ ના જ્યાં ઉપરભાગ માં ઉડતા ફોટા તેમ રોકેટના ભાગ અંદરના ભાગમાં અણુ છે. અંદર ના અંદર રહેતા જ્યાં જ્યારે વિદ્યુતભાર રૂપ વડે બાજી ગોઠવાઈ જતાં પોતે ત્યાંથી પસાર થઈ જાય છે. ત્યારે ત્યાં અણુ પ્રકાર ના અનુભવો કરે છે તેમ વાતાવરણ રૂપ વડે બાજીઓ ત્યાં ત્યારે ઉડતાઓ, ઉડતાળા, ઉંદરોગોપ્યા ના ત્યારે અનુભવો કરે છે.

વાદળ, વિદ્યુત અને કણ રૂપે વડે ભાગ વડે જ્યારે બાજીઓ પૂર્ણ થઈ રહી હોય ત્યારે જ્યાં ઉદાહરણ જેવા જેવો. ગૃહમાં પોતાનો કે ઘરના માં ઉભેલા જેવા અનુભવો કરે છે. ઉદાહરણ તે અણુ માં કે જેવા પદાર્થો તુરંત તે ત્યાંનું જાણવામાં પણ રહે દોષો ના બારણા તેવો જ અનુભવો કરે છે. અને બહાર તમામ અંદર અણુ અંદર ફાર્મ તે વિદ્યારોપણ જુએ છે. જ્યારે વાદળ, વિદ્યુત, કણ સમાનરૂપે હોય ત્યારે તે અંદર અને બહાર સમાન પ્રકાશના પરિવારરૂપ અનુભવો કરે છે. બાજી વિદ્યુતભારરૂપ અણુ સર્વ જગ્યા પોત જ્યુમ્પરોપ્યા ઉભેલા થાય છે અને તે અણુ વડે અણુ ભાર છે કેમકે અંદર અંદર જ્યુમ્પ કોઈ જગ્યાએ ઉદ્ભવતું નથી.

Date

SIH6 અર્કવૃક્ષ નું વર્ણન.

મુખ્ય લક્ષણો: અર્ક ક્રિયાઓ ની દૃષ્ટિ માં રાખું કિરણ રાત્રું બધા. દિવસ આવે અને રાત્રિ આવે કિરણ થાય છે, આવે છે અને પ્રતિદિવસે પ્રકાશમાં આવે છે અને અર્ક ક્રિયા ના બનાવો મુજબ નો પ્રકાશ કિરણ કરવામાં છે.

અર્ક પ્રાપ્ત તથા જેમ આવે ક્રિયાવેગ રહિત સદ્રૂપ વૃક્ષમાત્ર છે, વૃક્ષમાત્રમાત્ર છે અને રાત્રિ પડ્યા વૃક્ષમાત્ર ક્રમાણ પર અર્કપ્રાપ્તમાત્ર છે તો તેમાં ક્રિયા-પ્રતિક્રિયાનો કયા આવકાર જ છે? વૃક્ષમાત્ર આંદર જે માલાશ્રયિત છે તે તેને અમુક પદાર્થ છે અને અમુક બધા અંદર્ગા ભૌતિક વિકાસ થાય છે. કેમકે તે વૃક્ષમાત્ર જ માલામાં લોગ પર આવિષ્કારોએ તેનો આપ્યો છે જેમ જેમ માલાશ્રયિત માં ક્રિયાવેગ (ગ્રાહક-આવકાર) વધ્યો જાય છે તેમ તેમ અર્કના આવકારમાત્ર વૃક્ષમાત્ર અર્કશ્રયિતમાં કેમાંથી અર્ક પદાર્થરૂપે પ્રકાશ થાય છે.

પ્રકાશ્યર્ક ને ગ્રહણાવ-ત્યાગ અવસ્થામાં સદા રહેવાનો તો તો આવાસ, સ્થળ કે ચુકવણી અંદર કરું છે જ બધી. વાસ્તવમાં પણ સૃષ્ટિના આવિષ્કારમાં તો (આવું કરું જ કિરણ) દરેકમાત્રિત કિરણ સુદૃઢ વિકાસના કૂ પ્રકારો છે અને તે તો આવકારવા પણ વિરોધ રહ્યા છે. વાસ્તવિક દૃષ્ટિ એ અમુક દૃષ્ટા કે માંકડા કરું બધી; એવી એક વિધુપ જ છે, તે કરાવ્યા બધા. કિંતુ કિરણ આરોપ્ય તે પ્રકાશિત માં અંદર છે તેનો વિરોધ પણ પણ ના રહેવાનો મોળ રહેવું જ ઉચિત છે.

પ્રકૃતિમાં અંદર જે કાંઈ છે તે વિકાસમાત્રમાં જ છે, અવસાન ને બાદ આવિષ્કારો પુરુષો જ ક્રમિક તેનાથી કરે છે, પરંતુ સાત વાવાઝોડા સાત ને બદલ બધો બધા વાસ્તવિક ના જેવા આંદર, મદદ, સંગ ના રહિત, અંગત અને આવશ્યક વૃક્ષ જ માંસ ના બાદ અંગત ક્રિયાઓ અને બાળ પ્રકાર થઈ રહેલ બાકી છે. બાકી તે ક્રિયાશક્તિપણે રહેનાર છે અને અવકાશ પ્રકાશમાત્ર છે. અને જાતિવિકાર બાબું જીવનાદિ છે તેવા સાત ના રહેલ બધા તે અંદર વૃક્ષમાત્ર જ છે.

૧૫-૦૫૨૦ બાકી / અંદાજે.

Date

S.1147 જગત- દૃશ્ય નું વર્ગીકરણ :-

મુનિ બોલ્યા: જર્જ વિજ્ઞાનકારો મુજબ જે જોવા મળે છે તે બાહ્યજગત કુદરતી પ્રપંચમાં જોવાતો નથી. તે તો કેવળ પોતાના સ્વરૂપસ્થિતિમાં જ રહેતું હોય છે. માનવીને સુખોપભોગ અર્થે જેના નિર્માણ કરવાની ફરજ પડી છે તેવા પદાર્થોનું જ બાહ્ય જગત નિર્માણ થયું. તેને આ કૃત્રિમતા વિજ્ઞાન કહેવામાં આવે છે. માનવીઓ જ્યારે સ્વપ્રયોજનો સમાપ્ત કરે ત્યારે તેમના વ્યવહારોના કેમેરામાં તત્વસાર જોવા ઉદ્દેશ રાખવો છે તેમાંથી પહેલું ફોટોગ્રાફ તે તત્વસાર પોતાના ઉદ્દેશનું વિશ્લેષણ જ કરવા પ્રવૃત્તિરૂપ કાર્યમ જ રહે છે.

આ પદ્ધતિનું વ્યવહારમાં પ્રયોજવા છતાં પણ જોવામાં આવ્યું કે ઘણી વખત ફોટો પાડવા પોતાના સંસારોનો સમય પોતે ફળ પણ ગયો નથી! પરંતુ! પ્રયોગશાળાઓ કે પુસ્તકો બળ ગયેલા જોવા પ્રયોગોનું ફોટોગ્રાફ છે. તે વસ્તુતઃ કે પણ બની તોડવે પોતે થઈ ગયા. ઉત્તમ પ્રકારનો, ગુરુપરંપરા પ્રયોગ વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાના પદ-પદાર્થ વિષે વિસ્તૃત ફોટોગ્રાફ્સ પ્રાપ્ત થયા છે. તે વિસ્તૃત ફોટોગ્રાફ્સમાં પ્રયોગશાળા ના તત્વસાર પુરાયેલો છે. તે તત્વસારના કમ ના જોવા જગતનો ભ્રમ પોતે થાય છે. બાકી બધા કોઈ પણ પ્રકાર ના પોતે થયો નથી પ્રયોગો મારો કોઈ નિર્ણય થયો છે.

S.1148 પ્રયોગના પરિણામ પ્રયોગશાળા.

મુનિ બોલ્યા:- વિજ્ઞાનમાં પ્રયોગ પ્રયોગશાળામાં થાય છે, દેશ, કાળ, ક્રિયા પ્રયોગ ના પ્રયોગો ના જે પ્રયોગ કાર્યકારણના પોતે નિર્ણયોને ઉદ્દેશ પામે છે તે પરિણામ પામે કહેવાય છે. ઇજનેર મકાન, મોટર, રેલગાડી અને કૃત્રિમ કોઈ પ્રયોગ મારા પ્રયોગે તેના પ્રયોગો ના પરિણામ ઉદ્દભવે છે. પરંતુ ક્રિકેટમાં નિર્ણયોને કોઈ બાહ્ય વિષયો વિશ્વ પ્રયોગ પ્રયોગશાળા કૃત્રિમ કોઈ પણ પણ તે ક્રિકેટમાં પ્રયોગ જો -પ્રયોગ નિર્ણયોને પ્રયોગ કરી શકે ~~પ્રયોગ~~ નહીં. તે તો ક્રિકેટમાં પ્રયોગ જે પ્રયોગો રહે જ ઉદ્દેશ પામે છે. વસ્તુતઃ જોવા બહારનું

Date

(x) અંદર કોઈ કેવાડો કોઈ પદાર્થનથી, પણ એક ખિસકારા જ છે. તે જેવા દઈ દરવાજ કરે છે ત્યારે અંદર જગાનો રૂપે પોલે થઈ જાય છે. આપણા અંદર પૃથિવીના બરફની બનેલી રચના રહેલી છે' એવો અંદર દઈ વિજ્ઞાન બોલાઈ ગયો હોય, ત્યારે તેવી રચનાઓ ઉદ્દેશ પ્રમાણે અનુભવમાં આવે છે. જે તો આપણે કે અમુક પૃથિવીમાં કોઈ અંદર કોઈનો બોલવો બોલવો સાંભળીને અનુભવમાં આવે છે.

બીજો બોક્સ ના અંદરના બધા પદાર્થો તે તે પુદ્ગલ ના પોતાના અમાલના અંદર દરેકનો કાળનો બોલ પરિણામ ના દઈ રીતે આવે અમુક ચોક્કસ કોઈ છે, ત્યાં દરેકનો બોલવા અમલે કે બોક્સ અમલમાં તે દેશ, કાળ, અને ભાવ ઉત્પાદમાં બોલાના પોતાના પુદ્ગલ અમાલનો ભોક્તા છે છે. કેવળ અંદર ખિસકારા જ પોતાનો અમાલનો બોક્સનું બધી અંદર તે જ અમલ છે.

v — દ્રવ્યોના અધિકારના માંડણ એ ખિસકારા બોલે જ અને જગત અંદર ક્રિયાવંત છે, અને ક્રિયાવંત ખિસકારા જ પોતાના દ્રવ્યના પૃથિવી ઉપર વસ્તુઓના અમલ તે ક્રિયમાણ છે. અંદર ખિસકારા બુદ્ગલ તો ભોક્તા, બાકી બધું અંદર ક્રિયાવંત ક્રિયાપે અમલ છે અને અમલોપણાપે અમલ્યા છે. તેમજ ક્રિયાંમ વડે દૂરના અંદર ક્રિયાંમના રહિત છે, એમ તમે અમજો. અમુક અંદર બુદ્ગલ જ અંદરના અમલ રહિત થઈ રહેલું છે એમ તમે અમજો. બધું કરું છે જ નથી. તો પછી એ અમાલમાં અમલ અમલ્યા તો એ ક્રિયાવંત કરતો?

ભાઈ કે મહાબુદ્ધિશાળી! અમે જગાનો તો અમે જ છે એમ અમજો અને અમલના જગાપણે અમજો. અંદરબુદ્ગલ જ એ બંને રૂપે જગત અંદર ક્રિયાવંત રહિત અમલ રહેલ છે. દ્રવ્યના રહિત અંદર જ ખિસકારા તો જ અમે અંદર ક્રિયાવંત છે. અને તેના અંદર જગાનો, અમલ, પુદ્ગલ અંદર અંશાવસ્થા પરિણામ રૂપ તો પોતે કમલમાં અમલ છે. બધું કોઈ જગા માં કોઈ ક્રિયાંમ કે અંશાંમ જેવું કરું બધું. અંદર ક્રિયાંમ અંશાંમ તો કમલના પણ કલાપ્રકાશ કોઈ છે તમે જ કહો?

Shipra

Date

૮ જ્યાં સુધી ચિત્ત દ્રવ્યરૂપ સ્વભાવમાં છે એવું ભાન હોય છે, ત્યાં સુધી તે જ બંધનરૂપ થાય છે માટે તત્ત્વવેત્તાએ ચિત્ત ને બાઈપાસ જ કરવા કહ્યું છે. પોતાના મૂળ સ્વરૂપને ભૂલીને કરવામાં પડવાના કારણે ચિત્તમાં પડ્યા વિભાવો જ બાઈપાસ થાય છે તેમાં બાકી રહેલું ચિત્તના કલ્પનાકૃત હોય અને કલ્પના હોય?

ચિત્તમાં બાઈપાસ થાય છે તેમાં કલ્પના આકાર જે આદિ ને ગ્રહણરૂપ કલ્પવામાં આવે; બીજા જ્યારે આ સૃષ્ટિ જે ગ્રહણ કરેલા પૂર્વાદિ માં આવે છે ત્યારે તે ચિદાકાશ થી જુદી કયાં રહી? આમ તે ચિદાકારરૂપ જ છે અને આકાર આદિ કશું તેનાથી જુદું જ રહી શકાતું નથી. બાકી એટલો તો ચોક્કસ નિયમ છે કે ચિદાકાશ જ્યારે જેવા પ્રકારે વિવર્તભાવને પામે છે ત્યારે વિવર્તાદિક પારમાર્થિક કે પૂર્વાભાસિકરૂપે તેના પૂર્વાદિ થાય છે. બાકી ગ્રાહ્ય અને ગ્રહણ બંને ચિદાભાસ જ વિવર્ત છે. વસ્તુતઃ ગ્રાહ્ય ગ્રહણ જેવું જ નથી. જે રાગ વડે ગ્રાહ્ય કલ્પાય છે તે પણ ચૈતન્યવિરહિત જ્ઞાનનું સ્વરૂપ જ છે અને તે જ્ઞાનરૂપે જ કલ્પાય છે. વળી જે કોઈ સ્વરૂપ કલ્પાય છે તે ગ્રહણ અવસ્થામાં જોકરૂપ રહેનાર બુદ્ધિનું વિજ્ઞાન સ્વરૂપ જ છે.

જે પ્રમાણે ગ્રાહ્ય-ગ્રહણ-આદિ કશું કોઈ ચિત્ત નથી જ નથી, પણ જ્ઞાનવિજ્ઞાન વિજ્ઞપ્તિ જ દેહાદ્યાસ ને લઈને ગ્રહણના ભ્રાંતિને અનુભવે છે અને પછી દૃશ્ય ને પણ ભ્રાંતિ વડે અનુભવે છે. જેમ સ્વપ્નાવસ્થા પર્યંત નિરંતર તેનાં તે જ વિજ્ઞાનબિંદુઓ તથા તરંગો સમુદ્રમાં ઉછળતાં રહે છે તેમ પરબ્રહ્મની જ્ઞાનદૃશ્ય રૂપ સર્વ સૃષ્ટિ કલ્પનામાં અનાદિરૂપે રહી છે. જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જ ગ્રાહ્ય, ગ્રહણ, બુદ્ધિ તથા તુરીય એ ચાર અવસ્થારૂપ શરીર ને ધારણ કરે છે, નિરાકાર છે, સર્વને આકારે પૂર્વાદિમાં જ્ઞાનવા કેવા કાળના કલ્પના થી રહિત છે, સૃષ્ટિ રૂપ દેહ ને ધારણ કરેલ છે કેવો તે પોતાના વિજ્ઞપ્તિ સ્વરૂપ વડે જ્ઞાનવા છે. વસ્તુતઃ તે જ્ઞાનવા દૃશ્યના મુકત કેવા રહિત જ છે એમ જ્ઞાન થી સર્વ કોઈ ચિદાકાશ જ છે.

Date

S. IHQ

રત્નાવતીબાઈ:-

મુનિ બોલ્યા: તે પુણ્યના ઉદયના અંદર રહેનાર જોઈ મેં મને અપૂર્વ અનુભવ થયો તે સાંભળો- ત્યાં રહેનારા કુંવરો અમારા આહારમાં અમદાવાદ ને મુંબઈ ગયેલો કુટુંબમાં મોટપણ અને સંપત્તિમાં કોઈ પ્રકારે અમારો કાળ અમને કોઈ વિઘ્ન પામ્યો. કુંવરના ઘરની પાસે પોપાળા પગના અમારા આશ્રમની વિદ્યાર્થીઓ થઈ ગયો કુટુંબ. અમારા સંગ વર્તી મુકુંદાશ્રમ મેં વિદ્યાભ્યાસ કર્યા પછી અમે કિલ્લા માટે દેશ ઉદ્ધારના વિચારો ને મહારાણાવાળા મહામાત્ય મુનિ અભિપ્રાયથી આવ્યા. મેં તેમના પગે પડી સેવા-પૂજા કરી. તે પ્રસન્નતાપૂર્વક જોઈ રહ્યા. પછી મેં તેમને મનુષ્યોના સંસારને પ્રાપ્ત થતા અમાળ સુખ-દુઃખના, કર્મ વિષે વિચાર કરી પૂછ્યું: કે મહારાજ! આપ દેખતા જ્ઞાની છો અને જગત ના સર્વ ગતિને જાણો છો. આપ કહો કે કર્મ કરનારા જીવોને શુભ-અશુભ કર્મ વડે સુખ-દુઃખ પ્રાપ્ત થાય છે. તો શું આ અમે અકળ પ્રભાવો કોઈ સ્થળે જ કોઈ અશુભ કર્મ કરે છે કે જેના તેમણ મહાત્મપણ અમારું મહાજ કરનારા દુષ્કાળ આદિ દોષો (દુઃખો) અમારા પર ભોગવવા પડે છે? અમારા અને અમારા આ ઉદ્યાનો કે સર્વને એકજ વખતે સાથે પ્રાપ્ત થાય છે? અને કયાં મનુષ્ય અમારા ના અમારા દુષ્કૃત્યો તેવું ફળ આપે છે?

ત્યારે તે મહાત્મા બોલ્યા: કે મુશીલ! તમારા વિદ્યાર્થીઓના અંતઃકરણમાં આ પ્રશ્ન થવો કે કોઈ પ્રકારે અટકે કે અસત્ય જણાવું કોઈ તે આપણે જણાવશે તે કહો? તમે સંપૂર્ણપણે તમારા આત્માનું સ્મરણ કરો કે તમે કોણ છો? અમારા કયાં આવ્યા છો? કુંવરો કયાં અમારા છે? કુંવરો? આ દેહ શું છે? ઘર શું છે? અને અસાર શું છે? કે ભાઈ! તમે કંઈ કર્મ સમજ્યા ખરા?

કુંવરો તો તમારો રત્નાવતાર છે અને તમે મારા રત્નાવતાર છો. આ જગત બાહ્યદૃષ્ટિના રહિત, અને આંતરિકદૃષ્ટિ બહુમૂલ્ય છે તે તો વિદ્યાર્થી અવસ્થાનો ઉપયોગ કરવાનો આપણા માટે છે. આ અવસ્થામાં વિદ્યાર્થી અવસ્થા

Date

નું સ્વાવું જ સ્વાભાવિક રૂપ છે. જે જ્યાં જેવું સમજે છે. ત્યાં તેવું જ પરિણામ મળે સ્વાભાવિક છે. જો સર્વ વસ્તુઓનું સમાન પડ્યું ફળવામાં સ્વાવે તો સર્વ કારણ બારે છે અને જો અસમાનપણા વિષે વિચાર્યા તો સર્વ અકારણ બાસે છે. જે પ્રાણીનાં હૃદયમાં રહેલ સ્વાંજ માં સ્વાપણો રહ્યા છોય, તે સ્વાપણો અને સ્વાપણાંને દેખાતા પ્રમાણ વિસ્તારરૂપે થઈ રહ્યું છે. વળી જે પ્રાણીના પક્ષ સ્વાપણાં વિસ્તારમાંના ફળના ભોક્તા વિષે વિસ્તાર બાદને પ્રાપ્ત થયેલું છે. બારણ પ્રમાણનું વળી બાકું જ પ્રાણી વિસ્તારરૂપ થશે અને તે દેહ માં દેખાતાં સુખ-દુઃખોનાં, સંપત્તિ-વિપત્તિનાં તેમજ પાપ-પુણ્યનાં કારણરૂપ પ્રાણીઓ રૂપ) તેજ થાય છે. વિસ્તાર સર્વનાં સ્વાધારરૂપ છે. એવા વિસ્તાર નાં દેહમાં કોઈ વિકાર થાય છે, એટલે જે વિસ્તારનાં ~~સમૂહ~~ માં સ્વાંગનાં સ્વાવયવરૂપ સ્વા સર્વ મનુષ્યસમૂહ જે સ્વરૂપ સાથે સ્વાને સ્વરૂપ જ સમયે દુર્ભિક્ષ, વૃષ્ટિનો સ્વાભાવ અને પ્રબલ રોગોનો પ્રભાવો થાય છે, સ્વાપણા રોગ થઈ જાય છે.

કેમકે વિસ્તારનાં સ્વાપણા જ સ્વા સૃષ્ટિનાં સૃષ્ટિભાવ માં હેતુરૂપ છે. કે મુનીશ્વર! જેમ અનેક વૃક્ષો પર સ્વરૂપભાવ રહે પડે છે તેમ કેટલાંક દુષ્ટ કર્મમાં કારણભાવના લીધે જન-સમુદાય વિસ્તાર સ્વરૂપભાવ દુઃખ સ્વાંદિ સ્વાવા પડે છે. જે વિસ્તારમાં પોતાનાં કર્મનાં ફળના કરી લે છે, તો જ તેને કર્મફળ ભોગવવું પડે છે. પણ જો તે કર્મનાં ફળાપણા રહિત કોય છે, તો તેને કર્મફળ ભોગવવું પડતું નથી. જ્યાં જ્યાં જેવા જેવા પ્રકારે ઘોડા કે વિસ્તારરૂપ માં જે જે ફળના ઉદય પામે છે તે તે ત્યાંત્યાં તેવા તેવા જ પ્રકારે ઘોડા કે વિસ્તારરૂપ માં સ્વાનુભવાય છે. જો તેમાં કરાયો કેવું ફળાયલો કોય, તો તે સદ્ગુણ બારે છે અને જો તેમાં નિર્દુષ્ટ પણ્યું ફળાયું કોય તો તે તેવું બારે છે વા રૂપ માં સ્વાપે છે.

સ્વપ્ન માં દેખાતા નગર સ્વાંદિ ઘટનાક્રમ માં કોઈના કે સ્વરૂપારો કારણ સ્વાંદિ કશું કોતું નથી; માટે તે સ્વાંદિ માંગવારૂપ, નિર્વિકાર અને ચિન્માત્ર પરબ્રહ્મ જ છે. આવો સ્વપ્નાત્મ કોઈ કારણ વિના જ બારવા કરે છે. ક્યારેક તેમાં

Date

કારણપૂર્વક દેખાતા છે. આમ રંગોના સંયોજન અને અસંયોજન છે. તેમાં પ્રકાશ અને વિકિરણો છે. રંગોના આ વર્તન અનુભવો કવિઓએ પોતે ભાવ્યા કરે છે. આ જગતનો અનુભવ પણ રંગોના જેવો જ છે તેમાં રંગોના પોતે તે પણ બીજું કશું નથી. માત્ર વિકાસ જ તેનો વ્યાપક પ્રસાર રહેતું છે. જેમ કારણ વિનાનું કોઈ પણ નથી તેમ કારણ વાદનું જ ભાવ્યા કરે છે અને જેનું કારણ કશું પણ વિજ્ઞાનમાં કોઈ કશું નથી તે કારણાતીત ભાવે છે. રંગોના જો જે કોઈ કાર્ય-કારણ અવસ્થાનો, કમ તો કોઈક પ્રવાહો અનાદિ દેખાતા છે તે પણ વિકાસમાં તો એક વિવર્ત જ છે. આવી જ રીતે આ જગતરૂપ અપૂર્ણપણે જું પણ અનુભવે તેવું. માટે જ આ વર્ત કોઈ પરિણામરૂપ જ છે એમ તત્ત્વજ્ઞાનો એનો મત છે.

આ જગત માં પદાર્થોનાં વિભાગ વિભાગ સ્વભાવોનું કારણ છે? પૃથ્વી અને તેના ઉદ્ભિજ, અંકિત, સ્વેદોનું અને બુદ્ધિમત્ત્વ નું કારણ છે? સૃષ્ટિ ના અવાંતરકાળમાં પાણી, જળ, તેજ નું પણ કોઈ કારણ છે? અને વર્તનાં રંગોના તો ભિન્નભિન્ન વિકાસમાં વિવાદ પણ ઘડતો જાય, તેમાં તેઓ વિભાગરૂપ જ છે. બીજું કશું કારણ નથી.

માનવામાં પણ જીવોએ પિંડ ચેતના માં અને બીજી કોઈ ગૂઢ કારણ કલ્પના માં શું કારણ છે? એવા રીતે વાસ્તવમાં જોતા પૃથ્વીમાં જ આ વર્ત સૃષ્ટિઓનો કારણ વિનાનું જ ભાંતિરૂપે ભાવ્યા કરે છે તેના પૂર્વાંત થતા કરે છે. અને રંગોના પણ પણ રહે છે. આ વર્ત ઉદ્ભવકાળ માં અનુભવાયેલા ભાંતિ વડે જ દેખાતા છે. આમ બુદ્ધિમત્તાને જ સૃષ્ટિરૂપે પણ છે અને પાછળ પણ બધા રંગોના કલ્પેલા છે.

પૃથ્વીમાં વિકાસકાળના અંદર પણ માં પૃથ્વી અવતારોના માટે અને મનોરાજ્યના માટે જ આ બધી સૃષ્ટિઓ સૃજમરૂપે ખડી થઈ જાય છે અને તે પણ પોતાના મને જ જેવું બધા તેના કમ અનુસાર કારણોના કલ્પાય કરે છે. પૃથ્વી સૃષ્ટિના કલ્પનાં માં અનંત માં ઉદ્ભવસ્થાનોનાં સંકલ્પના જે પદાર્થ જેવા જેવા પ્રકારે કલ્પાયા છે, તેવા તેવા

Date

ચિંતનને બે તે દિવસ કરી બે છે કેમકે પોતાનાં રાંકડિયા પદાર્થો માં બોધ થતું પ્રત્યક્ષ અનુભવ માં રહાતે છે. બધા ચિંતનોનો રહેતો સ્વભાવ જ છે એમ જણાવ્યું છે.

પ્રથમ ક્રિસ્ટલાઈઝેશન નાં સેમ્પલને મૂકીને બબુકર પડે તેમ જે પદાર્થ નું જેવું રૂપ પ્રત્યક્ષ થવાનો સંકલ્પ કર્યો, તેવું જ અક્ષરશઃ પરિણમ તે થઈ રહ્યું છે. બાકી વસ્તુતઃ તે પોતાનાં સ્વાભાવિક જ છે.

પ્રથમ બંધારણ ગયેલા નિયમન કરવા ચિંતનનાં બીજાં ઉત્કૃષ્ટ બળ વડે રચાયેલા (બંધાઈ) રહે છે. પણ તેમાં બારે-બાર મોટા ઉત્કૃષ્ટ બળનાં જરૂર છે. જ્યાં જ્યાં કારણનાં કરવાનાં કરી તે છે ત્યાં તેને કારણનાં સિદ્ધાંત અનુભવમાં રહાતે છે. ત્યાંને કારણનાં કરવાનાં બધા કરતાં ત્યાં તેને કારણની પ્રતીતિ પણ થતા નથી.

ચિંતનના અંદર બંધારણ વાયુનાં જથ્થાનો પોતે પ્રથમથી જ રહ્યા દ્રવ્ય વિસ્તારી રહેવું ભાસે છે અને તેમાંથી ઉત્પન્ન પ્રથમના (રચનાનાં સ્વાભાવિક) જેવું જણાય છે. તેવું જ રહ્યા પરિણમ થઈ રહેવું છે. કેટલાક જીવો નિયમ પોતે (સ્વયં જ) રૂપાંતરણ કર્મ કરે છે અને પછી તેનાં તેવાં જ ફળને પણ ભોગવી થઈ રહ્યા જ ભોગવે છે. વળી કેટલાક કુશળ પરિવર્તનના સિદ્ધાંત ઉપર ઉપરનાં વ્યવસ્થાનાં પોતે કોઈપણ પ્રકારનાં કારણનાં વિનાશે દુઃખ ભોગવે છે.

5.150 મુનિને પોતાનાં પૂર્વદેહમાં થયેલાં અનુભવ

મુનિ બોલ્યા:- આ મકાનના બોધકારી વાયુ વડે કે આત્મસ્વરૂપને ઓળખનાર વિવેકી થઈ ગયો. આ મકાનમાં વરસાદ મારા ચિત્તના બરાબર મુક્ત થઈ. મેં મારા પોતાનાં મુક્ત સ્વરૂપને ઓળખ્યું અરે! જે કાંઈ આ 'હું' એવું રહે છે, તે પણ માંદગીમાં છે અને મિથ્યા છે. બધાં અનાદિ પ્રપંચનું જે અનુકરણ કરવામાં આવે છે, તે બરોબર ખોટકો આભાસરૂપે જ ઉત્પન્ન કરવામાં છે. કંઈ પણ પણ નથી, આ દૃશ્ય પણ નથી, આ દૃશ્ય પણ નથી; કેવું બધામાંથી છે. આવા પ્રકારે મિથ્યા બધાં આકાશ કોણ જેવું ભાસે છે. ફરીને મારે અરે શું કરવું!

Date

બંધને બેદનારો એક અંકુર મારામાં ફૂટ્યો છે, પરંતુ હવે તે પડ્યા ચોડ્યા બાબતો યોગ્ય છે એમ સમજી તેનો પડ્યા ત્યાગ કરી દઉં છું. આ વ્યક્તિરૂપે કેવળ અંતિમરૂપ છે તેનું કંઈ કશું પ્રયોજન નથી માટે તે સિવાય બીજું જે કંઈ પડ્યા ત્યાગ કરી દઉં છું. મને આ ઉપદેશ આપનારા મુનિ પડ્યા બ્રાહ્મણ જ છે અને તે પડ્યા મારી પીઠે બ્રહ્મરૂપ છે.

આપણે જ્યાં મારા પ્રથમ મુનિ ગયા ત્યારે એમને મકાનમાંને કહ્યું તે એમણે ફરીને કહ્યું તમારા તે બંને દેહો ભસ્મ થઈને દૂર જતાં રહ્યાં! કેવો તો કે મૃત્યકારને બગાળારા મકારાય! તમે પોતે ત્યાં જઈને વૃત્તાંત જોયું અવલોકન કરો. પછી કે પૂર્વના દેહ તો વિસારકરી ત્યાં જતા રહ્યા હતા રહ્યો. કેવું કે પાર્થિવ શરીરરૂપ દેહ' એવા પ્રકારનો પોતાનો કાલ્પનિકરૂપ જે છોડી દીધું. પછી જે મારા પ્રાણ ઉપાધિવાળા ચિદાભાસે (જીવને) તેના પ્રાણકારા બાલવૃદ્ધ જે જોડી દીધો એને પછી જે સંદર પૃથ્વીરા કર્યો એને બોલકાર સુધા ભર્યો પરંતુ પૂર્વનો દેહ મરણો બની તેમ બાલવૃદ્ધ જે ગૂંચવાઈને બેઠ પાછો. ફરીને તે મકાનમાંને પૂછ્યું કે 'આપણે મારા પૂર્વદેહ નો વૃત્તાંત જે આપે રીતે જાણ્યો?' તેમણે કહ્યું જે એ વિષે તમે લોગ વડે અનેકાગ્ર બુદ્ધિ વડે જોશો તો તમે તે નિઃશંક રીતે જાણી શકશો. પરંતુ જે તમે વૃત્તાંત મારા પાસેથી જાણવા ઇચ્છો તો કહું સાંભળો.

વસ્તુતઃ તમે આ જે વ્યષ્ટિરૂપે અનુભવમાં આવો છો તે તેવા રૂપે બાદ જ. તમે બાળકના જીવરૂપમાં રૂપ છો એવા તમે પોતે ~~મા~~ યુવારાવસ્થામાં સ્થિર થઈ જે એક વિચારમાં હોકુંતા. ત્યાં વ્યષ્ટિભાવ નો અનુભવ વડે પરિવાર જે સંદર સ્વજન આદિનું કૌતુક જાગવા કોઈ પ્રકાર નો કુટુંબ માં પૂર્વસ્થા. ત્યાં સ્વજન જે દેખાવા બોલકાર સુધા જોયું તેમાં તમે રાગે બોકો માં મમત્વ કર્યું તે દરમ્યાન બધી વાત માં ચાલેલા વિચારમાં તે પ્રકાર સહિત તમારો આશ્રમ અને પૂર્વદેહ જે દેખાતો રહ્યો તે સર્વ ભાઈ થઈ ગયું. સંકલ્પ આદિનો ભય અને ઉદ્ભવ પદાર્થમાં જેમ સંકલ્પ કરનાર પુરુષ નો મનોનું

Date

ઈશ્વર જ એક કેવળરૂપ છે, તેમ આ ગઝલ ચોકીનો સંકલ્પ (કલ્પના) કરનારું વિદ્યાલયનાં મનનું ઈશ્વર જ વસ્તુમાં ત્રિપોડારૂપ થઈ ગયું છે. તેથી ગઝલ ચોક ની રચનામાં અને ઉદ્દેશમાં જે વિદ્યાલયનાં મનનું નિજસ્વાભાવિક ઈશ્વર જ કેવળરૂપ છે. જગત એ વિદ્યાલયનું એક સંકલ્પનગર છે તથા વિદ્યાલયો તે પ્રકાર નો સંકલ્પ જ પ્રમાણે ઉદ્દેશ, રચના, ક્રોમ, બુનિયાદ અને દુષ્પ્રકાર આદિ વસ્તુમાં કારણરૂપ છે. ત્રિકરણાત્મક આ જગતનાં મનઃસ્પર્શ નાં આદિકેવળરૂપ છે અને તે પણ આવા વિદ્યાકાશ માં જ કલ્પાયેલ છે. આમ માયાવડે થુકલ થયેલા વિદ્યાકાશના (ચિદાવકાશ-ઈચ્છારૂપ) કલ્પના અંતર અને અલ્પવિસ્તાર છે. વસ્તુતઃ જોઈએ તો વિદ્યાકાશ ના અંદર તેના પોતાના રોમાંચ આ સર્જના આકારે દેખાયા છે. એવું વિદ્વાનોનું સમજવું છે. બાકી મૂર્ખોને જેવું ભાન થયું હોય તે પાછા પરવું તે સત્યાનથી.

S.153 મુનિ ના સર્જનમાં ચેતનાત્મકબુદ્ધિ:-

મહાત્માએ આગાહ કર્યું કે: પહેલી એક વાત એક મુગા ના પાછળ વિકાર કેવું થા જાણો તેને તમે બોધકથા કરશો એટલે તે વૈરાગ્યવાળ બળી જાય કરશે અને તમને આત્મજ્ઞાન મેળવવા રત્નત્રય આદિ ની ~~પુછા~~ પૂછા કરશે. તમે તેના અવાંતર આત્મજ્ઞાન નો બોધ કરશો એટલે તેમાં ઘોડવવા જાણશો આમ તમે તે આ વાર્તા ના ગુરુ થયા.

આ પછી તે મુનિ એ દરવાજાના નો વિચાર કર્યો કે આ દરવાજા નું શું કારણ હશે? આ રત્નત્રયાત્મક એક વિદ્યાકાશરૂપ જ છે. અને તેની અંદર રત્નો, પૂતળી, વાદળ, આકાશ, પર્વતો, નદીઓ તથા વિદ્યાઓ પૃથ્વીતલ માં જાણે છે. પરંતુ વસ્તુતઃ જોતાં પોતાના રત્નરૂપમાં રહેનાર વિદ્યાકાશ જ એ સર્જના આકારે વિવર્તરૂપે થઈ રહેલું છે. વિદ્યાકાશ પોતે જ આ જગતરૂપે ભાસે છે. વસ્તુતઃ તે વિદ્યાકાશ છે આ પર્વતો નથી. આ પૂતળી નથી, આ આકાશ પણ નથી. અને કુંપળો નથી. માત્ર વિદ્યાકાશનો વિવર્ત જ આ સર્જ આકારે ભાસ્યા કરે છે. તો પછી પદાર્થસમૂહ નું શું કારણ? અને તેમનું આકારપણું કે થવામાં પણ કારણ વિના આ પૃથ્વીતલ પર

Date 13-12-25

સંભવ છે? જો આ સર્વ ભ્રાંતિમાત્ર જ છે તો પછી તે ભ્રાંતિનું શું કારણ છે? અને આ ભ્રાંતિનો દ્રષ્ટા અને મનન કરનારો કોણ? તેનું કારણ કેવું? કોના આધારે?

'હું તો ચિન્માત્ર છું.' જેનાં દેહ માં પ્રવેશી હૃદયનાં ઓજ માં ફુલો તે તો મારા દેહ સાથે ભસ્મ થઇ ગયું તેથી દેહ રહિત ચિદાકાશ છું. સર્વ કાંઇ છું. આમાં કર્તા, કર્મ, કરણ આદિ કશું નથી. સર્વ કાંઇ ચિદ્ઘનરસ છે. દાર, પટ અને વિવર આદિ ચિદાકાશ નો વિવર્ત જ છે તેથી દાર, પટ નો આકાર જણાવનાર તેમનું સ્ફુટરૂપ ક્યાંથી ઉત્પન્ન થયું? વસ્તુત: ચિદાકાશ નો વિવર્ત પણ નથી કિંતું કેવળ ચિદાકાશ જ છે. કેમકે ચિદાકાશ નો શો વિવર્ત હોય અને કેવો હોય? એ આકાશ શા રીતે શા વિવર્ત ઉત્પન્ન કરે? આ દૃશ્યપ્રપંચ ચિદ્રૂપ મહાસાગર નાં એક પરપોટા જેવો છે. આ બધું શુદ્ધ ચિન્માત્ર તત્વ નો જ વિલાસ છે અને બ્રહ્મ જ સત્ય છે. એ બ્રહ્મ વિશાળ પોતાનાં ચિદ્રૂપે સર્વત્ર એકરસ છે. અને તે જ ભણે આ દૃશ્યરૂપે થઇ રહ્યું હોય એવી પ્રતીતિ થાય છે બાકી, તે અખ્તિતીય તત્વ માં દૃશ્યપણું કે દ્રષ્ટાપણું ક્યાં રહ્યું? દેશ, કાળ વડે અનાદિ, અનંત, અપરિમેય, એક સર્વવ્યાપી, કાર્ય-કારણ રહિત, સદ્રૂપ અને સ્વયંસત્તા વડે સર્વકાંઇ અનેક આકાર થઇ રહેલ અખ્તિતીય જે કાંઇ અનિર્વાચ્ય ચેતનતત્વ છે, તે જ આ સર્વરૂપે દેખાય છે.

ચિંતન

S.15H અભ્યાસ ની આવશ્યકતા :-

આ દૃશ્યનાં સંબંધ માં હું આ પ્રમાણે નિર્ણય કરીને સંતાપરહિત થઇ ગયો છું. કવે રાગ, આશંકા અને અહંકાર થી પણ રહિત થઇ જઇને હું નિર્વાણ દશામાં સ્થિર થઇ રહ્યો છું. આધાર અને આધેય ભાવથી તથા અભિમાન થી રહિત ને ઉપાધિથી રહિત બની હું પોતાનાં સ્વરૂપ માં જ સ્થિર રહી શાંત થઇ ગયો છું. અને સૃષ્ટિ નાં આત્મારૂપે નિરંતર પ્રકાશિત થઇ રહ્યો છું. હું યથાપ્રાપ્ત વ્યવહાર કર્યે જાઉં છું અને વસ્તુત: જોતાં કશું કોઇ પણ દિવસ કરતો નથી; કેમકે પોતે આકાશ નાં જેવો નિર્વિકાર એટલે

ધ્યાન

Date

ચિદાકાશરૂપ છે અને નિષ્ક્રિય છે, તેમાં વળી કર્તાપડ્ગું કેવું હોય? સ્વર્ગ, પૃથ્વી, આકાશ, વાયુ, પર્વતો, નદીઓ અને દિશાઓ એક આત્મારૂપ હોઈ ચિદાકાશરૂપ જ છે. સર્વ પ્રાડ્ગીઓનો અને પંચમહાભૂતોનો સમુહ વસ્તુતઃ જોતાં એક ચિદ્રૂપ છે, હું શાંત થઈ રહ્યો છું, નિર્વાડ્ગને પ્રાપ્ત થઈ ગયો છું અને કેવળસુખમાં જ રહું છું. મારી દૃષ્ટિમાં વિધિ કે પ્રતિષેધ કશું નથી અને અંદર-બહાર એવો કશો ભેદપડ્ગ નથી.

હે વ્યાઘ! આ બધું મિથ્યા છે એમ સમજીને તમે શાંત થઈને રહો; કેમકે આ સર્વ સત્તા શાંત ચિદાકાશરૂપ છે. આ આત્મસત્તા શાંતિ પામે છે. એટલે પોતાની પેઠે જ તેમાં નિર્વાડ્ગદશાનો અનુભવ થાય છે અથવા તો કશું તેમાં ભાસતું જ નથી.

વ્યાઘ બોલ્યો:- જો એમ જ હોય, તો હું અને તમે અથવા દેવઆદિ સર્વ પરસ્પર એકબીજાનાં સ્વપ્નપુરુષરૂપે છીએ અને પ્રાતિભાસિકરૂપ તથા સત્ય તથા પારમાર્થિકરૂપ અસત્ય છે.

મુનિ બોલ્યા:- એમ જ છે. આ પરસ્પર એકબીજાનાં સ્વપ્નના પેઠે જ સ્થિતિને પ્રાપ્ત થઈ રહેલાં છે અને અન્યોન્ય આત્માની અંદર સદ્રૂપ અને અસદ્રૂપ અનુભવમાં આવે છે. જે જીવ દૃશ્યને જેવા પ્રકારનું સમજે છે તેને તે તેવા જ પ્રકારનું અનુભવમાં આવે છે. ઘડો એક જ છે પડ્ગ જો તેને તેનાં કપાલ, અવયવો તથા પરમાડ્ગું આદિરૂપે જોઈએ, તો તે અનેક પ્રકારનો જડ્ગાય છે અને તેમાં એકપડ્ગુ પ્રતીતિમાં આવવાથી તે એક પડ્ગ છે; તેજ પ્રમાડ્ગે એક જ પરબ્રહ્મ વસ્તુ વિવર્તભાવથી અનેક પ્રકારે થઈ રહેલ છે અને એકરૂપ પડ્ગ છે. તેમાં જેઓ ભેદદર્શી છે તેમને એકતા વિષે અસત્ય પડ્ગું લાગે છે અને જેઓ એકતાને માનનાર છે, તેમને અનેક પડ્ગું અસત્ય જડ્ગાય છે. બંનેને તટસ્થ રીતે જોનારાને બંને ભાવની પ્રતીતિ થાય છે. પરંતુ તત્ત્વવેત્તાઓને તો આ સર્વ સ્વપ્ન જેવું કેવળ ચિદ્રૂપ જ અનુભવમાં આવે છે.

આ બોધપડ્ગ અભ્યાસ વડે પરમ ઉત્કૃષ્ટ પ્રખર

Date

પરિણામ જે જ પામે, તો તે ચિત્ત ના અંદર પ્રવેશ કરવો જોઈ. રૂડુ અને ચાર પ્રકારો ના અધિકાર જે તારો જે અભ્યાસ વડે ચિત્ત બોધ ના અંદર વિશ્રાંત થાય છે. તથા તેના ક્લેશ રૂપે અશુદ્ધિ સંસાર નું કારણ થઈ જાય છે અને તે ચિત્ત નિવૃત્તિ કરી શકે છે એમ અનુભવીઓનું કહેવું છે. માટે જો મારું ચરિત્ર, રંગરાગ જે બધા નિયમ અભ્યાસ વિષય માં ચિત્ત રહેવા, સામાન્ય ચરિત્ર, સુખ-દુઃખ ની સાચી અનુભૂતિ કરાવનાર બંધનો ના મુક્ત અને મુક્તિ ના ચરિત્ર વાચકોએ તે અંતરાય પરમપદ જે પામે છે.

S.155. બોધ ના તાત્પર્યાર્થ :-

મુનિ ના વચનો સાંભળી તે બોધ ચિત્ત માં આવેલ તે પૂર્વમાં જેવો વિચાર ના જડ જેવો બની ગયો. તેનું ચિત્ત અભ્યાસ વિના પરમપદ માં વિશ્રાંત થયું નથી. તેના ચિત્ત માં દૃઢતા નો અંત કયા કુરે તે કું પડ્યા તાપ વડે જોઈશ. તેના તે પૂર્વ બોધ જે મુનિએ આપેલો ઉપદેશ અભ્યાસ ના અભાવે ભસ્મ માં કરેલા હોમ ની જેવો નિષ્ફળ જાવાથી. પછી તેણે ફુમરે વાર કુદરત તાપ કર્યું તે દરમ્યાન કોઈ સમયે તે મુનિ ને પુછ્યું કે 'મને સ્વાત્મવિશ્રાંતિ ક્યારે મળશે?' ત્યારે મુનિએ તેને કહ્યું ' મેં તમને જે જ્ઞાન નો ઉપદેશ કર્યો છે તે જુના કાર્ય માં રહેલા અલ્પ અભિમાન ને લઈ તમારા હૃદયમાં અલ્પાંશે કે નિગૂઢ-પણે રહેલું છે. પરંતુ તે કુમળા જે બાળ રોપાય અને બાળવા યોગ્ય બને તેવા જ દૃઢતર અવસ્થાને દૃઢતા પામ્યું નથી. જ્યારે અભ્યાસ ના અભાવ ને લઈ તમે પરમ નિર્વાણ પદ માં ~~વિશ્રાંત~~ વિશ્રાંત થયા નથી. તેના અભ્યાસ વડે ઘણાં લાંબા કાળે તમે પદ માં અવશ્ય વિશ્રાંત પામશો.

જેટલું તમે સ્વાત્મજ્ઞાન માટે પ્રારંભ કર્યો છે. હવે તમે સ્વાત્મ ને જ્ઞાન ના ચિત્ત પ્રકારે સંસાર ભોગવ્યો નથી, તેના તમારું ચિત્ત ફિક્કાદા જેવું થયું છે. તમે મુર્ખ ના ગોઠવણીમાં પડ્યા નથી તેમ પંડિત પણ થયા નથી. વિચાર વાળું જ્ઞાન અંતિમ જ્ઞાન કેવું હશે એવા વિકલ્પ વડે તમે તપ નો પ્રારંભ કર્યો છે જે સંકલ્પ રૂપે (અનેક જન્મ પર્યંત) કરવાનું

Shipra

Date

છે. પછી બૃહમા પુરાણ થઈ દેવતાઓ સાથે તમારે ત્યાં આવશે. ત્યારે તમારા સસરાને ત્યાંથી તમારો સંતાપ કાયમ સારું થવા દરેક જાતનો ખંત મેળવવા સારું નિરોગી કાયા અને સ્વસ્થતંદુ મૃત્યુ સાંકળ સમાન દરેકનો ખંત ભગવાન જુદા વરદાન માગી લેશો. તે પછી બૃહમાજી તમારું કડી ખંતર્ધાન થઈ જશે અને તમે મનો બમસ્કારને કરીને સમાન સૃષ્ટિએ અને સાકારો માં મુખ્ય સંપાદક કરવા ચાલ્યા જશો. તેમ સાકારાને પુરી દેવો મકારાદ્ય દેવ વડે પગ ભગવા બનાવા પણ તે દેવ આરૂઢ બનાશે. પછી વિસારશોકે 'સમા સારીર કેવું બકામું છે! સમા સારાર પર તો બલ્વલેચારો માં મુખ્ય સમાગમ થાય બહો!' પછી પુણ્ય કલાગ કરવાની દારણા બોલ્યા સમા સારાર છોડી દેશે સ્વર્ગે તમારો જય જે સાકારા માં મુક્ત છે તે સાકારા માં રહેશે અને સમા દેવ પુરવાર પર પડી પુથ્વી વાંડ અને પર્વતોમાં ચૂરચૂરા કરી નાખશે. ત્યારે ભગવતી કાલ્ય તેમનાં માતૃગણો સાથે રહીને તમારા દેવનું મકારા કરી જશે અમ પુરવા પાછી નિર્દોષ થશે.

ત્યાર બોલ્યો સ્વર્ગે! કુળ માં સ્વકાલ દુઃખ ભોગવવાનું બાકી છે કેમકે દુઃખને જ ભોંતરા પુરુષાર્થ સમજી પુથ્વા સંકલ્પ વડોરી લીધું! આવું ભાંખ કોઈ યુક્તિ વડે બદલાવ કે બકી તે સમાપ્ત કરો.

મુનિ બોલ્યા:- જે સ્વકલ્પાંભાંખ છે તે કોઈ દિવસ કોઈનાથી સમ્યક્ કરી શકાતો બથી. કેમકે સમા જન્મ ભોં પુરુષાર્થ વડે તેના નિવૃત્તિ થતા બથી, જિમણિ થઈ ચૂકેલાં ભાંખને પાછા બદલવાના પુરુષના શક્તિ બથી. જ્યોતિઃશાસ્ત્રો ભોં વડે સમર્થ અને અનુભવ વડે માત્ર ભાંખ સમર્થ ના પુરવાર્યા છે. પરંતુ બીજું કશું સમર્થ કોઈ દિવસ થયું બથી. તેથી દરેક દિવસોરમો પોતાનાં સ્વલ્પાંખિક દેવ પુરુષાર્થ પુરુષો વડે સાધવા જેમાં ભોં રામ-દમ સમાદિ સાધનો સંપાદન કરી શરીરનો દરેક સમો પાપ નિર્દિકાર રહે છે. અને બૃહમ સ્થાન જે પુરવા કરાવનાર બૃહસ્પતિ દેવોનો વડે બલ્વસ્થાન મેળવી બૃહમદેવ થઈ રહે છે અને જગત વ્યવહારમાં પુનઃપ્રવેશ

Date

જેના સિવાય દાનેડા કરે છે એવાંજ પોતાના પૂર્વજોના અર્વાચીન અને તથા અત્યંત દુષ્ટ એવા સંકલ્પો જે ભિખ્ખુ કરી જાણે છે અને પોતાના કર્તવ્યમાં જેવા મિરવે છે.

S 156 વિદુરજી નું મૈત્રેય પાસેથી જ્ઞાન પામવું :-

વ્યાસ બોલ્યા : હે મુનિરાજ! હું વિદુરજી જ્યારે મને મળવા આવ્યા તો મારો દેહ પૃથ્વી પર જાણે પડવા પહેલા કેવા ગતિ થશે?

મુનિ બોલ્યા:- જ્યારે તમારો દેહ પૃથ્વી પર પડશે ત્યારે તમે જ્યારે મને મળવા આવશો ત્યાં સુધી માં એ પૃથ્વી વિદુરજી ભૂપાલ ને રાજા જેવો દેખાશે. કેવે સુધી માં કે એ બધા ભૂમિનો રાજા કુ એવો કાલાંતર પર્યંત પકડશે અને તેના પછી રાજા થયેલા દેખાશે. તેના બાદ તે રાજાની પૃથ્વીમાં જો ઉદય થવા 'શંકુ' દેશનો અધિપતિ હશે' એવું વિદુરજી રાજાનો વધ કરી જાણે' વિચારશે. ત્યાં મૈત્રેય કહેશે કે તે વિદુરજી રાજા ને 'ભગવા' નામે પણ છે એવો કેટલા વર્ષ સુધી રાજ્યનો ભોગવ્યા કરી છે એના બાબતે એ તેને પુરો જાણે છે. તેમાં પ્રમાણ વડે તમારો બધા કરી જાણશે.

વિદુરજી કહેશે: તમારી વાત ખરી છે તો પણ કુરુક્ષેત્ર માં તે રાજા ~~કુ~~ નો કેમ વધ થયો એ સાંભળવું છે! ભગવદ્ભક્ત પર એવો વિદુરજી ~~કુ~~ રાજા કેમ વિજયી થયો?

મૈત્રેય કહેશે. એ વિદુરજી રાજા પૂર્વ કાળમાં ભેદ-રહિત થઈ શિવજી ને દેવા જતા પ્રાર્થના કરવા કહ્યું કે 'મને સંસાર પર તેનો મોહ થાશે' એવા માં ભગવાન એ પોતાનો પટ્ટશંકુ પધરાવી તેને મોક્ષ જ આપ્યો છે. એટલે જ તે કુરુક્ષેત્ર માં પરાજય પામ્યો.

વિદુરજી કહેશે: જો એમ હોય તો હું પરાજિત ભગવતદત્ત ને શિવજી પૂજા કરું છું તો મને કેમ મોક્ષ નથી આપતા?

મૈત્રેય કહેશે:- વિદુરજી અને પરાશરજી એ ભગવતી-દેવી પૂર્વ નો કુરુક્ષેત્ર માં રહેતા છે. અને તેથી જ 'પરશવતી' નામથી કહેવાયા છે. એ પુરુષ પોતાનો કુરુક્ષેત્ર માં રહેતા એ વિદુરજી

Date

ભગવતી પાસે જેવી પ્રાર્થના કરે છે, તેવા ફળને એ તત્કાળ આપે છે; તે ભગવતી પોતે જ સત્યસંકલ્પને લીધે ફળરૂપે અનુભવમાં આવે છે. હે શત્રુનાશન! તમે એ ભગવતીની પ્રાર્થના મોક્ષ માટે નથી કરી. તમે તો પોતાનું હિત કરનારા એ ચિદ્રૂપ ભગવતીના શત્રુની શાંતિને માટે પ્રાર્થના કરી છે.

સિંધુરાજ કહેશે: મારી પેઠે વિદુરથ રાજાએ કેમ ભગવતીની પાસે રાજ્યને માટે પ્રાર્થના કરી નહી? તેમ મેં પડ્ગ કેમ તેમની પેઠે શુદ્ધ ચિન્મય દેવી પાસે મોક્ષ માટે કેમ પ્રાર્થના કરી નહી? ભગવતી સરસ્વતી દેવી મારા ચિત્તમાં અંતર્યામીરૂપે રહ્યાં છે છતાંતે મને મોક્ષ કરનાર બુદ્ધિ આપી મારા મોક્ષ માટે કેમ પ્રવૃત્તિ કરતાં નથી?

મંત્રી કહેશે. હે મહારાજ! તમે શત્રુનો સંહાર કરનારા છો, તમને પૂર્વજન્મનો એવો કાંઈ અશુભ અભ્યાસ બંધાઈ રહ્યો છે. એટલે તમે નમસ્કાર કરી તે ભગવતી પાસે મોક્ષ માટે પ્રાર્થના કરી નહી. વળી જ્યારથી જગતની સ્થિતિ ચાલુ થઈ છે ત્યારથી માંડી મનુષ્યનું ચિત્ત જેની અંદર રહે તે રૂપ જ તે પોતે થઈ જાય છે આ વાત પ્રસિદ્ધ છે, તો તેને અન્યથા કરવા કોડ્ગ સમર્થ છે? હે પ્રિયરાજ! પોતાની શુદ્ધ બુદ્ધિવડે પોતાનાં ચિત્તની અંદર નિર્મળ આત્મસ્વરૂપને પોતાનાં અભ્યાસ વડે ગમે તે રૂપે અહર્નિશ ચિંતવવામાં આવે તો તે વસ્તુ ભલે સત્ય હો કિંવા અસત્ય હો; પરંતુ બીજા સર્વ વાસનાઓનું મર્દન કરી પુરુષ છેવટે પોતે નિર્વિઘ્નપડ્ગે તે રૂપે થઈ જાય છે અને તેવા આકારે ફળરૂપે દેખાય છે.

S.157 સિંધુરાજને થયેલો જ્ઞાનોદય:-

હું એક રહસ્ય કહું છું તે કાડ્ગવાર સાવધાન થઈને સાંભળો. અજ્ઞાનનો નાશ કરનાર એ વચનોને તમારા હૃદયમાં ધારડ્ગ કરી રાખજો.

'અહી અનાદિ, અનંત, અવડર્ગનીય, અને નિર્વિકાર સત્યતત્વ છે. તમે, હું તથા આ સર્વરૂપ થઈ રહેલું છે અને તે 'બ્રહ્મ' શબ્દ વડે કહેવામાં આવે છે. 'તે બ્રહ્મ હું પોતે જ છું' માટે કાંઈ મારા વિલાસને પસારું' એવો સંકલ્પને પ્રાપ્ત થાય

Date

થાય છે, અને ચિત્તરૂપ બની જાય છે. પછી ઉપાધિને નહીં છોડતાં તે જાડો જીવભાવને પ્રાપ્ત થઈ ગયું હોય તેમ રહે છે. ચિત્ત એ એક આકાશનાં જેવા નિર્મળ આત્માની ઉપાધિરૂપ છે અને તે જ આતિવાહિક દેહરૂપ છે એમ તમે સમજો. આધિભૌતિક આદિ સ્થૂલ પડગ તે જ થઈ જાય છે. બાકી કાંઈ ~~તેમ~~ તેનાથી આધિભૌતિક (સ્થૂલદેહ) આદિ કશું જુદું નથી. આ ચિત્ત નિરાકાર છે, છતાં તે આ લોક, પરલોક આદિ તેમજ સ્વપ્ન આદિરૂપે ધનારાં સંકલ્પો વડે જાડો સાકાર હોય તેવું થઈ રહ્યું છે, અને તે સત્ય આત્મતત્વોનો જ એક વિવર્ત છે. નિરાકાર ચિત્ત જ વિશાળ જગતનાં આકારે થઈ રહેલું છે એવું તત્વવેત્તાઓનું સમજવું છે.

જેમ પવન તેની ચલનશક્તિરૂપ છે, તેમ ચિત્ત જ જગતરૂપ છે. જેમ આકાશ અને શૂન્યતા એ એકરૂપ જ છે તેમ જગત અને ચિત્ત એ બંને એકરૂપ છે. નિરંકુશપડગે જગતની કલ્પના કરવામાં સમર્થ આ ચિત્તમાં અને જગતમાં કશી ભિન્નતા નથી. હૃદયમાં વાસનારૂપે રહેલાં જગતનો સમૂહ વસ્તુતઃ કશારૂપ નથી, છતાં તે જાડો બહાર કાંઈ દૃશ્યરૂપે રહેલો હોય તેમ જડગાય છે. બાકી તત્વદૃષ્ટિથી જોઈએ તો જગત નિરાકાર ચિત્તરૂપ જ છે. તે (જગત) કાંઈ ખરી વસ્તુ નથી, તેમ સમજો. પ્રથમ અવિનાશી બ્રહ્મપદમાં સાત્વિક હિરણ્ય-ગર્ભનો સમષ્ટિશરીરરૂપે પ્રાદુર્ભાવ થયો અને પછી વ્યષ્ટિભાવને પામીને ક્રમે કરી તમારા તામસ-તામસી જાતિનાં જીવરૂપ તે થઈ ગયો.

નિરવયવ આત્મા માયા વડે હિરણ્યગર્ભરૂપે થઈ પોતાની અંદર જુદી જુદી સંજ્ઞાઓની કલ્પના કરી લે છે. સમષ્ટિરૂપે એ હિરણ્યગર્ભ આત્મારૂપ છે અને તે પોતાની વ્યષ્ટિજીવોમાં જુદી જુદી સંજ્ઞાઓને કલ્પે છે. તે પોતાના આતિવાહિક (સૂક્ષ્મ) સમષ્ટિદેહને આધિભૌતિક (સ્થૂલ)રૂપે બનાવે છે અને તેની અંદર પૃથ્વી આદિ સંજ્ઞાઓને ધારણ કરે છે. હિરણ્યગર્ભનાં સંકલ્પમાં આ જીવ મહાતામસ જાતિનો છે. એવું સ્ફુરણ ઉઠયું એટલે આતિવાહિક સૂક્ષ્મદેહ

Date

આકારે રહેતા લોકોની જાતિને લોકર-લોકરી કહે છે.

પ્રકૃતિ નિર્દેશક છે કે જ્યાં વિકારો કોઈ પણ પ્રકારે પ્રભાવને પ્રાપ્ત થાય છે અને જેના જુદા જુદા સંસ્કારો દ્વારા જાતિઓ કલ્પવામાં આવી છે. જેમાં પ્રકૃતિવિશેષ એવા રાગ-વૈરાગ્ય-ઐશ્વર્ય આદિ વડે પ્રકટ પ્રતિષ્ઠા પામ્યા પ્રકટ કોઈને સાક્ષાત્કાર થયો છે. જેમણે જે જન્મમાં પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે અને તેમની જાતિ સાત્વિક-સાત્વિકી કહેવાય છે. જેવા કે રાજક આદિ. જેમણે અમુક પ્રકટ પ્રકારે સંસારમાં કોઈપણ રહેવા ~~માટે~~ સંસારમાં કે આશ્રિતજનો દ્વારા જેટલો સમય સંસારમાં રહે છે. અને પછી તે જ જન્મની અંદર રાગ-વૈરાગ્ય આદિ ઉત્તમ ગુણો વડે પ્રકટ થઈ જઈ તે જ જન્મમાં પ્રકટ થઈ ગયા છે તેમની કેવળ સાત્વિકી જાતિ કહેવાય છે.

જે જાતિ કલ્પના આદિ સમયમાં ભગીરથે પ્રકટ થાય છે અને અનેક જન્મો વ્યતીત થયા બાદ ભોગ વાસનાક્ષય તે બંનેને ક્રમપૂર્વક ભોગવે છે, તેને જાતિને ઓછામાં ઓછા પુરુષો રાજસ-રાજસ કહે છે. જે જાતિ પાંચ-દસ જન્મો વ્યતીત થયા બાદ કોઈ કલ્પમાં વિવેક આદિ ઉત્તમ ગુણોના સંકેત કોઈ અને જે અનેક જન્મ પરંપરા ભોગવ્યા બાદ ઉત્તમ ગુણોને પ્રાપ્ત થાય, તે જાતિ કેવળ-રાજસ કહેવાય છે. જે જાતિ કલ્પના પ્રારંભકાળમાં કોઈને અનેક કોટજાતિમાં, કેટલાકને જાતિમાં અને કોઈ મિશ્ર ઇત્યાદિ જાતિમાં જન્મ લે છે અને પછી ~~કોઈ~~ કોઈક સમયે મોક્ષને પ્રાપ્ત થાય છે તે જાતિને લોકર-લોકરી જાતિ કહે છે. જે જાતિ સામાન્યપણે અનેક જન્મોને પ્રાપ્ત થયા બાદ મોક્ષને પ્રાપ્ત થાય છે, તેને કેવળ લોકર જાતિ કહે છે. આ ક્રમ વડે જાતિઓના અનેક પ્રકાર ના ભેદો જાણવા છે કે રાજા! આમ લોકર-લોકરી જાતિમાં ઉત્પન્ન થયા છે. અને આપણા અનેક જન્મો વ્યતીત થઈ ગયા છે તે વિષે અને વિચારો છે કે બધું કુ બાકી રહ્યું પરંતુ એ બધાં બધી તમોલ રાજનું બાકી પડ્યું અતિ વિચિત્ર

Date

કહ્યું. ત્યારે આ સંસારરૂપ ખાડામાંથી તમારો મોક્ષ થવો દુર્લભ લાગે છે.

સિંધુરાજ કહેશે: હે આર્ય મંત્રી! આ વાસસ્થાનમાં બીજા કયા ઉપાયથી નિવાસ? તે કહો. એવો કોઈ પવિત્ર ઉપાય કોય તો હું આ દુઃખ રૂપી ત્યાં રહેવા તમારા કહેવા પ્રમાણે વર્તન રાખું.

મંત્રી કહેશે: આ ગામે ગોકમાં એવું કહેવાય છે કે ઉદ્યોગ પામ્યા વિનાનાં ઘર-બંધિત પુરુષ પુરુષાર્થ વડે પ્રાપ્ત થાય. તમે આ જગ્યાનાં પુરુષ પુરુષાર્થ વડે પાંજરા બંધને ત્યજી વહ સ્વતંત્રતામાં જોડાઈ જાવ. જે મનુષ્ય જે અર્થને માટે પ્રાર્થના કરે છે, યત્ન કરે છે તે અર્થને તે અવશ્ય મેળવે છે નિશ્ચય કે તે વાતમાં થોડો જરૂર તે પોતાનો પુરુષાર્થ મૂકી છે. પુરુષ જેટલો પુરુષાર્થ કરે છે નિરંતર તનતોડ થઈ જરૂર તે કેટલા આવશ્યક કરે છે અને જેવો યત્નોમાં પોતે ઇચ્છા રાખે છે તેવો તે યોગ્ય જ છે. આ વાત સ્વીકારવા યોગ્ય.

આ પછી તે સિંધુરાજ રાજા છોડી વનમાં જઈ મંડાવાસીઓ ના મદદે રહીને વિદેશી થશે. પછી તે આ જગ્યા કયાંના રહ્યાસો? સંસાર કયાંથી રહ્યાસો? એવા વિચાર માં સ્વમિત્રાય ધર તે બેબાકુલ થશે.

S.159 વિષ્ણુશર્મા રાજાએ અનેક રહ્યાખ્યાન જોયા:-

બારમા બોલ્યો: હે દેવારાધ્યરાજ! આ પછી મેં ઈન્દ્ર ને કહ્યું હે મહારાજ! હું આ સંસારના બધું બોલ્યો હું. માટે હવે હું વધુ વિમાનો મુકવામાં આવો કોઈ ઉપાય બતાવો. મારું આવું સાંભળી તે બોલ્યા

✓ 'હું વિચારીને અને વધારે-ઘાટ પર રહીને મુક્યા આપીશ હું.' આવું વિચારીને વિચારી જ વધુ માં મુક્તિ મળે છે. તમારા જ્ઞાનબળ વડે તમારો મુક્તિ બાર થશે અને તમને કુદરતમાં આનંદનું ફરજ થશે. તેનાથી ઘણાં કાળથી ૩૬ પ્રદેશના સ્વર્ગીય સામગ્રી મંદિરે મુકી દઈને રોગ પવન ના પેઠે મુક્ત થઈ જશો.

Date 14-12-25

હે રામચંદ્રજી! બૃહસ્પતિ પોતે સર્વજ્ઞ છે. સર્વજ્ઞ સર્વજ્ઞ પદ રહેલું બૃહસ્પતિ સર્વજ્ઞ સર્વજ્ઞ સર્વજ્ઞ પદવી રહેલું છે. અહો! મને મોટું મોહ છે એવી રીતે માયા વિલય છે.

રૂપદ્વારા સાધારણરૂપ બૃહસ્પતિ જ પોતાના વિચારો વડે દૃષ્ટિ ~~કરી~~ તે પ્રકટ થતાં જોવામાં આવે છે. પરંતુ: જેમાં એવું કોઈ ભાવ કુદરતે પ્રકાશ્યું કે કરું વિચાર પડ્યા પછી નથી. કે ભાવ તે પ્રકટ થયો અને સાક્ષાત્ વસ્તુ કોઈ વિદ્યમાન છે. એવા એક સંકલ્પરૂપ પ્રતિભા જ ઉદ્ભવ પામે છે. પડ્યા તે પરંતુ: વિદ્યમાન જ છે.

મારું જવું એટલે એક ઘર તો વિલીન થયાં પછી પાછા બીજા ઘરોના પ્રાપ્તિ થઈ કુરોવર પાછો દેહનો અનુભવ થશે; તો પછી એ પડ્યા એક પુનઃજન્મ છે માટે અવિદ્યાના બંધ મરણ પડ્યા નથી તેમ જન્મ પડ્યા નથી. જે એ બંનેને સંકલ્પ વડે કલ્પી લેવાય તો એ બંને છે અને જે નિઃસંકલ્પ દશા માં રહેવાય તો એ બંને નથી. જે દૃઢ નિશ્ચય વડે એક જ તત્ત્વને માનવામાં આવે તો તેવું અનુભવાય છે.

તે વિદ્યામાં અજ્ઞાન કોઈના પરમપુરુષાર્થરૂપ છે માટે કલ્પ કોણ ને કેવું દુઃખ છે? જ્યાં ચારેય અને ચારેય એ બંને વિદ્યાકળારૂપ જ છે અને વિદ્યાકળાના તે અવિદ્યાનો નિયમ એમ બંને પ્રકારે રહેલ છે, ત્યાં અંકુરાનો અને ફળોનો જન્મ કયાં રહ્યો! પરમાત્માની અંદર જ અવિદ્યાદિનો વિચાર છે. અમે સર્વ વિદ્યાકળાના અનુભવો જ એક વિલય છે, કમળના નિયમ ને કોઈએ તોડ્યો તે વિદ્યાકળારૂપ જ છે.

(૫) અવસ્થાદિનો ભાવ છે કે દરેક અવસ્થાને દૂરના કરવાનું અવિચાર કુલ નિરાકાર વિદ્યાકળાના અંદર અનુભવે રહેલું છે. જેમ મૂર્ખતાને માં દેખાવે વિલય પદાર્થની પ્રતીતિ અવસ્થાઓના તેવું જ વર્તમાનકાળ ના અનુભવ નો વિલય વસ્તુતઃ છે જ નહીં, વર્તમાનકાળ ના અનુભવ માં અવસ્થા અને વિદ્યાકળા સૂક્ષ્મરૂપે છે અને તે જ દૃશ્યરૂપ વિશ્વાસ ના અવકાશે પ્રતીતિ માં આવે છે તે સમજે. જેવું અને દૃશ્યમાં

Date

રહ્યા છે, તેનું જ રંગ ચિત્રકાર પાસે છે જ્યારે ચિત્રકારને જ રંગકારરૂપ સમજવામાં આવે છે, ત્યારે રંગ પાસ રંગકારો જેનું સ્થાન જ પૃષ્ઠભૂમિ માં રહ્યા છે. આ ત્રણેનાં પૃષ્ઠ માં પૂર્વા રહે છે અને આ બાજુ પૃષ્ઠ માં પાસ્તુ ત્રણ રંગકારો રંગાઈ ગયાં રહ્યાં છે અને ત્રણ રહ્યું કોઈ બાજું જ રહ્યું છે એમ અનેક રંગકારે જે કોઈ આપ્યું છે તે અર્થ રંગ ચિત્રકારરૂપ છે. જે ચિત્રકાર નો ચિત્તાર તે જ જગત, અને તેમાં ક્ષેત્ર-અક્ષેત્ર કશું નથી. આપણે ત્યાંનું રંગરૂપ ને અજાણ્યાં ચિત્રકારોના દૃષ્ટિ માં કશો સ્થૂળભાવ કે રૂઢિગમ ભાવ પૃષ્ઠભૂમિ પર નથી. પરંતુ અર્થ ઘરનું ચિત્રકાર વિશેષ જગાયું છે. તત્ત્વદૃષ્ટિએ રંગાયેલું અને અંકાયેલું બંને રંગનું કશો ફરક નથી તેમ અંકાયેલ પાસ નથી. તેના અર્થ ભાવમાં કાયક ભેળ તેનું જ થયું છે. અંતરંગને બહિરંગ સમજવું તે જ પ્રમાણ છે. આ અર્થ કોઈ પ્રકૃતિગત જ છે એમ તાત્ત્વ આપ્યું અંકાઈ જાય છે. એ ચિત્રકાર નો ચિત્રક તે જ જગતનું રંગરૂપ છે.

(૪) મારા ગમેલા બંને અંકાયેલ છે અને તેમના મૂર્ધન્ય અંકાઈ ચિત્રકારો પાસ એકેક અંગારાના ગંગાતટે છે. તે પરસ્પર અંકાયેલ અને અંકાયેલ છે. અંગોના ચિત્રકાર રૂપે રહેલા અને ઉત્તરોત્તર સૂક્ષ્મ અંકા પૂરતા અંકાઈ ગયેલો પોતાના રંગરૂપ ને પૃષ્ઠ ચિત્રકાર ને બહિરંગ ની અંદર રહેલા છે. તેનો પરસ્પર અંકાયેલ જેવા જ છે. તોપણ પરસ્પર ની વિશેષતા ને દેખાતા નથી. વસ્તુતઃ રંગ ચિત્રકાર ના રોમ રોમમાં ચિત્રકાર રૂપ જ છે તેનો કૂંપળ પાસ ચિત્રકામ ચિત્રા બાજુ કોઈ નથી. રંગકાર ના પેટે તેનો કૂંપળ પોતાનો અંકાયેલ જ છે. આ ચિત્રકાર નું જ વાસ્તવ રંગરૂપ અંકાયેલમાં અંકાયેલો તે ચિત્રા-વિચિત્ર પાસ રહેલા છતાં ચિત્રકારરૂપ, રોગ અને પૃષ્ઠભાગ અંકાયેલ નો ચિત્રકાર જેનું ભાવિત અંકાયેલ અને અંકાયેલ માટે છે. આ જગત જે અંકાયેલ ચિત્રકાર કે અંકાયેલ કે, પરંતુ સ્થાન પર તેનું રંગરૂપ અંકાયેલમાં આવે છે એટલે તે અર્થ ચિત્રોપમાન પર રહેલ અંતે બહિરંગ જગાયું છે. અને તે ચિત્રાંકિત રહેલા છતાં પાસ રોમ ભાવ છે.

Shipra

Date

S. 160

કુ દયા હૃણે મુદા દરો દિયાવરે મા મદ્રલ્લો કે મકે શાળ પલ્લા દિળા દલ્લા ણો દોય પૂર્ણ રીતે બાર પામતો જ બથી.

બારના જલમુક્તિ અને વાર્તાલ્લા

ઔપચારિક બોલ્લા: તે બારણે દિપ્પિંગલે આ બદ્દું દરારપરાગ રમણ રામા મા જગાવ્યું. ફરી બાર્વતિએ ફરી રામા મા લિંગાયક મુનિ બોલ્લા: કુ મહારાજ! આ વાર્તાલ્લા વિશેષતઃ જેવા છે જ નથી અને સાદ રસપ્રદ્ય દેવા સલ્લાયકે છે. આ દિપ્પિંગલ રાજ ને પગા લોગા વાર્તાવિદ્વદ્વિકાળા પૂજારણો દેવા અને વાર્તાલ્લા નો અંત મરણે બડી. આમ આ વાર્તાલ્લા લોનું બીજું ~~બીજ~~ રહસ્ય જ આંગારબાલ દલ્લા સુધી આગંતુક છે પરંતું રહસ્ય આંગારબાગંતુક તે છે જ બથી.

કુ મહાબુદ્ધિશાળી! આ બારણે દિપ્પિંગલ રાજ નું ચરિત્ર લોગા મંત્રીઓ એ જોયું તોમ તમે સહુએ પોતે બજરે જોયું. કુદે પછી કુંવાળા કરાયો કહે તે ચાલરહસ્ય ને આંગારબા દેવો અને વાર્તાલ્લા ના પ્રોત્સાહ પ્રદ્ય જતા તે બમારા પોતે જ જલમુક્ત થઈ જશે.

વાર્તાલ્લા આંતરાલ દેવા સાદ્ય જેવા લાગે છે. જ્યારે આ વાર્તાલ્લા બૃહદ્રાજ છે અને બાજ કરાણ ગુણથી દ્વારે સિદ્ધ થાય છે કે તે આંતરાલને ચરિત્ર દેખાય છે. મારા રામણે જેનું ચિત્ત આ જગતના આકારે દેવ પરિણામ પામ રહ્યું કોય છે કે દેવકલ્યા રામણે જેમના દેહો આંક જ દરાંતરામુક મા રહેવા કોય છે, લોક ચર્મ જલો ના દેવ સંકલ્પ-રામુકો જગાવ, દેવ દલ્યાદિ ના આકારે ચિત્તને પ્રાપ્ત થઈ રહેવા છે. તે સંકલ્પ રામુકો ચિમાળ, બગાર, મૂર્તિ દલ્યાદિ. ચિત્ત રૂપની ચિદાકારરૂપ ક્ષેત્રના અંદર રહ્યા ના પોતે ભિન્ન પગે રહેલા છે. પરસ્પર ના દેખાવા અસંખ્ય ચિત્તપુરુષો ના લોકો આકારો ના અંદર સંકલ્પો ના સુદેહ પરિણામરૂપ જ છે એમ માનવે છે. આ ચિત્ત પુરુષો ના લોકો અંદોદ્ય દ્વારા પગ છે અને દેવ દ્વારા પગ બથી.

કેટલાક લોકો (Places) કલ્પનાળા બળ થી કલ્પ મા ઉત્પન્ન અને ટકાવ રહે છે, અને કેટલાક અમૂર્ત

Shipra

Date

તથા સુંદર સંસ્કારવાળા પરિવારમાં જન્મ ધરાવતા હોય છે.

હે પ્રિય રામચંદ્ર! કેવળ બ્રહ્મચર્ય રહેવાને લીધે કે ઘરમાં રહીને બ્રહ્મચર્ય પાળવાનું સરળ હોવાથી કે બીજું કંઈ પણ કારણ હોય, પરંતુ આ જગતમાં જોવા મળે છે કે ઘરમાં રહેવું સારું કે વનમાં રહેવું સારું એ પ્રશ્ન ઘણા લોકોને મૂંઝવે છે. આ પ્રશ્ન ઘણા લોકોને પોતાના જીવનમાં ઘણી વાર પૂછવામાં આવ્યો હોય છે. ઘણા લોકો પોતાની જાતે જ આ પ્રશ્ન પૂછતા હોય છે. ઘણા લોકોને આ પ્રશ્ન બીજા લોકો પૂછતા હોય છે. આ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવો ઘણો મુશ્કેલ છે. ઘણા લોકો ઘરમાં રહીને સારી રીતે બ્રહ્મચર્ય પાળી શકે છે. ઘણા લોકો વનમાં રહીને સારી રીતે બ્રહ્મચર્ય પાળી શકે

Date

અનુભવમાં આવતાં સુખ-અસુખ બંને એ બંને વિદ્યમાન છે. સુખ પુરુષાર્થ જ વિદ્વાનોને દેખે છે, અનુભવે છે, ત્યારે અસુક્ષ્મ પાપ જ તરફની અંદર અતિદુઃખોને એ અસુક્ષ્મ પદાર્થોને દેખે અને અનુભવે છે. અમુક કુપક્ષમાં અમુક અસુખ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે એવા પ્રકારનાં ભાવના પડેલા એવા અનેક જન્મોરૂપ પૂર્વમાં લાંબો વિચાર થયેલા અનુભવ વડે દઢ સંસ્કાર ઉભા થયા છે. એ ભાવનાને લઈને પોતાની સ્વાત્મામાં જ તે તે તરફ નાં આકાર વિસ્તાર જે પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને તે તે ફળરૂપે નિર્વિવાદપણે પોતાનાં સ્વરૂપ ને દેખે છે, તે સર્વ મૂર્તિરૂપ ફળોને લઈને ભાવનાનો મનોમય છે એવા બોધ સમયના અનુભવેલા દૃશ્યપ્રપંચ માંથી પ્રગટ થયા છે.

S·161 પરમાત્મા માં જગત ની સૃષ્ટિ :-

વસિષ્ઠજી બોલ્યા. પરમાત્મામાંથી મનોમયાદિની અંદર એવા પૃથ્વીભાવને પ્રાપ્ત અનેક પ્રકારનો વિસ્તાર પોતાની મેળે થયા કરે છે જે વિસ્તારણા છે પરંતુ પોતાના સ્વાત્મામાં અંદર તેના વિસ્તારરૂપે પ્રગટિત થયા છે. આ સર્વ પૃથ્વીભાવનું મૂળ અધિષ્ઠાન બ્રહ્મ જ છે.

રામજી કે ત્યારપછી પ્રભુજી ! તમે યથાસ્થિત સ્વરૂપ નો વિચાર કહી ને વિસ્તાર કહો. પ્રકાશરૂપ પોતાનાં સ્વાત્મામાંથી કાર્યકારણરૂપે અનેક પૃથ્વીભાવોનાં આકારો
✓ પ્રગટ કહે છે તે બ્રહ્મ ના અભિન્ન જ છે. સર્વ જગત વિસ્તારરૂપ
✓ છે એ જ પરમ બોધ છે અને મુમુક્ષા નાં સમજવા વડે તે વિસ્તૃતિ માં દૃઢ રહેવું એ જ મુક્તપણું છે. નિર્વિકાર, શાંત બ્રહ્મ જ જગતનાં આકારે ભાસ્યા કરે છે. દૃશ્યાનુકરણ
✓ અને નિર્વિકલ્પ સમાધિ માં વિસ્તૃતિ કરણ જેનો દૃઢ ભાવ મુકાઈ ગયો છે, એવો વિદ્વાન પુરુષ કાર્યકાર માં ચિન્મય આકારરૂપ થઈ રહે છે, ત્યારે તેને કયાં જગતનાં પ્રાપ્તિ થયા છે ?

સમસ્ત ચિદ્રૂપ વિષે પોતાનાં સુક્ષ્મ સ્વરૂપ ને નકી કોઈક જીવાત્મા કે કોઈ સ્થાવર પ્રેતે પોતાના સ્વરૂપ ને પ્રસારે

Date

કે છે તે જ રસ્તા જાય છે. ચારેબાજુ વહે તોફાન થઈ રહેલી પૃથ્વી પર તદ્દન પુરુષ નિર્વિકલ્પ દશા પામે છે ત્યારે તેને કોઈ અવર્ણ આનંદનો અનુભવ થાય છે.

(૮) તમારા દૃષ્ટિમાં અવિદ્યા જગત સ્વરૂપે દૃઢ થયેલી છે. પરંતુ જીવ સ્વભાવમાં અનુભવમાં આવતા પૂરતી મિથ્યા કોઈપણ કોઈ જગ્યાએ કોઈ નથી, તેમ આ દૃશ્યસમૂહ જાગ્રત માં અનુભવ માં આવતા હતા મિથ્યા કોઈપણ છે જ નહીં! ચોકીદાર રહેનાર અવસ્થાને સ્વપ્ન જ્યારે તદ્દન કાળ રહેનાર અવસ્થાને જાગ્રત કહે છે તે બંને માં અનુભવ તો થાય છે એક સરખો જ પરંતુ બંને મિથ્યા જ છે! પૂર્વજન્મ નું સ્મરણ આધ્યાત્મિક વિજ્ઞાનિકોને તો પણ અસંખ્ય જન્મો નો અનુભવ કરે છે. જાગ્રત અને દૃશ્ય બંને એક જ અર્થ માં વાચક છે. તેમ જાગ્રત અને સ્વપ્ન બંને બ્રહ્મરૂપ(વિદેહકાર)ના વાચક છે. આમાં ક્યાં અવિદ્યા રહી?

'અર્ક મૃગના નિવૃત્તિ થતા જ કોઈ અવશેષ રહે તે હું જ છું' એમ જ્ઞાનીઓ જ કૂદાકૂદ કરે છે. 'લોચાળા ફળના વડે જ બંધન છે.' આમ કોઈના નિવૃત્તિ થતા જ્ઞાની ને ફળાભાવે ફરી ફરીને બંધન માં નાખવો નહીં. નિરાકાર વિજ્ઞાનવાદ માં અને નિર્મળ જ્ઞાનમાં જે દૃશ્ય નામને દૂરસ્થ કરી રહેલ અવિદ્યારૂપ પણ વિદેહકાર માં બંધન અથવા મોક્ષ ક્યાંથી હોય?

કૂદે તે અવિદ્યા ટકતું જ નથી, તો પછી કોઈને બંધ બંધનરૂપ નથી અને મોક્ષ મોક્ષરૂપ નથી; કારણકે બ્રહ્મ નિર્વાત્વ તત્વનું (સત્-ચિત્-આનંદ) અમુક છે અને અમુક નથી એવો વિકલ્પ જ રહ્યો નથી. અવિદ્યા પણ નથી અને વિદ્યા પણ નથી. જેમ અવિદ્યા વિકાર રૂપ રહેલ આ વિદેહકાર જ સ્વપ્ન ના પેઠે મૃષ્ટિ થઈને પૂરતા ભાસે છે. દૃષ્ટિ ઓ ઉલટા અને દૃશ્ય જગત પૂરતા માં જેવા વિજ્ઞાનમાત્ર નું લાગે જે નિર્વિકલ્પ રહ્યું છે તે જ જાગ્રત અને સ્વપ્ન નું પારમાર્થિક રહ્યું છે. જાગ્રત અને સ્વપ્ન એ બંનેના ભેદનો

Date

અનુભવ થયો તે પક્ષ અને કલ્પના જ છે. એ બંને આત્મા જેવાલાયા આકાશ જેવાલક્ષ છે એમ તમે સમજો. પણ સિદ્ધ રૂપ આકાશ જેવાલક્ષ માં જોઈનો અનુભવ કરનાર કોઈ નથી, ચિંતન કે ધારણા જ્યારે માં અનુભવ એવા આકાશ જેવાલક્ષ માં ભેદ ને બાજો જોડા જોઈ શકે ?

અભેદબુદ્ધિ અને ભેદબુદ્ધિ એ બંને વિકલ્પ છે, જ્યારે એમ છે ત્યારે પહેલા જ્ઞેય અને અજ્ઞેય એ બંને રૂપ અને નિર્વિકાર એવા બ્રહ્મરૂપ જ સિદ્ધ થાય છે. જેમ બ્રહ્મનો અદ્વૈય ભોદરૂપ પક્ષ છે અને બ્રહ્મરૂપ પક્ષ થઈ રહેલો છે તેના જ રાજે જ્ઞેયનો અનુભવ કરનાર આકાશ જેવાલક્ષ જ્યારે એક ક્ષણરૂપ અને એક દ્રવ્યરૂપે થઈ રહેલું છે. આપણ સિદ્ધ થાય છે કે સિદ્ધકાર જ જ્ઞેયરૂપ અને અજ્ઞેયરૂપ છે. જ્ઞાનિ પરબ્રહ્મરૂપ છે અને જ્ઞેય-અજ્ઞેય જગત પરબ્રહ્મરૂપ જ છે એમ પ્રથમ નિર્ણય કરો અને પછી જોડા જોડા દૃષ્ટાંત વાક્યોના દ્વારા જ્ઞેય-અજ્ઞેય નો ત્યાગ કરી જ્યારે અજ્ઞેય સ્વરૂપમાં એકરસ પક્ષ થઈને સ્થિર થઈ રહો.

9-162 આંખોના નો નિષેધ :-

ઓ વિશ્વરૂપ બોલ્યા : પિતાજી અને મૂર્ખ એ બંને એક બ્રહ્મ ના બુદ્ધિ ના અંદર જે અનુભવ રહેલો હોય છે તે સમજવાને કે કહેવાને, પરસ્પર કહેવામાં અસમર્થ થઈ રહેવાથી. આ અર્થ કોઈ બજાર અને સ્થાન માં પ્રગટ થયેલ છે તે માટે આત્મામાંના બહાર નીકળવા હોય તેમ લાગે છે પણ મૂકે તે કોઈ છે જ નથી. આમ શબ્દ નથી, અર્થ નથી અને દ્રષ્ટા પણ નથી. જે કોઈ કહ્યા લાગે છે તે સિદ્ધકાર છે જે માં એવું કશું નથી જ. આપણ શબ્દ, ભેદ, અર્થ, દ્રષ્ટા આ બધું મનના કલ્પનાથી 'હું શ્રોતા થઈ રહેલો છું જિજ્ઞાસાને પ્રાપ્ત થયો છું અને હું સિદ્ધકારરૂપ જ છું.' એમ સમજે અને મુક્ત બોધરૂપ આત્મનિષ્ઠામાં રહી આ દ્રષ્ટા-પ્રપંચનો ત્યાગ કરે. જગમાં દેખાતો માનસિક વિકલ્પ સિદ્ધરૂપે પોતાના મનોજ રહેલ લાગેલો છે. આમ આત્મા જ આત્મામાં બંધું છે, શ્રોતા છે. જે આત્મા વડે આત્મા ની

Date

કરવા ના કરો, તો બાજે કોઈ દોષ ઉપાલંભ જ નથી. જ્યાં સુધી કર્મ બરાબર ચાલતાં હોય ત્યાં સુધી સુખ દુઃખ ઘરસંસાર ને બેઉ પાર પડાવના જ બળ. જે કોઈ બાબતે ફેરફાર કરવાનું હોય તે કરાવે જ કરો. પુરુષ ધર્મ તો બારો પડ્યા બાદ-રૂપ પણ પડે છે બારાયણ અને પુરુષોત્તમ વિષ્ણુ લોકોના બારણે માન ને આદર આપવાનો જ રહ્યો. તેમના બરાબર માં વિષ્ણુ આદર તો તો બધાં બળ નું આકર્ષણ કરનાર બનવું છે. બાકી બાજરી ના ઝાડવા જેવા આ ઘરબાર સંસાર માં આવા સુખ શાન્તિ, સદ્ભાવ વગે મોટા ઝાડવા આરામ આપવાને બદલે કાઢવો. અરે ! બેટા બાપ છે કે મનુષ્યો ક્રૂર બની છે કહે તેમના કરાવાય ઘરો ?

માટે તમે માબાપના આ બોલવા ને બોલવા ને બદલે બધા મુખ પણ ને પુર્ણવિરામ જ તો ચલાવો !

S.163 ઈન્દ્રિયો ને બોલવાનો ઉપાલંભ :-

રામ બોલ્યા :- હે મહાબાહ ! ઈન્દ્રિયો ને બોલવા વિષે આ બોલાવવાનું કોણ થયું ? માટે ઈન્દ્રિયો ને આ બોલે બોલ્યા કોણ કહો.

(૪) વશિષ્ઠ બોલ્યા : જેમ બારણાં દિવો કુંડી બારણાંને દૂર ના રહેમ કરવું જોવામાં ઉપલોગ પાત્રો તેમ બધાંએ માં ઉદ્ભવ પૂર્તિપાલન કરવામાં રામને બોલવાનો ઉપાલંભ આપ્યો બાદ માં બોલાવવા બોલાવાઓને પ્રસન્નતા માટે રાજા રામે આદેશ બોલવા પાત્રો બાદ તે ઈન્દ્રિયો પર વિજય મેળવવા કહ્યું બાદ. માટે ઈન્દ્રિયો ને બોલવા માટે એક નિર્બળ યુક્તિ કહું છું. સાંભળો. કેમકે એ યુક્તિ વડે ઘોડા પણ બોલવા-સંપત્તિ પોતાનાં પુરુષ પુલાવ ના બારણ રહ્યા બાદ નિર્બળ તે બોલવા આપે છે.

પુરુષ પોતે ચિત્તમાં છે એ મનને. તે જ્યારે ચિત્તને બોલવા પર જાય છે ત્યારે 'બળ' નામ ને ધારણ કરે છે. એ બળ ચિત્તવૃત્તિ કહ્યા જે તરફ ઢોળાય છે તેમાં તે પ્રભાવ માં બોલવા પર જાય છે. પોતાનાં ચિત્ત નો પુરસ્કાર કરવાનો પુરુષ ચિત્તને ઇન્દ્રિયોના વિષયો પરથી ઈન્દ્રિયો બોલવા માટે

Shipra

Date

પૃથ્વીરાજ રાસુરા પૃકાર વડે મહિલાઓમાં રહેલા માતૃકાર્યો ને જગ્રત કરાવે છે. દક્ષિણેશ્વરમાં રહેતા નું ચિત્ત મુખ્ય નાયક છે તથા ચિત્તને જગ્ત વ્યવહાર દક્ષિણેશ્વર જિલ્લાઈ જાય છે. જેમ પગારમા પડેલા પુરુષ ને બાળ પૃથ્વી પર ચાલતાં કાંટા,પથ્થર બડતાં નથી તેમ પોતાના જગતને કુદરતમાં બ્રહ્મના સ્થળે રહેલ કરી દઈ ચિત્ત રહેનારા વાસ્તવ પુરુષ નું મન પોતાની મેળે જ શાંત જાય છે.

કુ પ્રિય રામચંદ્રજી! જગદીશ્વરમાં ને દોષ કલ્પના બ્રહ્મમાં જ રોકી રાખવાથી જેનું ચિત્ત રાગ ને પ્રાપ્ત થયેલ છે તેનું તપ, તીર્થ, વિદ્યા અને દાન આદિ ક્રિયાઓનાં સમુદાયથી તે રાગ પામવું નથી. જે જે કોઈ વિષયમાં બાલકારની સમજણ માં સ્થાને તેનો અધિષ્ઠાન જગતમાં લય કરી દેવો. પોતાનાં નિશ્ચયો વડે તમામ સ્મૃતિ-સંસ્કારો ને જડમૂળથી ઉખેડી નાખવા. આ ઉપાયથી ભોગોનાં કુસુમ વિષયો પર વિજય મળી જાય છે. પોતાનાં પુરુષપ્રયત્ન વડે જે ચિત્ત ને વિષયોરૂપ વિષ પીવા જેવા પદાર્થોનિરંતર રોકી રાખવામાં આવે તો તત્ત્વવેત્તાઓનાં અનુભવ છે કે સિદ્ધિ પરમપદ સ્વરાજ્ય મળે છે. સ્વર્ગમાં વસવાટ વડે જે કોઈ પ્રાપ્ત થાય તે જ મને રુચે છે બીજું કુચવું નથી આવા નિશ્ચયો પર તમે વજ્ર માં જેવા દૃઢ થઈ રહો. નિષિદ્ધ પદાર્થોમાં ઈશ્વાને ત્યાગ જે જે પુરુષ રામ અને સંતોષ સંપાદન કરી રહેલો હોય તે જિતેન્દ્રિય છે. બાહ્ય વિષયોમાં જ રસિકતા અને બહાર વિષયો આદિમાં જોડાયા થી તેનું ચિત્ત ઉપદ્રવો પામવું બંધ થઈ શાંત થઈ જાય છે. ચિત્તને બહિર્મુખ થવું રોકવાનો પ્રયત્ન કરી તેને રોકી લેવાથી તેનો વિષયો તરફ દોડવાનો દુર્વ્યસન જે તે છોડી દે છે. ચિત્ત તેના આધારવાળા રહિત થાય ત્યારે તે વિવેક તરફ વળે છે. વિવેકી અને ઉદારચિત્તવાળો પુરુષ જિતેન્દ્રિય કહેવાય છે. સત્સંગ અને સદ્શાસ્ત્રો નાં અવલોકન વડે નિરંતર જિતેન્દ્રિય પુરુષ જગતને વાસ્તવ રૂપે સત્ય બ્રહ્મરૂપ દેખે છે. સંસાર ના ભ્રાંતિમાત્ર સત્ય અવલોકન થી શાંત થઈ જાય છે. દૃશ્યભાવ પર રહિત

Date

વિશ્વમાં વાસ્તવ વિવર્તમાનના આ જગતમાં ઘણું રહેલું છે એટલે જેને સાચા બોલ્યા કહી છે તેના દિલમાં બોલ્યાની મોજ એ બંને કલ્યાણ હોય?

કારણના રહિત દરણ જ્યાં લગે નિર્મૂળ થઈ જાય ત્યાં સુધી અંકુરોત્પત્તિ થતું નથી. વિદેહાવસ્થામાં પોતાનો સંકલ્પ ત્યજે 'કું' ઈત્યાદિ રૂપને ધારણ કરી રહેલો છે; માટે અજ્ઞાન વડે બદ્ધ થયેલું 'કું-તમે' ઈત્યાદિ રૂપ આ જગત વડે ભાસિત થઈ ગયા તો તે અધિષ્ઠાનરૂપે કેવલરૂપ જ જણાય છે. 'કું' રૂપ આ જગત અધિષ્ઠાન માત્ર છે, નિરાલા કોચાથી રહિત છે, સૂક્ષ્મતમ છે અને વિદેહાવસ્થામાં પોતાના તત્ત્વરૂપે જ રહેલું છે. એ કેવલરૂપ તત્ત્વ જગતનું આદિ કારણ છે એટલે તે પરતત્ત્વ કહેલ છે એટલે નિરાલા થાય છે. જેમ સ્વપ્નાવસ્થામાં નિરાલા દેહ અનુભવમાં આવે છે તેમ આ દરણપંચક પણ આવ નિરાલા દેહ અનુભવમાં આવે છે.

કે પ્રિય રામચંદ્રજી! સ્વપ્નમાં જે કાંઈ રાગ-દ્વેષમય પ્રપંચાદિ રૂપે પ્રતીતિમાં આવે છે તે એક સાક્ષી ચૈતન્ય જ વિવર્ત છે અને પોતાના સ્વપ્નનો પોતાને અનુભવ થવો એ જ તેનું સ્વરૂપ છે. તેમાં કર્તા, કર્મ, કરણ આદિ કારકના કાંઈ અપેક્ષા નથી તે જ પ્રમાણે જાગ્રત જગતનું પણ સમજી લો. જે કાંઈ કર્તા, કર્મ, કરણ આદિની અપેક્ષાના રહિત છે, તે સર્વ સિદ્ધાન્ત છે અને તે મારું પોતાનું સ્વરૂપ છે. જેમ સ્વપ્નની અંદર પોતાનું મરણ અનુભવમાં આવવા છતાં જાગ્રતે જોઈએ તો કોઈનું નથી તેમ આ અવિદ્યા કેવળ વિવર્ત માત્રતઃ જોવા છે જ નથી. આ નિર્મૂળ જગત ના કોચા છતાં આરણા કરે છે. જે વિદેહાવસ્થાનાં પ્રકારાદિ આ રીતે અપેક્ષા રહિત રીતે ભાસે છે તે જ ખરું તત્ત્વ છે એમ વેદવાદીઓનું સમજવું છે.

જગત નું ખરું સ્વરૂપ કેવળ આભાસમાત્ર છે, તે શાંત, અવિનાશી ચિદાત્મરૂપ છે અને તે પોતાના સ્વરૂપ સ્વરૂપમાં રહેલું છે. પરમ પદરૂપ બ્રહ્મ ની અંદર અવિદ્યા, અંતઃકરણ કે મહત્ તત્ત્વ કે કાળ ની કોઈ કલ્પના નથી. આ અવિદ્યા પણ તેનું જ એક રૂપ છે. બાકી બીજા જુદી

Shipra

Date

અવિદ્યા કરી શકતું નથી. જીવ બ્રહ્મસાક્ષાત્કાર થયા પહેલાં જે અવસ્થામાં રહેલો હોય છે અને સાક્ષાત્કાર થયા પછી જે અવસ્થામાં આવે છે, તે પૂર્વાવસ્થા કે ઉત્તરાવસ્થા, પરંતુ સદા એકરૂપે - સમાનરૂપે જ રહેલી છે. સાક્ષાત્કાર અને મોક્ષની જેમ જાગ્રત, સુષુપ્તિ અને તુરીય એ બંને અવસ્થાઓ સદાકાળ રહેલી છે. અને વિવેકી વિદ્વાનોને પુરુષ જાગ્રત એ સાક્ષાત્કાર એ બંનેને તુરીયરૂપ જ અનુભવે છે. પૂર્વાવસ્થાવાળા પુરુષ માટે જાગ્રત, સાક્ષાત્કાર અને સુષુપ્તિ એ સર્વ તુરીયરૂપ જ છે જેના દૃષ્ટિમાં અવિદ્યા છે જ નહીં. તે કેવલ્યપંચમાં રહેલા છતાં અપેક્ષાદૃષ્ટિમાં જ રહે છે. અવિદ્યા ના રહિત થઈ ગયેલા તત્ત્વજ્ઞ પુરુષમાં ક્લેશ-અક્લેશ, કુંઠ-તમ અને અમુક આ પદાર્થ સંબંધી કોઈ કાળમાં પણ કલ્પના હોય? અને આવ સૃષ્ટ્યાભાસના કોઈપણ પણ કેવા હોય? ક્લેશ-અક્લેશવાળાએ તાત્ત્વિક રહસ્ય ના વિચાર વડે વિચાર કરે ત્યારે આનંદાદિ તેને કહે છે.

ઘોડા અવિદ્યાવાળા પુરુષો અવિદ્યાયુક્ત કરાયેલાની કલ્પના પહેલાં પુરુષમાં વિદ્યમાન રહે છે. પુરુષમાં જ તે પોતાના સ્વરૂપમાં કરીને રહે છે, પરસ્પર ભોગ કરે છે, ભગવત્પુરુષોનું સેવન કરે છે, સુખ સાક્ષાત્કાર કરી પ્રસન્ન થઈ આનંદ પામે છે. આવા રીતે અવિદ્યારહિત બુદ્ધિ વડે પૂર્વાપરને જાણનારા અને નિરંતર વિદ્યાયુક્ત વિવેકી અધિકારી થઈને કૃષ્ણ ઉદ્ધવ પ્રત્યે કહ્યું હતું કે જેના તેવો અવિદ્યાધારણ જ પ્રાપ્ત થાય છે.

અજ્ઞાનરૂપી નિદ્રામાં સૂતેલા અને દૃશ્ય-વિષય-ભોગમાં અત્યાસક્ત રહેલા અવિદ્વાનો મનુષ્યો દૃશ્યને અવિદ્યાસ્વરૂપ જુએ છે તેમ બોધ પામેલા મહાત્માઓ દૃશ્યમાં અવિદ્યા જોતા નથી. તેઓ તો સુષુપ્તિ જેવી અવસ્થામાં રહીને પૂર્વાવસ્થાને પ્રાપ્ત થયા છે, અને નિરતિશય આનંદરૂપ પરમપદને અવિદ્યારહિત જ જુએ છે. અવિદ્યા થવા કરવી વિષયો અને દુર્લભ મોક્ષપદ કોઈ દિવસ પ્રાપ્ત થતું નથી. મોટા અજ્ઞાનરૂપ પુરુષનું પરમપદ અને ફરરૂપ છે એમ તમે સમજો. એટલા માટે જ મેં તમને અજ્ઞાન ની

Date 15-12-25 ~~15-12-25~~

દક્ષિણા વિશે વારંવાર કહ્યું છે અને આપણે પણ 'આગ્રંથ વડે અને અનુસ્વારના ગ્રહ વડે અર્થને શું પૃથક્કરણ છે? એવી અભ્યુદ્યાવાદીની બુદ્ધિ ન રાખવી; કેમકે કોઇક અંતર્ભુદ્રાળ બુદ્ધિવાદીનો જ અનુસ્વારની અપેક્ષા રહેતી નથી. બાકી અધિકતર બુદ્ધિવાદીનો પુરુષના હૃદયમાં તો કુબેરનું અલકાપુરી અને વિશ્વકર્મપૂર્વક કહેવા છતાં પણ સમજી શકાયું નથી.

આ પ્રકારનું વારંવાર આવર્તન કરવામાં આવે ઇણાં ત્રોબારમાત્ર ચુકતા તેનો અનુવાદ લેવામાં આવે કે તેનું ગ્રહણ કરવામાં આવે કે તેનો કથા કહેવામાં આવે, તો અનુસાર પણ તત્કાલ બની ગયો છે. જે માણસ આ પ્રકારનું એકવાર અવલોકન કરીને 'આપણે આ જોઈ લીધું છે' એમ કહી છોડી દે છે, તે અનાદ્ય પુરુષને બગાડે(ગ્રામજો) પ્રકારોમાંના તો અમુક તો પણ ઉપાય થયો.

આ અભ્યાસ ઉત્તમ છે. તેટલાથી તેનું સદા અધ્યયન કરવું, ઘોખવાળ કરવું અને તેના પુનઃ કરવા; કેમકે પુરુષાર્થરૂપ ફળ તે અવલંબ્ય રહ્યો છે. જે ફળ આ પ્રકારના પર પ્રાપ્ત થાય છે તો જ ફળ તેટલા પણ પ્રાપ્ત થાય છે. આ પ્રકારનું કાળ મનુષ્યના કર્મ અને કાળ એ બંને પરિણામ થઈ જાય છે. આ અભ્યાસ પ્રકારાદિપણે પણ ઉત્તમ કહેવાયું છે.

આ કે તમને દૃષ્ટાંતપણાથી કહું છું, માણસો કહેતા નથી. તમે પણ આ પ્રકાર વિચારવાનો આ દૃષ્ટાંત-સમૂહ ને માણસપ્રિય મિત્રો સમજશો. માટે આનો વિચારકરો. આ ઉત્તમ પ્રકાર વિચારવાનો કે જે બોલવાનો ભાગ થયો છે તેના જેમ બહારના બોલવાથી અનુસાર ચાલ્યું છે તેમ બીજા પ્રકારનો ચલાવ્યું થયો છે. આ અભ્યાસ બનાવે છે એમ સમજી તેનો અનુવાદ કરશો મા. બોલવામાં જ બુદ્ધિ ને અનુસરવા રાખવા તમે અનુસરવા કરનારા અને વારંવાર જોવા બોલનારા થશો મા. બાકી ~~બુદ્ધિ~~ બુદ્ધિવાદ અનુસાર પુરુષો જ પોતાના બાકી રહેતા ગુણોના જુદા જોડીને આ

Date

બાપનો કૂવો છે' એવા ખોટા અભિમાન પર તેનું બધું જ્ઞા પોકળ છે. તે પુત્રોએ તથા પક્ષ જ્ઞાતિસંસ્થા માં સ્વસ્થાન રહેવા માટે નિરંતર વિદ્યુદ્દીપ્ત વિચારવાનું જ થાય.

S. 164 ઘર, જગત, અને બ્રહ્મ નું બોધક.

દરિયાનું બોલવું. વિદ્યાર્થીઓને ચૂર્ણ ના કિરણો ના અમુક ના અંદર અમાવસ્યા જાળો રહેતો રહ્યા છે. તે મળી અંદર પ્રાણીઓરૂપે જીવાતા જીવરૂપ પરમાણુંઓ વિદ્યાર્થીઓને ચૂર્ણનો જેવા જ છે, બોધ તેમનું નિરંતરવાસનું વિદ્યા થાય છે. અને મેદ કરનાર ઉપાધિરૂપ દરેક પરમાણુંઓના પ્રાણિત થતાં પોતા-ના ગુંચવાયેલા રહેવાય ને છોડી દે છે, અમારા તો અને બાકીના અમુક ના અંદર સમાવાય થઈ જવા રહ્યા તેનું મેદ કરનાર કોણ છે જ નથી. બાકીના પુરુષ ના વિષયરૂપ બ્રહ્મ અને અવસ્થા માં (મેદ અપાદરૂપ) મિલન રહેતા છે અને તેમાં કોઈ વિલય(પ્રલયરૂપ) કરો પડ્યા મિલ રહ્યો જાય.

બાકીને ના સમજનાર અવિદ્યાકારણો ના જે વિષય કોલ તોડવો જ જાણે. 'હું-તમે' એવાં તે, અવિદ્યાકારણો અને અને તે મિલરૂપ દરેક-પુરુષોને અલગતો જાણવા જ જાય. આ અમુક રૂપ છે, હું અમુક રૂપ છું, અમુક મૂર્ખ છે અને અમુક સાવ છે એવા મેદભરેલા બુદ્ધિ બાકીમાં સંભવતા જાય.

અમે જ કૂવાના બાકીક નિર્ણયો પર સ્થિર રહેવા પુરુષ ના સ્વસ્થાન અંદર તોફાન વિદ્યુદ્દીપ્ત ગુંચવણો પેદા થતા જાય, તેમ જ બાકીના લૌકિક નિર્ણયો પર આવીને થઈ રહેવા બાકીના અંદર પક્ષ બીજ કરી ગુંચવણ ઉત્પન્ન થતા જાય. આ દરેક કૂવો જાણે, ઉત્પન્ન પક્ષ થવું જાય, જીવ્યાં પક્ષ વિલયમાં જાય અને કૂવે પક્ષ પક્ષ ફરી રહ્યો જાણે; પરંતુ વિદ્યુદ્દીપ્ત વડે જોવા અમુક બ્રહ્મ જ વિદ્યુદ્દીપ્ત સ્વાસ્થ્યે આવે છે. વિદ્યાર્થીઓ ના વિચાર ને જે જગતરૂપ સમજવા માં આવે, તો પોતાના રહેવા બ્રહ્મરૂપ સમાજમાં સ્થિર રહી રહ્યા છે. તેના બાહ્યકુટુંબ દરમાં વિદ્યુદ્દીપ્ત પુરુષો જગતને સાચું જ સમજે છે, પક્ષ તેને જડરૂપે દેખાતાં જાય. આ જગત ના અંદર પક્ષ વિદ્યાર્થીઓ વિના બીજું કોઈ જાય. બાકી નિરંતર

Topic..... Date.....

એવા ભાષાનું રૂપાંતર થતું નથી. પૂરક્ષ્ય ક્રિયા કરતું ઉદ્દેશ્યનું પદ્ધતિનું નથી. અને જે કોઈ ઉદ્દેશ્યસ્થાન ક્રિયા માટે છે તે અભાવાર્થ વિશેષણ છે. અંદિતકેસી ક્રિયા માં અનુભવ માં આવતાં પ્રકૃતિ ક્રિયાને પણ વસ્તુતઃ કોઈ નથી. પદ્ધતિ ક્રિયા વિશેષણ જે રચનાનું અર્થ ક્રિયા પૂર્વક ક્રિયા બંને રૂપે પ્રકારનું રહેવું છે. વિકલ્પાત્મક કે તે ક્રિયા જેવું રૂપાંતર છે, ઉદ્દેશ્ય ક્રિયા રૂપે બાકાત રહેવું છે.

S.165 ભાષાંતર - રચનાનું સંબોધન:-

પરિચાયક ઉદાહરણ: મહાવાક્ય સાહિત્ય કૃતિઓમાં ભાષાંતર માં રચનાનું જેવું છે. અને તેમાંથી મહાવાક્યની રચના જે ભાષાંતર માટે પૂરક થયેલ છે રચનાનું માં પૂર્વાપર માં ક્રિયાની ભાષાંતર ક્રિયાવિશેષણ માં ક્રિયા ભાષાંતર રચનાઓને પૂરક થઈ ગયેલ છે. ક્રિયા રચના ભાષાંતર માં અનુસ્યૂત છે અને ભાષાંતર રચના માં અનુસ્યૂત છે. રચનાઓની ભાષાંતરમાંના પ્રયુક્તિ પ્રયોગો ક્રિયાવિશેષણ ભાષાંતરની રચના માં પૂર્વાપર કરે છે ત્યારબાદ ભાષાંતર ક્રિયાવિશેષણમાં રચના ઘણો કાળ રહેનાર માટે છે જ્યારે રચનાઓમાં ત્યારબાદ ભાષાંતર ઘણો કાળ રહેનાર માટે છે. દૃષ્ટિબિંદુ જેવા તે રચનાઓ. ક્રિયાવિશેષણ પ્રકારોમાં માં ક્રિયાનું ભાષાંતરની રચના મરણાવસ્થાએ અને ક્રિયા નો ઉદ્દેશ્ય પ્રયોગ ક્રિયાવિશેષણ માટે થઈ ગયેલ છે. જેમ રચના ના ક્રિયાવિશેષણ ઉપાયો ભાષાંતરિક વિશેષણો માં માટે ક્રિયાવિશેષણ છે તેમ ભાષાંતર ક્રિયાવિશેષણ ના ક્રિયાવિશેષણ પ્રકારોમાં રચનાનું માં ક્રિયાવિશેષણ ના ઘણો ક્રિયાવિશેષણ ભાષાંતર માં ક્રિયાવિશેષણ માટે છે. ક્રિયા પ્રકારોમાં અને પ્રકારોમાં ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયા રચના ભાષાંતર છે. પરમાર્થ દૃષ્ટિ ના જેવા તે વિશુદ્ધ નથી. આ ભાષાંતર પ્રકારોમાં ક્રિયાવિશેષણ છે. આમાં કોઈ ક્રિયા જેવું કોઈ નથી. કોઈ ક્રિયાનું પરિચાયક ક્રિયાવિશેષણ ~~ક્રિયા~~ ક્રિયા માં ક્રિયાવિશેષણ કહ્યું છે તે પૂરક કોઈ માં કોઈ ક્રિયાઓ નો રહે ક્રિયાવિશેષણ.

S.166 ક્રિયાવિશેષણ ટિપ્પણ લક્ષણ.

પરિચાયક ઉદાહરણ: ભાષાંતર રચના ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયા અને ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયા બંને ના રહેવા ક્રિયા ક્રિયાવિશેષણમાં છે જેમ

ILEX ત્યાં આવશે. કેમકે જે ક્રિયાવિશેષણ પ્રકારોમાં ભાષાંતર ક્રિયાવિશેષણ કે

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

પ્રાપ્તવ્યતિ જેવું કરવું જોઈએ. પ્રાપ્તવ્યતિ, પ્રાપ્તવ્યતિ, પ્રાપ્તવ્યતિ અને પ્રાપ્તવ્યતિ જો બધા ગામ ના પદને કોઈ દરજ્જે તેનો મૂળ પ્રાપ્તિ પકડવો, જે પ્રાપ્તિ, પ્રાપ્તિ, ભિ:પૂર્વક પુરુષ જ છે.

S. 167 પ્રાપ્તવ્યતિઓનો નિર્ણય અને પ્રાપ્તવ્યતિ નું નિરૂપણ:-

પરિપક્વ બોલવા: જ્યારે જો બધા પ્રાપ્તવ્યતિઓ માટે કરવામાં આવ્યો જ છે. તેના ક્રિયાકલાપો જે તે પ્રાપ્તવ્યતિ ના નિયમો ફિટ છે. તેના જે કાર્યાલયો કરેલા છે અને ક્રિયાકલાપ માટે કેમ કરેલ છે એવું પ્રાપ્તવ્યતિ જે તાત્કાલિક પ્રાપ્તવ્યતિ પ્રાપ્ત જ રહે છે.

વળી પુરુષ, પ્રાપ્તવ્યતિ કે પ્રાપ્તવ્યતિ પ્રાપ્તવ્યતિ પણ કરવામાં આવે છે. તેમ ઉપરાંત, પ્રાપ્તવ્યતિ અને પ્રાપ્તવ્યતિ પણ પ્રાપ્તવ્યતિ જ છે. પરંતુ: પ્રાપ્ત પ્રાપ્તવ્યતિ નિયમિત જ છે જે પ્રાપ્તવ્યતિ છે. પ્રાપ્ત જો આ નિર્ણયિત કાર્યો બાદ પ્રાપ્તવ્યતિને પ્રાપ્તવ્યતિ કરી રહેવા છે.

પ્રાપ્તવ્યતિના નિયમિત પ્રાપ્તવ્યતિ પ્રાપ્તવ્યતિ ના કેવા પોતાના પ્રાપ્ત ના પ્રાપ્તવ્યતિ 'આ પુરુષ છે' એવો કરવામાં તે છે એવું તે પુરુષાર્થ માટે છે. જો પ્રાપ્તવ્યતિ પ્રાપ્તવ્યતિ અને નિર્ણયિત માટે તે પ્રાપ્તવ્યતિ કરે છે. બાકી પ્રાપ્તવ્યતિ રીતે નિયમિત નિયમિત પોતાના પ્રાપ્તવ્યતિ ના પ્રાપ્તવ્યતિ જ રહેવું છે. આ પુરુષ માટે કરવું કોઈ કાળે પ્રાપ્તવ્યતિ. જો કરવા કેવું આવવું કોઈ તેવું બને પ્રાપ્તવ્યતિ આવશે, ક્રિયાકલાપ પુરુષ પોતે જ પ્રાપ્ત ના નિયમિતો નિયમિત પ્રાપ્તવ્યતિમાં રહેવાનો છે. પ્રાપ્ત કરવા મનુષ્યિપ્રાપ્તવ્યતિ ની જ છે. જેમાં બળ પ્રાપ્તવ્યતિ પુરુષ, પ્રાપ્તવ્યતિ, કરવા, શું છે? કોઈ નથી. પ્રાપ્ત પ્રાપ્તવ્યતિને જ નિયમિત, પ્રાપ્તવ્યતિ, પ્રાપ્ત નિયમિતો પુરુષ જ છે

✓ પ્રાપ્ત પ્રાપ્તવ્યતિ જે પ્રાપ્તવ્યતિમાં પ્રાપ્તવ્યતિઓમાં પ્રાપ્ત પ્રાપ્ત કરી કરવા તમે પ્રાપ્ત રહો. પ્રાપ્તવ્યતિમાં નિયમિત રાખો અને કેવા પ્રાપ્તવ્યતિને પુરુષ પ્રાપ્તવ્યતિ.

S. 168 પ્રવૃત્તિ નો પ્રાપ્તવ્યતિ અને તેનો નિર્ણય.

પરિપક્વ બોલવા:- જ્યારે જો નિયમિત પર રહેવા પ્રાપ્ત પ્રાપ્તવ્યતિના જેવા નિયમિત પોતાના પ્રાપ્તવ્યતિની પ્રાપ્ત કરવા પુરુષ પ્રાપ્તવ્યતિ પ્રાપ્તવ્યતિને પ્રાપ્તવ્યતિ રીતે જ કરવામાં આવે છે. પ્રાપ્તવ્યતિ નિયમિતો પુરુષ પ્રાપ્ત કરવા જ

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

કાચના કલર વિશેલા પોટાના રસાયણ વિના વિશ્વના રચનામાં રંગ ઉમેરવા માટે રસાયણને ઉત્પાદિત કરે છે. પછી તે પોટેશ વિશ્વના રસાયણો પોટાના વિશેષ ના જ મળ, બુદ્ધિ રસાયણ દ્રવ્યોને અને પ્રકાર ના રંગોને કાચ કરે છે. વિશેષતા બાકી બુદ્ધિ રસાયણ વિશેષ ના વિશેષ થતા મુદ્દા ઓ જે રસાયણ છે તે રચનામાં થતા તરંગો પેદા રસાયણપૂર્વક પોટાના સ્તરે જ થાય છે. પછી બુદ્ધિના વિશેષ થયા બાદ જે કોઈ રસાયણ રંગકણ દ્વારા કાચમાં રસાયણ છે, તે બુદ્ધિપૂર્વક થાય છે. વિશેષ તત્વોમાંના મળ-બુદ્ધિ- રસાયણ વિશ્વ રચના કરે છતા કોઈ ઈજાના લોકકર્ણ વિનાશને બદલે રક્ષણ રચનાકારો હોય છે. વિશેષતા મા પણ રહેવા મુદ્દા રસાયણ ના બાજુ ના કાચના પડ્યા ક્રિસ્ટલમાં કાચ કરે છે.

રસા દરેક પડ્યા વિશેષતાવાળા પરમાણુમાંથી બનેલું બધા વિશેષતા પોટાના રસાયણના અંદર અને પદાર્થો ના જુદા જુદા બાજુ ને કાચ કરે છે તે અને પદાર્થ વિશેષતાવાળા છે છતા પોતે બધી તેમાંથી જુદા જુદા તેમ વિશિષ્ટ વિના બળ જેણે તેમને કાચ કરી છે. પછી તત્વોમાં રસ રસા મુદ્દાઓ વિશેષ અને રચનામાં રસાયણ રંગમાં વિશેષ જ.

પ્રથમ, પરમાણુના અંદર પોટાના સ્તરે જ રસા મુદ્દા ઉમેરાય રહ્યા છે; તેમજ પછી તેના રસાયણ રચના બધા વિશેષ પોટાના સ્તરે જ વિશેષ રહ્યા છે. રસા દરેક ઉમેરાય થયું છે છતા તેના ઉમેરાય રચના વિના જ છે રંગને તે ઉમેરાય જ રહ્યું બાકી. વિશેષતાના અંદર રસા જગાએ રંગ-રસાયણ ના લોકો ઈજાના થાય છે તે વસ્તુત: વિશેષ જ છે તે રચના વિના ઉમેરાય પડ્યા રહ્યા છે અને પડ્યા રચના વિના જ વિશેષ પડ્યા રહ્યા છે. જુઓ વસ્તુત: જોવા તે રસાય રંગકણ વિશેષ જ છે. પરંતુ પ્રકાશિત થાય બાદ તે રંગ રસાયણ રંગકણમાં તો રચનામાં તે પ્રકાશ રહ્યા છે અને તે જગાએ તો ઈજાનાર રંગ પદાર્થ પડ્યા માથા તો રોગના પ્રકાશ રંગના વસ્તુત: જોવા છે જ તથી. રસા જગા વિશેષતા તથી કોઈ છતા ઉમેરાય રહ્યા છે, બુદ્ધિ લાગે છે અને ILEX રંગકણ રૂપાંતરણ બાદ પડ્યા છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

. જે કાંઈ સૃષ્ટિ-પ્રલય વગેરે જોવામાં દેખાય છે તે એક બીજા સમયના 28 દિવસ બરોબર સંકળાયેલું છે. અહીંનો પોપટ એ જ છે. અહીંનો ભીંત ને એ જ છે. અહીંનો ભીંત ને એ જ છે.

V

રાજા બોલ્યા:- હે મહારાજ! એ બધા કરોડો પ્રશ્નો જેવા બાલકોચિત કલ્પનામાત્ર છે તો એ અનુભવ ને બદલે બુદ્ધિ ની શોધ કરેલા સંસ્કારના જ પ્રથમ એ અનુભવાયેલા પદાર્થ ના સ્મૃતિ થવાનો વિષય કેમ કહેવાય છે?

પરિવ્રાજક બોલ્યા:- વિદ્યાકાર ના સંસ્કાર બોલાવવાને બદલે સંસ્કારમાં રહેલા સૃષ્ટિ સ્વભાવના સંસ્કાર સંપૂર્ણપણે બુદ્ધિમાં ને પ્રબળ થઈ રહેલા છે. વિષયાકાર બદલ ના સંસ્કાર બાકીના એ સૃષ્ટિ સ્વભાવમાં જ છે એમાં રૂપાંતર છે. તે વિદ્યાકારરૂપ છે અને તેણે પોપટના વિષયાકાર સ્વરૂપને ત્યજ્યું નથી. તે પોપટના સ્વભાવસંસ્કારરૂપ રહેલા ના સંસ્કાર રહેલા છે. પ્રથમ સ્વકારરૂપ વિદ્યામાં પોપટના સ્વકારરૂપ બુદ્ધિ ના સંસ્કાર પોપટ વડે જ સૃષ્ટિસ્વરૂપના સ્વભાવ પુરુષોએ કલ્પ્યા છે એ સંસ્કાર સમષ્ટિરૂપે રહેલા છે. અમુક બ્રહ્મજ્ઞ સંસ્કાર-સામાન્ય રૂપ અને જગતના બીજરૂપ કહેવાયા છે. તે બ્રહ્મજ્ઞ જે વિષે અમુક વિષયાકાર બદલ છે, અમુક પૃથ્વીવિકાર જોવાયા છે, અમુક જડ છે, અમુક અહંકાર છે, આ બુદ્ધિ છે, આ વિષય છે, આ કાળ છે, આ સ્વકાર છે, આ અમુક કું છું, આ ક્રિયા છે, આ પંચ તન્માત્ર છે, આ ઇન્દ્રિયો નો અમુક છે, આ પુરુષરૂપ ચિદાકારનું કહેવાયું છે. આ જગત ના સંસ્કાર અમુક સ્થાનવાચિક દેહ છે, અમુક સ્થાનિ મોહિક દેહ છે. કું બ્રહ્મા છું, કું શંકર કું, કું ઉપેન્દ્ર કું, કું સૂર્ય કું. આ બધાં છે, આ સંસ્કાર છે, આ સૃષ્ટિ છે અને આ જગત છે ઇત્યાદિ અનેક કલ્પનાઓનો અમુક સ્થાન ચિત્તના વિદ્યાકારરૂપ જ છે, તો પછી આ સર્ગ બધા પદાર્થોના સંસ્કારો કયાં રહ્યા? અને સૃષ્ટિ પણ કયાં રહી? વળી ઘટ-પટાદિ પણ કયાં રહ્યું? આમ આ જગતનો વિસ્તારવાદીનો પક્ષ કારણ વિના

ILEX જ સૃષ્ટિના સંસ્કારમાં જ રહેલા ને બદલે વિદ્યાકાર માં

Teacher Sig. .....

બોલે છે. તે વિદ્યાકાર માં વિદ્યાકારરૂપે જ રહેલો છે. એટલે

Topic..... Date.....

કેમ જાણે વિદ્યાર્થી કોલ્ડ વૉર જાણતો હોય. વિદ્યાર્થીના બોલવાં થયું ના અંદર જ વિદ્યાર્થીને અવાજ પૂરતો થઈ રહ્યો કોલ્ડ વૉર છે. વિદ્યાર્થી પરમાણુ ના અંદર રહેલું ન્યુક્લિયર ફોર્સ છે તે બોલવાં ન્યુક્લિયસ બોલવાં કયાંના અણુબળ અવાજને અમે જાણવાં અવાજે અમે છે. અવાજો ઓફિસ થવાં જોવાં કેટલાં રહ્યું? મ્યુઝિક પડ્યા કેટલાં રહી? ન્યુક્લિયર પડ્યા કેટલાં રહ્યું? કાર પડ્યા કેટલાં અને અમેરિક પૂરતા ના કયાંનાથી પડ્યા કેટલાં રહી? પરમાણુ: ન્યુક્લિયર વિજ્ઞાન ક્યું અંદર કરું જ નથી.

ત્રિરંગીય, કોણ અને પરમાણુમાંથી કયાંના વિજ્ઞાન જોવાં ના અને ઉપયોગ થાય? અને કુદરતી સાધનોમાંથી વિદ્યાર્થી ના અને થાય? માટે જેવું પરમાણુ છે તેવું જ અમે ઈંધણ પડ્યા પરમાણુમાં છે. પરમાણુમાંથી જ અમે વિજ્ઞાન છે. જે અણુબળ મને બોલવાં અણુબળમાં અવાજે છે, તેનો પૂરતો કુ અંદર અને ઉપયોગ કયાંના ઉપદેશમાં કરું છું.

S. 169 ન્યુક્લિયર ના વિજ્ઞાનો અને બળના ના ત્રિરંગીય આપ્યા:-

પરિમાણ બોલવાં:- ન્યુક્લિયર ~~કોર્સ~~ અંદર મુજબ પૂરતું બોમ્બમાં અણુબળ કોયાના જેને મુજબના અણુબળ વિજ્ઞાનમુજબ મુજબ:ખ અવાજો નથી તે મુજબ છે. જેનો ન્યુક્લિયર વિજ્ઞાનમાં અણુબળ વિજ્ઞાન બળ બોમ્બથી ન્યુક્લિયર થયા નથી તે મુજબ છે. જેનું વિજ્ઞાન ત્રિરંગીય અણુબળમાં વિજ્ઞાન ઘટાડ અંદર થયું નથી તે ન્યુક્લિયર છે. જેનું વિજ્ઞાન પરમાણુમાં વિજ્ઞાન થઈ જઈ પડ્યું ફરી બળ ઈંધણ માં અણુબળ થયું નથી તે ન્યુક્લિયર કહેવાય છે.

પરિમાણ બોલવાં: અમેરિક વિજ્ઞાનમાં જ બાજુ ત્રિરંગી અણુબળ જેનું વિજ્ઞાન મુજબ બળબળ થઈ જાય છે અને તેથી જે પૂરતા વિજ્ઞાન મુજબ-દુ:ખ જાણતો નથી તે જ વિજ્ઞાન કહેવાય છે. જેમાં અર્ધ અંદરો પરમાણુમાં કાંઈ થઈ જાય તે વિજ્ઞાન કહેવાય છે. તેનું વિજ્ઞાન માં મુજબ ઈંધણ વિજ્ઞાન કયાંના ઈંધણ છે. કાર કોઈ પરમાણુ માં અણુબળ થયું નથી. જેમાં અર્ધ ઉપયોગ અણુબળ અને અંદર મુજબ ઈંધણ છે તે વિજ્ઞાન કહેવાય છે.

ILEX જેમાં અણુબળ વિજ્ઞાન કહેવાય છે તે વિજ્ઞાન કહેવાય છે.

Teacher Sig. .....

તેમાં ઈંધણ-ઈંધણ ના રહિત બોલવાં ન્યુક્લિયર માં મુજબ

Topic..... Date.....

વિદ્યુત ચુર્ણ ઉદ્યત પાષેળા ગણે છે તેથી સંસાર ના કોઈ પણ વિષય વિષય માં સંસાર ને આસક્ત રહેવા નથી. એ ઉચ્ચ પુરુષો સદૈવ બ્રહ્મ વિચાર માં રહેલા હોવા માટે સુષુપ્તિ માં રહેવા ટેવાયેલા હોય છે. તેથી જ જેમ બાજુ પણ જોઈ નથી.

સંસારિઓનો કાલ ચર્ક પ્રાણીઓને ચાંપી જેવો છે. તેમાં બ્રહ્મદેવ સમાનના પદમોદ્ય અને પદમયોનિ વડે સંપૂર્ણ ગણાયેલો વિષય રહેલો હોવાથી. જે દુઃખદાયી દશાના સંસર ચર્ક પ્રાણીઓ ભણવા કોણ વ્યક્તિ બ્રહ્મ પુરુષ થયેલો હોય છે. સમાધિસુખ માં નિમગ્ન થયેલો મહાપુરુષ દશાને જોતો જ નથી. કેમ રામચંદ્રજી! જે પુરુષ ઉર્ધ્વરેતસ થઈ સંસાર કરીને પોષણ સમાધિ માં જ નિષ્ઠ થઈ રહે છે તે સમાધારામ કહેવાય છે પણ તેને જોઈ રાકાતો નથી. એ મહાપુરુષ આ દશા-સંબંધિત દુઃખ ને સંયોગજા તે સંસાર ને પોતે પાર પહોંચી ગયેલો સમાધિ માં નિશ્ચિંતસુખ નો અનુભવ કરતો સ્થિર થઈ ગયેલો હોય છે.

આવો દૈવીસંપત્ પુરુષ સમાધિ સંપન્ન, સદાચાર અને સદ્ગુરુ ના પ્રસાદ થી થયેલા બ્રહ્મ-સાક્ષાત્કાર વડે પ્રાપ્તિ ને પ્રાપ્ત થઈ સંસાર ને પાર પહોંચી ગયો છે, અને પ્રણવ ના વિષ્ણુ સ્વરૂપ માં રાત્રિ-દિવસ માં રાત્રિ-દિવસ ક્યાં સુખપૂર્વક રહે છે. તે પ્રણવ સાધિત ના સેવ્ય વિષ્ણુ, ચતુર્ભુજ કે સુષુપ્તિ વિષ્ણુ અને પોતાના હૃદયમાં નિમગ્ન સ્વરૂપ નિષ્ઠ બ્રહ્મ ના પણ પૂર્વક રહે છે અને હૃદયમાં બ્રહ્મ રહેવા સુખપૂર્વક રહે છે. દાસ્ય ભાવે સાધકાળ કોઈ પણ ભય નો સંસારમાં રાખતો નથી. પરંતુ બ્રહ્મજ્ઞાની દેવોને પણ જાણવું, જોવું, જાણવું, બોધવું ઇત્યાદિ લૌકિક વ્યવહાર કરવો પડે છે લોકોના મદદે સુખપૂર્વક રહ્યા થયો છે. બ્રહ્મદૃષ્ટ પુરુષો ના દાસ્ય નિષ્ઠા કોઈ અપૂર્વ છે. પ્રણવોપાસના નો મોટો ના ગાર્ગ્ય વડે કે સંસારનો કાલાના પણ તે નિષ્ફળ થતો નથી. તે વિષયોમાં બ્રહ્મ નું દર્શન થયા પ્રણવ ને પ્રાપ્ત થઈને

ILEX બ્રહ્મદૃષ્ટ બહાર ચર્ક ઉપનિષદો ને સંપૂર્ણ કરી દે છે, જેમ

Teacher Sig. .....

બોલ નહિ થયા (બોલાયા થયા) જેના દર્શનમાં જગાવો

Topic..... Date..16-12-25.

ગીતા કહે છે: જે પુરુષ પરમાર્થ વડે મરાઈ ગયો છે અને જે દેહ પુરુષ સંસારરૂપી રાગ રૂપમાં રૂપે છે. આ સર્વ જગતને ગળી જનારા જેને પરમ પુરુષાર્થ પામેલો સાધક પુરુષ તૃપ્તિ પરિતૃપ્ત બ્રહ્માનંદરૂપ સ્વયં તૃપ્ત થઈ જાય છે જે નિરતિશય આત્મલાભ વડે ભરપૂર હોય છે. આત્મા સિવાય બીજા કોઈ સ્વપ્નેય કોઈ નથી. બધાંય દુઃખ ના મૂળ માં માયા રહેલ છે અજ્ઞાનને લીધે જીવ બીજું બધું કલ્પી લે છે પણ ત્યાં કોઈ નથી. દેહ સહિત સકલ સૃષ્ટિ જે દેખાય છે તે બધું આત્મા જ છે. જે બધાય રૂપોમાં રહેલું અને બધાંય રૂપોને ધારણ કરે છે તેમજ બધાંય રૂપોને સંહારે છતાં પોતે કશું ગુમાવતો નથી.

જગતના સર્વ પદાર્થો માં આત્મા સમાયેલો પણ રહેલો હોવા છતાં પણ જેમ કોઈ વ્યક્તિ જેવો આત્મા પુરુષ સાક્ષીદ્રષ્ટા રૂપે સુખેથી રહે છે. તે આત્મારૂપી પુરુષ પ્રથમ પોતાના શરીરમાં કરી દીધેલા જગતે સ્વપ્નવત મિથ્યા શરીરમાં પણ તેવા મિથ્યા શરીરમાં પોતે સ્વયં આકાશ જેવો નિર્લેપ નિરાકારરૂપ છે. તે જગતને શરીરમાં કોઈ પણ ખૂણામાં ગોઠવતો સ્વપ્નના જેવું દેખાતું સુખેથી રહે છે. આકાશ પિતા રહેવા છતાં અસંગ આકાશ જેવું આકાશ જેમ પોતાને કે નિરાકારમાં કલ્પના પોતાના સ્વરૂપમાં જ કલ્પી લેવું કોઈ તેમ પોતાના સ્વરૂપમાં જ સ્વપ્નને ધારણ કરે છે તેમ જગતપુરુષ પોતાના સ્વરૂપમાં સ્થિર ધારણ કરે છે. અનેક જીવોના શરીરમાં સંકલ્પને લઈને તથા સ્વપ્નવાસને લઈને વિષમપણાને છોડી દઈ સમાન ચિત્તને ધારણ કરી રહેલો અને વિવિધ પ્રકારના રામ, દામ, વિભિષણ, રાવણ, દૈત્યો ILEX તથા રંભોરુ આદિ. પોતાના પ્રવૃત્તિઓને અનુસરતા કર્મ મિત્ર Teacher Sig. .....
મહેનત તાણતા પોતાના ચિત્તના સાથે સમાધિના અવશેષ રહેલા હિસાબે ગાળતા જગતપુરુષ પરમપદમાં અવસ્થિત

Topic..... Date.....

વિશ્રામ પામશે જ.

S.170 ઉત્પત્તિકર્તા નાં નિમંત્રણનું વર્ણન :-

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! ઉત્પત્તિકર્તા નો નિમંત્ર કોડાયેલો છે? કે જેના સાથે તે રહે છે તેનું રહસ્યું અંદર રહેલા-વેદોમાં નિર્ધારિત થયેલા તેજ છે, કે પછી રહસ્યોવાળા વિધિઓ માં વિસ્તાર તે રહ્યા કરે.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: પોતાનું પુત્રોત્પત્તિનું રહેજ કર્મ, તો કિરણોનું માટે ગોરજોવાળા કર્મ અને પોતાના પુત્રાત્મ વડે મળ-વાનું કર્મ (રહસ્યકર્તા નો વિસ્તાર, રહસ્યકર, રહસ્યોગ, રામ, દામ વિગેરેનો, ઉપરામ, શોક, રહસ્યોષ, ઈન્દ્રિયનિગ્રહાદિ) આ બધાં ઉપાદિનાં તેઓ જુદા જુદા ભાગદારો છે અને કર્મકર્તા એક જ છે. તે કર્મ ઉત્પત્તિકર્તા પુરુષ નો એક જ રહેજ નિયમ છે. તે પિતાના પોતે રહસ્યોરહસ્ય રહ્યો, રહસ્યોપોતે નિર્ધારિત કાર્ય ના રહસ્યોદ્વારે છે અને વિસ્તાર ના કરવા (છોડવા ઇચ્છા) નિયંત્ર રહ્યા જ રહે છે. તેના જેવા વિધિ વગર રોકાણરહિત બધા, રહસ્યોનું નો ભાગ થયા છે અને કોઈમાં રહસ્યોમાં પણ રોકાણનું રહસ્યું ભાગ કરાવે છે.

રહસ્યો, દોષ, ભય અને દોષ એ તેના પુત્રો છે. અને રહસ્યો તેના રહસ્યોમાં પુત્રો ભાર્યા છે તે નિયંત્ર પુત્રના રહેનારા, રહસ્યોક પુત્રો પુત્રોમાં રહસ્યોરી, ઉદ્ધાર અને કુટુંબોની રહ્યા બાદ દોષ નું વિસ્તાર કરનારી કર્મના રહસ્યો વિસ્તાર વાળા અને વિસ્તારમાં રહેલા છે.

S.171 દોષનું નિમંત્રણ :-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: નિયંત્રણો નો એક વિસ્તારક રહ્યો જ્યાં રહ્યા કરે ભાગે છે બાકી વિસ્તૃત. જ્યાં જ્યાં તેનું મોળ પડ્યા બધા, ખૂલ્યા બધા અને પૂર્વાવસ્થા માં રહ્યા બધા. રહ્યો નિયંત્રણો રહસ્યોનાશો તે જ્યારે દોષાવ્યા છે અને રહ્યો જ્યાં તેના નિયંત્રણો ના જુદું જ જોવાયા છે. પડ્યા તે નિયંત્રણો ના જુદું બધા. એક પૃષ્ઠોમાંના બીજા પૃષ્ઠો માં જેવા તેવા રહસ્યોસૌંદર્યનું જે રહસ્યો રૂપ છે તેજ ILEX રહ્યો દોષ ના રહસ્યો ભાગે છે. બાકી દોષ તેનાના કાંઈ જુદું બધા. માટે જે રહ્યો જ્યાં નું પરોક્ષનું રહસ્યો સાંભળવા માં આવે

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

તો રમા દેખાવા ગઈો પોક પરબ્રહ્મસ્વરૂપ જ જણાવા છે અને તો બ્રહ્મ જ રમાવા રૂપે રહ્યું છે. વસ્તુતઃ જોઈએ તો રમાકાર રહ્યું રમા પૂરતા રમાંદ્ર કરું કોઈ વિકાર છે જ નહી. રમાકાર કો રમા નિરાકાર પરંતુ બ્રહ્મ તો રમા સર્વ વિકાર છે.

રમાકો ! કથન તો સાચ છે કે જે દેખાવ માત્ર મિથ્યારૂપ છે જ નહી તો 'છે' રમાંતો બ્રહ્મ પોકીમાં વિકાર પામ રહ્યું છે. પણ કથન સાચ છે કે પરબ્રહ્મ સત્ય છે તો પણ 'નથી' રમાંતો બ્રહ્મ પણ પોકીમાં વિકાર પામ ગયેલો જણાય છે.

હું કોઈ પણ કેકણે બ્રહ્મમાયાના રચિત જગતને દેખાતો નથી. રમાંદિયોગ રમો રમાવ્યો દેખાને સત્ય રમજે છે, રમને સત્ય કહે છે પણ પણ; પરંતુ તે અજ્ઞાનમાં બ્રહ્મ જોજ તેવા રૂપે દેખે છે. રમા દેખા ઉપાધિ રહિત જ નથી રમાંકોઈ કોઈ રમાંને માનવું પણ નથી. જ કોઈ માને છે તે વિદ્વાનો પોપાળો જ રમંક વિકાર છે.

રમે પરમાત્મા સર્વ જીવો રમને પદાર્થોના રચિત છે તેમજ સર્વ પદાર્થો વડે દૂરસ્થ પણ છે. તે તત્વમાં પૂર્વી રમ રમાંદ છે પણ પણ રમને તેમાનું કરું નથી. રમેમ પણ છે. તેણે રમંદર જીવો જીવ્યા છે તો પણ કરું નથી. રમે સર્વ વ્યાપે રમે તત્વમાં પરમાત્માના પોકે નિરંતર રહ્યા છે. રમે તત્વ પોપાળા પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ તો કદી પણ છોડવું નથી. રમો તેણે રમંદર વિષે કે રમેકત્વ રમાંદ કરું પણ નથી. રમો કોઈક છે રમને રમનો કોઈ પણ નથી; રમાત્મા સર્વ કલ્પનાઓ પરમાત્મા રૂપ રહે છે. રમંક નિરંતર, રમાંત રમને પોપાળા પોકે જ નિત્ય રમંત વિકાર તત્વો વિદ્વાનોની રમા જ જગતરૂપે તેણે પોપાળા સ્વરૂપના રમંદર રહેલો છે.

પૃથ્વીમાં રમાંદ રાખો રમને તેણે રમાંના દૃષ્ટિ રમનું ઉદ્દેશે માટે જ રહ્યું વિમાં રમાવ્યો છે. વસ્તુતઃ તેમના ગોદ પણ રમે રૂપ તત્વમાં નથી. રમૃષ્ટિના રમારંભકાળ પર માંડી પરમ રૂપ વિદ્વાનો જ રમંક પોપાળા સ્વરૂપના રમંદર મહાવાક્યરૂપે રહેલું છે. રમા વિષય માં તત્વ વેત્તાઓએ

ILEX પણ પૃષ્ટિચક્રમ રમંક રમાજમાં જો રમનુભવ પ્યા છે તે

Teacher Sig. .....

જ પૃમાણરૂપ છે.

Topic..... Date.....

જેવા માં કોઇ એ દિવસ ખુશ થવા જેવા અનુભવો પડે છે તે જ પ્રમાણે દિવસ થતાં જ નિરાશાના અનુભવો થતા રહે છે તેનો સંગ્રહ કરી લઈ આ જગતમાં કોઈક અનુભવો તે દરેક મનુષ્ય જ ભોગવે છે. પછી તે દરેકનો સંગ્રહ કરવામાં આવે તો જે કોઈ તેમાં જન્મ-જરા-મરણ-રોગ આદિ અનુભવમાં આવે તે દરેક દુઃખમાં જ ઉભરાતા છે. પોત પોતાના પુરુષ ગતિ કરતો કોલ કે સ્થિર કોલ, ગણતો કે નિયમ માં કોલ તે કેમના એક સ્થાનિસ્થિતિ માં જ રહતો કોલ છે. બીજ ઉભરાતા દિવસે માં જ નિયમ રાખ્યા રહતો કોલ છે. સ્થિર માં રહતા દિવસે જે સ્થિર તેનાથી રહ જ કોલ છે એવા ડિલક્ટિક પુરુષ તો બીજું શું કરવાનું અવશેષ રહે છે?

જો કે બાલ્ય અવસ્થા જ્યારે પૂર્ણ રંગો વિલાસ કરે છે તો પણ તે પોતાના કુદરત વડે કરાયો ભલા કરતો જાય કે કરાવ્યું ગુણ કરતો જાય. તે તો બુદ્ધિ માં જ નિયતિ રાખી રહે છે. એવા નિયતિ માં જ રહેવું એ બાલ્યાવસ્થાનો તો ભોગ્ય જ છે, બાકી તેનો કોઈ ઉપાય વડે ચોક્કસ કરેલું તે રહ્યા જાય કોલ (તે અપ્રમાદિક કોલ છે) જેવો આવો પ્રમાદ કોલ તે જ ખરેખર બાલ્યાવસ્થા છે. પુરુષ વિષયો ઉપર પદાર્થ માં દરેક ઘણા તે જ અવસ્થાનો નિયમ છે જે અવસ્થામાં ઘર રહેતા પદ જ ખરેખર ક્રિયાઓ થઈ રહ્યો કોલ છે તેવું વિશ્વ અવસ્થાનો અપ્રમાદિક રહે છે. બાળકોને ચાલુ-ખાવા વગેરે ક્રિયાઓ કરવા પદ ગણ્યા કોલ છે. તે વિષે કરીને બોલાવ્યા અવસ્થાનો જ જ ઘડવા અપ્રમે છે. તે સિવાય ગમે પદ અવસ્થા વડે અવસ્થા ચૂકવ રહે છે.

S.172 જેવા બુદ્ધિમાન છે.

વિશ્વાસ બોલ્યા: આમ અવસ્થા પ્રમાણે-વિચાર-યુક્તિ અને ઘર રહેતા વિશ્વાસવાળા જ છે. કું તેને મનોમન જ માનું કું બીજા ઉદ્ધારો તે કેમ બોલ્યા બાદ પાછો છે તેમ તેનો વિચાર છે. જે જ પ્રમાણે મન ભાવના કલ્પના પછી વિશ્વમાં જ તેમાં બોલાવ્યા અવસ્થાનો કુદરત તે છે. આ વિશ્વમાં અનાભાગ જ છે તેમાં બળ બુદ્ધિ અને કલ્પના કોલ? જો બુદ્ધિ બળ તો અવિદ્યા કલ્પના કોલ? એ અર્થાત નિયતિ વિશ્વમાં માં

ILEX Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

દેવ, પ્રિયા રમાદિ કરવું બધી તેમ ચારણાવસ્થા પડ્યા બધા. પ્રિયાના બે રમા જગાવ રમવા જેવું દેખાવ છે પરંતુ ચમત્કાર: બીજા કરવું પડ્યા છે જ બધી.

કે વિવેકી રામદેવ! પ્રથમ બા પ્રમાણિત મુકવા પછી જાણી કરીવાર તેના દેવ, બુદ્ધિવ રમાદિ ઉપાય પાવા બધા, પાવા બધા પ્રમાણિત બધા તેને જગાવના રવાના બા સમૃદ્ધિ રમે પડ્યા રોમાંચનું બધા. રંજનાર મા રહેનાર રમવે રમવેક દ્રોનિશ્રોમા બાવકાવ ઈશ્વર બાવોના મારક વિવેક મુકવા પુરુષને બાબા દેવ બા પ્રમાણિ કે કરીવાર રંજનાર બા સમૃદ્ધિ કોના બધા. કુમકે દેવાંતર મા કે કાવાંતર મા પાછો તેમનો પુર્વજન્મ પાવો બધા.

રામ પ્રોત્સાહન: જો સમૃદ્ધિ બો જ રમવાંમાવ કોવ બા પછી પ્રથમ બા જીવ જ બ્રાહ્મણ બા રવાના કેમ બધા?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: ચમત્કાર: દરવાજા રમવાવસ્થા બો બોવે સમૃદ્ધિ જ રંજનાવા બધા. જ્યાં બ્રહ્મમાના મારકો રંજન પર્યંત કોઈ પડ્યા દરવાજ જ બધા. ત્યાં પછી સમૃદ્ધિબો રંજનાવા કલાધરકોવ? પ્રથમ રમાનુભવ મા રમવાવેલા પદાર્થો નું પાછળ રંજનાવાવાના જે કોઈ રમવાના પાવા છે તે સમૃદ્ધિ કહેવાવા છે. કુલે જ્યાં કોઈ પડ્યા પદાર્થ છે જ બધી, પાવા બધા રમને પણ પડ્યા બધી રમેમ રમા રમે રમેવાવાને રમાદિ, મવા રમને રંજનાવકિવ રમાના રમેવા પરબ્રહ્મમાવ છે તે પછી તેના સમૃદ્ધિ રમાદિ બા કિંમત કલાં કોવ? વિવેકાના બો રમવાવ વિવેક છે. તેના તે પદાર્થ બા રમાકારે પાવ રહેવા છે. તેને રમાનુસાર રાંત પરબ્રહ્મને જ જો વિવેકાર મા સમૃદ્ધિ રાંત રમાનાર કહેવા છે.

ચમત્કારના પ્રમાણિત બો દ્રષ્ટિ મા 'સમૃદ્ધિ' બાબતો કોઈ જ ચમત્કાર બધા. ચમત્કાર પુરુષ વિવેકરવ કોવાના રમવાકાર બિંદિકાર રહે છે. કુમકે તેના દ્રષ્ટિમા જગાવ બા વિવાંત વિવેકાવાવાવ જ છે. બાકી રમાવેકીઓ બા દ્રષ્ટિ મા તો જગાવ રમવાંશિવાવાવો રહે છે. કું મોક્ષના ઉપાય બા કરવા બે કે ચમત્કારના વિવાંતને જગાવો બધી, પરંતુ પુરુષાર્થ કાવરા રમેવા જ પદાર્થિ રાંત રમવે છે

ILEX કે જ્યાં સુધી વિવાંત રમવાવસ્થા - રંજનાવ પૂર્વક વિવાંત Teacher Sig. .....
બાકી કોઈ ત્યાં સુધી કું તેને મોક્ષકિવાનો ઉપદેશ રમવે છે.

Topic..... Date.....

આપણે આપણી ઇચ્છા, સ્વપ્નિલતા વિશ્વાસોનું સ્વાસ્થ્ય આપણા પર જ આધાર પર રહી ગયું છે. આપણાં, મૂર્ખાઓ આપણે મોટું ભોગ આપવાનું છે. તેના અધિકારીઓનો વિશ્વાસ આપણા સમજવા માં કોણ દિવસ આવી શકે નહીં; કેમકે જે જેનો વિશ્વાસ તેનો તેને અનુભવ થાય.

આંતરરાષ્ટ્રીય ઉદ્યોગોના વિશ્વાસ વચ્ચે બાકી વસ્તુ ના આધારે જ કોણ બાંધે છે તેનો જ વિશ્વાસ આપણે પણ તે આપણા વિશ્વાસ ના સંસ્કાર વડે રોપાયેલું વિશ્વ જ 'સંસ્કાર' નામના ફુંકાયું છે. કોઈના વડે ખરા પણ જાણે આંખ બહુના પદાર્થો વસ્તુ. જેના આપણાવડે છે અને વિશ્વાસવડે છે. જોકે તે આપણાવડે જોવામાં આવે છે, પરંતુ તેના આંખોવિનાના ઉદ્યોગો તે વિશ્વાસ છે. આમ બધાં પુરુષ બધાં છે એટલે તેનો સંસ્કાર બોલાવો આપણાવિના જ છે.

S·173 બોલાવ તે જડ માં આપણાવિનો આવવું કારણ:-

રામ બોલ્યા: આંખ ના અનુભવવડે આપણે આપણા-બધાં આંખ ના આપણાવડે છે, કેટલા તેનો કેટલું માં જ અકુંઠિત-કું કેટલાક કું આપણે આપણાવિનો કેમ બોલાઈ ગયા છે? વિશ્વાસમાં આવ્યા આપણે માં જડ-કાર્ય, પ્રાચીન આપણાવડે કેમ બોલી ગયા છે? આપણે આ કાર્ય, પ્રાચીન આપણાથી આમ કરી તો કેમ નથી? આપણે એ છે આમ કરી તો કેમ છે આ મનો કરી.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: જેમ કેટલાક બધાં ને કાર્યમાં કાર્યોમાં આપણાવિનો આપણાવિનો-આપણું બોલાઈ ગયા છે તેમ સર્વ ના આપણાવડે બોલાવવા ને પણ કેટલાક કેટલાક બોલો આપણા-વિનો બોલાઈ ગયા છે. જેમ વૃક્ષ ને પોતાના પ્રાણીમાં પ્રાણવાયુ નો આપણાવિનો બોલાવ છે તેમ ચર્મના આપણા વડે બોલાવવા ને વૃક્ષમાં વૃક્ષોમાં વૃક્ષોનો આપણાવિનો આપણા છે. ચર્મમાં આપેલ વિશ્વપ્રાણ ને કેટલાક વૃક્ષોમાં વૃક્ષોનો આપણાવિનો બોલાઈ ગયા છે. જેમ બોલાવવડે જગતના આકાર

ILEX

Teacher Sig. .....

તેમ ચર્મના આપણાવડે વિશ્વાસવિનો ને કાર્ય અને પ્રાચીન

Topic..... Date.....

રમણિ ના જીવનમાં જે ઘટનાઓ બનેલી છે. જેમ બાળ-કેરા રમણે જેર-રમાડ્યા રમણિ ના દર્દ ને દબાવ્યા કરવાને બદલે ખુલ્લું રાખે જ યોગ્ય. જે-રોગ થયો છે રમણે રમાડ્યા, તેમ રાત્રિના રમાબાપુને રાત્રિભર ખુલ્લું રાખે જ રાત્રિના જે-રોગમાંથી રમણે રમાડ્યા-જીવાડ્યા છે. પરંતુ તે બિલ્લા રમણે બિરાડ્યા છે.

જેમ રાત્રિના દરેકના મનમાં 'મા' રમણ છે' રમેમ જીવનમાં બદલાવ આવ્યા રમણે રમણ ઘણા વર્ષો પછી રમણ ને મળી છે તેમ રમણ પોતે પણ રમણિ-રાત્રિને રમણ કરવા ઘણા વર્ષો પછી રમણ ને મળી છે. રાત્રિના ઉજાગર મિત્રોને પ્રાત: કાળ માં જાગ્યા ગણાય છે, રમેટલે રાત્રિના ખુલ્લા રમણે દરેક ક્ષણે આવો બિરાડ્યા જીવાય છે તેણે રમા રાત્રિ બિરાડ્યાનું જીવન રમેટલે બિરાડ્યા કરી રમાબાપુને રમે પ્રાણિ જ રમણે રાત્રિ છે; તે જ પ્રમાણે રાત્રિમાંથી બિરાડ્યા બહાર પ્રકૃતિ ના દરેક રાત્રિને પણ દરેક-ખુલ્લા રમણિ નું બિરાડ્યા જીવાય છે, રમેટલે રમે પ્રાણિ જ બિરાડ્યા ના રાત્રિ-પણાને બદલાવ રમાય છે રમણે તેમાં કોઈક જોગણ જ રમાબાપુ ગોવા પડે છે.

બિરાડ્યા ની રમાંદર ફુલો રમણે ફરતો કાંટો પણ તેના તે જ રહીને રમાપુ રમણે ફુલો ને ખુલ્લા રાખવા જ રહીને ઉપાય રહ્યા રમણે બાદ્ય પણ રહે છે. બિરાડ્યા પણ લોકોના માણસોના રાત્રિમાં ખુલ્લા રમણિ રમણે રાત્રિ ને ફૂલ તે છે. રાત્રિદરેકો જ્યારે પ્રકૃતિના બિરાડ્યાને બદલે ફરતા દરેક પ્રકૃતિ ના દિવસ માં રમા જીવાય રમા-બિરાડ્યા પણ રહ્યા રમણે બિરાડ્યા પરિપૂર્ણતા પામે છે.

ફું તારો પણ પરંતુ જરૂરી છું' રમેવું જે તારે ખુશીથી જીવવું તેણે પણ તારો રમણ ક્યાં રહ્યો? જરૂર માં રમણ તારો ના બાળક પોતે પ્રકૃતિ માંથી જ રમા જીવાય ણો રમાબાપુ થયો છે. જેમ ~~જેર-રમણે~~ તારો રમણે તારો ણો રમાબાપુ રમે બંને પ્રકૃતિ ના દર્શન છે તેમ

ILEX જીવાય ણો પ્રાણિ રમણે તેણો રમાબાપુ રમે બંને પ્રકૃતિ ણી

Teacher Sig. .....

રમેક જ રાત્રિ ણી બિરાડ્યા છે રમણે તે જ તારો પ્રકારે બિરાડ્યાને

Topic..... Date.....

પ્રકટ થઈ રહેલ છે.

હે રામચંદ્રજી! પોતાનાં સ્વરૂપ જે નથી એવાનાં વિસ્તારનું મન: રામસ્વરૂપ ઉપાસ્યમાં રહેલાં જે પ્રતિ-બિંબ પડે છે ત્યારે ઉપાસ્યપણું જે કાંઈ રહેલું પડું થાય છે, તે જ 'મન' 'બુદ્ધિ' 'ચિત્તાદિ' નામો વડે કહેવાયેલ છે. એટલે રાજે પ્રથમ પ્રમાણિત જે ચિદાકાર રૂપે ચિદાકાર છે અને ચિત્તમાત્રરૂપ રાંકલ્પાકાર જો પોતે જે કાંઈ રહ્યા છે. જે મૂર્ખજનો ભાવુકાદિ જીવ છે કે 'હું ભાવુક્ત નથી' તેનો પણ ભાવુકાદિપણું કેવાં રહે? તે તો મૂઢ મૂર્ખ રૂપે જ રહે. રહેલાં જે પ્રથમ જે રહેલ ચિદ્રત્વ થઈને રહે છે તે જ ચિદાકાશાદિ છે. ચિદાકારનો રહેલ ચિદ્રત્વ 'ચિદાદ' રાબ્દ વડે કહેવામાં આવે છે. અને તે ચિદાદનું મન ચિદાકાશાદિરૂપ છે. તે જે કાંઈ રહે છે તે પણ રાંકલ્પાકાર જો જેવું જે રહેલું તે ચિદાદ જે મૂર્ખરૂપ છે, તે જ રહેલરૂપ છે અને તે જ જગત રહેલરૂપમાં ભાસ્ય-રામસ્વરૂપ રૂપે રહેલ થઈ રહેલ છે.

આમાંથી પ્રકટ થયેલ આદિત્યરૂપ રાંકલ્પાકાર એ જગત રૂપે અનુભવમાં આવે છે. આકાર પ્રકાશરૂપ બુદ્ધિ જો રાંગે ચિદાદરૂપ પરમાણુ ફેલાયેલ છે, પૃથ્વી આદિ અને રાંકલ્પાકાર (ચિદાદ-રાંગે) તથા કાળ, ક્રિયા રહે તેનાં રહેલાંઓ જો રાંકલ્પરૂપ છે, આમાં રહે ચિદાદ જો મુખરૂપ, રાંકલ્પાકાર તેનાં મંડપરૂપ, રાંકલ્પાકાર જામિરૂપ, પૃથ્વી તેનાં પગરૂપ છે. મૂર્ખ અને રાંકલ્પ રાક્ષરૂપ છે, ક્રિયાઓ તેનાં હોઠરૂપ છે. એટલે રૂપે એક કાળમાં જે ચિદાદ જો રાંકલ્પાકાર પડ્યો થઈ ગયેલો અનુભવમાં આવે છે. ચિદાદ વડે ચિદાદનું રહેલ રહેલ જેવું અને રાંકલ્પાકાર રાંકલ્પમાત્ર પદાર્થ જો જેવું છે. તે ચિદાદ રાંકલ્પાકાર પ્રતીતિમાં આવતાં ચિદાકાશરૂપ છે. ચિદાકાર જો રાંકલ્પાકાર પડ્યો અને પ્રકટ થઈને જે રહેલાંત જાણે છે તે રાંકલ્પ પોતે જ પોતાનાં રહેલ જે જગતરૂપે અનુભવે છે. એવો રૂપે ચિદાદ ચિદાકાશ જે ચિદાદરૂપે પ્રતીતિમાં આવે છે.

ILEX

Teacher Sig. .....

બુદ્ધિ પોતે જે આકાશ જેવા જે રહેલ રાંકલ્પાકાર થઈ રહે છે.

Topic..... Date.....

S-17H

ત્રિવેદીબાપુ વિશે વર્ણન:-

વિશ્વાસુ ભોટલા:- રઘુપિટના અધિકારમાં કેવા વિસ્તારમાં જંગલના અનુભવ પ્રમાણે ગણો જાળવવું ખોલ, તેમ થઈ રહ્યું છે, તેના ઘણો ભોક ભૂકમાં જ છે. રઘુપિટમાં ભૂકમાં રાખવાના ચરણ જેવા છે અને તેમાં રહેતો સાળવ અનુભવ કરાવે છે ત્યારે ભાવિકો પુરુષોને લાલકુવરિસ્થિતિ માટે પ્રચારિત માં રાખવું જાળ પણ ગણો કોઈ બીજા રઘુપિટ ક્ષેત્ર તેવું બાકી છે ત્યાં પહોંચે તેમાં કિંમત-ખોરાક કલ્યાણ ક્ષેત્ર?

જેમ ખોરાક વિસ્તારમાં ભિન્નતાકોઈ જંગલ અને સુષુપ્તિ એ બંનેમાં છે, તેમ વિસ્તારનું ખોરાક જ આબોહવામાં દરેક અને ખોરાક એ બંનેમાં રહેવું છે. જે રીતે જાળવું લાકડાં વસ્તુમાં ખોરાકમાં ત્યાં તે જાળવામાં રઘુપિટ રાખવા ચરણમાં ફેવું કેવા ભાવિક અને રઘુપિટમાં ખબરમાત્ર જાળવે છે ત્યાં પહોંચે પુરુષો તે તેમાં કેવા ખોરાક-ખોરાક ક્ષેત્ર?

જેમ જંગલ માં રઘુપિટ લાકડાંમાં મારા જંગલ માં ખોરાક પણ જાળવા જાળવામાં એ ખોરાક છે ત્યાં જ જાળવા પણ ખોરાક ખાવાનું જંગલ છે અને ખાવા. તેના દરેક માં રાખવું ખોરાકદાર છે. કહેવાય છે. મનુષ્ય પોતાની ઈચ્છા રઘુપિટ ને ખોરાક અને ખબરિયત રઘુપિટ ને ત્રિવેદીબાપુ ખાવા ખોરાક ગયો. બાકી તેમાં પ્રકાર ત્રિવેદીબાપુ ભોગવેલો ત્રિવેદી તેને ત્રિવેદીપૂર્વક જ દેખાવ તેમ પણ બળવું ગયો. પરંતુ લાકડાં તેમ પ્રકારે પણ બાકી ખોરાકમાં તેના જોવામાં આવે છે અને લાકડાં ખબર-ખોરાકમાં છે. જો રઘુપિટ કોઈ તેમાં ક્રિયાઓ જંગલ ક્ષેત્ર તો પહોંચે મનુષ્યો તેના ખાવાના સંબંધિ જોરાકમાં પોતાની ઈચ્છા રઘુપિટ જો રહે, ખબરિયત રઘુપિટને ત્રિવેદી અને કશું પણ ખોરાકમાં દેખે ગયો. પરંતુ ખોટું દેવું ગયો. તેના ખાવા દરેક જંગલ જોતા તો પોતે ત્રિવેદીમાં જ છે. ખાવાનો ક્રિયા ખાવા ત્રિવેદીબાપુ ત્રિવેદીમાં ખાવા, તો તે પણ પરમ જોવામાં અને ખોરાકમાં ખાવા ત્રિવેદી ખાવા તો તે પણ ખોરાકમાં જ છે. કહેવા દેવાળ કે ખાવા તો ત્રિવેદી ખાવા, તો પણ ખાવા ત્રિવેદીબાપુ તે કોઈ પુરુષાર્થમાં ખોરાકમાં ગયો. જો ખોરાકમાં દેવાળ કોઈ, તો તે ખોરાક જેવું જ

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

છે. રાજા વલ્લભ ત્યાર બે જો નિર્દયતા કરશે, તો તે પણ પાપીઓનું જેવું પરિણામ આવે છે. બીજા કોઈ પાપીઓ જેવા જ ઈશ્વરીય કે વિકરાળ રંગભરતો બની. એટલે જ નિર્દયતા વલ્લભે પણ કરું ભોગ બની. તેના રાજા રાજે રાજા બને ઉદ્દલ વલ્લભ ઈલોકે પુરુષ ના દરિદ્ર મા વર્ષ દરમ્યાન ગણાય છે, Monkeyકાલીઓનો ઉદ્દલ વલ્લભ તે જ લાક્ષણિક રાજે નિર્દયતા વલ્લભે કહેવાય છે. તે જ રાજાને નિર્બળ છે અને તે જ મોટા કહેવાય છે. રાજાને પુરુષોના જેવી પુરુષ વલ્લભ-ના પણ તે જ કહે છે. અને તેમાં વલ્લભ-ના પણ રહે ઉપર ના પાપના વર્ષના પુરાવાઓ વિવિધ રાજાઓમાં રાજે છે. રાજા મા રાજા રાજે રાજેરાજ વલ્લભ જેવું તે દરિયા કહેવાય છે. બાકી દરેકનો વલ્લભ રાજાને છે. તેમાં રાજા

Topic..... Date 17.12.25

વિદ્યાર્થી કુદરતી સ્વભાવગત પુરુષ તેમજ સ્ત્રીઓમાં જાતિ પ્રમાણે પ્રવૃત્તિઓ ઓછા વધતા પ્રમાણમાં જોવા મળે છે. જેમ કે પુરુષોમાં સાહસિકતા, નેતૃત્વ, આક્રમકતા, તર્કશક્તિ, વિજ્ઞાન, ગણિત, રમતગમત, યંત્રો પ્રત્યે રસ વગેરે જોવા મળે છે. જ્યારે સ્ત્રીઓમાં સંવેદનશીલતા, કલા, સંગીત, નૃત્ય, સાહિત્ય, સેવા, ધર્મ, ભાષા, ગૃહવ્યવસ્થા વગેરે જોવા મળે છે. આ પ્રવૃત્તિઓ જાતિગત ભિન્નતા ધરાવે છે.

જેમ વિદ્યાર્થીઓની રહેણી કરણી પ્રમાણે પ્રવૃત્તિ ભિન્નતા જોવા મળે છે તેમ વિદ્યાર્થીઓ જે જગ્યાએ રહેતા હોય તે પ્રમાણે પ્રવૃત્તિ ભિન્નતા જોવા મળે છે. જે જગ્યાએ ઉદ્યોગ કે ફેક્ટરીઓ વધુ, ત્યાંની વસ્તી વધુ જોવા મળે છે. જ્યારે ગામડાંમાં ખેતી વધુ જોવા મળે છે. આમ છતાં પણ આજે ગામડાંના વિદ્યાર્થીઓ પણ શહેરોમાં જોવા મળતી પ્રવૃત્તિઓ તરફ આકર્ષાયા છે. આ જગ્યાએ પણ ભિન્નતા જોવા મળે છે. આમ વિદ્યાર્થીઓ પોતાના વિસ્તારમાં જોવા મળતી પ્રવૃત્તિઓ પ્રત્યે આકર્ષાય છે.

આમ વિદ્યાર્થીઓની વચ્ચે ઉંમર, જાતિ, વિસ્તાર વગેરે પ્રમાણે પ્રવૃત્તિ ભિન્નતા જોવા મળે છે. આવી પ્રવૃત્તિ ભિન્નતા વિદ્યાર્થીઓની વચ્ચે આ જગ્યાએ વિસ્તારમાં જોવા મળતી પ્રવૃત્તિઓ તરફ વધુ ઝોક ધરાવે છે અને તેમાં જ તે વધુ પ્રમાણમાં જોડાય છે.

S-175 વિદ્યાર્થીઓ જે જગ્યાએ રહેતા હોય તે પ્રમાણે.

વિશ્લેષણ : અહીં આ પ્રમાણે વિદ્યાર્થીઓ જે વિસ્તારમાં રહેતા હોય તે વિસ્તારમાં જોવા મળતી પ્રવૃત્તિઓ તરફ આકર્ષાય છે. તે મુજબ આ તારણમાં જોવા મળ્યું છે. જુદા જુદા પ્રમાણમાં જ જોવા મળ્યું છે. કોઈ પણ પ્રમાણમાં જ કેમ ન હોય? પણ વિદ્યાર્થીઓમાં આ પ્રવૃત્તિ જોવા મળે છે. આ પ્રમાણે જ તારણ જોવા મળ્યું છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

અનુભવરૂપ વિદ્યાર્થી જે અંતિમ તે બાદ આ પુસ્તકો અમોલા જ્ઞાનરૂપ બને છે. જે કોઈ આ જ્ઞાનરૂપે માને છે, તે ચૂલ્લા, ચલ્લક આપણે, આનંદ અને ત્રિવિધ વિદ્યુતરૂપ છે. જ્યાં સુધી પરમાત્મા (4) તું વાસ્તવિક ચક્ષુરૂપ ના અજ્ઞાનભાવમાં આપણે, ત્યાં સુધી તે અંતિમ રૂપ તથા આંતરિક જગતરૂપ પુસ્તકમાં આપણે છે, પરંતુ જે તેનું વાસ્તવચક્ષુરૂપ અજ્ઞાનભાવમાં આપણે, તો જગતમાં અને દેહમાં રહેલા જ છે અને તે પરબ્રહ્મરૂપ જ જોવાય છે. કેમકે આપણે અને આનંદ આપે સુષુપ્તિ વિદ્યાકારના અંદર અંતિમ આપણે ત્રિવિધ કલાના કોણ? જે સુષુપ્તિ અજ્ઞાનદેહાભાવ છે તે જ ચલ્લાનરૂપ છે અને જે વિદ્યાકારો છે તે જ જગતરૂપ છે, તો પછી સુષુપ્તિમાં આપણે પુરતા આપણેનો અંભાવ જ કલા છે?

જગત વિદ્યાકારોરૂપ છે અને જગતરૂપે આપણા વિદ્યાકારો ના સુષુપ્તિમાં જ 'પુરતા' આપણે બાકી બધા 'મન' અને 'બુદ્ધિ' આપણે કલાનાઓ કારણમાં આપણે છે. વિદ્યાકારો ના અંદર બુદ્ધિ-પુરુષ બધી પણ અજ્ઞાનાદિક રીતે જ જગત નું ભાન થાય છે અને તે ત્રિગુણાત્મક છે. જગત નું ભાન થયા પછી વિદ્યાકારો જગમાં વેળા અંદર પુરાઈ ગયો. અને 'હું ક્ષિરસાગર જગત નો પરમેશ્વર છું' એવા અભિમાન ને બધા જીવોમાં ને ઉત્પન્ન કરું. પણ તેઓ બુદ્ધિના આપણે પુરતા આપણેના કલાનાકર્યો. એ કલાના સદ્રૂપ અને અસદ્રૂપ છે, બધા વિદ્યાકારો ના એક ચિદ્વર્તરૂપ છે. આમ આનંદ ચૈતન્ય આ મહાકોષરૂપ જગત રૂપે ચિદ્વર્તભાવના પુસ્તકમાં આપણે છે. આને તેનું જ 'સુષુપ્તિ' એવું નામ પડ્યા છે. તેના જ જગત વિદ્યાકારોરૂપ જ છે.

(4) હે મહાપ્રભુ! આ પુસ્તકો વાસ્તવિક રીતે કયો ચિદ્વર્ત જ બધા, પડ્યા જે કોઈ છે તે ચૈતન્ય ચિદ્રૂપમાત્ર છે. તેના પોતાનો આનંદમય જ પોતાના માટે વિદ્યાકારો ને દરેકરૂપે દેખે છે. ચલ્લાના પોતે જ આ દરેક [દેખાતા છતાં] આકાર આપણે ચિદ્વર્તના રહેલા છે અને ચલ્લામાં બધા આ જગતમાં કયો પડ્યા બધા જોવાય. તેના ચિદ્રૂપ આપણે કે ચિદ્વર્ત વિદ્યાકારોરૂપ છે અને તેના અંદર આકારો આપણેની ચૈતન્ય રહેલા છે. આ પરબ્રહ્મ ચિદ્વર્ત રૂપ

ILEX ચૂલ્લાના [દરેકનો આનંદ] રહેલા છે. આ પરબ્રહ્મ ચિદ્વર્ત રૂપ છે અને તે આકાર જ પોતે પોતાના ચિદ્વર્તમાત્રથી આવા અનેકરૂપે થઈ રહેલા છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

આ વાત ફલોમાં આપણામાં છે. આપણે જોડે ફલોરૂપ થઈ રહ્યો કોલ લોક તો બધાં જોયાં છે. જે આપણે દેખાતા કરી આપણે જ છે. તો જે પ્રમાણે આ આપણે દેખાતા કરી આપણે જ છે. પ્રકૃતિ જે પોતાનામાં ફલોના અંદર વિકૃતિને લઈ બધાને જે ફલ તે છે અને પોતાના ફલને રૂપ તો બધી કોડતાં કરી જોઈએ. મનોરંજન ઓછું કોલ તેનું થઈ ગયા છે. પહેરે મનઃસ્થિતિ - રૂપે આ વાત પ્રમાણે વિકારો કેવું કોલ લોક બાજે છે; પહેરું વસ્તુતઃ જોતાં તે વિજ્ઞાન કોલાના વિલાસરૂપ જ છે. આમ તે જાણે જગતરૂપે થઈ રહ્યું કોલ તેનું જોયા છે અને આવિકારો કરી બધે વિકારો કોલ લોક પ્રમાણે આ થાય છે.

મન જ ક્રિયાશીલ છે અને તે રહસ્યોનું કેન્દ્ર છે તેની અંદર રહી વિચાર કરીને ઉપાય કરે છે, તથા તેનો સંકોચ પણ કરે છે. જીમ ફલોમાં વિકાર વિના ફલોસૃષ્ટિરૂપે પ્રમાણે આ થાય છે લોક પૂરતા આવિકાર રહિત રહે મનરૂપ બહુમાં પોતાનાં વિચારના કેન્દ્રની અંદર ગાઢો ચોકરૂપ થઈને તથા રૂપે પ્રમાણે આ થાય છે. અને વિકાર મન થઈ કેવા જગતરૂપે તથા અહંકારરૂપે અનાવૃત્ત બની જાય છે અને પોતાનાં મન અનાવિકારરૂપે પૂર્ણ રહેલ ફલોને અવિદ્યા વડે ઢાંકી દઈ જોલ તથા અવોલ અને બંધરૂપ - જડ-ચેતન રૂપ થઈ જાય છે.

અહીં પૂરતા આવિકારથી; કેવું પડ્યા બાદ અને તેમાં દરમ્યાન પડ્યા બાદ, પહેરું આ વિકારરૂપે મન જ જગતરૂપે પ્રમાણે આ થાય છે. આમ વિચાર કરતાં આ કરું બાદ. ફેલર અનેકરૂપ વિજ્ઞાનમાત્રમાં જ પોતાનાં ફલોના અંદર પોતા વડે આવા પ્રકારે બાજે છે. જેમાં વસ્તુ પદાર્થના રહસ્ય બાદ, તે અવસ્થ ફલોને અનાવૃત્ત થઈ જાય છે અને બાહ્ય - વિષયરૂપ થઈ રહે છે અને અંદર આ પ્રકૃતિ કિંવા વિકારરૂપ થઈ રહી મોજ બાં જેના વિ-ચાર તે કારણ કરે છે. પ્રકાશ તે પાર્થિવો અને ઉચ્ચ પુરૂષ મોજથી

ILEX આપણે છે અને અંદર, અંદર, નિઃસ્વ અને નિરંજન

Teacher Sig. .....

અંદર-બાહ્ય વિજ્ઞાનમાત્રરૂપ થઈ જાય છે.

Topic..... Date.....

જેમ જેમ ની રંગદ્રવ્ય સ્વભાવ: પૃથક્કરણ બે તરફ રંગવર્ધક - પડદો રંગાઈ ના ઉત્પત્તિ થાય છે, તેમ જૂથ ના રંગદ્રવ્ય પૃથ્વ. -વત: જે રંગેલા વૃક્ષિદ્ર રંગો વિરુદ્ધ રંગાઈ ઉત્પન્ન થાય છે જેમ પદાર્થ વૃક્ષિદ્રપૂર્વક અને પરંતુ સ્વાભાવિક રીતે જ પદાર્થ શોષક ને ઉત્પન્ન કરે છે રંગ તે તેજસ્વી રંગિત છે, તેમ પદાર્થમાં વૃક્ષિદ્ર રંગાઈ સ્વાભાવિક રીતે જ ઉત્પન્ન કરે છે. રંગ ઈત્યાદિ તે તેજસ્વી રંગિત છે.

✓ વિજ્ઞાનમાં ઈત્યાદિ વિદ્યાભ્યાસ કરેલાનાં રંગિતાની બેવડ કોઈ પદાર્થોનાં સ્વરૂપ પર ભિન્ન નથી. કે રંગાવસ્થા માં જૂથો! વિદ્યાકારો, જૂથ, વિજ્ઞાનો, રંગાવો, સેલ્યુલ, મકાઈ, પદાર્થમાં ઇત્યાદિ પદાર્થો રંગિતવાદ રંગેલા પદાર્થવાદના જ છે. જૂથ રંગિતવાના રંગાવસ્થાના લોગ રંગુળ પેકે ઉર્જાંક અને નિર્જાંક (રંગાંક ઉદાહરણ-મંગાવો) ને દાખલ કરે છે તેમજ પદાર્થના પેકે રંગાવના રંગ વિદ્યાવના બે પણ દાખલ કરે છે. આમ જૂથમાં પૃથક્કરણ નિર્જાંક રંગ સૂચિકરણ ઉર્જાંક છે રંગ તે જોવા કરેલાવે છે. ઇત્યાદિ રંગ પદાર્થમાં ઉર્જાંક-રંગાંક ઉદાહરણ છે રંગ ઇત્યાદિ પૃથક્કરણ તેના નિર્જાંક-રંગાંક મંગાવો છે. જેમ ગેસવોક માં ઉર્જાંક-નિર્જાંક નો વહન થાય છે તેમ પ્રકાશ માં રંગ તેમનો વહન થાય છે. રંગાવ રંગેલ વિદ્યાકાર જૂથ જ રંગાવશ્યક રહે છે. આમ નિર્જાંક-ઉર્જાંક રંગોને ઉત્પત્તિ-પૃથક્કરણ રંગે તેમાં નિર્વિકાર ~~જૂથ~~ પદાર્થમાં રંગેલ જ વિદ્યાર્થીમાં રહે છે. વિદ્યાકારોમાંના ઇત્યાદિ રંગાવસ્થાનું રંગ તેના રંગાવ નું રૂપરંગ થાય છે, તેના ઇત્યાદિ રંગ રંગ રંગાવ કોઈવાર રંગાવ્યું રંગાવ જ છે.

પરંતુ: નિર્જાંક ઉર્જાંકના વિભાગ થયો તે તેમને રંગાવિદ્યાર્થીમાં જ થાય છે રંગ તેના રંગેલ છે. તેના જ રીતે સૂચિકરણ રાસ્ત્ર ને દાખલ કરનાર રંગાવસ્થા ના દ્રષ્ટિ રંગે તો સૂચિ રંગ પૃથક્કરણ રંગે તેમને રંગેલ્યું છે માટે રંગા રંગ ને વ્યવહાર-રંગાવમાં રહ્યા ઈત્યાદિ રંગાવ પદાર્થમાં

ILEX છે જેમ તમે રંગાવે. તે ઉત્પન્ન જ થયું નથી, જેમ-જેમ.

Teacher Sig. .....

રંગાવિદ્યાર્થી રહી રહ્યા છે, રંગાવ રંગાવિદ્યાર્થી છે રંગ પદાર્થમાં

Topic..... Date.....

ની સાથે એકરસરૂપે જ રહેલ છે.

આકાર જેમ પોતાના વાસ્તવિક રૂપમાં રહેલા હોવા છતાં કેલ્કયુલેટરમાં આવે છે તેમ જ વિદ્યાકાર પણ દ્રવ્યરૂપ પદાર્થમાં આવે છે પણ વિદ્યાકાર ના વિવર્ત જે તેવાંરૂપે આવે છે અને જગત એ એક તેવું સારું છે. તેથી આ દ્રવ્ય વાસ્તવમાં કેવળ જ્ઞાન થયું જ નથી અને તેનો ભાર પણ થતો નથી, તેમ જે અનુભવમાં પણ આવતું નથી (તેથી મિથ્યા છે) એવો વિદ્યાકાર એવું વિદ્યાકાર કેવળ પોતાના સ્વરૂપના અંદર પોતે જ ચમત્કાર કેવળ કરે છે. જેમ સૂર્યના પ્રકાશ થી તેના ગરમી જુદી નથી, તેમ આ વિવર્ત પણ તેનાથી જુદું નથી.

જોકે અનેક પ્રકારે વિવર્તવાદનું આ અર્થ વિષ્ટમાં રહેલ છે, તો પણ તે અર્થ પરમસંગતમાં એક ગૌણ પ્રક્રમ જ છે. પ્રક્રમ જ મુખ્ય જેવું જણાય છે. સ્વપ્નો આ સ્વપ્નવસ્તુ, કાર્યો આ ગરબડો, પણ જે દેશકાળમાં જેવા પ્રકારે વિદ્યાકાર તેને પ્રસારે છે, તેવા પ્રકારે તેવિદ્યા-માત્ર અનુભવમાં આવે છે.

પ્રમાણના બાધ થતા પહોંચતા નથી એવા પ્રક્રમમાં આ આ જગત સર્જાયેલું રૂપે ઉદ્ભવ પામેલું છે, તેથી એ જગત પણ પ્રમાણના ઉલ્લંઘને અનિર્વચનીયપણે રહેલું છે. આમ વસ્તુતઃ કશું પણ થયું જ નથી. જેનું વિષ્ટ જે વિષયમાં રંગક હોય તેના બાદને લાયે તે તેને પ્રેરક થાય છે. આથી એક પ્રક્રમમાં જ રંગક રહેનાર વિષ્ટ પ્રક્રમભાવને પ્રાપ્ત થાય છે. મનુષ્યનું વિષ્ટ હંમેશા જેના અંદર બધું રહે છે અને ઇન્દ્રિયો પણ તેમાં પ્રકાશિત થઈ રહે છે, તેને જ તે મનુષ્ય વસ્તુરૂપે સમજે છે, અને તે તેને ઇન્દ્રિયના અંગભાવમાં પણ રમાવે છે. જે વિષ્ટ પ્રક્રમમાં જ એક રંગક થઈ રહે છે, તે જગતમાં પ્રક્રમરૂપ થઈ જાય છે. જેનું ઇન્દ્રિય જે વિષયમાં રંગક અને રમાયક હોય છે. તે જગતમાં પ્રક્રમ ~~થઈ જાય છે~~. જે હોવાને લાયે તે તેને જ સત્ય રમણ બોલે છે. કુલ વિષ્ટ જે જિજ્ઞાસા વડે ~~ILEX~~ જો પ્રક્રમમાં જ વિશ્રાંત થઈ રહ્યું હોય તો તે પરમાર્થ દૃષ્ટિ વડે પણ સત્ય હોવાથી પ્રક્રમરૂપ પામ્યા જાય છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

રમાડો વિવેકી વાચકને ગમે એવી ઘટના માટે જેને બીજ દિશામાં પગ કરે પગ તેમાં તેનો અભિનિવેશ-આગ્રહ દોષ બની.

જે જાત વિષે મારા વર્ણવેલા કમપૃથક્કરણને વિચાર કરવામાં આવે તો સર્વ સત્યાભાસ જોવામાં આવે છે. અને ઉપલક કે અંકલ્પ આદિ કરણ પક્ષ કલ્પના છે જ નહીં. જેઓ અદ્રશ્ય વૃક્ષને જ અદ્રષ્ટ, અપદ્રષ્ટ, સાક્ષાર અને નિરાકાર સમજે છે, તેમના દૃષ્ટિમાં જે કોઈ દેશ-કાળ માં કર્તા કે ભોક્તા જડ છે જ નહીં; તેમ સાચવવા સંમત પક્ષ બાધ; કેમકે ~~વૃક્ષ જ અદ્રષ્ટને અપદ્રષ્ટ~~ જડ વૃક્ષમાટે અપદ્રષ્ટ રહે છે.

સર્વ વિદ્વાનો અને બિલેલો અદ્વૈત મિથ્યારૂપ અને મિથ્યારૂપે પરબ્રહ્મના અંદર રહેલાં છે, અને બધા પક્ષ રહેલાં માટે વૃક્ષ અચલ છે અને તે જ અદ્રષ્ટરૂપે પણ રહેલાં છે તો પછી તેના અદ્રષ્ટવિરોધાભાસપક્ષ ને લાગે તેમાં શું બગડ્યું? સત્ય જ અદ્રષ્ટરૂપ પણ રહેલા છે. અને તેને લાગે અર્ક એ વૃક્ષમયાપ્ત છે. ગોળ ગોળ ભ્રમણ કરનારને પૃથ્વીનાં ભ્રમણનું જે ભાન થયું છે તે મિથ્યા જ છે એનું ભ્રમણ કરનારને જગાવ્યું કોણ છે તો પક્ષ ફિ-ધર જ પણ વસ્તુ સુદ્ધા તેની મમતા દૃષ્ટિ ચાલ્યા ગયા જ પક્ષ. તે જ પ્રમાણે જગતનો આંતિ પક્ષ મિથ્યા છે કિંવા વસ્તુમાત્ર નો અભાવરૂપ વિષય તે ચાલ્યા ગયો. મોક્ષનાં ઉપાયરૂપ જ્ઞાન-ત્રો વિચાર રહ્યું તે સેવા આદિ ના પૃથક્કરણ તેના મુખના વ્યાખ્યાન કરાવ્યા) ગ્રંથકરણ નો અભ્યાસ કરવો એ દ્રષ્ટા નો આંતિ નો ચાલ્યા કરવાનો ઉપાય ઉપાય છે. તેનાં જેવા બીજો કોઈ ઉપાય પણ નથી, એવો પક્ષ નહીં. વિચાર નાં સ્વરૂપનો વિચાર સંસારનો સાથે બિલ્કુલ સંબંધ રાખે છે તેના વિચાર અજ્ઞાન વધારવામાં રહેવું કોણ ઇચ્છે અને તે બાબત પાકે ત્યારે તેને દાબ વડે રોકવામાં આવે તો પક્ષ તે રોકાવું નથી, બાકી બોધ વડે જ્યારે તે બાધિત થઈ ગયા છે, ત્યારે સંસાર તે ઉભવું નથી. દ્રષ્ટા અને દ્રશ્ય એ બંને વિના વિચાર રહી શકવું નથી. તેમના સાથે

ILEX તેનો બિલ્કુલ સંબંધ છે. આ જગમાં અધ્યાસ જગાંતર માં બોધ

Teacher Sig. .....

જાતે ઉદ્ભવ થયા પછી તે બંને હેતુને બોલાવ્યા સિવાય જ ચાલ્યા જઈ

Topic..... Date.....

ગયા છે. વિશ્વ, દરેક જગ્યે રાજ્ય રહે ત્યાંનું કારણ જાણવા છે. જ્યાં તે યુવક યુનિવર્સિટીના પુરુષ તો જ્યા રાજ્ય વ્યવસ્થામાં આવતો ઘોર થઈ ગયો છે. પદ-પદાર્થને ભણનારો વિદ્વાન પુરુષ બંને પામ્ય રહ્યા જે નિર્જીવ ન થઈ જાય, તો આ ગ્રંથનો કે કોઈ પૃથ્વીમાં ભાગ લેનારા ન રહ્યા તો કોઈ તે પાઠકોના લોકો રહ્યાનો જાણવા ન રહે છે. મારે બંનેના નિર્જીવ કરવા માટે જ્યા રાજ્ય ઉપયોગી છે જોઈ લોકો રહ્યા. તે બંનેના જીવનું રક્ષણ કરવું એ.પ. રક્ષણકારણ છે જોઈ રહ્યા અનુભવમાં આવે છે લોકો આ મહારાજ્ય તો રાજ્યો ભાગ કે જ્યારે ભાગ રક્ષણાર્થિક વિચારો જોઈને દુઃખ તો કરવા પાત્ર. જે કારણે જ્યા ગોષ્ઠિપુરુષોના છે - મારે સમુદ્રિય કોઈ રાજ્ય જ્યારે મુખરૂપ ઉપાંગથી વિચારોનું રક્ષણ પૃથ્વીકણ જ્યા રાજ્ય ના રાજ્ય ના રાજ્ય કે પછી બંને બાજુ (ઉપરિબંધ જ્યાંથી) રાજ્યમંત્રિઓના રાજ્યનો વિચાર કરવો. વિચારોનું જ્યારે રક્ષણને જુદા પાડવા જોઈએ. પરંતુ રાજાના મારનું પૃથ્વી રાજ્યો ઉપાય વડે બોલે પૃથ્વી કરો તો દરેક દરેક તો રાજ્ય ના વિચાર કરી દેવો.

S. 176

વિદુરજી બોલ્યા: હે મહારાજ! જ્યારે જગતો કામ વિદ્વાનોના છે, જ્યારે જગતો કુદે પક્ષ રહે જ્યાં પૃથ્વી પક્ષ જ્યારે જગતો રક્ષણ થયેલું છે; તો તેના કરવા વડે મને શાંતિ આ માટે બોલે કરો છો?

વિદુરજી બોલ્યા: જગતના રક્ષણોનો જ્યાં રોગ તો તેના જ્યારે જે રોગો છે તે રક્ષણ-વર્તમાન જ્યાંથી તો દરેક વિના તમારા જ્યાં જોવા રહ્યા નહીં, તેમજ જ્યારે પૃથ્વી તો જ્યારે પક્ષ પુરુષોને પક્ષ તે જ્યાં નહીં; તેના મારું જ્યાં કરેલું કોઈ ક્યારે નહીં. જેથી તારણવારણ અવસરે નિશ્ચિત થયેલા જ્યારે જ્યાં રોગ વડે કરેલા જ્યાં રહ્યા છે, તેમજ રક્ષણો જ્યાં કેવા છે. જ્યારે તમે વિદ્વાનોને પક્ષ નિર્જીવ વિરુદ્ધારણવાળા થશો, ત્યારે તે ક્યારે પૃથ્વીકણ જોવે દેખશો. રક્ષણ જ્યાં બંને ક્યારે તો જ્યારે જ્યાંથી જ્યારે તો તે જ્યારે પોતાના તે તે જ્યારે

ILEX

Teacher Sig. .....

પક્ષ નહીં છે એટલો જ અંશ જ્યારે કેવા છે.

Topic..... Date.....

ચિદાકાશ ના પૂર્વક પરમાણુ ભાગમાં પડ્યા અસંખ્ય જગતો રહ્યાં છે અને તેમના વિવર્તારો ના અણુઓ ની ગણત્રી કરવા તો કેટલા વર્ષ થઈ શકે? આ અંગે કમરમાં રહેલાના તેના મકરંદ વડે વ્યોમ દેવતા મારા પિતા પરમસંમત બ્રહ્મણ્ય એ પૂર્વે મને એક આખ્યાન કહેલું છે. તે સાંભળો.

મેં બ્રહ્મણને પૂછ્યું: 'આ જગતનો અણુ કેટલો મોટો છે અને કયા અધિષ્ઠાન ના અંદર તેનો પ્રતીત થાય છે તે આપ મને કહો.

બ્રહ્મા બોલ્યા: કુવિચારક મહર્ષિ! બ્રહ્મા જે આ પૃથ્વી જગતરૂપ બાંધે છે. અન્યુઓ જે તે બ્રહ્મસત્યરૂપે અનંત કહ્યાલ છે અને અવિદ્યાકોશોએ તે જગતરૂપે અનંત થયા છે. તે બ્રહ્માંડપિંડ અમારા બ્રહ્માંડાભ્યાસ બાદ મને કહેવાયા છે. ચિદાકાશ ના અંદર ચિદાકાશના અધિષ્ઠાનરૂપે રહેલો ચિદાકાશ નો એક પરમાણુ રહેલો છે. જેણે બોલાયા અસંખ્ય અંદર બોલાયા ત્રિરંગ ના વર્ણ ના બે બોલાયા જીવમાત્ર-અધિષ્ઠાન-પરમાણુ જેવો. પછી એ જ બોલાયા આકાશ જેવું અધિકારી-પરમાણુ, અવકાશપરમાણુ, પુર્ણપરમાણુ અને બ્રહ્મપરમાણુ નહીં કહેવાયું, આકાશ ના જેવા બોલાયા વર્ણરૂપ ને અહંકારરૂપે જોવા લાગ્યા. અહંકારે બોલાયા, વર્ણરૂપ માં બુદ્ધિતત્વ ને જોયો અને તે બુદ્ધિ એક ત્રિકાલ નું ત્રિમંડિત કરનારી વધ્યા માલા ને અનુકુળ વર્તનારી છે. અને બુદ્ધિ અમા જગતરૂપ વર્ણના અંદર બોલાયા ત્રિવર્ણરૂપ અસંખ્ય ત્રિકોણ માં અમરેખ વડે કોતરે છે કે અણે એણે 'હું બ્રહ્મરૂપ છું' એવા ત્રિકાલ ભાવને બોલાયામાં દોરે.

પછી જેમ અધિકારી ના બુદ્ધિતત્વ વર્ણ માં પર્વત તે ત્રિકોણ ઉપર આકારરૂપે દોરે છે તેમ તેણે વર્ણમાં જેવા દેહ ના અંદર ત્રિકોણ અંદર પાંચ ઇન્દ્રિયો આકાર જોઈ. આમ ચિદાકાશનો એ પરમાણુ મળો દેહના અસ્થિરૂપ બની ગયો. અણે બોલાયા વર્ણરૂપ ને ત્રિગોડીરૂપ ત્રિકાલ ના આકારે જોવા લાગ્યો. એ ત્રિકાલ અધિરાજિત થયો, ત્રિકાલી થયો, અનેક પુણ્યકર્મો વડે દૂષિત થયો. બાળ પુણ્યકર્મો અસંખ્ય બોલાયાનો થયો, કર્મના વધ્ય ફળ વડે અંધકારમય થયો અને કર્મિત્વ જેવા અજ્ઞાનોના અભાવ વડે દૂષિત થયો. વસ્તુતઃ

ILEX.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

જોવા જો એ શિલ્પકારો ની પરમાણુ અને વિરાટ એ બંનેનું સ્વરૂપ શિલ્પકારો જ છે. પૃથ્વીને જીવ, સ્થાવર માં પૃથ્વી, જલ અને જ્વલન, બોટલ - બોલ - અને બોલ બોમ્બ કુદરી, કાર્ય અને કૃષ્ણ એ રાજા શિબુરાના મણકાર ટેબોલિકાબાગરને અમરીકામાં પૃથિવીબોમ્બ - ત્ય થઈ રહેલું કૃષ્ણ બોમ્બ દેખે છે. બોટલ જ રાજે પૃથ્વીને જીવ અમા જાગૃત જલમાં પડ્યા દ્યા, જલ અને જ્વલન: બોટલ, બોલ અને બોલ બોમ્બ કુદરી કાર્ય અને કૃષ્ણ એ રાજા શિબુરાના મણકાર ગાડી બોટ બે કૃષ્ણ ની અંદર બાજુ અમરીકામાં પૃથિવીબોમ્બ થઈ રહેલા કૃષ્ણ બોમ્બ દેખે છે.

અમારા રાજે શિલ્પકારોનાં એકેક પરમાણુ ની અંદર અનુમ ઉર્જા માં પડ્યા મોટા બધા વિરાટ અંદર અણુ જાગતો રહેલા છે. અમે તે બાજુ બધો વડે ઉર્જા બહેલા કૃષ્ણ બોલ બોમ્બ છે. એ પરમાણુ અમા અમિલ્યા બે અમિલ્યાળાંડ બોલામાં અમારે બોલે બે અમાંત છે. અમે જે બોમ્બ બ્રહ્માંડ અમલ્યામાં અમારે બોલે બિનજીવ બ્રહ્માંડ થઈ ગયા છે. અમા જગતની અણુક સ્થાવર સમુદ્ર બે બેબારો પૃથ્વી બો જગતને બ્રહ્માંડ અમી, બોલે પોતે બોમ્બ પડ્યા બધા; કે મારે અમિલ્યાળ બ્રહ્માંડમાં માં પૃથ્વી, જલ, જ્વલન અને વાયુ એ અર્ક કેવા રહ્યા?

અમારાંડે પૃથિવીમાં અમારું અને અમારે જગાવું અમા અર્ક કિરણ બોલમા રહિત શિલ્પકારોનું જ છે. બ્રહ્માંડ અમરાવતી, અમાંતિ બે અમાંત છે અને બોલાયાં અમૃત માં જ અમલ્યાળા રહેલ છે. પરમાણુના અંદર બ્રહ્માંડો બાં બોમ્બ અમરાવતી બિલાડ બડી કિરણ બિલાડ જેવા થઈ રહ્યા છે, એમ અનુભવ બુદ્ધિ વડે જોવા આવે છે.

S.177 જાણવા જેવા જગત બ્રહ્માંડ જ છે.

રામ બોલ્યા: કે મહારાજ! જલ્યાવસ્થા બારોડે બો બિલાડ કારણે જ અમા જગત બ્રહ્માંડ પરમાણુ માંથી ઉત્પન્ન થયું કોય તો પછી બિલાડ કારણે અર્ક કાર્યરૂપ બધું બા શિલ્પકારો અમારે સંભવે છે. તો બાજુ જાણવા ILEX અમાંતિ બધું કોઈ કોણ-કારણમાં બિલાડ કારણે બોડબુદ્ધિ-બોક

Teacher Sig. .....

અમાંતિ બિલાડ કેમ થઈ જાય?

Topic..... Date.....

પરિવ્રાજક બોલ્યા: અખાદ્ય પદાર્થના અંદર જે મળ્યું જે વસ્તુ જે જેવા દેહ અમને અદ્વૈતાચ્ય વડે જેવા પ્રકારના કહ્યા છે છે, તે મળ્યું જે તે વસ્તુ જેવા કાર્યરૂપે કે કારણરૂપે દેખાય છે. આ દેહને જે મળ્યું પોતાના મન વડે જેવા પ્રકારનું કલ્પાય છે, જેવા પ્રકારનું તેને તે સમજે છે, અને દેખે છે; તેમ વળી બનીને મળ્યું જેવા પ્રકારે પોતાના કલ્પનાકોશ તે પ્રમાણે તેને દેખે છે. જેમ ચૌરાહવાળો પુરુષ ફેરા-બાબ અર્થાત્ જે બાબા વડે દુકાન પ્રતીતિમાં આવે છે, તેમ આ જગાના પગ ચિહ્ન અંશ અને જડ અંશ એ બંને વડે દુકાન છે. તેમાં કલ્પના અને તેનો અભાવ એ બંને રહેલાં છે.

કલ્પનાવિરહિત વાસ્તવિક દૃષ્ટિ વડ જોવા જો તો બ્રહ્મરૂપ છે. વિવા કારણે પદાર્થોના સ્થિતિ અને કારણયુક્ત પદાર્થોની સ્થિતિ એ બંને બ્રહ્મ ના અંદર રહેલ છે; કેમકે બ્રહ્મ પોતે સત્ચિદાનંદમય છે. સત્ એટલે અખંડ અને અબાધ્ય બ્રહ્મરૂપ જ છે. તથા તે જ એક એટલે અભેદરૂપે આવે છે, ત્યાં પછી કોનું શું કારણ હોય? અરે કશું ઉત્પન્ન પણ થતું નથી અને કશાનો નાશ પણ થતો નથી, પણ એક અર્થાત્ અખંડ બ્રહ્મ જ સ્થિર થઈ રહેલ છે. અને તે ચિદાકારરૂપ છે. શું કારણ હોય? શા માટે હોય? કોનું હોય? કયાં હોય? અને શાથી હોય? અથવા શું? કોનું કારણ? કયાં? શા માટે અને શું કારણ પર બ હોય? અરે! ઉત્પન્ન પણ નથી, અસ્તિત્વ પણ નથી, સત્ પણ નથી, અસત્ પણ નથી, તેમ મધ્યમપણું પણ નથી, અને મહાશૂન્ય પદના અંદર એ સત્ નું અસ્તિત્વ કે અસ્તિત્વનો અભાવ એ કાંઈ પણ નથી.

જે કાંઈ છે કે બધા તે સર્વ બ્રહ્મરૂપ છે, એ તમે સમજો, અદ્વૈતરોપ દૃષ્ટિએ જોવા બ્રહ્મ જગત જેવું બનાવે છે અને અપવાદ દૃષ્ટિ વડ જોવા તે તેવું નથી.

રામ બોલ્યા: હે સમર્થ મહારાજ! અવિદ્યાકોશે ના દૃષ્ટિ વડ જોવા કાર્યનું કાંઈ પણ કારણ હોય એમ સંભવે છે, તો પછી કારણ વિનાનું શું છે અને શા રીતે

ILEX તેનું નિષ્કારણ પણું ઘટે તે આપ કહો.

Teacher Sig. .....

વશિષ્ઠ બોલ્યા: વાસ્તવ પુરુષના દૃષ્ટિમાં

Topic..... Date.....

પ્રાણીઓની પુરુષ જ પ્રજોત્પત્તિ કરતા, તો પણ જે પ્રાણીમાં નર અને માદા જુદા જુદા છે તેમાં કોણ ફલિત ફોલ્લો? પ્રાણીની પ્રાણિજ પુરુષો જેવું બંધારણ અને ક્રિયા-લાક્ષણિકતા ધરાવે છે, તો પણ તેમને ક્રિયાશીલ બનવા અર્થે માદાનું કેવો ક્રિયાકોષ જેમ સ્થાન અને મુખ્યપણે એ બંને ભિન્નાંગ અલગ અલગ થઈ રહે છે ત્યારે તે બંનેનું સ્થાયી ભિન્ન ભિન્ન અંગ હોવું જોઈએ રહેતું નથી, તેમ પ્રજોત્પત્તિ પણ બંધારણ અલગ અંદર જ આવે છે અને પ્રાણીમાં એક પ્રજોત્પત્તિ જેવું થઈ રહે છે ત્યાં તે કોઈ જુદું નથી, એટલે તે વિષે કોઈ કહેવા જેવું નથી.

અહીં મૂર્ખ તો બોલ્યા પણ તે માટે હું તેની બુદ્ધિ ને અનુસરી ને કહું છું કે 'નિરાકાર બ્રહ્મ મુખ્ય છે અને તે પોતે જ અર્ધાંગ થઈ રહેલ છે. પ્રાણી કેટલાક પદાર્થો આકારયુક્ત છે અને કેટલાક અનાકાર પણ છે જેમ બુદ્ધિ જેવા દરેક પ્રાણીમાત્રને જેની જરૂર પડે છે, તેવું તેને માટે છે. અર્ધ અનુભવ તત્ત્વજ્ઞાનીઓની દૃષ્ટિમાં અર્ધ કારણો ગૌણ થઈ જાય છે; એ પણ મુખ્ય નું કશું કારણ રહેતું નથી. પ્રાણી મુખ્ય કારણ ક્રિયાશીલ છે.

આ જગતમાં તેનું અસ્તિત્વ ટકાવી રાખવા માટે ઈશ્વર, પ્રકાશ, પ્રજાપતિ પ્રાણી કારણ (જૈવિક આદિ) કોઈ કારણ તે છે; પણ તે બે સ્વાર્થ-કરતું છે અને વ્યર્થ વ્યવહાર છે. તે ક્રિયાઓને ફરજીયાત પાળવું નથી. પ્રાણીમાં પદાર્થ નું વ્યવહાર સ્વરૂપ ના પ્રાણીમાત્ર ત્યાં મુખ્ય જેમાં પ્રાણીમાં મોટાભાગે ઉત્પન્ન કરે છે પરંતુ જગતમાં તેમનું સ્વરૂપ પ્રાણીમાત્ર પર જેમાં મોટે ભાગે ઉત્પન્ન કરવા નથી. તે જ પ્રમાણે મુખ્ય નું પણ પ્રજા પ્રમાણ પેદા થવું છે. જ્યાં પ્રાણી મુખ્ય જ તે મોટે કરાવે છે. કદાચિત્ મુખ્ય તરફથી અને કદ નાં પ્રાણીમાત્રથી અનુભવ માંગ પ્રાણી રહે જેવું કોઈ કારણ કલ્પ પેદા થવા પ્રાણી તો તે મૂર્ખતા નો એક ભાગ રહે છે.

એક જ દૃષ્ટિબિંદુ એકડો દ્વારા કરવાને પૂર્ણ ILEX થાય છે તેમાં શું કારણ છે? દૃષ્ટિ આદિ નિરાકાર છે, તેથી Teacher Sig. .....

તે પ્રત્યેકમાં સાકાર દેહ નું કારણરૂપ સંભવવું નથી.

Topic..... Date.....

તો પછી સૃષ્ટિ રચાઈ ત્યાં સુધીના પ્રયત્ન દરમ્યાન કેટલું શું કારણ કોણ? વિજ્ઞાનવાદીઓના મત મુજબ આપણું વિશ્વ પણ વિચારકર છે, તો તે રચાવા પાછળ કોઈ બાહ્ય પરિબળ કે પરમતત્વ જરૂર વિચારકર પદાર્થનું કારણ કેમ કહી શકે? સત્કાર્યવાદ એવો સત્કાર્ય છે કે તે કારણરૂપ રહી ગયું છે અને સત્કાર્યવાદીઓનું કહેવું છે, પણ એ તો એક સત્કાર્યમાં બીજી પરિસ્થિતિ કારણના ફેરફાર કરવા જેવું છે. માટે અર્ધ પદાર્થ જ્યાં તેનું કારણ એ અર્ધ રચનાત્મકતાને વિનાકારણે જ ઉત્પન્ન થાય છે. વાસ્તવ પુરુષના દૃષ્ટિ મુજબ અર્ધ કારણ રચનાત્મકતાને કહેવું છે, અને તે કારણ માત્ર ~~રચનાકારણે~~ વિનાકારણ રચનાકારણે ઉત્પન્ન થયું છે. વાસ્તવદૃષ્ટિ રહ્યા પછી જીવિત પણ દુઃખ રહિત રહેવું જોઈએ.

સૃષ્ટિના રચનાક્રમમાં એ રહ્યા કોણ ઉત્પન્ન થયું નથી; પરંતુ જેમ પોતાનું રચનાસંકલ્પ સત્ત્વ મુજબ સત્ત્વ સૃષ્ટિ તો જેવું બનાવે છે, તેમ વિનાકારણ જ કહેવું બનાવ રહેવું છે, આનું કોઈ કહ્યું કોણ રહેવું નથી. માટે આ જગતના જીવો બહુમાં અનુભવરૂપ છે. જેમ સુકાં એક એકરૂપ જેના અંદર તરંગો, ફરકારો તથા ફેન પણ તો અર્ધ રહેલાં હોય છે, તેમ બ્રહ્મ જ પોતાના સત્કાર્ય અંદર અર્ધ રચનાકારે બનાવ રહેલ છે. આ રચાવા-જેમ સૃષ્ટિ પણ વાસ્તવતઃ જોતાં વિનાકારણ છે. બિંદુ રચનાકારે રચનાત્મકતા રચાવતાં સત્ત્વ સત્ત્વના પદાર્થ બિંદુ જ હોય છે; કેમકે તે રચનાત્મક કોઈ જુદા નથી. તે પ્રમાણે સૃષ્ટિ, ચિત્ત અને પ્રલય વિકૃત રચાવાના અંદર અભિન્ન રચના થઈ રહેલાં છે. જીવ રચનાકારે વિકાર રહિત પરમાત્મા પોતે જ પોતાના સત્ત્વમાં એક ~~સૃષ્ટિ~~ સૃષ્ટિ બનાવ તો સૃષ્ટિરચો રૂપ થઈ જાય છે. બાહ્યના રહિત જે જીવન છે તે જ મોક્ષરૂપ છે. આમ કારણ તો અભાવે જે સૃષ્ટિ જ નથી તો પછી આ પૃથ્વી રચના પ્રલય કેમનું કેવાં પણ કોઈ નથી. વિનાકારણ જ અર્ધ પદાર્થરૂપે બનાવે છે.

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date 18.12.25

S.178 પ્રેમ્બલ્સ.

૨૫ બોલ્યા: ૨૫ ૨૬ બોલ્યા મા ૨૫ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦ ૧૦૧ ૧૦૨ ૧૦૩ ૧૦૪ ૧૦૫ ૧૦૬ ૧૦૭ ૧૦૮ ૧૦૯ ૧૧૦ ૧૧૧ ૧૧૨ ૧૧૩ ૧૧૪ ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯ ૧૨૦ ૧૨૧ ૧૨૨ ૧૨૩ ૧૨૪ ૧૨૫ ૧૨૬ ૧૨૭ ૧૨૮ ૧૨૯ ૧૩૦ ૧૩૧ ૧૩૨ ૧૩૩ ૧૩૪ ૧૩૫ ૧૩૬ ૧૩૭ ૧૩૮ ૧૩૯ ૧૪૦ ૧૪૧ ૧૪૨ ૧૪૩ ૧૪૪ ૧૪૫ ૧૪૬ ૧૪૭ ૧૪૮ ૧૪૯ ૧૫૦ ૧૫૧ ૧૫૨ ૧૫૩ ૧૫૪ ૧૫૫ ૧૫૬ ૧૫૭ ૧૫૮ ૧૫૯ ૧૬૦ ૧૬૧ ૧૬૨ ૧૬૩ ૧૬૪ ૧૬૫ ૧૬૬ ૧૬૭ ૧૬૮ ૧૬૯ ૧૭૦ ૧૭૧ ૧૭૨ ૧૭૩ ૧૭૪ ૧૭૫ ૧૭૬ ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦ ૧૮૧ ૧૮૨ ૧૮૩ ૧૮૪ ૧૮૫ ૧૮૬ ૧૮૭ ૧૮૮ ૧૮૯ ૧૯૦ ૧૯૧ ૧૯૨ ૧૯૩ ૧૯૪ ૧૯૫ ૧૯૬ ૧૯૭ ૧૯૮ ૧૯૯ ૨૦૦ ૨૦૧ ૨૦૨ ૨૦૩ ૨૦૪ ૨૦૫ ૨૦૬ ૨૦૭ ૨૦૮ ૨૦૯ ૨૧૦ ૨૧૧ ૨૧૨ ૨૧૩ ૨૧૪ ૨૧૫ ૨૧૬ ૨૧૭ ૨૧૮ ૨૧૯ ૨૨૦ ૨૨૧ ૨૨૨ ૨૨૩ ૨૨૪ ૨૨૫ ૨૨૬ ૨૨૭ ૨૨૮ ૨૨૯ ૨૩૦ ૨૩૧ ૨૩૨ ૨૩૩ ૨૩૪ ૨૩૫ ૨૩૬ ૨૩૭ ૨૩૮ ૨૩૯ ૨૪૦ ૨૪૧ ૨૪૨ ૨૪૩ ૨૪૪ ૨૪૫ ૨૪૬ ૨૪૭ ૨૪૮ ૨૪૯ ૨૫૦ ૨૫૧ ૨૫૨ ૨૫૩ ૨૫૪ ૨૫૫ ૨૫૬ ૨૫૭ ૨૫૮ ૨૫૯ ૨૬૦ ૨૬૧ ૨૬૨ ૨૬૩ ૨૬૪ ૨૬૫ ૨૬૬ ૨૬૭ ૨૬૮ ૨૬૯ ૨૭૦ ૨૭૧ ૨૭૨ ૨૭૩ ૨૭૪ ૨૭૫ ૨૭૬ ૨૭૭ ૨૭૮ ૨૭૯ ૨૮૦ ૨૮૧ ૨૮૨ ૨૮૩ ૨૮૪ ૨૮૫ ૨૮૬ ૨૮૭ ૨૮૮ ૨૮૯ ૨૯૦ ૨૯૧ ૨૯૨ ૨૯૩ ૨૯૪ ૨૯૫ ૨૯૬ ૨૯૭ ૨૯૮ ૨૯૯ ૩૦૦ ૩૦૧ ૩૦૨ ૩૦૩ ૩૦૪ ૩૦૫ ૩૦૬ ૩૦૭ ૩૦૮ ૩૦૯ ૩૧૦ ૩૧૧ ૩૧૨ ૩૧૩ ૩૧૪ ૩૧૫ ૩૧૬ ૩૧૭ ૩૧૮ ૩૧૯ ૩૨૦ ૩૨૧ ૩૨૨ ૩૨૩ ૩૨૪ ૩૨૫ ૩૨૬ ૩૨૭ ૩૨૮ ૩૨૯ ૩૩૦ ૩૩૧ ૩૩૨ ૩૩૩ ૩૩૪ ૩૩૫ ૩૩૬ ૩૩૭ ૩૩૮ ૩૩૯ ૩૪૦ ૩૪૧ ૩૪૨ ૩૪૩ ૩૪૪ ૩૪૫ ૩૪૬ ૩૪૭ ૩૪૮ ૩૪૯ ૩૫૦ ૩૫૧ ૩૫૨ ૩૫૩ ૩૫૪ ૩૫૫ ૩૫૬ ૩૫૭ ૩૫૮ ૩૫૯ ૩૬૦ ૩૬૧ ૩૬૨ ૩૬૩ ૩૬૪ ૩૬૫ ૩૬૬ ૩૬૭ ૩૬૮ ૩૬૯ ૩૭૦ ૩૭૧ ૩૭૨ ૩૭૩ ૩૭૪ ૩૭૫ ૩૭૬ ૩૭૭ ૩૭૮ ૩૭૯ ૩૮૦ ૩૮૧ ૩૮૨ ૩૮૩ ૩૮૪ ૩૮૫ ૩૮૬ ૩૮૭ ૩૮૮ ૩૮૯ ૩૯૦ ૩૯૧ ૩૯૨ ૩૯૩ ૩૯૪ ૩૯૫ ૩૯૬ ૩૯૭ ૩૯૮ ૩૯૯ ૪૦૦ ૪૦૧ ૪૦૨ ૪૦૩ ૪૦૪ ૪૦૫ ૪૦૬ ૪૦૭ ૪૦૮ ૪૦૯ ૪૧૦ ૪૧૧ ૪૧૨ ૪૧૩ ૪૧૪ ૪૧૫ ૪૧૬ ૪૧૭ ૪૧૮ ૪૧૯ ૪૨૦ ૪૨૧ ૪૨૨ ૪૨૩ ૪૨૪ ૪૨૫ ૪૨૬ ૪૨૭ ૪૨૮ ૪૨૯ ૪૩૦ ૪૩૧ ૪૩૨ ૪૩૩ ૪૩૪ ૪૩૫ ૪૩૬ ૪૩૭ ૪૩૮ ૪૩૯ ૪૪૦ ૪૪૧ ૪૪૨ ૪૪૩ ૪૪૪ ૪૪૫ ૪૪૬ ૪૪૭ ૪૪૮ ૪૪૯ ૪૫૦ ૪૫૧ ૪૫૨ ૪૫૩ ૪૫૪ ૪૫૫ ૪૫૬ ૪૫૭ ૪૫૮ ૪૫૯ ૪૬૦ ૪૬૧ ૪૬૨ ૪૬૩ ૪૬૪ ૪૬૫ ૪૬૬ ૪૬૭ ૪૬૮ ૪૬૯ ૪૭૦ ૪૭૧ ૪૭૨ ૪૭૩ ૪૭૪ ૪૭૫ ૪૭૬ ૪૭૭ ૪૭૮ ૪૭૯ ૪૮૦ ૪૮૧ ૪૮૨ ૪૮૩ ૪૮૪ ૪૮૫ ૪૮૬ ૪૮૭ ૪૮૮ ૪૮૯ ૪૯૦ ૪૯૧ ૪૯૨ ૪૯૩ ૪૯૪ ૪૯૫ ૪૯૬ ૪૯૭ ૪૯૮ ૪૯૯ ૫૦૦ ૫૦૧ ૫૦૨ ૫૦૩ ૫૦૪ ૫૦૫ ૫૦૬ ૫૦૭ ૫૦૮ ૫૦૯ ૫૧૦ ૫૧૧ ૫૧૨ ૫૧૩ ૫૧૪ ૫૧૫ ૫૧૬ ૫૧૭ ૫૧૮ ૫૧૯ ૫૨૦ ૫૨૧ ૫૨૨ ૫૨૩ ૫૨૪ ૫૨૫ ૫૨૬ ૫૨૭ ૫૨૮ ૫૨૯ ૫૩૦ ૫૩૧ ૫૩૨ ૫૩૩ ૫૩૪ ૫૩૫ ૫૩૬ ૫૩૭ ૫૩૮ ૫૩૯ ૫૪૦ ૫૪૧ ૫૪૨ ૫૪૩ ૫૪૪ ૫૪૫ ૫૪૬ ૫૪૭ ૫૪૮ ૫૪૯ ૫૫૦ ૫૫૧ ૫૫૨ ૫૫૩ ૫૫૪ ૫૫૫ ૫૫૬ ૫૫૭ ૫૫૮ ૫૫૯ ૫૬૦ ૫૬૧ ૫૬૨ ૫૬૩ ૫૬૪ ૫૬૫ ૫૬૬ ૫૬૭ ૫૬૮ ૫૬૯ ૫૭૦ ૫૭૧ ૫૭૨ ૫૭૩ ૫૭૪ ૫૭૫ ૫૭૬ ૫૭૭ ૫૭૮ ૫૭૯ ૫૮૦ ૫૮૧ ૫૮૨ ૫૮૩ ૫૮૪ ૫૮૫ ૫૮૬ ૫૮૭ ૫૮૮ ૫૮૯ ૫૯૦ ૫૯૧ ૫૯૨ ૫૯૩ ૫૯૪ ૫૯૫ ૫૯૬ ૫૯૭ ૫૯૮ ૫૯૯ ૬૦૦ ૬૦૧ ૬૦૨ ૬૦૩ ૬૦૪ ૬૦૫ ૬૦૬ ૬૦૭ ૬૦૮ ૬૦૯ ૬૧૦ ૬૧૧ ૬૧૨ ૬૧૩ ૬૧૪ ૬૧૫ ૬૧૬ ૬૧૭ ૬૧૮ ૬૧૯ ૬૨૦ ૬૨૧ ૬૨૨ ૬૨૩ ૬૨૪ ૬૨૫ ૬૨૬ ૬૨૭ ૬૨૮ ૬૨૯ ૬૩૦ ૬૩૧ ૬૩૨ ૬૩૩ ૬૩૪ ૬૩૫ ૬૩૬ ૬૩૭ ૬૩૮ ૬૩૯ ૬૪૦ ૬૪૧ ૬૪૨ ૬૪૩ ૬૪૪ ૬૪૫ ૬૪૬ ૬૪૭ ૬૪૮ ૬૪૯ ૬૫૦ ૬૫૧ ૬૫૨ ૬૫૩ ૬૫૪ ૬૫૫ ૬૫૬ ૬૫૭ ૬૫૮ ૬૫૯ ૬૬૦ ૬૬૧ ૬૬૨ ૬૬૩ ૬૬૪ ૬૬૫ ૬૬૬ ૬૬૭ ૬૬૮ ૬૬૯ ૬૭૦ ૬૭૧ ૬૭૨ ૬૭૩ ૬૭૪ ૬૭૫ ૬૭૬ ૬૭૭ ૬૭૮ ૬૭૯ ૬૮૦ ૬૮૧ ૬૮૨ ૬૮૩ ૬૮૪ ૬૮૫ ૬૮૬ ૬૮૭ ૬૮૮ ૬૮૯ ૬૯૦ ૬૯૧ ૬૯૨ ૬૯૩ ૬૯૪ ૬૯૫ ૬૯૬ ૬૯૭ ૬૯૮ ૬૯૯ ૭૦૦ ૭૦૧ ૭૦૨ ૭૦૩ ૭૦૪ ૭૦૫ ૭૦૬ ૭૦૭ ૭૦૮ ૭૦૯ ૭૧૦ ૭૧૧ ૭૧૨ ૭૧૩ ૭૧૪ ૭૧૫ ૭૧૬ ૭૧૭ ૭૧૮ ૭૧૯ ૭૨૦ ૭૨૧ ૭૨૨ ૭૨૩ ૭૨૪ ૭૨૫ ૭૨૬ ૭૨૭ ૭૨૮ ૭૨૯ ૭૩૦ ૭૩૧ ૭૩૨ ૭૩૩ ૭૩૪ ૭૩૫ ૭૩૬ ૭૩૭ ૭૩૮ ૭૩૯ ૭૪૦ ૭૪૧ ૭૪૨ ૭૪૩ ૭૪૪ ૭૪૫ ૭૪૬ ૭૪૭ ૭૪૮ ૭૪૯ ૭૫૦ ૭૫૧ ૭૫૨ ૭૫૩ ૭૫૪ ૭૫૫ ૭૫૬ ૭૫૭ ૭૫૮ ૭૫૯ ૭૬૦ ૭૬૧ ૭૬૨ ૭૬૩ ૭૬૪ ૭૬૫ ૭૬૬ ૭૬૭ ૭૬૮ ૭૬૯ ૭૭૦ ૭૭૧ ૭૭૨ ૭૭૩ ૭૭૪ ૭૭૫ ૭૭૬ ૭૭૭ ૭૭૮ ૭૭૯ ૭૮૦ ૭૮૧ ૭૮૨ ૭૮૩ ૭૮૪ ૭૮૫ ૭૮૬ ૭૮૭ ૭૮૮ ૭૮૯ ૭૯૦ ૭૯૧ ૭૯૨ ૭૯૩ ૭૯૪ ૭૯૫ ૭૯૬ ૭૯૭ ૭૯૮ ૭૯૯ ૮૦૦ ૮૦૧ ૮૦૨ ૮૦૩ ૮૦૪ ૮૦૫ ૮૦૬ ૮૦૭ ૮૦૮ ૮૦૯ ૮૧૦ ૮૧૧ ૮૧૨ ૮૧૩ ૮૧૪ ૮૧૫ ૮૧૬ ૮૧૭ ૮૧૮ ૮૧૯ ૮૨૦ ૮૨૧ ૮૨૨ ૮૨૩ ૮૨૪ ૮૨૫ ૮૨૬ ૮૨૭ ૮૨૮ ૮૨૯ ૮૩૦ ૮૩૧ ૮૩૨ ૮૩૩ ૮૩૪ ૮૩૫ ૮૩૬ ૮૩૭ ૮૩૮ ૮૩૯ ૮૪૦ ૮૪૧ ૮૪૨ ૮૪૩ ૮૪૪ ૮૪૫ ૮૪૬ ૮૪૭ ૮૪૮ ૮૪૯ ૮૫૦ ૮૫૧ ૮૫૨ ૮૫૩ ૮૫૪ ૮૫૫ ૮૫૬ ૮૫૭ ૮૫૮ ૮૫૯ ૮૬૦ ૮૬૧ ૮૬૨ ૮૬૩ ૮૬૪ ૮૬૫ ૮૬૬ ૮૬૭ ૮૬૮ ૮૬૯ ૮૭૦ ૮૭૧ ૮૭૨ ૮૭૩ ૮૭૪ ૮૭૫ ૮૭૬ ૮૭૭ ૮૭૮ ૮૭૯ ૮૮૦ ૮૮૧ ૮૮૨ ૮૮૩ ૮૮૪ ૮૮૫ ૮૮૬ ૮૮૭ ૮૮૮ ૮૮૯ ૮૯૦ ૮૯૧ ૮૯૨ ૮૯૩ ૮૯૪ ૮૯૫ ૮૯૬ ૮૯૭ ૮૯૮ ૮૯૯ ૯૦૦ ૯૦૧ ૯૦૨ ૯૦૩ ૯૦૪ ૯૦૫ ૯૦૬ ૯૦૭ ૯૦૮ ૯૦૯ ૯૧૦ ૯૧૧ ૯૧૨ ૯૧૩ ૯૧૪ ૯૧૫ ૯૧૬ ૯૧૭ ૯૧૮ ૯૧૯ ૯૨૦ ૯૨૧ ૯૨૨ ૯૨૩ ૯૨૪ ૯૨૫ ૯૨૬ ૯૨૭ ૯૨૮ ૯૨૯ ૯૩૦ ૯૩૧ ૯૩૨ ૯૩૩ ૯૩૪ ૯૩૫ ૯૩૬ ૯૩૭ ૯૩૮ ૯૩૯ ૯૪૦ ૯૪૧ ૯૪૨ ૯૪૩ ૯૪૪ ૯૪૫ ૯૪૬ ૯૪૭ ૯૪૮ ૯૪૯ ૯૫૦ ૯૫૧ ૯૫૨ ૯૫૩ ૯૫૪ ૯૫૫ ૯૫૬ ૯૫૭ ૯૫૮ ૯૫૯ ૯૬૦ ૯૬૧ ૯૬૨ ૯૬૩ ૯૬૪ ૯૬૫ ૯૬૬ ૯૬૭ ૯૬૮ ૯૬૯ ૯૭૦ ૯૭૧ ૯૭૨ ૯૭૩ ૯૭૪ ૯૭૫ ૯૭૬ ૯૭૭ ૯૭૮ ૯૭૯ ૯૮૦ ૯૮૧ ૯૮૨ ૯૮૩ ૯૮૪ ૯૮૫ ૯૮૬ ૯૮૭ ૯૮૮ ૯૮૯ ૯૯૦ ૯૯૧ ૯૯૨ ૯૯૩ ૯૯૪ ૯૯૫ ૯૯૬ ૯૯૭ ૯૯૮ ૯૯૯ ૧૦૦૦ ૧૦૦૧ ૧૦૦૨ ૧૦૦૩ ૧૦૦૪ ૧૦૦૫ ૧૦૦૬ ૧૦૦૭ ૧૦૦૮ ૧૦૦૯ ૧૦૧૦ ૧૦૧૧ ૧૦૧૨ ૧૦૧૩ ૧૦૧૪ ૧૦૧૫ ૧૦૧૬ ૧૦૧૭ ૧૦૧૮ ૧૦૧૯ ૧૦૨૦ ૧૦૨૧ ૧૦૨૨ ૧૦૨૩ ૧૦૨૪ ૧૦૨૫ ૧૦૨૬ ૧૦૨૭ ૧૦૨૮ ૧૦૨૯ ૧૦૩૦ ૧૦૩૧ ૧૦૩૨ ૧૦૩૩ ૧૦૩૪ ૧૦૩૫ ૧૦૩૬ ૧૦૩૭ ૧૦૩૮ ૧૦૩૯ ૧૦૪૦ ૧૦૪૧ ૧૦૪૨ ૧૦૪૩ ૧૦૪૪ ૧૦૪૫ ૧૦૪૬ ૧૦૪૭ ૧૦૪૮ ૧૦૪૯ ૧૦૫૦ ૧૦૫૧ ૧૦૫૨ ૧૦૫૩ ૧૦૫૪ ૧૦૫૫ ૧૦૫૬ ૧૦૫૭ ૧૦૫૮ ૧૦૫૯ ૧૦૬૦ ૧૦૬૧ ૧૦૬૨ ૧૦૬૩ ૧૦૬૪ ૧૦૬૫ ૧૦૬૬ ૧૦૬૭ ૧૦૬૮ ૧૦૬૯ ૧૦૭૦ ૧૦૭૧ ૧૦૭૨ ૧૦૭૩ ૧૦૭૪ ૧૦૭૫ ૧૦૭૬ ૧૦૭૭ ૧૦૭૮ ૧૦૭૯ ૧૦૮૦ ૧૦૮૧ ૧૦૮૨ ૧૦૮૩ ૧૦૮૪ ૧૦૮૫ ૧૦૮૬ ૧૦૮૭ ૧૦૮૮ ૧૦૮૯ ૧૦૯૦ ૧૦૯૧ ૧૦૯૨ ૧૦૯૩ ૧૦૯૪ ૧૦૯૫ ૧૦૯૬ ૧૦૯૭ ૧૦૯૮ ૧૦૯૯ ૧૧૦૦ ૧૧૦૧ ૧૧૦૨ ૧૧૦૩ ૧૧૦૪ ૧૧૦૫ ૧૧૦૬ ૧૧૦૭ ૧૧૦૮ ૧૧૦૯ ૧૧૧૦ ૧૧૧૧ ૧૧૧૨ ૧૧૧૩ ૧૧૧૪ ૧૧૧૫ ૧૧૧૬ ૧૧૧૭ ૧૧૧૮ ૧૧૧૯ ૧૧૨૦ ૧૧૨૧ ૧૧૨૨ ૧૧૨૩ ૧૧૨૪ ૧૧૨૫ ૧૧૨૬ ૧૧૨૭ ૧૧૨૮ ૧૧૨૯ ૧૧૩૦ ૧૧૩૧ ૧૧૩૨ ૧૧૩૩ ૧૧૩૪ ૧૧૩૫ ૧૧૩૬ ૧૧૩૭ ૧૧૩૮ ૧૧૩૯ ૧૧૪૦ ૧૧૪૧ ૧૧૪૨ ૧૧૪૩ ૧૧૪૪ ૧૧૪૫ ૧૧૪૬ ૧૧૪૭ ૧૧૪૮ ૧૧૪૯ ૧૧૫૦ ૧૧૫૧ ૧૧૫૨ ૧૧૫૩ ૧૧૫૪ ૧૧૫૫ ૧૧૫૬ ૧૧૫૭ ૧૧૫૮ ૧૧૫૯ ૧૧૬૦ ૧૧૬૧ ૧૧૬૨ ૧૧૬૩ ૧૧૬૪ ૧૧૬૫ ૧૧૬૬ ૧૧૬૭ ૧૧૬૮ ૧૧૬૯ ૧૧૭૦ ૧૧૭૧ ૧૧૭૨ ૧૧૭૩ ૧૧૭૪ ૧૧૭૫ ૧૧૭૬ ૧૧૭૭ ૧૧૭૮ ૧૧૭૯ ૧૧૮૦ ૧૧૮૧ ૧૧૮૨ ૧૧૮૩ ૧૧૮૪ ૧૧૮૫ ૧૧૮૬ ૧૧૮૭ ૧૧૮૮ ૧૧૮૯ ૧૧૯૦ ૧૧૯૧ ૧૧૯૨ ૧૧૯૩ ૧૧૯૪ ૧૧૯૫ ૧૧૯૬ ૧૧૯૭ ૧૧૯૮ ૧૧૯૯ ૧૨૦૦ ૧૨૦૧ ૧૨૦૨ ૧૨૦૩ ૧૨૦૪ ૧૨૦૫ ૧૨૦૬ ૧૨૦૭ ૧૨૦૮ ૧૨૦૯ ૧૨૧૦ ૧૨૧૧ ૧૨૧૨ ૧૨૧૩ ૧૨૧૪ ૧૨૧૫ ૧૨૧૬ ૧૨૧૭ ૧૨૧૮ ૧૨૧૯ ૧૨૨૦ ૧૨૨૧ ૧૨૨૨ ૧૨૨૩ ૧૨૨૪ ૧૨૨૫ ૧૨૨૬ ૧૨૨૭ ૧૨૨૮ ૧૨૨૯ ૧૨૩૦ ૧૨૩૧ ૧૨૩૨ ૧૨૩૩ ૧૨૩૪ ૧૨૩૫ ૧૨૩૬ ૧૨૩૭ ૧૨૩૮ ૧૨૩૯ ૧૨૪૦ ૧૨૪૧ ૧૨૪૨ ૧૨૪૩ ૧૨૪૪ ૧૨૪૫ ૧૨૪૬ ૧૨૪૭ ૧૨૪૮ ૧૨૪૯ ૧૨૫૦ ૧૨૫૧ ૧૨૫૨ ૧૨૫૩ ૧૨૫૪ ૧૨૫૫ ૧૨૫૬ ૧૨૫૭ ૧૨૫૮ ૧૨૫૯ ૧૨૬૦ ૧૨૬૧ ૧૨૬૨ ૧૨૬૩ ૧૨૬૪ ૧૨૬૫ ૧૨૬૬ ૧૨૬૭ ૧૨૬૮ ૧૨૬૯ ૧૨૭૦ ૧૨૭૧ ૧૨૭૨ ૧૨૭૩ ૧૨૭૪ ૧૨૭૫ ૧૨૭૬ ૧૨૭૭ ૧૨૭૮ ૧૨૭૯ ૧૨૮૦ ૧૨૮૧ ૧૨૮૨ ૧૨૮૩ ૧૨૮૪ ૧૨૮૫ ૧૨૮૬ ૧૨૮૭ ૧૨૮૮ ૧૨૮૯ ૧૨૯૦ ૧૨૯૧ ૧૨૯૨ ૧૨૯૩ ૧૨૯૪ ૧૨૯૫ ૧૨૯૬ ૧૨૯૭ ૧૨૯૮ ૧૨૯૯ ૧૩૦૦ ૧૩૦૧ ૧૩૦૨ ૧૩૦૩ ૧૩૦૪ ૧૩૦૫ ૧૩૦૬ ૧૩૦૭ ૧૩૦૮ ૧૩૦૯ ૧૩૧૦ ૧૩૧૧ ૧૩૧૨ ૧૩૧૩ ૧૩૧૪ ૧૩૧૫ ૧૩૧૬ ૧૩૧૭ ૧૩૧૮ ૧૩૧૯ ૧૩૨૦ ૧૩૨૧ ૧૩૨૨ ૧૩૨૩ ૧૩૨૪ ૧૩૨૫ ૧૩૨૬ ૧૩૨૭ ૧૩૨૮ ૧૩૨૯ ૧૩૩૦ ૧૩૩૧ ૧૩૩૨ ૧૩૩૩ ૧૩૩૪ ૧૩૩૫ ૧૩૩૬ ૧૩૩૭ ૧૩૩૮ ૧૩૩૯ ૧૩૪૦ ૧૩૪૧ ૧૩૪૨ ૧૩૪૩ ૧૩૪૪ ૧૩૪૫ ૧૩૪૬ ૧૩૪૭ ૧૩૪૮ ૧૩૪૯ ૧૩૫૦ ૧૩૫૧ ૧૩૫૨ ૧૩૫૩ ૧૩૫૪ ૧૩૫૫ ૧૩૫૬ ૧૩૫૭ ૧૩૫૮ ૧૩૫૯ ૧૩૬૦ ૧૩૬૧ ૧૩૬૨ ૧૩૬૩ ૧૩૬૪ ૧૩૬૫ ૧૩૬૬ ૧૩૬૭ ૧૩૬૮ ૧૩૬૯ ૧૩૭૦ ૧૩૭૧ ૧૩૭૨ ૧૩૭૩ ૧૩૭૪ ૧૩૭૫ ૧૩૭૬ ૧૩૭૭ ૧૩૭૮ ૧૩૭૯ ૧૩૮૦ ૧૩૮૧ ૧૩૮૨ ૧૩૮૩ ૧૩૮૪ ૧૩૮૫ ૧૩૮૬ ૧૩૮૭ ૧૩૮૮ ૧૩૮૯ ૧૩૯૦ ૧૩૯૧ ૧૩૯૨ ૧૩૯૩ ૧૩૯૪ ૧૩૯૫ ૧૩૯૬ ૧૩૯૭ ૧૩૯૮ ૧૩૯૯ ૧૪૦૦ ૧૪૦૧ ૧૪૦૨ ૧૪૦૩ ૧૪૦૪ ૧૪૦૫ ૧૪૦૬ ૧૪૦૭ ૧૪૦૮ ૧૪૦૯ ૧૪૧૦ ૧૪૧૧ ૧૪૧૨ ૧૪૧૩ ૧૪૧૪ ૧૪૧૫ ૧૪૧૬ ૧૪૧૭ ૧૪૧૮ ૧૪૧૯ ૧૪૨૦ ૧૪૨૧ ૧૪૨૨ ૧૪૨૩ ૧૪૨૪ ૧૪૨૫ ૧૪૨૬ ૧૪૨૭ ૧૪૨૮ ૧૪૨૯ ૧૪૩૦ ૧૪૩૧ ૧૪૩૨ ૧૪૩૩ ૧૪૩૪ ૧૪૩૫ ૧૪૩૬ ૧૪૩૭ ૧૪૩૮ ૧૪૩૯ ૧૪૪૦ ૧૪૪૧ ૧૪૪૨ ૧૪૪૩ ૧૪૪૪ ૧૪૪૫ ૧૪૪૬ ૧૪૪૭ ૧૪૪૮ ૧૪૪૯ ૧૪૫૦ ૧૪૫૧ ૧૪૫૨ ૧૪૫૩ ૧૪૫૪ ૧૪૫૫ ૧૪૫૬ ૧૪૫૭ ૧૪૫૮ ૧૪૫૯ ૧૪૬૦ ૧૪૬૧ ૧૪૬૨ ૧૪૬૩ ૧૪૬૪ ૧૪૬૫ ૧૪૬૬ ૧૪૬૭ ૧૪૬૮ ૧૪૬૯ ૧૪૭૦ ૧૪૭૧ ૧૪૭૨ ૧૪૭૩ ૧૪૭૪ ૧૪૭૫ ૧૪૭૬ ૧૪૭૭ ૧૪૭૮ ૧૪૭૯ ૧૪૮૦ ૧૪૮૧ ૧૪૮૨ ૧૪૮૩ ૧૪૮૪ ૧૪૮૫ ૧૪૮૬ ૧૪૮૭ ૧૪૮૮ ૧૪૮૯ ૧૪૯૦ ૧૪૯૧ ૧૪૯૨ ૧૪૯૩ ૧૪૯૪ ૧૪૯૫ ૧૪૯૬ ૧૪૯૭ ૧૪૯૮ ૧૪૯૯ ૧૫૦૦ ૧૫૦૧ ૧૫૦૨ ૧૫૦૩ ૧૫૦૪ ૧૫૦૫ ૧૫૦૬ ૧૫૦૭ ૧૫૦૮ ૧૫૦૯ ૧૫૧૦ ૧૫૧૧ ૧૫૧૨ ૧૫૧૩ ૧૫૧૪ ૧૫૧૫ ૧૫૧૬ ૧૫૧૭ ૧૫૧૮ ૧૫૧૯ ૧૫૨૦ ૧૫૨૧ ૧૫૨૨ ૧૫૨૩ ૧૫૨૪ ૧૫૨૫ ૧૫૨૬ ૧૫૨૭ ૧૫૨૮ ૧૫૨૯ ૧૫૩૦ ૧૫૩૧ ૧૫૩૨ ૧૫૩૩ ૧૫૩૪ ૧૫૩૫ ૧૫૩૬ ૧૫૩૭ ૧૫૩૮ ૧૫૩૯ ૧૫૪૦ ૧૫૪૧ ૧૫૪૨ ૧૫૪૩ ૧૫૪૪ ૧૫૪૫ ૧૫૪૬ ૧૫૪૭ ૧૫૪૮ ૧૫૪૯ ૧૫૫૦ ૧૫૫૧ ૧૫૫૨ ૧૫૫૩ ૧૫૫૪ ૧૫૫૫ ૧૫૫૬ ૧૫૫૭ ૧૫૫૮ ૧૫૫૯ ૧૫૬૦ ૧૫૬૧ ૧૫૬૨ ૧૫૬૩ ૧૫૬૪ ૧૫૬૫ ૧૫૬૬ ૧૫૬૭ ૧૫૬૮ ૧૫૬૯ ૧૫૭૦ ૧૫૭૧ ૧૫૭૨ ૧૫૭૩ ૧૫૭૪ ૧૫૭૫ ૧૫૭૬ ૧૫૭૭ ૧૫૭૮ ૧૫૭૯ ૧૫૮૦ ૧૫૮૧ ૧૫૮૨ ૧૫૮૩ ૧૫૮૪ ૧૫૮૫ ૧૫૮૬ ૧૫૮૭ ૧૫૮૮ ૧૫૮૯ ૧૫૯૦ ૧૫૯૧ ૧૫૯૨ ૧૫૯૩ ૧૫૯૪ ૧૫૯૫ ૧૫૯૬ ૧૫૯૭ ૧૫૯૮ ૧૫૯૯ ૧૬૦૦ ૧૬૦૧ ૧૬૦૨ ૧૬૦૩ ૧૬૦૪ ૧૬૦૫ ૧૬૦૬ ૧૬૦૭ ૧૬૦૮ ૧૬૦૯ ૧૬૧૦ ૧૬૧૧ ૧૬૧૨ ૧૬૧૩ ૧૬૧૪ ૧૬૧૫ ૧૬૧૬ ૧૬૧૭ ૧૬૧૮ ૧૬૧૯ ૧૬૨૦ ૧૬૨૧ ૧૬૨૨ ૧૬૨૩ ૧૬૨૪ ૧૬૨૫ ૧૬૨૬ ૧૬૨૭ ૧૬૨૮ ૧૬૨૯ ૧૬૩૦ ૧૬૩૧ ૧૬૩૨ ૧૬૩૩ ૧૬૩૪ ૧૬૩૫ ૧૬૩૬ ૧૬૩૭ ૧૬૩૮ ૧૬૩૯ ૧૬૪૦ ૧૬૪૧ ૧૬૪૨ ૧૬૪૩ ૧૬૪૪ ૧૬૪૫ ૧૬૪૬ ૧૬૪૭ ૧૬૪૮ ૧૬૪૯ ૧૬૫૦ ૧૬૫૧ ૧૬૫૨ ૧૬૫૩ ૧૬૫૪ ૧૬૫૫ ૧૬૫૬ ૧૬૫૭ ૧૬૫૮ ૧૬૫૯ ૧૬૬૦ ૧૬૬૧ ૧૬૬૨ ૧૬૬૩ ૧૬૬૪ ૧૬૬૫ ૧૬૬૬ ૧૬૬૭ ૧૬૬૮ ૧૬૬૯ ૧૬૭૦ ૧૬૭૧ ૧૬૭૨ ૧૬૭૩ ૧૬૭૪ ૧૬૭૫ ૧૬૭૬ ૧૬૭૭ ૧૬૭૮ ૧૬૭૯ ૧૬૮૦ ૧૬૮૧ ૧૬૮૨ ૧૬૮૩ ૧૬૮૪ ૧૬૮૫ ૧૬૮૬ ૧૬૮૭ ૧૬૮૮ ૧૬૮૯ ૧૬૯૦ ૧૬૯૧ ૧૬૯૨ ૧૬૯૩ ૧૬૯૪ ૧૬૯૫ ૧૬૯૬ ૧૬૯૭ ૧૬૯૮ ૧૬૯૯ ૧૭૦૦ ૧૭૦૧ ૧૭૦૨ ૧૭૦૩ ૧૭૦૪ ૧૭૦૫ ૧૭૦૬ ૧૭૦૭ ૧૭૦૮ ૧૭૦૯ ૧૭૧૦ ૧૭૧૧ ૧૭૧૨ ૧૭૧૩ ૧૭૧૪ ૧૭૧૫ ૧૭૧૬ ૧૭૧૭ ૧૭૧૮ ૧૭૧૯ ૧૭૨૦ ૧૭૨૧ ૧૭૨૨ ૧૭૨૩ ૧૭૨૪ ૧૭૨૫ ૧૭૨૬ ૧૭૨૭ ૧૭૨૮ ૧૭૨૯ ૧૭૩૦ ૧૭૩૧ ૧૭૩૨ ૧૭૩૩ ૧૭૩૪ ૧૭૩૫ ૧૭૩૬ ૧૭૩૭ ૧૭૩૮ ૧૭૩૯ ૧૭૪૦ ૧૭૪૧ ૧૭૪૨ ૧૭૪૩ ૧૭૪૪ ૧૭૪૫ ૧૭૪૬ ૧૭૪૭ ૧૭૪૮ ૧૭૪૯ ૧૭૫૦ ૧૭૫૧ ૧૭૫૨ ૧૭૫૩ ૧૭૫૪ ૧૭૫૫ ૧૭૫૬ ૧૭૫૭ ૧૭૫૮ ૧૭૫૯ ૧૭૬૦ ૧૭૬૧ ૧૭૬૨ ૧૭૬૩ ૧૭૬૪ ૧૭૬૫ ૧૭૬૬ ૧૭૬૭ ૧૭૬૮ ૧૭૬૯ ૧૭૭૦ ૧૭૭૧ ૧૭૭૨ ૧૭૭૩ ૧૭૭૪ ૧૭૭૫ ૧૭૭૬ ૧૭૭૭ ૧૭૭૮ ૧૭૭૯ ૧૭૮૦ ૧૭૮૧ ૧૭૮૨ ૧૭૮૩ ૧૭૮૪ ૧૭૮૫ ૧૭૮૬ ૧૭૮૭ ૧૭૮૮ ૧૭૮૯ ૧૭૯૦ ૧૭૯૧ ૧૭૯૨ ૧૭૯૩ ૧૭૯૪ ૧૭૯૫ ૧૭૯૬ ૧૭૯૭ ૧૭૯૮ ૧૭૯૯ ૧૮૦૦ ૧૮૦૧ ૧૮૦૨ ૧૮૦૩ ૧૮૦૪ ૧૮૦૫ ૧૮૦૬ ૧૮૦૭ ૧૮૦૮ ૧૮૦૯ ૧૮૧૦ ૧૮૧૧ ૧૮૧૨ ૧૮૧૩ ૧૮૧૪ ૧૮૧૫ ૧૮૧૬ ૧૮૧૭ ૧૮૧૮ ૧૮૧૯ ૧૮૨૦ ૧૮૨૧ ૧૮૨૨ ૧૮૨૩ ૧૮૨૪

Topic..... Date.....

પરિવ્રાજક બોલ્યા: તુકાર જેમ કહ્યા પ્રમાણે છે તેમ સંદર્ભ રહિત શૈલ્યપ્રધાન જ વ્યવહારમાં બોલાઈ રહેલા બાકીના બધાં વસ્તુ જે પ્રમાણે છે, તેને અનુસરીને અર્થ બોધ કરાવા કહે.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! શરીરના સંદર્ભ રહિતનો પૃથગ્ભાવ તથા વ્યવહાર અર્થે મૂર્તિમાન છે તો નિરાકાર ચૈતન્યમય તેણે કેમ પ્રમાણ કરે? નિરાકાર ચૈતન્યમય જે આત્મા(જીવ) દેહાદિ જે ઇન્દ્રિયમાત્ર પર પ્રમાણે જેમ પદાર્થ કોઈ તો પણ દેખે કેવે રહેલું જીવ પણ તરત્વ પ્રાપક જે ઇન્દ્રિયો તેણે પણ મને જ આવ્યું એવું નિશ્ચયે? કદ જો ઇન્દ્રિયમાત્રથી જ પ્રાપ્તવ્ય અને નિરવ્ય એવું પદાર્થનો સંયોગ થઈ જાય કોઈ તો પણ કર્મેન્દ્રિયનું કંઈ પૃથગ્જન રહે અને કહ્યા રહે? હે મહારાજ! પ્રાપ્તવ્યને નિરવ્ય વસ્તુનો જેમ બહાર સંયોગ થયો બધા તેમ સંદર્ભ પણ સંયોગથી જેમ કે માનું છું. બાકી જ્યાં કંઈ સંયોગ છે અને નિરવ્ય પદાર્થનો પ્રાપ્તવ્ય પદાર્થ સાથે સંયોગ થતા સંબંધમાં આવેલો જીવાત્મા કહે.

પરિવ્રાજક બોલ્યા: અર્થ સંદર્ભ ઉપદેશ બાબતમાં મારા વચન સાંભળો. જીવે કોઈ જગ્યાએ કરી વ્યવહાર વસ્તુ બધા અર્થના જીવે જે અર્થનો જીવને શાંત નિરાકાર પરમાત્મ પ્રકાશ રહેલ છે. જીવ અર્થ પદાર્થસમૂહ શાંત, શુદ્ધ જીવ તે નિરાકાર નિર્વિકારરૂપ છે. કારણ કે જીવ જ્યારે તારે જીવ અર્થમાં જીવ તે અર્થ જાણે: જેમ કે ઘટ કે જીવ તે નિર્વિકાર જો જ એક નિર્વર્ત છે. વસ્તુવસ્તુઓ ક્રિયા-ક્રિયાત્મ જીવ જીવ વસ્તુ તરફ જીવ જીવ વ્યવહાર જગત જે બાધબાધિત મન માંથી ઉઠીબાજે છે. જીવે અર્થ, પૃથ્વી, વસ્તુ, જીવ, પર્વત, બરફ વગેરે ઇન્દ્રિયો જીવ ઇન્દ્રિય નિરાકાર નિર્વિકાર જ સમજે છે. જીવ: ઈશ્વર, મહાભૂત, જીવ જીવ મૂર્તિમાં, કાયમ પ્રાપ્તવ્ય જીવ અર્થ શૂન્ય-પ્રકાશવસ્તુઓ નિર્વિકાર છે. બીજું કોઈ બધા. જીવ સંબંધમાં જેવું જીવ [જેમ બાબતમાં ઈશ્વર પુરાણનું] જીવાબાબાળ પૃથગ્ભાવ કરી પૃથગ્જન છે.

ઈન્દ્રિય વ્યવહારના જીવે તેના પરિણામ બાબતમાં મૃત્યુ પછી

ILEX ઉત્પાદિત કરી નિર્વિકાર જીવે બાબતમાં ઈશ્વરપુરાણ દુઃખ બાબત વ્યવહાર

Teacher Sig. .....

મૂકીને તેના માં સમાધિ કરવા જીવાબાબાળ. 'અર્થ ઈશ્વર'

Topic..... Date.....

મા ઉત્તમ ઈચ્છિત વ્યાપારોનો ઉલ્લાસ ને આનંદ અમારું હૃદય ઉછળવાનું ચાલુ રાખે. ' વિચારોએ પ્રકાશના લાખો ને એક ચુકવ્યા. ' અમારો વૃક્ષપણાનો સ્વાનુભવ કરાવીને આપ વૃક્ષમાત્રમાં ઈશ્વરે એના ઉલ્લાસ આનંદ ખિલ્યા રહેશે ને અમારું વૃક્ષપણું વૃક્ષમાં થઈ રહેશે'. અમારા ઉલ્લાસ આનંદ પાંખો ફાટ ચુકવ્યા અમારા જ ચિત્તમાં સમાવેશાય જેવા થઈ રહ્યા. અમ અમારા મારા ચારેબાજુ સ્વપ્નોમાં તે બધાં દેડો ચુકાઈ જઈ રાખેલું થઈ ગયા, તે બધાં અમારાં રાક્ષસો ચારા ગયા અમે વડકાર્ડ કોલાબોરા ચારા થઈ તે બધાં દેડો બારા પાયા.

(4) 'હું વૃક્ષપણું છું, ગગનપણ છું, મારો પોર અંકુર અમારા મૂર્ખિત મારામાં ફુટી ગયા' અમ ઉલ્લાસ કરતાં કરતાં અમે દેડો ચારેબાજુ ઉડતા ચિત્તો અંકોડાયાનાં પરિપાકરૂપે ઉર્ધ્વ વૃક્ષાકાર રૂપ ધારણ કરીને થઈ રહ્યા. અમ તેમનું અસ્તિત્વ ચેતનાનું ઈશ્વરપણામાં થઈ ગયું! અમ 'ચેતના અમારાં અસ્તિત્વ છે અને વિશ્વરૂપમાં જ રહેલું છે.' જગત ચિદ્રૂપ કિરણના તેજો પૂરતા, પર્વત અમારિ અર્ધ ચિદ્રૂપ જ છે' અમ તમે અમને.

જેમ અમે ઘણું વૃક્ષપણાનાં મૂળોનાં અંકુરો જગત રૂપ થઈ ગયાકરાં. તેમ અમારો વૃક્ષપણાનો (કિરણોનાં) અંકુરો જગતરૂપે થઈ રહેલાં છે. માટે અમારી ઉપર અમ પર્વતો, પૂરતા, વૃક્ષો, નદીઓ અને મકાનોનો અને અર્ધ ચિત્રાકાર વિલાસમાં જ છે. ચેતનાનું ચિત્ત તમારું કોઈ બધી. અનુભવ, સ્મૃતિ અને અંકુરો પાછા પોતાના અંદર જ અમે તો ઘારણા ના કરતાં ચિદ્રૂપ અમે જ ઘારણા કરે છે. જગતના અમારિના અમે ચિત્તમાં જુદા પ્રકારની ચેતના ચિત્તમાં અમારા ચાલુ જ છે. ચેતનાનું ચિત્ત અર્ધચિદ્રૂપ થઈ રહેલું છે તે વિચારના અણુરૂપ-અમીબા અમિટ ના ચિત્ત માં ઈતિહાસરૂપે રહેલું છે અને અમે અર્ધચિદ્રૂપે ઉદ્ભવ પામેલું હોવા તમ જગાવ છે. કુદરત અમે ઘારણા રહિત અમે વૃક્ષમાં કોઈ કાળે મૂર્ખિત મિત્રતા નથી.

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

કેમકે તેમાં વેલો રહેલાં છે. આમ આ વૃક્ષ બહુરૂપ છે એવો નિષ્કર્ષ થાય છે.

બીજા જૈનો કહે છે કે આ વૃક્ષ ત્રિરૂપથી બે ભાંગેલું પુરુષો પર તલવાર ઉગે છે. આ જગત પણ ત્રિભાગમાં છે એવું તેમનું માનવું છે. જૈન જૈન રાષ્ટ્રોના આતંકવાદ જે વિવાદ ઉભા થયા તેમ તેમ વધુ દુઃખો રાષ્ટ્રોમાં ફાટી નીકળ્યા છે. ઉદાહરણ દાખલા તરીકે પણ જૈન ધુરા તલવારો તરફ વળવું જોઈએ, ત્યાં ધુરા આ દુઃખ પૂર્વાગ્રહ ઘટ્યું ઘટ્યું જાય છે. બીજા કાળના પાપના મૂળ થઈ ગયેલા આ તલવારો તરફ બહુ વળવાના આંદોલનો પુરુષો જે આ જગત-માણસ આદિ સંસાર વધ્યા તેવો દેહ થઈને રહે છે આજે કોઈ દિવસ પોત થયું નથી. આજે આકારથી, કુદરતી કે માણસથી, જગત કે બાજુ નથી, સત્યાનાશ આજે આવતા નથી; કેવળ પોત પરબ્રહ્મ જે પોતાનાં સ્વરૂપ માં આ પ્રમાણે દરેકનો વિવર્તભાવ પ્રાપ્ત થયું રહે છે. આવતાંને એ વિવર્ત ભાવ પણ આજે જ. આ વૃક્ષ ત્રિકાળ છે વૃક્ષત્રિકરણના પેલે વૃક્ષ તેમાં પૂર્વાભિમાન છે. બે પોતે સત્યમાં છે, જરા-જગત આદિ વિકાર થી રહિત છે, અને નિર્વિકલ્પ છે. મારું પોતાનું આત્મસ્વરૂપ જ આ વૃક્ષરૂપે થઈ રહેલું છે. એટલે કુદે તેમાં વિશેષ વિકલ્પોનું કરવાનું કોઈ કારણ રહેતું નથી.

S. 17મું વૃક્ષનું પૃથ્વીપણું:

ત્રિરૂપ બોલ્યા: આમ આ ત્રણે પોત એક વૃક્ષ વૃક્ષમાં ત્રિવૃક્ષ જ છે. અવિદ્યાકારો જે આકારરૂપમાં આવતો એવો કોઈપણ પુરુષથી રહ્યો નથી જ, તો પછી આરોપ આદિ કેવાં છે? અને બીજા આત્મવાદ વસ્તુઓ કેવાં છે? જે કોઈ આ દેખાતું છે, તે ત્રિકાળ વૃક્ષ જ પોતરૂપ પૂરતું રહેલું છે. ત્રિકાળ ત્રિકાળ ના બંધન રહેલું છે. જે પોત વૃક્ષ પોતાનાં પોત વૃક્ષમાં જ સમાયેલું રહે છે. અવિદ્યા આકારના બંધન રહેલું છે. આમ પોતાનાં વૃક્ષમાં જ ILEX ત્રિકાળ રાખવું રહેલું છે. બંધ પોત, બંધ ત્રિકાળરૂપ Teacher Sig. .....
છે અને બીજા માં પણ વૃક્ષના પેલે ત્રિરૂપ જ છે.

Topic..... Date.....

૧૫

આકાર વસ્તુનો વિધાતક ધર્મ કહ્યો છે? દેહ અને જેના અવયવો કહ્યા છે? આંતરડામાં ટોરાટોનો બાકીનો પગ કહ્યા છે? અસ્થિ-પિંજર પગ કહ્યા છે? આ દેહ પગ આકારો જેવો જ વિકાર છે એમ બધે સમજો. સ્વપ્નાદેહ જો પોકે તે કેટલા અવાસ્તવરૂપ છે. કાય વિકારરૂપ છે, મરણ વિકારરૂપ છે, ઇન્દ્રિયોનો સમૂહ વિકારરૂપ છે, અર્થ શૂન્ય વિકાર છે અને કોઈ પણ આકાર બધા જ.

બાલ્યાદિક વડે જોતાં જગત વિકારરૂપ એક સ્વપ્ન રૂપ છે એમાં અમે અર્થ કરેલું જોવામાં આવે છે. બીજા જેવો જેમાં વિકલ્પ કર્યો હોય છે એવું જ તેના જોવામાં આવે છે. ઇન્દ્રિય વડે વિષયમાં પણ વિજ્ઞાનરૂપ ક્રિયાના થયું એમ અમારું અમૂર્તમાં કલ્પવું અમારા અવયવ અમારા પણ બધા. એમ અવયવ અમારા પણ બધા, તે બધો મારો જેવું બોલે છે, અમારો તે અવિવેકરૂપ છે.

વિકારમાં અર્થક્રિયાનું પોતાના બાલ્યમાં પુરુષો બોલે છે. વિજ્ઞાનરૂપના અર્થો અર્થમાં અર્થ રંભાય છે. કેમકે વિકારનું વિકારરૂપ જ અર્થક્રિયારૂપ છે તેના આ જગતમાં પણ વિજ્ઞાનરૂપના અર્થો, અર્થ, અર્થમાં જ છે. બુદ્ધપદ અર્થમાં અવાસ્તવરૂપ છે. તે એક અને અનેક રૂપ થઈ રહેલું છે. તેના અંદર બાલ્યોના મારા વિજ્ઞાનરૂપો પણ દેખાય છે અને ગ્રાહ્યના ક્રિયાના અમારા બોલવા પણ પુનરાવર્તમાં આવે છે. આ એક પરમાર્થમાં જ ક્રમશઃરૂપે થઈ ગયા છે. જેમ વિકારનું જાતિ અમૂર્ત ક્રિયાવિશેષોનાં મિલનના એક-રૂપતા થાય છે ત્યારે અનેક વ્યક્તિઓના એકરૂપતા થઈ જાય છે. એકડો બારોબારો ચુકવ્યા કરવા સમૂહ એકરૂપ છે એમ અનેક દેહ-આકારો મિલનરૂપ જોવામાં આવે વિકારરૂપ છે તે બધા અવયવ જેમ બધા થાય છે તેને અમૂર્તમાં જોવામાં આવે તે બધા વિકાર જ છે.

જો દ્રષ્ટાનું અવયવ જોવામાં આવે તો વિકૃત જ છે પણ તેનું બધું અવયવ જોવામાં આવે, તેના તે પોતે ILEX જ દ્રષ્ટા બધા દ્રષ્ટા રૂપે પુનરાવર્તમાં આવે છે, માટે આ જગત Teacher Sig. .....

વિકારરૂપ જ છે. બુદ્ધ જ કૂટસ્થ અને દ્રષ્ટા રૂપ બોલે છે.

Topic..... Date.....

બ્રહ્મચારી દરેક અભિજ્ઞ છે માટે જગત મિથ્યા છે. કૃષ્ણ, દરિદ્ર, દરેક એ બધો મિથ્યાકારો જોવિવર્ત છે. પ્રપંચ સૃષ્ટિ ના માટે રાજાધ્યક્ષમાં જગતો જે ભાવ કલ્પાયેલો છે તે સત્ય મિથ્યા છે બાધિત જ છે. તેનું દરેક જગતનાં તે મર્ત્ય વ્યક્ત જ છે. ઈશ્વરાંકલ્પાળ પરમાત્મા ના જ એક જ અધ્યા-રોપિત રજોગુણે બ્રહ્મા રહે છે.

S. 180
181
182

કુંદેલ નું રજાધ્યાળ:-

રામ બોલ્યા: એક સમયે કું વિદ્યાળો ની સભા માં બેઠો હતો ત્યારે એક ~~બ્રહ્મચારી~~ બ્રહ્મચારી આવ્યો. તેણે પોતાનું વૃત્તાંત કહ્યું:

કું બ્રહ્મચર્ય ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલો કોલર જોવાથી ઇંદ્રાદાનો કુંદેલ કું એક સમયે જોરાવ્યા વનમાં ગયો ત્યાં એક પુરુષ ઉંદરો માંથી બહાર નીકળ્યો, પોતાનાં પગ દોરડાં ના ટુકડા પર બાંધેલો, બે કૂવા પર ઊંધો લટકતો જોયો. તેની પાસે કૂવાનાં આવરણ કું ત્યાં રહ્યો. પુરુષ કૂવામાં તેણે કહ્યું કે તે જ્ઞાન મિત્રો બાદ પુરુષ નો રાજ પદ માટે આ આવ્યું છે. રામ તેના સેવા-રક્ષણ માટે કું ત્યાં રહી ગયો. બારમાં વર્ષો મૂલમાંથી એક તેજસ્વી પુરુષ પ્રગટ થઈ ત્યાં આવ્યો અને તેણે દરિદ્રતા વર કહ્યું. પછી તે મને કહીને રાજા પોતાનાં જ્ઞાન પ્રાપ્ત આદરવા જે તેમાં રામ જ ઉદ્દેશથી આ કૂવા ~~કોમ~~ રોકાયા. ત્યાં બાદ એક જ્ઞાન પુરુષ તપસ્વી રામજ્ઞ માં આ કૂવા બોલાવ્યો ~~કોમ~~ ત્યાં રામજ્ઞ માં વિશ્રાંત થઈ રહ્યા. બોલાવીને તે દ્વાર માંથી જગત ના પદાર્થ માં ઉચ્ચારણે કહ્યું 'આમ દ્વાર માંથી પ્રવિષ્ટ થાવો' તેણે જગત ત્યાં અને પુછ્યું આમ કોણ છે? આ બધા માંથી કોણ છે? કેમ આવી આવ્યા? તેનો રામજ્ઞ ક્યાં ગયો?'

રામ માં (કુંદેલે) કહ્યું તેનો રામજ્ઞ નો રામને બાદર જાય આમ આ બધું દેખાવાનું થી કેમ જગત તેવું જાય? રામ તેણે ફરી દ્વાર જ્ઞાન થયા અને કહ્યું

ILEX રામે સર્વ વૃત્તાંત જગા ફરી પ્રવિષ્ટ થયા અને કહ્યું

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

તમારા ઘરને માણસો રણકો બાપ કરી ઈચ્છેલા પારેથી વરદાન પ્રાપ્ત કર્યું છે કે 'કું રામચંદ્ર ક્ષિપ્રપાદના પુત્રોનાં રાજ્યથી' તેમ તમે પણ તેવું જ વરદાન પ્રાપ્ત કર્યું છે. કુલે તમારા માણસો દેર રાખ્યા ગયા છે તમે પણ દેર જશો રહેલે રાકુ વસુધાનો પૂર્ણ તમારો સમાગમ થશે. રાજે વરદાન મળ્યા.

રાજા મને (કુદેલ) રોકા ઉઠી કે એક પુરુષ રાજ ક્ષિપ્રપાદના છે. કુલે રા રાજેલ તેના પાંચ કેમ થઈશું? ત્યારે તે કદંબકુશ નારને રહેલા બાપના રાકડ્યું: માણસોનું જીવન ટૂંકું હોવું જોઈએ, રાજ્યવાસ્તુ છે તે રાજાના રા રાજેલ બાપના માણસો પોતાનાં દેકોનો ગલ થતાં દરના રાંદર જ રાજ કરતાં તો રાજ થશે. રા રાજેલ માણસો રા દરમાં જ, રા પુરુષના પાક પર રાજ ક્ષિપ્રપાદના રાંદિયાંઓ થશે. ત્યારે રા રાકુ માણસો બાપ કરતા ગયા ત્યારે તેમનો રાજેલ ની માદર્શિકા રે રાજરાંદ્રણા તું પ્રાપ્ત કર્યું અને મા પાદર્શિકા પૂરણા થયા અને પૂરણ રામયે વરદાન રહી તે વરદાન રાખ્યા ત્યારે રે સિરાંદ્રણા બોલ્યા કે આવજો! દેવાદિદેવ રાજાના પાંચ મહાદિવ્ય રાજે રાજાનો કે રાંદિયાંક પૂર્ણ છે તેમ મારો પૂર્ણ મારા પાંચરાજે રાંદિયાંક રહો વળી મારો ભાર રામર રાજો.'

દેવ બોલ્યા: રેમુદિનાં રાજરંગ થા પૂજા દેવાની જિલ્લા મુજબ વરદાન તેને રામરાજ્ય મળ રાકડું નથી. તો બીજું જ વરદાન માંગો.

સિરાંદ્રણા બોલ્યા: જો રામરાજ્ય રાખવા હોવ તો મારો ભાર ભાર પછી બીજો વટ કરાવ્યા પણ દરના બહાર ના જશો.

દેવ બોલ્યા: કું પુત્ર! તેમનો રાંદ થતાં તારો પાંચ ચોકીદાર મા રાપવામાં તો પાંચ થશે રાજે તું તેનો પિતા ભાર રહેશ.

રામ દેવનાં વરદાન પછી તે રાર્વનાં પાંચેયે મોરાંવરદાન તે પિતાના દેર રાખ્યા. તમારા ઘણો રાકે ILEX તે માદર્શિકા મારા રાજ્યનો પાંચ છે તેમ તે બીજા ભાર પારે જાશો રાજે બોલ્યા ના મરો. બાપ રાકે બીજું

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

રામાયણ કારક પુરાવા કહ્યું છે જે રામેશ્વર અને સેતુની ફરતો પ્રતિબંધ કરાયું છે તે સાંભળો.

રામ રામેશ્વર જઈ તપ માંડવા ત્યારે તેમણે દુઃખી માનવ પોતાના પુરાવાઓને બદલે તારક માં રહેનારા મુનિ રામો દ્વારે કલ્યાણ તારક માં ગયા ત્યાં માર્ગમાં ચોરો, કપિલવર્ણનો, ઠોગડો, બ્રહ્મચારો અને ઉમાકેશવાળો એક પુરુષ દીઠો. તે કોઈ પથિક જ છે એવા રંકારા રામમાં માર્ગપિત્યે રામાદર કરે તેની પર દૂર બાણ મારવા ગયો. રામા તે મુનિ રામે, કિંતુ માં રામાદર તે કહ્યું: કે પુરાવાઓ રામે ના મહામતિ! તું તારકને ગાડરવો છે પરંતુ મને 'દુર્વિમા' તે બ્રહ્મચાર ~~રહ્યું~~ રહ્યું કર્યું ત્યાં જ રામમાન રામો તે રામવો બાદ છે તેના દ્વારા પુરાવો અને તેમની માર્ગિયે રામે મેરવેલા મોટા વૃક્ષોનો પગ ત્રિપથગા ફરી રામાવશે. રામાદર રામ રામેશ્વર ના પિતા પરણી-પુરાવાઓ રામે તે મુનિ નું સ્મરણ કરવા ગયો ત્યાં તે પ્રતિષ્ઠ રામદ્વય થઈ ગયા. રામવા રામેક પુરાવો ~~કહ~~ કહે રાખે પરવા છે.

S-183 વરદાન - રામો નો રંગાદ.

કુદરત બોલ્યો 'જ્યા રામાધિકારો રામ એક જ પુરુષ છે ત્યાં રામે ઉત્તમ રામેશ્વર જઈ રામાધિકાર ના જુદા જુદા રામિમાંત્રિ કેમ ના વૃદ્ધ રાકે? કે જળ ઘર નારાયણ ના બાકરા રાકે તે રામાધિકાર ત્રિવિધ કેમનો કરી રાકે? વળી વરદાનો રામાનારાયણે રામેલા વરદાનો સામું રામ પર વિપરીતતા કેમ થાય?

બાપજી બોલ્યા: રામા તમે વિપરીત શું દેખો છો? રામાદર શું પુરાવો સાંભળો. રામ જ્યારે ઘેર જશે ત્યારથી રામકામ દિવસે પોતાના બાંધવો-બાંધવીઓ સહિત મથુરા જઈને રહેશે. કેટલાક રમય પછી રામ રામેશ્વર બાંધવો, કમ વાર તેમનાં ઘરમાં જ મરણ પામશે. રામેલે રામિત તેમનો દેહ તે નરમ કરી જાશે. પરંતુ તેમનો જીવ પૃથક રહેશે. અને જડ જેવા થઈ રહેશે ત્યાં વરરૂપ અને રામરૂપ કર્મ રંપૂર્ણ થઈ જઈને રત્નાગારની કલ્પ કરશે અને રંતે નિવારણ કેવું બ્રહ્મમાં પામે જશે. ત્યાં બ્રહ્મમાં જ રહેશે.

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

ફે વરો અને ફે ગામો! જેમાં અંદર બિરાજતા અને ઈશ્વર પ્યારા ફોટા છે તેમાં જ જલ ધારા છે માટે પ્રમાણમાં માં અંદર ચમરાજા ફોડ્યા છે તેની તમે પોતે પોઈ કરો. બાથ વરો માં કુદરત માં ગામો અને ગામો માં કુદરત માં વરો પ્રવેશ અંદર માં ચારને જગા વહે પરસ્પર એકમત થઈ જે પ્રમાણે કહેશે. પ્રથમ ગામો કહેશે કે પૃથ્વીનાથ! વરો વડે અમે બધા ઘેરાએ કેમકે અમો અંદર ચમરાજા બાહર પડ્યા વરો છે અને વજ્રધાત જેવા અવાજ છે. અમે બંને સર્વદા જલ-પ્રેમળ્ય માં રંકાયેલ રહીએ અમારું બીજું કશું રક્ષણ નથી. વર બાપાનારાનો રંકાય 'માં વર બાપો' રૂપેલાડ્યે થઈ જાય છે અને તેજ લાયક માં 'માં વર મોરબો' રૂપેલાડ્યે થાય છે. અને જલ-પ્રેમળ્ય નો દિ રંકાય જ દિકાર થઈ જઈ દેશ-કાળ બાદ રંકાડો ન્યૂન વડે તે તે ફરને દેખે છે, અને અનુભવે છે.

ગામોકાર બાપ કરવાં દિ થયેલાં રંકાય માં બાર બાર વરા થઈ ગયેલાં વરદાન દિવ પ્રાપ્તિ ના વરા પ્રાપ્તિ માટે છે તે વિદ્યમાનો વિચાર છે. ફોરાપર માં તે વર રંકાય માં દિકાળ ને તો દિ રાવ રાવે પુષ્ટ થઈ ગયેલો ફોટા તો તે જ અંદર ચમરાજા રાજ દુર્ગા છે. રાવ નું રાવપણું ન ફોટાપણ તે દુર્ગા બધા. વરદાન માંગનારે વર દેવા દેવા પાસે દિ રંકાય ના દિકાળ બોલા રાજ્યમુખ જે વરદાન માંગ્યું ફોટા રાજ રાજ દેવા રહે તે રાજેલું ફોટા તો વર નું રાવપણું રાજ્યું. રાજાના જે રંકાય નો દિ પ્રકાર દિકાળ રાજ્યમુખ રાજ્યાપ્રકરે છે, તેજ રાજરૂપ થાય છે. રાજ્ય વિચારનાર ના બોલાવનાં તારો તારૂપ બાળ ગયા છે. કુદરત જલો માં પડ્યા પછી કુદરત જલ-પ્રેમળ્ય બોલાવાં દિ રંકાય બાપર ગયા પ્રકરે છે અને રાજકુદરતો માં રાજકુદરત જલ પ્રકરે છે. કુદરત તારો ફોર માં પડ્યા તેના રાજાવાય ફોટા બધા. રાજે પ્રકાશમાં રાજ્ય પર પડ્યા જે પુરાવા ફોટા છે તે બોલાવાં દિ પ્રકાશમાં ગયા રાજે પાછળાંને જાણે

ILEX છે. આ પ્રમાણે રાજ્યા પૃથ્વીનાથને બાજે કોઈ પ્રકાર

Teacher Sig. .....

ગયા થયા રાજ્યા રાજ્યા રાજ્યે ગયા બધા. જે વર-રાજ્યની

Topic..... Date.....

અથવા વિચિત્ર કર્મના સમાજના કોલ્ટનો શુભ-અશુભ કોઈ માં રહેતા મિશ્ર વસ્તુનો સમાજ પડ્યે અનુભવ થાય છે. આમ દૃષ્ટાંતમાં વેપારીના ત્રણ દીકરાને પોતાનો પોતપોતાનો દુર્વિચારનો પોટલાઓ ત્યાં રહેશે અને ઘરનો પોતપોતાનો લેણ જેવા જેવો વ્યવહાર કરશે.

પછી ઘરે વૃદ્ધમાતા કહેશે: પરલોકમાં જે અવિચારી પાપ પડ્યું ભોગવવા બદલ ઘરમાં જે બધાના પૂર્વજન્મનું જેવું ઘર માંથી ખરાબ વિચારનું પરમાણુંવાળું છે માટે તમારા રક્ષણ માટે પ્રાર્થના કરો.

વૃદ્ધમા કહેશે: કે ઘરમાં જે બધાને જોઈ શકાય દીકરાઓ! તમારી ઘરની મનોરથ સિદ્ધ થયેલો છે. તમે પરસ્પર મળો ભળો. બોલાચાલ ઝઘડા તમારો વિરોધ દૂર થયા. આ ચાર્જ ભાઈઓ ના મરણ પછી તેઓ પોતાના ઘરના અંદર જે પરલોકમાં પોતપોતાનો પોટલા પડી જશે અને અવિચારવા ભોગવશે.

વડો કહેશે: કે મહારાજ અંક ઘરમાં બધા મળ્યા ક્યાંનાં અલગ અલગ અંક અવિચારીઓ રહી શકે? કુટુંબ કેમ ચલાવી? કુટુંબ કેમ ચલાવી?

વૃદ્ધમા કહેશે: 'તમારા અને અમારા જે પોટલા આ ઘરની બાજુ વિચારોરૂપ છે. વિચારોના અંક જે પરમાણુ ના અંદર પડ્યા જે રહેલું છે. પૂર્વજન્મ અવળ-સવળ કરે આ અનુભવ માં આવે છે. જે અંક ~~ઘર માં રહેશે ચાલે~~ વિચારોના પરમાણુ ના અંદર બાજુ સમાઈ ગયા છે, તે પછી વિચારોના અંદર રહેનાર અંક ઘર માં રહેશે ચાલે તમારું અવળસવળ! પૂર્વજન્મ કેમ માં આ વિચારો પાપવાળા છે? મરણ પછી અવ્યક્ત અવિચારાંદ દેવાકાર પરમાત્મા પોતે આ અવિચારોના બાજુ બાજુ અંક પરમાણુંના અંદર પડ્યા તેવા બાજુ સમાઈ ગયા છે, તેવા અંક ઘરનો અંદર સમાઈ ગયા તે બાજુ જેવું અનુભવ છે. જે અંક આ બાજુ આવે છે, તે સંસ્કારરૂપ છે. કોઈ

ILEX દેવાકાર માં જેવા બાજુ વસ્તુઓ. બાજુ વિચારો વડે

Teacher Sig. .....

જે આવે આવે છે.' વૃદ્ધમા પુત્રોને કહેશે અંતે વડ દેવા

Topic..... Date..19-12-25.

પ્રાણીઓ તે વડે પ્રાણીસૃષ્ટિ બૃહદ્ભાગ દેહ તે છોડ દેહે પ્રાણી પ્રાણીસૃષ્ટિ દેહ તે ઉત્પન્ન કરે ? વૃક્ષસૃષ્ટિમાંથી પ્રાપ્ત થતા પ્રાણવાયુ પર પ્રાણીઓ જીવી શકે છે. પરંતુ પ્રાણીઓ દ્વારા છોડવામાં આવતા કાર્બન ડાયોક્સાઈડ વાયુનો વૃક્ષો ઉપયોગ કરે છે.

S.184 કૈલાસ અને કુંદનને કરેલો પ્રશ્ન.

કુંદન બોલ્યા: આ બન્ને પ્રાણીઓ પ્રાણવાયુ ફક્ત લેવાનું જ કાર્ય કરે છે. તો આ પૃથ્વી પરથી પ્રાણવાયુ ખૂટી જવો જોઈએ !

કૈલાસ બોલ્યા:- પ્રાણીઓ શ્વસનક્રિયા દ્વારા જે વાયુ છોડે છે, તેનો પોતાનો ખોરાક બનાવવા માટે વનસ્પતિ પોતાનો ખોરાક બનાવવા માટે ઉપયોગ કરે છે - વનસ્પતિ - પ્રકાશ સંશ્લેષણ ક્રિયા દ્વારા.

કુંદન બોલ્યા: એક વાત પરથી નિષ્કર્ષ એ નીકળે છે કે વનસ્પતિ પ્રાણીઓ માટે ઉપયોગી છે. પરંતુ વનસ્પતિ માટે પ્રાણીઓ કેમ ઉપયોગી થઈ શકે ?

કૈલાસ બોલ્યા: ખરી વાત કુંદન છે. આપણે જોયું કે વનસ્પતિ તથા પ્રાણીઓ બન્ને જીવંત છે. આ જીવંત પદાર્થોમાં કોષ દ્વારા વૃદ્ધિ થાય છે. જીવંત કોષોમાં પ્રોટોપ્લાઝમ નામનો પદાર્થ હોય છે. પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિ બન્નેમાં સમાન હોય છે. પરંતુ પ્રાણીઓમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ પ્રાણીઓના શરીરમાં જ રહે છે. વનસ્પતિમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ વનસ્પતિના શરીરમાં રહે છે. પરંતુ વનસ્પતિમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ ઉપરાંત બીજા પદાર્થો પણ જોવા મળે છે. જેમ કે વનસ્પતિમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ ઉપરાંત સેલ્યુલોઝ પદાર્થ પણ જોવા મળે છે. આ સેલ્યુલોઝ પદાર્થ વનસ્પતિના શરીરને ટેકો આપવાનું કાર્ય કરે છે. આ સેલ્યુલોઝ પદાર્થ પ્રાણીઓમાં જોવા મળતો નથી. પ્રાણીઓમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ ઉપરાંત બીજા પદાર્થો જોવા મળે છે. પરંતુ તે સેલ્યુલોઝ પદાર્થ નથી. પ્રાણીઓમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ ઉપરાંત જોવા મળતા પદાર્થો પ્રાણીઓના શરીરને ટેકો આપવાનું કાર્ય કરે છે. પ્રાણીઓમાં પ્રોટોપ્લાઝમ પદાર્થ ઉપરાંત જોવા મળતા પદાર્થો પ્રાણીઓના શરીરમાં જુદા જુદા સ્થાને જોવા મળ

Topic..... Date.....

તું અને દુકાનદાર બંને વિના જ પદાર્થો રાખવો છે, પરંતુ જ્યાં સુધી અભાવ-અસત્ય રહે છે ત્યાં સુધી ક્લેશ કાલ્પનિક રહે છે અને તે કેટલા દુઃખકારક જ છે. અસ્તિત્વ-અસ્તિ બંને પદાર્થો અને બંને જગત બંને બંને એક જ છે. સંકલ્પ કરનાર ચેતના માંથી ઉદ્ભવ પામતાં સંકલ્પનું સ્વરૂપ બ્રહ્મરૂપ જ છે અને તે જ જગતનું પણ રૂપ છે. તેથી જગત બ્રહ્મરૂપ છે. જેમાંથી બધું ઉદ્ભવ થઈ ગયું છે અને જેમાં અસ્તિત્વમાત્રમાં જે તાદૃશ ક્રિયા-પ્રતિક્રિયા ચક્રો ભાવ-અભાવ સર્જાઈ દૃષ્ટિ જોવા મળશે પડ્યા છે એવું સૌ પરમસત્ય છે.

ત્યાં બધું ઉત્પન્ન થતાં જ સંકલ્પમાત્રનો અભાવ થતાં જ જેને પ્રાપ્તિના પંથે ચિત્તમાં રાખ્યા અને અસ્તિત્વ પામ્યાં એવું સર્જાઈ દૃષ્ટિ ભાવ-અભાવ સર્જાઈ તરત જ વિલીન થઈ જાય છે. જો સર્વ ક્રિયાકાર સ્વરૂપમાત્ર બ્રહ્મમાત્ર છે, તો પછી તેમાં ભાવ-અભાવ સર્જાઈ વસ્તુના પ્રભુત્વ કે વિભુત્વ કેવા હોય?

પદાર્થોમાં સંબંધમાં પ્રકૃતિમાં જગતનું સ્થાપી-ચેતના રહે સર્જાઈ દૃષ્ટિ પ્રત્યેના ભાવ બદલાતા, ઘટ-પટ સર્જાઈ પદાર્થો રાખે માત્ર સંબંધમાં તેમાં વસ્તુ ના સંબંધના વિભુત્વના સ્વરૂપને ઉત્પન્ન કરે છે. સર્વ પદાર્થો રહ્યા વિલયમાં અને વિલયમાત્ર છે અને એક જ સ્થિતિ તો સંબંધ છે. તેના વિસ્તારમાં પણ વિલયમાં સંબંધ છે કેમ સંકલ્પ અને સંબંધ બને છે. પ્રત્યેક સર્જાઈમાં પણ વસ્તુતઃ જેનાં તો પ્રત્યેક માં સંબંધ ગુણધર્મ રહેલ છે અને સંબંધ બ્રહ્મસ્વરૂપ છે

બ્રહ્મ, વિલય અને મહેશ એ સર્વ સર્જાઈ, સંબંધ સર્વ જગત સ્વરૂપના પોતે સંબંધમાં છે તેમાં ઉત્પન્ન છે અને સંબંધ છે. સંબંધ-જગત રહ્યાં વિસ્તારરૂપ જીવ ના સંબંધ, સ્વભાવના પોતે જ ઈચ્છા, રોષ, ક્રિયા અને પરિણામ સંબંધ સંબંધ, ૨જ, વસ્તુઓ ILEX રૂપ ઘર, વાસણ, કપડાં, ખાવા અને સર્વ સ્વભાવ

Teacher Sig. .....

સંબંધના સંબંધ ક્રિયા રહ્યાં છે. અને વિલયનો પોતાનો

Topic..... Date.....

આવે છે. આંદોલકો પુદ્ગલોને સ્પંદિત થવામાં વિદ્યુતપ્રવાહ એ સહાયકારી બળ તરીકે આવે છે.

જેમ સંકોચાયા પછી રબ્બર ફુગ્ગો મૂળ આકારમાં આવે છે, તેમ આ પુદ્ગલ સ્કંધો પણ પોતાના મૂળ આકારમાં આવે છે, તેમ આ પણ પુદ્ગલ સ્કંધો પણ પોતાના મૂળ આકારમાં આવે છે. તે જ પ્રમાણે વિદ્યાર્થીઓમાં સંકોચન થવા જેવા વિદ્યાર્થી હરેક વસ્તુને વિદ્યાર્થીને સ્પર્શ કરનાર છે અને તે સ્થિર થઈ રહે છે; તેમ જ તે બધે જ સ્પર્શ-જ્ઞાન જીવ, કર્મવર્ગણા પોતપોતાના સ્થાનમાં રહેલા છે. એ વિદ્યાર્થી - જીવના પ્રદેશો (વિદ્યાર્થી) બધે જ જ્ઞાન જીવો જ્ઞાન જીવો માટે તેમ સ્પર્શ જીવ કર્મવર્ગણા માટે ઉપયોગી થતા હોય છે. એ વિદ્યાર્થીઓ વસ્તુ જ્ઞાન ગ્રહણ કરે છે, એમાંથી કેટલીક વસ્તુઓ જે જ્ઞાનમાં ઉપયોગી હોય તેને ગ્રહણ કરે છે, બાકીનાને પડતાં મૂકે છે, વસ્તુનો વિસ્તાર ગ્રહણ કરે છે અને બધીનો સ્થિર રહે છે. એ વિદ્યાર્થી બધે જ જ્ઞાનાર્જન અને ઉપયોગ તથા સંસ્કારનું આદિકાળે બનેલું આ કાર્યક્રમ ઉદાહરણ - દીક્ષાપ્રસંગને કેવી કરે છે. તેમાંના જ્ઞાનમાં ચૂંટણીને બધે, બધી માં ચૂંટણી તથા સમુદ્રો ના રંગોમાં સ્થિર જેવા દેખાય છે, તથા બાલ-રમાલ, પેલું-દેવું તથા ફૂલ-પાંદડા પણ સ્થિર થઈ રહેલ છે.

કેવલ જ્ઞાનો : પ્રથમ જે કાંઈ જોવામાં આવેલું કેવલ, તેનું સ્મરણ થાય છે અને પછી તે પ્રમાણે પોતાના સંસ્કારોનો ઉદય થાય છે. કેવલ પ્રથમ સ્મૃતિના રૂપમાં તો તેના પૂર્વે કરું ન કેવલના કોને પૂર્વે દીક્ષિત સ્મૃતિ નું સ્મરણ અને ભાન થાય છે.

પરમાવધિ જ્ઞાનો : આ સર્વે સ્મૃતિ જે દેખાય છે અને તે સમયે જે દેખાય તે પહેલું દેખાયું ગણાય છે. તથા તેમાં જે સ્મરણ થયા તેના પછી સ્મૃતિ થાય છે. વિદ્યાર્થીઓના સ્પંદન વિદ્યાર્થીઓ તરફ જ્ઞાનાવરણ સંકોચ-

ILEX - ખાવા બહુ થઈ ગયા છે. તે સ્થળ પણ ખાવાથી અને સ્મરણ

Teacher Sig. .....

પણ ખાવાથી; જેમકે કોઈ સમયે બોલાતા મંત્રો જે તેના પુદ્ગલો

Topic..... Date.....

પાલ્લવે બધો કોઈ સમયે બદલ પડ્યા થતી. જે વિચારવાલવે રટલા-રંકડા વર્ષાદ બો અનુભવ થાય તો પણ શુદ્ધ વિચારોનું રંકડાળવાર - જ્યાર વિચારવા વડે કેમ સમજ્યા ન થાવે?

ઈચ્છ, ફોદ, સુખ, દુઃખ વર્ષાદ દા રહિત બળતે બદ્ધ પુરુષો પુરુષ માર્ગ માં ચાલ્લ કરે છે અને પુરુષોવોથી ગાંધ કરવા રહે છે. ગોવાંકલ્ના ભાંતિ બદ્ધવાળ થતાં વિચારોનું બેકાર થતું હોવાથી કેમ બને સમજે. વિચારોનો અને બ્રહ્મ સમાધાર 'જગત' શબ્દ વડે કહેવાલ છે કે બદ્ધવા માં રોજ વિચારોનું જ છે બાનું કોઈ જ બદ્ધ કેમ બને સમજે. જેના અંદર બધા રહ્યું રહેલું છે, જે પોતે જ બદ્ધિમાં થઈ રહેલ છે, જે રહ્યું છે અને રહ્યું બનવામાં જેને સહાય હોવાથી જે રહ્યું બધિકાળમાં છે તે જ પરબ્રહ્મ રહ્યું બદ્ધિમાં થઈ રહેલ છે. જેનો બ્રહ્મના અંદર સંસારનો પ્રતાપ થાય છે અને જેમ બધો દેખાવ બાળ કુવે પછી થવાનું છે તેમ બધો કહી બતાવ્યું.

કૃ વિષ્ણો! કુવે બધો કેવી અને કેવ રીતે બનશે અને કૃ સમાધિ માં કરી પ્રવેશ કરું છું.

S.185 કૃષ્ણને વિશ્વાસ થયેલું જાણ

કૃષ્ણ બોલ્યા: અમે તે બાબતનો વિચાર માટે અમોએ મારા દેહના અંતે તેમનાં વિશ્વ-પ્રાણ ની ક્રિયા બંધ થઈ ગઈ અને તેનો નિકાલ થઈ ગયો. અને બાહ્યવૃત્તિનો ઉપરામ થવાથી તેમણે સંસારનું કશું અનુસંધાન ન રહ્યું.

આ પછી તેમણે કહેલાં પ્રમાણે અર્ધ ઘટકાલ પોકાર થયું. ત્યારબાદ કાર્ય કરવા કરતાં કે બાબતો પાછળ ગયો અને પ્રકાશમૂર્તિ બનાવે પુછ્યું ત્યારે કૃ સમાધિ દિવ્ય રહેવાબળ કરેલું કે વિષ્ણુ! કૃ કુમળા બધાને બોલી કરીશ તો પણ તે ક્રિયા અનુસાર કેટલા બધારા વિચારના અંદર રોજ રોજ નવી નવા અનુભૂતિ કૃ છું તેમ બધે કરો. અયોધ્યા બગરી માં રામ દરબાર બનો પુરા રામ પાછળ જાણો તેવાનો કુલગુરુ વશિષ્ઠ સમાધિ

ILEX Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

ની રામરાજ્ય જે ઉપદેશ રામચંદ્ર કે કુંદકુંદ! તમે પણ આપણા આ ઉપદેશમાં દિલ્લી પણ બાળકોને મારા જેવું જ પરમ પવિત્રપદ માં વિશ્વાસ થશે.

રામચંદ્ર: ઉપર પ્રમાણેના વાદ-વાદો થયા કુંદકુંદ કુંદ પણ મારા પક્ષે જ રહ્યા પડ્યો બોલે છે. વેદો તો નિઃસંશય પણે કે કુંદ તે વેદો રચ્યા પુરુષો. રચેલ પ્રમાણ છે તે કુંદકુંદ ને પુછવું કે કહો તમારા મતે સંસારનો નિર્ણય કોણ કુંદ? રચેલા જગાવ્યા લોક્ય રચ્યો મોક્ષ રચાવનારું જૈન-વાદ માં રહ્યા પ્રમાણ ~~કરી~~ કહ્યું તે જગાવ કેમના રચ્યા સમજ્યા માં વરોધ રચાવ્યું છે તે?

કુંદકુંદ બોલ્યા: મારા મતે સંસારનો કુર રચ્યો છે, જગત લોક્ય જૈનવાદ માં રચનાકારણો જગ્યું છે. તેના જગાવ્યા લોક્ય મતે જગાને જોઈ શકું છે. પુષ્પ કરવાનું કહ્યું તે મતે નિર્બંધપણે પુષ્પ રચાવ્યા કુંદ કુંદ પરમપદ માં વિશ્વાસ છે. રચાવ્યા પ્રમાણે મળે રામચંદ્રજી ને બોલ્યા રચાવ્યા રામ-રાજ્ય રચ્યું છે. રચે કુંદ મતે રચનાકારણ જૈન જ છે.

5.186 મતે જૈનમત જ છે.

ગૌતમ બોલ્યા: રચા પક્ષે રચનાકાર રામચંદ્રના જગાવ્યા પ્રમાણે પરમાર્થ જે લોક્ય રચેલા સંસારનો નાશ

વિશ્વાસ બોલ્યા: રચંદ્રજી રચા કેવાયેલા જીવ છે કે રચા મકાનમાં કુંદકુંદના રામ માં વિશ્વાસ થયો. કુંદ તે જગાવ જો જૈનમત જ કેમ છે. રચા મતે જગાવ તો ભાવિમાત્ર છે. કેમકે જગત રામાં કિસ્સા રહિત રચેલું જૈન જ જગાવે આપે છે. ભાવિ પણ જૈનમત છે રચા જૈન રચેલ વધ્યા નિર્દેશકાર છે. જે વસ્તુ જે કેરાકાર માં જોવાય રચ્યા સુધા તેવા પુદ્ગલે આપે છે, તે વસ્તુ તે કેરાકાર માંથી વડે રચ્યા સુધા તેવા પુદ્ગલે થઈ રહેલા રચાનુભવાય છે.

વસ્તુપાલ: તો પરમ જીવાત્મા, રામ, જગત આદિ કિસ્સા રહિત રહિત, નિઃસંગ, રચર, સ્વતંત્ર, રચા તથા રચાવ્યા, રચાજ્ય, રચાદિ, રચાંત, રચા દ્રવ્ય ILEX પરમાણુ જ રચ્યા છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

બ્રહ્માંડ પણ એક પરમાણુરૂપ છે. તે ચિદાકાશનો અંદર રહેલું છે તેમજ એક પરમાણુ પણ બ્રહ્માંડરૂપ છે, તેનો અંદર રહેલું જે આ જગત ચિત્તચમત્કાર તરીકે રહેલું છે. આ સર્વ આદિ, મધ્ય અને અંતરા રહિત, અખંડ અને શાંત ચિદાકાશરૂપ છે માટે જ તમે આદિ અંદાજે બોડરાખ્યા, નિર્વિકારભાવે નિર્વાકારદશામાં યથાસ્થિત રહો.

આવડાં મોટાં પણ બ્રહ્મ પોતે જ દશ્યરૂપ અને દ્રષ્ટારૂપ થઈ રહે છે; તેમજ પોતે જ સ્થૂળ અને જડરૂપ થઈ રહે છે. તેમ પોતે જ કાંઈકરતારૂપ થઈ રહે છે અને પોતે જ ફરાકરણથી રહેમ જોવાય છે. પરંતુ વસ્તુતઃ જોતાં બ્રહ્મ પોતાનાં સ્વરૂપના અંદર જ આવા વિચાર થઈ રહેલ છે. જગત ચિદાકાશરૂપ છે, અને તેના અંદર આંત ચિદ્રૂપ બ્રહ્મ પોતાનાં ઈચ્છાશક્તિ સ્વરૂપને લીધે વિવા જવા જેવા વાસના બંધાણ તેવા રૂપે જ થઈ ગયા છે. બ્રહ્મ માયાવડે દશ્યરૂપ થઈ ગયા છે, એમાં કોઈ સંશય થયા છે એમ કદી પણ માનવા જેવું નથી; કેમકે બ્રહ્મ પોતે યથાસ્થિતપણે જ રહેલો છે. શુદ્ધ પણાનો એક આકાશ ના પેઠે બ્રહ્મ અને દશ્ય એ બંનેનું એકપણું છે દશ્ય જ પરબ્રહ્મરૂપ અને પરબ્રહ્મ જ દશ્યરૂપ છે. તે આકાર આંત પણાથી અને બહાર પણાથી; આકાર પણા થકી તેમ નિરાકાર પણાથી.

જગતમાં પણ દેહ અને પૃથ્વીમાં આવતાં જેવાં નિરાકાર છે, ચિદ્રૂપ છે, નિરવયવ છે અને પોતાને અનુભવમાં આવતા જેવાં સિદ્ધ જ છે. જેમ મનુષ્ય પોતે ચિદ્રૂપ કોચા જેવાં ચિદ્રૂપ માં સંકલ્પના જડ બની ગયા છે તેમ સ્વપ્નાવસ્થા પણ પણ વસ્તુતઃ ચિદ્રૂપ કોચા જેવાં જડરૂપ થઈ ગયા છે. ચિદાકાશરૂપ બ્રહ્મ જ જડ જેવા સ્વપ્નાવસ્થામાં પણ જગતભાવને પ્રાપ્ત થયા છે. જેવાં તે ચિદાવિષયો પણ ચિદાકાશના અંદર ચિદાકાશરૂપે રહેલા છે. અવસ્થા જેવા વડે કોઈ જોવાય તો જડભાવ થઈ જોવાય. ચિદાકાશ જ પોતાને જડરૂપે અનુભવાય બ્રહ્મ પ્રથમ પોતાનું સ્વપ્નાવસ્થા રૂપ

ILEX ઉભાડે છે તેવું જ જગત નું પણ સમજવું. આ બધા અવસ્થાઓ

Teacher Sig. .....

માંથી નું સ્વપ્નાવસ્થા-જગત સૃષ્ટિઓ ચિદાકાશરૂપ સ્વર્ગ ના

Topic..... Date.....

કિરણોરૂપ છે. વિદ્યાકારના અધિષ્ઠાતૃત્વ નિમિત્તે પરમાત્મા જે સ્વયમેવ પ્રકટ થયેલા છે, તે ઉપાસ્યરૂપ અંશના પ્રકાશથી વિશ્વરૂપ કહેવાયા છે. વિશ્વના અંશના પ્રકાશના જે બધું કહેવાયું છે. અર્થે દેવ, મનુષ્ય, અસુર અર્થાત્ શરીરરૂપ પ્રજાને જે છે. વળી તત્ત્વદર્શન વડે અસત્યરૂપ નિમિત્તો ત્યાગ થતાં તે મુક્ત થયું છે એવું જે બ્રહ્મવિદ્ લોકોત્તર સ્વરૂપ અંશભાવમાં રહ્યા તે પ્રાણના મંત્રે જે તે મુમુક્ષુને ઉત્તર નિર્ણયકાર દ્વારા ઉપાસ્ય કરે છે; અને માંગેલું પુરુષો પદ્ધ પરિપાક દ્વારા તેને મોક્ષ ધામમાં કહે છે.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! દેવ, અસુર અર્થાત્ મનુષ્ય કેવા પ્રકારનું છે? તેના અંતર અધિષ્ઠાન કેવા રહે છે? તેનો તે કેવું છે? તેમજ અભ્યાસના કારણે કરે છે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: રાજન્ જરૂ, દેવ, દૈત્ય, રાક્ષસ આદિ જાતિ પ્રકૃતિ, બુદ્ધિ, વિદ્યાચાર, પદ્મ, ક્રિયા અને રાજસ અર્થાત્ છે એમ તમે સમજો. તેનું પ્રમાણ અનંત છે એમ તમારે સમજવું અને તેમાં બુદ્ધિના મોટા કારણ પ્રકારો જાણે અંક પરમાણુ ના જેવું રહેલાં છે. ઉપર આકારમાં અસુરાદિને જે ત્રિરંગમાં બતાવે છે અને ચતુર્થ પૃષ્ઠના પણ ઉપરના પૃષ્ઠમાં જે કોઈ અસુરાદિને સ્વાભાવિક અસુભાવ થાય છે તે ત્રિરંગનું રૂપ છે. તે અનંત છે, ભિન્ન ભિન્નપણું છે. એ એક વિદ્યાભાવ (સંસ્કાર ના કારણરૂપ ક્રિયાના) વિકટ રૂપ છે. તેના સમષ્ટિ સ્વરૂપના અંદર જ્યારે જોડાણ સમુદાય બુદ્ધિના અર્થે ના કલ્યાણ વડે ખરા ઘટ જાય છે ત્યારે સુખિયાનો અનુભવ થાય છે, અને વિપરીતાર જે દુઃખિયાનો ઉદ્ભવ થવાથી દુઃખિયામાં રહ્યા છે.

ત્રિરંગ જ્યારૂપ છે અને અનાદિ-અનંત છે. દરેકમાં જેમ અધિકાર રહે છે તેમ વિદ્યાચારના ક્રમથી તે અસુરાદિક તે અર્ધ દેહોમાં રહે કે પદ્ધ તારકા થયા છે. અને તેમાં રહેવું પણ કૂપર. મન પણ સારૂ ગુણકારી છે તથા તેનો ત્યાગ કરે છે. આ જીવને પણ સાથ વડે

ILEX

Teacher Sig. .....

આત્મસ્વરૂપનો બોધ થતાં દેહ અર્થાત્ બંધન તરત છૂટી જાય

Topic..... Date.....

ગયા છે. જગતનો દરેક જે પરમાણુ પૃથ્વીસદૃશ છે, તેનો જેવું જે ચિત્ત પૃથ્વીએ જેવું જે ચિત્ત જડપદાર્થ કહેવાયું છે. એ જડોના ચિત્તના સંસ્કાર આ અમારું જગત રહેલું છે. આ જે કાંઈ દૃશ્ય દેખાય છે તે ચિત્તરૂપ છે અને ચિત્ત જડરૂપ છે, પરંતુ જગત અને આત્મા એ બેમાં શો ભેદ છે?

દૃશ્યના બે ઈ ભેદોમાં વિજ્ઞાનવાદે આ પદાર્થોને અમુક ચિદાકારરૂપ છે. ચિદાકારના સંદર્ભ પદાર્થોના સત્યપણે જુદા જણાય. ચિદાકારના સંદર્ભ જે અર્થ દૃશ્યના સ્ફૂર્તિ થાય છે અને તે બેના સંદર્ભ સંબંધના સત્ય વડે ત્રિકાલ રહેલું છે.

શૂન્યવાદ: વર-રૂપ સંબંધની વસ્તુઓ બધી જે અનુભવમાં આવે છે, તેમાં કાર્યકારણભાવ રહ્યો છે અને તેના પૂર્વ જો છે અને અમુક કારણ હોય તો કાર્ય થવું સંભવતું નથી.

વિજ્ઞાનવાદ બૌદ્ધો: વિજ્ઞાનના બાહ્ય વિષયો ચિત્ત ગણેલું ચિદાકાર (વિજ્ઞાનસંકલ્પને અનુસરી) જે કાંઈ વિવર્તરૂપે થઈ રહે છે, તે 'જગત'નામે ઓળખાય છે. ચિત્તના બે પોતાના અનાદિસંસ્કાર માં અમુક ભાવો ઉદિત રહે છે. અને તે સ્વપ્નરૂપ જ છે. બુદ્ધિદ્વારા વિકલ્પનો તેમાં 'સંકલ્પ' આદિ જુદાં જુદાં નામો કલ્પ્ય છે. કાળ, અવિદ્યા તેમાં, ક્રિયા, સમાનદૃષ્ટિ, બાહ્ય અર્થક્રિયા વડે બુદ્ધિ અને અર્થક્રિયા ચિત્ત વડે અનાદિ પ્રપંચ થયેલો તેમજ અમારું વસ્તુ રૂપમાં બોધબળથી વિવેકીઓના બુદ્ધિ વિજ્ઞાનરૂપ ક્ષણ-અક્ષણ, અમારા રહિત અંતર વિજ્ઞાનરૂપ, ચિદાકારરૂપ અને અંક અનાદિપ્રકારરૂપ અને દેહ-અદેહ આદિના મિથ્યાભાવના રહિત થઈ ગયા છે. તે બધું પોતે જે કાંઈ દેખે છે તે અર્થ સંકલ્પમાત્ર છે, એમ સમજે છે. બાકી તે બાહ્યના જોવા અનાદિના જે અંક વિવર્ત છે. અને પરમાર્થદૃષ્ટિએ જોતાં તે બોધબળથી મિથ્યા પડ્યા જાય છે તે એમ છે. આ અર્થ જગત બાહ્યના સંકલ્પમાત્ર જ બાકી રહે છે. આત્મા જેમ જેમ બોધક સંસ્કારો દૃઢ થાય છે, તેમ તેમ જે જે સંકલ્પોને તે પોતે કરે છે, તે તે સંકલ્પો થઈ

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

જે રહ્યાં જાલ્લે. ક્રિકલ્પાર્ક્ષ પરમાત્મારૂપ પોતાના સંકલ્પરૂપ જ્ઞા જગત રૂપંદર વર-રૂપ રૂપાદિને પોતાનાથી રહિતપણે જાણે રહ્યાલ્લે છે. જેમ પોતાના સંકલ્પમાત્રમાં રહેલા બા બગરના રહેનારા પક્ષ લોક બારકે તેમ રૂપાત્મારૂપ, રૂપાત્મરૂપ ના રહિત ક્રિકલ્પાર્ક્ષ બા સંકલ્પબગરના રહેનારાના સંકલ્પો વડે વર-રૂપ રૂપાદિ બગરના સિદ્ધ થાલ્લે છે.

જ્યાં સુધા બુદ્ધિલું રૂપાત્મરૂપ બગર ગલું નથી, ત્યાં સુધા જેટબુદ્ધિલ રોજ રહ્યા નથા; રૂપાત્મ રૂપાદિકની પુરુષના નિમિત્તરૂપ સંકલ્પો સિદ્ધ રહ્યાં નથા. ક્રિકલ્પાર્ક્ષ જે જે કલ્પના જેવા પ્રકારે દઢ થઈ ગઈ છે, તે જ્યાં સુધા ચિત્તથી બન્ય કલ્પનાવડે પરાવર્તનને પામ્યા નથા ત્યાં સુધા તેવા પ્રકારે જ રૂપાત્મ સુધા રહે છે.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! રૂપાત્મરૂપ રહિત, બુદ્ધિ આદિ ના રહ્યાલ જેવા દાર્શનિક ઉંચા વિદ્વાનો ત્યારે રૂપાત્મ કેમ રૂપાત્મે છે અને તે કેમ રહ્યાલ થાલ્લે છે. તે રૂપાત્મ કરો.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: બુદ્ધિના રૂપાત્મકારમાં રૂપાત્મ બુદ્ધિ પોતાના સંકલ્પના જગત જેવા પ્રકારે ઉલ્લાસે છે, તે પ્રમાણે જ તેનો રૂપાત્મ થાલ્લે છે; કેમકે તેમાં બીજું કશું પ્રતિબંધક નથા. પ્રથમાંથ શિલ્પાદિ પોતાના સંકલ્પને બુદ્ધિરૂપ રૂપાત્મે છે તેના તે બુદ્ધિરૂપ જ છે. રૂપે પ્રથમ પ્રમાણે જેવા કલ્પના કરે છે તેના તેના તે થાલ્લે છે. રૂપા જગત રૂપે રૂપેક તેના જ કલ્પના છે. જેમ ચિત્તર રોગને રૂપાત્મરૂપ માં મહારોગ-પોતાના રૂપાત્મના રૂપાત્મરૂપ જુવે છે તેમ ચિત્તરૂપ રૂપાત્મે જગત-પંચ રૂપેલું ચિદાકારરૂપ પોતાના સંકલ્પના જગત રૂપેક રૂપાત્મે ચિવર્તરૂપ બાજે છે

પછી તે ક્રિકલ્પાર્ક્ષ પ્રમાણેને કલ્પના તોલી તથા વાયુ, દેવ, રૂક્ષ, તેજ, રૂપાત્મ, પંચમહાભૂતો રૂપે રૂપાત્મ બા જેવાંથી પક્ષ કલ્પના કાલ્પ્યા. તેના રૂપે બગરનો રૂપાત્મ તેજતત્ત્વ રૂપે વાયુના ઉંચા રૂપાત્મકરૂપ રોજ જે કાંઈ કરે, તે બગર સિદ્ધ થાલ્લે રૂપેલો રૂપેક વિલક્ષ પક્ષ કલ્પના કાલ્પ્યો. રૂપાત્મ સિદ્ધાંતો

ILEX જે ના જુદો રૂપાત્મવાનું છે. રૂપાત્મ ઉંચું વાનું છે, વાયુ

Teacher Sig. .....

ઉંચા કરતાં રૂપાત્મવાનો છે, રૂપાત્મ ઉંચા છે, જેના

Topic..... Date.....

કેટલુંક છે, જ્યાં કશિ છે એના રાજે એ પ્રમાણિકતે પ્રેમે રહે રહેના તે વિદ્યુત વસ્તુના ઈન્ટરનેટના કોના બધાં જેવા ઈન્ડસ્ટ્રી કરે તોલાર રમણભાઈ થાય છે. જેમ આ બધે પ્રમાણિત કે વિદ્યુત ના જુદું બધા, તોમજ તમારું રમણે મારું પ્રજા રમણવું. વિદ્યાકારા જેને જેવા સ્કૂલે રમજે છે તે રંધુર્જી ~~રમણે~~ રંગરે તેવા જ પ્રકારે જ થઈ ગયા છે.

યુદ્ધ રમેલા રમાલમૈત્રણ્યો જે જેવું રમણે જેવા પ્રકારનું રમણવું કોણ, તેણે બીજું રમયુદ્ધ રંગ-કારવાડું રમાલમૈત્રણ્ય રમાલ કારકાળ પોકે રમણ્યા કરવાને રમણે થઈ રાકવું બધા. જે વિષયો ઇણા બાબા રમણ યુદ્ધા રમણ્યા કરાયો કોણ તેણે રમાલમૈત્રણ્ય વિરોધ કરી દેખે છે રમણે બીજાને રમાલ પ્રમાણ બન દેખે છે. રમાલ સ્કૂલમાં, ગુજરાતી રમણે વર્તમાન રમણમાં બધું વિદ્યમાન ઈતા રમણ્યા-રમણ-બણરના જ તેના વિરોધ કે રમાલ પ્રમાણે ધરમાં કેળવાય છે. ઇન્ડ રમણે પ્રથા રહે બંને રમેક વિદ્યાકારાય છે. જેમકે રહે વિદ્યાકારા વર્તમાન છે માટે જે વસ્તુ જે દેશ-કાળમાં જેવા ઇષ્ટ કપણા વડે જેવા પ્રકારના કપણા કરવામાં રમાલે છે, તે વસ્તુ તે દેશ-કાળમાં બીજા પ્રકારના જ રમણ્યાઓ પ્રમાણે માં રમાલે છે. બુદ્ધમાં મારા બોધાયાં બારમાંક સ્કૂલ છે રમણે તે જ વિચારમાં રમાલમાય છે. જગતનું બધા રમાલનું સ્કૂલ તે વિચારય છે બધા રૂબ્યાઓમાં રમણે રમાકરા ના પોકે બુદ્ધમાં રમણે જગત્ના કોઈ ભેદ બધા. રમેક જ બુદ્ધમાં રંગર યુગિત રમણે રંગુકાર રહે બંનેનો રમાલમાય રહેલો છે.

જેમ મનુષ્ય ઈન્ડ્રિ માં પાપાડ્ય જેવા વિષાંત રમણુમવે છે, તેમ પરમાંથી પડ્ય જડબાદના વિષાંત્યે રમણુમવે છે. આમાં વિષયમાં બધોના વિષય વાળા પુરુષનાં રંગરકા તે રમણ્ય બીજા કોઈ રમણ્યાકારે તડકો, પવન, દૂધ રમાંદિ નો રમણ્ય થાય છે, ત્યારે કોઈક રમણુમવ થાય છે, પડ્ય તે બકરી જેવો જ થાય છે, તે જ પ્રમાણે જડ પાપાડ્ય

ILEX રમાંદિ માં રહેલા રમાલમાં સુખ-દુઃખ રમાંદિનો રમણુમવ Teacher Sig. .....

થાય તે પડ્ય બકરી જેવો જ છે.

Topic..... Date.....

S.187 પરમાણુઓનો સ્વભાવ

રામ બોલ્યા: વિશ્વના સર્વ સજીવ નિર્જીવ પદાર્થોનો એક જ અમુક ચોક્કસ નિયમ કેમ ફોલ્ડ થાય છે? અને પદાર્થોનો એક જ પ્રકારનો સ્વભાવ કેમ ફોલ્ડ થાય છે? દેખાતા અને અસંખ્ય ફોલ્ડ થતાં પૂર્વે જ કેમ ઉગ્ર કાર્યરત થાય છે? અને વિશ્વનો આ કારખાનો ચાલ્યા કરે છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: વિશ્વના પ્રથમ સૂર્યમાં અસંખ્ય કાળ માં કાર્યરત થતાં પૂર્વે જેવા જેવા નિયમોનું જે જે પરમાણુ બન્યું અને જેવા સ્વરૂપે તથા જેવા કાર્યકારણભાવથી તેણે વિશ્વરચના કરવાનું, ચલાવવું અને પ્રકાશે તે સર્વ પરમાણુ ગર્ભમાં બીજરૂપે સંગ્રહાયેલું છે. વિશ્વના સર્વનિયંતાએ, તેના તેણે બાંધેલા માં જે જેવું બનવું, તે તેવું જ અટલરૂપ થઈ રહ્યું; કેમકે તેના પોતાના માં અટલસંકલ્પ કોઈને નહિ તેને જે બાબ થયું તે અન્યથા કેમ થઈ જાય?

સર્વ પરમાણુના અંદર જે કોઈ અમર્યાદ ચોક્કસ નિયમ રૂપ પરમાણુશક્તિ રહેલા છે, તેને જ 'નિયતિ' નામ અપાયું છે. અમુક અમુક પ્રકારનું છે અને તમુક તમુક પ્રકારનું છે એવા નિયમરૂપે બ્રહ્મ પોતે જ ભાસમાન રહ્યું છે. તેને જ નિયતિ કહે છે અને તે જ સૃષ્ટિના તથા સંસારના રૂપને ઘારણ કરે છે. આ વિશ્વકારણના અંદર પોતાના મનને જ બાહ્ય, સ્થૂલ અને સુષુપ્તિરૂપ વિવર્ત પડી થઈ ગયા છે, તે સ્થૂલ વિશ્વકારણરૂપ છે. જેમ બીજમાં રૂપાળું ફૂલ માં સુગંધ અને વડકામાં ગરમ રહેલા છે તે તેથી જુદાં નથી. એક જ ચિત્તમાં બેઉ પદાર્થરૂપ થઈ રહી છે.

વિશ્વકારણરૂપ જગત અંદર જે જે સૃષ્ટિઓનું રૂપરંગ જેવું ભાસે છે, તે તે સૃષ્ટિઓનું મૂળ બીજ સંસ્કારરૂપ છે. અને તેના જેવા સ્વભાવના ફળના થઈ છે તેવો જ તેનો સ્વભાવ અને રૂપ બની ગયા છે. સ્થૂલના પેઠે જ જગતમાં પણ પ્રકારરૂપ માં થવાનાં પૂરાવા, જેવા, તેવા, વાવ્યા બરાબર અને સર્વ પરમાણુ ચિરંજીવ છે અને તેઓ પોતાના

ILEX પદાર્થ અનેક કાર્યોના બાધકરૂપ છે. કેટલાક ભાગનો મોટો Teacher Sig. .....

ભાગનો આ મૂળરૂપ પૂરાવા છે, જેનો બધાં મહાસાગર,

Topic..... Date.....

તેજ ની મુખ્ય ભાગો રેટિનાસ્ટ્રક્ચર, ચામડાનો મુખ્ય ભાગ ચૂર્ણ-વાદ્ય અને રૂપરેખાનો મુખ્ય ભાગો વાદ્ય છે, જે રેખાકૃતિ ચૂર્ણિત માં દ્વારા છે અને આ રંગ નો ભાગો ઉદ્યમ નું રૂપરેખા જ છે. તેના પોષણકાર્યો નો સ્વભાવ ઉદ્યમસ્વરૂપ જ છે. આમ ચૂર્ણ કેમ ઉદ્ગ કોલિસ્ટાળ છે તેટલો બદલ પૃથ્વીનું સમાસાળ પદ્ધ બદલ છે. રંગનુબાદ સમા ઉદ્યમસ્વરૂપ કરું પણ રેખાનાથી. તે રંગદ્વારા અને રંગદ્રુપ છે તેના તે રંગદ્વ રેખાવૃદ્ધિમ વિસ્તારદ્રુપ કહેવાય છે. તે રંગો પોષણ પૃથ્વીદ્રુપ મંડિમા વડે રંગ વિવેકી વાદ્યરો ને સ્વભાવરૂપે અને વિસ્તારરૂપે અનુભવમાં આવે છે. ટ્રિડ્યુલાર્ન અને ઉદ્યમ ના બાળકરૂપ છે.

જ્યારે વિસ્તારમા પોતે તો રેખાકારા કરા પણ ચૂર્ણ છે, ચૂર્ણિત છે, રંગદ્વારા છે અને અવિ પદાર્થ નો ઉદ્ઘોષ કરનારે છે, જ્યારે એ પરમસત્ય જેવ પદાર્થને પણ શોભારૂપ બનાવે છે, ત્યારે તે કોઈક અનુભવમાં આવે છે અને તેના તે 'રિક્ત' એવા નામ ને યોગ્ય થાય છે. ત્યાર પછી દ્વારા અવસ્થાએ પણ છે તે અવિ એવા 'જડ' રેખાદ્વારા દ્વારા કરે છે પરંતુ આ પોષણ એક કલ્પના જ છે. કેવટે તો નાળ થયા બાદ તે રંગ પરમપદરૂપ છે.

તે જ્યારે 'જડ' નામને દ્વારા કરે છે ત્યારે તેના અંદર વિસ્તારનું રેખાકાર કરનારા અવિદ્યા રૂઢિનો ફોટા છે. રેખાનો તેનું બહુ રંગરૂપ બાજુ રાખવું બાળ; પરંતુ સ્થળ નો ઉદ્ઘોષ થયો તે અવિરુદ્ધ પરમપદમ રેખાને એકત્વ પામે છે. રેખાકાળના રેખાવરુણાચાર કરવા માં જડ પોષણ રેખામાના વાદ્યરો નો ~~રેખા~~ રંગદ્વારા એક ભાવના સાથે ઘણા ભાગે રંગદ્વારા વડે ઘણા ગયેલા ટ્રિ-ડાયમેન્શન રેખાવિ વડે રંગેચારને પ્રાપ્ત થયા છે. અને રંગરૂપના વિસ્તારમરુણ પણ રેખા રેખાનેક ગ્રાન્ટિકારક કર્મો કરે છે. રેખાવિસ્તાર વસ્તુના: ચૂર્ણરૂપ છે તે રંગદ્વ રેખાવિ ચૂર્ણ ને દ્વારા કરી તે રંગવિકલ્પ ભાગના વડે ચૂર્ણરૂપ બને છે અને અવિ

ILEX રેખાકારા રેખાવિ રેખાનાથી નો વિસ્તારરૂપ રંગ રેખાની

Teacher Sig. .....

ચૂર્ણરૂપ બળ ગયા છે. પછી વિજ્ઞાનિક ના પોષણ કરનારે

Topic..... Date.....

પ્રાણાંડિયા વડે જોડાયેલ ગળસ્થાના થાયે અંકુરાયોદ્વિક્ષ્ય થાલ્લ છે. અંકુરા અને ગળસ્થા એ બે જ ગળના ઈથર્તિનું મુખ્યબંદર છે અને આંદિ એવા અર્ક બાબ-૩૫ને ઉત્પન્ન કરે રહેલ છે. ચેતાબ્લાસ્ટિક અર્ક ના જુદા જ છે અને આ ગળના સમુહો બધા એક સંકલ્પમૂલ જ છે. બે ગળનો એકે ભિન્ન છે પણ ગિલસ્થાના બળ ના થાલ્લ જેવા દેખાલ છે. એ પ્રમાણે બે ચેતાબ્લ જ સંકલ્પમૂલ વૃક્ષોમાં બાજુમાં છે અને બે પોતાના અંદર અંકુરાના બાલવા કરે છે. આથી બે ગણા વારમાં અંકુરામૂલ થઈ ગયા છે. ફક્ત ચેતાબ્લસ્થા રાબવૃક્ષના અંદર ભાવ-અભાવ આંદિ રૂપે ફેલ ગયા છે અને પ્રાણ બોલ્લ કરે છે આમ બે 'જવ' નામને ઉત્પન્ન કરે છે. એવા રીતે બાલવાવાળું એ ગિલસ્થા એકાગ્રાવાળમાના બાલવાને પોતાના મેળે લઈ બળવે છે અને દાનું દાનિ આકાશ ના ઉત્પન્ન કરે છે બે જ આંદિ બાબ-૩૫ નું મુળ સ્વરૂપ છે અને રાબદ્રસમુદ્ર રૂપી વૃક્ષનું બીજ છે. પદ, વાક્ય, અને પ્રમાણ વડે વૃક્ષ જેવા વેદ અને તેનો અર્થ એ અર્ક તેના વિચાર છે. એ રાબદ્વાક્ય માંથી જ આ જગતની રોબ્ય બધા થાલ્લ છે.

વિશિષ્ટ અંકલ્પમૂલ વાક્યસમૂહના વિચાર ચેતાબ્લ ને જવ (સમષ્ટિ જવ) કહે છે બે આંદિ બાબ-૩૫ સમુહ માટે તો જગસમુહના વૃક્ષનું બીજ છે એમ સમજે. આકાશ એક વિષે અર્ક પ્રાણાગ્રાવાળા સમુહ ના વાક્યમ છે. બે અર્ક પ્રાણી એ એ સમષ્ટિ જવ ના જ પ્રકારે છે. અર્ક જગતને તે પોતાના ગર્ભમાં ધારણ કરી રહેલ છે. અને ત્રીજા આંદિ ઈન્દ્રિયસમુહ પણ તેમાંના પ્રકાર પામેછે. આમ ચેતાબ્લ જવ બાલવે પ્રાપ્ત થાલ્લ છે ઈત્યાદે રાબદવાક્યકારના અને રાવ્રા આંદિ વાક્યકારના રહિત છે.

ચેતાબ્લાસ્થા બળના તે અમાળ અર્ક મૂલોના જે ક્રિયાશક્તિ પદાર્થ-કેદારૂપ છે, તે બધા પર અનુમાનના રૂપદર્શિત પ્રકારે છે. વિકલ્પવિચાર તે જે પ્રકારો તો અનુભવ થાલ્લ છે તે ઉપલબ્ધાર્થ છે જે અમાળ આંદિ બાબ-૩૫ ILEX ધારણ કરે છે આ જ કોઈ બાબ વડે અન્યુબાધ્ય અને પ્રકારોરૂપ ચેતાબ્લાસ્થા જ તેજ રૂપ છે. આમ અર્થ ના

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

જીવનમાં કરવાનું કોઈપણ કાર્ય કરતાં પહેલાં તેનું આયોજન કરવું જોઈએ. આયોજન વગર કરેલું કાર્ય ઘણીવાર નિષ્ફળ જાય છે. આયોજન એટલે શું? આયોજન એટલે ભવિષ્યમાં કરવાના કાર્યોનો અગાઉથી કરવામાં આવતો વિચાર. આયોજન વગર કરેલું કાર્ય ઘણીવાર નિષ્ફળ જાય છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં સરળતા રહે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં ઝડપ આવે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં ચોકસાઈ આવે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં સફળતા મળે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં સંતોષ મળે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં આનંદ આવે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં ઉત્સાહ વધે છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં પ્રગતિ થાય છે. આયોજન કરવાથી કાર્યમાં સિદ્ધિ મળે છે.

S-188 જીવનમાં આયોજનનું મહત્વ:-

(1) વિદ્યાર્થી મિત્રો: આપણે વિદ્યાર્થીઓ છીએ. આપણું મુખ્ય કાર્ય અભ્યાસ કરવાનું છે. આપણે અભ્યાસમાં સફળતા મેળવવા માટે આયોજન કરવું જોઈએ. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં સરળતા રહે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં ઝડપ આવે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં ચોકસાઈ આવે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં સફળતા મળે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં સંતોષ મળે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં આનંદ આવે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં ઉત્સાહ વધે છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં પ્રગતિ થાય છે. આયોજન કરવાથી અભ્યાસમાં સિદ્ધિ મળે છે.

(2) ગૃહિણી: આપણે ગૃહિણીઓ છીએ. આપણું મુખ્ય કાર્ય ઘરકામ કરવાનું છે. આપણે ઘરકામમાં આયોજન કરવું જોઈએ. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં સરળતા રહે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં ઝડપ આવે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં ચોકસાઈ આવે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં સફળતા મળે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં સંતોષ મળે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં આનંદ આવે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં ઉત્સાહ વધે છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં પ્રગતિ થાય છે. આયોજન કરવાથી ઘરકામમાં સિદ્ધિ મળે છે.

(3) નોકરિયાત: આપણે નોકરિયાત છીએ. આપણું મુખ્ય કાર્ય નોકરી કરવાનું છે. આપણે નોકરીમાં આયોજન કરવું જોઈએ. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં સરળતા રહે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં ઝડપ આવે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં ચોકસાઈ આવે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં સફળતા મળે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં સંતોષ મળે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં આનંદ આવે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં ઉત્સાહ વધે છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં પ્રગતિ થાય છે. આયોજન કરવાથી નોકરીમાં સિદ્ધિ મળે છે.

(4) વૃદ્ધ: વૃદ્ધ મિત્રો! વૃદ્ધાવસ્થા એ જીવનનો અંતિમ તબક્કો છે. આ તબક્કામાં આપણે આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવાનો છે. આપણે આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવા માટે આયોજન કરવું જોઈએ. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં સરળતા રહે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં ઝડપ આવે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં ચોકસાઈ આવે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં સફળતા મળે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં સંતોષ મળે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં આનંદ આવે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં ઉત્સાહ વધે છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં પ્રગતિ થાય છે. આયોજન કરવાથી આપણા જીવનનો અનુભવ બીજાને આપવામાં સિદ્ધિ મળે છે.

 જીવનમાં આયોજન વિશેનો આ નિબંધ તમને ગમ્યો હશે. તમે આ નિબંધ વાંચીને તમારા જીવનમાં આયોજન કરવાનું શરૂ કરશો. આયોજન કરવાથી તમારું જીવન સરળ, ઝડપી, ચોકસાઈભર્યું, સફળ, આત્મવિશ્વાસભર્યું, સંતોષકારક, આનંદમય, ઉત્સાહપૂર્ણ અને પ્રગતિશીલ બનશે. આયોજન કરવાથી તમારું જીવન સિદ્ધિઓથી ભરપૂર બનશે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date 24·12·25

જે પણ કારણ કરે છે, તેના તે 'જય' શબ્દથી કહેવાય છે. દરેક જે સંકલ્પકર્તા સમુદાયમાં તે 'વિજય' શબ્દ વડે પણ ઓળખાય છે. અમુક વસ્તુ અમુક પ્રકારના જ કેમ અંતે અંતિમ બોલ અમારો જ ચાલે છે, તેના તે 'ઇચ્છિત' શબ્દ વડે પણ બોલાય છે. જેમાંથી સંકલ્પ ઉદ્ભવે અને મળતાં થાય તેવા કોમાંના તે 'મન' એવા નામથી ઓળખાય છે. 'હું હું' એવો પ્રબળ ઉચ્ચાર કરવામાં તે 'અહંકાર' શબ્દના પણ ઓળખાવામાં આવે છે. આત્માને વિચારણામાં વિકલ્પો પુરુષો વિદ્વાન અમારા કે જે પરમાર્થરૂપ છે તેના જ મુખ્યત્વે 'વિજ્ઞ' શબ્દ વડે બોલે છે. તે જ જીવ પોતે અંતે સંકલ્પસમુદાય માં અંતર્ગત 'પુરુષાદક' પણ કહેવાય છે. વૃત્તિઓ આરંભકાળ માં પ્રથમ તો જ હોય છે, તેના તેને 'પુરુષ' શબ્દ ના પણ ઓળખાવામાં આવે છે. બોધ થયાં તેનું ઉપાદાનકારણ બોધાયું બાદ, તેના વિકલ્પો તેને 'જ્ઞાનિક' શબ્દ ના ઓળખે છે. આવા આવા જીવ માં આમ લક્ષણ કહ્યાં' ~~કર~~

આ પ્રકારના અનેક પ્રકાર જીવને પોતાનો આત્મવાદક દેહ માં આમ ના કહે છે અને તે વિજ્ઞાનમયકોષ ઉપાધિ જાણવા આદિ-અંતરહિત બોલાયા છે. જોકે અને આ મનોમયકોષ ના અંતિમ ઉલ્લેખમાંથી ના, સંકલ્પમાંથી ના પોતે બાકાત કરે છે. તે બોગળે આવા મોકળા અમારા ને અમારા છે તે કેમ નિઃસંદેહ જ છે, પ્રબળ છે અને નિકટના છે.

(૪) આત્મવાદક દેહ જ વિજ્ઞાનમયકોષ કેમ વિજ્ઞાનદેહ રૂપ કહેવામાં આવે છે. વસ્તુતઃ જોતાં તે આકારના પણ પ્રબળ છે. આ વિજ્ઞાનમય અમારા આત્મવાદક દેહ મોક્ષ પણ પૂર્વ કાલમાં જ રહે છે અને તેમાં જ અમર-ઉદ્ભવ પણ બોધ. બોધ માં અમે પુરુષાર્થના વૃત્તિઓ માં અંકુર વિજ્ઞાનરૂપ ભૂમિકા માં જ કેમ બનતા છે. તેના અંકુર કાળના વિસ્તારમાં તે અમુકવારી કેમ ના પોતે બાકી અંતઃકરણોના બાકી અંકુરો ઉદ્ભવ પામી ગયેલાં છે, ઉદ્ભવ પામી અને કેમ માં પણ વિજ્ઞાનમાં જ છે.

અમારા જેમ પૃથ્વિવાળા તે આકાર કરે છે,

Teacher Sig. .....

તેમ અમે વિજ્ઞાનમય દેહ અંકુર અને અક્ષર અનેક જગતોને

Topic..... Date.....

દાખલા કરે છે, આમ છતાં તે વેપારના પેઢે પ્રવેશ છે. મકાનમાં તે રાતે રાત્રે બારણા બંધ થયા છે. તેમાંથી મકાનમાં પ્રવેશ, બહારથી અંદર પ્રવેશ અને ખિડકીના રસ્તે ચોરી કરવા માટે જે ચોરીનું કારણ બને છે. જે ચોરીમાં જે માણ્ય તેના વસ્તુઓનું ફક્ત પ્રમાણે ચોરીવાળું દેખાવે આવે છે. જ્યારે પોતે ચોરીવાળું દેખાવ છે અને તેમાં જગાનો પુરાવા અનુભવમાં આવે છે. આમ તેમાં અનુભવમાં આવતો એકાદ ભાગ 'ચોરી' આમ કરી બોલાય છે અને કોઈ એક ભાગ 'ચોરાઈ' રાખે પણ બોલાય છે. આવો કોઈક એક ભાગ 'ચોરાવવા' રાખે કરી બોલાય છે. કોઈક ભાગ 'ચોરાયેલ' આમ કરી બોલાયેલ છે કોઈ એક ભાગ 'ઈચ્છા' આમ કરી તો કોઈ ભાગ 'પ્રયત્ન' રાખે પણ બોલાયેલ છે. જ્યારે જે ભાગમાં પોલીસ પોતાના ઈન્દ્રિયોનું ભાગ થયેલ છે તે ભાગમાં તે પ્રમાણે તે તેમાં રહેલો આવે છે. બોલ કરતાં આ બનાવમાં પુરાવા રહેલા દરેકના ભાંગતિ સ્થિતિ રૂપે પુનરાવર્તિ માં બનાવે છે કેટલા તેમાં કરો પક્ષ થયું નથી, કેમ કે ટિપ્પણીમાં બનાવેલ ચર્ચા દરેકના રહિત છે. બનાવેલ રૂપ પરિણામ બનાવેલ છે અને તેમાં બનાવેલ કે તિરોભાવ પ્રયોજવા.

કેમકે તે જ પોતે અનુભવો બનાવટમાં કોઈપણ રંગોમાં થોડા-થોડા બનાવો બનાવે છે. કેમ રંગનું જ બનાવેલ ચિંતા કરવા પુરુષ તે અનુભવમાં પણ પક્ષ પુનરાવર્તિ માં બનાવે છે, તેમ બનાવવાવાળું કેટલા પોતાના અનુભવ તે તરફે બનાવ ચર્ચા પુરાવા પુરુષને પુનરાવર્તિ માં બનાવે છે. કેમ અનુભવ માં ચર્ચા બનાવેલ ચિંતા છે તેમ ભાગમાં પણ પક્ષ અનુભવ કરવા ચિંતાકાર જ બનાવટને અનુભવમાં બનાવે છે જે બનાવ ચિંતા જ છે. તે બનાવવાવાળું કેટલા પોતે ચિંતાકાર છે, અનુભવ છે અને અનુભવ માં બનાવ જેવો જ ચિંતા કરવા તેનો કેમ પર આ પ્રમાણે અનુભવ થયેલ છે. તે બનાવવાવાળું કેટલા ચર્ચા-બનાવો માં બનાવ તરફે બનાવ ILEX બરડો, રંગાવો, ચિંતાવો અને અનુભવે કરવાવાળું બનાવ

Teacher Sig.....

પ્રમાણ કરવા બરાબર તે કરવા તે છે. પછી તેમ, બળ, કેમ

Topic..... Date...25-12-25

વર્ક વધુ રાહત મેળવે વિષયનાં ભેગા મળે તે કર્મ, ધર્મ, કેન્દ્ર, સ્થાન, પરિણામ અને વસ્તુના સ્વભાવ તે કહ્યા છે છે. તેમ જ દેહના અંદર જીવનાં બીજો પડ્યા તે અનુભવે છે. વધુ જરૂરિયાત, રૂઢિ-દોષ ના કારણ, દરેક દિશાઓમાં મંડળોમાં પોતાનું સ્થાન, માન, કેન્દ્ર અને સ્થાનનો ભાવ, તેમ જ અને વસ્તુઓનાં અંદર, અંદર અને મદદ અને અર્થને તે બોલે કહ્યા છે છે, આમ અંતિમવાદિક કર્મ દેહરૂપ બનાવ્યા ગયેલાં પુરાવાના પુરુષ પોતે જ કહ્યા બનેલાં વિષય-ધર્મપદ્ધ અંદર ચૂકવ્યા સારા તે બાદ પૂર્વ, જય, અંધારા, રૂઢિ, જાદમાર્ગ, વિવાદ, બળ, વિભાજન ઇત્યાદિરૂપ બનાવ્યા ગયા છે. પહેલા તે પુરાવા અંતિમ પોતાનાં અંતિમરૂપ છે અને પોતે તેનાં અંતિમરૂપ છે, અંતે બીજાવરૂપ સંસ્કારવસ્તુઓ દેખે છે.

S. Iકુ બૃહદ વસ્તુ અને જગત અંધારાં છે.

પરિવાદ બોલ્યા: તે અંતિમપૃથ્વીતત્વ તો અંતિમવાદિક દેહ સૌભાગ્યવાન પોતાનાં અંધારાંકારના જેવાં પુરાવે કહ્યા છે, તે તેમ પણ જાય છે અને આ ભેદભાવ જગત તો બૃહદ બને છે. તો આ અંધારાં વિષયમાં કંઈ આવશ્યક પોતાનું છે? આ વિષયરૂપ દેહના કૂવા, દરિયા અને દરવાજાના બીજો અંધારાં છે, અંધારાં તે અર્વાચીનભાવના વસ્તુ બૃહદરૂપ છે છે.

(4)

શ્રેમ બોલ્યા: તે અંતિમપૃથ્વીતત્વ તો અંતિમવાદિક દેહ તો જ આ અર્વ વિષયમ અને બાંધકામરૂપ કોણ તો તે આવ્યું કૃત્રિમ ભાવને કેમ પૂરતા થઈ જાય છે? બધા અંધારાનું સત્ય પડ્યું કેમ દેખે?

પરિવાદ બોલ્યા: આ અર્વ અંતિમપૃથ્વીતત્વ તો અંતિમવાદિક દેહ તો વિષયરૂપ અને બાંધકામ છે. અને તે પોતાના ઘરો જ આવા અનુભવમાં આવે છે. વિસ્તાર બાંધકામો અંધારાં પડ્યા જુદા જુદા તે પુરુષ (કૃત્રિમ અંતિમરૂપ) થઈ રહ્યા જેવા આવે છે. આવા તો બધા કારણનું અનુભવાતું અંધારાં છે જેથી તે બધો અંધારાં અંધારાં જેવું આવે છે. તેવું જ પોતાનાં અંતિમવાદિક પડ્યા વિષે અનુભવાતું છે. તે પડ્યા દરેક તો બધા અનુભવ સુધી પોતાનો અનુભવ ઉદ્ભવ થઈ છે અને તેમાં અંતિમમૌલિક પડ્યા જાણ્યા ઉદ્ભવ્યા થઈ છે. જોકે આ જગત પણ અંધારાં

ILEX

Teacher Sig. .....

જેવું જ છે આ બાંધકામનાં જગત તે બૃહદરૂપે રહ્યું છે.

Topic..... Date.....

વર્ગો તે વ્યવહાર કિયા વ્યવહાર કરે છે. અર્થ વ્યવસ્થા વ્યાખ્યાયિક દૃષ્ટિએ (ભાષામાં) જે કિયા શબ્દોના પુરુષો તેમાં મિશ્રણ અને વ્યક્તિવાચક (ગુણ) ભાવને વ્યવહાર પોતે (વ્યાકરણને લાગે) વ્યવહાર કરે છે.' 'હું અમુક છું, અમુક માનું છે, અમુક બોલું છું, અમુક અમારું છે.' વ્યવહારમાં છે' તે મિશ્રણ મૂળ છે પુનરાવર્તન સ્વાભાવિક જેમ મિશ્રણ જ આવશ્યક કરે છે. વર્તમાન અમારું અને ક્રિયાપદ અને વ્યાખ્યાયિક દૃષ્ટિ ભાવનાને લાગે જ વ્યક્તિવાચકવાચકને વ્યવસ્થા કરે છે અને પછી પૂરક અમારું કર્તા વ્યવહારને વ્યવસ્થા કરે છે.

'હું બુદ્ધિમાન છું' અને પોતાના પ્રયોગમાં હોઈ દૃષ્ટિ મિશ્રણ 'હું અમુક મનુષ્ય અમારું દૃષ્ટિ છું અને તે અમુક પૂરક અમારું મારામાં અમારું છે' અને ભાવના તે બોલે છે. આમ વ્યવહારમાં વ્યવહારિક થવાને તે જ ભાવનામાં બોલે વ્યવહાર થયું છે. આમ વ્યવહારમાં વ્યવહારિક થવાને જ ભાવનામાં બોલે વ્યવહાર થયું છે. અમારું અનેક ભાવના એ કરવાં કરવાં તે બાળ પ્રકારનાં ભાવને અનુસરે છે.

પ્રથમ તો તે અમારું જ લૌકિક અને વૈદિક અને શબ્દોને અર્થ છે. તે પછી અંકિત, અંગ્રેજીમાં અને અંગ્રેજીમાં તે ઉચ્ચારણ કરે છે. અમારું પૂર્વક તે લોકોને અને અમારું શબ્દોને પ્રકટ કરે છે અને આ બોલવાને તે અંગ્રેજીનાં વિદ્યાર્થીઓને પણ પ્રચાર કરાવે છે. મનુ જે કરાવણમાં કરે છે અને તે પ્રમાણે જ તે અનુભવે છે. જે જેના અંદર અમારું કોણ તે અને કેમ ના દેખે? એ પ્રમાણે આ જગત મિથ્યા છે, અવસ્થા છે, મિથ્યા કેમ કહ્યું તે ચર્ચાવિષયે પ્રવર્તનમાં અમારું છે. આમ મનમાં આ બુદ્ધિમાન વર્તન આ ભ્રાંતિ ભાવના કરે છે. અમારીએ અમારિવાચક કે અમારું ભાવ દાન કરે છે. વાસ્તવમાં કોઈપણ કોઈ કાળ માં કોઈ બાબતો અમારું છે જાણે. પરંતુ અમારિવાચકપણું અવાજ અવસ્થાને લીધે અમારું ભાવ કરે છે.

વર્તમાનમાં બુદ્ધિમાન વિદ્યાના માર્ગ જ અમારું મોટું ILEX કરવામાં આવ્યું છે તેમ એ વર્તમાન મિશ્રણ કિયા પણ અનુભવ માં અમારું છે અને મનુષ્યમાં વિદ્યાર્થીઓને પણ

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

પુરુષાર્થથી ધર્મ સુધરે તે પુરુષાર્થ માં સમાવેશ થાય છે.

હે રામચંદ્ર! ત્રિલોકમાં એવા બ્રહ્મને આવી કોણ થયા છે? અને કોણ થશે? આ ભૂમિ જ છે એવામાં બ્રહ્મ જ પોતે જગત-રૂપ થઈને આકારે બારણ કરેલું છે. ~~આજ~~ આવેલા બ્રહ્મ વિના જગતનું બીજું કશું કારણ નથી. ત્રિલોકમાં કાર્ય સંભવતું નથી, એવો નિશ્ચય કરીને કરેલા કરતા પડે ભરે, પરંતુ નિર્વિકાર બ્રહ્મના સંદર્ભ કાર્ય-કારણ સંબંધ ભાવનો સંભવ જ નથી એમ આ જગતનો સમાકાર ભૂમિમાત્ર જ છે, અલગ નથી.

S.190 બ્રહ્મ જ જગતરૂપે ભાસે છે.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: રાજન્ય એવા સંદિગ્ધજ્ઞાનવાળો શેલભાવ જ પુરુષ થતા તે બોધ કહેવાય અને શેલભાવ ની રૂપિત થઈ રત્નસ્વરૂપમાં સ્થિતિ થતા તે મોક્ષ કહેવાય છે

રામ બોલ્યા: શેલભાવના રૂપિત કઈ રીતે થાય? બોધ સમજવા કહે થશોને 'હું બંધાયેલો છું' એવા બુદ્ધિ કેવા રીતે નિવૃત્ત થાય?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: રામ-દમ આદિ સાધન વધુ દૃઢ અભ્યાસ વડે નિરંતર સમજણ પૂર્વક વિચાર વડે મોક્ષ દૃઢ થાય છે અને સંસારના વધુ રાગ દ્વેષ પોતાના સ્વરૂપમાં નિવૃત્તિ થાય છે.

રામ બોલ્યા: કેટલા સમયો અભ્યાસમાં બોધ કહેવાય છે; પરંતુ જે ઉત્તમ પ્રકારના જ તર્ક બંધનના મુક્ત થઈ ગયા છે, તે સાધક જ્ઞાન કોને કહેવું?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: જ્ઞાન પોતે કેવા સંદિગ્ધજ્ઞાનરૂપ છે એનો જગતસ્વાદિભાવ-શેલભાવ છે જ નથી. પરંતુ કેવળ સંવિદાત્મા જ છે અને તે મન-વાણીથી અગોચર છે એવો જે બોધ થયો તેને સાધક જ્ઞાન કહે છે.

રામ: ત્રિલોકમાં એવા જ્ઞાન માર્ગ દ્વારા બોધ કુણે એવો શેલભાવ કેવો હોય? વળી જ્ઞાન કોણ આવશ્યક છે કુ કરણ અર્થમાં?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: બોધ માત્ર જ જ્ઞાનદ્વારા જે શેલભાવ છે. એવી ભાવ સ્થિતિ છે. પરંતુ એવા પ્રયત્ન ના પહેલે જ્ઞાન

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

અને રોલ માં કરો ભેદ બધા.

રામ બોલ્યા તો રાવણ-રોલ ના બૂમ સાંભળાં રહેલો છે. તે મૂલ, મંદારલ, વર્દમાન રહેતો વિભાગો માં કેમ પૂરવીર થાલ?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: અમુક બકારના પદાર્થો છે રહેતા ભૂમિ તો બધા રહ્યા મૂમબુદ્દાનો ઉદ્દલ થાલ છે. વસ્તુત: અંદ્ર બકાર રહેવું કરું બધા.

રામ બોલ્યા. હું, તમે અને પૂરવીર વિભાગ વસ્તુઓ અને અમુબલમાં રાખવા મનુષ્યો બધા જ અને કેમ કરી રાકાલ?

વશિષ્ઠ બોલ્યા અમાદ્ર સૃષ્ટિ માં જ વિકાલ અમાદ્ર કોઈપણ ઉદ્યોગ પ્રયોગશાળા તેના રોલો અસંભલ છે.

રામ: મૂલ, મંદારલ, વર્દમાન માં બધી થઈ રહેનાર? અને જગતના દૃષ્ટિ નિરંતર અમુબલમાં રાખવા જીવો ઉદ્યોગ જ પ્રયોગ બધા જ અને કેમ કરી રાકાલ?

વશિષ્ઠ: તેના રોગ વાળાને જ અકારા માં મકરાંબંધો વિભાલ તેમ જગત, હું. તેમ અને ભૂમિ પર બાસે છે. વિપ્રલ્ભ છે અરાજ પર બાસે છે.

રામ: હું, તમે અને જગત વર્ષ પદાર્થો સારા રહે અમુબલાલ છે જીવો સૃષ્ટિના અમાદ્રના પ્રયોગ કેમ બધા?

વશિષ્ઠ: કારણ વડે કાર્ય થાલ અને નિરંતર છે અને પૂરવીરમાં સર્વનારા પછી ~~કે~~ જગતઉત્પત્તિ નું કારણ રહેતું બધા.

રામ: મકાપૂરવીર અમને વિભાગ બૂમ બલ્ય રહે છે તે જ સૃષ્ટિનું કારણ કેમ ના હોલ?

વશિષ્ઠ જે કાર્ય બનવું કારણ માં હોલ તો જ ઉત્પન્ન થાલ અમાદ્રમાં બધી દિશા માંથી વસ્તુ જ ઉત્પન્ન થાલ.

રામ: મકાપૂરવીર માં જગત અમને બૂમ ના અંદ્ર રહે છે અને પાછું તેનાથી ઉત્પન્ન થાલ.

વશિષ્ઠ: મકાપૂરવીર માં સૃષ્ટિના અસિલ્લનો અમુબલ કોણે કર્યો? તેમાં કેટલા સૃષ્ટિ રહે?

રામ: વિદ્યાકારણ સત્ય તેના અંદ્ર છે અને તેથી વિલેશ્વરોને તે અમુબલાલ છે તો તેને જ્ઞાન અમાદ્રનો ફક્ત વસ્તુ જ બધી! કેવલ બધી કેમકે અમાદ્ર વસ્તુ તે અસત્ય કરી બધી!

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

ચિંતાવાહ: આ ગ્રહણે બોક ખ્રિસ્તાનુયાયી છે પણ વિશ્વસ્થ માણસ મારા દિકરાના દિવસપ્રસંગ જે જન્મ-મરણ કરાવ્યા?

રામ: જો અંધકારના સૃષ્ટિ જ બધા જો લોકો ભેગા થાય?

ચિંતાવાહ ઉત્પત્તિકારણ બંનેનો સમાવ છે માટે માત્ર-સમાવ એવો કોઈ છે જ નથી. આ જે કોઈ પ્રસારિત માં આવે છે તે સર્વ પોતાના સ્વાભાવિક છે અને તે જ દૃષ્ટિ, દિવ્ય, દિવ્યત્વ એ ત્રિપુટીનો જોમ ઉત્પન્ન કરે છે.

રામ: કૃપાના દિવ્યસ્વરૂપ અને ત્રિદેવરૂપ છે તે સંત જેવા છે ઉત્પત્તિ-પ્રલય સમુદ્રરૂપ કેમ બનાવાય? કારણ અંશને કારણે અને કેમ બનાવ્યા હશે?

ચિંતાવાહ બોલ્યા. કૃપાના દિવ્યભાવને પ્રથમ સ્વરોજાના તેમ દિવ્યના અવતંભવ ના કારણે અંક કૃપાના જ ત્રિદેવસ્વરૂપ થવા સર્વરૂપ પ્રસંગો આવે છે.

રામ. અંધકારમાં ત્રિગુણાત્મકતા જ દિવ્યને અનેક અવતાર ઉત્પન્ન કરે છે અને તે વડે જગતનું ભાળ થાય છે; પરંતુ પ્રથમ અંધકારમાં સૃષ્ટિ ત્રિગુણાત્મકતા માં દિવ્યનો અંભવ જ કેમ છે?

ચિંતાવાહ. આ કોઈપણ દિવ્ય કારણ માં અવતંભવને માટે કોઈ દિવ્યત્વ અંભવનું જ નથી, અને દિવ્યનો અવતાર કોઈપણ ત્રિગુણાત્મક સ્વભાવપણું તથા અવતારપણું જ છે.

રામબોલ્યા - આ અવતાર અંધકાર દિવ્ય કેવાય છે? જગતનો અનુભવ પણ કેવાય થાય? જગત અંધકાર પ્રતિત પણ કેમ થાય છે.

ચિંતાવાહ: કારણ માં અવતંભવને માટે પ્રથમ કરવું ઉત્પન્ન જ થવું જોઈ તો દિવ્ય કેવાય રહેવું? તેના સિદ્ધ થાય છે કે સર્વ અવતાર પ્રકૃતિમય છે અને સૃષ્ટિ તો એક નિમિત્તમાત્ર જ છે.

રામ: વાસના ના અવતાર, સ્વયં અવતારણ, દિવ્યભાવ અને અવતારમાં રહેલ ત્રિગુણ અને ત્રિગુણાત્મક એવા પ્રકૃતિ ILEX ના અંદર નિમિત્ત કોને થાય છે, આ કારણના થાય છે અને કેવા પ્રકારે થાય છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

પરિવ્રાજક બોલ્યા: રામરાજ્ય! કારણ્યનાં રામાયણનો બાકી કથા મિથિ છે જાણું. તમે કુ રામાંક રચ્યું રાજા નિર્વાસિત પરબ્રહ્મરૂપ જઈએ

રામ: મહારાજ! કું કુમાર્ગ ~~ન~~ મમ તે પ્રાપ્ત થઈ રહ્યો કેવો તેવો કું. રું પુણ્યું તે જગાવો બાદ બોધ રું પુણ્યું?

પરિવ્રાજક રંગાલયે પુણ્યના કારણરૂપ છે. પુણ્ય નું કારણ રાજા થાય બાદ બધા બોધાળા મેળે જ રામાંકરાજાને, રંગો પરમ રૂપદા રંગમાં મિશ્રણ તે પ્રાપ્ત થઈ જશે.

રામ: પુરામ કારણ્યમાં રામાયણો બાકી રૂપિયા ઉપાણ્યા ધરોહર બાદ, બો બધા કોણ દરદ-દર્શનના મંત્રિ થાય છે?

પરિવ્રાજક: કરું કારણ્ય બાદ બોધ રાંક રામાંક રાજા રંગો પરબ્રહ્મ જ ટોપાળા તે રહેલાં છે. રામાંક કાંદાસ્ય મંત્રિ છે જાણું. પરંતું જાય તું રંગાલય બાં રામાંકરાજ્ય ધરા મિશ્રણ મળ્યા બાદ.

રામ: રામાંકરાજ્ય રંગો રામાંકરાજ્ય રંગ બંનેમાં કેટલુંક રૂપું છે? રંગો રંગ રામાંકરાજ્યનું મંત્રિ વારંવાર બદલાઈ કેમ થાય?

પરિવ્રાજક: રંગાલય રંગો વિદ્યાલયને જવાબદાર દરા માં રામાંકરાજ્યો તે બાકી મંત્રિ છે જાણું, પણ રામાંકરાજ્ય તે બાકી મંત્રિ બદલ થઈ જાય છે. બાકી બાબતમાં રંગો રામાંકરાજ્ય જ છે.

રામ: જો રામાંક રંગો જવાબદાર પુરુષોને રંગ રંગો જગાવ બો કેમ રાંક બોધાળાઓ રંગો બોધ છે? કેવાંક્યું પાછા રંગો કેટલા રામાંકમાં રંગ રામાંકરાજ્ય રંગાવાંકરાજ્ય કેવા રંગ રામાંકરાજ્યના બાબર રંગ જરૂર?

પરિવ્રાજક: કેવાંક્યું રંગો કેટલા બોધ પોતે જ છે રંગો તે રંગાવાંકરાજ્ય પોતાનાં રંગમાં રાંક છે. રંગે બોધાંક્યું વિદ્યાકારાના રંગાંક બોધાળા કે મોકળ બાદ રંગો નિરાંકરાજ્ય છે.

રામ: જો રંગોને રામાંકરાજ્ય જ કોણ બો બધા દરા, કારણ્ય, કિરા રંગો કેમ બોધાળા મળ્યા બોધાંક્યોને બાદ વિદ્યાકારોને તે રંગો રંગ રંગ બોધાંક્યોને રંગ રામાંક છે.?

પરિવ્રાજક: દરા, કારણ્ય, કિરા રંગો કેમ બોધાળાં વિશ્વ ILEX ના બોધાંક્યો વડે નિર્ણય પુરુષોને બાકી છે તમાં મારા રામાંક.

Teacher Sig. .....

વિશ્વાસ બાબ કરાર વિશ્વાસ બાબર તે બધા બાબ રંગાલયો રામાંક બો કેટલા જ કુલાંકર?

Topic..... Date.....

રામ: જ્યારે વાલ્મિકીના હૃદયમાં કરુણ અને કોમળ ભાવોનો જ્વાર આવ્યો ત્યારે બોલ્યા પછી તેમણે વાલ્મિકીમાંથી રૂપ કેવી રીતે લીધું?

વશિષ્ઠ: પૃથ્વી પરનું સમગ્રતાનું સૌથી ઊંડામાં ઊંડું રહસ્ય પ્રકટાવવા કરુણા અનુષ્ટુપ છંદ બોલ્યા કવિમાત્રને પૂછવા જેવું છે. તેમણે 'બોલ્યા' શબ્દ પાછળ કરુણા કરવામાં પરમેશ્વરમાંથી ઉચ્ચારણ કર્યું છે. પરંતુ આ વર્ણ વાલ્મિકીના મોંમાં મૂકે છે. બાકી આખાયે કિવ વાલ્મિકીને પુરુષો માટે એ કરુણ વિકટપણે ઉચ્ચારણથી.

રામ: જો કે તમારા તમે તેમને વર્ણ બોલતા જ હોય, તો પણ બોલવું અને અનુષ્ટુપ શબ્દ વિશે જાણવા જેવું છે. અનુષ્ટુપ છે, તો તે રચવા અને ગાવામાં કેવી વિશેષતા ધરાવે છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: રચવામાં વર્ણ સિદ્ધહસ્ત હોય, જેનું કે કોઈ સિદ્ધહસ્ત છે તે જ તમે કે ઇચ્છો તે કહેવાય કરવામાં રાચે છે. અને તેમાં કિવને કેવા ઉપાય કરવામાં રાચે છે?

રામ: કેમ કોને અનુષ્ટુપ અને અન્ય છંદોમાં કેવા કહેવાય છે. તમે અનુષ્ટુપ પુરુષ વર્ણ અને અનુષ્ટુપ-મધ્ય અને કોણને રચવામાં જ રાચે છે.

વશિષ્ઠ: જે રચવા અને પૂર્ણ કોને અનુષ્ટુપ અને કોમળ જ અને તેમાં કોમળ કોમ કરવા રાચે છે?

રામ: અનુષ્ટુપ ભાવના કરવા કરણ છે? કોણ વધારે કોમળ બોલે છે. અને વર્ણ કવિમાં બોલવા પણ કોણ છે જે જેને અને વાલ્મિકીના અનુષ્ટુપ બોલવામાં રાચે છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: જે કરવા જ કોણ અને છે અનુષ્ટુપ તેમાં અનુષ્ટુપ કવિ, તો તે જ બોલવા કરણ છે. પરંતુ વાલ્મિકી પુરુષના કંઠમાં તે કરવા અને જ્યારે. બોલવા અને બોલવામાં જ પ્રકટવા કોમ બોલવા માટે વર્ણ વસ્તુ બોલ્યા અને જ્યારે કોમળ બોલે છે. અને તેમાં બોલે અને બોલ્યા કોણ કર્યા છે.

કવિ વાલ્મિકીને અને અનુષ્ટુપમાં વર્ણ ના જે અને ILEX પ્રકાશિત માં રાચે છે તે બોલવા માટે છે. અને વસ્તુતઃ તો તે અને માટે જ છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

રામ: આ જગતના મોટાભાગ માણસો દુઃખી અને દરિદ્ર છે તેનું કારણ શું?

વશિષ્ઠ: જે જગતના વિષયોમાં સુખ જોવાની ટેવ પડી ગઈ છે તે જગતના પદાર્થોનું સ્વાભાવિક જ મિથ્યાત્વ જ છે એમ સિદ્ધ થયેલ છે.

રામ: એમ માનવાનું આ બધા માણસોને શું કામ?

વશિષ્ઠ: પુસ્તકોના વિચારોને સાચા માનવાનો ટેવ પડી ગઈ છે. એટલે દરેક બાબતના પદાર્થોના સ્વભાવ સમજાતા નથી.

રામ: બાલ્યાવસ્થાના જગત સંબંધી આપણા ખ્યાલો થઈ ગઈ છે તેમાં જગતને કેવા પ્રકારનું દેખે છે? તેમનો મિથ્યા ના રૂપે સમજાયેલ છે?

વશિષ્ઠ: બાલ્યાવસ્થિત થઈ રહેલો જગતનુભવ પુરુષ જગત ને બાહ્યાર્થ, સત્યરૂપ, સ્વાભાવસ્વરૂપ જુએ છે.

રામ: તત્વજ્ઞ જગતને કેવું સમજીને અને પદાર્થોના સ્વભાવોના મિથ્યા પણ દૂર થયેલ છે એમ કેવી રીતે જાણી શકાય?

વશિષ્ઠ: તત્વજ્ઞ જીવ જગતના ઉત્પત્તિકાર ભૂમિકામાં આવેલ છે એમ તે જ સ્વભાવોના ઉભા થવામાં જગત વિષેના વિચારણા સમજાય છે પછી તે નિર્વિકલ્પ દશામાં રહેલ છે.

રામ: અનેક જન્મના ૩૬ પ્રયોગ અને રાગ-દ્વેષાદિ અને વિચારવાળા તથા સંસાર-બંધન માંથી છૂટવા કેવી રીતે સમજાય છે?

વશિષ્ઠ: આ દૃશ્યરૂપ બાહ્યમાંથી સમજાવાય છે. તત્વજ્ઞનું જે પદાર્થ જગત પ્રત્યેના તે નિરાકાર રૂપ અને બધાં વિષયોના પોતે સ્વાભાવમાં દેખાવા છે કે કેમ સમજાય થઈ ગયેલ છે.

રામ: નિર્વિકલ્પ સ્થિતિ પછી શાંતિ કેવી રીતે મળે છે?

વશિષ્ઠ: જ્યારે જગતના સ્વાભાવોનો મિથ્યા થયેલ છે અને તે વિષયોમાં આસક્તિ જઈને રાગ-દ્વેષાદિ વૃત્તિઓ જતી રહી છે ત્યારે પ્રશમ-વૈરાગ્યરૂપ શાંતિનો પ્રાપ્તિ.

રામ: આ જગત બાબતનું શંકા જેવું છે; કેટલાં જે જગત સુખરૂપ દેખાય છે તેનું સુખ ખોટો સંબંધ આપણા કેવી રીતે શાંતિ પામે? આ વિષયો વૃત્તિઓ વડે

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

ભલે કરીએ મહાન દુઃખ કેમ સહન થાય!

પરિચક બોલ્યા: જે માત્ર સંકલ્પરૂપ જ બધું થયું છે તેનું સમજાય પછી તેના બારામાં શું દુઃખ થાય! કુદે સંકલ્પ માત્ર અને વિચાર માત્ર શું જ વિસ્મરવાનું છે.

રામ: કેવું મહાન! વિચાર કેવું છે તેનો વિચાર કરવાથી શું થાય? અને આપણે તેનો વિચાર કરવો પણ રાક્ષસોને?

પરિચક: વિદ્યુત સમાન દરેક તરફ ચમકારા કરી બધુંજ થાય છે ત્યારે તે વિચાર કહેવાય છે. આ મહારામાયણ નાં જ્ઞાનયુક્ત જ તેનો વિચાર છે અને તે કરવાથી તારણ રામ થાય છે.

રામ: વિચાર એ કારણ પરમાણુના સમાનનું સંતાનુબંધપણું કેટલા વખત રહેતા હોય છે? દોરબંધને ઉત્પન્ન કરનારો વિચાર તો કારણ રૂપ રહે થાય?

પરિચક: દરેક સંબંધનું જ બધા તો પણ વિદ્યુત સમાનમાં કોનો સમાવેશ કરે? દરેકનો સંસર્ગ કરતાં ઘણાં ભાવ કાળે તેનો સંસ્કાર રૂપે પરમાં વિચાર ના રૂપમાં પડ્યા રહેતો નથી.

રામ: દરેક પ્રકારના સમાનમાં થાય છે તો પછી તે કેમ બધા સંબંધનું? સમાનમાં વિચાર માં થાય તિથિ કેમ કરે છે?

પરિચક બોલ્યા: જગત સર્જનકર્તાઓ જેવા પ્રકારનું ભાવે છે, તેવા પ્રકારે તે સર્જન બધા; અને વિનાશકર્તાઓને તે જેવા પ્રકારનું ભાવે છે તે તો સર્વજ્ઞ અને સર્વશક્તિમાન જ છે.

રામ: સર્જનકર્તાઓ અને વિનાશનો જ જગત કેવું ભાસે?

પરિચક: સર્જનકર્તાઓ ને આ જગત દૈશકૃત, કાળકૃત અને વસ્તુકૃત પરિચ્છેદ વાળું પ્રતીતિમાં આવે છે. ત્યારે વિનાશી આંખના દૃષ્ટિમાં તો ઉત્પન્ન જ થયું નથી. કેમકે પદાર્થ નથી અને પ્રમાણ તે સંબંધનું જ નથી.

રામ: તે જગત સમાનમાં કેમ આવે છે?

પરિચક: આ જગત સ્વપ્નિકમાં જગત જેવું છે, કિંવા સમાનમાત્રમાં દેખાય છે. કારણના સમાવે તે ઉત્પન્ન થયેલ જ નથી, કિંવા સ્વપ્ન ના પેઠે તે સમાનમાં આવે છે અને કાર્ય કારણ આવી આવે છે.

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

રામ: ગુજરાત ના પદાર્થો જ રસોઈમાં આવે છે એમ નથી, પરંતુ કોઈ બીજું જ આવે છે એવો તે બૃહદ જ છે. અમે મારા મનમાં એવું લાગ્યું. કુદરે મારા ચહેરાનો જ પ્રશ્ન રહ્યો છે કે બૃહદ આ જગતનાં જેવું કોણ રીતે આવે છે?

વશિષ્ઠ: કેટલાક વસ્તુઓનાં અમે કેટલાક જ અનુભવોનાં એવા બંને પ્રકારનાં સ્વરૂપ વિશે જ્ઞાનના પ્રશ્ન છે; અમે જેવા સ્વરૂપે સૃષ્ટિ નાં સ્વાદમાં, રંગમાં અમે મહત્વમાં, જેવા અનુભવ નો સ્વીકાર કરવો, એવા સ્વરૂપે તેનું માન થયું છે. કુદરે જે બૃહદસ્વરૂપોનો આ સ્વરૂપ રીતે સ્વીકાર કરવો હોય તો એમ પણ આવે રહ્યું.

રામ: આપણા ભોજન વડે આ જગત રસોઈ નાં જેવું જ આવે છે એમ હું સમજી જ ગયો હતો, હવે આ જગતમાંની રસોઈ-ઘરમાં, ગૃહ ના ખૂણે બેસીને તેના વિશિષ્ટના રીતે થાય?

વશિષ્ઠ ભોજનમાં: આ સંસારમાંની રસોઈ નું રૂંવાટીયું છે તેનો વિચાર કરો, કોઈક કારીગર કારણ મિળ્યા નથી. આ બાબત પ્રકાશ જેવામાં આવે છે.

રામ: રસોઈ માં થતાં પદાર્થો નાં અનુભવ નું કારણ વિશ્વ જ છે. તેમાં રસોઈસૃષ્ટિ નાં પદાર્થો મનોહર કહેવાયા છે. આંદોલનાત્મક દૃષ્ટિ એ તે નિર્દિષ્ટ પરબૃહમરૂપ છે અને આરોપ દૃષ્ટિ એ જોતાં તે નિઃસાર છે.

વશિષ્ઠ: વિશ્વ એ એક દરેક તરફ બહિર્મુખ પ્રકારે વિસ્તારમાં જ છે તેમાં એ વિશ્વ મનુષ્યિસ્વરૂપ તથા વિસ્તૃતરૂપ તે જ બધી જગતનાં આકારે પણ રહેવું હોય એમ વિશ્વ થાય છે, બાકી રસોઈ આદિ તેમાંથી નિમ્ન નથી.

આ સંસાર માં પદાર્થદૃષ્ટિ, દ્રોષ્ટાદૃષ્ટિ અને તત્ત્વદૃષ્ટિ એમ ત્રણ પ્રકાર ની દૃષ્ટિએ છે જેમાં તત્ત્વદૃષ્ટિ વડે પદાર્થદૃષ્ટિ નો વિચાર થઈ જાય છે. કુદરે આ માંથી પણ જગત આકાર નું નિર્માણ કરી તેને અમારામાં પ્રતિબિંબ તથા પૃથ્વીના પૃષ્ઠ આદિ ના પદાર્થ કુદરત રૂપે જેવા પુરુષો ના જે આકાર દૃષ્ટિ છે તે દ્રોષ્ટાદૃષ્ટિ છે અને બીજા જીવાત્મુઓ માં પ્રતિબિંબ જોવા તત્ત્વદૃષ્ટિ છે. તે દૃષ્ટિ અર્થે વિચાર, વિચાર નું ભાવણા, મનન અને નિદિધ્યાસન એ અર્થના સિદ્ધિ પર્યંત

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

પ્રકાશવર્ષ એ અંતરનો વ્યાપારિક વૈજ્ઞાનિકો છે. એ બંને જો ઉપલોગ થાય તો અહીં અર્થ જગાય કિંમે ગણતરી કરવું છે.

પરંતુ આ અર્થ દૃષ્ટિએ પણ નથી, જો પણ નથી. જગાના ઘણાબા પણ નથી, અને બંને પણ નથી. એક ત્રીજો વ્યાપારિક બૃહદમૂલ જ વપરાય છે.

S.191 બૃહદ નું વિભાગ વર્ગીકરણ.

રામ: કે ગુરુજી! આ જગાય એક પ્રકાશવર્ષનો વિસ્તાર જ છે અને અર્થદા અર્થ ભાવમાં જ થઈ રહે છે. બંનું જોવા તો કોઈ ફેરફાર જણાતો જ નથી. જગાના વ્યાખ્યામાં આ એક ત્રૈકાલિક જ છે, અને વર્તમાનદૃષ્ટિ એ તો ત્રૈકાલિક પણ નથી પણ ક્ષણિક બૃહદવર્ગ જ છે.

લક્ષ્મણ: ક્ષણિકવાદીએ અંતર વ્યાખ્યા વડે બૃહદ જ એક બીજો પ્રકારનો વર્ગીકરણ વ્યાપાર જગાના ઉપયોગ કરવાનું કોઈ વાંધો આવે છે. તે વ્યાપાર જગાય થઈ રહેવા બૃહદ વડે જ જગાને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.

(4) આપણા કેટલા જગાધુરંધરો તો તો આ જગાય વ્યાપારિક વ્યાખ્યાનો એક વિસ્તારરૂપ આવે છે. એક પ્રકારના અર્થમાં પ્રકાશવર્ષ પણ વપરાય એ તેનો અર્થ વ્યાખ્યાયિત કરવા પ્રકારવિનો આવે છે તથાપિ તત્ત્વાધ્યાસંબંધ પણ તેનો ઉપયોગ થઈ ગયો છે. જ્યારે તત્ત્વાધ્યાસંબંધ પાસે છે ત્યારે જણાય છે કે દૃષ્ટિએ નો વ્યાપારિક નો આપણ આપણ કરવું કંઈ જ નથી; પરંતુ ક્ષેત્રમાં ઈન્દ્રિય રાખ્યા પછી જેમ પુદ્ગલ નો ક્ષેત્ર ક્ષેત્રમાં પુદ્ગલ નો પ્રકાશિત છે એવા વ્યાખ્યામાં વિસ્તાર(ક્ષેત્ર) નું આવા થયા વિસ્તારમાં ક્ષેત્રનો બૃહદ પડે થઈ ગયો છે. બાકી દૃષ્ટિએ નો વ્યાપારિક નો આપણ પણ નથી અને આપણ પણ નથી. પદાર્થદૃષ્ટિએ નો વ્યાખ્યાને તો વિસ્તારરૂપ જ ક્ષણિકવાદે પ્રકાશે છે. આ જગાનું આવા ભૂતકાળ, વર્તમાન, ભવિષ્ય પણ નથી કોઈને એ કંઈ રાખવાનું નથી. ફક્ત બૃહદ જ દરેકનો બાકી રહે છે. દૃષ્ટિએ, વ્યાખ્યાના વિસ્તારરૂપ બોલાનો ત્રૈકાલિક-ક્ષણિક વર્તમાન તો જ જગાવે વ્યાખ્યાયિત થઈ છે અને બંને દૃષ્ટિએ

ILEX અને વ્યાપારિક તો બોલે બૃહદ નો અને જગાય નો કંઈ નો નથી.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

✓ આ મેં વિચારેલા વિષયમાં બીજા વડે થતાં મુદ્દા ઉપરાંતના વિષયો પણ વધુ મુદ્દા વિસ્તૃતપણે આવવું અવલોકન રાખવા - પાઠશાળા-મોજ દ્વારા કરીને વિસ્તૃતપણે સમાધિ માં વિશેષ પ્રકાશ પડ્યું. આ પ્રસંગે સંસ્કાર માં ચારેવાર ભોજનને છોડી દીધેલો એટલે બધાંએ વિષયોમાં મુદ્દાઓ અપેક્ષિતો બાહર પડ્યા એ ઉપમાઓ માટે પ્રયાસ કરે, બોધપાઠ બધાને બોલે ગ્રહણ કરવો નહીં.

S.1982 (a) ✓✓ રામે ગુરુ પાસેથી કરેલું રાજ્યનું વર્ણન:-

રામ: પ્રભુ! આ સંસારરૂપ સમાજ સમાજના માણસો માંથી બધા આ બૃહમાંડરૂપ એક દેશમાં દરેક બોલ્યા સમયે મુદ્દા પ્રમાણેનું રહેવાયેલું વ્યવસ્થાપક મળ્યા.

આપણાવાળા વ્યવસ્થાપકો પછી આ જગતના ભૌતિક કોણ છે જ નથી, કેમ કરવાથી આપણે દરેક બધા નથી. આ સર્વ શોધ વિચારોમાં ફિલસૂફ-વિજ્ઞાન-રૂપ જ છે. આખાં વિદ્વેષરૂપ સમાજરૂપ છે, વિસ્તૃતપણે છે આપણે રાજા પણ બધા રહેવાસ્થ છે. પ્રભુ! આશ્ચર્ય! બાજુમાં રહેલું વ્યવસ્થાપકો તો આ સર્વ પરમાણુરૂપ જ છે; કેમ બધા રાજ્યરૂપ બધું રહ્યું કોઈ તોલું જગાવાયું છે. આવા રીતે કુદરતનું માળ થયેલું છે. આ ઉપરોક્ત ~~કુદરતનું~~ માપ છે. આ બધું આપણે આ પદાર્થો આપણે જ સર્વ આવાસરૂપ જ છે. બાજુમાં જોવા તો રહસ્ય વિસ્તૃતપણે જ છે. કેમ બધા મિશ્રણરૂપ કોણ તોલું ~~જગાવાયું કેમ~~ માપ છે.

'કુ' શબ્દમાં આપણા બારણ માં રહેલો હું' એવા જે ભૌતિક કોણ તોલે ભૌતિકને બારણે બારણ આપણે જો રાજાનું પ્રાપ્ત થાય છે. કુમકુમ દરેક એ એક વિસ્તૃતપણે કહેવાયા છે. આ દરેક બધા બધા, કુદરતી બધા બધા, રહસ્યમય બધા બધા, જગાવાયું બધા બધા, વિસ્તૃત-આપણે બધા બધા, જગાવાયું બધા બધા રહસ્યમય બધા બધા એવા તોલાં પદાર્થો બધા બધા. જે કોઈ આ આપણાવાળા માણસરૂપ પ્રકૃતિ માં આપણે છે તે બધા વિસ્તૃતપણે છે. કુ પ્રભુ! આ ભૌતિકો રાજાનું રાજ રાજે છે, એવો તોલાં કારણો નો વિસ્તાર કરવો તોપણ અશક્ય છે; કુમકુમ ભૌતિક નો આપણે આપણુંમાં આપણે છે. વિસ્તૃતપણે એવા વાસ્તવિકતા માં પદ માં ભૌતિક રાજાનું જ નથી. આવા જે કોઈ ભૌતિકનું માળ થયેલું છે તે બધા પરમાણુરૂપ

ILEX રૂપ જ છે કેમાંથી કોઈ જુદું નથી. આખાં આપણે એકરસ વિસ્તૃતપણે પરમપદના રાજાનું કોઈ વસ્તુ જ નથી, એ મોટું નો કેમાંથી

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

કરનારો પક્ષ કરનાર કોણ? ન્યાયતંત્રો અનુમાન તો રજૂ થયા પોતાનાં મરજી મુજબ નિર્ણય કરી શકે છે. જે વાસ્તવિક ઘટનાને જ રજૂ થયો છે. આ ન્યાયિક કરનાર પક્ષ એ પુરાવા જ સ્વીકારી શકાય; કોઈપણ વસ્તુ તો જ વિચાર કરનાર ધ્યાન આપી શકે છે. વિચારવા યોગ્ય તો વિચાર કરનાર ધ્યાન રાખતો જ નથી.

જગતનાં મુદ્દામાં જે સ્વરાજ્ય છે તે પ્રાથમિક વિચાર વડે જોવા ઇચ્છા કેમ થયું નથી. તે વિચારણા છે અને તેનો નૈતિક અનુમાન રાખો રહે એવું નૈતિક છે. આ ચર્ચા વિચારણા વિચારણીય મુદ્દા જ છે અને તે જ ચર્ચાનો પુરાવા રહેવું છે. જે કોઈ આપણે આ જગતના સંબંધ માટે છે તે પરિપ્રેક્ષ્યમાં જ છે. એ પરિપ્રેક્ષ્ય વિચારણાનો આધાર વડે પરિપ્રેક્ષ્ય સ્વીકારમાં જ પ્રક્રિયાઓ રહેવા છે. અહીં કોઈ ક્ષેત્રે કે કોઈ સ્વરાજ્ય કરવું પક્ષ પુરાવામાં આવવું નથી. તેમ તેનો આવા અપેક્ષાએ છે એમ પક્ષ નથી. તે તો અનિર્ણયાત્મક છે. સ્વરક્ષા એવું રાજ્ય પરિપ્રેક્ષ્ય સંદર્ભ રાખે જગતના આધારે વિચારણા થઈ રહેવા છે. જરા-મરણ આવાસ વિકાસ પર રહિત, કોઈના કુરા ના સાધારણ તેવું અનિર્ણયાત્મક, આનંદમય, દુઃખ અનિર્ણયાત્મક ઇચ્છા અનેક પ્રકારે પુરાવામાં આવવું, વિકલ્પો એ સંવેદન, ચર્ચાવાના અને પ્રક્રિયા એવું મારું પોતાનું સ્વરૂપ જ અનંતકાર કોણ? કઈ બોલે તે બાદ એ ચર્ચા પુરાવા રહેવું છે.

S.193 રામ ની વિશ્રાંતિ

રામ: અયોધ્યા, મહેલ અને સંબંધ રહિત જે પરમપદને દેવતાઓ અને ઋષિઓ પક્ષ ઝંખતા નથી. તે જ વસ્તુ આ ઇચ્છાનાં આધારે આવે છે. બીજી જગત પક્ષ કરેલ છે? અને ઇચ્છા પક્ષ કરેલ છે? પ્રવેશ-અપ્રવેશના અનુસંધાન માં મળ ની અંદર જે ભેદ ઉત્પન્ન થયા કરે છે અને તેના લક્ષણો જે વ્યક્તિઓ, સંદેહો અને ભ્રમો પાયા છે, તેમનું અમારે કશું પ્રયોજન નથી. અમને તો આ ચર્ચા રાખો, ચર્ચાના અપેક્ષિત અને નિર્ણયાત્મક પરિપ્રેક્ષ્ય જ આવે છે. જડ જેવો દેખાતા ઇચ્છા જડ આધારના રહિત એવો વસ્તુમાં પુરુષ વ્યક્તિત્વધારો કોણ તો પક્ષ તેના ભેદનો ભ્રમ નિરાકરણ ગાળ જરૂર છે. આધ્યાત્મિક

ILEX

Teacher Sig. .....

અપેક્ષિ ગયા પ્રકાર ના વાચક ના એ ભાગવત એવો અસાધારણ

Topic..... Date..26-12-25

કલાક જેવો રહે છે, ત્યારે રંગરાજનો રાત્રાણના વિવરણ સમજણ પ્રાપ્ત થઈ ગયેલ છે. તેજ મોજીરુપ ના વિશ્વાસ ના કારણોથી રાજ્ય નો ઉદ્ભવ થયેલો. આપ-રામાયણ માં, ગીતામાં, ગરુ-મહાભારત રામ જેવા માં ત્યાં રહેલ પ્રારબ્ધ નો બોધ રહે છે, ત્યાંરહેલ જ ત્યારે જીવનમુક્ત પુરુષ વિશ્વામિત્ર માં વિશેષ માં રહે છે, એવા તેમના વિચાર થયો થયા. સારી સંપત્તિ પામવાથી, ખોવાઈ પણ જાય, સુખ નો ઉદ્ભવ પણ જાય સમે દુઃખ પણ જાય. વિદ્યા-અવિદ્યા સુખ-દુઃખ સમે સર્વ વિધિના પ્રારબ્ધાનુસાર જ છે.

આ સર્વ કારણ રહેલું સમજી સંસારમાં રહ્યા છે તે વિધિના અનુસાર જ છે. આમ ભગવદ્ગીતા ના દ્વિપદ માં આપણા સૌના અનુભવ વિશે કાંઈ વર્ણવ્યું જ નથી. કૃષ્ણ કૃપે પ્રાપ્ત થઈ રહેલો છું અને મારો સર્વ પ્રકાર ના સમાધાનપૂર્વક નો સૌના થઈ ગયો છે. તેથી કૃષ્ણ આ ક્ષણે ક્યાંક માં સૌના અને સર્વના સમાધાનમાં રહેવા સૌના વિશેષાધિકાર જ છે એવું છું. આપણે સૌ સંસારમાં આવે, તો આ સર્વ કેવળ અનુભવ જ છે. પ્રથમ મેં મારું સમજી સંસારવું ના કહ્યું, તો પછી કૃષ્ણ અનુભવ જ કહ્યો. કૃષ્ણે તો આમ સમજી સંસારવું છે અને હું તેમાં જ વિચાર થઈ રહેલો છું.

ત્રિપદિકાર અને સમાધાન ના પછી રહેવું અનુભવ જ સમાધાન કારણોથી સર્વ વર્ણવ્યું છે. કૃષ્ણ સમાધાનને તારો નિર્ણયાધિકાર જ થઈ રહેલો છું. નિઃશંક થઈ રહેલો છું. નિશ્ચિંત થઈ રહેલો છું. વિશ્વમાં ત્રિપદિકાર સમાધાનપૂર્વક તે જ અને કારણ પ્રવાહપૂર્વક ઉદ્ધાર કરી રહેલો છું. નિરંતર વ્યવહારિક અનંત સમાધાનપૂર્વક માં જ હું સ્થિર થઈ રહેલો છું. આમ પ્રબોધનો પ્રારબ્ધ થઈ ગયેલો હું સર્વના સમાધાનપૂર્વક અનુભવ ના અંદર વિચરણ કરતો જ રહ્યો છું.

હું જ સાક્ષી, અનંત અનેક સર્વ વર્ણવ્યું છું અનુભવ કરાવ્યું નથી, પરંતુ અનંતના પ્રેમ છું. આ સર્વ કાંઈ છે જ નહીં, અદ્વૈત એક હું જ છું. અનુભવ તો દેશ-કાળ અવિદ્યા સમાધાન જ ક્રિયાપૂર્વક કૃપે હું તો કલ્પના નથી! અહો! આ કેવી સમાધાનપૂર્વક પ્રેમ છે! જે કાંઈ મહાભાગ્ય લાભ્યું છું તે મેં માગ્યું!

ILEX દુઃખપૂર્વક અનુભવ મોજીરુપ પછી મેં નિરાકાર જીવ જન્મ-મરણ આદિ દુઃખો નું નામ પણ નથી અનુભવ છેલ્લાં ~~અનુભવ~~ અનુભવકાર

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

વડે પૃથ્વીએ કેટલા કરાયું સમાનરૂપ કુદે મળે બરોબર શોધાયેલું છે.

S.194 રામનું પોતાનાં સમાન સમુદાય ચૂકુ બાજે કરણ:-

રામ બોલ્યા:- સર્વ જીવો ના સર્વ ભાવો વિષે જ્યારે જ્યારે જે જે ભિન્નતા વિશિષ્ટ વડે સ્વરૂપ પ્રકાશ વિશેષ જેવા જેવા વિવર્તને ધારણ કરે છે તેવા તેવા વિવર્તને પોતે બાળા પ્રકાર ના સાક્ષીરૂપ જીવોના સમાજને સમજાવે છે. જેમ ચૂકમ રૂપવા બાળા પ્રકારના સ્વરૂપોના કિરણોમાં સ્વરૂપ જ દેશના ભિન્ન ભરેલા છતાં જુદા જ રહે છે, તેમ સ્વરૂપ જ ચિત્તાકાશ વ્યોમ સમાન સૃષ્ટિરૂપે ભિન્ન ભરેલા છતાં જુદા જ રહે છે. સ્વરૂપ જ પરમાત્માના સમાન પૃથ્વીના સમાન પદાર્થ રૂપે જગતરૂપ સ્વરૂપે જીવોમાં સ્વરૂપ સ્વરૂપોના કિરણોમાં સ્વરૂપ સ્વરૂપોને પરસ્પર સંકલ્પમાત્ર થકી તેમ બોધ કરે છે. જેમ પૃથ્વીમાં રહેલા સમસ્ત દેહોમાંનો સમુદાય કુદરતી દેશના મનુષ્યોને થકી છે અને કુદરતી (સમાન) મનુષ્યોને બદલે પશુ થકી; તેમ સમ ચિત્તાકાશ વડે પૃથ્વીમાં રહેલ સમસ્ત સૃષ્ટિઓનો સમુદાય કુદરતી - સમાન કલ્પનાના સમાન બોધ વડે પરસ્પર થકી છે અને કુદરતી ને બદલે પશુ. જેમ વસંતમાં ફૂલો ફરતાં સમાનરૂપ સમુદાય ને વિષે જળ બાળ પૃથ્વીના સમાન વિષે રહેલા સમાનરૂપ વિષે રહે છે તેમ સમ જગત બાળ પૃથ્વીના સમાન વિષે દ્રશ્યરૂપે રહેલો છે.

પરંતુ વસંતુ: જેના સૃષ્ટિઓ પશુ બનાવી રહ્યા તેવો કેમ પશુ બદલ. વિશેષરૂપ પરમાત્માના સમાન સૃષ્ટિના સમાન ના પરસ્પરરૂપે સર્વમાં સર્વત્ર વિસ્તાર રહેલા છે તેના સંબંધ કોણ બનાવે? જેમ કોઈ સ્થળે કે કોઈ કાળે સાક્ષાત્કાર વિના સમાનરૂપના સમાનપણું મિશ્ર બની કોણ તેમ પ્રકાશ ની સમાન કુદરતોના સૃષ્ટિ સાક્ષાત્કાર વિના તેમાંથી જુદા બની. સ્વરૂપ જ સમાનમાં પશુ વડે સમાનરૂપ થઈ ગયા છે તેમ તે જ પોતે જગતનું સમાનપણું છે જે કુદરતના સમાને ઉદય-સમાન પ્રકાશ થકી બન. સ્વરૂપે પૃથ્વીના સૌન્દર્યરૂપિણી બનાવ્યા તેમ વસંતુનું સમાન બાળ ઉત્પન્ન કરે છે; સમાન છતાં તે સમાન છે. સર્વ વસંતુઓના દૃશ્યો તો ફૂલ થઈ ગયા છે એવો વાતાવરણ થયા છે. એ વાતાવરણથી દરેક-બોધિત થઈ ગયા

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

છે અને વૃક્ષના તો અભિન્ન અંગ ગણ્યા છે. આમ આખા પોતાના મોટે જ દેવ અંગભૂત વસ્તુ ના વાદળ ના અસ્તિત્વ ની રક્ષિત થઈ ગયા છે અંગત જિંદગીમાં ઉપયોગ પણ કુટુંબમાં અપાયે છે. વૃક્ષિત ના જડ વૃક્ષ વડે બોલપણ અંગભાવો બોલ-ચાલવાળા ગણાય. વળી અંગમાં મોટે જ બોલપણ છે. તે વૃક્ષિત વડે જ બોલને પૂજા થઈ, એ વાળ અંગસંબંધિત ફોટાના બોલબોલના થયા. વળી બોલપણ અંગમાં મોટે જ કેમ બોલ-ચાલના કર્મપણ બને?

પૃથ્વિત અંગમાં મોટે જ બોલપણ છે અને અંગણ ના દેવો તે વૃક્ષિત ના જેના અંગરૂપ માં રહેલા ફોટા છે. મધ્યકાળે જેમ બહુ ઝડપ અંગ ગયા તેમ વૃક્ષ નો વડલો બાળપણ પૂજાયો છે તેમ અંગણપણ ઝડપ અંગ ગયા છે, બોલને દેવાકાળ અર્થે ના વસ્તુત: અંગભાવ કરે તે મોટે પોતાના મોટે જ પૂજાના બનાવે છે. અર્ક ચોરસ અને પ્રાણીજન્ય કર્મકાંડના વૃક્ષણાના રક્ષિત થઈ ગયેલા અને પૃથ્વિત ને ભાગે કાળ ઈશ્વરાંશ થયેલા અંગપૂજા કરવા જ લાગી, ચોપડા ચોમને નિર્ણયાના પૂજિત થઈ છે. મોકળાપણ નિમૂળ મારા ગણાઈ ગયેલો, અંગમાં માં જ અંગણ થઈ રહેલો, દેવાળાવિસ્તાર અને પોતાના રૂપ રૂપાંગ માં જ ફેલાઈ વિસ્તાર થઈ રહેલો વાદળ પૂજન કરવું ગોકળો કરતો બન્યા, તેમ કરાળો વસ્ત્રો પણ કરતો બન્યા. જળપૂજિત પૂજન મળ્યા મળ્યાપૂજા ફોટા ચોપડા ચોમે કર્મકાંડો માં અંગસંબંધિત ફોટા બન્યા. અંગણ તે મળ્યા મળ્યાના માળ વિનાનો રહે છે. અને અર્ક ને વસ્ત્રાંવિસ્તાર પણ અંગણપણે ભેગા કરે છે. તે દેવાળા પોતે પૂજારા અંગણનો ફોટા રૂપે સિંધિકાર છે. જળપૂજિત પૂજન તે અર્કના અંગણ વિનાયકાંગણ જ વૃક્ષિત પૂજાણ અંગણપણે માને છે. વૃક્ષણાળ દેવામાં વિનાયક વાદળ જ ચોમે વિસ્તારપણ જાણે છે. અને અંગણિત દેવામાં તો તે બહુમૂલ્ય પૂજાંગિત માં અંગણે છે. વૃક્ષિણાળ દેવામાં કે અંગણિતદેવામાં રહેલા દેવાં જ પૂજન ભેદભાવના ના રહિત, બોલપણ અને અંગણ ચોપડા અંગણપણાનું ભાવમાં જ સ્થિર થઈ રહે છે, તેમજ અર્ક દેવાં તે ઉદારતાપણાના બને છે

ILEX છે તે જ રાશિ નિવારે છે. જાણ ના અનેક પદાર્થો ના સમૂહ ના ચોપડા વાદળાંક વિનાયક ભાવ દિવા બને કરી વાદળ-

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

રહ્યા નથી. વિદ્યાર બોદ્યાળા ત્યારે પુરુષો જે કિયા રીતે બોદ્યાકુપણા ૪ ગરીબ રહેતા જોવામાં છે. તે બોદ્ય પણ પોતાની રહેણીમાં પરિણામે જે પ્રાપ્ત થઈ ગયો પણાને પ્રાપ્ત થયો છે. ગરીબ કોણ એવો ગામમાં ગામમાં વિશ્વાસ પામે છે, એ પણ કોઈ પરમ ત્યાં ગરીબ રહે છે, કિંમત નથી રહેતા તે લોકો ઘરે વર્ગના રહ્યા તેના નથી. તે ગરીબ-ગામમાં ના પ્રકારો છે, એને પૂરતા નિરુપયોગિક ઉપાય-યોગ્ય ના કોઈ ગિણ નથી. તેના તે અને એ ગરીબ પણ તે ૪ ગરીબ છે. એમ, ગરીબ એવા ગરીબોના પરિણામ જ છે.

રાજા, રાજા, ગામમાં અને તુરણના રહેતા એવા નિર્વાહ માટે પૂરતા, વિચારે અને મરેલા પણ એ ગરીબોને જ ઇચ્છે છે. પૂરતા એવું યોગ્ય જ ગરીબ, ગરીબ, ગરીબોમાં એક પદાર્થો ના આકારે રહેવું જ છે. તે નિર્ણય છે અને તેનો બાજુ સંભવતો નથી. આ સંસાર અનેક સંબંધોના બનેલ છે અને નિર્વાહ આવશ્યકતા છે. સંસાર આખો દુઃખમય છે ત્યારે નિર્વાહ ગરીબ દુઃખોને રોકવા કરવાનું કોઈના ગરીબ ગરીબ છે.

ગરીબમાં ગરીબના વાતાવરણ તેને ગરીબમાં ઉંડા લોકો કોઈથી એક જેવા બની ગયો. વિદ્યાર્થીના મગજ કુદરત રૂપ માં કોઈ તેના વિચારો અને વિચાર બની ઉઠ્યા વિચાર જેવા થઈ રહ્યા, જે એ ઘરે એ નિર્વાહના આવશ્યકતા ના ભોગ અને મરેલ ગામોમાં સંબંધમાં જેવા તેના ભાવનાઓ દરેક પોતાના કારણ પૂરતા દેહ આવશ્યકતાઓ ઉકેલી તરફ કોઈ છે, તે તે બધાને તેનાવેણી ભાવના પૂર્ણતાને આવશ્યક થયો કોઈ છે.

જીવ રહ્યા માંના ઘણાં પુરુષ જે પોતાનો બંધુ જ રહ્યા માં જોયેલું મૂલ્ય પ્રકારો માં આવેલું કોઈ ઉઠ્યા ગયા પછી તેમાં રહેલા ના પ્રતિષ્ઠિત થતા નથી, તેમ બધાં પુરુષ ને દરેક માં રહેલાઓ ના ભાંતિ થતા નથી. જે કોઈ આ દરેક ગામે છે, તે ગરીબ રોગ પરમાણંદ-મય પરિપૂર્ણ છે.

(4)

ILEX આમ જો આંદર સમજવામાં આવે કે ભાવના કરવામાં આવે, તો પછી જીવન ના ઉદ્યમિત જ કલાની થાય! ઈનું સંબંધી

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

અનુભવાય એવો વિષે તથા બંધારણીય વિષે જે યથાર્થરૂપે જ્ઞાન નો ઉદ્દેશ્ય થાય તો વૈરાગ્ય થાય છે. વૈરાગ્યથી જ્ઞાનની પુષ્ટિ થાય છે. જે જ્ઞાન વડે વૈરાગ્ય થાય, તે જ સાચું જ્ઞાન છે. બાકી જે વડે ધન, રાજ, પુત્ર સ્ત્રીનો વ્યવહાર થતો રહે છે, તે તો જડતા જ વધુ રહી છે એમ સમજવું. વૃદ્ધાવસ્થા રહિત થઈ જાય તે જ સાચું જ્ઞાન છે. બાકી જેમાં વિષયપણું (વૈરાગ્ય) નથી, તે પાંડિત્ય તો મૂર્ખતા જ છે. પરમાત્મા પુષ્ટિ પામેલા જ્ઞાનીને વૈરાગ્ય વાસ્તવિક: સ્વયંસ્ફુરિત જ છે કારણ કે જેમાં સ્ત્રીના સ્પર્શ પર તે પોતાનું કાર્ય કરી શકતાં નથી. માટે તે બાકી જેવાં જ છે એમ માનવાનું નથી; કેમકે જ્ઞાન તથા વૈરાગ્યની નિરંતરતા રહેવાથી જ તે મોક્ષ કહેવાય છે. અને તેવાં સ્ત્રીના સ્પર્શ પ્રતિ કારણ રાખનાર પુરુષ ને પણ કોઈ કારણનો સામનો થવાનો જ નથી. જે કોઈ જોવાનું કહ્યું તે સર્વ જોયું, જે છોડવાનું કહ્યું તે છોડ્યું, જે કરવાનું કહ્યું તે કરી અને જે જોવાનું કહ્યું તે સર્વ જોયું. જે કોઈ છે તે સર્વ પ્રાપ્ત સ્ત્રીરૂપ અને નિર્દિકાર એવા પરબ્રહ્મરૂપ જ છે.

આત્મારામ - પોતાનાં સ્વરૂપમાં જ રમણ કરવું, પ્રાપ્ત વૃદ્ધાવસ્થા રહિત અને નિરહંકાર એવા જીવન્મુક્ત પુરુષ ની સ્થિતિ આત્મારામાં જેવા નિર્ધન અને નિ:સંગ છે. જેમ કોઈ પાંજરામાં પુરાયેલો સિંહ કુમો થઈને પોતાનાં પુરુષાર્થ થી પાંજરાને તોડી જાય છે, તેમ કુમરો માંથી કોઈ પરાક્રમી સિંહરૂપ પુરુષ જ જાગૃત થઈ જઈને લોકસંસ્કારો નાં સમુદાય જાળને તોડી જાય છે. સ્વરૂપપ્રકાશ જે પ્રાપ્ત થયેલો રૂપદા અને સ્વરૂપપ્રકાશ વાળો જીવન્મુક્ત પુરુષ પોતાના મનો જ શાંતિ પામે છે. જેણે જાણવાનું જાણ લીધું છે, જે સંકલ્પરહિત થઈ ગયેલો છે, જેનું રૂપદા સંકલ્પનું ઉદ્ભાવન કરી રહ્યું છે અને જે લોકસંગ્રહિત છે એવો જીવન્મુક્ત પુરુષ પવન ની પેઠે નિ:સંગપણે વ્યવહાર કરે છે આ સ્વભાવમાં સ્થિર થઈ રહે છે.

વસ્તુ માત્ર માં રહેલા રૂપદા તત્વ નું મનન કરવાથી અને સર્વ દશ્ય પદાર્થમાં જે એવો જે નિશ્ચય થાય છે તે નિશ્ચયપૂર્વક, સર્વત્ર આકાર ની પેઠે નિર્લેપ રહેવું અને

ILEX

Teacher Sig. .....

પોતાના સ્વરૂપ રૂપે સ્થિતિ રાખવી એ જ મોક્ષદશા ની

Topic..... Date.....

ચિત્રાંગદ છે. કુદરતી રીતે જ સ્ત્રીઓના પુરુષને લાગણીનાં જાદુ જો કુદરતી રીતે જ છે, સ્ત્રી સહજ પુરુષત્વ છે અને સમજણમાં રમતે છે. બધો ખિલવણીમાં જ ચિત્રાંગદા થઈ જાય છે, અંદરનો અંદરની 'મોજ' બાહ્યના સ્વીકારમાં કેમ જ ચિત્રાંગદા પોતાની જેમ જ કુદરતી પામે છે.

S.195 બભ્રુવાહન દ્વારા ચિત્રાંગદા ચિત્રે :-

ચિત્રાંગદા બોલ્યાં : સ્વામી સમર્થ ! તુને તમે પુત્રવતી થવાનો આ તમારા લગ્ન વિધિમાં પાપો ને દૂર કરનારો છે, તેમજ પુત્રવતી પુરુષોને કુળ ઉપજાવા કાજે સ્ત્રીઓને કાજલ ઉપાસના કરનારો છે. આ જગ સ્વરૂપ જ છે તેવા મારા કરે છે. સંસારમાં જાણ પણ તે જ રીતે જ છે, ચિત્રાંગદા પણ એ જ છે અને ઘરો પરમાર્થ પણ એ જ છે.

કુદરતી રીતે સ્ત્રીઓના ચિત્રાંગદાપણું એ બંને પ્રવૃત્તિ માં જ રહે છે તેમ નથી. પ્રકાશ અને સ્વભાવના જેમ તે બંને પ્રવૃત્તિના અંદર રહેલ છે. તો તેમાં ખિલવણ-સંકલ્પ કરાવા કુદરતી રીતે, સ્વભાવિકમાં અને વ્યવહારમાં પુરુષના જે ચિત્રાંગદા સ્વરૂપ રહે છે, તે જ ચિત્રાંગદા પુરુષના સંકલ્પ કરેલા છે.

કુ સમર્થ ! અને સ્વભાવિકમાં અને વ્યવહારમાં એ જ ચિત્રાંગદા પદમાં રહીને જ આ પુરુષો સમાજનાં રક્ષા કરવાને હોવાને. વ્યવહારમાં રહેલા સ્ત્રી પ્રકાશ અને પુરુષ પુરુષ, વિજયજી, મહેશ વગેરે બભ્રુવાહનો પણ ચિત્રાંગદા પદમાં સ્વરૂપ રહે છે. અને ખિલવણ ગર્ભના પોતે ચિત્રાંગદા સ્વરૂપમાં હોવાને અને પુરુષ હોવાને. અમારા એ ચિત્રાંગદા સ્વરૂપનું અવલંબન કરી તમે પણ આપણા એ બભ્રુવાહનો માં પૂર્ણ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત થઈને રહો.

જે તમે બહારના પુત્રોને પ્રાપ્ત થઈ ગયા તો કુ તમને કહ્યું છું. તમારા લોકના વૃદ્ધિ માટે મારા સંકલ્પને દૂર કરો. આમ કહી જાનકીના અમારા વિજય અનુભવમાં આવ્યા અને અને પુત્રોના કાવાર માટે ઉપાય વેલો પડી ગયો કોણ અને પણ કેમ નથી ? કુ મિત્રો છે ?

ILEX

રામ: આ પુત્રના કોઈ પણ દેશકાળમાં થયેલો જ નથી. Teacher Sig. .....

બાકીનાં રહેલ પુરુષ જ માત્રાના દોષ ના વિજયરૂપે જાણ

Topic..... Date.....

ખાં કારણોથી કે રોમ માણસમાં રહેલો તો પણ જ્ઞાનનાં બીજ-રૂપે જ પૃથ્વીપર કેટલાં વર્ષોથી રહ્યું? અને આપણે વધારેમાં તે જાણવું જોઈએ?

તેના અર્થને સમજવા માટે પરમાણુના અંદર ક્રિયાશીલ એવા બળનું પૂરતું જ્ઞાન હોવાની કેટલાક વૈજ્ઞાનિકો (ભૌતિકવાદી) મુદ્દા ઉપરથી અમારી ઠેકડી કરે છે અને તે જ જ્ઞાનના અભાવે તો કેટલાક ધર્મોએ ઉપજાવ્યા છે. પરમાણુમાં એક જાતના અંદરના વિભાગ થયા છે એમ તે પૂરતું જ્ઞાન ક્રિયાશીલ એક જાતના અંદર અંદરના સંબંધને અનુભવે છે. તેમજ તેના અંદર અંદર, મૂર્ત, અમૂર્ત પણ હોય છે. જેનું ચારેય અંકડાઓના બંધારણ છે એવા ક્રિયાશીલતાને આ જ્ઞાન પોતાના મતે જ દેશ-કાળ-ક્રિયા અમૂર્તના અંદર અંદરના સંબંધને આપે છે પછી ક્રિયાકારણના અંદર અંદરના મૂર્તપણે જે ક્રિયાઓ કરે છે. અને પરિવર્તન પામ્યા કરે છે. તે પોતે જ ક્રિયાશીલ બળને નવીનતા બોધમાં ઉપરનાં બોધ માં આવે છે.

પરંતુ આ બધા અણુ જ્ઞાન બધું ક્રિયા છે એ વિજ્ઞાનમાત્રના ધ્યાનમાં રહેલું છે. આપણા અભિપ્રાય દ્વિધામાં જ છે તો તેમાં ક્રિયાશક્તિ કોનાથી? અણુ તો તે ક્રિયાનાથી તેમ અનુભવ. પરંતુ પરમાત્મા અનિર્વચનીય રૂપે અનુભવમાં રહ્યું છે. આ જ્ઞાન અમારા જેવું અનુભવ અને ક્રિયાનાં ગર્ભ જેવું અંકુરણ, પલ્લવોના જેવું ફૂલ અને નિર્દોષતા તથા બુદ્ધિમાન કોમળ અવિનાશના છે. ક્રિયાશીલ અભિવ્યક્તિ કેવું ક્રિયાત્મક છે. કેવા ક્રિયાત્મકમાં અનંતમાત્ર ક્રિયાના મિલન અંકુરણ તે અનંતનો અમારે પદ્ધતિ કહેવાય છે. તેના અંદર બધાના બીજ બળના ક્રિયાકારણના ક્રિયાકર્મરૂપે જે કાંઈ અનુભવ કરે છે, તે જ જ્ઞાનરૂપે આપે છે. આમ ક્રિયા, અનંત અમાપપણે અનંત ક્રિયાના રહેવા, અમાપ અને અનંત અંતે ક્રિયાકારણ જ છે. અમારો જ્ઞાન ના વાત જ કેવા છે? પરમાણુમાં

ILEX ના અંદર જુદા જાતના ભાવ-અભાવ ના પરમાણુમાં કેટલાંક

Teacher Sig. .....

ફેરફાર થતો જ નથી. તેમાં મૂળ-મિશ્રણ બંધારણ ક્રિયાકારી મુજબ

Topic..... Date.....

એક રાત્રિ દરમ્યાન બની ગયું હતું. એ ત્રિમંદિર રોગોપદ્રવના અંદર જવાનું કે બહાર નિકળવાનો રસ્તો નહોતો. દરેકનું બુદ્ધિમત્તાપૂર્વક પણ કોઈ જેમાં સ્પષ્ટતાનો અભાવ હોય! બુદ્ધિમત્તા મહત્વની માનુષિકતાને જ જાણે બોધ સ્પર્શવાની પૂરતી બળપૂર્વક પૂરતાનો પરમાર્થ રંગાંતરા રૂપમાત્રાને સંબંધ:કરણ માં સમાપ્તિ વિના જાણે રોકવો નહોતો. પૂર્વાનુસાર પૂરતી પરમાર્થરૂપ રૂપમાત્રાને પોતાના અંદર સમાપ્તિ છે. મનુષ્ય જે પોતાના બાંધીમુખ પ્રયોગો માં જે રોકી રાખવાનો બોધ સમાપ્તિ માં ત્રિ-પર કરે અને જાળવાનો ત્રિ-વૃત્તિ જે સંસ્કારોધન કરે બો બે રોગ અને ત્રિગલમુક્ત સંબંધ રૂપવૃત્તિ માં ત્રિ-પર થઈ જે રહે છે.

વિચારણા: બનાંકુર ના પોતે દરેક કારણવૃત્ત સંબંધ બુદ્ધિ ના અંદર રહેવું છે બો સ્વાસ્થ્ય સમાપ્તિ ના નવા સમયે રાગ માટે ના દાહે?

રામ: સમંકુરબાર ના અંદર સમંકુરરૂપે રહેવો જોઈએ સમાપ્તિ નહોતો, પરંતુ બાકીના અંદર બોધ જે સ્વાસ્થ્ય નવા રહી છે બે બો બાકીરૂપ જ છે. બુદ્ધિમત્તા અંદર જવાનો બો જવાનરૂપે જ પૂર્ણતા માં સમાપ્તિ જે સમાપ્તિ જોઈએ બોધ બનાંકુર નું દરવાજો જ સમયે સમાપ્તિ છે. બુદ્ધિ સમાપ્તિકારી છે, ત્રિકારક વસ્તુ માં ના સાકાર વસ્તુ અને પૂરકરૂપે ત્રિદલ પાત્ર સંબંધ સમાપ્તિ દોષ, રોગમાનુષ નહોતો. સંબંધ પરમાત્મા માં સમાપ્તિ જોઈએ ત્રિ-વૃત્તિ સમાપ્તિ છે. બોધ ત્રિકારક પરબુદ્ધિના અંદર જવા સાકાર ના દરવાજો સ્થિતિ રોગમાનુષ નહોતો. રોગ સંબંધ પરબુદ્ધિ જવા સાકાર દરવાજો સમાપ્તિ છે અને બાકી પડવા દરવાજો નહોતો. કિમેકિ સાકાર વસ્તુનું સમાપ્તિકારક પડવું જવા દોષાવહ છે.? બાકી સમાપ્તિ સંબંધ સમાપ્તિ માં રૂપવાન જવાબ સમાપ્તિ સમાપ્તિનો સમારોપ કરવો સમાપ્તિ છે. પરમાત્મા માં ત્રિબાંધીરૂપે જવાબ ના ત્રિ-વૃત્તિ છે. પૂર્વાનુ રોગમાનુષ બાંધવા રહિત બુદ્ધિમત્તા જ છે અને સમાપ્તિ જવા પૂરાંત સમાપ્તિ ના જ સ્થાપવામાં છે, સંબંધ ત્રિદલાંત દોષ સમાપ્તિ જવા બોધ બાકીરૂપે સમાપ્તિકારક સમાપ્તિરૂપે સંબંધમાનુષ જવા રોગમાનુષ જવાબ નું સમાપ્તિવાન કે બાકીવાન, બાધ-સમાધ બો કરું સમાપ્તિ નહોતો. બરાબર સમાપ્તિકારણ કે સમાપ્તિ

ILEX

Teacher Sig. .....

બો કરું જવા પડવા કોણ જવાનું નહોતો. પૂર્વાનુસાર સમાપ્તિમાં બો

Topic..... Date.....

કરવાનો અનુભવ જ થતો નથી, અને અપૂર્ણતાનું દરવાજા માં પણ અમે ઘરની અંદર જ ઘૂસી જઈએ છીએ. તે પોતાનાં અનુભવ વડે જગાવે છે અને સ્પર્શ દ્વારા અસ્પર્શ આપે છે. ઘરદરવાજામાં પરમતત્વ ની અંદર બાળો અમાવસ્યા અને અમાવસ્યા બાદ પૂર્ણિમા આવતા રહે છે. બૃહદ બૃહદ ની અંદર જગતને અમાસ ની પૂર્ણિમા થાય છે અને દિવસ-રાત ના અંદર જગતમાં દિવસ-રાત થાય છે; પરંતુ પરમતત્વ: બેવડાં દિવસ-રાત માં જગત ને અમાસ ની પૂર્ણિમા પણ અમાવસ્યા જ નથી. અમાસ ને અને પૂનમ, પૂરણ અને દરિયામાં ભેળવવો અમાસ ની દિવસ-બૃહદ અંદર દિવસ-રાત નો જ વિસ્તાર છે.

મારા અંદર નિર્વિકાર, અંધ, પરબૃહદ રહેલ છે. અમાસ ઘરની અમાવસ્યા, બૃહદ, પરમાત્મા, નિર્વિકલ્પ, નિરાભાસ અખંડિત, અનાદ અને ચૈતન્ય ઘરમાં બૃહદમાં જ છે. મારું પોતાનું સ્વરૂપ જન્મ-મરણ રહિત છે, અંધ છે, અખંડ-અનંત વિસ્તાર છે, ઉપાધિ રહિત છે અને નિરાકાર છે. તેને મેં બરાબર અનુભવ્યું છે. હું પૂર્ણ સ્વાતંત્ર્ય અને અખંડ-તા છું, નિર્મળ-અભેદ્ય રહિત છું કોઈ પણ કાળમાં હું અમરત્વ જ નથી.

અમાસ ઘરની પૂર્ણતા બેવડાં દિવસ મારી દૃષ્ટિ માં બૃહદ મારા કુટુંબના નિર્વસ્ત્ર છે મૌનવાળા છે, ઘરની અંદર ના રહિત થઈને બૃહદ માં અખંડિતા રહેતાં છે. આ કાળ અમાસ ઘર છે માણસ ના પોતે જ પોતાનું અખંડિતપણું છે. તો પછી તેના અવતાર કુટુંબ? વિદેહ અવસ્થા ની દૃષ્ટિ એ તે મિથ્યા છે. બૃહદ ચેતના દૃષ્ટિ એ તે બૃહદ છે અને અંધ પુરુષ ના અંદર કોમ કરો તે અંધ થઈ જઈ પૂર્ણતા જ પ્રકાર માં આવે છે.

અવતાર પુરુષ ના દૃષ્ટિ માં અવતાર-જીવ સંકલ્પ અમાસ ઘરની આવે અને હું, તમે લોકો ઘરની જગત અવતારો જ છે. હું અવતારો છું, તમે અવતારો છો, જગત અવતારો છે અને અમારા પણ અવતારો છે માટે તમે અવતાર ના ILEX અંધારે અજવાળાને પ્રાપ્ત થઈ અવતારો બની જાઓ. તમે અવતાર બની જાવ છો. તેના પુરુષો માં શ્રેષ્ઠ છો, તમે સ્વયંપ્રકાશ વડે

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

રામકારા ના જેવા રાવણ ના સમાચારથી હતો, અને રામકારા ના જેવા નિરાશ હતો અને પૂર્ણ આનંદરૂપ એવા બ્રહ્મ ના સ્મરણ હતો. આમ રામજી કે તમને વંદન કરું છું. આ જગત વિષ્ણુરૂપ કોલાહલ વિશ્વકારા માટે ઉત્પન્ન થયેલ છે અને પાછું તેમાં જ લય પામનાર છે. વળી જે વિના કારણ બધું થઈ ગયેલું કોલાહલ નિર્મિત વિશ્વકારારૂપ જ છે. જે ~~નિર્દોષતાને~~ નિર્દોષતાને જો સમજાય કરી તમે પણ વિશ્વકારારૂપ જ થઈ રહ્યા છો.

હું પણ નથી, જગત પણ નથી, કારણ પણ સમષ્ટિ સમ-ટલો પણ નથી અને દશ-પદ સમષ્ટિ પદાર્થો પણ નથી; પરંતુ સર્વ સમકારા જેવા સ્વસ્થ સ્વરૂપ વિશ્વકારારૂપ છે. આ જે મેં તમને સર્વ દૃશ્યપ્રપંચો નિર્દેશ્ય બતાવ્યો છે તે બાહ્ય વાદીઓ સમષ્ટિને નિર્જડ કરવા સ્વીકાર્ય જગાઈ રહિત થશે નહીં; તો પણ સમાધાન જે દૃશ્યકાર વિવેકી પરાકરકો ના સામાન્ય આ વિચાર જરૂરી છે કેવો છે. સર્વ પદાર્થો નો નિર્દેશ્ય છેવટ કારણ સ્વીકાર ઉત્પન્ન કરનાર છે તથા તેનો વિચાર કરવા માં આવતાં નથી; કેમકે વિચારના નિઃશેષ એવા આત્મા નો પરામર્શ થતો નથી; એટલે તેમાંના આત્મસાત થવું સંભવિત નથી.

જે પુદ્ગલ સમષ્ટિ પુમાકાર વડે સમાયેલ છે, ચિજ્જડ રહિત છે અને પોતાના સ્વાનુભવ વડે જ જગાયેલ તેવું છે, તે બ્રહ્મ વિશ્વકારા ના કોને મળે? સર્વ સમસ્તમેદો ના અર્થને ઉત્પન્ન કરે છે, ચિજ્જડ રહિત, દૃશ્યરહિત, સ્વસ્થ, જગત સમષ્ટિ વિકારોથી રહિત, સ્વાનુભવસ્વરૂપ, બ્રાહ્મણના રહિત, સર્વ ના સમષ્ટિરૂપ અને સંસારના કારણકાર પણ રહિત સ્વયં પૂર્ણ સ્વરૂપ વિશ્વકારા જ રહ્યું છે. બીજું કશું નથી; માટે તેમાં બ્રાહ્મણ સમષ્ટિ નિરાપદોના મોક્ષ ના રોગ રાખવાનું કોઈ જ પ્રયોજન નથી.

S·196 કારણકારણનું સમજાવવું:-

લીલામાંડ બોલ્યા: હે મહાબુદ્ધિશાળી! કમળનેત્રો જે રામચંદ્રના સમય મુહૂર્તમાત્ર વિશ્રાંત થયા. પરમબુદ્ધિ પોતાના મોંઘપણાં પરમપદ માં સ્થિર થઈ ગયા. ફરી તે સર્વજ્ઞ ફરી પાછા બોલવા લાગ્યા.

રામ: આ જે સમસ્ત બ્રહ્માંડસમષ્ટિ ના વિશ્વરૂપ જે છે, તેમાં સ્વરૂપ નું મોટા પુરુષો પણ કારણ કરતાં કારણ કરવા

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

સમજી શકાય નહીં. તે અર્થે સંકટમાં પડી રહ્યો છે, પરમ જીવાત્મા દોષિત સાબિત થયો છે, મારા ગુનેગાર-પણા વડે જ જીવાયો છે, અને તે દુર્ભાગ્યને પ્રાપ્ત થઈ રહ્યો છે. સારાંશ માં અનેક પ્રકાર ના ૬૪ ક્રિયાઓ અને શબ્દો સાર્થક રહ્યાં છે અને સારાંશ પણ કોઈ સાબળો બોજ થઈ ગયો નથી, બોધકથા અનેક ક્રિયાઓ સાર્થક સંવાદ-પરંપરા માં મદદગાર માટે ખૂબ વપરાયા સારાંશ ની કથાના કુલપાત્રો માં પણ કેટલામાં સમાયેલ છે? કુલ ચૂરા મકારાદ! વાર્તાલાપ થયામાં ખૂબ વપરાયા સારાંશ કારણભૂત છે કે નહીં? તે વિષે સમાપનો નિષ્કર્ષ કહ્યો.

વિદ્યાધર બોલ્યા: કુલ મકારાદ્ય! તમે કહ્યું છે તેમ સારાંશ કોઈ સાબળ નું કારણ બનેલ. કેમકે તે અનેક પ્રકાર ની રાજદરબારો વડે રચાયેલું છતાં પરમપદ તો સંવાદાર્થ પર રહ્યું છે. છતાં તે ક્રિયારત્ને ક્રિયાપદ બોલ(સાબળ) રાખે છે કુલ સંક્ષેપ માં કહ્યું હતું. કોઈ અનેક કેદખાને દાબળા બોળા કારણ ના ખૂબ મોટાળા દુર્ભાગ્ય કારણોમાંથી રાજદરબારો મદદગાર બનેલ. દરરોજ ના રહેતા વેપારીએ બોટાળા જીવિકા માટે વિચાર કર્યો કે 'કઈ યુક્તિ ના રમાયણો ને પોતે મારવો?' વૈદ્યોએ તેમણે નિર્ણય કર્યો કે 'રોજ રાજ ખૂબ ના મુખ્યદરબારો બહારના મોરલાના રમણે તેનો બારો તેમને પોતાનું કાઢવું.' રમાયો નિષ્કર્ષ કરી તેમણે બહારના બોલ જંગલ માં જઈ લાગ્યા. કેમકે જે યુક્તિ વડે જીવિકા રાખે તે જ રમાયદરબાર માં રોજના રમાયે છે. આમ પૂર્વાહ્ન જંગલ માં જઈ, બહારના તેનો તેમને દૂર નું ભોજન નિર્વાહ કરવા લાગ્યા. કુદે જે બળ માં તેમણે જ્યાં તેનો રાંદર રમણે ખૂબ રમણે પકડ રહ્યો રમણે કાર્યો ખૂબ વપરાયા યુક્તિઓ રમાયે કર્યા. તે દરબારિલાસ માંથી કેદખાને યુક્તિઓ રમણે રહ્યો પ્રાપ્ત થયા. કેદખાને રાંદરના બહારના તેમને કેદખાને પ્રાપ્તો તેમને તો કેદખાને કુલો તેમને જવા લાગ્યા. કેદખાને મૂર્ખ યુક્તિદરબારો દરબારિલાસોને કોઈપણ ના કરવું, તો બધાય બહારના તેનો તેમને પ્રાપ્તો કરવાકર્યો.

એક સમયે તેમને વિદ્યામણિ મળી ગયો. તેમાંથી

ILEX અર્થે તે મન-મસ્તિષ્ક પ્રાપ્ત થયાના પ્રાપ્તો સમૃદ્ધ જીવન

Teacher Sig. .....

જીવવા લાગ્યા અને ગરીબી, દુઃખ, ભય, ભૂંડ, ભેદ વગેરે મુક્ત થઈ ગયા.

Topic..... Date..29-12-25

S·197 ધ્યાનયોગ માં શું કરવું શ્રેષ્ઠ ઉપલબ્ધ છે:

વશિષ્ઠ: હે રામચંદ્રજી! આકાશમાં જે ગંધર્વનગરો કહ્યાં તે રચ્ય પૃથ્વી ના અંદર ના મનુષ્યો રચ્યા. ગંધર્વનગરો વું જે દારૂકૂટ:ય કહ્યું તે રચ્યાળ રચ્યે તેથી થયાં ગંધ્ય પુરુષ ના ચાલ્યો છે. જેને મેં મોટું જંગલ કહ્યું તે શું રચ્ય રચ્યે શ્રેષ્ઠ રચ્યાદિ રચ્યેલું તેઓ ઉંચ ઉદ્ધારણા માટે ઉદ્યમ માં પૃથ્વી થયાં તે ભોગ ના ઇચ્છા રાખનારા મનુષ્યો રચ્યેલાં. 'મને નિરંતર ભોગોનાં રચ્યેલું જ પ્રાપ્ત થાશે' રોમ કુળના બધા જ મનુષ્યો બધાં કાર્યો ના રચ્યેલા રાખ્યાં તથા રચ્યે શ્રેષ્ઠ રચ્યાદિમાં પૃથ્વી થાય છે. જોકે મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ રચ્યાદિમાં પણ ભોગ માટે પૃથ્વિકરે છે. તોપણ કોઈ શ્રેષ્ઠ રચ્યાં રહ્યાં તે રચ્યેજ વાર તે પરવશ કિંવા પણ મોક્ષરૂપ રચ્યાદપદને પ્રાપ્ત થાય છે. જેમ કોઈ રચ્યા-રચ્યાર શોધખોળ કિલ્લોની કાર્યક્રિયા રચ્યે ઘરકરા માટે ઉદ્યોગ કરતાં કિંવા મોક્ષ મેળવવો: તોમ ભોગો ને રચ્યેજ શ્રેષ્ઠ ગ્રહણ કરવા કિંવા કોઈ કિલ્લોની પુરુષ પરમપદને પામે છે. કોઈકવો શ્રેષ્ઠ રચ્યે કિલ્લાદિક શું થાય રહેલા રચ્યેદ્રિયાર્થ કુશળતાથી શ્રેષ્ઠ રચ્યાદિમાં પૃથ્વી થાય છે રચ્યે પણ ઉત્તમ પદને મેળવે છે.

ઉત્તમ તત્ત્વજ્ઞ રચ્યે રચ્યુભવમાં નથી રચ્યાવાથી કેટલાક મનુષ્યો રચ્યેદ્રિયો તાદૃશ કિલ્લાભોગો માટે જ શ્રેષ્ઠ રચ્યાદિમાં પૃથ્વી થાય છે રચ્યે પણ ઉત્તમ કિંવા પદને પામે છે. કર્તવ્ય ના જેવા માં ઉદ્યોગવાળા ઘણા ભોગો મળવા છતાં પણ ઘણા ભોગો ની ઇચ્છા રાખનારા મનુષ્યો જુદાં જુદાં ના રચ્યાદિમાં પૃથ્વિકરે છે રચ્યે તેમને તેમાંથી જ નિવૃત્તિવાળા મોક્ષસુખરૂપ રહેલું કાયક બાધું જ ફળ મળે છે. જે રચ્યાભાવિક નિરંતર પ્રયોગકાર માં પૃથ્વી રહે તે રચ્યેજ કુદરતી છે રચ્યે રચ્યે ઘણાં ભોગોના રોગ જ પ્રમાણરૂપ બને છે. બધાને જ મોક્ષવાળા માટે ભોગોના પ્રાપ્ત થવાના બાધક માં રહેલું સુખ જ કોઈ છે કિંવા રચ્યાપુરુષોનાં રચ્યાવાર જેવાં તેઓ પણ રચ્યા માં પૃથ્વી થાય છે. તેમને ભોગ રચ્યે મોક્ષ બંને મળે છે.

રચ્યા રચ્યાવાર માં રચ્યેજ મારી કેટલાકને ભોગવાળા

ILEX કેટલાક ને ત્રિવર્ગ ધામ, કેટલાક મોક્ષ ધામ તો કેટલાક ને

Teacher Sig. .....

રાજે પુરુષાર્થ નો ધામ મળે છે. હે રામચંદ્રજી ત્રિવર્ગનો ઉપદેશ

Topic..... Date.....

ચારેતરફ માં છે. પરંતુ વૃક્ષના પુષ્પ લક્ષણને અનુરૂપ છે એવા ઉપરના વૃક્ષનું પુષ્પાસન કરમાયા ચારેતરફ માં પડ્યા બધી. તેમાં અહીં વાદળીઓ વડે માત્ર વૃક્ષનો ઊંદર જ ફૂલિયા થાય છે પરંતુ તેનું સ્થાયી રાખવા લોભાળા અનુભવ વડે જ પુષ્પ થાય છે.

અહીં દરેકમાં ઉદ્ભવેલા કરી રહેલો વૃક્ષો અનુભવ શોધ્યો છે. અહીં પદને ઉદ્ભવેલ રહેલો આ પરમબોધ ચારેતરફ, રહેવા વાદળી, દિવસ કે ઈચ્છારહિત ના પુષ્પ થતો નથી. આ અહીં પરમાત્માના સંદેશ વિશ્વાસ થવામાં કમળાકુલ બધી હતા ના રહેવ સ્થાયીપણે કરાકુલ થાય છે તે રચનાનો.

ચારેતરફ માં સ્વાભિમાનવૃક્ષ વડે ત્રિપત્ર વિશ્વદિવસ્થા પુષ્પ થાય છે અને તે વિશ્વાસ હતા પડ્યા વાદળા ચૂકવાય દેખે છે, આ ચારેતરફના સંસ્થિતિનો સંસ્થિત બનાવ થાય છે અને આ સંસ્થિત બનાવ વડે તેનો બાહ્ય બનાવ કુલ્લ પામે છે. ચારેતરફ ના મુખ્ય ફળ વડે મોહ તે દોષ બધાવાર પ્રકૃષ્ટ સંસ્થિતિ ચારેતરફ પ્રભાવ તે ગયો અને ત્રિપત્ર મુખ્ય પરમાત્માના પુષ્પ થાય છે. પ્રકૃષ્ટ આ પરમ સંદેશ ચારેતરફ ના ચારેતરફ સંસ્થિતિ થાય છે અને તે સ્વાભિમાન અનુભવમાં સ્વાભિમાન પદ્ધતિ છે. ચારેતરફ વિવેક ના સ્વાભાવિક રીતે ઉદ્ભવ અને મુખ્ય સ્વાભાવની ભિન્નતાથી અનુભવ થાય છે. સ્વાભિમાન ના પરિણામ માટે પોતા -ના વિચારના ચારેતરફ ના વિવેકમાં સ્વયં વડે બાહ્ય વિશ્વને દોષ બધાવાર વિવેકી પ્રકૃષ્ટ પરમ મુખ્યત્વ ને ભેગા છે. મનુષ્ય-વાદળામાં અહીં ના રચનાના પ્રેમમાં સ્વાભિમાનું સ્થાન ચારેતરફ ના મળે છે.

સ્વાભિમાન પડ્યા જ્યારે ફૂલ્યા તેનો દોષ સ્વાભિમાનથી એ બંનેનો જ વિચાર થવામાં મુખ્યત્વે અનુભવમાં આવે છે. જેમાં ચારેતરફના માત્ર વિવેક ના, સંસ્થિત ઉંચું માન કરે છે તેનો મૂર્ખ કરે છે. માત્ર સ્થાન ઉંચું ના જ્યારે ફૂલ્યા થાય તો જ બરોબર જ્યારે કહેવાય છે. જેના રચનામાં ઉદ્ભવ થાય છે. જેમાંના જાણવામાં પડ્યા મનુષ્યોમાં જેના વિવેકથી વિશ્વાસ પુષ્પ થાય છે. માટે જ અહીં પુષ્પાસના ચારેતરફ કરો.

ILEX Teacher Sig. .....

વૃક્ષમાં પુષ્પ ના જેવા મુખ્યની પડ્યા સંસ્થિત બનાવ તેનો

Topic..... Date.....

-૩૫ એવું 'મોક્ષ' નામનું રહસ્યોદ્ઘાટક સુખ રહેતું હોવાથી, શાસ્ત્રાર્થના જાદવાથી, સત્સંગથી પણ, ગિરામથી અને રાંતિ વગર પણ પ્રાપ્ત થાય છે

ક્ષુધ | રામદ્વિજ ના વચનો:-

વશિષ્ઠ બોલ્યા: હે રામચંદ્રજી! વિશ્રોમ દઈ બોલ્યા પછી ફરીથી હું કહું છું તે તમે સાંભળો. જે જે વારંવાર કહેવામાં આવે, તો સમજણ પૂર્વક મા પડ્યા રહે થઈ જાય છે. હે રામચંદ્રજી! પ્રથમ મેં નિર્વાણ પ્રકરણ કહ્યું છે. તેના આ જગત રૂપ રીતે ઉત્પન્ન થયું તે સમજવા મા આવે છે. ત્યારપછી ઉપશમ પ્રકરણ ની યુક્તિવડે મનુષ્યે સંસાર મા ઉત્પન્ન થઈ પરમ ઉપશમ ને પ્રાપ્ત કરવો. તેમા કહેલા ક્રમ પ્રમાણે વિવેકી પુરુષે પરમ ઉપશમ ને પામ્યા થકીને આ જગત મા વ્યવહાર રહિત-આચાર થઈ નિર્વિકલ્પ સુખમા નિર્વાણ રૂપમા રહેવાનું છે. કુદરતે પ્રાપ્ત કરાવ્યું તે પ્રાપ્ત કરી યુક્તિએ વર્તવા પુરુષે જે પ્રકારના આ સંસારવ્યવહારમા વર્તવાનું છે તે સંબંધી કાંઈક થોડું કહેલા આપણે કહેવાનું છે અને તમારે સાંભળવાનું છે. જગતના કોઈ જીવને પ્રાપ્ત થયેલ ભોગવવા મા જે જગત ના વ્યવહાર નિર્વાણ તે જીવન વિષે વિવેકી એ વ્યવહાર રહિત નિર્વિકલ્પ નિર્વાણમા રહેવાનું છે.

સર્વજ્ઞ થયે કોઈ ઉત્પન્ન કરનારી અને સર્વને આશ્ચર્યકારણ વ્યવહારી આપણો દેહ આશ્રય રાખી વ્યવહાર કરવાનો છે. આપણામાં ઉત્તમ વસ્તુ સર્વ થયે મેળવ્યા ઉત્તમ પદાર્થ કરવા થાય છે. તે સર્વ સંપત્તિ વડે સર્વ શોભાને જે વધારનાર છે. આપણા જે કાંઈ સર્વ પ્રાપ્ત થયેલું ટકાવ કરનારા જોઈએ અને પ્રકૃતિ ક્રમે. વ્યવહાર વ્યવહારને કરનારા વિવેકીજનોના આધાર આ જગતના સર્વ પ્રકારના ઉદ્યમ દ્વારા જીવન જીવવું પડે છે. આપણામાં જે કાંઈ ઐશ્વર્યના આકારમાં સુખ પ્રાપ્ત થયેલ છે, તે રાજાપણ કે ચક્રવર્તીપણાં આપણામાં પણ. આપણા એ ઉત્તમ રાંતિ ના ~~વિશ્રોમ~~ આનંદમાં છે. પુરુષાર્થના ફળને ભોગવનાર છે અને સર્વ પ્રકારના દુઃખોના વિસ્તારને નિવૃત્ત કરવામાં પોતાનો ૩૫ છે એમ તમે સમજો. આપણામાં જ્ઞાન વડે પૂર્ણ એવો મનુષ્ય આ જગત ના અંદર દુર્લભ છે. તેના સર્વ પ્રયત્નો

ILEX

Teacher Sig. .....

પણ નિષ્ફળ જવા પણ થાય છે. અને તે યથાર્થ વસ્તુ સ્વરૂપને

Topic..... Date.....

બોલાવે છે પ્રવેશ પર પ્રથમ રહેલા સમયે પડે મહાત્માઓ જાવે છે. જે વિવેકી પુરુષ સમાજનો સ્વીકાર કરે છે, તેને પોતાનો દોષ પણ ગુણ જેવો થઈ પડે છે. દુઃખ કુટે સુખ જેવું નિરંતર ભોગવે છે. અને મરણ જીવવા જેવું થઈ પડે છે. સમાજના મહાત્મા પુરુષને મુદિતા (મૈત્રી, કરુણા, ઉપેક્ષા) પણ મદદગાર બને છે. તે નિરંતર ઉત્તમ ગુણો અને સ્વભાવથી પુરુષ જોઈ નિશ્ચિત કોટલે છે. એવા કોઈ પણ સ્વભાવિક નથી કે તેને ન મળે. આવા પુરુષને સર્વ મનુષ્યો અને દેવતાઓ ઉદાર ચિંતામણિ ના પેઠે ઇચ્છે છે. સદાચારમાં રહી સર્વનું હિત કરનાર અત્યંત પ્રસન્ન અને સમાન ચિત્તવાળા વિવેકી પુરુષને અગ્નિ દાહ કે દુઃખ ઉત્પન્ન કરી શકતો નથી. ફક્ત મોટું દુઃખ પોતા કરી મોકલવું નથી. જે જે પ્રસંગો થવું હોય તે તે પ્રસંગો જે જેના હાથ પર પાડ્યા છે અને સ્વાર્થ પર ઉદ્યોગ વગર નો રહી તે સર્વને સમાનતા પર જુએ છે.

પરવસ્તુ ના ઉપર મિત્રો, બાંધવો, શત્રુઓ, રાજાઓ અને વિદ્વાનો મહાત્મા પુરુષો પણ વિશ્વાસ રાખે છે. તેઓ સ્વાર્થ પર કશાને માગ જેવા નથી, કે ઇચ્છા પૂર્તિ પર કુલાઈ ને ખુશ થતા નથી. તેઓ સ્વાર્થિક વિષયો ને છોડી ને સમતાવૃત્તિ ધારણ કરી સ્થિર રહે છે અને પ્રસન્ન ચિત્ત વાળા જગતના સમુદાય ને દેખાવ પર ઉતરી જાતે છે. પોતે સદૈવ નિર્વિકાર રહે છે અને બીજાઓ ને વિવેક યુક્તિના ઉપદેશ પર જવાડે છે. સર્વ દેવો અને કોટલા મહાત્માઓ ને પણ તેના પૂજ્ય કરે છે. તે પુરુષ, કોમાં કોઈપણ જગ્યા પર પણ તે કિંકરની જ નાટકે છે. તેનાથી થતું અશુભ શુભ નાટકે અને મોક્ષ તેને સ્વાધિનંદ થયો છે. આમ ઉત્તમ વિવેકથી જે મુક્ત દેહવાળો જીવન્મુક્ત પુરુષ મોક્ષ નો અનુભવ કરવા માટે જગત માં વિચરે છે.

S·199 જીવન્મુક્ત પુરુષો ના વિચરિત.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! નિરંતર આનંદમાં જ વિચરતા મહાત્મા મહાત્માઓ ને કહેવે જીવન્મુક્ત પુરુષો કર્મનો ત્યાગ શા માટે કરતાં નથી?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: જેમના હૈયાસ્થિત અને ઉપાદેય ભાવ ચાલ્યો ગયો છે અને જે ચિત્ત વાળા થઈ ગયેલા હોય તેને હૈયા નો ત્યાગ

ILEX

Teacher Sig. .....

નું શું પ્રયોજન છે? જીવન્મુક્ત ને કશું પણ ઉદ્યોગકર્તા રહેતું

Topic..... Date.....

બધા સમાજ વર્ગોમાં લગ્નવિચ્છેદ ઊંચા પ્રમાણમાં જોવા મળે છે. પોતાનું છોકરું જો સ્વસ્થ પ્રકારે સ્વસ્થ વિચારો માં પ્રવૃત્ત થયેલું હોય? સ્વાર્થિક-સ્વાર્થિક માં વ્યક્તિ રહેનાર નિરંતર સ્વાસ્થ્ય સ્વભાવ નિર્દેશક વર્તન વ્યક્તિ વડે જે કાર્ય કરે જે પ્રકારે કરવામાં આવે છે, તે સ્વર્ગ નિર્દેશિત જ છે. સમાજ માં દાંપત્યજીવન જીવનારા વિવાહિત પુરુષો બહું દોષપાત્ર સમાજોમાં સમાજ પ્રકાર વિકાસ કરે છે. કેટલાક મુક્ત-સ્વાર્થમાં રહેલા દરેક પક્ષ જીવન માં જવાબદારીપૂર્વક રહેવાં ટેવાયેલા છે. સમાજ વર્ગો નિઃસંગ વ્યક્તિવડે સ્વાર્થપૂર્ણ વર્તનો કરવાં સુખ ના વિકાસ કરે છે. કેટલાક વર્ગમાં જોવા મળતા વર્તનપ્રકારમાં રાજકીય સમાજ રહી વ્યવસ્થિત રીતે રક્ષણ કરી રાજ્ય કરે છે. કેટલાક વર્ગ નિર્દેશિત વર્તનો સમાજવ્યવહાર સ્વરૂપનું અવધિયુક્ત રહેવું સમાજ જીવન નિરંતર સમાંતરોમાં પરાવલંબી થઈ રહેલા છે. કેટલાક વ્યક્તિમાં મુક્ત વિચારો, વિવારણ, ક્રિયાઓનું સમુચ્ચયન માં રત રહે છે. કેટલાક સ્વર્ગ કાર્ય કરવાં પક્ષ સ્વાભાવિક જીવન સમાજ જોવા મળતા વર્ગ રહેલા છે. કેટલાક વર્ગ સ્વસ્થ દિશા માં સ્વાધીન કરી રહેલા છે. કેટલાક સમાજ ક્રિયાત્મક સ્વાર્થના સમાજમાં સમન્વયન પર કાર્ય સમો સમાજ જોડાણો ઉભરાયુક્ત થઈ રહેલાં છે. સમાજ પ્રમાણે જીવનસાથી-વ્યવહારમાં જીવન વર્ગ ના વિવાહ પરંપરા સમાજ વર્ગોમાં સ્વાધીન રહેલા છે. કેટલાક વર્ગ સ્વસ્થ વિચારો સ્વાધીન કરી રહેલા છે. કેટલાક સમાજ વર્ગોમાં સ્વાધીન વર્ગ સ્વસ્થ વિચારો સ્વાધીન કરી રહેલા છે.

સંસાર ને બરાબર જેવા વ્યવહાર કોઈ કેવુંકારણથી તોમ કરવાવાળું વર્ગ કોઈ કારણ નથી. ક્રિયાઓ વ્યવહાર કે સમાજ કરવા જોઈએ તે સંસાર બરાબર માં કેવુંકારણ નથી. સંસાર બરાબર વિચારમાં સમાજ વ્યવહાર જ કારણભૂત છે. જેવું મન કરવામાં સમાજવર્ગ નથી તે આ સંસાર બરાબર ચાલે છે સમાજ સમજવું નિઃસંગ અને નિર્દેશિત વિચારવાળો વ્યવહાર પુરુષ નિરંતર શુભ-અશુભ કર્મ કરતો હોય કે તેનો પરિવાર કરતો હોય, બધાં પક્ષ તે કરીબાર સંસાર તે પ્રાપ્ત કરતો નથી. કોઈ વિવાહે દૈવાધીને કોઈવાવાળા ચાલ્યા રહે વિચારના પોતાના મતો જ જોડાયેલા સમાજ-વિચાર માં પ્રવૃત્ત રહેલા છે અને સમાજવિચાર રહે વ્યવહારને મોકળા વહે નિર્ણય રહે રહેવું વિચાર નિર્બંધ, નિઃસંગ અને નિર્ણયાત્મક રહે છે. વિચારવાળા જોડાયેલા સમાજમાં વિચાર વડે તમે

ILEX

Teacher Sig. .....

સ્વર્ગનો સમાજ રહીને સુખમાં પરમ સમાધાનમાં સમાજમાં જોવા

Topic..... Date.....

રૂપ થઈ રહ્યો. પરમાર્થ વિચાર રાખ્યા-બોલ્યા છોડીને બાલમંદિર વડે બુદ્ધિધનને સમાજ રાજા ~~નિરાંત~~ નિઃશંક પણે શોકરહિત થઈ રહ્યો. કોઈક જીવ-મરણ દુઃ રહિત થવા પરમપદરૂપ તમે પોતે જ છો. નિર્મળ બુદ્ધિરૂપ થવા જ્ઞાન ના ધંધા પુસ્તકરૂપ, મંત્રરૂપ, વિદ્યારૂપ, ઉપાધિરૂપ અને બોધરૂપ બાહ્યરૂપ કશું કોઈ જગ્યાએ ✓ છે જ નહીં, પણ અજ્ઞાનીઓને દુઃ રૂપ ભ્રમ છે અને તેનું પોતે જ કૂડું સ્વપ્ન માત્ર તમે બુધ્ધ નિઃશંક થઈ રહો.

'હે પૂજ્ય રામચંદ્રજી! તમને સમજાવા બોધકરવા માટે આપણ વસ્તુ બનાવ કોઈ ઉપદેશ કહેવાયો નથી. મેં સમજીને જાણ્યા પ્રમાણ કરી બતાવ્યું છે કુટે તમે જાણવાનું સર્વસિદ્ધ જાણ્યા પુરુષ છો.' એમ કહી મુનિશ્રેષ્ઠ વસિષ્ઠજી મૌન થયા એટલે ઉદાલસિંહ થઈ રહ્યો. પછી રામચંદ્રજી બુદ્ધ બુદ્ધિસાગરને પામ્યા. સર્વે સભાજનો પણ ઉદાલસિંહ થઈ મૌનમાં સ્થિર ~~થ~~ થઈ ગયા.

S.200 ચિત્તોનો વિલાસ.

મુનિશ્રેષ્ઠ વસિષ્ઠજી ફરી પણ કેટલાંયોને બોધ કરાવવા પામ્યા તેમ સભામાં સર્વે ઉપસ્થિત સમાધિ માં જેવા સ્થિર થઈ પુનઃ થયા. સર્વે ~~ઋ~~ ઋષિઓ કરનાર મનુષ્યો જુ પુષ્કળ કોળાહળ થતાં કોઈ માં રામજી થઈ ગયા અને સહુ પરમ પદાર્થ માત્ર ને પામ્યા. રામકારા માં રહેલા ચિત્તો અને સમાધિસ્થ મુનિઓના પુનરોચ્ચાર લાકડો સભામાં ફેલાઈ રહ્યા. ચિત્તો બોલ્યા: કર્ય પદાર્થ ચિત્તોના સમૂહ માં અમે કરીએ મોટાના ઉપાયો કહ્યા છે તેમ સારા રીતે સાંભળ્યા પણ છે. પરંતુ તે સાચું જેવા અમે નથી. જે દશાનો, કેવુંએ અને બુદ્ધિરાજોના ~~ઋ~~ ચિત્તરાજકુળમાં ~~ઋ~~ રામચંદ્રજી ને બોધ આપ્યો તેના જ્ઞાનના જ સર્વે કોઈ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરીને અમે કોઈ રહ્યા નથી.

અમારા ઉત્તર રાજા બોલ્યા: હે અનંતચરિત્ર! આપણા ઉપદેશના મનોમાં અમારા અવિદ્યાના અંધા અજ્ઞાનરૂપ મોહ ઉદય ટળી ગયો અંદર પરમ પુરુષ ILEX ઉદય થઈ ગયો છે. આપણા પ્રસાદ પુણ્ય માટે કોઈમાં કોઈ પણ મહાન વસ્તુ કોણ જાણતા નથી તેના મનો અપ્રાપ્ત છે.

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....30-12-25

કહ્યું કે મહારાજ! આ રાજ્યમાંના ચૂનુભાઈનો કમ મારું પોતાનું એક ચારિત્રક કર્યું છે. આ મારા ચારિત્ર, રૂપ અને રાજ્ય સહિત સર્વસંદ ચમાપને ચાહું છું. આપ આપ્યા રાજ્યો.

વશિષ્ઠ બોલ્યા: હે મહારાજ! અમે મારા પુત્રમાં કે રાંપૂર્ણ પ્રકારે ચારિત્ર પ્રોફેશ્ન છે, જે આપે કરેલું છે અને અમે પૂરણ જ કરીશું. બાકી રાજ્ય રક્ષણ વિગેરે આપ જાતે છો આપણે સોમે છે તેના માટે આપ જ રાજ્યો.

આ પછી શ્રી રામચંદ્રજીએ શ્રી વશિષ્ઠજીનું પૂજાપોક્ત સત્કાર કરી. ત્યારબાદ સર્વે સભાસદોએ મિથ્યાર્થના જેવા મહાવિરાગ ઉત્પન્ન રાજ્ય કરે શ્રી વશિષ્ઠજી આપણે બધાને હે કહેવા ચારિત્રા લાયક ગણું.

S. 203 **નિર્વાણ પદ નું વર્ણન:-**

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! કું માનું છું કે મારી બુદ્ધિ કુંઠિત થઈ ગઈ છે. કું નિર્વાણને પામ્યો ગણાયો હું. રાંપૂર્ણ પદ રહ્યો હું. મારે કોઈ પ્રકારના ચારિત્રા બાકી. જે કહેવા નું હતું તે આપે કહ્યું છે, અને તે જાણવાનું હતું તે સર્વ મેં જાણી લીધું છે. કુંઠિત થઈ ગયેલા ચારિત્રા કરી રહ્યું પામ્યો. કોઈ પ્રકારનું નિરાકાર માટે જે જાણવાનું હતું તે મેં જાણી લીધું છે.

આ સર્વ જગતનું બાહ્યેન્દ્રિયસહિતનું વિશ્વરૂપે કરી મારા જાણવામાં આવ્યું છે. મારા જ્ઞાનબળ થી બાકી થઈ ગયો છે, કારણનાં મૂળનું બધું ભાગ ગાંઠિત થઈ ગયું છે. કોઈને મેં સંપૂર્ણરૂપથી યોગ્ય રીતે વિચારોને સંસારપણાની ચારિત્રા કોરા દીધા છે.

S. 204 **વિદાયારા નું પૂર્વપ્રસંગ:-**

વશિષ્ઠ બોલ્યા: હે મહાબાહુ રામચંદ્રજી! બધા કરી મારા ઉપદેશ વચનો ચાંગળો. ચારેચાર માર્ગ કરવાથી અરાજકો વધારે દૂર છે. વિશ્વ બુદ્ધિનું પદ્મ જેમ જ રમણીય. અર્થના પ્રયોગ પદ્ધ એ કોઈ ગ્રંથોમાં જો જ

ILEX અનુભવરૂપ રહેલ છે. વાસ્તવિક નથી. અને ચોક્કસ પણ Teacher Sig. .....

જરૂરનાં દલીલ કિયો છે. વચનના બોલે આ દરવાજે. વિદાયારા

Topic..... Date.....

ના જ પ્રેક્ષ રહ્યા આવ્યા છે. જ્યારે કલા શબ્દનું જ છે! જે ભાષાજ્ઞ મિશ્રણ છે, તો પછી ભાષાજ્ઞ જ રંગકામરૂપે રહી સ્વતંત્ર રીતે કલાના પદાર્થરૂપે થઈ ગયા છે. તે સ્વરૂપ વડે બધો બધું પ્રયોજ્ય રૂપ્ત કરવા દેખાય છે. તે પણ ચિત્રકારનો પ્રેક્ષ વિષય છે જે બધો બધાં રંગકામ જ્યારે ચિત્રકામ કરવું આવે છે. તેમ કરવા તે ચિત્રસ્થ ના ચિત્રણ બધા. તેના રંગ ગણો ચૂકવો કામકાર આવે છે કરવા તેમણે ચિત્રકાર જ રંગ્યા.

(ક) રામ ચિત્રકલા: રંગકામરૂપ રંગ ભાષાનું રંગરૂપ જેવા ચિત્રકારો જ છે. પૂરક-પદ્ધતિ રંગાદિ કોઈ રંગકલા બધી; પણ ચિત્રકાર ચિત્રાજ્ઞ રંગમાં જ તેનું પારંપરિક રંગરૂપ છે. ચિત્રકારો રૂપ કોઈ ચિત્રકાર રંગને ચિત્રાદાર છે. આના વડે જેવા રંગ કરવું ઉચ્ચાર જ પ્રયુ બધા. રંગે રંગકારો ચિત્રકારો તો ચિત્રપ્રિય છે. મન જ ભાષાનું રંગાદિ બધું રહેવું છે. કહિન પણ તે જ પાપાણ રંગ્યા છે રંગને પૂર્વાપણ બધા તે જેવા રૂપ રંગ્યા છે. પરંતુ: જેવા પૂરક રંગાદિ કોઈ પણ છે જ બધી રંગને કોઈ દ્રશ્ય પણ બધા રંગાંત ચિત્રકારો જ છે જે રંગકામ આવે છે. પોતાનાં રંગમાને જ રંગિત, રૌદ્ર, રંગાદિરૂપ ચિત્રસંબંધ પ્રા ભાષાને દ્રશ્ય પોતાનાં જ રંગરૂપ તે જેવા રંગકારે દેખાય છે. ચિત્રકારો જ દેહનાં જેવું રંગ પ્રકાશ મિ રંગ્યા છે. બાકીનો રંગચિત્રમાં રંગાદિકાર મિ દેહ જ બધા રંગને રંગ્યાને પણ બધા જ. રંગ ચિત્રકારો જ દેહનાં જેવું રંગ પ્રકાશ મિ રંગ્યા છે. બાકી રંગચિત્રમાં જ કરવું જ બધા ચિત્રપાત્ર ક્રિયા ચિત્રકારો!

તો પણ ચિત્રકારનો, રંગકામને તો જ રૌદ્રપાત્ર દેહકાર આવે છે બાકી પારંપરિક રીતે બધા.

પરિવારક બોલ્યા ભાષાજ્ઞ કે રંગપાત્ર મિ રંગ્યા જે દ્રશ્ય પ્રકાશ મિ રંગ્યા છે તે રંગપાત્ર ચિત્રકારો છે તે ચિત્રકારો

ILEX પ્રકૃત જ છે રંગમાં પ્રકાશરૂપે મિ કુંડિત ચિત્રણ કોલાજ જ

Teacher Sig. .....

ચિત્રપાત્રણ ચિત્ર કરવા રંગ્યા બધા. ચિત્રકારમાં પોતે જ પૂર્વની

Topic..... Date.....

પ્રાપ્તિ રાંધવાનો કયો વાસણ છે વગેરે પ્રશ્નો પ્રદર્શકોમાં છે પણ પ્રશ્ન પૂછવાનું જ બાકી છે. પ્રાપ્ત પ્રદર્શક વિક્રેતાઓનું પૃથક જ છે કેટલા (સાત પાંચ રૂપિયા) તે કહીએ પણ પાંચ પાંચ જ બાકી.

રામ બોલ્યા:- હે મહારાજ! આપે ઉપરોક્ત રસ્તુપિકાઓ વિશે વર્ણન મને કહી સંભળાવ્યું છે. તેમાં કેટલાક પૃથકોક્ત ના અંદર રહેતા છે કેટલાક પૃથકોક્ત ના અંદર છે કેટલાક બહાર છે, કેટલાક પૂરતા પર છે કેટલાક આકાશમાં રહી છે. કેટલાક તો જમીનમાં રહેતા છે કેટલાક પાણીમાં અને કેટલાક આકાશમાં રહેતા છે. તેમ મુજબ તે કહેવાય પોતે ઉપર અને નીચે બાજુ રહેતા પ્રકૃતિ દિવ-દાનવ પ્રાપ્તિ તે 'અમે જ ઉપર છીએ' એવા પ્રકારનો વિવાદ ઊભો થયેલો છે.

વિશ્વાયક બોલ્યા: કે પ્રકૃતિ પ્રપૂર્ણ હોય, પ્રકૃતિ હોય, પ્રકૃતિમાંના પ્રાણીઓ હોય અને સંમિશ્રણ પણ બનેલ છે તે વિવિધ પ્રમાણમાં પણ ઉચ્ચ દાબોનો વડે વર્ણન કરવામાં આવેલ છે. તે પ્રકૃતિ બધા જ બાકી છે. દિવ્ય સંમિશ્રણ. પ્રા પ્રાપ્તિ-પ્રકૃતિ-પ્રાંત બધા. તે પરમ પુરુષ વિક્રેતાના અંદર પ્રાપ્તિ-પ્રાંત બધા. પ્રાપ્તિ-પ્રાંત પ્રા પ્રાણીઓના પૃથકોક્ત પ્રકૃતિ પૂરતા રહેલું છે. પ્રા જગતનું જીવ પણ પૃથકોક્ત છે તેમાં જ પ્રાપ્તિ-પ્રાંત છે. પરમ પુરુષ પ્રા વિક્રેતાઓ પોતાના મનો જ પોતાનાં પ્રકૃતિ ના અંદર છે જે વિકલ્પ થયેલ છે તે જાળ ફેંકેલા છે. પ્રાપ્ત તે દિવ્ય પોતાના મનો જ ખેંચવા થયેલ છે. પ્રકૃતિ પ્રાપ્ત તેમાં પ્રા જે દિવ્યના પૃથકોક્ત થયેલ છે તે જગત છે પણ પ્રાપ્તિમાં છે પૂર્ણ થયો.

પ્રકૃતિ કર્મિક પ્રેરણા પ્રકૃતિઓથી, ત્રિગુણ પ્રકૃતિઓથી, પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ બધા પ્રાપ્ત તેમાં કર્મફળ પ્રેરણા કાર્ય પણ બધો. ખોરાકના દોષના વિક્રેતામાં જ પોતાના મનો પ્રા પ્રાણીઓ પ્રકૃતિ પ્રેરણા પ્રકૃતિ જે છે, પ્રેરણા પ્રકારે પ્રકૃતિ પૃથકોક્ત માં પ્રાપ્તિ છે તે જ પ્રા જગતમાંસ છે પ્રાપ્ત તે પરમાત્મા કહેલું છે. તે વિકલ્પ પ્રેરણાવાળા જ પ્રકૃતિ છે. પ્રા દિવ્ય પણ

ILEX પ્રકૃતિ ના અંદર પ્રકૃતિઓ જ રહેલું છે, પ્રાપ્તિ તેમાં ઉચ્ચ-પ્રાંત Teacher Sig. .....

બધા. પ્રા જગત પણ પૃથકોક્ત બનીને રહેલા પ્રકૃતિઓ જ રહેલું છે.

Topic..... Date.....

સ્વર્ગ રાજા, નિરાભાસ, નિર્વિકાર સિદ્ધરૂપ છે. અહીં સ્વપ્નાદિ અવસ્થા કશું નથી વસ્તુતઃ જેના સ્વભાવ, રાજા, જગત અધિષ્ઠાનરૂપ છે અને અધિષ્ઠાન સિદ્ધસ્વરૂપ જ છે.

S·206 બ્રહ્મ જ સત્ય છે જગત નહીં.

વિરાગદ બોલ્યા: બ્રહ્મ જ પરમાર્થસત્ય છે અને તે જ સત્યસ્વરૂપે સ્થિર છે બાકી બીજા ગુરુના જે કોઈ જગતનું જ્ઞાન થાય છે તે કોઈ નથી.

મને એક વાર્તા કુશધ્વજના ઇતિહાસની યાદ આવી એ પૂજ્ય પુરુષોએ કહી કે કુ મહારાજ અને પુષ્પદંતાના સ્વર્ગમાં રહેવા ગયા છે અને સ્વર્ગવિમાન પરમાત્મા રૂપસ્વરૂપે ફેલાઈ ગયા છે ત્યારે સ્વર્ગ ગુરુજીનો પડ્યા કરી ગયા છે ત્યારે પછી કુશધ્વજ રાજર્ષિનો સ્વીકાર થવાનું મૂળ કારણ શું છે તે સ્પષ્ટ કહો.

S·207 પૂજ્યનું સમાધાન.

વિરાગદ બોલ્યા: આ સ્વર્ગ જગત માં બાબો સ્વૈરૂપ સ્વપ્નરૂપ છે તેમ સ્વૈરૂપ સ્વપ્નરૂપ પડ્યા છે. કોઈક જીવ કે ઈશ્વર ને સંકલ્પ ના કોલ તેના જ વિસ્તાર થયા છે. વિશ્વભાવનો સ્વાર્થ સંકલ્પ રાજાઓનો સ્વભાવ જ છે તે વિશ્વના પ્રાણીઓ એક દેહ ને જ (મિત્રોવડે સહાયકોવડે) સ્વાર્થયુક્ત સમજે છે. અને તે તે દેહ ના દર્શને પોતાનામાં સ્વાર્થ જોયા છે. મનુષ્યો સ્વર્ગને જગતમાં દેહ ને અનુભવનાર વિશ્વભાવને જ અનુભવે છે બાકી દેહાદિક જે સંઘાતરૂપ જડાવસ્થા છે તે કોઈ તેમાં પોતાનો ભાવ દર્શનથી. આમ કોઈક મિત્રોમાં જ રાગ ના બાકીને પ્રતીતિ માં રાખે છે. બાકી રાગ કોઈ કાળ વસ્તુ નથી. અવિકારી બ્રહ્મ પરબ્રહ્મ પોતે જ જગતરૂપે વિશ્વભાવે ઉપાસના કરી રહેલ છે. જેમ ચોક, ચોક, અને મકાનોમાં વડે પૃથ્વીપર વિસ્તાર કરવા રૂપસ્વરૂપે અનુભવાય છે.

મહે પુરુષો સ્વપ્નમાં કલ્પના કરેલા દેહના ચોકે મોક્ષ ના બદલે મારા વર્તમાન અનુભવને જ પ્રમાણરૂપ ગણો છે અને સ્વભાવનું (સ્વૈરૂપસ્વર્ગનું) કારણ જ રાગ છે એવા

ILEX પ્રકાર ના મોક્ષને ઉપાસના કરી રહે છે. તેઓ અવિવેકી અને ઉત્તમ

Teacher Sig. .....

છે. તેઓ પરમાર્થને જોયા જ નથી. આ સ્વર્ગ વિસ્તાર વિસ્તાર

Topic..... Date.....

છે. આ જગાએ પણ ચિદાકાશરૂપ જ છે એમ સમજવાનું છે. ચિદાકાશ, ચિદાત્મા અને પુરુષ ચિદ્રૂપ છે એમ આ જગાએ પણ પુરુષ ચિદ્રૂપ જ છે. ચિદ્રૂપ ચિદાત્મા પ્રથમ ના જ જે પ્રમાણે દેખી શકાય અને જડ (દેહ જડવસ્તુ) ચિદાત્મા રૂપ-આકારે અને મરણોત્તર પણ (જડ થઈ જાય ત્યારે પ્રમાણે) ચિદાત્મા કરવામાં છે તે પ્રમાણે જ તે અનુભવમાં આવવો છે બીજી પ્રકારે નહીં.

આ પુસ્તક પણ ફરી ચૂકવણી ની પ્રક્રિયા થયા છે. ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવેલ તે આખો ક્રમ ખૂબ ઝીણવટ થી થયો. તેમ જ પૂર્વપ્રયાસનું વિમુક્તત્વ થવા ના તેની ચૂકવણી પણ આખરી થઈ. તેના ચલાવવામાં બહુમ જગા ના આકારે વિસ્તરણ આવેલ છે એમ સિદ્ધ થયા છે. બાકી ખૂબ આંટી ઘૂંટી વગરનું થઈ. પ્રથમ બહુમ પોતે જ ચિદ્રૂપાકાશરૂપે પોતાના સ્વરૂપ ને જોવે અને પછી પોતાના સંકલ્પજગત ને જગતરૂપે જોવું: બીજા વસ્તુતઃ જોવા એ બંને ચિદાકાશરૂપ છે.

ચિત્તમાં ચલન ના એક વિચારરૂપ આ જગતનું પણ વિચારકાર્ય એ આકારે ભાળ થયા છે. ચારેય બાજુ જે) સ્થળ જડ જેવા જેવા ચિદાકાશ રહેલું છે અને પોતાના સ્વરૂપ ને જેવા જેવા સ્વરસિદ્ધ થઈ રહેલો એમ જે છે, ત્યાં ત્યાં સ્વાકર્ષણ-સ્વભોગવાનું જગત ખડું થઈ જાય છે. સ્વયં જ ચિદાકાશ (જીવ) મરણ પછી પણ જગત ને દેખે છે. પુસ્તક પરનાં પુરુષ સંબંધ દેહ-કાળ ને જરા (સ્વસ્થતા પણ) વ્યાપ્ત થતાં નથી. તેમ પરપોકને પ્રાપ્ત થયેલા પુરુષને પણ સૈકિક દેહ-કાળ વ્યાપ્ત થતાં નથી. પરપોક નાં સ્વાભાવિક થયેલ પુરુષને એ ચિદાકાશ જ ચૂકવણી આકારે આવે છે. પરપોક ને પ્રાપ્ત થયેલા પુરુષને ચિદાકાશ જ પ્રથમથી જોવા આકારે બહાર થઈ રહેલા છતાં સ્વયં, પૃથ્વી, પર્વત, સમ આદિ વડે ઘેરાયેલ આવે છે. અને જાણે તે પૂર્વ ચિદ્રૂપ ફોટા જેવું ચિત્રપટ જોવાયેલ છે. 'આ હું મરી જઈ પછી બારણે બાવેલ ઉપળા થઈ સમપોક માં આવ્યો છું અને મુખ-સ્વમુખ ફરી માંગવું છું.' એવા ભાંતિને જ ભાળ થયા પણ મરણ પણ અનુભવે છે એ ભાંતિરૂપ મોટું મોજ

ILEX ના ઉપાયો માં એવા બહાર બહારના પુરુષ માંથી કેટલા પણ શોધ

Teacher Sig. .....

પાયો નથી. પણ બોધને બાદ વાસનાનો ક્ષય થયા જ એ મોટું ની

Topic..... Date.....

રાખવામાં આવ્યો છે. ચિદાકાશના અંદર અનુક્રમે ચિદાકાશ જ રહેલું છે, તોપણ અપ્રબુદ્ધ પુરુષના અંતઃકરણમાં રહેલા ધર્મ-અધર્મ સંબંધી વાસના જ જગતના રૂપે પ્રતીતિમાં આવે છે. જગતનું અનુક્રમે પૃથ્વીત્વથી, તેમ અને અનુક્રમે પાણીત્વથી, કિંતુ બ્રહ્મ બધાને ધારણ કરી રહેલું હોવાથી જ જગતના રૂપે વિવર્તભાવથી ભાસે છે; પરંતુ જો તેનું વાસ્તવિક વાસ્તવિક અનુક્રમે અંતઃકરણમાં આવે તો તે બ્રહ્મરૂપ છે.

S. 208 ચિદાભાસની દ્વિરૂપતા

વિચારક બોલ્યા : પોતાના હૃદય બેઠાં છતાં પ્રશ્નોનો સમાધાનકારક અને નિરવદ્ય રીતે ઉત્તર આપવા બદલ આપનો ખૂબ ખૂબ આભાર. આપે કહ્યું કે ચિદાભાસ બે રૂપે રહેલો છે. તે વિશે કહું.

પ્રથમ વિચારક : જેનો અર્થ જગત રૂપે ક્રિયાત્મક છે એવું અંતઃકરણરૂપ છે. તે દ્રષ્ટારૂપે સમષ્ટિનું જ્ઞેય તથા દૃશ્યરૂપ છે અને બ્રહ્મરૂપે સમષ્ટિનું જ્ઞેય તથા તે બ્રહ્મરૂપ છે. ક્રિયાત્મક તેમના અંતઃકરણમાં જીવ જેવી કલ્પના કરે છે તેવા તેવા રૂપમાં તે તે દેહ કાળ માં વ્યષ્ટિભાવમાં રમતો છે. બ્રહ્મના અંતઃકરણ પર પડાયેલાં જગતના અંદર પડ્યા અર્થે પ્રત્યક બ્રહ્મ ના અંતઃકરણ તો જ અનુસરતા રહેલા છે. તમે પડ્યા તમારા અંતઃકરણમાં જેવા જેવા કલ્પના કરો છો; તે તે પ્રમાણે અર્ધપટ રહેલું તમે દેખો છો.

દરેકનાથનું ધર્મ-અધર્મ આદિના સંબંધ વડે મુક્ત થયેલું જડસ્વરૂપ વિરાટ રૂપ જે રૂપ વડે જે વિરાટને આદર આપે છે, તે અંતર્ગત ક્રિયાત્મકનો અંતઃકરણ પડ્યા તેનો જ હોય છે. 'બધાયનાથનું વિરાટ રૂપ વિશ્વ ધારણ' એવો ક્રિયાત્મકનો જ અભિપ્રાય છે. આપનાથે સૂચવેલું ધર્મ-અધર્મ વિષય-નિમિત્તનો આશ્રયના ભેદરૂપ વડે જે જે રૂપે તેનો બ્રહ્મના ક્રિયાત્મક રૂપમાં જોવા છે.

તમે પોતાના અંતઃકરણને ઉત્પન્ન કરી તેનો પાછો જગતરૂપમાં પોતાના નિજ જ રૂપના તો બધા આકારનાં સંકલ્પ ને બહો વિચાર કરી નાખો છો અને એ તમારો પોતાનો સ્વભાવ છે તે જ પ્રમાણે ચિદાકાશના અંતઃકરણમાં સૃષ્ટિપ્રલયના પ્રતીતિ થાય છે તે તેના સ્વભાવનો જ એક વિવર્ત છે.

ILEX Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

અને વસ્તુઓ ઉપલબ્ધ છે. એ બધા સમયે. અનંત એવા બ્રહ્માંડસ્વરૂપ જ છે અને વિજ્ઞાનિક પદ્ધતિ વડે એ પરમેશ્વર જે જે કંઈ કરે છે, તે તે સર્વે અવકાશના રહિત એવા ઈશ્વરના સત્ય સંકલ્પ ને લઈને જટિલ કર્મ પરંપરાઓમાં સેંકડો યોનિનો નું અને અનેક લુપ્તોનું સંચાર કોવા છતાં જીવો બાધક જોઈએ, તેમ સત્ય ના પોકે વર્તમાનકાળ ના જેવું જ કાર્ય કરી રહ્યા છે. અનંત એક ક્ષણ ના અવકાશના રહિત છે, અને તે દેશમાં વર્તા વિજ્ઞાનિક માં પણ રાત માટે કર્મભોગને ન ભોગવે?

વિશ્વરચના ના સંદર્ભ તેનો જ એક વિવર્ત જગત છે સૃષ્ટિ-પ્રલયરૂપે અને બાળ પ્રકારના કર્મફળના લોગવા ની વિવિધતા રૂપે પ્રતીતિમાં આવે છે. વિવિધ-વિચિત્ર નું પ્રદર્શન લોકોના અનાદિ રહસ્ય માટે છે. સંસ્કારરૂપે તે ચિત્તમાં દરેક પણ જીવના પરંપરામાં ગયા પછી પણ જીવ ને અકૂત્ય આપનાર બને છે. બધી વસ્તુ: જોઈએ તો આપણે જે જન્મે કરણ આ જોઈ છે જ નથી. તે પોતે સદા બ્રહ્મરૂપ છે અને મૂર્તિને લઈને સ્વસ્વરૂપ નો આભાસ જે તેને ત્રિગુણરૂપે પ્રતીતિમાં આવે છે. તે પોતે સદા આનંદમાં જ રહેલ છે. બ્રહ્મનું સંકલ્પ બળ એક જગત તેના કલ્પના જ છે. તે કલ્પના જ્યારે પૂરણ-દ્રષ્ટા આદિરૂપે પોતે જાણે જગતમાં આકારે પ્રકટ થઈ હોય એમ ભાસે છે, ત્યારે જગત ક્રિયાશીલ થયું એમ કહેવાય છે.

જ્યારે એ ક્રિયાશીલતાને લઈને પોતાનાં વિવર્તને વધારે પ્રકટ વિજ્ઞાનરૂપે પોતાનાં એક વિજ્ઞાનમાં સ્વરૂપના વિસ્તાર કરે છે ત્યારે એ સમષ્ટિજગત (વિરાટ) થોડા પ્રકટ રહેલ છે એમ કહેવામાં આવે છે. દ્રષ્ટાનાં આકારે વિવર્ત પછી વધ પામ્યું તેનું વિસ્તારિત થઈ જવું એ બંને વિભિન્ન અને અકારણ રહેવા એ જગતના અંદર સ્વાભાવિક રીતે જ રહેલ છે, જેમ આપણા સંકલ્પબળના અંદર અમુક અમુક ઔષધિ પદાર્થ આદિના પ્રયોગો જુદા જુદા રોગ મટાડવાના ફળવાળા થાય એ વિવિધ ફળના પણ તેવા જ પ્રકાર નો આવ પ્રતીતિમાં આવે છે - તેમ બ્રહ્મના સંકલ્પબળ (જગતના) અંદર પણ જીવો ના ચિત્ત માં પૂર્વ ઔષધિ - પદાર્થ આદિના તેવા તેવા પ્રભાવ

Teacher Sig. .....

વિશેષ વડે ક્રમિક) સ્વભાવો ઉદ્ભવ પામ રહ્યા છે. પોતાના

Topic..... Date.....

રંગકામની રજાઓ પરમેશ્વરે ઇસ્રાએલ કુટુંબને રંગકામ જ્યારે કર્યું; બેટો બાળકે કરેલા રમકડાંની કદાચ જે પેઠે રંગક જ વાર રંગકામ કરે છે કે 'અમુક ખાલના વસ્તુ અમુક પ્રકારનું કાર્ય કરનાર થાઓ અને તે અમુક પ્રકારે ક્રિયા થાઓ.' પછી તેમ તેણે અનંકુર અમાદિનાં કામના દ્વારા માણ દ્વારા ક્રિયા થવું ઇત્યાદિ કામ વિકાસ પામ્યું છે.

ઉદાહરણમાં રંગ ક્રિસ્ટલ્લાઈન પોતે જે રંગકામ કરે છે, તેમાં તે પદાર્થો તેના અવયવો, રાસિક, ગાર્ડ અમાદિ માટે અને કાર્યોના પરસ્પરનો રંગક જ પ્રભાવ રંગકામ વિકાસ થઈ ગયા છે અંતે રંગ વિકેન્દ્રિયનો ભાગ અમાદિ છે. અંતના રંગકામ વડે કલ્પાયેલા પદાર્થો અમાદિના બાળ પ્રકાર નાં અમાદિના રહ્યા છે, ઉદા. વિકાસ તેના તે રંગક જ છે. તેમણે પોતાના અવયવ અને મિત્ર મિત્ર અમાદિને બદલે અમાદિ તે દ્વારા કરી રહ્યા છે. ઉદા તે રંગક જ અમારવ અમાદિપદાર્થ ના રંગ તેમના વિકાસ છે, તેને પદાર્થના રંગ પ્રત્યેક માં તેમના અમાદિમાં બ્રહ્મવાય કિંવા વિકાસવાયા રહેલા છે. અર્થના અમાદિમાં અને વિકાસ થયા જેવા પ્રકારે રહેણ કરેલ છે, ત્યાં તેવા પ્રકારે તેનું માન થયા છે. અમાદિ, મસ્તક, અંગ ના રહેણ તથા અમાદિમાં રાસિકવાયનું અંગ બ્રહ્મ તેના કરાવવા બદલે. અસ્તવ્યસ્ત ના તે અમિત્રદ્વારાનીયતાને પણ રહેણ કરેલ છે. પોતે અસ્તવ્યસ્ત ઉદા. અંગ અમાદિ પદાર્થ ને પણ રહેણ પ્રકાર થયા છે. ક્રિમકે અને પરમાણુ જે અર્થ ના અમાદિમાં છે.

S.209 વિસ્તૃત કાર્યકરણ અનુકરણ.

વિશ્વાસ બોલ્યા: રિસિલ્ટ ગાર્ડને રિમાંસ્ક અમાદિકાર પ્રકાશ અમાદિ ક્ષેત્ર માં રંગક જ પુરુષનું તેના કોઈ અનેકી. રંગબંધ અને જાતિ રિસિલ્ટ્યુ કોણ તથા તેના રાજુ અને મદ્રાસ રિસિલ્ટ્યુ કોણ અમે પશ્ચાત તે બંનેનું મદ્રાસ થઈ ગયા તે તે પુરુષના પુરુષ ના અનુગામિ થાય? અમ રંગબંધ માં અમાસ્પદ.

પુરુષ અનુમિત ક્રિયાણ કરવા બાબતે પ્રકૃતિએ પોતાના રંગકામ વડે જે જોયું અને પદાર્થોનાં દાખલાનું અમુક કૃત્ય થઈ ગયું છે અમ જાણવા ક્રિસ્ટલ્લાઈનમાં રંગકામ-

ILEX

Teacher Sig. .....

અમારવ છે. કુદરતે તેને વિષે અમિકારના લોકિત્વ અર્થના રિમાંસ્ક

Topic..... Date.....

પાદે પુરુષના સ્પર્શ સિવાય કોઈ સ્ત્રી ગર્ભવતી થાય તેના અંદર જાદુ ચમત્કાર, દાન, તપ, હોમ આદિ પુણ્યકર્મ કરવા પડ્યા હોય અને તે તમામ તથા પુણ્યકર્મ કરે તેને વર્ષે પ્રસવ થતો હોય એવી સ્ત્રીને પુરુષ સાથે સંભોગ કરવાની ઇચ્છા જ ન થાય. તેના બદલે પુરુષ પોતે સ્ત્રીના ગર્ભાશયમાં વીર્યસ્ખલન કરે છે, અને પછી પોતે પણ ચાલ્યો જાય છે. જે સ્ત્રીમાં ગર્ભ ધારણ કરવાની શક્તિ હોય તે પુરુષ નું પાપ ધોવું હોય અને ગર્ભ તેનામાં સ્થિર હોય, તો તે પુરુષ નાં પાપ નો નિઃશેષ રીતે નાશ કરી નાખે છે અને કોઈ પ્રકારના પૂર્વાપાર્જિત દુષ્કર્મ પણ પાછા વળતા નથી. જે સ્ત્રીમાં ગર્ભ ધારણ કરવાની શક્તિ હોય તો પુરુષ નો ગર્ભ ધારણ કરવાની ઇચ્છા ન હોય અને તેનું પાપ તેને ફળ્યા વગરનું હોય, તો પાપ અને પુણ્ય બંને ભોગવવા માટે તેનો તે શરીર તથા તે સ્થળમાં પાછા ફરવું પડે છે અને તેઓ વારંવાર જોડાં અનેક જન્મો કરવા પડે છે. એવા રીતે પાપ-પુણ્ય નાશ કરવું જે મોટું કુળ જે પ્રમાણે ક્રિયમાણ કર્મ નો સંકલ્પ કર્યો હોય છે, તે પ્રમાણે જ કોઈક વિવક્ષિત થઈ રહ્યું છે. પ્રારબ્ધ એ સ્થિર થયેલું છે અને તે જ ક્રિયમાણ રૂપ (સમર્પિત થયેલું) અને કું નાશ વિનાશ થયેલું છે. તે જે સંકલ્પ કરે છે તેના ફળના રૂપ જ રહ્યા એક જાતના છે. જીવ પાપકર્મ કરનાર પુરુષને વિદ્યાના નાં સંકલ્પ અનુસાર જ બીજ નાશ નાં પૃથ્વીમાં નાં પ્રાપ્તિ થાય છે. આમ વિદ્યાનાં સંકલ્પ અનુસાર જ એ ગર્ભાધાન પુરુષનાં જીવ સંબંધ પુરુષ તેના પોતાના પૃથ્વીમાં જ રહેલા બીજ ની પેઠે પુરુષ કુળ નાં સંબંધે ઉદ્ભવ પામ પૃથ્વીમાં રહે છે. મરી ગયેલાં પુરુષ ને 'કું એકલો સારા દેહો પણ મરી ગયો છું. આ મારા સ્વર્ગે બંધુઓ જાણે છે અને રડે છે, કું એકલો જ આ પરલોક ને પ્રાપ્ત થયો' એવા પૃથ્વીમાં જ (સંકલ્પનું ભાન) ઉદ્ભવ પામે છે. તે જ પ્રમાણે જીવ અવિદ્યાના વડે જોગ પામેલા (પાપ-પુણ્ય રૂપાંદ) દાટવાળા પુરુષ ને અનેક સંકલ્પોનો ઉદ્ભવ થાય છે. જેમ તેના બંધુઓ ને પણ તે જ 'અમને છોડ્યું, શોક ને ભય જ્યું, રુમઝાળ-ગામ, દાઢ આદિ કર્મ કરવા ઇચ્છાદિ

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

પૃથ્વીમાળો ઉદય થાય છે. પોતાના અંતરિક્ષ પુરુષ-પ્રધાન સમાજોમાં કોઈ સમાજ મહાત્માઓનો અનુગ્રહ કે નિગ્રહ થયો હોય, તો ત્યાંના સ્ત્રીઓના ગર્ભ પર તેની કેવી અસર થઈ એનો ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ છે.

મૂળ મનુષ્યોના સંસારમાં પણ જે મરેલા માણસને જીવતા કરવાનો અને રાખમાંથી બેઠા કરવાનો ચમત્કાર દેખે છે, તથા બોલતો ચાલે કરે છે અને તેને સંજીવની આપી જાણે છે. પૃથ્વી આદિ મનોરથ ચાલતા સમયના ક્ષેત્રમાં જે એક જ પુરુષનું તેણે કોઈ સ્ત્રીએ જીવિત રાખવું હોય અને કોઈ રાક્ષસે તેનું મરણ રાખવું હોય, તો તે પુરુષ એ બંનેના ગર્ભ વડે ભોગપ્રાપ્તિનો અધિકારી બને છે. એ પુરુષ પોતાનાં તરફ ઝુમ બાબાજીવાળા કહે છે કે પૃથ્વી તે ક્ષેત્રમાં પ્રાર્થના કરેલી હોય તે પૃથ્વીએ પોતાના અવતારે એક રાજકુમાર વડે અશરામર અને દુઃખરહિત દેખે છે, તેમજ તે પોતાના ધર્માનુસાર દેહ વડે જીવિતના નિયમોને અનુભવે છે. તથા તે ક્ષેત્ર-પુરુષનાં માલિકને બચાવનારા રાક્ષસે તેના મરણ ને માટે પ્રેરણા કરી છે, તેમજ તે પોતાના સ્ત્રીઓ-સંબંધીઓને નવી ~~ઈચ્છા~~ દેખાવા જેવા અદ્રશ્ય દેહ વડે મરણને પણ અનુભવે છે.

રાક્ષસે કરેલા અભિપ્રાય અનુસ્થિતિના સમયે ઉપાય પર રહેલ એવા પુરુષને તત્કાળ જ મરણાદિક નો અનુભવ કરવો પડે છે ત્યારે તેના બંધુએ તેને સમજાવે દેખે છે; એવી રીતે તે એક જ પુરુષ એક જ સમયે જીવિત અને મરણ એ બંનેને પ્રાપ્ત થાય છે. આ રાક્ષસો બોલ ગાંડિતમાં જ અને નિરવધ્ય ઇચ્છા અનુસરનારા છે. કુટે ગાંડિત ના અંદર એક બીજા વિરુદ્ધ એવો કર્મ અને બીજા વર્તમાનનો સ્વભાવ અને અંકલાવનાર માં જે ગાંડિત અનુભવ માં આવે છે તેમાંથી આ જગતનો ગાંડિત અનુસરે છે કોઈ જ્યુબ તથા. કેટલે અંશે જગતનો અનુભવ થાય છે તે તો જ આ દેહ નો અનુભવ છે.

રાજા બોલ્યા: કે મહારાજ! દાર્શ અને અદાર્શ જે નિરાકાર છે તો તે દેહ નો અનુભવ માં કરણરૂપ કેમ થાય? અને દાર્શ-અદાર્શ નું નિરાકારપણું હોવાથી એક જ વસ્તુ બે રાજાને કેમ દ્રશ્ય કરી શકે?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: કે મહાબુદ્ધિશાળી રાજા! આ જગત અનુભવનો એક સંકલ્પમાત્ર છે તેમાં સત્ય કોણ કે અસત્ય

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

કોણ, પડ્યા શું રંગભવનું બધા? તેના અટલબંકુલ પર અર્દ રંગભવે છે. કેમ રંગાયેલાં રંકુલભાગ માં જ રંગભવે તેવું કોઈ બધા તેમ આ બૃકમ માં રંકુલભાગની અંદર જ રંગભવે એવું શું કોણ?

અટલા માં અનેક જ માણસ ઉપર ઘણા થયા છે અને તે જ પ્રેમવા રંકુલમાં અનેક થઈ ગયા છે. તેમ બધાંમાં પડ્યા તેવું જ છે. આ અર્દ વિશેષણો જ વિભાગ છે એમ સમજે. પૃકારાભાવ વિશેષણ જ અર્દકોઈ છે. અહીં કોઈ અપવાદ, અપવાદ બધા કે થોડો અટલાવાવાનું બધી. બધાંમાં તે તેના કોઈ ફોનિયામ બધી. એ પોતે જ અર્દરૂપ છે, અનેવનું નિઃશેષપણે તેનાં અટલાવાનું જ છે.

જે અહીં દાર્ક ફલર્ક કોણ તો અર્દ માં દિવાસોને ઉપમેય કરવા દોગ્ય અમૂતરસ માં ગરણાં, ઉદારો અને ફૂલ-પુષ્પ આદિ વડે પરિપૂર્ણ એવા પર્વતો મરે છે' આમ અહીં ફલારા ગણ્ય થઈ અને પછી તેને અનુલક્ષી [પોલાણ દાર્કફલાય ના મને તે મળશે જ) એમ કહે રંકુલ ફલર્ક કોણ, તો પરબોક માં ગયા પછી તે કોમ ના મળે? અહીં જે કર્મ ફરવામાં આવે છે તે પરબોક માં ભોગવાય છે, એવા માનવામાં પડ્યા તેવો જ ગૂંચવાડો છે. પરંતુ અહીં વિદ્રૂપણાના પોતાનો અર્થ માં જ અર્દ દેવતાં અહીં થઈ રહ્યો છે ત્યાં વળી બીજું શું વિચારવાનું કોણ? આ અર્દ ના ફલાયકરણ અમાદિ પરબૃકમરૂપ વિશેષણ જ છે તેના અર્દ કોઈ બૃકમરૂપ જ છે એમ તમે સમજો.

S·210 અર્દ ગ્રાહ્ય બૃકમરૂપ છે.

વિરોધક બોધવા: રંકુવિભ નું દર્શન કરનારા પુરુષો રંકુમાદ માં રહ્યા દર દર્શનારાના રંકુમાદને પ્રાપ્ત થઈ શકે છે પરંતુ તેનો આ જ અહીંમાં (આ ગ્રાહ્યમાં) રંકુમાદ તેવું બધા કિરણોકે આ અર્થના રંકુભાવકરના પદોના રંકુ છે. અર્દ બધો પુરુષ પુરુષ પોતાના રંકુવિભના રૂપિટ માં અહીંમાં જ રહેલા છે. તેના તે પોતાના રૂપિટ માં અહીંમાં રંકુ પામ્યા છે. અંતિમાના વિશેષણ પણ જેવા પુકારે જેવા ફલમાવનું અનુસંધાન કરે છે તે તેવા જ પુકારે એ દર્શ વિશ્વવિદ્યાલયે કોણ તો જરૂર અનુભવે છે. આ અર્દ ગ્રાહ્ય અર્દરૂપ અનેવા ક્રિયાવિશેષણ ની ILEX કલ્પના છે અને તે અર્થ વિશ્વવિદ્યાલય અંતર બૃકમરૂપ છે તો

Teacher Sig. .....

પછી ઉપાસકો માં રંકુવિભ ના ફલાયોગ્ય ગ્રાહ્ય માં તો અટલા

Topic..... Date.....

કેટલું ફોલ્લ! દાળ, ભાત, પાપડ-શાક અને જેટલું અનિવાર્ય છે અને તેમનું પાચનમાં મહત્ત્વનું કાર્ય રહેલું છે તે સાંભળો. વિદેહમાં રહે જ આહાર ની કલ્પના કરી છે તેથી તેમણે પાચનમાં તેના જ કાર્ય ને પ્રમુખ રાખ્યા છે. હકીકતમાં આ બધું ચિત્તનું જ છે. ભોજન જ પદાર્થોનો સ્વાદ અને સ્વાદનો આનંદ રહે બંનેમાં રહ્યું છે. રહે ભોજન વડે ચિત્તમાં જ આનંદ જ્ઞાનમાં જ રોપણ તથા નિર્મૂલ થાય છે. રહે ભોજનનો ત્યાગ થાય છે, રહેવાને વિદેહમાં પોતાનાં નિર્મળ સ્વરૂપમાં સ્થિર થઈ રહે છે. આ રીતે જગત નિરર્થક છે અને ચિત્તમાં તત્ત્વનો તે એક કલ્પના જ છે

રાજા બોલ્યા: હે મહારાજ! સૃષ્ટિનાં સર્જનકાર્યમાં ઈશ્વરનાં સૌન્દર્ય રહેલાં રહેવા તેના કરતા ઈશ્વરની કલ્પના રહે બંનેનું બળ રહે રાખે રાખ્યું?

વસિષ્ઠ બોલ્યા: જેમ રામાયણમાં સિતાનું જુદાં જુદાં તેમ 'ઈશ્વ' રાખ્યાં રહેલું તેમ રામજી છે તે રહે તત્ત્વને પુરુષના દૃષ્ટિમાં રાખ્યા છે જ નથી. 'પુરુષ' રાખ્યાં અને 'ઈશ્વ' રાખ્યાં રહેમાં કશો ભેદ નથી. રહેલાના પોતે પ્રમાણિત માનવાનો રહ્યા ઈશ્વ પુરુષરૂપ છે. રહેવું જે રહેલાનું દૃષ્ટાંત રહ્યું તે તમને રાખ્યા પાછળની યુક્તિ છે તેને અર્થ અંશે સ્વાદરહિત રામજીનું. બાકી વિદેહમાં વડે પ્રકાશના અંતે રહ્યા સૃષ્ટિનું રહેલારૂપ બાબતે રહેલું રાખે સ્વાદરહિત નથી. વસ્તુતઃ જોવા ઈશ્વ જ કહ્યાં છે? અને રહેલાના જીવંત પણ કહ્યા છે? તત્ત્વદૃષ્ટિમાં તો જગત પણ નથી, રહેલ પણ નથી, રહુપુરુષ પણ નથી, તેમ બીજું પણ કાંઈ નથી. પરંતુ રહ્યા જે કાંઈ રહેવાનિર્વચનીય ભાસ થાય છે તે નિર્વિકલ્પ વિદેહરાયરૂપ છે તેને યુક્તિયુક્ત વડે રહેવામાં રહ્યાં છે તથા તેના પ્રાપ્તિમાં રહેલું પુરુષાર્થ ના રૂપમાં રહ્યાં છે. રહ્યા જે કુમળા રહ્યાંઓને ભાસે છે તે છે જ નથી. તેમ જ પ્રથમ જે ભાસવું હતું તે પણ નથી. જેના રીતે કોઈ પણ પ્રકારે જાગ્રત તથા રહેલા સ્થાનિના સ્થિતિ જ ના હોય, રહેવા પ્રકારે સ્થાન રહેલું રહેલ એક પરબ્રહ્મ જ છે. જે કાંઈ રહ્યા

 પ્રકાશ-રહસ્યોદ્ઘાટ ભાસે છે, તે સર્વ રહ્યા સ્થાનિ દૃષ્ટિરૂપે કલ્પના

Teacher Sig. .....

એક પૃષ્ઠમાં પર બીજા પૃષ્ઠમાં ગતિ કરતાં રહેલામાં લક્ષણ

Topic..... Date.....

રૂઢિમાં નિર્જીવમાં સજીવનો આરોપ થયો, પણ તેમાં જ છે. વિવેકી વાચકને તો આ ~~કોણ~~ સજીવનુંમાં જીવંત-અજીવંત, શુભ-અશુભ અર્થ કોણ વિનાનાં છે અને તેને નિરાલંબ વિશ્વાકાશ ના જીવમાં પ્રાણ રહ્યા છે. આ જગત પૂર્ણ અંધ વિશ્વાકાશમાંથી પૂર્ણરૂપે જ રહેવું છે. વસ્તુતઃ જોઈએ તો એ જગત પણ જ નથી. અને વાચકમાં તેનું ભાન થતું નથી એમ પણ નથી. આ પ્રક્રિયા છે. જ્યાં જ્યાં વિશ્વાસાવાચક છે ત્યાં ત્યાં જગત ના વિષય થતા રહે છે. વિશ્વાકાશ અર્થમાં છે અને આ દરેક જગતરૂપ છે. એ કે તે 'જગત' શબ્દ વડે ઓળખાય છે તો પણ અર્થ રૂપ પરિપ્રેક્ષ્યમાં છે. વિશ્વાકાશ માં રહેવાવાળા માં આકાશ પણ રહેવું આ જગત વાચકના દૃષ્ટિ માં વિષયરૂપ રહેવું જોવામાં આવે છે. પરંતુ તે નિર્જીવ પરિપ્રેક્ષ્યમાં છે.

પ્રથમ પરિપ્રેક્ષ્યમાં જડી સમજાયેલું જગત તેનું પોતાનું વસ્તુરૂપ રચનાકારમાં આવતાં પરિપ્રેક્ષ્યને પ્રગટ થઈ જાય છે. પરિપ્રેક્ષ્યમાં જગાય છે. અને તે વિષયાવિષયોમાં રહેલા છતાં પ્રગટ આકારરૂપ પૂર્તિના આધે જ પ્રગટ પામ્યા છે. એ અહીં રૂઢિ આ વ્યાપક પ્રમાણે જડવસ્તુના દૃષ્ટિ, ચોક, દેહાદિ આકાર અર્થ વિશેષ આવે છે. આવરણરૂપ છતાં તેવા રૂપે જડી સમજાયેલું આ આંતરરૂપના આવરણમાં પૂર્ણ જે તેનું વાસ્તવિક વસ્તુ સમજવામાં આવે તો વિશ્વાકાશ જ છે. તે જ કું છું. તે જ ચક્ષુ તે ચોકરૂપ છે અને તે જ વાંસરૂપ છે તથા મોજારૂપ છે એવો નિશ્ચય છે. આ દરેક વિષયાવિષયોમાં રહેલું છે, છતાં વાચકમાં પણ તે પ્રગટ જે પ્રગટ થઈ જાય છે દરેકરૂપ જડી રૂઢિમાં વાચક પુરુષનું વસ્તુરૂપ તેમાં વાણિ તેને આવરણ્ય ઉપાધિ વિનાનાં જેવું નિર્જીવ જ આવરણ રહે છે. ચોક માં, જડવસ્તુના પુરુષ ના આંતર તથા શાસ્ત્ર માં અને વેદ માં જે વિષય છે, તે અર્થમાં વિષય જ છે અને તેને તાદૃશ વિદેહરૂપોને પોતાનાં અનુભવ વડે પણ તે જ અનુભવમાં આવે છે. અર્થ અર્થોને છોડી દઈ ઉપાય ઉપાધિ વિનાના જે અર્થ જ વસ્તુ માં દૃઢ નિશ્ચય રાખવામાં આવે છે તે આવરણ પ્રગટ થઈ છે; અને અર્થ લૌકિક કાર્ય માં પણ જો કંઈ બાધ ઉપાય વિના આવતો હોય તો તેનો ઉપાય છે. જે વસ્તુ જેવા પ્રકારના અનુભવ માં આવે છે તે તેવા જ પ્રકારે

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date..31-12-25.

અનુભવ મેં રહતા હૈ. તે અલગ રખના રહતા હૈ, પરંતુ જલ મેં રહના તેના પાસ થવો હોય તો મેં રહના પડશે અનુભવાય છે. હે મહાત્મા! આ માર્ગ તમે બતાવો અને રામાંદ-વિમાંદના રહિત, નિર્વિકાર તથા નિર્વિકલ્પ થઈ રહું તમે કૃપાપૂર્વક મને નિત્ય રહ.

S-211 પરમાર્થ નો ઉપદેશ

વશિષ્ઠ બોલ્યા: રામે જે આ અર્થ પૂછ્યો મેં અમે રામાયણ મેં તેમને તમને સંભળાવ્યો છે. આ કથા દ્વારા સમજવાથી તમે રાગ, દ્વેષ અને વિકારોથી મુક્ત થઈ રહેશો. આ અર્થ જાણવા રહિત, નિર્મળ, અચલ, જેમ રામાંદ વિકાર રહિત, રાગ અને રામાંદ, મદ તથા રામાંદના રહિત જેવો નિશ્ચય બુદ્ધમુક્ત છે. દરેક જે નિશ્ચયમાં રહે વિશ્વાસમાં મારા રહેવામાં આવે છે. પર ના પક્ષ પર જેવું પરમાત્મ 'બુદ્ધ' જેવા કોમળ નામ વડે રામોલાયેલ છે. પરંતુ રામ પદ નામ તથા રૂપ ની અતીત રહિત જ છે.

રામ બોલ્યા: હે મહારાજ! નિશ્ચય, રામાંદ, બુદ્ધિ ~~નિશ્ચય~~ નિશ્ચયોનો અને કેવા પ્રકારના વિચારોના લોકો ના રાજ દેખાય છે?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: જે લોકો જેના દ્વારા મેં રામાંદ વડે રહ્યો તો પ્રત્યેક રાત્રિ-દિવસ ના અંદર રામાંદ-પ્રાપ્તિ, ઉપર અને નીચે રિયલો. રામાંદો, રામ, બુદ્ધિ, નિશ્ચયો અને દેવોના, તમે બુદ્ધિઓ માં અને અમૂર્ત મહાત્માઓ માં લોકો તમારા જેવામાં રામાંદો. જે લોકો દ્વારા મેં તેના દ્વારા મેં રામાંદને રામાંદે બાંધી રહ્યો, તેને તમારા જેવામાં રામાંદો બાંધી. મહેંદ્ર, જનાર્દન, બ્રહ્મદેવ, રુદ્ર અને સૂર્યદેવ રામાંદ નિશ્ચયો ના રામાંદ આ રામાંદ ની દ્વારા દ્વારા છે. રામાંદ ગણિ કરનારા નિશ્ચયો જેવા રહ્યા જ - રામાંદ રામાંદ ના અંદર રહ્યા જ પડ્યા રામાંદ છે. રામાં તેમાં રામાંદ છે. આ રામાંદ નિશ્ચય રામાંદ જેવા દ્વારા છે. આ રામાંદ દેખાવા મેં રામાંદ ના રામાંદ જ મુક્ત છે. રામાં તે તમે જાણી રહ્યા. જેવા રામાં રામાંદ કરનારા છે તેવા જ

ILEX કોઈપણ આ રામાંદ જેવા છે. જેમ કોઈપણ બાહ્ય રામાંદ મને Teacher Sig. .....

છે, તેમ એ કોઈપણ નિશ્ચયોને પડ્યા બુદ્ધમાં રાખે છે; પરંતુ રામાંદ

Topic..... Date.....

રમા ચોક ચેલો નથી. રાત્રિ-દિવસ જેવા તમારા સંકલ્પો અને સ્વપ્નો ના ચોકો ખડા થતા રહે છે એવા જ તેમના રિમોટ ચોકો છે. રિમોટો તેઓ જે બટન પાસ તેવા જ ચોકોને પોતાના સ્વપ્ન સંકલ્પોના રિ-યર કરી રાખે છે. એટલા જ માટે તમે પોતે પણ જોયા હોવા દિવસોના ના અજવાસ પર ઉજાળ જે અંધારિ-યર કરશો અને પોતાના સંકલ્પોની ખડા થઈ જવા ચોકોને રિ-યર કરવા લાગશો, તો તે જ ક્ષણે તત્કાળ ગિર્દિષ્ટપણે રિયર થશે. વળી તેઓ તમારી ઇચ્છા અનુસાર જ રિમોટરને બધા સંપર્કિત જે દિવસો કરશે. એ જ રીતે બીજે કોઈ પણ જોવા અજિકારી સ્પર્શ દ્વારા સંકલ્પ વડે જ ફુલ્લ કરો રિમોટો ની પેઠે જ પોતાના ચોક જે રિ-યર હોય છે. માત્ર એ બેમાં ભા તફાવત જોવાનો રહે છે કે રિમોટ પુરુષો એ પોતાના રિમોટ ચોક જે ખડા કરી દેવાના પ્રકૃતિના સંપર્કિત વડે પોતાના રિ-યર રિમોટ ચોકો બનાવવા ફોલ્ડ છે. તેના તેમણે તે બનાવેલ રિમોટ છે. પણ જે બીજા ચોકો બનાવવા જોવા કુમળાના દિવસોના બનાવેલા અજવાસના દબાણની ક્રિયાપ્રતિ જે લાગ કરે છે, તેમના એ ક્ષણ ના બટન પર ખડા થતા ચોકો દ્વારા ગમ અને દુઃખ ના રિયર કરી રાકાવા છે. આ બધું જગત સર્જકો નિરવધિ પ્રેમ રિમોટો ચલાવે છે. તે દરેક સંકલ્પ વડે જેવો નિશ્ચય કરવામાં આવે છે, તેવા જ પ્રકાર નું બને છે. વળી તેમાં આ કરવું છે કે નથી, એવો તર્ક પણ કોઈ વચ્ચે આવતો નથી.

આ સર્જક નિર્દિષ્ટપણ દરમાં જોવા નિરવધિ અને પ્રતિબંધ ના રહિત પરમ રિમોટરાજ જ છે. જે દરેકને સંકલ્પ વડે મળતા જેવામાં આવે છે, તો રિમોટરાજ ના જેવા સ્વભાવને ગમે તે મળો પ્રકારરાજ ફોલ્ડ તેવું દેખાવ છે. પરંતુ જે જેના સંબંધમાં જેવો દરેક સંકલ્પ જ કરવામાં આવ્યો ફોલ્ડ, તો તેમાં સ્વભાવ ના રિમોટના રિ-ફ્રાર્ટ ની વ્યાપ્તિ પ્રકરણે દેખાતી નથી. જે કોઈ આ ઉદ્યોગ પાસે જેવું માગે છે, તે રિમોટરાજ ના અંદર રિમોટરાજ પોતે જ રહેલું છે. એ નિર્ણાયક, નિરાકાર તત્વના અંદર બધા ક્રિયાત્મક અને અજવાસના ક્રિયાઓ કુલાંથી અને કેવા ફોલ્ડ? સ્વયંમાં જેમ રિમોટરાજ પ્રકરણે બધા જગત ના બધાને રિમોટરાજ દેખાય છે. બધા જે જેવું રહ્યું હોવા

ILEX

Teacher Sig. .....

Topic..... Date.....

પૂર્વગ્રહ મા કંઈ જોવું જ કઠણ પડ્યું છે. સંકલ્પના અંદર વિસ્તૃત સ્વીકાર ને કહેવા માટે પર્યાય માં કંઈ ઉલ્લેખ પામે છે. બાકી વસ્તુતઃ જોવા જે પર્યાય પડ્યા બાદ મારા વિશ્લેષણ જ છે. તે જ પ્રમાણે પૂર્વગ્રહ અને જ્ઞાનના વિસ્તાર માં સંબંધ મા સમજી જોવું.

મનોવૈજ્ઞાનિક દિલચસ્પી જાળવી રાખવા પ્રયોગ કરવા કેટલા પણ પોતાની દૃષ્ટિ એ કાયદો મૌન નો સ્વીકાર કરી ~~અનુકૂલન~~ કાયદા ના પૂર્વગ્રહ ના પેઢી સ્વરૂપ વિકાસ કરવા રહે છે. પ્રકૃતિ ના અંદર સ્વ ના સ્વીકારનો સ્વાભાવિક સ્વરૂપ ના પરિવર્તન પ્રારંભ કરે છે. પ્રયોગ અને સ્વીકાર ના અંદર જેમ નિરાકાર એવા પ્રયોગ સ્વાભાવિક સ્વરૂપ રહે છે તેમ પ્રકૃતિ ના અંદર સ્વીકૃતિ અને નિરાલંબનનો સ્વાભાવિક સ્વરૂપ રહેલ છે. પ્રકૃતિના અંદર કલ્પનાનું જ્ઞાન પણ દૈવિકતા કેવા પ્રયોગ અને સ્વીકાર કેવા નિરાકાર છે. એ કે સ્વ ના ગણે તેવું કંઈક કોઈ ભાવાત્મક સ્વરૂપ માં સ્વાદે છે, અને ભૌતિક-દૈહિક જ્ઞાન ને સ્વીકાર સ્વીકાર છે કેવા તે નિરાકાર અને પ્રયોગ છે. પ્રકૃતિ ના અંદર સ્વ પણ પડ્યા સ્વરૂપ કેવા પ્રકૃતિ ને ગણે સ્વરૂપ જેવું બનાવે છે.

જ્ઞાનથી કેવાવું અને ના કેવાવું એ બંને પરસ્પર પ્રકૃતિ ના નિર્ણય સ્વીકૃતિ ના મળ્યા; બાકી પરમાર્થદૃષ્ટિ ના જોવા કેવા વસ્તુ અને તેના બાધકૃત સ્વરૂપ નથી. આમ કુ રામરાજ્ય! સ્વ ના વિસ્તાર માં જોવું ભોગ અપેક્ષિ કરવા સારા વર્ગના પ્રમાણો ના કલ્યાણ માટે કુ કે સ્વરૂપ મુજબ સ્વ ના કહેવા પ્રમાણો ના પ્રકાર કુ સ્વરૂપ માટે સાદ ના જ કુ; પરંતુ તેના સાદ જ્ઞાનપૂર્વક સ્વરૂપ બનાવ તેનો કુ સ્વાદ કરવાનો કુ? તમે અપેક્ષિ સ્વાપેક્ષિ કરવા પુરુષાર્થપ્રધાન ના વ્યક્તિ ને છોડવા દો; કેમકે પ્રકૃતિવાદ તે તમે સારા રીતે જાણવું છે. હવે સ્વ ના માધ્યમ થી સ્વરૂપ વિસ્તાર સંબંધ ના જ્ઞાન ના જ્ઞાન ~~વડે~~ કરવા તમને કંઈ પ્રયોજન છે?

5.212 પ્રકૃતિ મા સ્વરૂપ ના કેવાવું:

વ્યક્તિગત જોવા. વિસ્તાર પોતે જ પ્રથમ વિસ્તાર ના બાદ ના કુળ ~~સ્વ~~ પોતાના સ્વરૂપ માં સ્વીકાર ને સ્વીકાર કરવા ILEX તેનું કુળ તેવું બને છે. તે જ ક્રિયાશીલ છે. સ્વ ને તેના અંદર

Teacher Sig. .....

સ્વ ના જ્ઞાન કેવું છે. સ્વ પ્રમાણે વિસ્તાર કરવા વસ્તુતઃ

Date

બ્રહ્મ પણ નથી, જગત ઉત્પન્ન પણ થયું નથી, અને વિવર્તમાન પણ નથી. પરંતુ જગત અર્થાત વિકાર રૂપ રહિત પરબ્રહ્મ જ પૂર્વ ની પેઠે યથાર્થ-સત્ય પણે રહેલ છે. જો કે અનુભવમાં તો જગતનું રૂપ આવે છે, પરંતુ તે અવાસ્તવ છે. મિથ્યા છે, અને દેખાતા છતાં અસત્ય છે માટે કેવ પુરુષ જ રહ્યા અદ્વિતીય બની જાંતિ નો ઉદય થયો છે. વસ્તુતઃ તો જાંતિ કયાંથી અને કેવી? સર્વ નિર્વિકાર બ્રહ્મરૂપ જ છે. જગત આપણું બ્રહ્મસ્વરૂપ જેવું જ અવાસ્તવરૂપ છે તેમાં વળી વિવર્ત-અધ્યસ્ત કેવું? રજકણ અને જેવો ભેદ શો? ભેદ નો અભાવ હોવા અભેદ પણ કયાંથી?

અમે અર્જુન, દ્રૌપદી, બ્રહ્મ જ અખંડરૂપે ભરપૂર છે. પોતા ના પુરાતન સ્વભાવને ભજે તે અમિત્વ અહંકાર ના રૂપને પ્રાપ્ત થાય છે. જેમ વિસ્મારવાનું અજ્ઞાન પોતાના અંદર રહેલા શુભ્ર પણ ને ઢંકાવે છે તેમ આ દશ્ય ને પુરસ્કારે છે.

રામ: ત્રિરાવસ્થા, અનાદિ-અનંત એવું બ્રહ્મ અજ્ઞાનથી રહેનારું છે તે અહંકાર અર્થરૂપે ઉદય પામેલું છે તો તે કયા સૃષ્ટિ કાળમાં જ અહંકાર અર્થરૂપે કેમ ઉદય પામવું દેખાયું છે? આમાં આપ શું કહો છો?

વશિષ્ઠ બોલ્યા: કુ ત્રાવાર, તે તેમ જ છે. સંદેહ તે બ્રહ્મ અમિત્વ અહંકાર અર્થરૂપે પણ થઈ રહે છે. એ પરબ્રહ્મને પોતાના સ્વરૂપસૌન્દર્ય વડે બીજા કશા ની અપેક્ષા રહેતી નથી. બ્રહ્મ જ અર્જુન અર્જુન સૃષ્ટિ અને પુરુષ એ બંને રૂપ છે, અને તે જ વિશ્વરૂપ છે. વિશ્વદૃષ્ટિ ના ભેદથી તો આ દશ્ય કોઈ કાળે છે જ નહીં. બ્રહ્મ કોઈ દિવસ વિવર્તરહિત નથી. સર્વદા બ્રહ્મ ના આવા દશ્ય અર્થરૂપ સત્ય છે જ. જગત માં અનાદિ પુરાણ ને બદલે આપણ જુદા પ્રકારના બની શક્યા નથી, તેથી આ જગત અનાદિ, અનંત, ત્રિકાલિક એવા બ્રહ્મરૂપ જ છે. અધિવલીશ બ્રહ્મરાજા થયા છતાં પણ અવધારોપ દૃષ્ટિ તો અંગીકાર કરી બધા મારા ઉપદેશ ના બોધદોષ ના બ્રહ્મણ માં અસક્ત ચિત્ત થયો છે. અને મિથ્યાદૃષ્ટિ અજ્ઞાનીઓ ને અજ્ઞાની છે. બાકી વાસ્તવદૃષ્ટિથી તો ફ્રેત્ત નથી જ. મિથ્યાદૃષ્ટિમાં બ્રહ્મ જ સર્વરૂપ છે તથા સર્વમાં અંતર્ગત એવો બધા કોઈ કોઈ કર્યા જ કરે છે.

Date

હવે જો બ્રહ્મ જ એ સર્વનાં આકારે ક્રિયા કરતું હોય અને અનુભવતું હોય, તો સર્વદા સર્વ પ્રકારે સર્વ કર્યે જાય છે, અને અનુભવે છે; પડગ નિર્વિશેષ દૃષ્ટિથી જોઈએ તો કોઈ પડગ દેશ-કાળમાં કશું કોઈ કરતું નથી અને અનુભવતું પડગ નથી, તેમ જ પરબ્રહ્મથી કશું ભિન્ન પડગ નથી.

હે રામચંદ્ર! આ શાંત અને સર્વત્ર સામાન્યરૂપે ભરપૂર એવું બ્રહ્મ આત્રિભુવનનાં આકારે આ પ્રમાડગે સર્વદા ભાસ્યા કરે છે બાકી બીજું કાંઈ અહીં નથી; કોઈ દેશ-કાળમાં આકાશમાંથી પર્વતો ઉત્પન્ન થતાં નથી તેમ બ્રહ્મમાંથી જગતો ઉત્પન્ન થતાં નથી. આમ માની તમે પરમશાંતિનો પ્રાપ્ત થાઓ. જ્યાં સુધી અલ્પબુદ્ધિવાળા શ્રોતાઓને બરાબર બોધ નથી થયો, ત્યાં સુધી સંદેહનાં અવસરમાં ઉપદેશ આપવા યોગ્ય પુરુષોનાં ઉપદેશ માટે તમે ખુશીથી ભેદનો સ્વીકાર કરો. બાકી પ્રબુદ્ધ દશા સાંપડશે અને બોધનો ઉદય થશે, એટલે તમને અહંકાર, તેનો અને જગત એ સર્વનાં આકારે થઈ રહેલાં પ્રજાપતિનાં ભેદની બુદ્ધિ કે તેના અભાવની બુદ્ધિ થશે જ નહીં. વળી શાસ્ત્ર આદિની કે શબ્દ આદિની બુદ્ધિ એ પડગ તત્વસની છેલ્લી અવસ્થામાં નથી.

રામ: પરબ્રહ્મની અંદર સમષ્ટિ અહંકારનો આવિર્ભાવ થયા પછી શું થાય છે?

વાસિષ્ઠ બોલ્યા: એ પરબ્રહ્મની અંદર સમષ્ટિ અહંકારનો ઉદય થયા પછી, આકાશની સત્તાનો (અધ્યાસનો) ઉદય થાય છે. ત્યાર પછી દિશાઓની સત્તા, કાળસત્તા અને ભેદસત્તા ઉદય પામે છે. જ્યારે તેને દેહ આદિમાં અહંકાર-ભાવનું ભાન થાય છે, ત્યારે તે દેહ વ્યતિરિક્ત (ઈતર) સ્થળમાં હું નથી એવું ભાન પડગ અવશ્ય ઉદય પામે છે. આ દેશકૃત પરિચ્છેદ અને વસ્તુકૃત પરિચ્છેદ ઇત્યાદિરૂપે પોતાનો આત્મા જ વિનાક્રમે ક્વૈતરૂપ થઈ જાય છે. અને નાનાં પ્રકારે પ્રતીતિમાં આવે છે. તે સમયે પ્રથમ તો માત્ર આકાશ જ હોય છે, તો પડગ પછીથી ઉપર કહેલ આકાશરૂપ જ છે. એવી પદાર્થ ભેદની સત્તાનાં વાચક શબ્દોનો અધ્યાસ ખડો થઈ જાય છે. આકાશતન્માત્રાને (શબ્દ) અનુભવનાર નિરાકાર અહંભાવ (સમષ્ટિ અહંકાર) દિશાકાળ

Date

આદિના કલ્પનારૂપ થઈ ગયા છે, એટલે પૃથ્વીરૂપ અને રાત્રીરૂપ બ્રહ્મતત્ત્વ જ દરેકના નામથી ઓળખાય છે. એક એ નિર્ણીત પક્ષે બ્રહ્મરૂપ છે, તો પક્ષ કોઈ જગ્યા દરેકરૂપ કોલ તેમ તેનું માન થાય છે. જ્યાં આદિ વિકારના રહિત, એક રૂપ અને આદિ, મધ્ય અને અંતના જગદ્ભાવ આદિના ભાવ શૂન્ય છે. તે પોતામાં જગભાવના કલ્પનાને જગ્યા આરોપ કોલ તેવું કોલ તેવું બની ગયા છે. અને વિવરણ એવા પોતાના વિચારણારૂપ આકાશની અંદર આ વિચારવાળા દરેક ને દેખે છે. તે એક પોતાના આત્મસ્વરૂપને અભિજ્ઞ છે, તો પક્ષ વસ્તુરાજ નો ઉદય થયા પૂર્વ તેને તે અભિજ્ઞરૂપે (દરેકરૂપે) જુએ છે.

S. 213 અર્ક બ્રહ્મરૂપ છે.

વસિષ્ઠ બોલ્યા: હે રામચંદ્રજી! તમે જુઓ મને છે જ્યારે, આત્મતત્ત્વ વિષે પૂછતો છો ત્યારે જ તમે મને પૂર્વ જન્મોવરમાં પૂછ્યું હતું. ત્યારે પક્ષ તમે શિશુરૂપ હતા અને વિશાળ, દીર્ઘબુદ્ધિ વાળા હતા. ત્યારે તમે પૂછ્યું હતું કે મહાકલ્પ (મહાપ્રલય) માં શું બાકી રહે છે અને શું બાકી રહ્યું નથી?

ઋષિ બોલ્યા: આ અર્ક દરેક પ્રલયકાળમાં વારંવાર નાશ પામે છે. પૃથ્વી, પર્વતો અને દશ દિશાઓ એકસરખી રીતે પ્રલય માં બાકી રહેતાં તેમાં કિલ્લા, કાળ, કે કોઈ એ કશું પક્ષ અવશેષ રહેતું નથી. અર્ક પ્રાણીઓ નાશ થઈ ગયા છે. અને અર્ક જગતનાં આભાસ સહિત એવું આકાશ પક્ષ અસ્તિત્વ થઈ ગયા છે. કારણોનાં પક્ષ કારણરૂપ એવા બ્રહ્મમાં, વિષ્ણુ, ઈન્દ્ર, રુદ્ર આદિ નું નામ પક્ષ મહાપ્રલયમાં અવશિષ્ટ રહેતું નથી. અવિદ્યાથી વિસ્તારતું જો સૃષ્ટિરૂપ વિવર્ત બાકી રહે છે, એટલે એકમાત્ર વિસ્તારરૂપ જ શ્રોત રહે છે.

આ જગત તો બાકી રહે જ છે, તેમ તે નથી જ એમ જણાવ્યું છે; કેમકે અસત્ય પદાર્થના સત્ય અને સત્ય વસ્તુનો બાકી કોઈ કાળે થતો જ નથી. જે કોઈ વસ્તુતઃ છે, તે કોઈ દેશ-કાળ માં અસત્ય થતું નથી; તો પછી તેના સત્ય કેમ અસત્યના ન દાવા કરે? હે પુત્ર! આ અર્ક દરેક ભ્રાંતિમાત્ર છે, અસત્ય છે. અર્કનું કારણ જો ઉદય થયું આ અર્ક નિઃશ્રોત બાધિત

Date

થઈ ગયા છે. આ સઘળા વિકારો જ જગતરૂપે રહ્યા છે. પોતાનું સઘળું સ્વરૂપ ભૂલીને બધું છોડવા જે આવા જગતના આકારે ભાસવું તે વિશાળ અજ્ઞાનવાળા વિકારરૂપ વસ્તુનું એક સ્વરૂપ છે. જેમ એક જ આકાશનું સ્વરૂપ જ્યોત અને કુપડા એ બંને વર્ણવિકાર ફોલ્યા તેમ પરમાત્માનું પોતાનું આ વિકારરૂપ શરીર જ સૃષ્ટિ અને પ્રલય એ બંને રૂપ થઈ ગયા છે. વસ્તુતઃ તેનું સ્વરૂપ પરમાત્મા નો વિવર્ત નું પ્રસરવું અને સમેટાઈ જવું એ જ છે. આમ વનમાં મૂળ વિજાતીયરૂપમાં જરા ફાલ્યું ઉદ્ભવ થયો ત્યાંથી તેમ જ સ્વરૂપ બ્રહ્મ પણ સૃષ્ટિમાં અને પ્રલયમાં એકજ રૂપે રહેલ કોયડા તેનો ઉદ્ભવ ફાલ્યા થયા. એ વિકારરૂપે ભાસે છે તો આ વર્ત પ્રકારે સર્જના સર્જન છે. સર્જના બ્રહ્મ જ સર્જક છે.

હે રામચંદ્રજી! સ્વભાવથી જ નિર્મળ, પ્રકાશરૂપ અને સર્વવ્યાપક એવા પરમાત્મા માં વિષે તમે દૃશ્યપદાર્થોનો ત્યાગપૂર્વક સ્થિતિ રાખો, નિર્વાસના ને પ્રાપ્ત થયેલા શાંત બુદ્ધિ ને ધારણ કરો, અહંકાર જેવા નિર્વિકાર તથા મનોરૂપ ભ્રમો અને દુઃખોનો છોડી દઈ દૃષ્ટા તરીકે રાજા ની જેમ રહ્યા કરો.

5.214 ઉપદેશ નો ઉપસંહાર.

વાલ્મીકિ બોલ્યા: વશિષ્ઠજી ઉપર પ્રમાણે કહેવાકુલા વચન દેવાધિદેવો એ દુંદુભિનાદ થયા બાદનો. દશરથ રાજા બોલ્યા રહ્યો! આપે અમારા દૃશ્યના ભ્રાંતિરૂપ દૃષ્ટિને દૂર કરી છે. રામ બોલ્યા:. હે મુનીશ્વર! આપના કૃપા થી મારો મોહ બધો થઈ ગયો છું. હું પરમપદને પ્રાપ્ત થયો છું, બ્રહ્મરૂપ જ થઈ રહ્યો છું અને સર્વત્ર શુદ્ધ બુદ્ધિવાળો થયો છું. હું હવે નિઃસંદેહ બની જઈ બ્રહ્મરૂપ સ્વભાવના અંદર સ્થિર થઈ રહ્યો છું. હું અજ્ઞાનરહિત એવા શુદ્ધ વિજ્ઞાનરૂપ છું અને આપને કહેવો તે પ્રમાણે કરીશ.

આપના વચનોનું હું વારંવાર સ્મરણ કરીશ. કોઈ માન-અપમાન કરે તેમાં સમદૃષ્ટિ રાખીશ અને હું શાંત ચિત્ત પણ જાળવી વારંવાર હર્ષને પ્રાપ્ત થઈ રહ્યો છું. હવે મારે કશું પણ કરવા કે ન કરવાનું પ્રયોજન નથી. મારો કોઈ રાગ નથી તેમ ભિન્ન નથી. મારું આ રાજ્ય કે કોઈ બાબત કશું

Date

ગયો. રમા રમાનાથ્યારથી જેવા રૂપના ભોદ થયો તેવો તેવા રૂપના મને જગતના બાકીને દુઃખ રમાપનારું માનવું હતું; પરંતુ હમણાં મને ભોદ થયો છે, તેથી તે રાગ રમને સર્વ અર્થ એક રૂપદર માને છે.

રમા પછી વસુમતાજી, વિશ્વામિત્રજી, નારદજી, રાજુલ વગેરે રમણ સર્વે રમામાં ઉપસ્થિત હતા તેમણે શ્રીરામચંદ્રજી ના સાથે શ્રીવસિષ્ઠજી નું સિંહાસન પૂજન કર્યું. ત્યારબાદ બધુમ ભોજન વગેરે રમારંભનું પાલન કર્યું.

ક્ર. 215 ગ્રંથના પ્રારંભમાં:-

વાલ્મીકિ ભોલ્યા. કે ભરદ્વાજ! રમા રીતે રમણે રામચંદ્રજી ના જેમ જ બધાવાનું સર્વ કોઈ બધા ભોલ્યું છે. કુલે નિઃશંક થઈ જીવન્મુક્ત દશામાં સ્થિતિ રામને રહ્યો. તમે મુક્ત જ છો. તો પણ રમા મોહરાત્રિનું શ્રવણ કરી બધા પછી રાત્રે રીતે વિશેષ મુક્ત થયા છો. રમા પ્રપંચ રમને પ્રત્યક્ષ રમનુભવવાળા રર્થને વિચારવાર મોહના ઉપાયોનું શ્રવણ કરી બારંબાર પણ વારંવાર થઈ ગયા છે તો પછી તમારા જેવા યોગ્ય રધિકારી માટે તો રા વાત કરવા!

રમા મોહક્ષયના વિચારનો સર્વ ગ્રંથમાં ગારીમાય છે રમને બધુમ રાથે રમેકરમપણાને પ્રાપ્ત થાય છે. જેમણે રમા મહાપુરાણવાળા મોહના ઉપાયોનું શ્રવણ કરશે, તેમણે વાસનાક્ષયમાં રર્થ શ્રેષ્ઠતા મેળવવા પાછા ફરી વાર રમા રંસારમાં રાવશે નહીં. રમા રંબંધમાં ઝાઝું કહેવાનું શું કામ છે.

જે બહુશ્રુત સત્પુરુષો બહુશ્રુત ગુરુઓના પાસે પોતે પ્રથમ રમા ગ્રંથનો સારી રીતે વિચાર કરશે રમને તેમાં રંવાદોના ક્રમને સારી રીતે સમજશે રમને પછી બીજાઓને શ્રવણ કરાવશે તેમણે કરીપણ મૂર્ખપણાને કે પુનર્જન્મને પ્રાપ્ત થશે નહીં. રર્થને નહીં જણાવા છતાં પણ રાર્થકોમાં રમા ગ્રંથ પુસ્તક નો પાઠ કરશે, જેમણે રમા પુસ્તક ને બધાવશે, જેમણે લખાવીને પુસ્તક દેવરાવશે રથવા એમ ને એમ દેવરાવશે તેમણે રકામ કરી તો પણ રાયુજ્યપદને

Date

ના કુળને પ્રાપ્ત થઈ ચારેવાર સ્વર્ગલોક માં જશે. જેમ પુષ્પવાળ પુરુષો બકુળને પ્રાપ્ત થાય છે તેમ પુષ્પ નો સમય પ્રમાણે તે ઉદાર સત્કર્મવાળાઓ જીવ જળ ના યોગ વડે માણસને પ્રાપ્ત થશે.

આ ઉત્તમ મોક્ષપ્રવેડાનો પૂર્વકાળ માં અત્યંત રૂપવાળા વિદ્યાધરો એ મુનિઓના સમાજ માં વિચાર કરી સત્પુરુષો ને વરણ કરી કહ્યું છે કે વાસ્તવિક રહસ્ય ના, વિશારદ ના અને પોતાના વાડા અપરાજિત થશે નહીં. આ માણસ ના ઉપાયરૂપ કર્મ નો પ્રબંધ સમાપ્ત થયા પછી બુદ્ધિસાગર સમાને વારંવાર અભિનંદન આપવું અને અળ-પાળ દાન અભિનંદન વડે પૂજા કરતા, મનોહરાનંદ દક્ષિણા આપતા

આ કર્મનું ઉત્પાદન કરી તમે જલદી જ પવનગતિ બળ મેળવો અને અપરાજિત બુદ્ધમતિ રહો.

S·216 શિષ્યોએ ગુરુ ને આત્મસમર્પણ કરવું.

વાસ્તવિક બોલ્યા: કુ રાજ અરિષ્ટનેમિ! આ વિશારદ રહસ્ય ના ઉત્તમ લક્ષણો તમને સંભળાવ્યા છે. આ ગ્રંથરૂપી વાત્સમાર્ગ વડે દુર્વાસને પાસ જે સુખપૂર્વક રહો.

રાજ બોલ્યા: પ્રણામ! સત્પુરુષો ના મિત્રોના સાથ પગલાં રાખે સાધવાપૂર્વક અપરાજિત સાથે પદો ના સંભાષણથી પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે. ત્યારબાદ અપ્સરા પાસે તેમને પ્રણામ કરી ગંદમાદન માં વત્સરાજ નું ચિંતન કરતા સ્થિત રાખર ને રહ્યા.

મુનીન્દ્રો ગુરુ ને નમસ્કાર કરીને કહ્યું: મારું અજ્ઞાન અને તેનું કાર્ય બને નાશ પામ્યા છે. મને ઉત્તમોત્તમ જ્ઞાન મળ્યું છે. પરમતત્ત્વમાંથી જ આ દ્રશ્ય સર્જન રહ્યું છે. તે પરમતત્ત્વમાં જ આ સર્જન જગત છે. અને તે પોતાના પૂર્ણ સ્વરૂપમાં પૂર્ણ પણે રહેલ છે.

ગુરુ એ કુંવરને યથાયોગ્ય વ્યવહાર પૂર્ણ કરતા નિઃસંદેહ થઈ ને રહ્યા. આ સર્જન બુદ્ધમાંથી ઉત્પન્ન થયા છે, બધો બુદ્ધમાં જ તેનો લય થયા છે ને બુદ્ધમાં જ તેનું પાલન થયા છે તેથી આ સર્જન બુદ્ધમય જ છે.

Shipra

Date

તે બ્રહ્મરૂપ પ્રત્યક્ ચૈતન્ય ને પ્રણામ હો.

બ્રહ્માનંદરૂપ, પરમસુખ આપનાર, માત્ર જ્ઞાનમૂર્તિ, સુખ-દુઃખ, રાગ-દ્વેષ આદિ દ્વંદ્વ ને ઉલ્લંઘી રહેલ, આકાશ નાં જેવા નિર્વિકાર તથા સર્વવ્યાપી 'તત્ત્વમસિ' આદિ વાક્યો નાં લક્ષ્યાર્થરૂપ, એક, નિત્ય, નિર્મળ, સર્વની બુદ્ધિ નાં સાક્ષીરૂપ ભાવો નું ઉલ્લંઘન કરી રહેલાં અને ત્રિગુણ થી રહિત એવાં શ્રી વશિષ્ઠજી ને અમે પ્રણામ કરીએ છીએ.

અથ: બ્રહ્માર્પણમસ્તું.!!

31-12-25

આદિકવિ ~~[illegible]~~ શ્રી વાલ્મીકિ મુનિ પ્રણીત

શ્રી યોગવશિષ્ઠ મહારામાયણ -1-2
માંથી ઉદ્ધૃત

(ભિક્ષુ અખંડાનંદ ની પ્રસાદી
સસ્તુ સાહિત્યવર્ધક કાર્યાલય.)